

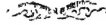
॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರಗ್ರಂಥರತ್ನಮಾಲಾ

(ಸಂ. ೩೨)

ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯ

ಸಂಪುಟ ೭

ಅನುವಾದಕ

ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರಶಾಸ್ತ್ರಿ
ಧರ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಡಿ. ಬನುಮಯ್ಯನವರ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಅಧ್ಯಾಪಕ
ಮೈಸೂರು

ಮೈಸೂರು

ಶ್ರೀ ಸಂಚಾರಿಯರ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್

1947

Printed by D. Rajaratnam,

See Panchachar a Electric Press

Savan Rao Road Mysore

For The Palace Mysore.

ಶ್ರೀಶಿವಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದವನು ದೇವರನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುವುದು. ದೇವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಊರೂರು ಸುತ್ತಬೇಕಿಲ್ಲ. ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವವರು, ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಿಡಿದು ಅದರಿಂದ ಕೆಂಡಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ಮನೆಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಗಾಗಿ ಹೋದಂತೆ ಅಶಕ್ತರೆನಿಸುವರು. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು. ಜೀವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ತೆತ್ತು ಕೊನೆಕೊನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವೆನೆಂಬುದು ವಿವೇಕಿಗಳ ಮಾತಲ್ಲ. ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತನ್ನ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ದೈವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ದೇವಾಲಯದಂತಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಮಲಭಾವಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ದೂರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಸದ್ಗುರುವೊಬ್ಬನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅನನ್ಯಭಾವನೆಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಸುಸಂಸ್ಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು. ದೈವಾನುಗ್ರಹ ಪಡೆದಿರುವ ಮಹರ್ಷಿಯರ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾನವನು ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಐಹಿಕಾ ಮುಷ್ಠಿಕಗಳ ಸ್ಥಿರಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಮಾನವನೂ, ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಂತೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿಯೋ, ವಸಿಷ್ಠವಾಮ ದೇವರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಾಗಿಯೋ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಂತೆ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿಯೋ ಇದ್ದು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿ, ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ, ಐಹಿಕಸುಖದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು, ವಿವೇಕಿಗಳೆನಿಸಿ ಆಮುಷ್ಠಿಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇಂತಹ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗ್ರಂಥಗಳ ಪಠನೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.

ಶಿವರಹಸ್ಯಗ್ರಂಥದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಈ ಪ್ರತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಪುತ್ರನೊಬ್ಬನು ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದು ರಾಜಭೋಗದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯತಾಳಿ, ಶಿವಲಿಂಗವಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೇ

ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಬರುವನು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ರಾಜ ಸತ್ತಿಯೊಬ್ಬಳು ಅವನನ್ನು ಮೋಹಿಸುವಳು. ಅದನ್ನರಿತ ರಾಜಪುತ್ರನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯುತವಾದ ಕೆಲವು ವೈರಾಗ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವನು. ಆ ಮಾತುಗಳು ಎಂತಹ ವನನ್ನಾದರೂ ವೈರಾಗ್ಯಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಳೆಯದಿರಲಾರವು. ಶಿವಸಾರಮ್ಯ ಪುತಿಸಾದ ನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೇವತೆಗಳ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವರು. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾಣೀಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಸವಿಷಯವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತ, ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯ ವಿಚಾರ, ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕನ್ಯಾವರರ ಕಥೆ, ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸುಖದುಃಖಾನುಭವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು, ಇವು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಮಾತ್ರಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೆನಿಸುವುವು. ಶಿವಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಓದುವ ನಾಚಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಶಿವಮೂರ್ತಿಧಾರಣ, ಸ್ವಾಸರಾಧಕ್ಷಮಾನಾಣ, ಶಿವದ್ವೇಷಕರಿಗೆ ಒದಗುವ ಕಷ್ಟಸಂಸಾರಗಳನ್ನು, ಇಷ್ಟುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ತಲ್ಲೀನರಾಗಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಸಾರವನ್ನೇ ಗಂಗಾವ್ರವಾಹದಂತೆ ಹರಿಸಿಬಿಡುವರು. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಪ್ರಾಸದ ನೈಖರಿಯನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದಿಡಲು ಅದ್ಭುತವಾದ ಪದವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಶೋಧಗುವರು. ಅಂತೂ ಭಕ್ತಿ, ತತ್ತ್ವ, ಕಾವ್ಯದ ಸೊಬಗು ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳು ಈ ಶಿವರಹಸ್ಯಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಚಕರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕು.

ಅತ್ಯಂತ ಗೂಢವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸಾರಸ್ವತಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪ್ರಜಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೂರೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಜೆಗಳೊಡನೆ ತಾವೂ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರು ಶ್ರೀಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಬಹದ್ದೂರ್, ಜಿ.ಸಿ.ಬಿ., ಜಿ.ಸಿ.ಎಸ್.ಐ., ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಚಿರಾಯುಷ್ಮಂತರಾಗಿ, ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜಾ ಪರಿವಾರಗಳೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದ ಜಯಶೀಲ ರಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸರ್ವಜಿನ್ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ
ನಿಜಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ಪಂಚಮಿ
ಶುಕ್ರವಾರ

5-9-1947.

ಇತಿ ಸಜ್ಜನವಿಧೇಯ,
ಹೊನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ ಗಂಗಾಧರಶಾಸ್ತ್ರಿ,
ಅಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್, ಮೈಸೂರು.

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯದ ಹರನಾನುಕನಾದ ತೃತೀಯಾಂಶ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕಾ (ಒಂದರಿಂದ ಹದಿನಾರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ)

ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಶ್ರೀಪುಂತ್ಯಧಾರಣಸ್ಥಾನಗಳು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಸಂಖ್ಯೆ, ಮತ್ತು ಧಾರಣ
 ಸ್ಥಾನಗಳು, ಪೂಜಾಕ್ರಮ. .... ಪುಟ ೧ ೨೨

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿಯೆಂಬ ರಾಜನ ಚರಿತ್ರೆ, ಅವನ ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತಿ
 ನಿರೂಪಣ, ವಿಶೇಷಾಕಾರವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿವರ್ಣನೆ. .... ಪುಟ ೨೫

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿಯೆಂಬ ರಾಜನ ಪೂರ್ವಜನ್ಯತ್ವತ್ತಾಂತ, ಪ್ರದೋಷಪೂಜಾ
 ದರ್ಶನಾದಿವೃತ್ತಾಂತ, ಯಮಸದಸ್ಯರ ಸಂವಾದ. .... ಪುಟ ೬೬

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿಯು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ನಡೆಸು
 ವುದು, ಪ್ರದೋಷಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹಿಮೆ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆ. .... ಪುಟ ೮೭

ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ರಾಜಬಾಲನ ಮತ್ತು ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯ ಸಂವಾದ, ಶಿವಪೂಜಾ
 ಮಹಿಮಾ. .... ಪುಟ ೧೦೭

ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷಾಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಶಿವ
 ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮತ್ತು ವಿಭೂತಿಮಹಿಮೆ. .... ಪುಟ ೧೦೮-೧೭೯

ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಬಾಲಕಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಟ ಪಾಪಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ನಾರದಮಹರ್ಷಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂವಾದ, ಪಾಪಮೂರ್ತಿಗೆ ದೇಹವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು, ವಿಭೂತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ದಿವ್ಯದೇಹಧಾರಣೆ, ಅಂತಹ ದಿವ್ಯದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಿಗೂ, ನಾರದಮಹರ್ಷಿಗೂ ನಡೆಯುವ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಮೋಕ್ಷೋಪದೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದವಾದ ಹತ್ತು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಉಪಪಾದನೆ. ೧೫೦ ೧೫೧

ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಆಯುಃಪ್ರಮಾಣವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು, ರಾಜಕುಮಾರನು ನಿರಂತರವೂ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡುವುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದ ನಿರೂಪಣೆ, ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯ ಆಗಮನ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಮನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಗಳ ರೂಪ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸು ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಶಿವಭಕ್ತಿನಿರೂಪಣೆ. ... ೧೫೨ ೧೬೨

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ದೇವಸಮೂಹಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ, ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು, ಅವರೊಡನೆ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಮಗಧದೇಶದ ರಾಜನ ಇತಿಹಾಸ, ಕರ್ಕಸ ಮತ್ತು ರಾಜ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂವಾದ. ೧೬೩ ೧೯೬

ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕೀರ್ತಿಕೇತುರಾಜನ ಪ್ರಭಾವ, ಕೀರ್ತಿಕೇತುವು ಕರ್ಕಸಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ, ಶಿವಲಿಂಗಗಳು, ವಿಭೂತಿಧಾರಣೆ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಧಾರಣೆ ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು, ಹಾಗೆಯೇ ವಿಂಧ್ಯಸರ್ವತ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ದುಷ್ಟರಾಜನ ವಿಚಾರ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಯಮ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂವಾದ. ೧೯೭ ೨೩೪

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ನರಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒದಗುವ ಕಷ್ಟಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಶಿವಗಣಗಳು ಯಮನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದು, ಶಿವಗಣ ಮತ್ತು ಯಮ ಇವರ ಸಂವಾದ, ಗೌರಿಯು ಶಂಕರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ, ಅದರ ವರ್ಣನೆ. ೨೨೫-೨೫೪

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪರಶಿವನು ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು. ೨೫೪-೨೮೬

ಹದಿನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒದಗುವ ಭಸ್ಮದ ಮಹಿಮೆ, ಯಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ದುಷ್ಟರಾಜನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿವಿಚಾರ, ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತಕಥನ, ರಾಜೋಕ್ತಿ ನಿರೂಪಣೆ. ೨೮೭-೩೨೧

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸಿನ ವರ್ಣನೆ, ನರ್ಮದಾನದಿಗೆ ಬರುವ ವರಪ್ರದಾನ, ಗಂಗಾನದಿಗೆ ಲಭಿಸುವ ವರ, ಗೋದಾ ವರಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ನದಿಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವ ವರಲಾಭ, ಬಾಲಕನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತಕಥನ, ಲಿಂಗಾರಾಧನ ಪುಣ್ಯವರ್ಣನೆ. ೩೨೨-೩೫೪

ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಅಯೋನಿಜೆಯಾದ ಕನ್ಯೆಗೂ, ಯೋನಿಜನಾದ ವರನಿಗೂ ನಡೆದ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸಂಗ. ೩೫೫-೩೯೨

ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಅಯೋನಿಜನಾದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಉದ್ಭವಿಸಿ ತತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರುವ ಶಿವಭಕ್ತಿ ನಿರೂಪಣೆ. ೩೯೨-೪೩೨

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉನಾಚ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾ ರಾಜ್ಞೀ ಭಯವಿಹ್ವಲಾ ।

ವೈರಾಗ್ಯಂ ಪರಮಂ ಸ್ರಾಪ್ಯ ತಮುನಾಚ ನೃಪೋತ್ತಮಂ ॥೧॥

ನ ಶಾನ್ತಿಮೇತಿ ಸಹಸಾ ಘೋರಸಂಸಾರವಾಸನಾ ।

ಕಥಂ ವಾ ತಸ್ಯ ಶಾನ್ತಿಸ್ಸ್ಯಾದುಸಾಯಃ ಕಸ್ತ್ವಯಾ ಮತಃ ॥೨॥

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯ ತೃತೀಯಾಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ

ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪ್ರಿಯರಾಜಪುತ್ರನು ಆಡಿದ ವೈರಾಗ್ಯಯುತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಣಿಯು ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿವೇಕವನ್ನು ತಳೆದು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕೂರಿತು ಹೀಗೆ ಪೇಳಿದಳು. ಎಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಶಿವ ಪೂಜಕನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದನು. ॥೧॥

ಬಹಳ ಮೋಹದಾಯಕವಾಗಿರುವ ಈ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ಉಪಾಯವು ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು. ॥೨॥

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ಅಪಾರಘೋರಸಂಸಾರವಾಸನಾಚ್ಯುತಿಸಾಧನಂ ।

ಶಿವಾರ್ಚನಮಿತಿ ಜ್ಞಾತಂ ತತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ವದ ॥೩॥

ತ್ವಯಾ ತನೋಃ ಕುಸ್ಥಿತತ್ವಂ ವಸ್ತುತಸ್ತು ನಿರೂಪಿತಂ ।

ತತ್ಕುಸ್ಥಿತಂ ನ ಸಂದೇಹೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಚ ತಥಾ ಖಲು ॥೪॥

ಅಸ್ಯ ದೇಹಸ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಿದಮೇತಾನದೇವ ಹಿ ।

ಶಿವಾರ್ಚನೋಪಯುಕ್ತತ್ವಂ ಶರೀರಸ್ಯಾವಧಾರಿತಂ ॥೫॥

ಅತಃ ಪರಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೇ ಯಥಾ ।

ದೇಹಸ್ಯಾಸ್ಯೋಪಯೋಗಸ್ಯಾಸ್ತತ್ಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ಮಯಾ ನೃಪ ॥೬॥

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಸಫಲಂ ಜೀವಿತಂ ಚ ಯಥಾ ಮನು ।

ತಥೈವ ಯತ್ನಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸರ್ವಥಾಃಪಿ ಮಯಾ ನೃಪ ॥೭॥

ಸಂಸಾರದ ವಾಸನೆಯ ನಾರಕ್ಕೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯು ಒಂದು ಉಪಾಯವೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಹೇಳು. ॥೩॥

ವಿವೇಕಿಯೇ ! ನೀನು ಶರೀರವನ್ನು ಕುಸ್ಥಿತವಾದುದೆಂದು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇರಿತಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ॥೪॥

ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸೌಭಾಗ್ಯವಿದ್ದರೂ ಇದು ಕುಸ್ಥಿತವೇ ಸರಿ. ಈ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ॥೫॥

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗವಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಏನಿರೋಗವಾಗುವಂತೆ ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ॥೬॥

ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂತೆ ನಾನು ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕೆನಿಸಿದೆ. ॥೭॥

ಆಹಾರಂ ವಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವಯೋ ನೇಯಂ ಶಿವಾರ್ಚನೈಃ |

ಶ್ರುತಾಃಪೃಂತಕಛೀತಿ ಸ್ನಾ ಸದ್ಯೋ ಹೃದಯಭೇಧಿನೀ ||೮||

ಯಥಾ ನ ಗರ್ಭವಾಸಸ್ಸ್ಯಾದ್ಗರ್ಭಕ್ಷೇಶೋಽಪಿ ಸರ್ವಥಾ |

ತಥಾ ಪ್ರಯತ್ನಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೈರ್ಮಯಾ ||೯||

ಶಿವಾರ್ಚನಪ್ರಕಾರಂ ಮೇ ಸಾಧನಾನ್ಯಪಿ ಸತ್ಪರಂ |

ನದ ತಾನದ್ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಯೈಃ ಫಲಂ ಲಿಂಗಪೂಜನಾತ್ ||೧೦||

ಗುರುಸ್ತ್ವಮೇವ ಮೇ ಭೂಪ ಸಂಸಾರಭಯಮೋಚಕಃ |

ಅನ್ಯೋ ಗುರುರ್ಭವೇತ್ಯೋ ವಾ ಶಿವಾಚಾರಪ್ರವರ್ತಕಾತ್ ||೧೧||

|| ನೃಪ ಉವಾಚ ||

ಕಾಲಾಂತಕಾರ್ಚನೇನೈವ ಕಾಲಾಧ್ಯೀತಿರ್ವಿನಶ್ಯತಿ |

ನಾನ್ಯಸ್ತನ್ನಾಶಕೋಪಾಯೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಕ್ಷಾಪಿ ಸರ್ವಥಾ ||೧೨||

ಅನ್ನಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಅದು ಹೃದಯ ಭೇದಕವಾದ ಅಂತಕಛೀತಿಯನ್ನು ಸಹ ನಿವಾರಿಸ ಬಲ್ಲದು. ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಗರ್ಭವಾಸವೂ ಅಥವಾ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕಾದ ತೊಂದರೆಗಳೂ ಒದಗಲಾರವು. ಅಂತಹ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ||೮-೯||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನನಗೆ ನೀನೇ ಗುರು. ನೀನೇ ನನ್ನ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಶಿವಪೂಜಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಗುರುವಾಗಬಲ್ಲರು ? ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನೀನು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶಿವಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಣಿಯು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ||೧೦-೧೧||

ಆಗ ಆ ರಾಜಪುತ್ರನು ಆಕೆಗೆ ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು “ ಯಮುನಿಗೂ ಸಹ ಯಮುನಾಗಿರುವ ಶಿವನ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದಲೇ ಯಮುನಿದುಂಬಾಗುವ ಭಯವು ನಾಶ ವಾಗಬೇಕು. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆ ಭೀತಿನಿವಾರಣೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ ಉಪಾಯವು ಮತ್ತಾವುದೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೨||

ತವಾಸ್ತಿ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯಮನೇನ ಕುರು ಪೂಜನಂ ।

ಐಶ್ವರ್ಯಮೇವ ಸಾಮಗ್ರೀ ಶಂಕರಾರಾಧನಸ್ಯ ತು ||೧೩||

ಯದ್ಯಪಿ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವೋ ಜಲೇನಾಪ್ತೇನ ವಾ ಸಕೃತ್ ।

ಮುಕ್ತಿದಸ್ಸಾತ್ಮಥಾಪ್ಯೇತದೈಶ್ವರ್ಯಂ ಸಫಲಂ ಕಥಂ ||೧೪||

ಇದಮಸ್ಥಿರಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ವಯೋಽಪ್ಯಾಯುಸ್ತಥಾ ಸತಿ ।

ಉಪಯುಕ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಸ್ಯಾದತ್ರಾಶು ಶಿವಾರ್ಚನೇ ||೧೫||

ಭಿಕ್ಷುಗ್ಭಿಕ್ಷುಕ್ತದೈಶ್ವರ್ಯಂ ಯೇನ ನಾರಾಧಿತಃ ಶಿವಃ ।

ಸಫಲಂ ತತ್ತದೈಶ್ವರ್ಯಂ ಯೇನ್ಯೇನಾರಾಧಿತಃ ಶಿವಃ ||೧೬||

ಶಿವಪೂಜನಮುತ್ಕೃಷ್ಟಂ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕಂ ।

ತದ್ಯೇನ ನ ಕೃತಂ ತಸ್ಯ ಜನ್ಮ ತಾವನ್ನಿರರ್ಥಕಂ ||೧೭||

ನಿನಗೆ ಹೇಗೂ ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ. ಈ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಶಿವನ ಸ್ತೂತ್ರ
ಯನ್ನು ಮಾಡು. ಶಿವನ ಅರ್ಚನೆಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿರು
ತ್ತದೆ. ||೧೩||

ಈಶ್ವರನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಲದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿದರೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡ
ತಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಈ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಫಲ ಗೊಳಿಸುವ
ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವೈಭವವಾಗಿ ಪೂಜಿಸು. ||೧೪||

ಈ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಯಾವನ, ಮತ್ತು ಆಯಸ್ಸು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಿರವಾದವುಗಳಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸುವ ಕಾರಣ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆ
ಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಲಿ. ||೧೫||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಶಿವನು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡನೋ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನ
ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ನಿಷ್ಫಲ ಮತ್ತು ನಿಂದಾಯೋಗ್ಯವಾದವು. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು
ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹವನ ಐಶ್ವರ್ಯವು
ಸಫಲವೆನಿಸುವುದು. ||೧೬||

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಡತಕ್ಕ ಶಿವಪೂಜೆಯು
ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವೆನಿಸಿರುವುದು. ಅಂತಹವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವನ ಜನ್ಮವು
ನಿರರ್ಥಕವಲ್ಲವೆ! ||೧೭||

ಶಿವಪ್ರಸಾದಲಬ್ಧಾನಿ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಕಾನ್ಯತಃ |

ತೈರರ್ಚನಂ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ||೧೮||

ತದೀಯಮೇವ ದತ್ವಾಽಪಿ ತಸ್ಮೈ ಸೌಭಾಗ್ಯಮುತ್ತಮಂ |

ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಯತ್ನೇನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶಿವಪೂಜನಂ ||೧೯||

ವಿನಾ ನ ಪುಣ್ಯಪುಂಜೇನ ಭಕ್ತಿರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯಾರ್ಚನೇ |

ಅತಃ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಶಿವಪೂಜನಂ ||೨೦||

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಪುಣ್ಯವಾನಿತಿ ಮಾನವಃ |

ತದಭಾವೇನ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಮಹಾಪಾತಕನಾನಿತಿ ||೨೧||

ಅತಃ ಸ ದೂರತಸ್ತ್ರಾಚ್ಯೋ ಯೋ ನಾರ್ಚಯತಿ ಶಂಕರಂ |

ತತ್ಸಂಯೋಗಾಭಿಲಾಷಾದ್ವೈರ್ಮಾನವಃ ಪಾಪವಾನ್ಘವೇತ್ ||೨೨||

ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬರುವ ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ, ಶಂಕರನ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ||೧೮||

ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಬಂದ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವನಿಗೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಲಾದರೂ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ||೧೯||

ಪುಣ್ಯಸಮೂಹದಿಂದಲ್ಲದೇ, ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾದವರು ಮಾತ್ರವೇ ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಗೆ ಅರ್ಪಣಾಗುವರು. ||೨೦||

ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪುಣ್ಯವಂತನೆಂದೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮಹಾಪಾಪಿಷ್ಠನೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ||೨೧||

ಅಂತಹ ಪಾಪಿಷ್ಠರೊಡನೆ, ಸ್ನೇಹಮಾಡುವುದು, ಸಂಭಾಷಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾನವನು ಪಾಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಶಂಕರಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅಂತಹವನ ಜೊತೆ ಎಂದೂ ಸೇರಲಾರದು. ||೨೨||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರೋ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಸಂಸ್ಕೃತಃ ಪ್ರಾಣತಃ ಸ್ತುತಃ ।

ಹರತ್ಯಘಾನ್ಯನಂತಾನಿ ಘೋರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ ||೨೩||

ಯೇನ ಕೇನಾಪಿ ರೂಪೇಣ ಶರೀರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಾನವಃ ।

ಶಿವಾರ್ಚನಪರೋ ಭೂಯಾತ್ಯಭೂಯಃ ಪುಣ್ಯವಾನ್ಘವೇತ್ ||೨೪||

ಘೋರಪಾಪವನಸ್ಮಾಯಂ ಕುತಾರಃ ಶಂಕರಾರ್ಚಕಃ ।

ಅತಃ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಯತ್ನೈಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶಿವಪೂಜನಂ ||೨೫||

ಅತಃ ಪರಂ ತ್ವಯೋನ್ಮಾದಃ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ಶಿವಪೂಜಾಂ ಕುರು ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತಪ ಮುಕ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೨೬||

ಶರೀರಂ ಶಿವಪೂಜಾಯಾ ಯೌವನೇ ದಕ್ಷಮಿತ್ಯತಃ ।

ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಮಹಾದೇವಂ ಪೂಜಯಸ್ವ ಯಥೋಚಿತಂ ||೨೭||

ಯಾವಾಗಲೂ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಅವನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಎಂತಹ ಘೋರವಾದ ಪಾಪಗಳು ದರೂ ಸಹ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೩||

ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ, ಯಾವ ರೂಪದಿಂದಲಾದರೂ, ಶರೀರವನ್ನು 'ಹೊಂದಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ಪದೇಪದೇ ಪುಣ್ಯಶರೀರಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು. ||೨೪||

ಬಹಳ ಕಠೋರವಾದ ಪಾಪವೆಂಬ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನು ಕೊಡಲಿಯಂತೆ ನಾರಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಾದರೂ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಡಬೇಕು. ||೨೫||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಉದಾಸೀನವನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು. ||೨೬||

ಯೌವನದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಶರೀರವು ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರ್ಥವಾದುದಾಗಿ ವ್ರತದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು. ವಯಸ್ಸಾದ ನಂತರ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಈಗಲೇ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ||೨೭||

ಸ್ನಾನಂ ಕುರು ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಶಿವಕುಂಡೇ ಶಿವೋದಕೇ |

ಉದ್ಭೂತ್ಯ ಭಸ್ಮನಾಂಗಾನಿ ತ್ರಿಪುಂದ್ರಂ ಚ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ||೨೮||

ಶಿರೋಲಲಾಟವಕ್ಷಸ್ಸು ಸ್ತಂಭೇ ಚ ಮಣಿಬಂಧಕೇ |

ಕೂರ್ಪರೇ ನಾಭಿದೇಶೇ ಚ ಸಾರ್ವಯೋರ್ಗಂಡಮಂಡಲೇ ||೨೯||

ಊರುಪ್ರದೇಶೇ ಗುಲ್ಫೇ ಚ ತ್ರಿಪುಂದ್ರಂ ಧಾರಯೇನ್ಮುಹುಃ |

ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಂ ಕಾರ್ಯಂ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತ್ಕಂಠಮಾಲಯಾ ||೩೦||

ಶಿಖಾಯಾಮೇಕ ಏನ ಸ್ವಾಧ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತಮಾಃ |

ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಃ ಶಿರಸಾ ಧಾರ್ಯಾಃ ಕರ್ಣಯೋರ್ದ್ವಾದಶ ದ್ವಯೋಃ ||೩೧||

ಶತತ್ರಯಂ ತೂಪವೀತೇ ಬಾಹ್ಯೋಃ ಷೋಡಶ ಷೋಡಶ |

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಾ ದ್ವಯೋಸ್ತು ಮಣಿಬಂಧಯೋಃ ||೩೨||

ಶಿವಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡು. ಅನಂತರ ತಲೆ, ಹಣೆ, ಎದೆ, ಸ್ತಂದ. (ಭುಜಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ತಲೆಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಭಾಗ) ಮಣಿ ಬಂಧ (ಭುಜದ ಮೇಲ್ಭಾಗ) ಕೂರ್ಪರ (ಮೊಳಕೈ ಮತ್ತು ಭುಜ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ ಇರತಕ್ಕ ಭಾಗ) ಹೊಕ್ಕಳು, ಮಗ್ಗುಲುಗಳು, ಕಪೋಲ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಮೂರು ಎಳೆಗಳು ಬರುವಂತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ||೨೮-೨೯||

ಮತ್ತು ಅದೇ ರೀತಿ ಮೂರು ಎಳೆಗಳು ಬರುವಂತೆ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಲಿನಮೇಲಿರುವ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಮೂವತ್ತಿರಡು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಂಠಮಾಲೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಸರವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ||೩೦||

ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತಿರಡು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಎರಡು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹನ್ನೆರಡು, ಹನ್ನೆರಡು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಬೇಕು. ||೩೧||

ಯಜ್ಞೋಪವೀತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೂರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹದಿನಾರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಎರಡು ಮಣಿಬಂಧ (ಭುಜದ ಮೇಲ್ಭಾಗ) ದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಲಾಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ||೩೨||

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತೈರೇವ ರುದ್ರಾಷ್ಟೈರ್ಜಪಮಾಲಿಕಾ ।

ತಯಾ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂ ಜಪ್ತಾ ಶೈವಂ ಶಿವನಾಪ್ನುಯಾತ್ ||೩೩||

ತ್ರಿಸ್ತಿರಾಚಮನಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪುಂಸಾಮಿನ ಯಥಾವಿಧಿ ।

ಭವಾದ್ವೈರ್ನಾಮಭಿಯದ್ವಾ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರೇಣ ವಾ ||೩೪||

ಪಶ್ಚಾತ್ಕೃಶಾಸನೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಯದ್ವಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನಾದಿಷು ।

ಉದಬ್ಬುಖಃ ಪ್ರಾಬ್ಬುಖೋ ವಾ ಪೂಜಯೇದ್ಗಿರಿಜಾಪತಿಂ ||೩೫||

ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕಾದ್ಯೈಃ ಕರ್ಪೂರಾದಿಸಮನ್ವಿತೈಃ ।

ಜಲೈಃ ಫಲೋದಕೈರೀಶಂ ಆಮ್ರಾದಿಕರಸೈರಪಿ ||೩೬||

ಶುದ್ಧೋದಕೈಃ ಕವೋಷ್ಟೈರ್ವಾ ಶೀತಲೈರ್ವಾ ಮನೋಹರೈಃ ।

ಪಶ್ಚಾದ್ವಾ ಕೂಲನಸನೈಃ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸದಾಶಿವಂ ||೩೭||

ಸುಗಂಧಚಂದನೇನಾಪಿ ಪೂಜಯೇದ್ಗಿರಿಜಾಪತಿಂ ।

ಬಿಲ್ವಪತ್ಮೈರಕ್ಷತೈಶ್ಚ ಪ್ರಫುಲ್ಲಕುಸುಮೈರಪಿ ||೩೮||

ನೂರೆಂಟು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೇ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನೂ ತಯಾರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಈಶ್ವರ ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರೇ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು (ನಮಃಶಿವಾಯ) ಜಪಿಸಿ ಶಿವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸಬೇಕು. ||೩೩||

ಪುರುಷರು ಮೂರುಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡುವಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ, ಭವನೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿವನಾಮಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದಾಗಲೀ ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ ಆಚಮನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ||೩೪||

ಆಚಮನಮಾಡಿದ ನಂತರ ದರ್ಭಾಸನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದ ಮೇಲಾಗಲೀ, ಸೂರ್ಯ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ಈ ಮಂತ್ರ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ||೩೫||

ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ದಿವ್ಯವಾದ ಏಲಕ್ಕಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರಿನಿಂದಲೂ ಮಾವಿನಹಸ್ಟೇ ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣಿನ ರಸಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿಸಿಯಾದ ಅಥವಾ ಶೀತಲವಾದ ನೀರಿ ನಿಂದಲೂ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ವಸ್ತ್ರಧಾರಣೆಯಿಂದಲೂ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ

ಮಂದರಾದಿಪ್ರಸೂನಾನಾಂ ಮಾಲಿಕಾಭಿಃ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ಸಶ್ಚಾದ್ಧಾಪೋತ್ಥಧೂಮೈಶ್ಚ ದೀಪೈಃ ಕರ್ಪೂರಸಂಭವೈಃ ||೩೯||

ಓದನೈರಾಜ್ಯಸಂಯುಕ್ತೈಃ ಶಾಕಸೂಪಸಮನ್ವಿತೈಃ |

ಪರಮಾನ್ನೈಃ ಸ್ವರ್ಗತಯುತೈಃ ಶರ್ಕರಾರಾಶಿಸಂಯುತೈಃ ||೪೦||

ಲಡ್ಡುಕೈರ್ವಟಿಕೈಸ್ಸಾಜ್ಜೈರಪೂಮೈರ್ಮಂಡಕಾದಿಭಿಃ |

ಭಕ್ಷ್ಯೈರ್ಲೇಹ್ಯೈಶ್ಚ ಚೋಷ್ಯೈಶ್ಚ ಪೇಯೈಶ್ಚ ವಿಪಿಥೈರಸಿ ||೪೧||

ಕದಲೀನಾರಿಕೇಲಾದ್ಯೈರಪಾರೈಃ ಫಲಮಂಡಲೈಃ |

ಇಕ್ಷುದಂಡೈಶ್ಚ ಮಂಡೈಶ್ಚ ದಧಿಕ್ಷೀರರಸೋದ್ಭವೈಃ ||೪೨||

ದಧ್ಯೋದನೈಶ್ಚ ಕ್ಷೀರೈಶ್ಚ ದಧಿಪೂರೈರ್ಮನೋಹರೈಃ |

ಸುಗಂಧಜಲಪೂರೈಶ್ಚ ನವೇಕ್ಷುರಸಪೂರಕೈಃ ||೪೩||

ವಾದ ಗಂಧದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ, ಈರ್ಪರಸನ್ನು ಪ್ರೇಷಿಸಬೇಕು. ||೩೯-೪೦-೪೧||

ಮತ್ತು ಮಂದರ ಪುಷ್ಪವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೂವುಗಳ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿಯ ಧೂಪದಿಂದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಧೂಪವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕರ್ಪೂರದ ದೀಪವನ್ನೂ ಸಮ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು ||೪೨||

ಹಾಗೆಯೇ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಬೆರೆಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನೂ, ತರಕಾರಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ತೊನ್ನೆಯನ್ನೂ, ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪದಿಂದ ಬೆರೆದಿರತಕ್ಕ ಪಾಯಸವನ್ನೂ, ಲಾಡುಗಳನ್ನೂ, ತುಪ್ಪದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಡೆಗಳನ್ನೂ, ಮಂಡಿಗೆ, ಅಪೂಪ, ಇನ್ನೂ ಇತರ ವಿಧವಾದ ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಸುಗಂಧ ಯೋಗ್ಯವಾದ (ಲೇಪ್ಯ) ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಜಪ್ಪರಿಸಿ ತಿನ್ನತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ನಾನಾತರದವಾದ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನೂ ಸರಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ||೪೩-೪೪||

ಬಾಳೆ, ತೆಂಗು, ಮೊದಲಾದ ರಸಭರಿತವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಕಬ್ಬು, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಇವುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ರಸಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಿವೇದಿಸಬೇಕು. ||೪೫||

ಮೊಸರನ್ನೂ, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ ಜಲಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಸದಾಗಿ ತೆಗೆದ ಕಬ್ಬಿನರಸದಿಂದಲೂ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಎಲಕ್ಕಿ,

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ದ್ರಾಕ್ಷಾ ರಾಶಿರಸೈರೇಲಾಲವಂಗಪರಿವೇಷಿತೈಃ ।

ಅಸ್ಮೈರಪಿ ರಸದ್ರವ್ಯೈಃ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಮಹೇಶ್ವರಂ ॥೪೪॥

ಪಶ್ಚಾದಾಭರಣಂ ದಬ್ಯಾದ್ರತ್ನರಾಜಿವಿರಾಜಿತಂ ।

ಪುನರ್ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ರತ್ನಚ್ಛತ್ರಾದಿಕಂ ತಥಾ ॥೪೫॥

ದರ್ಪಣಂ ವ್ಯಜನಂ ಚಾರು ಚಾಮೀಕರವಿರಾಜಿತಂ ।

ಚಾಮರಂ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಶ್ಚ ಪತಾಕಾಶ್ಚ ಮನೋಹರಾಃ ॥೪೬॥

ದೇಯಾಃ ಕರ್ಪೂರದೀಪಾನಾಂ ನೀರಾಜಸಮುತ್ತುಮಂ ।

ಪಶ್ಚಾದಾಪ್ತೇದಮೀಶಾಯ ಪ್ರಣತೈರ್ನರ್ತನೋತ್ಸವೈಃ ॥೪೭॥

ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯಸಾದಿಮಂತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಶಾಂಭವಭೋಜನೈಃ ।

ಪುಷ್ಪೈಃ ಶಿವಕಥಾಲಾಪೈಃ ಕಾಲೋ ನೇಯಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥೪೮॥

ಲವಂಗ, ಇವುಗಳಿಂದಲೂ, ಇನ್ನೂ ಇದೇ ತರಹ ರಸದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಿವೇದನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ॥೪೩-೪೪॥

ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಿವೇದನಮಾಡಿ ಅನಂತರ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಭರಣವನ್ನೂ, ಪುನಃ ಮನೋಹರವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ರತ್ನದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಭತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೂ, ಬೀಸಣಿಗೆಯನ್ನೂ, ಚಾಮರವನ್ನೂ ಹೂಪನ ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನೂ (ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ) ಉಪಚಾರರೂಪವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ॥೪೫-೪೬॥

ಅನಂತರ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕರ್ಪೂರದ ನೀರಾಜನವನ್ನೂ ಬೀಸ ಬೇಕು. ಅಮೇಲೆ ಸ್ತೋತ್ರ, ನರ್ತನ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ಸವಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ॥೪೭॥

ಶ್ರೀರುದ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ರುದ್ರಮಂತ್ರಗಳ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕರಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಶಿವಕಥೆಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ॥೪೮॥

ಏವಮಾಸಾಯಮೀಶಾರ್ಚಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಮುಕ್ತಿಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ |

ಸಾಯಂಕಾಲೇ ವಿಶೇಷೇಣ ಪುನಃ ಪೂಜಾಂ ಸಮಾಚರೇತ್ ||೪೯||

ಉಕ್ತೇನೈವ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಮೋಕ್ಷದಂ ಶಿವಪೂಜನಂ |

ಲಿಂಗರೂಪಿಣಮೀಶಾನಂ ಪ್ರದೋಷೇ ಯಸ್ತು ಪಶ್ಯತಿ ||೫೦||

ಸ ವಂಶಕೋಟಿಸಂಯುಕ್ತಃ ಶಿವಲೋಕಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಿ |

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಾನಾಂ ಪ್ರಲಯಾಯ ಪ್ರಜಾಯತೇ ||೫೧||

ಶಿವಾರ್ಚನಂ ಪರಮಿದಂ ನೇದನೇದ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತಂ |

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯಃ ಶಿವಂ ನಾರ್ಚಯಿಷ್ಯತಿ ||೫೨||

ಸ ದುರ್ಭಗೋ ಭವತ್ಯೇವ ನರಕಂ ಚ ಗಮಿಷ್ಯತಿ |

ಅಯಮರ್ಥಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾತೋ ಕುಂಭಯೋನಿಮುಖಾನ್ಮಯಾ ||೫೩||

ತೇನ ವೇದೈಃ ಪರಿಚ್ಛಾತಃ ಶಿವಾರ್ಚನಮಹೋತ್ಸವಃ

||೫೪||

ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ ಜನರು ಹೀಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪುನಃಪೂಜೆಯಿಂದ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಫಲವುಂಟು. ||೪೯||

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವೂ ಲಿಂಗರೂಪವೂ ಆಗಿರುವ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ||೫೦||

ಅಂತಹವನ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುವು. ಅಷ್ಟಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅವನ ಕೋಟಿವಂಶೀಯರು ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ||೫೧||

ಈ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯು ವೇದೋಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ಬಹಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವೆನಿಸಿದೆ. ಯಾವನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಅಧ್ಯಷ್ಟಹೀನನಾಗುವನಲ್ಲದೇ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ನನಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ||೫೨-೫೩||

ಆಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಈ ಶಿವಾರ್ಚನ ಸಮಾರಂಭವು ವೇದಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಿತೆಂಬುದಾಗಿ ರಾಜನೊಡನೆ ಯಾಚ್ಛ್ಯವಲ್ಕೃಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದನು. ||೫೪||

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ಯಾಜ್ಞಪಲ್ಯ ಉವಾಚ

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾ ರಾಜಗುಹಿಸೀ ತದಾ ।

ತಂ ಪುಣ್ಯಮ್ನು ಗುರುಂ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ಲಮಸ್ವೀತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಃ ॥೫೫॥

ತ್ವಂ ಗುರುರ್ಮಮ ಭಾಗ್ಯೇನ ಸಂಸಾರಾಂಗಾಶಿಸಾಗರಾತ್ ।

ಸಂಸಾರಾಶ್ಚಾಶಯಾವೇಕ್ಷ್ಯ ಶಶಿಂಕ್ಷೈಃ ಪುಣ್ಯಪೂರಿತೈಃ ॥೫೬॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಾಂ ಪದರ್ಶ ಸ ಭೂಪತಿಃ ।

ಸ್ಥಸಾರಮಿವ ಸಂಸಾರಾದ್ವಿರತಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಪರಃ ॥೫೭॥

ತಾಮುಪಾಶ ಪನೋ ರಾಕಾ ಸ್ವತಂತ್ರಾ ಸುನಿ ಭಾಮಿನಿ ।

ಇಲೋ ಯೂಹಿ ಗೃಹಂ ರವ್ಯಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯಾಡ್ಯ ಸತ್ಪರಂ ॥೫೮॥

ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪತಿಪ್ರಬಾಣಾಂ ತು ಸರ್ವಥಾ ಭರ್ತ್ರನುಜ್ಞಯಾ ।

ವಿನಾ ಸ ಧರ್ಮಾಚರಣಂ ತತ್ರಾಪಿ ಶಿವಪೂಜನಂ ॥೫೯॥

ಈ ಮಾರನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯು ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನೇ ನಿಜವಾದ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು, ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡಳು. ॥೫೫॥

ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದವಿಂದ ನನಗೆ ನೀನು ಗುರುವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಪುಣ್ಯಪ್ರದಗಳಾದ ಕಪಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ದಾಟಿಸು. ॥೫೬॥

ಹೀಗೆ ವಿವೇಕವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನು ವೈರಾಗ್ಯರಾಲಿಯಾದ ಶ್ರೀವರಾಜಪುತ್ರನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಂತೆ ಭಾವಿಸಿ, ಅವಳ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಸದುಪದೇಶ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ॥೫೭॥

“ಎಲಾ ಭಾಮಿನಿಯೇ ನೀನು ಇನ್ನೂ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತಿಯಾಗಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬೋಗು. ॥೫೮॥

ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬುಡಿತವಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ॥೫೯॥

ಏಕಾಕಿನಾ ಮಯಾ ಸಾಕೇನುತ್ರ ಸಂಭಾರಣೇ ಸತಿ ।

ವಿಪರೀತಮತಿಲೋಕೇ ಲೋಕಾನಾಂ ತು ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥೬೦॥

ನ ಚಾತ್ರ ಪುರುಷಾಃ ಸಂತಿ ನಾಂಗನಾ ಅಪಿ ಕೇವಲಂ ।

ಅನಯೋರಿಹ ಸಂಸ್ಥಾನಮುಯೋಗ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಮಾತಿಃ ॥೬೧॥

ಯದ್ಯಪ್ಯೇತಸ್ಯ ನಾರೀಷು ತರುಣೇಷ್ಟಪಿ ಮೇ ಮನಃ ।

ಸಂತಪ್ತಲೋಹಖಂಡತ್ವಬುಧ್ಯಾ ನೈವ ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥೬೨॥

ತದಾ ತದ್ವಿಲಯೇ ಜೈವಾನ್ನಾಸ್ತ ಯಾಮೀಯಯಾಪನಂ ।

ಪರದಾರಶರೀರೇಷು ಯದಿ ಯಾತಿ ಮನಃಕ್ಷಣಂ ॥೬೩॥

ತದಾ ತುಘೋರೇ ನರಕೇ ಯಾತನಾ ತು ಗೃಹೀತ್ಯಪಿ ।

ವರಮೇವ ಸುರಾಹಾರೋ ಗೋಮಾಂಸಾಹಾರಸಂಯುತಃ ॥೬೪॥

ಏಕಾಕಿಯಾದ (ಒಬ್ಬರಿಗಿರುವ) ನನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ನನ್ನ ಹಿತಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವರು. ॥೬೦॥

ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುರುಷರಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲಿ, ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ॥೬೧॥

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾವರಿಗೂ ಹದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನಿಗಿಂತಲೂ ಬಿಡದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುವೆನು ॥೬೨॥

ಹಾಗಾದರೂ ಹಿಂದುವೇಳೆ ನನ, ಮನಸ್ಸು ಇವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದರೂ ಪರಸ್ಪ್ರೀಯರ ಹಿತಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದೇ ಆದರೆ, ಮುಂದೆ ಪೇಳುವ ಯಮಯಾತನೆಯು ನನಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದು. ॥೬೩॥

ಅಂತವರಿಗೆ ಬಹಳ ಘೋರವಾಗಿರುವ ನರಕಮುಕ್ತಿಯು ಒಪಿತವಾಗಿದೆ. ಸುರಾಪಾನ, ಗೋಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಈ ಮಹದ ಧರ್ಮವಾದ ದುಃಖಕೃಂತಲೂ ಕಠಿಣವಾದ ಯಾತನೆಯು ಈಗಲೇ ಲಭಿಸುವುದು. ॥೬೪॥

ಅಂಗಾರಸಾಗರೇ ಕೋ ವಾ ಪ್ರಚರಿಸ್ಯತಿ ಸಾದರಂ ।

ಕಿಂಚಿದತ್ರ ತಥಾ ದುಖಂ ಪ್ರಚಾರೇ ನ ಭವಿಸ್ಯತಿ ||೬೫||

ಯದಾ ಶರೀರಮಂಗಾರಸಾಗರಾಗಾರಸಂಯುತಂ ।

ಪರದಾರಾಭಿಗಮನಂ ನ ವರಂ ನ ವರಂ ಖಲು ||೬೬||

ಪರದಾರಾಭಿಗಮನೇ ಯಸ್ಯೇಚ್ಛಾ ಜಾಯತೇ ತದಾ ।

ತದೈವ ನರಕಾವಾಸೋ ಜಾತಸ್ತತ್ರ ನ ಸಂಶಯಃ ||೬೭||

ಭ್ರಾಂತಾನಾಂ ಪರದಾರೇಷು ರತಿರ್ಭವತಿ ಯದ್ಯಪಿ ।

ತಥಾಪಿ ಸಾ ರತಿಸ್ತಸ್ಯ ನರಕಾಯ ಪ್ರಜಾಯತೇ ||೬೮||

ಅಘೋರನರಕದ್ವಾರಂ ಪರದಾರಾಂಗಸಂಗಮಃ ।

ತತ್ರ ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವಿರತಿಃ ಸ ಏವ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ||೬೯||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವನೇ? ಅಲ್ಲಿಯ ದುಃಖವು ಲೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಸ್ತ್ರೀಚಿಂತನಾಭೋಗವು ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಕಷ್ಟವೆನಿಸುವುದು. ||೬೫||

ನರಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಶರೀರವು ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೂತರಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ ಅಗ ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ||೬೬||

ಯಾವಾಗ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸೆಯು ಹುಟ್ಟುವುದೋ, ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನರಕವಾಸವು ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ||೬೭||

ಪುರುಷರಿಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ರತಿಯುಂಟಾದರೂ ಕೂಡ ಆರತಿಯು ಅವನ ನರಕವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ||೬೮||

ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂಗಸಮಾಗಮವು ಘೋರವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಬಾಂಲಿನಂತೆ ಇರುವುದು. ಆದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸುವನು. ||೬೯||

ಅವಿವೇಕೇನ ದುಷ್ಟಾನಾಂ ಪರದಾರರತಿರ್ಭವೇತ್ |

ತೇ ನ ಜಾನಂತಿ ತಾಂ ದೀರ್ಘಾಂ ಘೋರಾಂ ನರಕಯಾತನಾಂ ||೧೦||

ಪರದಾರಾಂಗಸಂಗೇನ ಮಹಾಪಾತಕಕೋಟಿಯಃ |

ತುಲಾಂ ನ ಯಾತಿ ಸಹಸಾ ಯಸ್ಮಾದ್ಭಾರತರಸ್ತು ನಃ ||೧೧||

ಪರದಾರಾಂಗಸಂಗೇನ ಯಾವಂತೋ ವಾ ಕ್ಷಣಾ ಗತಾಃ |

ದುಃಖಂ ತಾವತ್ಸು ಕಲ್ಪೇಷು ಕುಂಭೀಪಾಕಾದಿಪಾರನೇ ||೧೨||

ಪರದಾರಾಭಿಗಮನೇ ನ ಯಸ್ಯ ನಿರತಿರ್ಭವೇತ್ |

ಸ ತಾವತ್ಪಾರಜೋ ಜ್ಞೇಯೋ ನರಕಾಯ ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಃ ||೧೩||

ಏವಂ ಚ ನ ಮಮ ಪ್ರೀತಿಃ ಪರಪಾರೇಷು ಸರ್ವಥಾ |

ತಥಾಪಿ ಸಂಗಸ್ಸಂತ್ಯಾಜ್ಯಃ ತೈರೇಕಾನ್ತೇ ವಿರೇಚತಃ ||೧೪||

ಕೆಲವು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ರತಿಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆ ಬದು ಕಡಿಣವಾಗಿರುವ ನರಕಯಾತನೆಯು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೦||

ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನೂ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಮಹಾಪಾತಕಗಳನ್ನು ಸಹ ತೂಗಿದರೆ, ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಗವು ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾಪಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿರುವುದು. ||೧೧||

ಮನುಷ್ಯನು ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನು ಅಷ್ಟು ಕಲ್ಪಗಳು ಕುಂಭೀ ಪಾಕವೇ ಮೊದಲಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ||೧೨||

ಪರಸ್ತ್ರೀ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗೆ ಜರಾಸೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನನ್ನು ಚಾರಜನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಅವನಿಗೆ ನರಕವಾಸವೇ ಸಿದ್ಧವೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ||೧೩||

ಇಷ್ಟಾದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಸಂಗಿಯೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾಂತ ವಾಸವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ||೧೪||

ಗುರುತ್ವಬುದ್ಧಿರ್ಮಯಿ ಚೇತ್ತವಾಸ್ತಿ
ತದಾ ವರಂ ಯಾಹಿ ಗೃಹಂ ಸ್ವಕಂ ಶುಭೇ |
ಅತಃ ಪರಂ ನಾತ್ರ ತವೋಚಿತಂ ಸ್ಥಿತಿಃ
ಭರ್ತೃ ಸಹ ಸ್ಥೇಯಮಿತಿ ಪ್ರಯಾಹಿ

||೭೫||

ಕಾಲೋಽಪಿ ಭೂಯಾನಗಮದ್ವರೇಣೈ
ಸಂಭಾಷಣೇನೈವ ನ ತೇ ಕ್ಷುಧಾ ಕಿಂ |
ಮಮಾಪಿ ಕಾರ್ಯಂ ಶಿವಪೂಜನಂ ಹಿ
ವ್ಯರ್ಥಪ್ರಲಾಪೈರಲಮಿತ್ಯಲಂ ಮೇ

||೭೬||

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ಕ್ಷೇಣಮಿದಂ ಕಿಲಾಯುಃ
ಯದ್ಯದ್ಗತಂ ತದ್ಗತಮೇವ ತೀವ್ರಂ |
ನ ತತ್ಸಮಾಯಾಸ್ಯತಿ ರೋದಸೇಽಪಿ
ದುರ್ವಾರ್ತಯಾ ಕಿಂ ಫಲಮಸ್ತಿ ಮಾತಃ

||೭೭||

ಎಲೌ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯೇ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಗುರುವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಇರುವುದಾದರೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಭರ್ತೃಪಿಸೇವೆ ನೆಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಸಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಈಗಲೇ ಹಿಂದಿರುಗು. ||೭೫||

ಎಲೌ ಕಲ್ಯಾಣಾಂಗಿಯೇ, ಈ ರೀತಿಯಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದಲೇ ಬಹಳ ಕಾಲವು ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ನಿನಗೆ ಹಸಿವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನನಗೂ ಶಿವಶ್ವಾಸಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಬಹಳವಾಗಿರುವುದು. ಸುಮ್ಮನೇ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಪ್ರಲಾಪಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ||೭೬||

ತಾಯಿಯೇ, ಈ ಅಯುಸ್ಸು ಎಂಬ ವಸ್ತುವು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಕಳೆದ ಕಾಲವು ಕಳೆದು ಹೋದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಪುನಃ ಎಷ್ಟು ಅತ್ತರೂ ಸಹ ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ||೭೭||

ನಿರೀಕ್ಷಣಂ ಚಾಸಿ ನ ರೋಚತೇ ಮೇ
ಮಾತಃ ಶರೀರಸ್ಯ ಚ ಸುಂದರಸ್ಯ ।
ತನಾಸಿ ದೂರೇ ವಸತಿವರಂ ಮೇ
ಮಾತಃ ಪರಂ ಕ್ರೂರವರಃ ಕಿಶೋರಃ

||೭೮||

ವನಾನಿ ನಾನಾವಿಧಮಾರಸೇನಾ
ವ್ಯಾಪ್ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮನೋಹರಾಣಿ ।
ಹಿಕಾಸ್ತ್ವಯಾ ಪಂಚಮಚಂಚುರಾಸ್ತೇ
ದೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಕಿಮನಾದರೇಣ

||೭೯||

ಕೇಕೈರ್ನರೇಕೈರ್ಮದನಾನುಕೂಲ್ಯೈ
ಗಂಧಾನಿಲ್ಯೈಃ ಚಂಪಕಸಂಯುತೈಸ್ತತಃ ।
ಕಿಂ ಕಿಂ ನ ಕಾರ್ಯಂ ಮದನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ
ಇದಂ ವನಂ ನೋಪವನಂ ವಿಷಸ್ಯ

||೮೦||

ತಾಯಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನು ಬಹಳ ಕ್ರೂರನು. ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಕುದುರೆಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಪದೇಪದೇ ನೋಡುವುದೂ ನನಗೆ ಉಚಿತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಈಗ ನನಗಿಂತಲೂ ದೂರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ||೭೮||

ಈ ಮನೋಹರವಾದ ವನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಮನ್ಮಥನ ಸೈನ್ಯಗಳಿಂದ ಆವೃತಗಳಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೋಗಿಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಪಂಚಮಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿರುವುವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮನ್ಮಥವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುವುವು. ||೭೯||

ಇಲ್ಲಿ ಸಂಹಿಗೆ ಹೂವಿನ ಪರಿಮಳದಿಂದಕೂಡಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಸುಗಂಧವಾಯುವನ್ನೂ, ನವಿಲುಗಳ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಯಾರು ತಾನೇ ತಡೆಯಬಲ್ಲರು ? ಇಂತಹ ಕಾಮೋದ್ರೇಕ ಕರಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಯುದ್ಧಾನವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸುಖಸಾಧನವಾದುದಲ್ಲ. ವಿಷಪೂರಿತವಾದುದೆಂದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ||೮೦||

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ಕುಂದಂ ಪ್ರಪಶ್ಯೇದಮಲಿಂದವೃಂದೈಃ
ಮರಂದಲೋಲೈಃ ಸಮಲಂಕೃತಂ ಹಿ ।
ಇದಂ ತು ನೂನಂ ಮದನೋತ್ಸವಾಯ
ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಪ್ರೇರಯತಿ ಪ್ರಿಯಾಂಗೇ ||೮೦||

ಮಾಕಂದಕಂದಾನಿ ವಿಲೋಕಯಾಶು
ತಾನ್ಯೇವ ತಾವತ್ಪ್ರಿಕಸುಂದರಿಣಾಂ ।
ವಿಲಾಸಯೋಗ್ಯಾನಿ ವಿಲೋಕಯಂತಿ
ಪಿಕಾಶ್ಚ ಕೇಕಾರವಭೀತಚಿತ್ತಾಃ ||೮೧||

ಅನ್ಯಾನಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಮನೋಹರಾಣಿ
ತಾನ್ಯೇವ ತಾವನ್ಮದನಾಯುಧಾನಿ ।
ಇತಸ್ತತೋ ಯಾತಿ ಸುಗಂಧವಾಯುಃ
ಅತಃ ಸುತೇ ಸತ್ತರಮೇವ ಯಾಹಿ ||೮೨||

ಮಕರಂದದಿಂಲೂ, ಅದನ್ನು ಪಾನಮಾಡತೊಡಗಿರುವ ಮನೋಹರಗಳಾದ
ಭ್ರಮರಗಳಿಂದಲೂ ಬಹುಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೋಲು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ
ಹೂಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಇದು ಮದನೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸುವಂತಿವೆ. ||೮೦||

ಈ ಸಿಹಿ ಮಾವಿನಮರದ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛಗಳನ್ನೂ ನೋಡು. ತಮ್ಮಿಂದಲೇ
ಕೂಗಲ್ಪಟ್ಟ ಕೇಕಾಧ್ವನಿಗೆ ತಾವುಗಳೇ ಬೆರಗಾಗಿ ಈ ಸುಂದರವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ನವಿಲು
ಗಳು ಆ ಕಂದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುವುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ||೮೧||

ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಮನೋಹರಗಳಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಆ
ಪುಷ್ಪಗಳೇ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಆಯುಧಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಸುಗಂಧಮಯ
ವಾದ ವಾಯುವು ಬೀಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ
ಹೊರಡು. ||೮೨||

ಇತೋ ಯದಿ ಸ್ಯಾದ್ಗಮನಂ ತನಾದ್ಯ
ತದೈವ ತಾನದ್ವನಮಿತ್ಯನೈಮಿ ।
ಮಹೇಶಪೂಜಾಪ್ರತಿಬಂಧಕಸ್ಯ
ನಿವೃತ್ತಿರಸ್ಮಾಕಮಪೇಕ್ಷಿತಂ ಹಿ

||೮೪||

ಮಹೇಶಪೂಜಾಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ
ಮಹಾಘೋಷಕೂಟಸ್ಯ ಫಲಂ ತದೇವ ।
ಹೇತುರ್ಯಮಾವಾಸಜದುಃಖಭೋಗ
ಸಂನೋಹನಾತ್ರಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ

||೮೫||

ಮಹೇಶ್ವರಾರಾಧನಸಾಧನಾನಾಂ
ಸಂಸಾದನೇ ಯಃ ಪ್ರತಿಬಂಧನಾತ್ರಂ ।
ಕರೋತಿ ತದ್ವಂಶಹುತಾಶನಸ್ಯ
ಸ ಏವ ಯತ್ನಃ ಪ್ರತಿಬಂಧರೂಪಃ

||೮೬||

ನೀನು ಈ ಕೂಡಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬಿಡುವರೆ ಆಗ ನಾನು ಇದನ್ನು
ನಿಜವಾದ ಉದ್ಯಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಮಹೇಶ್ವರನ
ಪೂಜೆಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆಯು. ನಿನ್ನ ಗಮನದಿಂದ ಈಶ್ವರಪೂಜೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ
ಮುಂದುವರಿಯುವುದು. ||೮೪||

ಮಹೇಶಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗುವುದು ಮಹಾಸಾಪಗಳ ಫಲವೆಂದು
ತಿಳಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಈರೀತಿ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವುದು ಯಮನ ನರಕದುಃಖಾನು
ಭವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅರಿಯಬೇಕು. ||೮೫||

ಯಾರು ಈಶ್ವರಪೂಜೆಗೆ ಸಾಧಕಗಳಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಸಾದನೆ
ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವನ್ನು ಹೂಡುವರೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ
ತಾವೇ ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತಾಗುವರು. ||೮೬||

ಶಿವಾರ್ಚನೇ ಕಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಮದ್ಯ
ಕರೋತಿ ಪಾಪಿಷ್ಠವರಂ ವಿನಾ ತು |
ಸ ಕಾಕಯೋನಿಂ ಶುನಕಸ್ಯ ಯೋನಿಂ
ಪ್ರಯಾತಿ ಯಸ್ತದ್ಭ್ರತಿಬಂಧಕಸ್ನಾತ್ ||೮೭||

ಇದಂ ಶಿವಸ್ಥಾನಮತಿಪ್ರಶಸ್ತಂ
ಲಿಂಗಂ ಚ ತುಂಗಂ ಶಿವಲೀಲಯಾಃಪಿ |
ಸಂಕೀರ್ಣಮೇತಸ್ಯ ತು ಪೂಜನೇನ
ಮುಕ್ತಿಃ ಕರಸ್ಥಾ ಭವತೀತಿ ಮನ್ಯೇ ||೮೮||

ಅಹೋ ಕಥಂ ಲಿಂಗಮಿದಂ ಮನೋಜ್ಞಂ
ಮುಕ್ತಿಪ್ರಪಾರೂಪಮಿತಿ ಸ್ಮರಂತಿ |
ತಾನನ್ಮಹಾದೇವಸದಾರ್ಚಕಾಸ್ತು
ಬುಧ್ಯಾ ತಯಾ ಶಂಕರಮಾವಿಶಂತಿ ||೮೯||

ಪತ್ರಂ ಫಲಂ ವಾ ಜಲಮತ್ರ ದತ್ತಂ
ಅನಂತಪಾಪೌಘವಿನಾಶಕಂ ಹಿ |

ಈ ರೀತಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನು ಪರಮಪಾಪಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು. ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಕಯೋನಿ ಯಲ್ಲಿಯೋ, ಅಥವಾ ನಾಯಿಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಅವತರಿಸುವನು. ||೮೭||

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಶಿವಸ್ಥಾನವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇನೆ. ||೮೮||

ಮನೋಹರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ಯೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಾದೇವಾರ್ಚಕರಾದವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಈ ಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿಯೇ ಪೋಗುವರು. ||೮೯||

ಎಲಾ ತಾಯಿಯೇ, ಪತ್ರ, ಫಲ ಅಥವಾ ನೀರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಅನಂತ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ

ಅತಃ ಪರಂ ಮಾತರಯಂ ವಿಲಂಬಃ

ಸೋಡುಂ ನ ಶಕ್ಯಃ ಶಿವಪೂಜನಾಯ

||೯೦||

ವನಾನಿ ತಾವದ್ವನಜಾನ್ಶಿತಾನಿ

ವನಾನಿ ಸಂತ್ಯಕ್ತ ಮನೋಹರಾಣಿ ।

ತೈರಸ್ಯ ಲಿಂಗಾನಿ ವಿಶೇಷತೋಽದ್ಯ

ಕಾರ್ಯಂ ಮಯಾ ಪೂಜನಮಂಬ ಯಾಹಿ

||೯೧||

ಆಯುಃ ಕ್ಷೇಣಮಿದಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಮಹೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಶಿರಸ್ಕಸ್ತ್ವಯಂ

ಕುರ್ವನ್ನೇವ ಕೃತಾಘಸಂಘಗಣನಾಂ ನಾಯಾತಿ ಚಾಯುರ್ಗತಂ ।

ಶಂಭುರ್ನಾರ್ಚಿತ ಏವ ನಾಪಿ ಸ ಮನಾಗಾರಾಧಿತಃ ಶೈಲಜಾ

ವಕ್ಷೋಜಾಂಚಿತಕುಂಕುಮಾಂಕಿತಪದಾಂಭೋಜಃ ಕ್ಷಣಂ ವಾ ಮಯಾ

||೯೨||

ಇನ್ನೂ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವಿಲಂಬವನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು. ||೯೦||

ಎಲೌ ತಾಯಿಯೇ, ಕಮಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ವನಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಆ ವನಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಮಲಗಳಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು. ||೯೧||

ಈ ಆಯಸ್ಸು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯು, ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪಾಪರಾಶಿಗಳನ್ನೇ ಗಣನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಳು. ಕಳೆದ ಆಯಸ್ಸು ಮತ್ತೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೂ ಪಾರ್ವತಿಯ ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಅವಯವವೂ ಸಹ ಕುಂಕುಮಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಅಂತಹ ಈಶ್ವರನ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೯೨||

ಆಯುಃ ಶಂಕರಪೂಜಯಾ ಯದಿ ಭವೇತ್ ಸ್ವೇಣಂ ತದಾ ತತ್ಪರಂ
 ಧನ್ಯಂ ಧನ್ಯತಮಂ ಚ ಯದ್ಯಪಿ ಭವೇದ್ವ್ಯರ್ಥಂ ತದಾ ಕುಸ್ಥಿತಂ ।
 ತಸ್ಮಾದಾಶು ಮಹೇಶಪೂಜನಮನೇನೈವಾಯುಷಾ ಸರ್ವದಾ
 ಕರ್ತವ್ಯಂ ತದುಮಾಸಹಾಯಚರಣಾಂಭೋಜಪ್ರಸೂನಾಯ ಮೇ ||೯೩||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇತ್ಯತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
 ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಜನಕಸಂವಾದೇ ರಾಜಪುತ್ರ ರಾಜಪತ್ನಿ ಸದೇಶವರ್ಣನಂ
 ನಾನು ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಆಯುಷ್ಯ ಎಂಬುದು ವ್ಯರ್ಥವೂ, ಕುಸ್ಥಿತವೂ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ಶಂಕರ
 ಪೂಜೆಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಸ್ವೇಣವಾಗುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಆಯುಷ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ವೆನಿಸುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಪಾರ್ವತೀಸಹಿತನಾಗಿರುವ ಈಶ್ವರನ ಚರಣ
 ಕಮಲವೇ ನನ್ನ ಪೂಜೆಗೂ ಆಯುಷ್ಯಗೂ ಫಲವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ
 ಮಹೇಶಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಗಿಸು
 ವೆನು.” ಎಂದು ರಾಜಪುತ್ರನು, ರಾಜಪತ್ನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ||೯೩||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರನಾಮಕನಾದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ್ವ್ಯಂ

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಜನಕ ಇವರ ಸಂವಾದ ರೂಪವಾಗಿ ರಾಜಪುತ್ರನು,

ರಾಜಪತ್ನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ

ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

~*~*~

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ತಸ್ಮಿನ್ನದತ್ಯೇವ ನಾರೀರತ್ನಂ ಸಖೀಜನಃ ।

ಸಾ ರಾಜ್ಞೀ ಕ್ವ ಗತೇತ್ಯಾಶು ಶಿವಾಲಯಮುಪಾಗತಃ ॥೧॥

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೂರತೋ ಭೂಪಂ ಮದನಾಪರವಿಗ್ರಹಂ ।

ಮದನೋನ್ಮಾದಸಂವೀತಃ ಸ ತು ರಂತುಂ ಮನೋ ದಧೇ ॥೨॥

ತತಃ ಕಾಚಿತ್ಕರಾಗ್ರೇಣ ತಮಾಕೃಷ್ಯ ಮದಾವೃತಾ ।

ಅಯಂ ಮಮೇತಿ ಮನುತೇ ಮಮೇತ್ಯನ್ಯಾ ಮಮೇತಿ ಚ ॥೩॥

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ರಾಜನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ನಾರೀಮಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಸಖೀಜನರು ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ॥೧॥

ಅಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ಅಪರಾವತಾರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ಆ ರಾಜನನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಂಡು ಕಾಮೋದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ಆ ಸಖೀಜನರು ಆ ರಾಜನೊಡನೆ ರಮಿಸಲು ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದರು. ॥೨॥

ಮತ್ತು ಆತನನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಈತನು ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗುವನು ಎಂದು ಕೆಲವರೂ, ಈತನು ನನ್ನ ಒಡೆಯನು ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೂ, ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ॥೩॥

ಏನಂ ಸಖೀಜನಸ್ಸರ್ವಃ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಸ್ಥಿತಸ್ಸದಾ |
 ತದಾ ರಾಜಾಽಪಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ತರುಣೇಕರಸಂಘತಃ ||೪||
 ಕಾಚಿದಾಲಿಂಗ್ಯ ತಂ ಭೂಪಂ ತುಷ್ಟ್ವಾ ಭವತಿ ಕಾಚನ |
 ತಾಂ ದೂರೀಕೃತ್ಯ ಕಾಪ್ಯನ್ಯಾ ತಮಾಲಿಂಗ್ಯಾಭಿಷ್ಠತಿ ||೫||
 ನಿರಾಕೃತಾ ಸಾ ಕಯಾಪಿ ಸಾ ಕಯಾಽಪಿ ನಿರಾಕೃತಾ |
 ಏನಂ ತದಂಗಸಂಗೇನ ತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ನುದವಿಹ್ವಲಾಃ ||೬||
 ಮದನೋಽಯಂ ಸಮಾಗತ್ಯ ವನೇ ಕ್ರೀಡತಿ ಸಾದರಂ |
 ನಾಯಂ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಇತಿ ಪ್ರಾಹುಸ್ತರುಣ್ಯಸ್ತಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ||೭||
 ಸ ರಾಜಾ ಕಷ್ಟಮೇತಾವತ್ಕಥಮಾಗತಃಕುತ್ಸಹಿ |
 ಚಿಂತಯಾ ವ್ಯಾಕುಲಸ್ತತ್ರ ಚಿಂತಯಾ ಕಿಂ ತಯಾ ತಯಾ ||೮||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ಆ ಸಖೀಜನರು ರಾಜನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು.
 ಅವರೆಲ್ಲರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ರಾಜನು ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದನು. ||೪||

ಆ ರಾಣಿಯ ಸಖಿಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬಳು, ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮೊದಲು ಆಲಿಂ
 ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ನೂಕಿ ತಾನು ಆ ರಾಜ
 ನನ್ನು ಅನಂತರ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ
 ನೂಕಿ ತಾನು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದಳು. ||೫||

ಅವಳನ್ನೂ ಸಹ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು, ಅವಳನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳೂ
 ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಮೋದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿರತಕ್ಕ ಆ ತರುಣಿಯರು ಅವನನ್ನು ಬಾರಿ
 ಬಾರಿಗೂ ಆಲಿಂಗಿಸುತ್ತಾ, “ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮದನನೇ ಇರಬೇಕು. ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ
 ಆಟವಾಡಲು ಬಂದಿರುವನು. ಈತನನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.
 ||೬-೭||

ಆ ರಾಜನು ಈ ವಿಧದ ಕಷ್ಟವು ತನಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಬಹಳ
 ಆಲೋಚಿಸಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ವ್ಯಾಕುಲಿತನಾದನು. ||೮||

ಅಪರಾಧಃ ಕೃತಃ ಕೋ ನಾ ಮದನಾರೇಃ ಪುರಾ ಮಯಾ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೯||

ಅಹೋ ಕಿಂ ದುರದೃಷ್ಟಂ ಮೇ ಶಿವಿವಿಷ್ಟ ಮಹಾಪ್ರಭೋ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೦||

ಮಯಾ ಕಸ್ಯ ಮುಖಂ ದೃಷ್ಟಮಶೈವಸ್ಯಾದ್ಯ ಸತ್ವರಂ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೧||

ಭಸ್ಮನೋದ್ಧೂಳನಂ ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಾತರ್ನಕೃತಮಿತ್ಯತಃ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೨||

ಶ್ರಿಪುಂಡ್ರಧಾರಣಂ ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಾತರ್ನಕೃತಮಿತ್ಯತಃ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೩||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಂ ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಾತರ್ನಕೃತಮಿತ್ಯತಃ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೪||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಾತರ್ನಕೃತಮಿತ್ಯತಃ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೫||

ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೈರ್ಮಹಾದೇವಃ ಪ್ರಾತರ್ನಾಭ್ಯರ್ಚಿತಸ್ತತಃ |
ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೧೬||

ಮತ್ತು ಈ ರಾಣಿಯ ಸಖೀಜನರನ್ನು ಕಂಡು ಇದು ಮಹೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಘ್ನಕಾರಿಯಾದುದು. ಆ ವಿಘ್ನವೇ ಈ ನಾರೀಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದವನಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಸಹ ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ನಾರೀಶರೀರವು ನನಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಯಾವ ಪಾಪದಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೋ ಅಪರಾಧವೆಸಗಿರಬೇಕು. ಪರಶಿವನೇ, ಇದು ನನ್ನ ಎಂತಹ ದುರದೃಷ್ಟಿ? ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಲ್ಲದ ಯಾವುದೋ ಪಾಪಿಯ ಮುಖವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿದನೇ ?

ಶಿವಲಿಂಗೇ ನಿರಾಧಾರಾ ನ ಮಯಾ ಕಲ್ಪಿತಾ ತತಃ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೧೭॥

ನ ಧೂಪದೀಪೌ ದತ್ತೌ ಚ ಲಿಂಗರೂಪಾಯ ಶಂಭವೇ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೧೮॥

ನೈವೇದ್ಯಂ ನ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ಪ್ರಾತಃ ಶರ್ಮಾಯ ಸಾದರಂ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೧೯॥

ಪ್ರಾಯೋ ನ ಪ್ರಣತಃ ಶಂಭುಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪುರಸ್ಕರಂ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೨೦॥

ನ ಧ್ಯಾತಃ ಪ್ರಾಯಶಃ ಶಂಭುರ್ಗಣನಾಯಕವಂದಿತಃ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೨೧॥

ಪ್ರಾಯಃ ಶಾಂಭವಪೂಜಾಪ್ಯ ನ ಕೃತಾನೇನ ಸತ್ಪರಂ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೨೨॥

ಮಹೇಶಾರ್ಚನವಿಘ್ನೋಽಯಂ ಕಥಮದ್ಯ ಸಮಾಗತಃ ।

ಸಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ॥೨೩॥

ಅಥವಾ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಾನು ಭಕ್ತೋದ್ಯೋಗನ ಮಾಡದಿದ್ದರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೇ? ಒಂದುವೇಳೆ ಶ್ರೀಪುಂಡ್ರಧಾರಣಿಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೇನೆ! ಅಥವಾ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ, ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನ ಇವುಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ, ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ನಾನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಪತ್ರಿಗನಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ! ಶಿವಲಿಂಗವಲ್ಲ ನೀರನ್ನು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದು. ಮತ್ತು ಆ ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಂಭುನಿಗೆ ಧೂಪ, ದೀಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲವೆ! ನಾನು ಅದರದಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಶಂಭುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸದೆ ಇರಬಹುದು. ಎಂತೆಂತಹ ಗಣನಾಯಕರೂ ಸಹ ಈಶ್ವರನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಾನು ಧ್ಯಾನಿಸದಿರುವುದು ಅಥವಾ ಈಶ್ವರಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ನನಗೆ ಧರ್ಮವೇ? ಪ್ರಾಯಶಃ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳದಿರಬಹುದು. ಈ ನನ್ನ

ಪ್ರಾಯಃ ಶಿವಕಥಾಃಪೃಥ್ವ್ಯ ನ ಶ್ರುತಾ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ ।

ನಾರೀಶರೀರರೂಪೋಽಯಮಾಯಾತ್ಯಂಗಾರಸಾಗರಃ ||೨೪||

ನಾರೀಶರೀರರೂಪೇಣ ಕಿಂ ವಿಧೇಯಮಿತಃ ಪರಂ ।

ಕರೈರಾಕರ್ಷಯಂತ್ಯೇತಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಾವನ್ಮಮೇತ್ಯಯಂ ||೨೫||

ಪತಂತ್ಯಂಗೇ ಮಮೋತ್ಸಂಗೇ ತುಂಗಾಂಗಾರನಿಭಪ್ರಭಾಃ ।

ಅಹೋ ಕಿಮಿದಮಾಶ್ಚಯಂ ಸೃಷ್ಟಮಿಹ ತ್ವಯಾಧುನಾ ||೨೬||

ಕೋಪಸೃಷ್ಟಿರಿಯಂ ಪ್ರಾಯೋ ನಾಂಗನಾಸೃಷ್ಟಿರಿಷ್ಟದಾ ।

ಏತಾಸಾಂ ಮಾರಥೀರ್ಜಾತಾ ಮಯಿ ಸುಂದರವಿಗ್ರಹೇ ||೨೭||

ನ ಮೇ ಮಾರದಶಾಮೇವಂ ಪ್ರಾಪಯಾಮೇಯಶಂಕರ ।

ನಿವಾರಯ ಮಹತ್ಪ್ರಜ್ಞಮಿದಮೇತಾದೃಶಂ ಪ್ರಭೋ ||೨೮||

ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪದಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಸಾಗರದಂತಿರುವ ಈ ನಾರೀಶರೀರವು ಮಹೇಶ್ವರನಪೂಜೆಗೆ ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ ಎಂದು ರಾಜನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ||೯-೧೦-೧೧-೧೨-೧೩-೧೪-೧೫-೧೬-೧೭-೧೮-೧೯-೨೦-೨೧-೨೨-೨೩-೨೪||

ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಇವನು ನನ್ನವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೈಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಏನನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ? ||೨೫||

ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ, ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ! ನೀನು ವ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದೀಯೇ ? ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನನ್ನ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬೀಳುತ್ತಿರುವರು. ಇವರು ನನಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೆಂಡಗಳಂತಿರುವರು. ||೨೬||

ನಾನು ಸುಂದರಾಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮನ್ಮಥವಿಹಾರವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ ? ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ “ಶಂಕರನೇ, ನೀನು ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ||೨೭||

ಎಲೈ ಅತಿಶಯಗುಣಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಂಕರನೇ ? ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ

ವಿಘ್ನಃ ಕೋಯಂ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ನಾರೀರೂಪೇಣ ಶಂಕರ !

ನಾರೀಗಣಶ್ಚೇದೇತಸ್ಯ ನ ಲಜ್ಜಾಜಲಮಜ್ಜನಂ ||೨೯||

ಕಮಲೋ ವಿಘ್ನ ಏವಾಯಂ ನಾರೀರೂಪಮುಪಾಗತಃ !

ಶಿನಾರ್ಚನೇನ ವಿಜ್ಞಾತಮಮಿತಂ ಫಲಮಿತ್ಯತಃ ||೩೦||

ಅಸ್ಯ ವಿಘ್ನಃ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಃ ಸವಿಘ್ನಂ ಹಿ ಮಹತ್ಪಲಂ !

ಅವಿಘ್ನಾನಿ ಭವಂತ್ಯೇನ ಬಹೂನ್ಯಲ್ಪಫಲಾನಿ ತು ||೩೧||

ಮಹಾಫಲಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಸವಿಘ್ನಾನೀತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ !

ಅತಃ ಪರಂ ಕ್ವ ಗೌತಮ್ಯಂ ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಮತಃಪರಂ ||೩೨||

ಕಾಮವಿಕಾರಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಬೇಡ. ಅದು ನನಗೆ ಮಹಾಕಷ್ಟರೂಪವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವುದು. ಬಂದಿರುವ ಇದನ್ನು ಈಗ ನಿವಾರಿಸು. ||೨೮||

ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ, ಇಂಥದೇ ನಾರೀರೂಪವಾಗಿರತಕ್ಕ ವಿಘ್ನವು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಥವಾ ಇದು ವಿಘ್ನವಲ್ಲವೇ ನಾರೀಗಣವೇ ಸಿಕ್ಕಿಯವಾಗಿ ದ್ದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಲಜ್ಜೆಯು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ||೨೯||

ಆದುದರಿಂದ ಇದು ನಾರೀರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ವಿಘ್ನವೇ ನಿಜ. ಶಿನಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಅಮಿತವಾದ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಾದೀತೇ ? ||೩೦||

ಯಾನಾಗಲೂ ಅತಿಯಾದ ಫಲವುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಪಫಲವುಳ್ಳವುಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನನಗೆ ವಿಘ್ನವು ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೋ ಮಹಾಫಲ ವಿರುವುದೆಂದು ಊಹಿಸುವೆನು. ||೩೧||

ಯಾನಾಗಲೂ ಮಹತ್ಪಲಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಗಳು ಉಂಟೇ ಉಂಟು ಎಂಬುದು ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಚಾರ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ? ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ||೩೨||

ಏತದ್ವಿಘ್ನಾ ಪಹರಣಂ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ಕಸ್ಯ ವಾ |
 ಶಂಕರೇಣೈವ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೇದಿಯಂ ವಿಘ್ನ ಪರಂಪರಾ ||೩೩||
 ತದಾ ನಿವಾರಕಃ ಕಸ್ತ್ಯಾತ್ ತತ್ಸೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಬಲಾ ಖಲು |
 ಆಪತ್ಕಾಲ ಇವಾಭಾತಿ ಸೋಽಯಮುದ್ವೇಗಸಾಧನಂ ||೩೪||
 ಕದಾಪ್ಯೇತಾದೃಶೋ ವಿಘ್ನೋ ನ ಜಾತಃ ಸರ್ವಥಾ ಖಲು |
 ತ್ಯಕ್ತಮದ್ವೈವಾಂಗನಾಂಗಸಂಗಭೀತ್ಯಾ ಗೃಹಾದಿಕಂ ||೩೫||
 ಪುನರಪ್ಯಾಗತಃ ಸೋಽಯಮಂತರಾಯಸ್ತದಾತ್ಮಕಃ |
 ಏವಂ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಧೀರಸ್ಯ ಸರ್ವಥಾ ||೩೬||
 ವಿಕಾರೋ ನಾಭವದ್ವೇಹೇ ಕಾಷ್ಠಸ್ಯೇವ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
 ತತಃ ಪರಂ ವಿವಸನಂ ಕೃತ್ವಾ ರೂಪಂ ಕುಚೇಷ್ಟಯಾ ||೩೭||
 ನಗ್ನಾಶ್ಚ ತಾಸ್ತಮಾರುಹ್ಯ ಸ್ಕಂಧಾದಾ ನಸ್ತತುನ್ಯಪ |
 ತಥಾಽಪಿ ನಿರ್ವಿಕಾರಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಭೂಪಸ್ಯ ತಾಸ್ತ್ವಪಿ ||೩೮||

ಈ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯಾರುತಾನೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ ?
 ಒಂದುವೇಳೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಶಂಕರನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದಾದರೆ ಅವನ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಬಹಳ
 ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ, ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯಾರುತಾನೆ ಸಮರ್ಥರಾದಾರು ?
 ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಪತ್ಕಾಲ ಒದಗಿದಂತೆಯೇ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ||೩೩-೩೪||

ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಧದ ವಿಘ್ನವು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂಬ ಅಭಿಲಾ
 ಷೆಯಿಂದಲೂ, ಅಂಗನೆಯರ ಅಂಗಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಂಟಾದೀತೆಂಬ ಭಯ
 ದಿಂದಲೂ, ಮನೆಯೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಬಂದೆನು. ಆದರೂ ಈಗ
 ನನಗೆ ಅಂತಹ ತೊಂದರೆಯೇ ಒದಗಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಆ ರಾಜನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ
 ಕುಳಿತನು. ||೩೫-೩೬||

ಪ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ
 ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕಾಮವಿಕಾರವೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ದೇಹವು ಮಾತ್ರ ಕಾಷ್ಠ
 ದಂತೆಯೇ ಸಿಕ್ಕಲಿವಾಗಿತ್ತು. ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಅನಂತರ ಆ ಪ್ರೀಯರು ಕುಚೇ
 ಷ್ಟೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿ ನಗ್ನರಾಗಿ ಆ ರಾಜನ ಭುಜಮೂಲಾದಿಗಳನ್ನೂ

ಪತಂಗಧೀಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಧೃತವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯತಃ ।

ತತಃ ಪರಂ ತು ತಾ ಏವ ಸ ನಪುಂಸಕಇತ್ಯಪಿ ||೩೯||

ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ನಿಯಮಯುಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರೀಮಹಾದೇವಮಂದಿರಾತ್ ।

ತತಃ ಪರಂ ರಾಜಪತ್ನೀ ಸಾ ವಿಲೋಕ್ಯ ತದದ್ಭುತಂ ||೪೦||

ವಿಸ್ಮಯಾವಿಷ್ಟಹೃದಯಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಚೇತಸಿ ।

ಅಯಂ ನಪುಂಸಕಃ ಪ್ರಾಯೋ ನಗ್ನಸ್ತ್ರೀದರ್ಶನಾದಪಿ ||೪೧||

ನ ಚ ಚಾಲನಚೇಷ್ಟಾಂ ಚ ಚಕಾರಾಂಗವಿಶೇಷತಃ ।

ಯದ್ವಾ ವಿರಕ್ತ ಏವಾಯಂ ಕುತ್ಸಿತತ್ವಾವಬೋಧನಾತ್ ||೪೨||

ಕೋ ವಾನುರಾಗಸಹಿತಃ ಶುನೀಯೋನಿವಿಲೋಕನಾತ್ ।

ಸಹ ಹತ್ತಿ ನರ್ತನಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅಷ್ಟಾದರೂ ಆ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸು ಕಾಮದಿಂದ ಕಲಕಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ||೩೯-೪೨||

ಅವನಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವನ ದೃಢವಾದ ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಕಾರಣ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಅವನನ್ನು ನಪುಂಸಕನೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಅವನನ್ನೇ ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶಿವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು. ||೩೯-೪೦||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ರಾಜಪತ್ನಿಯು ಈ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ “ ನಗ್ನರಾಗಿರತಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಕೂಡ ಈತನ ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಂಗವಿಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಈತನು ನಪುಂಸಕನೇ ಅಗಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುತ್ಸಿತವಾದುದಾದೆಂದು ತಿಳಿದು ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೇ ಆಗಿರುವನೋ ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಂಕಿಸಿದಳು. ||೪೧-೪೨||

ಅನುರಾಗಸಹಿತನಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಆತನು ಸ್ತ್ರೀ ನಾಯಿಯ ಯೋಗಸಂದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಸಹ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮೋಹಿತನಾಗುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು.

ಅಂಗೇಷುಪುಷ್ಪಿಃ ಸೌಂದರ್ಯಮಸಾರಮಿದಮಸ್ಯ ತು ||೪೩||

ಅಸ್ಯ ಪುಂಸ್ತೇ ನ ಸಂದೇಹೋ ವಿರಕ್ತಃ ಕೇವಲಂ ನೃಪಃ |
ಏತಾದೃಶಸ್ತು ಪುರುಷೋ ನ ದೃಷ್ಟೋ ನ ಶೃತೋಽಪಿ ಹಿ ||೪೪||

ಭಾಗ್ಯವಾನಯಮೇವೈಕೋ ಲೋಕೋತ್ತರಗುಣಾಶ್ರಯಃ |
ಏತಸ್ಯ ದರ್ಶನಾದದ್ಯ ಮನಾಸಿ ಮದನಜ್ವರಃ ||೪೫||

ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಪ್ರಶಾಂತೋಽಪಿ ತತ್ಕಥಾಶ್ರವಣಾದಿಹ |
ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಕಾಲೇ ತತ್ಕಲತ್ರಾಣಿ ಕೋಟಿಶಃ ||೪೬||

ಸಮಾಗತಾನಿ ತತ್ರಾಸ್ತೀತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ಸ ನೃಪೋತ್ತಮಃ |
ಸಮಾಗತಾಶ್ಚ ತತ್ರೈವ ಗಜಾಶ್ವರಥಕೋಟಿಯಃ ||೪೭||

ಮಂತ್ರಿಕೋಟಿಸಮಾಕೀರ್ಣಾಪತ್ತಿಕೋಟಿಸಮಾಪ್ರಿಶಾಃ |
ತತಃ ಕೋಲಾಹಲೋ ಜಾತಃ ಸಂಪೂರ್ಣೋ ಪೃಥಿವೀತಲೇ ||೪೮||

ಈತನ ಅಂಗಗಳು ಅಸಾರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಪುಷ್ಪವಾದುವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಪುಂಸ್ತ್ವವು ಇರುತ್ತದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ರಾಜನು ವಿರಕ್ತನೇ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಇಂತಹ ಪುರುಷನನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡೂ ಇಲ್ಲ ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ರಾಜವತ್ತಿಯು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ||೪೩-೪೪||

ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನನಂತಿರುವ ಈತನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು. ಈತನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನನಗೂ ಸಹ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಮದನ ಜ್ವರವು ನಾಶವಾಯಿತು. ಎಂದು ಹರ್ಷಿಸಿದಳು. ||೪೫||

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನೃಪೋತ್ತಮನು ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಆತನ ಅನೇಕ ಪತ್ನಿಯರೂ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ ಮೊದಲಾದ ಸೈನ್ಯಗಳೂ ಬಂದುವು. ||೪೬-೪೭||

ಮತ್ತು ಆ ರಾಜನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಕಾಲಾಳುಗಳೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ಕೂಡಿತು. ||೪೮||

ನಗರಂ ತತ್ಸಮಾವೇಷ್ಟ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮಂತ್ರಿಸತ್ತಮಾಃ ।

ಶಿವಾಲಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದಂ ದದೃಶುಸ್ತುಂಗಮುತ್ತಮಂ ||೪೯||

ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿರತ್ನೈವ ಸ್ಥಾಸ್ಯತೀತ್ಯೇವ ಮೇನಿರೇ ।

ತತಃ ಪರಮಯಂ ರಾಜಾ ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿನಾಮಕಃ ||೫೦||

ತತ್ರಾಸ್ತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಯಯುರುದ್ಯಾನಮುತ್ತಮಂ ।

ತತ್ರಾಪಿ ಚಿಂತಯಾಮಾಸುರುದ್ಯಾನಮಿದಮುತ್ತಮಂ ||೫೧||

ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ರಾಜಾಸ್ತನ್ನಯಂ ಪುಷ್ಪಫಲಾಕುಲೇ ।

ಅಯಂ ವಿರಕ್ತೋ ನ ಸ್ಥಾಸ್ಯತ್ಯತ್ರ ತಾವದ್ವನೇ ಶುಭೇ ||೫೨||

ಕಿಂ ಚಾವಸ್ಥಾನಬೀಜಂ ಚ ಶಿವಸ್ಥಾನಮಿದಂ ಖಲು ।

ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಶಿವಸ್ಥಾನೇ ಕೇವಲಂ ಸ್ಥಿತಿರಿತ್ಯತಃ ||೫೩||

ಅನ್ಯತ್ರ ಗಮನಂ ತಸ್ಯ ನೈವ ಸಂಭಾವಿತಂ ಖಲು ।

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಯದಿ ಭಾಗ್ಯಂ ಸ್ಯಾದತ್ರ ಸ್ಥಾಸ್ಯತ್ಯಯಂ ನೃಪಃ ||೫೪||

ಆ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಆ ನಗರವನ್ನು ಸುತ್ತಿಗಟ್ಟಿ ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿರಲೂ, ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲೂ ಇರುವ ಶಿವಾಲಯ ಪ್ರಾಸಾದವನ್ನು ಕಂಡರು. ||೪೯||

ಅನಂತರ “ಸೌಂದರ್ಯ ನಿಧಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಆ ರಾಜನು ಈ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿರುವನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆ ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ||೫೦||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಉದ್ಯಾನವನವು ಬಹು ಉತ್ತಮವಾದುದಾಗಿ ಪುಷ್ಪಗಳು, ಫಲಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಈ ಪಿರಕ್ತನಾದ ರಾಜನು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾನು? ಇರಲಾರನು. ||೫೧-೫೨||

ಆದರೆ ಆ ರಾಜನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಶಿವಸ್ಥಾನವಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ರಾಜನು ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ||೫೩||

ಆ ನೃಪನು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೋಗುವುದು ಅಸಂಭವನೀಯವಾದುದು. ನಮಗೆ ಆತನನ್ನು ಕಾಣುವ ಸುಯೋಗವಿದ್ದರೆ ಆ ರಾಜನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ||೫೪||

ಶಿವಸ್ಥಾನಂ ವಿಹಾಯಾಯಮಾದ್ಯಶಂ ನೈವ ಯಾಸ್ಯತಿ |
 ಪೂರ್ವೇದ್ಯುರ್ನಿರ್ಗತೋ ಗೇಹಾದ್ಧೂರದೇಶಂ ನ ಯಾಸ್ಯತಿ ||೫೫||
 ಅದೂರೇನ ಶಿವಸ್ಥಾನಮಾದ್ಯಶಂ ದೃಶ್ಯತೇಽಪಿ ಚ |
 ಏತಾದ್ಯಶಂ ಶಿವಸ್ಥಾನಪ್ರಾಸಾದಮವಲೋಕಯತ್ ||೫೬||
 ಸಹನ್ಯುಶಿಖರೇ ತಾವನ್ಮುಪಃ ಖಲು ಪುರಾಸ್ಥಿತಃ |
 ಏನಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ತದುದ್ಯಾನಾವಲೋಕನಂ ||೫೭||
 ಕರ್ತುಂ ಸಮುದ್ಯತಾಸ್ತತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಗಣಂ ದದೃಶುರ್ನೃಪಃ |
 ತತಃ ಪರಂ ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಂಶಯಾವಿಷ್ಟಮಾನಸಾಃ ||೫೮||
 ಸ್ತ್ರೀಸಂಕುಲವನೇ ನೂನಂ ನ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನೃಪೋತ್ತಮಃ |
 ಪರಾಂಗನಾಮಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪಸ್ತಾವದವಾಙ್ಮುಖಃ ||೫೯||
 ಸ ಕಥಂ'ವಾ ವನೇ ಸ್ಥಾಸ್ಯತ್ಯನಂತವನಿತಾವೃತೇ |
 ಯತುಕಾಲೇಽಪಿ ರಾಜಾಯಂ ಸ್ವನಾರೀಸಂಗಮೇ ವಿಧೇಃ ||೬೦||

ಈತನು ಇಂತಹ ಶಿವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿರಲಾರನು. ಏತಕ್ಕೊಂದರೆ ನಿನ್ನೆಯದಿವಸ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ರಾಜನು ಇನ್ನೂ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೇ ? ಎಂದು ||೫೫||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಶಿವಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಅದರ ಪ್ರಾಸಾದವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹುಡುಕೋಣ ಎಂದು ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ||೫೬||

ರಾಜನು ಹಿಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಹರ್ವ್ಯಶಿಖರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು ಎಂದೂ ಊಹಿಸಿದರು. ಎಲೈ ಜನಕಮಹಾರಾಜನೇ, ಈ ರೀತಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ನೋಡಲುಡ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಾರೀ ಗಣವು ಇವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಕೂಡಿರತಕ್ಕ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಆ ನೃಪೋತ್ತಮನು ಮಿಡಿತ ಇರಲಾರನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ರಾಜನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮುಖವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ||೫೭-೫೮-೫೯||

ಅಂತಹ ರಾಜನು ಅನಂತ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆತಾನೆ ಇದ್ದಾನು ? ಈ ರಾಜನು ಸ್ವನಾರಿಯ ಯತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ

ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ತೇನ ಸಂಜಾತಾಃ ಕುಮಾರಾಃ ಪುಣ್ಯಯೋಗತಃ ।

ತಸ್ಯ ನಾರೀಷು ನ ಸ್ನೇಹೋ ನ ಭೋಗೇ ಸುತರಾಮಪಿ ||೬೦||

ರಾಜ್ಯೇಽಪಿ ತಸ್ಯ ನ ಪ್ರೀತಿಃ ಯಥಾ ಶಂಕರಪೂಜನೇ ।

ಶಿವಧ್ಯಾನರತೋ ನಿತ್ಯಂ ನ ನಾರೀಮುಭಿಪಶ್ಯತಿ ||೬೧||

ಶಿವಲಿಂಗಾಲೋಕನೇಚ್ಛಾ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಮಿಲು ।

ಇದಂ ತು ತದನಸ್ಥಾನಸ್ಥಲಮೇವ ನ ಸರ್ವಥಾ ||೬೨||

ಕೃತಾಪಿ ನಾರೀ ಸಹಸಾ ನ ದೃಷ್ಟಾ ತೇನ ಸತ್ಪರಂ ।

ತರುಣೇ ಮಸ್ತುಣಾರಣ್ಯಮಿದಮುದ್ಯಾನಮೇವ ಚ ||೬೩||

ವನಿತಾವನಮನೇದಂ ಅತ್ರ ತಸ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಃ ಕಥಂ ।

ಏಕೈಕಂ ತರುಮಾರುದ್ಯ ನೃತ್ಯಂತೀ ತರುಣೇಗಣಾಃ ||೬೪||

ವಿಧಿ ಇರುವುದರಿಂದ (ವಿಧಿ ಮೀರಿತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ) ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದಲೇ ಪುಣ್ಯವಶಾತ್ ಕುಮಾರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಆತನಿಗೆ ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸ್ನೇಹವೇ ಆಗಲಿ, ಅವರ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ||೬೦-೬೧||

ಶಂಕರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯು ಆತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ನಾರೀಗಣವನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೨||

ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಲಿಂಗ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಚ್ಛೆಯು ಬಹಳ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವಾದರೋ ಆತನಿಗೆ ಇರಲಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಲವಾಗಿಲ್ಲ. ||೬೩||

ನಾರಿಯು ಎಷ್ಟು ಸಾಹಸಮಾಡಿದರೂ ಅವನನ್ನು ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ತರುಣಿಯರಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಉದ್ಯಾನವೇ ಇದು. ||೬೪||

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮರವನ್ನೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ತರುಣಿಯರುಹತ್ತಿ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ತರುಣೀಯವಾಗಿರುವ ಇದು ವನಿತಾವನವೇ ನಿಶ್ಚಯ. ಅದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಆತನು ಹೇಗೆ ಇದಾ ನು ? ||೬೫||

ಅತ್ರ ತಸ್ಯಾಽಪಿ ಭೂಪಸ್ಯ ಶಂಕಿತಾ ಕಿಮವಸ್ಥಿತಿಃ |
 ಯದ್ವಾ ಪ್ರಾತಃ ಸಮಾಗತ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಶಿವಮಂದಿರಂ ||೬೬||
 ಶಿವಧ್ಯಾನಸಮಾಕ್ರಾಂತಃ ಪ್ರಾಯಃ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಭೂಪತಿಃ |
 ಸೂರ್ಯೋದಯೋತ್ತರಂ ತಾವದ್ವನಿತಾಸ್ತಾಸ್ಸಮಾಗತಾಃ ||೬೭||
 ತದುದ್ಯಾನವನಕ್ರೀಡಾಂ ಕುರ್ವಂತ್ಮತ್ರ ತು ಕೋಟಿಶಃ |
 ಅವಿನೇಕಸ್ವಭಾವಾಸ್ತಾಸ್ತುರುಣ್ಯಃ ಶಿವದರ್ಶನೇ ||೬೮||
 ಅತ್ಯುತ್ಸುಕಾಸ್ತುರುಷ್ಣೇವ ಕ್ರೀಡಂತಿ ಫಲಿತೇಷ್ಟಿಹ |
 ಏವಂ ಸತಿ ಶಿವಾಗಾರೇ ಸ್ಥಾತುಮರ್ಹತಿ ಭೂಪತಿಃ ||೬೯||
 ಏತಾದೃಶಂ ಶಿವಸ್ಥಾನಂ ನ ತ್ಯಜ್ಯತಿ ಮಹೀಪತಿಃ |
 ಅಸ್ಮಾಕಮತ್ರ ಸಹಸಾ ತರುಣೀಗಣಸಂಕುಲೇ ||೭೦||
 ವನೇ ಪ್ರವೇಶೋಪ್ಯುಚಿತೋ ನ ಭವತ್ಯೇವ ಸರ್ವಥಾ |
 ವನಿತಾಸಂಕುಲೇ ದೇಶೇ ವನಿತಾನಾಂ ಗತಿರ್ಮತಾ ||೭೧||

ಇಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಹೇದ. ಅಥವಾ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಶಿವಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ||೬೬||

ಈ ವನಿತೆಯರು ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರಾದುದರಿಂದ ಆ ರಾಜನು ಪ್ರಾಯಶಃ ಮುಂಜಾನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ||೬೭||

ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಈ ತರುಣಿಯರು ಶಿವದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಗಮನವಿಡದೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವರು. ||೬೮||

ಫಲಭರಿತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇಂತಹ ಶಿವಾಗಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಇವರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರತು? ||೬೯||

ರಾಜನು ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತರುಣೀ ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರತಕ್ಕ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಉಚಿತ

ತತಃ ಪ್ರಯಾಂತು ವನಿತಾಃ ಪ್ರವಿಶಂತು ಶಿವಾಲಯಂ ।

ತತ್ರ ಚೇನ್ನ ಭವೇದ್ರಾಜಾ ಸುಂದರೇ ಶಿವಮಂದಿರೇ ||೨೨||

ಬಿಲ್ವಮೂಲಾನಿ ಪಶ್ಯಂತು ಶಿವಲಿಂಗಾವೃತಾನ್ಯಪಿ ।

ಪ್ರವಿಶಂತಿ ತೀವ್ರೇಣ ತಪ್ತಶ್ಚೋ ಬಾಲಕೈರ್ಯುತಾಃ ||೨೩||

ಅನ್ಯಾಸಾಂ ತತ್ರ ಗಮನಂ ನಾರೀಣಾಂ ನಾತ್ರ ಸರ್ವಥಾ ।

ಇತ್ಯಾಲೋಚ್ಯ ಪ್ರಧಾನಾಸ್ತೇ ತತ್ಕಲತ್ರಾನುಮೋದಕಾಃ ||೨೪||

ತಾಸಾಂ ತತ್ರ ಪ್ರವೇಶಾರ್ಥಮುದ್ಯೋಗಂ ಚಕ್ರರಾದರಾತ್ ।

ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಸ್ತತ್ರ ತಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಬಾಲಕಾನಪಿ ||೨೫||

ಶಿವಮಂದಿರಮಾವಿಶ್ಯ ಪ್ರಣತಾಸ್ತಾಸ್ಸ ದಾಶಿವಂ ।

ರತ್ನೈರ್ಮನೋಹರೈಸ್ತಾಸ್ತು ಭಿಸ್ಕೋದ್ಭೂತವಿಗ್ರಹಾಃ ||೨೬||

ತ್ರಿಪುಂಡ್ರರುದ್ರಾಕ್ಷಯುತಾಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸುರೀಶ್ವರಂ ।

ಸ್ತನಂಧಯಾನ್ ಬಾಹುಮಧ್ಯೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ವಕ್ಷಸಾಯುತಾನ್ ||೨೭||

ನಲ್ಲ. ವನಿತೆಯರಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವನಿತೆಯರ ಪ್ರವೇಶವೇ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ||೨೦-೨೧||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ವನಿತೆಯರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಶಿವಮಂದಿರವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಆವೃತಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಬಿಲ್ವಮೂಲಾದಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿಬರಲಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿ. ||೨೨-೨೩||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೋಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯರೇ ಹೋಗಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ||೨೪||

ಆ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರು ರಾಜಪತ್ನಿಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಅದೇರಿತೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಯೂ ಮಾಡಿದರು. ||೨೫||

ಮನೋಹರವಾದ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಶರೀರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕಂಕುಳ

ಸ್ತನ್ಯಂ ಚ ಪಾಯಯಂತ್ಯಸ್ತಾನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಕಾಶ್ಚಿದಾದರಾತ್ |

ಸಗರ್ಭಾಃ ಕಾಶ್ಚಿದುತ್ಕೃಷ್ಟಾ ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಾಶ್ಚ ಕಾಚನ ||೨೮||

ಅಜಾತಯೌವನಾಃ ಕಾಶ್ಚಿತ್ಕಾಶ್ಚಿತ್ಸಂಪೂರ್ಣಯೌವನಾಃ |

ಸೌಂದರ್ಯಧಾರಾರೂಪಾಸ್ತುಸ್ಸರ್ವಾಶ್ಚ ರತಿಸುಂದರಾಃ ||೨೯||

ರಮಾ ಮನೋಹರಾಃ ಸರ್ವಾ ರೂಪರಾಶಿನಿರಾಜಿತಾಃ |

ತಾಃ ಸರ್ವಾ ಅಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೋಽಯಂ ಭರ್ತಾ ಮಮೋತ್ಕೃಪಿ ||೩೦||

ಪ್ರಹೃಷ್ಟವದನಾ ಏವ ಸ್ಮೇರಾಂಚಿತಮುಖಾಂಬುಜಾಃ |

ಶಿವಧ್ಯಾನರತಂ ಧೀರಂ ವಿನಿಮಿಲಿತಲೋಚನಂ ||೩೧||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿರ್ಗತಾಃ ಸರ್ವಾ ಮಂದಭಾಷಣವರ್ಜಿತಾಃ |

ತ್ವಯಾ ದೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಯಾದೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಯೇತ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಮಾದರಾತ್ ||೩೨||

ಗಲಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ವನಿತೆಯರು ಶಿವಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರು. ||೨೮-೨೯||

ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅದರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯಪಾನಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಗರ್ಭಚಿಹ್ನಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಪೂರ್ಣ ಗರ್ಭಿಣಿಯರು. ಹಲವರು ಇನ್ನು ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆಯದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅನೇಕರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯರಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ರತಿಯೋಗ್ಯರಾಗಿಯೂ, ||೨೮-೨೯||

ಕೆಲವರು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲದ್ದೇವಿಯಂತೆ ಮನೋಹರರಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತೂ ರೂಪವತಿಯರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಇವನು ನನ್ನ ಭರ್ತೃ ನನ್ನ ಪತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ||೩೦||

ಹಾಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ, ನೀನು ಕಂಡೆಯಾ? ನೀನು ನೋಡಿದೆಯಾ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಪಿಸುಮಾತುಗಳಾಡುತ್ತಾ ಆ ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಕ್ತನಾಗಿರತಕ್ಕ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ರಾಜನಾದರೋ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಶಿವಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ||೩೧-೩೨||

ಮಂದಮಾಭಾಷಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಸೋತ್ಸಾಹಾಸ್ತರುಣೇಜನಾಃ ।
 ಅಪರಾ ಮಾರಸೇನೇವ ತನ್ನಾರೀ ಮಾಲಿಕಾ ಮುದಾ ||೮೩||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದ್ರಾಜಪತ್ನಾ ಸಾ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಾ ।
 ಸಾಪಿ ತತ್ತರುಣೇಸಂಘಂ ವಿಸ್ಮಯೇನ ಸಮಾಕುಲಾ ||೮೪||

ಕುತಃ ಸಮಾಗತಂ ಕಸ್ಯ ಕಲತ್ರಾಣೀತಿ ಸಾದರಂ ।
 ಪಪ್ರಚ್ಛ ವಿನಯಾ ನಮ್ರಾ ತತ್ಸೌಂದರ್ಯಸರಾಜಿತಾ ||೮೫||

ತಾಸ್ತಂ ಧ್ಯಾನಸಮಾವಿಷ್ಟಂ ರಾಜಾನಂ ಪೀತ್ವ್ಯ ಲಜ್ಜಯಾ ।
 ಮಂದಮಾಹುಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸಂಜ್ಞಯಾನ್ಯತ್ರ ಪಾಂ ವದ ||೮೬||

ನೀತ್ವಾ ಸ್ಮರಸಮಾಯುಕ್ತಾಂ ಪ್ರಪುಲ್ಲವದನಾಂಬುಜಾಃ ।
 ಕಲತ್ರಾಣಿ ವಯಂ ರಾಜ್ಞಶ್ಯಾಂಭಸಸ್ಕಾಸ್ಯ ಸೋಭನೇ ||೮೭||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪರರಾಜಪತ್ನಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆ ರಾಜಪತ್ನಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಮನ್ಮಥಸೇನೆಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಸರ್ವಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರುವ ಆ ಸ್ತ್ರೀಸಂಕುಲವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತಳಾದಳು. ||೮೩||

ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಮತ್ತು ಇವರು ಯಾರ ಪತ್ನಿಯರು? ಎಂಬುದಾಗಿ ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯರಾದ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ||೮೪-೮೫||

ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರತಕ್ಕ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಲಜ್ಜಿತರಾಗಿ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಸುಮಾತಿನಿಂದ, ||೮೬||

ನಗುಮುಖದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ರಾಣಿಯ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅವಳ ಕಮಲಗಳಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಎಲಾ ಮಂಗಳಾ-ಗಿಯೇ-- ನಾವು ಶಿವಪೂಜಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರತಕ್ಕ ಈ ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯರು. ||೮೭||

ವೈರಾಗ್ಯೇಣ ಗೃಹಂ ತ್ಯಕ್ತಮನೇನೈವ ಮಹಾತ್ಮನಾ ।
ಸರ್ವದಾ ಶಿವಪೂಜಾಯಾಂ ನಿರತಃ ಸೋಯಮಾಸ್ತಿಹಃ ॥೮೮॥

ಅನೇನ ನಾರೀವದನಂ ಸೋತ್ಸಾಹಂ ನೈವ ದೃಶ್ಯತೇ ।
ಋತುಕಾಲೇಷ್ಟಯಂ ನಾರೀಪ್ರತ್ಯನಾಯಭಿಯಾ ಪರಂ ॥೮೯॥

ಭುಂಕ್ತೇ ತದ್ಭೋಗಕಾಲೇಽಪಿ ಶಿವಧ್ಯಾನಪರಾಯಣಃ ।
ನಿತ್ಯನಕ್ತವ್ರತೀ ಸೋಽಯಂ ಸಾಯಂಕಾಲೇ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ॥೯೦॥

ಕೃತ್ವಾ ಭುಂಕ್ತೇ ನಿಶಿ ಸದಾ ಶಾಂಭವೈಃ ಸಹ ಸಾದರಂ ।
ಅರುಣೋದಯಮಾರಭ್ಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಾವಧಿ ಸ್ವಯಂ ॥೯೧॥

ಕಾಲಂ ಶಿವಾರ್ಚನೇನೈವ ನಯತಿ ವ್ರತಿವಾಸರಂ ।
ಏತೇಷು ಬಾಲಕೇಷ್ಟಸ್ಯ ಬಾಲಕತ್ವೇನ ಸರ್ವಥಾ ॥೯೨॥

ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಆಸ್ತಿಕನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ॥೮೮॥

ಇವನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನೋಡಿದವನಲ್ಲ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗಮನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೋಷಬಂದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ॥೮೯॥

ಆ ಭೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶಿವಧ್ಯಾನಪರಾಯಣನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಈತನು ನಿತ್ಯವೂ ನಕ್ತವ್ರತಿ (ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸತಕ್ಕವನು) ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿ, ॥೯೦॥

ಅನಂತರ ನಿತ್ಯವೂ ಶಾಂಭವರೊಡಗೂಡಿ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾನು ಅರುಣೋದಯದಿಂದಾರಂಭಿಸಾಗಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೂ ॥೯೧॥

ಕಾಲವನ್ನು ವ್ರತದಿನವೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಈ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಈತನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಸಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ॥೯೨॥

ನ ಪ್ರೀತಿಃ ಕಿಂ ತು ರೈವತ್ಸಬುದ್ಧಾ ಪ್ರೀತಿಃ ಕದಾಚನ |

ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಲಿತಸರ್ವಾಂಗಸ್ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಂಕಿತಮಸ್ತಕಃ ||೯೩||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭರಣಃ ಸರ್ವದಾಪ್ಯಯಮಾಸ್ತಿಕಃ |

ನ ಚಂದನಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗೋ ನ ವಾ ರತ್ನವಿಭೂಷಣಃ ||೯೪||

ನನಾಂಗನಾಂಗಸಂತುಷ್ಟೋ ನ ವಾ ರಾಜ್ಯರತಃ ಸದಾ |

ಅತ್ಯುಷ್ಣಕಾಲೇ ಬಾಲಾನಾಂ ಅಂಗರೈತ್ಯಾರ್ಥಮಾದರಾತ್ ||೯೫||

ಅಸ್ಮಾಭಿಶ್ಚಂದನೇ ದತ್ತೇ ಸಹತೇ ನ ಭೂಪತಿಃ |

ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಶಿವತೀರ್ಥೇನ ಬಾಲಪುತ್ರಾಂಗಮಾದರಾತ್ ||೯೬||

ಉದ್ಧೂಳನತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಭೂಷಿತಂ ತಂ ಕೇರೋತ್ತಮಿ

ಕದಾಚಿದಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ರತ್ನಕಂಚುಕವೇಷಿತಂ ||೯೭||

ಮತ್ತೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಭಕ್ತರೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಈತನು ತನ್ನ ಅವಯವಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮಧಾರವೆಂಬುದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂದ್ರಚಿಹ್ನೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ಮಾನಾಗಲೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯೇ ಆಭರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಚಂದನಾನುಲೇಪ ನಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ರತ್ನಾದ್ಯಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೯೩-೯೭||

ಈತನು ಹೊಸ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಭಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತನಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಷ್ಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಚಂದನವನ್ನೂ ಟುಮಾಡಲೋಸುಗ ಲೇಪಿಸಿದ ಚಂದನವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಈತನು ಸಂತುಲಿತನು. ||೯೫||

ನಾವು ಚಂದನಾನುಲೇಪನಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಸುಖವು ವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಮಾಡಿದೊಡನೆ ಈತನು ಬಂದು ಬಾಲಕರ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಶಿವತೀರ್ಥದಿಂದ ತೊಳೆಯುವನು. ||೯೬||

ಆ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಉದ್ಧೂಳನವನ್ನೂ, ತ್ರಿಪುಂದ್ರದಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ವನ್ನೂ ಮಾಡುವನು. ಬಂದುಸಲ ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ರತ್ನಮಯವಾದ ಕಂಚುಕ ದಿಂದ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿದ್ದೆವು. ||೯೭||

ರತ್ನಾ ಭರಣಸಂಯುಕ್ತಾಂ ದದರ್ಶ ಸ ತನುಂ ನೃಪಃ |

ತತಃ ಸರಂ ಕಂಚುಕಂ ಚ ಸರತ್ನಾ ಭರಣಾನ್ಯಪಿ ||೯೮||

ದೂರೀಚಕಾರ ಯತ್ನೇನ ಮುಕುಟಂ ಚಾಸ್ಯ ಭೂಪತಿಃ |

ಭಸ್ಮನಾಲಂಕೃತಂ ಕೃತ್ವಾ ದದೌ ರುದ್ರಾಕ್ಷಕಂಚುಕಂ ||೯೯||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮುಕುಟಂ ಚೈತದ್ವದೌ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕಾಂ |

ನಿವಂ ಶಿಶೂನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕನ್ಯಕಾಸಾಂ ಚ ಭೂಪತಿಃ ||೧೦೦||

ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾ ಭರಣಾನ್ಯಪಿ |

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಕಾಲೋಽಯಂ ನೀಯತೇ ತೇನ ಸಾದರಂ ||೧೦೧||

ಪೂರ್ವೇದ್ಯುರ್ನಿರ್ಗತೋ ಗೇಹಾದ್ರಾಜಾ ತೀರ್ಥಾಟಿನೋದ್ಯತಃ |

ದೈವಾದತ್ರಾಗತೋ ರಾಜ್ಞೇ ರಾಜವೇಷಂ ವಿಹಾಯ ತು ||೧೦೨||

ರತ್ನಮಂದಿರನೇತೇನ ಕಾರಿತಂ ಶಂಕರಾಯ ಚ |

ಅಂಬಿಕಾಯೈ ಗಣೇಶಾಯ ಕುಮಾರಾಯ ಚ ಸಾದರಂ ||೧೦೩||

ಆಗ ಈತನು ಆ ಬಾಲಕನ ರತ್ನಾ ಭರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಆ ಕಂಚುಕವನ್ನೂ, ಆ ಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಕಿರೀಟವನ್ನೂ ಕೂಡ ದೂರೀಕರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಭಸ್ಮದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದನು. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ತಯಾರಾದ ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದನು. ||೯೮||

ಅದೇ ರೀತಿ ಕಿರೀಟವನ್ನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನೂ, ಎಲ್ಲಾ ಶಿಶುಗಳಿಗೂ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಧರಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ||೧೦೦||

ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯದ ನ್ನಾಗಿರಬೇಕು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ಆ ದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ||೧೦೧||

ರಾಜನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ||೧೦೨||

ಈತನು ಶಂಕರನಿಗೂ, ದೇವಿಗೂ, ಗಣೇಶನಿಗೂ, ಷಣ್ಮುಖನಿಗೂ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರತ್ನದಿಂದ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ||೧೦೩||

ರತ್ನಪ್ರಾಕಾರಸಂಯುಕ್ತಂ ರತ್ನಪ್ರಸಾದವೇಷ್ಟಿತಂ ।

ರತ್ನಪರ್ವತಸಂಕಾಶಾಃ ಪ್ರಾಸಾದಾಃ ಕೋಟಿಶೋ ನಮಾಃ ॥೧೦೪॥

ಸುಧಾಕರಕರಾಕಾರತಾರಪಾರನಿರಾಜಿತಾಃ ।

ಕಾರಿತಾಸ್ತಾ ಶರದ್ರಾಕಾಶಾಯಕಪ್ರತಿಮಾಃ ಪ್ರಿಯಾಃ ॥೧೦೫॥

ಕಾರಿತಾನಿ ಮನೋಜ್ಞಾನಿ ರಾಜ್ಞಾ ಪುಷ್ಪವನಾನ್ಮಹಿ ।

ಅಯಂ ಭೋಜನಕಾರೀ ಪಿ ನಾನ್ಯನಾರ್ತಾಂ ವದತ್ಯಪಿ ॥೧೦೬॥

ವ್ಯವಹಾರಾಸ್ತು ಸರ್ವೇಷು ಶಿವನಾಮ್ನಾ ದರಂ ಪ್ರಭೋಃ ।

ದುಕೂಲಶಯ್ಯಾಸಂತ್ಯಕ್ತಾ ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥೧೦೭॥

ನಿವ್ರಾಪಿ ಭಸ್ಮಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ ಮಹಾನಿಶಿ ।

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಸರ್ವಾಃ ಪಿ ನೀಯತೇ ಸಮಯಾಃ ಖಲು ॥೧೦೮॥

—

ಹೊಸಹೊಸದಾದ ಅ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ರತ್ನಮಯವಾದ ಪ್ರಾಕಾರ ಪುಷ್ಪದ್ವನ್ನಾಗಿರಿಯೂ, ರತ್ನಮಯವಾದ ಉಪ್ಪುಗಗನವಾದ ಅಲಂಕೃತವಾದುದನ್ನೂ ಗಿರಿಯೂ, ರತ್ನಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದುದನ್ನಾಗಿರಿಯೂ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು. ॥೧೦೪॥

ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಶರದ್ರತುವಿನ ಪೂರ್ಣಮಾಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎರಚುವ ಹಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾರಪುಷ್ಪವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ॥೧೦೫॥

ರಾಜನು ಪುಷ್ಪವನಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾದುದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಈತನು ಊಟಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೊಂದು ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ॥೧೦೬॥

ಈ ರಾಜನ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಶಿವನಾಮಪರವಾಗಿರಲು ಇರುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಬಟ್ಟಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಪರ್ಜಿಸಿರುವನು. ॥೧೦೭॥

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಕಾಲಮಾತ್ರ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಭಸ್ಮಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸಮಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ॥೧೦೮॥

ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಪೂತಾಂಗಾನ್ ರಾಜಾ ಪಶ್ಯತಿ ಸಾದರಂ ।

ಅಸ್ಮಾಕಂ ರತ್ನರಮ್ಯಾಣಾಂ ಭೂಷಣಾನಾಂ ತು ಕೋಟಿಯಃ॥೧೦೯॥

ಸಂತ್ಯಜಾಃ ಪಿ ನ ತೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ತನುಭೂಷಣಂ ।

ಸೂಕ್ಷ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಯುಕ್ತಾನಿ ಸುವರ್ಣಾಭರಣಾನ್ಯಪಿ ॥೧೧೦॥

ಕೋಟಿಶಃ ಸಂತಿ ತೈರಂಗಂ ನಾಸ್ಮಾಭಿಭೂಷಿತಂ ಮುಡುಃ ।

ಭಸ್ಮನೋದ್ಧೂಲನಂ ಕೃತ್ವಾ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಂ ನಿಟಿಲಾದಿಷು ॥೧೧೧॥

ಶುದ್ಧರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾನಾಂ ಭೂಷಣೈರಂಗಮಂಚಿತಂ ।

ಏತಾಃ ಸಪತ್ನೈಃ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಾಂಕಿತಾಃ ॥೧೧೨॥

ಉದ್ಧೂಲನತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಸರ್ವದಾ ಸಮಲಂಕೃತಾಃ ।

ವಿಭೂತ್ಯಪಗಮೇಸ್ವೇದೈರ್ಭಸ್ಮನಾಲಂಕೃತಾ ತನುಃ ॥೧೧೩॥

ರಾಜನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಸ್ಮ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂತವಾದ ಅಂಗಗಳನ್ನೇ ನೋಡುವನು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರತ್ನದಿಂದ ರಮ್ಯವಾದ ಆಭರಣಗಳು ಕೋಟ್ಯಂತರಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಂತಿರುವ ಸುವರ್ಣಾಭರಣಗಳೂ ಸಹ ಅನೇಕವಿವೆ. ಆದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ನಾವು ಶರೀರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ॥೧೦೯-೧೧೦॥

ಹಣೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಲನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ॥೧೧೧॥

ನಮ್ಮ ಅಂಗಗಳು ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಒಡನೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ನನ್ನ ಸಪತ್ನಿಯರೂ ಕೂಡ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ॥೧೧೨॥

ಯಾವಾಗಲೂ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳಿಂದಲೇ ದೇಹವು ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುವುದು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬೆವರಿನಿಂದ ವಿಭೂತಿಯು ಅಳಿಸಿಹೋದುದಾದರೆ ಪುನಃ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ॥೧೧೩॥

ಕ್ರಿಯತೇ ಘರ್ಮಕಾಲೇಷು ಪುನಃ ಪುನರನುಕ್ಷಣಂ ।

ಭಸ್ತೃಪುಂಧ್ರರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕಾಗಮಲಂಕೃತಾಃ ॥೧೧೪॥

ನಾಟ್ಯಂ ಕುರ್ವೋ ಮುಖೇಶಸ್ಯ ಪುರತೋ ರತ್ನಮಂಡಪೇ ।

ಶಿವಗಾಯನಮಭ್ಯಸ್ತಮಸ್ಮಾಭಿಸ್ತದನುಜ್ಞಯಾ ॥೧೧೫॥

ಕ್ರಿಯಣೀ ಗಾನಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಸರ್ವದಾ ಶಿವಮಂದಿರೇ ।

ಜಾಲಕೈರಪಿ ಗೌರೀಶಪೂಜನಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಗೃಹೇ ॥೧೧೬॥

ಸ್ತನಂಧಯೋಷ್ಕಂತತೋಽಪಿ ಕುರುತೇ ಶಿವಪೂಜನಂ ।

ಕೋಟಿಶಃ ಶಾಂಭವಾಃ ಸಂತಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಪರಾಯಣಾಃ ॥೧೧೭॥

ಹಾರೋಪಹಾರೈಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಜೀವಂತಿ ಶಿವಮಂದಿರೇ ।

ಗಂಧರ್ವರಾಜತನಯಾ ಸರ್ವಾಽಪಿ ವಯಂ ಪ್ರಿಯಾಃ ॥೧೧೮॥

ಅಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋಽಪಿ ಶೂರಸ್ಯ ಸ್ವಯಂವರಸಮಾವೃತಾಃ ॥೧೧೯॥

ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಭಸ್ಮ, ತ್ರಿಪುಂದ್ರ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಇವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಹಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ॥೧೧೪॥

ಆ ರೀತಿ ಧ್ವಂಗವಿರಲಿರುವ ರತ್ನಬಿಜಿತವಾದ ಮಂಡಪದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಾವು ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ರಾಜನ ಅಸ್ಮಾಭಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಆ ಶಿವರೀತನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ॥೧೧೫॥

ಆ ಶಿವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾಗಿ ಗಾನಮಾಡುತ್ತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರೂ ಸಹ ಈ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ನಡೆಸುವರು. ॥೧೧೬॥

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೇದವು ದಾದರಿ, ಸ್ತನಪಾಸನಮಾಡತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳೂ ಸಹ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಟಿಂಥರ ಶಾಂಭವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸತಕ್ಕವರಾಗಿ, ಆರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವರು. ॥೧೧೭॥

ಅವರು ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಶಿವಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುವರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಂಧರ್ವರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಈ ಶೂರನಾದ ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಈತನು ತನ್ನ ಶೌರಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವನು. ॥೧೧೮-೧೧೯॥

ರಾಜಾ ಶಾಂಭವಪುಂಗವೋಽಯಮನುರಾರಾಧ್ಯಂ ಮಹೇಶಂ ಸದಾ |
 ಲಿಂಗಾಕಾರಮಪಾರಸಾಧನವರೈರಭ್ಯರ್ಚಯತ್ಯಾದರಾತ್ |
 ಏತದ್ವರ್ತನವಾಂಭಯಾ ಸುರಗಣೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮಾಗಮ್ಯತೇ
 ಗಂಧರ್ವೈರಪಿ ಕಿಂಸರೈರಪಿ ಮುಹುರ್ಭೂಷಕೈವರ್ತಿಸ್ಯ ನೃಪಃ ||೧೨೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯ ಹರನಾಂ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
 ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿನಾಮಕ ರಾಜನೈರಾಗ್ಯ, ಶಿವಭಕ್ತೈಶ್ಚರ್ವಣ
 ವರ್ಣನಂ ನಾನು ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶಾಂಭವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಶಿರೋಮಣಿಯಂತಿರತಕ್ಕ ಈ ರಾಜನು ಯಾವಾಗಲೂ
 ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ
 ಲಿಂಗಾಕಾರವಾಗಿರುವ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಬಹು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವನು. ಇಂತಹ
 ರಾಜನ ದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸುರಗಣಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು, ಕಿಂಸರರು, ಕಾದು
 ನಿಂತಿರುವರು. ಅಂತಹ ಶಾಂಭವವೀರನಾದ ಈ ರಾಜನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಲು
 ನಾವು ಬಂದಿರುವೆವು. ಎಂದು ಆ ವನಿತೆಯರು ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು
 ಹೇಳಿದರೆಂಬುದಾಗಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಹೇಳಿದನು. ||೧೨೦||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಹರನಾಮಕವಾದ ತೃತೀಯಾಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ
 ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ರಾಜನ ವೈರಾಗ್ಯ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು
 ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂಬವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ
 ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

|| ಶ್ರೀಃ ||

ಅಥ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಕೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

|| ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜ್ಞೀ ವಿಸ್ಮಿತಮಾನಸಾ |
ಸ್ವಯಂವರಸ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಶ್ರೋತುಮಾಹ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ||೧||
ಗಂಧರ್ವರಾಜನಗರೇ ನೀಹಾರಗಿರಿಕಂಧರೇ |
ಸ್ವಯಂವರಂ ಕಥಂ ತತ್ರ ಭೂಪತೇರಿದಮದ್ಭುತಂ ||೨||
ಕೇನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾನೇನ ಭೂಪಾಲಸ್ಯ ಸ್ವಯಂವರಂ |
ಇದಂ ಸರ್ವಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಜ್ಞೇಯಮಿತ್ಯಾಹ ತಾಃ ಪ್ರತಿ ||೩||

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಹಾಗೆ ಆ ಅರಸನ ವನಿತೆಯರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಣಿಯು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡವಳಾಗಿ, ಆತನ ಸ್ವಯಂವರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಪೇಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಎಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿಯು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಜನಕಮೂರಾಜನಿಗೆ ವಿವರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ||೧||

ಆ ರಾಣಿಯು ಆ ರಾಜವನಿತೆಯರನ್ನೂ ಕುರಿತು “ಎಲಾ ಮಹಿಷಿಯರೇ, ಇಂತಹ ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಯಾವ ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ಗಂಧರ್ವನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರವು ಒದಗಿತು ? ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ||೨-೩||

ತಾಸು ಪದ್ಮಾವತೀನಾಮು ಪ್ರೌಢಾ ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಕಾ ।

ತಾಮುನಾಚ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸ್ವಯಂವರಮಹೋತ್ಸವಂ ||೪||

ಅಯಂ ಪೂರ್ವಭವೇ ವಿಪ್ರೋ ಭಿಕ್ಷುಕೋಪ್ಯತಿಯಾಚಕಃ ।

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಣಕಾಲೋಽಪಿ ನೀತಸ್ತೇನ ತದಾ ಮುಹುಃ ||೫||

ದುರಾನ್ಯ ಭಕ್ಷಣೋದ್ಯುಕ್ತೋ ದುಷ್ಟಪ್ರತಿಗ್ರಹಲೋಲುಪಃ ।

ಅಸಾಯಂ ಯಾಚ್ಛಯಾ ಕಾಲಂ ನಯತಿ ಪ್ರತಿನಾಸರಂ ||೬||

ಯಾಚ್ಛಯಾ ಜೀವನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಯಂಕಾಲೇ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ಚಿದಂಬರೇಶ್ವರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನತ್ವಾ ಯಾತಿ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ||೭||

ದೀಪಮಾಲಾಂ ಮಹಾಪೂಜಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನತ್ವಾ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ಸಮ್ಯಕ್ಸಮ್ಯಗಿದಂ ಸಮ್ಯಗಿತ್ಯುದೀರ್ಯಾತಿವಿಸ್ಮಿತಃ ||೮||

ಅವರ ಸೈಕಿ ಪ್ರೌಢಾಂಗನೆಯೂ, ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯಕೆಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಪದ್ಮಾವತಿ ಎಂಬುವಳು ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಯಂವರಮಹೋತ್ಸವವಿಷಯ ವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ||೪||

ಈತನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿಯೂ, ಭಿಕ್ಷುಕನಾಗಿಯೂ, ಅತ್ಯಂತ ಯಾಚನಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದು, ಯಾವಾಗಲೂ ದಾನಪ್ರತಿಗ್ರಹಣ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ||೫||

ಮತ್ತು ದುರಾನ್ಯ ಭಕ್ಷಣಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ದುರ್ದಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿಯೂ, ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಯಾಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಯಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದನು. ||೬||

ಈ ರೀತಿ ಯಾಚನಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿದಂಬರೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ||೭||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ್ದ ದೀಪಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಆ ರೀತಿಯಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕಂಡು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ “ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ” “ ಬಹು ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ||೮||

ಧೂಪಭಸ್ಮ ಸಮಾದಾಯ ಸ್ವಾಂಗಾನಿ ಪರಿವೃಜ್ಯ ಚ |

ಪ್ರಯಾತಿ ಭವನಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಂಕ್ತೇ ಪೂಜಾಮನುಸ್ಕರನ್ ||೯||

ಏನಂ ಸ್ಥಿತೋ ದೈವಯೋಗಾಜ್ಞಹೌ ಪ್ರಾಣಾನನಾತುರಃ |

ತತೋ ನೀತೋ ಯಮಭಟ್ಟೀರ್ಯಮೇನಾಪಿ ಸವೀಕ್ಷಿತಃ ||೧೦||

|| ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಉವಾಚ ||

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಮುನಾಚಾಯಂ ಕಃ ಪುಣ್ಯಂ ಕಿಂ ಕೃತಂ ಪುರಾ |

ಅನೇನೇತ್ಯಾಹ ತಂ ಪ್ರಾಹ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತೋತಿವಿಸ್ಮಿತಃ ||೧೧||

ದುರಾನ್ಮಭಕ್ಷಣೈರ್ನೀತಃ ಕಾಲೋಽನೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ |

ನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದಿತಾನೇನ ಹೋಮವಾರ್ತಾಪಿ ದೂರತಃ ||೧೨||

ಸ್ನಾನಂ ಕರ್ತುಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಸ ಕೃತಂ ಭಸ್ಮಧಾರಣಂ |

ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಂ ತೇನ ನ ಕೃತಂ ದುಷ್ಟಚೇತಸಾ ||೧೩||

ಆ ಧೂಪದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಂಗಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ||೯||

ಹೀಗಿರಲು ಆತನು ಅದೃಷ್ಟವಶದಿಂದ ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾಗದೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಈತನನ್ನು ಯಮದೂತರು ಯಮನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ||೧೦||

ಯಮನು ಕೂಡಲೇ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಈತನು ಯಾರು? ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೀಗೆಂದನು. ||೧೧||

“ ಈತನು ಬಹುದುರಾತ್ಮನಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನು ದುರಾನ್ಮಭಕ್ಷಣದಿಂದ ಕಳೆದನು. ದೂರದಿಂದಲೂ ಸಹ ಹೋಮವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ. ||೧೨||

ಮತ್ತು ಸ್ನಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಹ ಈತನು ಅರಿಯನು. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವ

ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಚ ನ ಗೃಹೇ ಶಿನನಾಮಾಪಿ ನ ಶ್ರುತಂ ।

ಅಯಂ ಶಿವಕಥಾಲಾಪಂ ನ ಜಾನಾತ್ಮೇವ ಸರ್ವಥಾ ||೧೪||

ನಾನಾಜಾತಿಗೃಹಾಃ ಗತ್ವಾ ಯಾಚ್ಛಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ಆಸಾಯಂ ದುಷ್ಟವಾರ್ತಾಭಿಃ ಕಾಲಂ ನಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ ||೧೫||

ಪರಾಂಗನಾಭಿಷಂಗೇಽಪಿ ನಿರತಃ ಪಾಪಕೃತ್ತಮಃ ।

ನ ಸ್ಫೂರ್ತಕರ್ಮನಿರತಃ ಶ್ರುತಕರ್ಮಪರಾಙ್ಮುಖಃ ||೧೬||

ಅಯಂ ತು ಮರಣಾತ್ಪೂರ್ವಂ ಮಾಸಮಾತ್ರಂ ನಿಶಾಮುಖೇ ।

ಶಿವಪೂಜಾಂ ವಿಲೋಕ್ಯೈವ ಚಕಾರ ನಿಶಿ ಭೋಜನಂ ||೧೭||

ವದವನಾಗಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೧೩||

ಈತನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಸಹ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಕಥೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಸಂಬಂಧವಾದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಗಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ||೧೪||

ಈತನು ಜಾತಿಭೇದಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಯಾಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ದುರಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದಿರುವನು. ||೧೫||

ಈತನು ಬಹು ಪಾಪಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಗಮನದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಸ್ಫೂರ್ತಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರುತಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈತನಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ||೧೬||

ಆದರೆ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚೆ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನಂತರ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ||೧೭||

ಪೂಜಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಮೋದೋಪಿ ಕೃತೋನೇನ ಮುದುರ್ಮುಹುಃ |

ಧೂಪಭಸ್ಮ ಸಮಾದಾಯ ಸ್ವಗಾತ್ರಂ ಚ ಪವಿತ್ರತಂ ||೧೮||

ತತಃ ಪರಂ ನೃತಃ ಸೋಯಮಿತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚೋ ಯಮಃ |

ತ್ವರಯಾ ಪ್ರಣತಸ್ತಸ್ಮೈ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನಂ ದದೌ ||೧೯||

ಪೂಜಯಾನಾಸ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ತತಃ ಪ್ರಾಹಾತಿವಿಸ್ಮಿತಃ |

ಭಾಗ್ಯವಾನಸಿ ಧನ್ಯೋಽಸಿ ಮಾನ್ಯೋಽಸೀತಿ ಮುದುರ್ಮುಹುಃ ||೨೦||

ಧನ್ಯಂ ಧನ್ಯಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಜೀವನಂ ರಜನೀಮುಖೇ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಪೂಜಿತಂ ಲಿಂಗಂ ಭವಂತಿ ಸುರವಂದಿತಾಃ ||೨೧||

ಅನಾಯಾಸೇನ ಭಾಗ್ಯಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಂತಿ ಮುದುರ್ನರಾಃ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಪೂಜಿತಂ ಲಿಂಗಂ ಸಾಯಂಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ ||೨೨||

ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಧೂಪದ ಭಸ್ಮದಿಂದ ತನ್ನ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳನ್ನಾಗಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ವೃತ್ತನೂ ಆದನು.” ||೧೮||

ಎಂಬೀ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಮನು ಕೇಳಿ, ಜಗ್ಗನೆದ್ದು ಈತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ರತ್ನಬಚಿತವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ||೧೯||

ಮತ್ತು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು “ ನೀನೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ, ನೀನೇ ಧನ್ಯ, ನೀನೇ ಮಾನ್ಯನು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಪೂಜೆಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ||೨೦||

ಮತ್ತು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅಂತಹವರು ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರ ಜೀವನವೇ ಬಹಳ ಧನ್ಯವಾದುದು. ||೨೧||

ಯಾರು ಪೂಜಿತವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿವದರ್ಶನ ಮಾಡುವರೋ, ಅಂತಹವರಿಗೆ ಯಾವ ಆಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ||೨೨||

ಶಿವಾರ್ಚನೋಪಕರಣಂ ಸಾಯಂಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ ।

ಅಂಚಿತಂ ಲಿಂಗಮಾಲೋಕ್ಯ ಮುಚ್ಯತೇ ಪಾಪಕೋಟಿಭಿಃ ॥೨೩॥

ವೃಷಸ್ಯಾಂಡಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವೃಷಶೃಂಗಾಂತರಾಂತರಃ ।

ಶಿವಲಿಂಗಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಮುಚ್ಯಂತೇ ಪಾಪಕೋಟಿಭಿಃ ॥೨೪॥

ಧೃತ್ವಾ ಭಸ್ತೃಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸಾಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ಯಃ ಶಿವಂ ।

ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ವಕ್ತುಂ ಶೇಷೇಣಾಪಿ ನ ಶಕ್ಯತೇ ॥೨೫॥

ಮಯಾ ಕಥಂ ನಾ ತತ್ಪುಣ್ಯಂ ವಕ್ತವ್ಯಮಿಯದಿತ್ಯಪಿ ।

ನೇದೈರಪಿ ನ ತಚ್ಛಕ್ಯಂ ವಕ್ತುಮಿತ್ಯೇವ ಮನ್ಮಥೇ ॥೨೬॥

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜಾಂ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಕೃದ್ವಾ ಶಿವಮೇವ ಯಾತಿ ।

ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಅಣಿಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಂತಹ ಮನುಜರು ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಯಾವ ಪಾಪಗಳೂ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. ॥೨೩॥

ಶಿವನ ವಾಹನವಾದ ಬಸವನ ಅಂಡವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ, ಅಂತಹ ವೃಷಭದ ಶೃಂಗಮಧ್ಯದಿಂದ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರು, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ॥೨೪॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಸ್ತೃವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಪುಣ್ಯಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಕರ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ಅದಿಶೇಷನೂ ಸಹ ಶಕ್ತನಾಗಲಾರನು. ॥೨೫॥

ವೇದಗಳೂ ಕೂಡ ಅಂತಹವನಿಗೆ ದೊರಕತಕ್ಕ ಫಲವು ಇಷ್ಟೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗುವುವು. ಅಂತಹುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಗೆತಾನೇ ಈತನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಮರ್ಥನಾದೇನು ? ॥೨೬॥

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ಯಾವನು ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನು ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛವನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಭುಕ್ತ್ವಾಪಿ ಭೋಗಾನ್ವಿಪ್ರಲಾನಸಾರಾ
ನನಶ್ವರಾನಿತ್ಯಸಿ ಮೇ ಮರ್ತಿಹಿ

||೨೭||

ಅಹೋ ನ ಜಾನಂತಿ ಶಿವಪ್ರಭಾವಂ
ಪ್ರದೋಷಕಾಲಿನ ಶಿವಾರ್ಚನಸ್ಯ |
ಫಲಂ ನ ಜಾನಂತಿ ವಿಮೂಢಚಿತ್ತಾಃ
ಸಂಸಾರಸಾಶಾತಿನಿಬಿಡ್ಧಗಾತ್ರಾಃ

||೨೮||

ಕೃತ್ವಾ ಮಹೀಮಂಡಲಮರ್ತ್ಯದೇಹ
ಸಂರಕ್ಷಣಂ ಪುಣ್ಯನಿಶಾಮುಖೇಷು |
ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾರ್ಥಂ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಏವ
ತೇನ್ಯೇವ ಶಾನ್ಮನುಜೋ ಮಹಾನ್ದಿ

||೨೯||

ಮರ್ತ್ಯತ್ವಂ ಖಲು ದುರ್ಲಭಂ ದ್ವಿಜಜನಿಸ್ತತ್ರಾಪಿ ಸಾ ದುರ್ಲಭಾ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಖಲು ತತ್ರ ದುರ್ಲಭಮುಭಿಜ್ಞತ್ವಂ ಚ ಭಕ್ತಿಃ ಶಿವೇ |

ಅವನಿಗೆ ಶಿವಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು? ಮತ್ತು ಆತನು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು
ಎಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಸಹ ಅಪಾರಗಳಾಗಿಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ
ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ||೨೭||

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂಢರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತ
ರಾಗಿ, ಸಂಸಾರಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಶಿವನ
ಮಹಿಮೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಿವಪೂಜಾಪ್ರಭಾವ
ವಾಗಲಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ? ||೨೮||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ
ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ,
ಅಂತಹವರು ಕೃತಕೃತ್ಯರನಿಸುವರು. ಅಂತಹವರೇ ದೊಡ್ಡವರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೊಂ
ದುವರು. ||೨೯||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ಬರುವುದೇ ಬಹು ದುರ್ಲಭ. ಅದರಲ್ಲಿ
ದ್ವಿಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದಂತೂ ಬಹಳ ವಿರಳ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು

ಸಾ ಚೇದನ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ಯದಿ ತಯಾ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾತ್ಯಾದರೋ
ತರ್ಹಿ ಪ್ರಾಪ್ತಮುಮಾಸಹಾಯಚರಣಾಂಭೋಜಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂ ||೩೦||

ಧನ್ಯಃ ಕೋಪಿ ಶಿನಾರ್ಚಕಃ ಕಲಿಯುಗೇ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಧರೋ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಪ್ರಿಯಃ ಶಿವಮನುಷ್ಯಾಹಾರಮಾತ್ರಾದರಃ |
ಲಿಂಗಾರಾಧನಪುಣ್ಯಪೂರ್ವವಿಭವೋ ಭಾವೋ ಭವಾನೀಪತಿ
ಧ್ಯಾನಾನಂದಸಮುದ್ರಮಗ್ನಹೃದಯಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮಃ ಕೋಟಿಶಃ ||೩೧||

ಧನ್ಯಃ ಶಾಂಭವಪುಂಗವಃ ಕಲಿಯುಗೇ ಕಶ್ಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಹೋ
ಕಾಶೀವಾಸವಿನೀತಯೌವನಮದೋ ವೀರೇಶ್ವರಾರಾಧಕಃ |
ತೇನಾಪಾರಮಹೇಶ್ವರಾಸ್ಯತಕಥಾಸಿಂಧುಃ ಪ್ರವೃದ್ಧೋ ಭವೇ
ತ್ತತ್ಕೀರ್ತಿಶ್ರವಣೇನ ಯಾಸ್ಯತಿ ಶಿನಂ ಯಃ ಕೋಽಪಿ ರಂಕೋಽಪಿ ನಾ||೩೨||

ವುದೂ ಆಗ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಹುಟ್ಟುವುದಂತೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.
ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ,
ಅದನ್ನು ನಿರರ್ಥಕಮಾಡದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುವಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿ
ಕೊಂಡರೆ ಅಂತಹವನಿಗೆ ವಾರ್ವತೀಸಹಿತನಾದ ಈಶ್ವರನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ
ಶಿವಲೋಕವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ||೩೦||

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ಧರಿಸಿ, ಶಿನಾರ್ಚನೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಹವನೇ ಧನ್ಯನು. ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಆಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು, ಶಿವಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಶಿವಕಥಾವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರು
ವವನು ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ನಿಲಿಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳ
ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಡೆಯುವನು. ಮತ್ತು ಅತನು ಈಶ್ವರನಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಅನಂದಸಮುದ್ರ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗುವನು. ಅಂತಹವನಿಗೆ ಅನೇಕಸಲ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವೆನು.
||೩೧||

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಶೀವಾಸದಿಂದ ತನ್ನ ಯೌವನ
ಕಾಲವನ್ನು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಮತ್ತು ವೀರೇಶ್ವರನನ್ನು
ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವಪ್ರೀತಿಕರನಾಗುವನೋ, ಅಂತಹವನೇ ಶಾಂಭವಪುಂಗವನೆಂದೂ
ಧನ್ಯನೆಂದೂ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಅನಂತವಾದ ಮಹೇಶ್ವರನ ಕಥಾ

ಧನ್ಯಾ ತಜ್ಞನನೀ ಪಿತಾ ಚ ಸುತರಾಂ ಧನ್ಯೋಸ್ಯ ಧನ್ಯಂ ಕುಲಂ
ತದ್ಭುತೋಽಪಿ ಸ ಧನ್ಯ ಏವ ಹಿ ಮುಹುಃ ಶ್ರೀಕಾಲಕಾರ್ತಕಃ |
ಸರ್ವಾನಪ್ಯಮರಾಣಸಾಸ್ಯ ವಿಧಿವದ್ಭಸ್ಮತ್ಪ್ರಪುಂಡ್ರಾಂಕಿತೋ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಃ ಶಿವೈಕಶರಣಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋತಿಮಾನಸಃ ಸದಾ ||೩೩||

ಭೂಪಾಲೋಽಪಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ ವ್ರಭುರಯಂ ದಾತಾ ಪಿಮಾರಾಧನೇ
ರಮ್ಯಾಸಾರಕುಮಾರವರ್ಗಸಹಿತೋ ಗಂಧರ್ವನಾರೀಪತಿಃ |
ವೈರಾಗ್ಯೈಕನಿಧಿಃ ಶಿವಾರ್ಚಕನಿಧಿಃ ನೂನಂ ಪ್ರದೋಷಾರ್ಚಿತಂ
ಲಿಂಗಂ ದೃಷ್ಟಮಿತಿ ಪ್ರಸೂನನಿಕರವ್ಯಾಪ್ತಂ ಮುಹುಃ ಸಾದರಂ ||೩೪||

ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಯಮಸಭಾಸದಃ |
ತಮೂಚುರ್ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸಂತೋ ವಿನಯಾನತಕಂಧರಾಃ ||೩೫||

ಸ್ವರೂಪದ ರಸಾನುಭವವು ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ
ಸದ್ಗತಿರೂಪವಾದ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ||೩೬||

ಅವನ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಆತನ ಕುಲ, ಮತ್ತು ಆತನ ಸೇವಕರೂ ಸಹ
ಎಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯರೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಪ್ರತಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಈಶ್ವರಾರ್ಚಕ
ರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಧಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆತನು ಭಸ್ಮತ್ಪ್ರಪುಂಡ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಎಂತೆಂತಹ ದೇವಾದಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಪಾರ್ಥವಾ
ದಂತಹ ಶಿವರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಸ್ವೋತ್ತಮನೂ
ಎನಿಸುವನು. ||೩೭||

ಅಲ್ಲದೇ ಆತನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿಯೂ, ದಾತ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಾರ್ಚನೆ
ಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರಗಳಾದ ಕುಮಾರರನ್ನು ಹೊಂದುವವನಾ
ಗಿಯೂ, ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗುವನು. ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನೂ, ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನೂ ಎನಿಸುವನಲ್ಲದೆ, ಪುಷ್ಪರಾಶಿ
ಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸುವನು. ಇದೇ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿತ
ವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನಮಹಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮಗೆ
ಈಗ ಮಾನ್ಯನೆನಿಸಿರುವನು. ||೩೮||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಯಮನ ಮಾತನ್ನು ಯಮನ ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿ
ವಿನಯಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಯಮನೊಡನೆ ಇಂತೆಂದರು. ||೩೯||

|| ಸಭಾಸದ ಉಚುಃ ||

ಯಮ ನಾನು ತನಾನಘ್ಯಂ ಧರ್ಮರಾಜ ಇತಿ ಪ್ರಥಾ |

ತನ ಯಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾದೌ ಸ್ವರ್ಧುನೀವ ಪ್ರವರ್ಧತೇ ||೩೬||

ಶೌಚಸ್ನಾನಾದಿಕರ್ಮಾಣಿ ಸ್ಮಾರ್ತಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ |

ತೇಷು ಕೋಪಿ ಕೃತೋ ಧರ್ಮೋ ನಾನೇನೇತಿ ಶ್ರುತಂ ಮುಹುಃ ||೩೭||

ಜ್ಯೋತಿಷ್ವೋಮಾದಯೋ ಯಾಗಾಸ್ತಾವದ್ಧೂರತ ಏವ ಹಿ |

ಅಸ್ಯಾದ್ಯ ದಾನಮಾರ್ತಾಃಪಿ ಯಸ್ಮಾದತ್ಯಂತದೂರತಃ ||೩೮||

ಅತಿಕೃತ್ಸಿತವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಶ್ರುತೋ ತಾನದಯಂ ಖಲು |

ನೀಚಸೇವಾರತೋಪ್ಯಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಧೀರಪಿ ನ ಧ್ರುವಂ ||೩೯||

ಪ್ರದೋಷೇ ಪೂಜಿತಂ ಲಿಂಗಂ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ಪಾಪನಾಶಕಂ |

ಇತಿ ನಾಯಂ ಪ್ರಜಾನಾತಿ ವಿನೇಕರಹಿತೋ ಯತಃ ||೪೦||

“ ಎಲೈ ಯಮನೇ, ನಿನಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕೀರ್ತಿಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಂಗೆಯಂತೆ ಪ್ರಸರಿಸಿರುವುದು. ||೩೬||

ಈತನು ಶೌಚಸ್ನಾನಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಸ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಆಸಕ್ತನಿರುವುದೆ ಕಾಲಕಳೆದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ||೩೭||

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯೋಮವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಯಾಗಗಳೂ ಈತನಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈತನು ದಾನಮಾಡಿದನು ಎಂಬ ವಾರ್ತೆಯೂ ಸಹ ಕೇಳಿಬಂದಿಲ್ಲ. ||೩೮||

ಈತನು ಬಹು ಕೃತ್ಸಿತವಾದ ನಡವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನೆಂದೂ, ಬಹಳ ನೀಚನಾದ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾದವನೆಂತಲೂ, ಪುಣ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಈತನಿಗೆ ಲೇಶವೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನನಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ||೩೯||

ಅಲ್ಲದೆ ಇವನು ಪ್ರಮೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದ ಲಿಂಗವರ್ತನೆಯಿಂದ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯನು. ||೪೦||

ಏನಂ ಸತಿ ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾಜಾ ಕಥಮಸ್ಯ ವಿಗೇಷತಃ .

ಸ್ವಸಿಂಹಾಸನಮಾರೂಢಃ ಕಥಂ ತಿಷ್ಠತಿ ರೈವಮಪ್ ||೪೦||

ಶಿವಾರ್ಚಕಾಃ ಸಮಾಯಾಂತಿ ಮಾರ್ಗೇಣಾನೇನ ಶಾಂಭವಾಃ |

ಲೋಕಂ ಗಂತುಂ ತದಾ ತಾವತ್ತಿಷ್ಠಂತ್ಯತ್ರಾಸನೇ ಕ್ಷಯಿಂ ||೪೧||

ಅನೈಷಾನುವಕಾರೋತ್ರ ದುರ್ಲಭಃ ಬಿಲು ವಸ್ತುತಃ |

ಕ್ವ ಸಿಂಹಾಸನಮುತ್ಕೃಷ್ಟಂ ಕ್ವಾಯಂ ಧರ್ಮವಿವರ್ಜಿತಃ ||೪೨||

ಏತಾವತ್ಕಾಲಪರ್ಯಂತಂ ನ ದೃಷ್ಟಮಿದಮಾದ್ಯಶಂ |

ಅದ್ಭುತಂ ದೃಷ್ಟಮಧುನಾ ಯಮು ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪ ||೪೩||

ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ನ ಜಾನಂತಿ ವಾನರಾ ಇಸ ಸಾಮರಾಃ |

ಅಶಾಂಕರಾಃ ಪರಂ ಕ್ರೂರಾಸ್ತಾವದ್ವಾನರನೃಪತ್ರಯಃ ||೪೪||

ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ನೀನು ಈತನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ? ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಈತನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಈಶ್ವರಭಕ್ತನಂತೆ ಹೇಗೆತಾನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನನಿಸುವನು? ||೪೧||

ಈಶ್ವರಭಕ್ತರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಶಿವರೋಷಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಮತ್ತು ಅವರು ಈ ನಿನ್ನ ಅಸನದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಲ ಕುಳಿತು ಮುಂದುವರಿಯುವರು. ||೪೨||

ಅಂತಹ ಪರಶಿವಭಕ್ತರಿಗಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಈ ಸದಸಕಾಶವು ದೊರೆಯಲಾರದು. ಈ ನಿನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಏನು? ಈ ಧರ್ಮಬಾಹಿರನಾದ ಈತನ ಸ್ವಭಾವವೆಷ್ಟು? ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಬಹು ಅಂತರವಲ್ಲವೆ? ||೪೩||

ಎಲೈ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಯಾದ ಯಮಧರ್ಮರಾಜನೇ, ಇಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೋ ಅದ್ಭುತವಾದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸಭ್ಯರೆಲ್ಲಾ ಯಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು. ||೪೪||

ಆಗ ಯಮನು ಅವರೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು. “ನೀವುಗಳು ಕೇವಲ ಪಾಮರರು. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಕಪಿಗಳಂತಿರುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವು ಬಹುಕ್ರೂರವಾಗಿದೆ.

ಕಿಮೇತದ್ವಿಷಯೇ ಚಾತಾ ಕತೋರೋಕ್ತಿಃ ಕುತಾರವತ್ ।

ಪೂಜ್ಯೇಷು ನ ಕುತಾರೋಕ್ತಿಃ ಮರಣೇಪ್ಯುಚಿತಾ ಯತಃ ॥೪೬॥

ಕಿಂ ಧನ್ಯುರಿತರೈಃ ಸ್ತೂರ್ತ್ಯೈಃ ವೈದಿಕೈರ್ವಾ ವಿಶೇಷತಃ ।

ಲೌಕಿಕೈರ್ವಾ ಧರ್ಮನಾರ್ತಾ ಭವದ್ಭಿರ್ನ ಶ್ರುತಾ ಯತಃ ॥೪೭॥

ಪ್ರದೋಷೇ ಪೂಜಿತಂ ಲಿಂಗಂ ಯಃ ಕ್ಷಣಾರ್ಧಾರ್ಧಮೇವ ನಾ ।

ವಿಲೋಕಯತಿ ತತ್ಪುಣ್ಯಮನಂತಂ ವಿಭವೇತ್ಸಲು ॥೪೮॥

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೀನಮಹೇಶಪೂಜಾಂ ವಿಲೋಕನಾಸಕ್ತಮತೀರ್ನ ಯಸ್ಮಾತ್
ನ ಸಾತಕಾಕಾರ ಇತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ಸ್ವಬೋಧ ಏನೇತಿ ಮಯಾಪಿ ಬುದ್ಧಃ॥೪೯॥

ಪ್ರದೋಷಲಿಂಗಪೂಜಾಯಾಂ ದೃಷ್ಟಾಯಾಂ ಸಾಪಸಂಕ್ಷಯಃ ।

ಅಕ್ಷಯಾ ನೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ಭವಿಸ್ಯತ್ಯಧಮಸ್ಯ ಚ ॥೫೦॥

ಶಂಕರ ವಿಚಾರರಹಿತರಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದವರೂ ಆಗಿದ್ದೀರಿ.
॥೪೫॥

ಎಂತಹ ಮರಣಕಾಲ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಸಹ ಪೂಜ್ಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ
ನಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆವಾಗ ಈ ಪೂಜ್ಯನ ಪಿತೃಯದಲ್ಲಿ
ಕೊಡಲಿಯ ಎಟಿನಂತೆ ಕಠೋರನಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎತಕ್ಕೆ ಹೇಳುವಿರಿ ? ॥೪೬॥

ವೈದಿಕನಾದ, ಮತ್ತು ಸ್ತೂತ್ಯುಕ್ತಗಳಾದ, ಯಾವ ಧರ್ಮ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನೂ
ನೀವು ಅರಿತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ವಾರ್ತೆಗಳ ಅನುಭವವೂ ನಿಮಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣು
ವುದಿಲ್ಲ. ॥೪೭॥

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು
ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ, ಅಥವಾ, ಅರ್ಧಕ್ಷಣವಾದರೂ ಸಹ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ
ನೆಯೋ ಅಂತಹವನ ಪುಣ್ಯವು ಅನಂತವಾದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ॥೪೮॥

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು
ನೋಡುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಯಾರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಾಪ
ಮೂರ್ತಿಗಳಂತಾಗುವರು. ಇದು ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ॥೪೯॥

ಎಂತಹ ಅಧಮನಾದರೂ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು

ಜನ್ಮ ತಸ್ಯೈವ ಸಫಲಂ ಯೇನ ಲಿಂಗಂ ಸಮರ್ಚಿತಂ ।

ಸಾಯಂ ಸಕೃದಯುಷ್ಠೇನಾಸ್ಕಾಲಸ್ವಾದ್ವಾಪ್ರಸಂಗತಃ ॥೫೦॥

ಆಯಾಸಮಾತ್ರಫಲಕೈಃ ಧರ್ಮಾಘಾಸೈಃ ಕುತಃ ಫಲಂ ।

ಸ್ಮಾರ್ತೈರ್ವಾ ವೈದಿಕೈರ್ವಾಽಪಿ ಏವಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ವಿನಾ ॥೫೧॥

ಸ್ಮಾರ್ತವೈದಿಕಧರ್ಮಾಣಾಂ ಅನುಷ್ಠಾನೇಽಪಿ ಕೋಟಿತಃ ।

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೇನ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕೈರ್ನ ಸರ್ವದಾ॥೫೨॥

ಧರ್ಮಾಂತರಾಣಾಂ ಕರಣಂ ಧನಸಾಶಾಯ ಕೇವಲಂ ।

ಶಿವಾರ್ಚನವರೋ ಧರ್ಮಃ ಪರಮಾನಂದಸಾಧನಂ ॥೫೩॥

ಪಾಪರಾಶಿನಾಶಾಯ ಶಿವಲಿಂಗಾವಲೋಕನಂ ।

ಕಲ್ಪಿತಂ ಗಿರೀಶೇನೈವ ಸ ಜಾನಾತ್ಥೇವ ನಾರಕೇ ॥೫೪॥

ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವುದಲ್ಲದೇ ಅನಂತವಾದ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆತನು ಒಡೆಯನಾಗುವನು. ॥೫೦॥

ಯಾವನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಥವಾ ಸ್ವಾಸಂಗಿಕ ವಾಗಿಯೋ, ಅಲಸ್ಯದಿಂದಲೋ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿಲೋ, ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾ ನೆಯೋ, ಅಂತಹವನ ಜನ್ಮವೇ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವುದು. ॥೫೧॥

ಶ್ರೌತಸ್ಮಾರ್ತ ಕರ್ಮಗಳು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುವು. ಆದರೆ ಅವು ಬಹು ಆಯಾಸಕರಗಳು. ಅವುಗಳ ಅಚರಣೆಯಿಂದ ಬರುವ ಸುಕೃತರಾಶಿಯು ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಅದರಿಂದಲೇ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಅವು ಸದೃಶವೆನಿಸಲಾರವು. ॥೫೨॥

ಕೋಟ್ರಂತರ ಸ್ವಾತ್ಮಕ್ಷಮಾದ ಮತ್ಸು ವೇದೋಕ್ತಗಣಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದರೂ, ಲಿಂಗಾರ್ಚನದಿಂದ ಬರುವ ಫಲಗಳು ಬಿಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಲಭಿಸಲಾರವು. ॥೫೩॥

ಅಂತಹ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿದ ಧನಸಾಶವೇ ಹೊರತು, ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಅನಂದವು ಮಾತ್ರ ದೊರಕಲಾರದು. ॥೫೪॥

ಪಾಪರಾಶಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಶಂಕರನೇ ಹೇಳಿರುವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆ ವ್ರತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವನು. ಇದನ್ನು ಜನರು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ॥೫೫॥

ಲೋಕೋಪಕಾರಕಂ ಸೃಷ್ಟಂ ಶಿವಲಿಂಗಾವಲೋಕನಂ ।

ತನ್ನ ಕುರ್ವಂತಿ ಪಾಪಿಷ್ಠಾಃ ಪತಂತಿ ನರಕೇಷ್ಟಹೋ ||೫೬||

ಅನಾಥನಾಥಂ ಶ್ರೀನಾಥನಯನಾರ್ಚಿತಪಾದುಕಂ ।

ನ ಜಾನಂತಿ ಮಹಾದೇವಂ ನರಕೇಷು ಪತಂತ್ಯಹೋ ||೫೭||

ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಮಹಿಮಾ ದುರ್ಜ್ಞೇಯೋ ದುರ್ಜನೈರತಃ ।

ಪತಂತಿ ನರಕೇ ಘೋರೇ ಪಿತ್ಯಭಿಃ ಸಹ ಸರ್ವಥಾ ||೫೮||

ಪಿತಾ ಪಿತಾಮಹಾದೀನಾಂ ಯಃ ಶಂಭುರ್ಯೋ ಭವಃ ಪ್ರಭುಃ ।

ತಂ ನ ಜಾನಂತಿ ದುರ್ವೃತ್ತಾಃ ಪತಂತಿ ನರಕೇಷ್ಟಹೋ ||೫೯||

ಶಿವಧರ್ಮೇಷ್ವವಿಶ್ವಾಸಾದನ್ಯಧರ್ಮರತಾ ನರಾಃ ।

ಪತಂತಿ ನರಕೇ ಘೋರೇ ಕ್ರೂರಾಃ ಶಂಕರನಿಂದಕಾಃ ||೬೦||

ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನವು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಪಾಪಿಗಳಾದ ಜನರು, ನಡೆಸದೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ ||೫೬||

ಅನಾಥರಕ್ಷಕನೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸೇತ್ರಕಮಲಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿತನೂ ಆದ ಪರಶಿವನ ದರ್ಶನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಜನರು ಪಾಪಿಗಳಂತೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು. ||೫೭||

ದುರ್ಜನರು ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಿತ್ತಗಳನ್ನು ಸಹ ನರಕಕ್ಕೆ ಎಳೆದು, ತಾವೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವರು. ||೫೮||

ಪಿತ್ಯ, ಪಿತಾಮಹ, ಇತ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಜನರು ಕೆಟ್ಟ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ನರಕದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಪಿತ್ತಗಳೊಡನೆ ಬೀಳುವರು. ||೫೯||

ಶಿವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡದೆ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ಜನರು ಶಂಕರನಿಂದಕರಾಗಿ ಘೋರವಾದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು. ||೬೦||

ತದರ್ಥಂ ನರಕಾಃ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಸರ್ವದಾ ದುಃಖದೇತವಃ ।

ಯೈರ್ಮಹಾದೇವಲಿಂಗಾರ್ಚಾಫಲಂ ನ ಜ್ಞಾತಮಾದರಾತ್ ||೬೦||

ನ ಜಾನಾತಿ ಮಹಾದೇವಲಿಂಗಪೂಜಾಫಲಾನಿ ಯಃ ।

ಸ ಸೂಕರಃ ಬಿರೋ ಯದ್ವಾ ಶುನಕಃ ಕಾಕ ಏವ ವಾ ||೬೧||

ದುರ್ಭಗಾ ಏವ ತೇ ಸರ್ವೇ ಭರ್ಗಾರ್ಚನಪರಾಜ್ಞುಷಾಃ ।

ತನ್ಮುಖಾನಿ ಪ್ರದಗ್ಧಾನಿ ಶಿವದ್ವೇಷಾಗ್ನಿಕೋಟಿಭಿಃ ||೬೨||

ಸುಲಭಂ ನ ವಿಜಾನಂತಿ ಮಹಾದೇವಾರ್ಚನಂ ಜನಾಃ ।

ಶುದ್ಧದುರ್ವಾಂಕುರೇದಾಪಿ ಲಿಂಗಪೂಜಾ ವಿಮುಕ್ತಿದಾ ||೬೩||

ಕ್ಷೀರಂ ವಾ ನೀರಮುಷ್ಣಂ ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಲಿಂಗೇ ಶಿನಾತ್ಮಕೇ ।

ವಿಧೂತಸಾತಕಾ ಏವ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಶಿವನುಷ್ಯಯಂ ||೬೪||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರು ಆದರವಿಂ ದ ಮಹಾದೇವನ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಂದಂಟಾ ಗತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ದುಃಖವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಶುದ್ಧೇಶರಿಂದಲೇ ನರಕಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ||೬೦||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯಿಂದಂಟಾಗತಕ್ಕ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವನು, ಹ-ದಿ, ಕತ್ತಿ, ನಾಯಿ, ಅಥವಾ ಕಾಗೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವನು. ||೬೧||

ಯಾರು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವರು ದುರದೃಷ್ಟಶಾಲಿಗಳು. ಅಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಶಿವದ್ವೇಷವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಭಸ್ಮನಾಗುವರು. ||೬೨||

ಸರಿಶುದ್ಧವಾದ ದೂರ್ವಾಂಕುರವಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಶಿವಪೂಜಾಸಾಲಭ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜನಗಳು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ||೬೩||

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವರೂಪವಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ, ಹಾಲನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ನೀರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಅಭಿಷೇಕನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ||೬೪||

ಶುಷ್ಕೇಣ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೇಣ ತಚ್ಚೂರ್ಣೇನಾಪಿ ಯಃ ಶಿವಂ |

ಪೂಜಯಿಷ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾಪಿ ಮುಕ್ತಿಕಾಂತಾ ನ ದುರ್ಲಭಾ ||೬೬||

ನ್ಯಾಸಂಗೇನಾಪಿ ಯಃ ಶೈವಂ ಲಿಂಗಂ ಮಂಗಳದಾಯಕಂ |

ಸಾಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮೋ ನಮಃ ||೬೭||

ಅನಾರಾಧ್ಯ ಮಹಾದೇವಂ ಅನಾಯಾಸೇನ ವಾ ಪುನಃ |

ಪ್ರಯಾಂತಿ ದುರ್ಗಮಂ ಘೋರಂ ನರಕಾಲಯಮನ್ವಹಂ ||೬೮||

ವನೇ ವನಾನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ವನಜಾನ್ಯಪಿ ಕೈಃ ಶಿವಃ |

ನಾರಾಧ್ಯತೇ ದುರ್ಭಗೇಣ ನರಕಾವಾಸಮಿಚ್ಛತಾ ||೬೯||

ಅನಿಚ್ಛಯಾಪ್ಯುಮಾಕಾಂತಂ ಲಿಂಗಂ ಪಶ್ಯತಿ ಯೋ ನರಃ |

ಸಾಯಂ ಸ ದೋಷನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಮುಕ್ತೋ ಭವತಿ ಸರ್ವಥಾ ||೭೦||

ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಯು ಒಣಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೆ, ಅಥವಾ ಚೂರ್ಣಚೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೇ, ಅಂತಹ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸು ವನೋ ಅಂತಹವನಿಗೂ ಸಹ ಮುಕ್ತಿಯು ಸುಲಭ. ||೬೬||

ಯಾರ ಸಹವಾಸದಿಂದಲಾದರೂ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳದಾಯಕವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಅನಂತಾನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ||೬೭||

ಯಾವ ಪಾಪಿಗಳು ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು ವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಘೋರವಾಗಿರತಕ್ಕ ನರಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ||೬೮||

ವನದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಕೂಡ ಯಾವನು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸನೋ ಅಂತಹವನಿಗೆ ನರಕವಾಸವು ಬಿಡಿತ. ||೬೯||

ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿರಾದರೂ ಶಿವಲಿಂಗ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿ ಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ||೭೦||

ತೃಣೈರಪಿ ಕ್ಷಣಂ ಮೂರ್ಖಾಃ ಕಥಂ ನಾರಾಧಯಂತ್ಯಹೋ |

ಮಹಾದೇವಂ ಮಹಾಮೋಹೋ ಮಹಾನರಕಸಾಧನಂ ||೨೦||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕಾಂಗಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ರಜನೀಮುಖೇ |

ಪ್ರಯಾಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಂ ತತ್ಕಿಲಾತ್ಯಂತಮದ್ಭುತಂ ||೨೧||

ಸುಲಭತ್ವೇನ ವಿಜ್ಞಾತಂ ಶಾಂಗಾಂಗಸ್ಯ ವಿಲೋಕನಂ |

ತದಭಾಗ್ಯಾಗ್ನಿದ್ಗಾಢಾನುತಿದುರ್ಲಭಮೇವ ಹಿ ||೨೨||

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೇನ ಕಿಂ ಪುಣ್ಯಮಿತ್ಯುಪೇಕ್ಷಾಪಿ ಚೇತ್ಸ್ಮಣಂ |

ತದ್ವಂಶಕ್ಷಯ ಏವ ಸ್ಯಾತ್ಪಕ್ಷಪಾತೇನ ನೋಚ್ಯತೇ ||೨೩||

ಅಹೋ ಮಹದಿದಂ ಭಾಗ್ಯಂ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೇ ಮತಿಃ |

ತದೇವ ಹಿ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಂ ||೨೪||

ಕೆಲವರು ತನ್ನ, ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ತೃಣಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವರು ಇನ್ನೂ ಮೋಹಗೊಂಡವರಾಗಿ ಮಹಾನರಕಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ. ||೨೦||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಮಾಡತಕ್ಕವನ ಅವಯವಗಳನ್ನೂ ದರೂ ಯಾವನು ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ||೨೧||

ಈಶ್ವರಭಕ್ತನ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ದರ್ಶನವು ಅತಿ ಸುಲಭವೇ ತಾನೇ. ದುರದೃಷ್ಟಿ ಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ಅಂಗಗಳೂ ಸಹ ಗೋಚರಿಸಲಾರವು. ||೨೨||

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುವುದು ಎಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಾಲವಾದರೂ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೆ, ಅಂತಹವನ ವಂಶವೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷಪಾತವೂ ಇಲ್ಲ. ||೨೩||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ್ಯವು. ಇದನ್ನೇ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ||೨೪||

ಲೋಕೇ ದುರಾಚಾರತಾಃ ಶಿನಾರ್ಚಾಂ

ವಿಹಾಯ ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಪಿನಿಷ್ಠಯಾ ತೇ |

ಲಿಪ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ

ಶಿನಾಪದಾಂಭೋಜಯುಗೇ ಶಸಾಮಿ

||೨೬||

ಯಃ ಕರ್ಮಣಾ ನಾ ಮನಸಾಪಿ ನಾಗ್ನಿಃ |

ನಿತ್ಯಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಾ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕಾರ್ಚಾಂ |

ಕರೋತಿ ತತ್ಪಾದರಜಃ ಪ್ರಸಾದಂ |

ನಾಂಭತ್ಯುಪೇಂದ್ರೋಽಪಿ ಚತುರ್ಮುಖೋಽಪಿ

||೨೭||

ಕಿಂ ವಕ್ತವ್ಯಮುಮಾಸಹಾಯಚರಣಾಂಭೋಜಾರ್ಚಕಾರಾಧಕಾ

ಪಾರೈಶ್ಚರ್ಯಪರಂ ಹರಿಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ ತತ್ಸೇವಕಾರಾಧಕಃ |

ಶ್ರೀನಾಣೇರಮಣಾದಯೋಽಪಿ ಮುನಯಃ ಸಿದ್ಧಾಃ ಸಮುಗ್ಧಾಸ್ಥಢಾ

ಗಂಧರ್ವಾ ಅಪಿ ಕಿನ್ನರಾ ಅಪಿ ತಥಾ ಶೇಷಾದಯಃ ಸೇವಕಾಃ

||೨೮||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುರ್ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ, ದುರಾಚಾರಪ್ರವರ್ತಕರಾದ
ವರು ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಈಶ್ವರನ ಚರಣ
ಕಮಲಗಳಿಂದ ಸದಾ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಇರುವರೆಂಬುದು ಈಶ್ವರಪಾದದಾಣೆಗೂ
ನಿಜ. ||೨೬||

ವಿಭ್ಯುಕ್ತವಾದಕರ್ಮ, ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಸು, ಸ್ತುತಿವಚನ ಈ ಮೂರರಿಂದ
ಯಾರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತ್ರಿಪುರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ
ಕಾಲಕಳೆಯುವರೋ, ಅಂತಹವರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾವಿಷ್ಣಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಸೇವಿಸುವರು.
ಅವರ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಗೌರವಿಸುವರು. ||೨೭||

ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಆರ್ಚಿಸತಕ್ಕವರೂ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಿಸ
ತಕ್ಕವರೂ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ.
ಶ್ರೀಪತಿ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ,
ಸಿದ್ಧರೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ, ಕಿನ್ನರರು ಮತ್ತು ಆದಿಶೇಷನೇ ಮೊದಲಾದವರೂ ಸಹ
ಶಿವಸೇವಕರೆನಿಸಿ, ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

||೨೮||

ಶಂಭುಸ್ಸರ್ವಜಗತ್ಪ್ರಭುರ್ವಿಭುರಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪರಂ ಶಾಂಭವಾಃ
ತತ್ಪೂಜಾನಿರತಾಃ ಪರಾತ್ಪರತರಂ ತೇಜಃ ಪರಂ ಶಾಂಭವಂ ।
ಪ್ರಾಪ್ಯಂತೇ ಪರಮೋತ್ಸನಾದ್ಯತನಿಜವ್ಯಾಪಾರಪಾರಂಗತಾಃ
ಪಾರಾವಾರಾವಿಹಾರಪೂಜಿತಪದಾಂಭೋಜಾಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಃ ಸದಾ ||೭೯||

ಕಸ್ತೂರೀರಸರಾಜಸಹಿತಃ ಕರ್ಪೂರಗಂಧಾ ಯಥಾ
ನ ಜ್ಞಾತಃ ಶುನಕೈಸ್ತಥಾ ಶಿವಶಿವಾಚಾರವ್ರತಾನಾದರ್ಶೈಃ ।
ನ ಜ್ಞಾತಂ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜನಫಲಂ ತತ್ಕಾಲಕಾಲಾರ್ಚಕೈಃ
ಜ್ಞೇಯಂ ಕೇವಲಮಿತ್ಯಲೌಕಿಕಮಿದಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಕಥಂ ಪಾಮುರ್ಶೈಃ ||೮೦||

ಕಿಮನ್ಯದ್ವಕ್ತವ್ಯಂ ಸ್ಮರಹರಕಥಾಸಾಗರರಸೋ
ನ ವಿಜ್ಞಾತೋ ಲೋಕೈರಮಿತಮಹಿಮಾ ತೇನ ಸಹಸಾ ।
ನ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಂದಾನಾಂ ಶಿವಚರಣಸೇವಾನುಕರಣೇ
ಕ್ಷಣಂ ಕಿಂ ನ ಕ್ಷೀಣಂ ಯದಿ ಮರಣಕಾಲೇಷ್ವಘಕುಲಂ ||೮೧||

ಪರಮೇಶ್ವರಭಕ್ತರಾದವರು ಶಂಭುವನ್ನು ಸಕಲ ಜಗತ್ತುಗಳಿಗೂ ರಾಜನೆಂ
ತಲೂ ಸಕಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂತಲೂ ತಿಳಿದು ಶುಚರನ ಪರಾತ್ಪ
ರವಾದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅದೇ
ರೀತಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ
ಆನಂದಾಂಬುನಿಧಿಯ ಪಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಕೊನೆಗೆ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಡೆಯುವರು. ||೮೧||

ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಸ್ತೂರೀಗಂಧಸಹಿತವಾದ ಧೂಪವೂ, ಸುಚ್ಛೇದಕರ್ಪೂರದ ಸುನಾ
ಸನೆಯೂ ಯಾವ ರೀತಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ, ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತರಾದ ಪಾಮುರಿಗೆ
ಆಯಾಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ
ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಫಲವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ಫುರಿಸಲಾರದು. ||೮೦||

ಅಪಾರವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಈಶ್ವರನ ಕಥಾಸಮುದ್ರವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪುನಃ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಅಜ್ಞರಿಗೆ ಶಿವನ ಚರಣ
ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧದ ಬುದ್ಧಿಯು

ಬಲಾದೇತೇ ಲೋಕಾಃ ಖಲಜನರತಾ ಏವ ನಿತರಾಂ
 ನ ಜಾನಂತ್ಯೇವಾಲಂ ಬತ ಬತ ನ ಕಾಲಾಂತಕಮತಂ ।
 ಅತೋಂತೇ ಸಂತಪ್ತಾಃ ಪ್ರತಿಪದಮುಘೋರೇಷು ನರಕೇ
 ಸ್ವಸಂತೋಷೈರ್ದೋಷಪ್ರಲಪನನಿಷಾದಾತಿ ಸನಿಷಾಃ ||೮೨||

ಅಹೋ ನೋಹಃ ಕೋ ನಾ ಜಗತಿ ನ ಮಹಾದೇವಭಜನೇ
 ಮತಿರ್ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧಾಕಥಮಪಿ ನ ತತ್ತ್ವಜನರತಿಃ ।
 ನ ತದ್ಭಕ್ತಾಲಾಪೇ ಸ್ಯಭಿರುಚಿರತೋ ಯಾ ನರಕೇ
 ಸ್ವಘೋರೇಷು ಭ್ರಷ್ಟಾಃ ಶಿವರುಚಿರಮಾರ್ಗಾದತಿಶಯಾಃ ||೮೩||

ಲಲಾಟೇ ಕಿಂಚಿದ್ವಾ ಸಿತಭಸಿತಮಾಲಿಷ್ಯ ಶಿರಸಾ
 ಮುಹುರ್ಗತ್ವಾ ಯದ್ವಾ ಸಕೃದಪಿ ಸರುದ್ರಾಕ್ಷವಪುಷಾ ।

ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಉಂಟಾಗುವುದಾದರೆ ಅವರ ವಾಸಗಳ
 ಕುಲವೇ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ||೮೧||

ಈ ಜನರು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿಯಾದರೂ ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ
 ಸುತರಾಂ ನಿರತರಾಗಿ, ಯಮಸಿಗೂ ಯಮಸ್ವರೂಪನಾಗಿರತಕ್ಕ ಆ ಶಿವನನ್ನು
 ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಬಹು ಕಠಿಣ
 ವಾಗಿರುವ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕೇವಲ ದುಃಖಾನುಭವದಿಂದ ನರಳುತ್ತಾರೆ. ||೮೨||

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ
 ಪಾಮರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ, ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಸಕ್ತಿ ಯಾವುವೂ ಜನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ
 ಆತನ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಆಲಾಪಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿರುಚಿ ಇಲ್ಲ. ಆದುದ
 ರಿಂದಲೇ ಶಿವನಿಗೆ ವಿರೋಧಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ಭೀಕರವಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.
 ||೮೩||

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಬೀಳಗಿ
 ರುವ ಧೂಸ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮರತಿನಸಿಗೆ
 ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನಾದರೂ

ಶಿವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಯಂ ಜಲಮಪಿ ವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ವಿನುಲಂ
ಕಲೌ ಲಿಂಗೇ ಶಾಂಗೇ ಶಿವಸದಸರೋಜೇ ಪ್ರವಿಶತಿ

||೮೪||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ಯಮಸದಸ್ಯಸಂನಾದೇ ಪ್ರದೋಷಕಾಲಶಿವದರ್ಶನ ಪೂಜಾಮಹಿಮ
ವರ್ಣನಂ ನಾಮ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶಿವಲಿಂಗದಮೇಲೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ದರ್ಶನಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾರೂ
ಕೂಡ ಆ ಪರಮ ಶಿವನ ಚರಣ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಸ್ಪೃಶಿಸದೆ ಪರಮ ಪಾಪಿಗಳೆನಿ
ಸುವರು. ||೮೪||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಯುಕ್ತವಾದ “ ಹರ ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಮೂರನೆಯ
ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಮನ ಮತ್ತು ಯಮ ಸದಸ್ಯರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ಪ್ರದೋಷಕಾಲದ ಶಿವದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಪೂಜಾ ಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನ
ವೆಂಬ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಂಪಮಾನಃ ಸಭಾಸದೈಃ ।

ಪ್ರಣತಾಸ್ತಂ ಯಮಂ ವಿಪ್ರಂ ಶಿವಧ್ಯಾನಪುರಸ್ಕರಂ ॥೧॥

ತತಃ ಪರಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಯಮೇನಾಭ್ಯರ್ಚಿತೋ ಯಯೌ

ಸ ವಿಪ್ರಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇಽಪಿ ಶಚೀನಾಥೇನ ಪೂಜಿತಃ ॥೨॥

ವಿನೂನವರಮಾರುಹ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಯಯೌ ತತಃ ।

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಯಥಾಕಾಮಮುನಾಸಾಭ್ಯರ್ಚಿತಃ ಸುರೈಃ ॥೩॥

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಯಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರೂ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಶಿವಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ॥೧॥

ಅನಂತರ ಆ ವಿಪ್ರನು ಯಮನಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೂ ಇವನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ॥೨॥

ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿನೂನವನನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ದೇವತೆಗಳು ಈತನನ್ನು ತಮಗೆ ಮನಬಂದಂತೆ ಪೂಜಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು. ॥೩॥

ತತಃ ಪರಂ ಸ ಏವಾಭೂದ್ವ್ರಹ್ಮಾ ಭೂಸುತಃ ಸ್ವಯಂ ।

ಯೋಗಮಾರ್ಗಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಾಮದೇವ ಇವಾಪರಃ ॥೪॥

ಗರ್ಭೇಷ್ಟುಷ್ಠಿತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಶಂಕರಮನ್ಯಯಂ ।

ಯೋನಿಮಾರ್ಗೇಣ ಗಮನಂ ಮಾಸ್ತಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಪುರಾ ॥೫॥

ತತಃ ಪರಂ ಸುರಾಸ್ಸರ್ವೇ ತಂ ದ್ವಿಜಂ ಗರ್ಭಸಂಸ್ಥಿತಂ ।

ತುಷ್ಟವೃರ್ವಿನಯಾ ನಮ್ರಾಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾ ಅಪಿ ॥೬॥

ಅನೂಚಿತಃ ಪುರಾಣೋಯಂ ಪಂಥಾಸ್ತೇನ್ಯೈವ ಭೂಸುರ ।

ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಯುಷಯಃ ಸಾಧ್ಯಾಃ ಸಿದ್ಧಾಸ್ಸರ್ವೇ ಸುರಾ ವಯಂ ॥೭॥

ಮಾರ್ಗಾಂತರೇಣ ಗಮನಂ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಸ್ತೋಚಿತಂ ನ ।

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಸ್ಯ ತವಾತ್ರಾಽಪಿ ಗರ್ಭವಾಸೋ ನ ರೋಚತೇ ॥೮॥

ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಆತನು ಯೋಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ವಾಮದೇವನೋ ಎಂಬಂತೆ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದನು. ॥೪॥

ಒಂದು ಸಾರಿ ಆ ಏಪ್ರನು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ತಾನು ಯೋಗಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅವತರಿಸುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಶಂಕರನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡನು. ॥೫॥

ಹಾಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಏನೆಯದಿಂದಲೂ, ನಮ್ರರಾಗಿಯೂ, ಕೈಮುಗಿದು ಹೀಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು. ॥೬॥

“ ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ಈ ಅನೂಚಾನವಾದ ಮಾರ್ಗವ್ಯಗವು ನ್ಯಾಯವಾದುದಲ್ಲ. ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬದುಕುಗಳೂ, ಸಿದ್ಧರೂ ಜನ್ಮ ತಾಳಿರುವೆವು. ॥೭॥

ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗಾಂತರದಿಂದ ನಿರ್ಗಮನವು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ನೀನು ತತ್ತ್ವಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಗರ್ಭವಾಸವು ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ॥೮॥

ತಥಾಪಿ ಗರ್ಭವಾಸಾರ್ಥಂ ತ್ವಮಿಹಾಪ್ಯಾಗತೋಽಸಿ ಹಿ |
ಮಾರ್ಗಾಂತರೇಣ ಗಮನೇ ಸುದುಃಖಾ ಜನನೀ ಭವೇತ್ ||೯||

ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪ್ಯವಸ್ಥಾನಂ ಯೇನ ಕೇನ ಪಥಾ ಗತಿಃ |
ಯೋಗಿನಾನುಪಿ ಯುಕ್ತೇಪಿ ಕುತ್ಸಿತತ್ವಮತಿಂ ತ್ಯಜ ||೧೦||

ಮನುಷ್ಯರೂಪಮಾಸಾಡ್ಯ ಯೋನಿಮಾರ್ಗೇಣ ನಿರ್ಗಮೇ |
ನ ದೂಷಣಂ ಚ ಲೋಕಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಮುತ್ಪತಃ ||೧೧||

ಸೃಷ್ಟಿಮಪ್ಯನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ತಿರಸ್ತೈವ ಯದ್ಯಪಿ |
ತಥಾಪಿ ನ ತಥಾ ಕರ್ತುಂ ಯುಕ್ತಮೇನೇತಿ ಮನ್ಯತಾಂ ||೧೨||

ಅತಃ ಪರಂ ಯೋನಿಮಾರ್ಗಾದಗ್ರೇ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನ ತೇ |
ಶರೀರಂ ಚರಮಂ ಯಸ್ಮಾತ್ತವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮ ||೧೩||

ಆದರೂ ಕೂಡ ನೀನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮಾರ್ಗಾಂತರದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ದುಃಖಸಹಿತಳಾಗಿ ಕೊರಗುವಳು. ||೯||

ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಾಸಮಾಡಬಹುದು. ಯಾವತರಹ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾದುದು, ಎಂಬ ಆ ಕುತ್ಸಿತಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ||೧೦||

ಮನುಷ್ಯರ ಗರ್ಭವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯೋನಿಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಬಂದರೆ ಯಾವ ದೂಷಣೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗೂ ಇದು ಉಚಿತ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವುದು. ||೧೧||

ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯೇನೋ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ||೧೨||

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಯೋನಿಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರ್ಹಿಸ್ಸರಣವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಈ ಜನ್ಮವೇ ಅಂತ್ಯಜನ್ಮವಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ||೧೩||

ಸಾಯಂಕಾಲೇ ತ್ವಯಾ ದೃಷ್ಟಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ ಸಮರ್ಚಿತಂ ।

ತೇನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವೇನ ಜ್ಞಾನಮೋವಮಭೂತ್ತವ ॥೧೪॥

ತದಿದಂ ಪುಣ್ಯಮುತ್ಕೃಷ್ಟಂ ತತ್ಪ್ರಭಾವಾತ್ಪ್ರವೇದ್ಯತೀ ।

ಮತಿಯುಕ್ತಾ ಸ ಸಂದೇಹಸ್ತತ್ಪುಣ್ಯಂ ತಾದೃಶಂ ಯತಃ ॥೧೫॥

ಶಂಕರಾನುಗ್ರಹೇಣೈವ ತತ್ಪುಣ್ಯಮಭವತ್ತವ ।

ಅನ್ಯಥಾ ತಾದೃಶಂ ಪುಣ್ಯಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದುರ್ಲಭಂ ॥೧೬॥

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಯಂಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ ।

ಸ್ವಯಂ ನೃತ್ಯತಿ ಸಂತುಷ್ಟೋ ದಿವ್ಯದೇವಗಣೈಃ ಸಹ ॥೧೭॥

ಪ್ರದೋಷಸಮಯೇ ದೃಷ್ಟಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ ಸಮರ್ಚಿತಂ ।

ಸರ್ವಕಾಮುದಮಿತಾಹುಃ ತತ್ಸತ್ಯಮಭವತ್ ಖಿಲು ॥೧೮॥

ನೀನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದಂತಹ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ.
ಆ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ॥೧೪॥

ಆ ಲಿಂಗದರ್ಶನದಿಂದಂಟುಗತಕ್ಕ ಪುಣ್ಯವು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದರಿಂದ
ನಿನಗೆ ಈತರವ ಬುದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಯಿತೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.
॥೧೫॥

ನಿನಗೆ ಶಂಕರನ ಅನುಗ್ರಹವಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಪುಣ್ಯವು ಜನಿಸಿತು.
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಪುಣ್ಯವು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಲಭಿಸು
ತ್ತಿತ್ತು? ॥೧೬॥

ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಚನೆಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದವರು
ದೇವಗಣಗಳೊಡನೆ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ॥೧೭॥

ಪ್ರದೋಷಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದಂತಹ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನಮಾಡುವುದು,
ಸರ್ವಭೀಷ್ಯದಾಯಕವೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ॥೧೮॥

ಸಂದಿಹಾಢಃ ಶಿವಾಚಾರೇ ಪಾಪಿಷ್ಠೋ ನ ಪ್ರವರ್ತತೇ |

ಏತಾದೃಶಂ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯಮಧುನಾ ದೃಷ್ಟಮದ್ಭುತಂ ||೧೯||

ತವ ಸ್ವರೂಪಂ ವಿಜ್ಞಾತಂ ತ್ವಯಾಪಿ ನ ಶಿವಾರ್ಚನಂ |

ಕೃತಂ ಪಾಪೇನ ನೀತಾನಿ ದಿನಾನಿ ಖಲು ಸರ್ವದಾ ||೨೦||

ದುಷ್ಟ್ರತಿಗ್ರಹಲೋಲಸ್ತ್ವಂ ದುರಾಚಾರರತಃ ಸದಾ |

ನ ಸ್ಮಾರ್ತಕರ್ಮನಿರತೋ ವೈದಿಕಂ ಜ್ಞಾಯತೇಽಪಿ ನ ||೨೧||

ನೀಚಾನ್ನ ಭಕ್ಷಣೈಃ ನೈವ ವಯೋ ನೀತಂ ತ್ವಯಾ ಖಲು |

ಮದ್ಯಪಾಂಗನಯಾ ಸಾಕಂ ಬಹುಕಾಲಂ ಸ್ಥಿತಂ ತ್ವಯಾ ||೨೨||

ತಸ್ಯಾಮುತ್ಪಾದಿತಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಕನ್ಯಕಾಶ್ಚ ದುರಾತ್ಮನಾ |

ತ್ರಿಪುಂಧ್ರಧಾರಣಂ ತಾವನ್ನ ಕೃತಂ ಶ್ರುತಿಚೋದಿತಂ ||೨೩||

ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದವನು ಈಶ್ವರನ ಪೂಜಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದಿಗ್ಧನಾಗುವನು. ಅಂತ ಹವರು ಶಿವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೋ ಇಂತಹ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯವು ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೧೯||

ನೀನು ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದರೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಪಾಪದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೀಯೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾವು ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈಗ ತಿಳಿದೆವು. ||೨೦||

ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ದುರ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ನಡತೆ ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದೆ. ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಆಗಲಿ ನೀನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೨೧||

ನೀನು ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ದುರಾನ್ನಭಕ್ಷಣೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಮದ್ಯಪಾಯಿನಿಯಾದ ಅಂಗನೆ ಯೊಡನೆ ಸುಖಪಟ್ಟಿರುವೆ. ||೨೨||

ದುರಾತ್ಮನಾದ ನೀನು ಆ ಮದ್ಯಪಾಯಿನಿಯಾದ ಅಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಕನ್ಯಿಕೆಯರನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತ್ರಿಪುಂಧ್ರ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಸಹ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೨೩||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಧಾರಣಂ ಚ ಕರಾಪಿ ನ ಕ್ಷಮಂ ಸ್ಯಯಾ ।

ಬಿಲ್ವಪತ್ರಂ ವಿನಿಷ್ಕಪ್ತಂ ಜಲಂ ನಾ ಲಿಂಗಗಾತ್ರಕೇ

ನ ದೀಪವರ್ತಿಕಾ ದತ್ತಾ ತ್ವಯಾ ಶಂಕರ ಮಂದಿರೇ ।

ದೀಪಪ್ರದಾನವಾರ್ತಾಽಪಿ ದೂರತಸ್ತವ ಸರ್ವದಾ ॥೨೫॥

ನ ಸೋಮನಾಸರೇ ಭುಕ್ತಂ ನಿಯಮಾನ್ನಿ . ವಾದರಂ ।

ಶಾಂಭವೈಃ ಸಹ ಸಲ್ಲಾಪೋ ನ ತ್ವಯಾ ಕೃತಃ ಸುತು ॥೨೬॥

ಪುಷ್ಪಾಃ ಶಿವಕಥಾಲಾಪಾಃ ಸರ್ವಥಾ ನ ಶ್ರುತಾಸ್ತಯಾ .

ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯೋ ನ ಜಪ್ತೋ ಹಿ ಮಂತ್ರರಕ್ಷ ಸಮಾಕ್ರಯಃ ॥೨೭॥

ಏತಾದ್ಯರೇನ ದುಷ್ಟೇನ ಪ್ರದೋಷೇ ಜೈನಯೋಗತಃ ।

ಶಿವಲಿಂಗಂ ಪೂಜಾ ದೃಷ್ಟಂ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಪಿ ತಾಃ ಪಠಾ ॥೨೮॥

ನೀನು ಮಾಹಾಗಣ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮನ್ನು ಧರಿಸಿಲ್ಲ. ಶಿವಲಿಂಗದ ಗೋರಿ
ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯನ್ನೂಗಲಿ, ಒಂದು ಪಿಟುಟ್ಟು ನೀರನ್ನೂಗಲಿ ಇವರಿಲ್ಲ. ॥೨೫॥

ನೀನು ಶಂಕರನ ದೇವಭಾಸವಲ್ಲ ದೀಪಪ್ರದಾನವನ್ನು ನಡೆಸಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ
ದೀಪ ದಾನಮಾದುವ ಕಾರಣ ನೀನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ. ॥೨೬॥

ಶಿವಪ್ರೀತಿಕರಗವನ ಸೋಮನಾಸರವಲ್ಲ ನಿಮನಾದಿವಿತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ
ಭೋಜನಮಾದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸಲ್ಲಾಪವನ್ನೂ ನೀನು ನಡೆಸಿ
ದವನಲ್ಲ. ॥೨೭॥

ನೀನು ಪುಣ್ಯದಾಯಕನಾದ ಶಿವಕಥೆಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ.
ಮಂತ್ರರಕ್ಷವೆಂದು ದೇವಭಾವನ ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಠಿಸಿಲ್ಲ. ॥೨೮॥

ಇಂತಹ ಪಾಪಿಯಾದ ನೀನು ಜೈನ (ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ) ಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರದೋಷ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದುನಾರಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ
ದೀಯೆ. ॥೨೯॥

ಶಿವಲಿಂಗಂ ನ ದೃಷ್ಟಂ ಚೇತ್ಸಾಯಂಕಾಲೇ ತ್ವಯಾ ತದಾ ।
 ಆಕಲ್ಪಂ ಘೋರನರಕಾತ್ ಪ್ರಚ್ಛವಸ್ತು ಕಥಂ ಭವೇತ್ ॥೨೯॥

ಶಿವಾಚಾರನಿಹೀನಾನಾಂ ನರಕಾನ್ನಿರ್ಗಮಃ ಕಥಂ ।
 ಸಿತ್ರಾದಿಭಿಃ ಸಹಾವಾಸೋ ನರಕೇಷ್ಟೇವ ಕೋಟಿಶಃ ॥೩೦॥

ಜನ್ಮೋತ್ತರಂ ವಾ ಸತತಂ ಶಿವಮರ್ಚಯ ಸಾದರಂ ।
 ಜಾತಿಸ್ಮರತಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತೇನ ಪುಣ್ಯೇನ ಸತ್ಪರಂ ॥೩೧॥

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಯಾಗಾನಾಮಪಿ ಯತ್ಪಲಂ ।
 ತತ್ಪಲಂ ಕೇವಲಂ ಮನ್ಮೇ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಪೂಜನಂ ॥೩೨॥

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕಾಮಾನಾಂ ಸಿದ್ಧಿರಿತ್ಯತಃ ।
 ಪ್ರಯತ್ನೈರ್ಬಹುಭಿರ್ನಿತ್ಯಂ ಕುರು ಶಂಕರಪೂಜನಂ ॥೩೩॥

ಅಂದು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ
 ಕಲ್ಪವನಾನವಾಗುವ ವರೆಗೂ ಘೋರನರಕವು ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ॥೨೯॥

ಈಶ್ವರನ ಧರ್ಮಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗದವರಿಗೆ ನರಕವು ಹೇಗೆತಾನೆ
 ತಪ್ಪೀತು? ಅವರಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಂತರಕಾಲ ತನ್ಮೃತಮೃತ ಪಿತ್ಯಗಳೊಡನೆಯೂ ಸಹ
 ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವು ಸಿದ್ಧ. ॥೩೦॥

ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ
 ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಆ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿನಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರಸ್ತರಣೆಯುಂಟಾ
 ಗುವುದು. ॥೩೧॥

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಗಳನ್ನರಿಯುವುದರಿಂದಲೂ, ಯಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ಯಾವ
 ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದೋ, ಅದು ಕೇವಲ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದಲೇ
 ಬರುವುದೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇವೆ. ॥೩೨॥

ನೀನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು
 ಮಾಡು, ಇದರಿಂದ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುವು. ॥೩೩॥

ಭೂಪಾಲತ್ವಂ ಸಮಾಸಾಡ್ಯ ಭೋಗ್ಯೋಗ್ಯೋ ಭವ ಸರ್ವಥಾ ।

ವಿಭವೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಭಿತ್ಯಂ ಭವಲಿಂಗಂ ಸಮರ್ಚಯ ॥೩೪॥

ಯದಿ ತತ್ರ ತಪೋನ್ಮಾದಸ್ತದಾ ಕೌಶ್ವಿತಯೋನಿಷು ।

ತವ ಜನ್ಮಾನ್ಯನಂತಾನಿ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥೩೫॥

ಪಾಪಿಷ್ಠಾನಾಂ ಶಿವಾಚಾರೇ ನ ಬುದ್ಧಿರ್ಚಾರಯಶೇ ತತಃ ।

ಪ್ರಯಾಂತಿ ನರಕಂ ಭೋರಂ ಯಾವದಾಚಂದ್ರತಾರಕಂ ॥೩೬॥

ಅಶೋ ಗರ್ವಂ ವಿಹಾಯಾನ್ಯ ಯೋನಿಸೂರ್ಗೇಣ ಕೇವಲಂ ।

ಭುವಂ ಪ್ರಜ ಯಥಾ ಕಾಕಂ ಯಃ ಪೃತ್ಯುಂಜಯಂ ಮುಹುಃ ॥೩೭॥

ಇತಿ ದ್ವೈವಜಂ ಪುತ್ರಾ ಪುತ್ರಾಸ್ತಿಸಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ನತ್ವಾ ರಾಣ್ ಪ್ರೇಶಯಾಮಾಸ ಸ್ವಸೈರಂ ಸುಕೃತಂ ಸ್ಮರನ್ ॥೩೮॥

ರಾಜಕನಕನ್ನು ನಡೆದು ಮದಿಸುಗೊಗಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಸಕಲ ಐಶ್ವರ್ಯ
ಗೌರವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಆರ್ಚಿಸಿ. ನೀನು ಶಿವನ ಶ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನೆನಿಸುವೆ. ॥೩೪॥

ಆ ರೀತಿ ನೀನು ಮದಿಸುವುದಾದರೆ ನೀನಿಗೆ ಜನ್ಮಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ
ವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಕುಸ್ಥಿಪವಿರೂಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತ
ದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ॥೩೫॥

ಪಾಪಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಶಿವಶೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ
ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಇವರು ಭೋರವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಸೇರು
ತ್ತಾರೆ. ॥೩೬॥

ಅದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಈ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕೇವಲ ಯೋನಿಮಾರ್ಗ
ದಿಂದಲೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿವತರಿಸಿ ಪೃತ್ಯುಂಜಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರ್ಚನೆಮಾಡು”
ಎಂಬುದಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದರು. ॥೩೭॥

ಒಡನೆಯೇ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ವಿಷ್ಣುವು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ
ಅವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆಗ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ
ಕೊಂಡನು. ॥೩೮॥

ಸ ಮಾಸನವಕಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾಗರ್ಭೇ ಗಿರಿಶನುಚರ್ಚಯನ್ |
ಮನಸಾ ಕೇವಲಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಭೋನಿಮಾಗಾದ್ವಿನಿರ್ಗತಃ ||೩೯||

ಸ ಮುಹೂರ್ತೇ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಪಿತ್ರೋರಾನಂದವರ್ಧಕಃ |
ಬಭಾಷೇ ಶಿವ ಇತ್ಯಾದೌ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವ ಇತ್ಯಪಿ ||೪೦||

ಯದಾ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತನ್ನಾತಾ ಕಂಪಸಂಯುತಾ |
ತದಾ ತು ನಿಕಟೇ ಸರ್ವಾ ಕಂಪಮಾಪುಸ್ತ್ರಿಯೋ ಮುಹುಃ ||೪೧||

ಕಿಮದ್ಭೂತಮಿದಂ ಚಾತಂ ಬಾಲಚೇಷ್ಟಾ ತು ನೇದೃಶೀ |
ಇದಂ ಖಲು ಮಹದ್ಭೂತಮುತ್ಪನ್ನಂ ಭಯಸಾಧನಂ ||೪೨||

ರಾಜ್ಞೇ ನಿವೇದಯಾಮಾಸುರ್ಮಹದ್ಭೂತವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ |
ಇತಿ ವಿಸ್ಮಯಮಾಪನ್ನಾ ಸ್ತದ್ಭಾಸ್ಯೋ ನೃಪಸಂನಿಧಿಂ ||೪೩||

ಗತ್ವಾ ತತ್ಪುತ್ರವೃತ್ತಾಂತಂ ಕೀರ್ತಯಾಮಾಸುರಾದರಾತ್ |
ರಾಜನ್ ಕುಮಾರಃ ಸಂಭೂತೋ ಮದನಾಪರವಿಗ್ರಹಃ ||೪೪||

ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ನವಮಾಸಗಳು ವಾಸಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಅನಂತರ ಯೋನಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಬಂದನು. ||೩೯||

ಕೊನೆಗೆ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ, ತಾಯಿತಂದೆಯರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಮೊದಲು ಶಿವನೆಂದೂ, ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನೆಂತಲೂ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹುಟ್ಟಿದನು. ||೪೦||

ಅವನ ತಾಯಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಡುಗಿದಳು. ಆಕೆಯು ಹಾಗೆ ಹೆದರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲಾ ಭಯಪಟ್ಟರು. ||೪೧||

ಇದೇನಿದು? ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತವು? ಶಿಶುಗಳ ವರ್ತನೆಯು ಈರೀತಿ ಎಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಭಯಸಾಧನವಾದ ಭೂತವೇ ಅದುದು. ||೪೨||

ಈ ದೊಡ್ಡ ಭೂತದ ಜೇಷ್ಠೆಯನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು, ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ದಾಸಿಯರೆಲ್ಲಾ ಬಂದರು. ||೪೩||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನಿನಗೆ ಮದನನಂತಿರುವ ಕುಮಾರನು ಸಂಭವಿಸಿದನು. ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ ಆ ಪುತ್ರವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿಸಿದರು. ||೪೪||

ತದ್ವೇದತೇಜಸಾ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಸೂತಿಕಾಮಂದಿರಂ ನೃಪ ।

ತದ್ವೇದಪ್ರಭೆಯಾ ದೀಪಾಃ ಸರ್ವೇ ಶಾಂತಾ ಇವ ಸ್ಥಿತಾಃ ||೪೫||

ಅನ್ಯದತ್ಯದ್ಭುತಂ ಕಿಂಚಿದುತ್ಪನ್ನೇನ ಸುತೇನ ತೇ ।

ಉಚ್ಚೈಃ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ ಮಹೇರೇತ್ಯುಕ್ತಮಾದರಾತ್ ||೪೬||

ಇದಮದ್ಭುತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಬಾಲಕೋ ನಾಯುತೈಹಿ ।

ತನ್ಮಾತುರಭವದ್ಭದ್ರಿರಸ್ಮಾಕಮಹಿ ಸಾ ಮತಿಃ ||೪೭||

ಇತ್ಯುದೀರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸ ರಾಜಾ ಪಿಸ್ತಯಂ ಗತಃ ।

ಉತ್ಸಾಹೋಽಪಿ ಪ್ರವೃದ್ಧೋಭೂದ್ಭೂಪಾಲಸ್ಯ ತದಾ ಮಹಾನ್ ||೪೮||

ತದಾನೀಮಾಗತಸ್ತತ್ರ ನಾರದೋ ಮುನಿಪುಂಗವಃ ।

ತಮಾಗತಂ ನಿಲೋಕ್ಯಾಶು ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಘೋಷತಿಃ ||೪೯||

ನಿವೇದ್ಯ ಪುತ್ರವೃತ್ತಾಂತಂ ನಾರದಾಯ ಸ ಭೂಷತಿಃ ।

ಸಂಸ್ತುತೋ ನಾರದೇನಾಸೌ ಮುಹುಃ ಪ್ರೀತಿಪುರಸ್ಕರಂ ||೫೦||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ—ಆ ಸೂತಿಕಾಗೃಹವು (ಜಾಣಂಟಿಯಮನೆಯು) ಆ ಕುಮಾರನ ದೇಹದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬೆಂಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಆ ಕಾಂತಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದೀಪಗಳೂ ಸಹ ಶಾಂತವಾದಂತಿವೆ. ||೪೫||

ನಿನ್ನ ಮಗನ ಇನ್ನೊಂದು ಅದ್ಭುತವೇನೆಂದರೆ, ಅದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಶಿವ, ಮಹಾದೇವ, ಮಹೇಶ, ಮುಂತಾದ ಶಿವನಾವುಗಳನ್ನು ಕೂಗುವನು. ||೪೬||

ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಗೂ ಮತ್ತು ನಮಗೂ ಸಹ ಇವನು ಬಾಲಕನಲ್ಲವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ||೪೭||

ಈರೀತಿಯಾದ ದೂತಿಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವೂ ಮತ್ತು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ||೪೮||

ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಷಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯು ಬಂದನು. ಆ ಮುಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು ಆತನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ||೪೯||

ಮತ್ತು ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾರದರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು

ರಾಜನ್ ತವ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಯೋಗಾಜ್ಞತಾಜನಿರ್ಮಯಾ ।

ಪೂರ್ವಜನ್ಮಾರ್ಜಿತಂ ಪುಣ್ಯಂ ತಸ್ಯ ತದ್ಧಿ ಫಲಂ ಖಿಲು ||೫೧||

ಸಾಯಂಕಾಲೇ ತೇನ ದೃಷ್ಟಂ ಮನೋಜ್ಞಂ

ಬಿಲ್ವೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಪೂಜಿತಂ ಶೈವಲಿಂಗಂ ।

ಧೂಪೈರನ್ನೈರ್ದೀಪದಾನೈರನಂತೈಃ

ತತ್ಪಜ್ಞೋಯಂ ತೇನ ಪುಣ್ಯೇನ ಭೂಪ ||೫೨||

ಪುಣ್ಯಾನ್ಯನಂತಾನ್ಯಪಿ ಸಂತಿ ಕಿಂ ತೈಃ

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಶಿವದರ್ಶನೇನ ।

ಭವತ್ಯವಶ್ಯಂ ನೃಪ ತತ್ಪವೇತ್ತಾ

ಸೌಭಾಗ್ಯಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿಶ್ಚ ಮರ್ತ್ಯಃ ||೫೩||

ಆ ನಾರದನಾದರೋ ಇವನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ದನು. ||೫೦||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನಿನ್ನ ಮಗನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ನನಗೆ ಯೋಗದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದು ಅವನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮಾರ್ಜಿತ ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ||೫೧||

ಈತನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ತತ್ಪಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮಾಂತರಸ್ತರಣಿ ಯಿಂದ ಕೂಡಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ||೫೨||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವದರ್ಶನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲಾರ್ಚನೆಮಾಡುವನೋ, ಅಂತಹವನಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೂ ದೊರಕುವುದಲ್ಲದೆ ಅವನು ತತ್ಪಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಗುವನು. ||೫೩||

ಕಿಂ ಕೌತುಕಂ ಸೃಷ್ಟಮಿದಂ ಶಿವೇನ
 ದೃಷ್ಟಂ ಪ್ರದೋಷೇ ಶಿವಲಿಂಗಮಾತ್ರಂ ।
 ಸೂತೇ ಸುಖಾನಿ ಸ್ವಯಮೇಕಮೇವ
 ನಾನ್ಯತ್ಪರಂ ಕಿಂಚಿದಪೇಕ್ಷಿತಂ ಚ

||೫೪||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲಃ ಶಿವಸಂನುತೋಽತೋ
 ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇನಶಿವಾರ್ಚನೇನ ।
 ಪ್ರಯಾಂತಿ ಶೈವಂ ಪದಮದ್ಭುತಂ ತ
 ನ್ನಚ್ಛಾಯತೇ ಭೂಪಸುರಾದಿಭಿಶ್ಚ

||೫೫||

ಯಃ ಕೋಽಪಿ ಸಾಯಂ ಶಿವದರ್ಶನೇನ
 ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನ್ವಿಪುಲಾನಪಾರಾನ್ ।
 ಶಿವಂ ಪ್ರಯಾಂತ್ಯೇವ ವಿನಾ ಪ್ರಯತ್ನೈಃ
 ಸ ಯೋಗಿನಾಮಹ್ಯತಿದುರ್ಲಭೋ ಹಿ

||೫೬||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿವ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬರುವಂತೆಯೂ, ಮತ್ತು ಅನಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಆದರಿಂದ ಒದಗುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಿ ಶಿವನು ಎಂತಹ ಕೌತುಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ದ್ದಾನೆ. ||೫೪||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಪ್ರದೋಷಕಾಲವು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನ ಭಕ್ತರು ಅದ್ಭುತವಾಗಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಪದವಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂಬ ಆ ವಿಷಯವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ||೫೫||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿಯೂ, ಅಪಾರಗಳಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ಭೋಗಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಒದಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆತನು ಅನುಭವಿಸಿ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆ ಶಿವನು ಎಂತೆಂತಹ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲಾರನು. ||೫೬||

ಸ ಯೋಗವಾರ್ತಾಂ ನ ಕರೋತಿ ಶಂಭು
ನ ಯಾಗವಾರ್ತಾಮಪಿ ದಾಸವಾರ್ತಾಂ ।
ಪರಂತು ಸಾಯಂ ಶಿವಪೂಜಕಾನಾಂ
ಕರೋತಿ ವಾರ್ತಾಂ ಗಿರಿಜಾಸಮೇತಃ

||೫೭||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಸಮುಪಾಗತೋಽದ್ಯ
ಪುಷ್ಪಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಕಮಲಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ।
ಸಬಿಲ್ವಮಾದಾಯ ಜಲಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ
ಸಭೂತಿನಾದಾಯ ತಿಲಾಕ್ಷತಾದೀನ್

||೫೮||

ಸಧೂಪಮಾದಾಯ ಸಮಾಗತೋಽದ್ಯ
ದೀಪಂ ಸಮಾದಾಯ ಫಲಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ।
ತಾಂಬೂಲಮಾದಾಯ ಸ ಸಾಯಮಾದಾ
ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾಸಕ್ತಮತಿರ್ಭವಾನಿ

||೫೯||

ನಿರೀಕ್ಷಿತಂ ತೇನ ಮಹಾಪ್ರದೋಷೇ
ಬಿಲ್ವಾರ್ಚಿತಂ ಲಿಂಗಮನುತ್ತಮಂ ಮೇ ।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇನ ಪ್ರಣತಂ ಚ ತೇನ
ಧ್ಯಾತಂ ಚ ತೇನ ಕ್ಷಣಮಾಸ್ತಿಕೇನ

||೬೦||

ಆ ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾಗಿರತಕ್ಕ ಈಶ್ವರನು ಮನುಷ್ಯನ, ಯೋಗ, ಯಾಗ, ದಾನ, ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿವಪೂಜಕರ ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಲಿಸಿ, ಲಾಲಿಸಿ ಪಾಲಿಸುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡಗೂಡಿ, ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುವನು. ||೫೭||

“ ದೇವಿಯೇ, ಈ ಆಸ್ತಿಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೂವು, ಕಮಲ, ಬಿಲ್ವಸಹಿತವಾದ ಜಲ, ವಿಭೂತಿ, ತಿಲಾಕ್ಷತೆ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ತಾಂಬೂಲ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸ್ತಿಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಹಾಪ್ರದೋಷಬರುವವರೆಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ

ವಿಭೂತಿಸ್ತೋತೇನ ವಿಲೋಕಿತಂ ಚ
 ಪುನಃ ಪುನರ್ಲಿಂಗಮನುಸ್ತುತಂ ಚ |
 ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಚ್ಛವಿಭೂಷಣೇನ
 ಪುನಃ ಪುನಸ್ತತ್ಪ್ರಣತಂ ಚ ಲಿಂಗಂ

||೬೧||

ತಾಂಬೂಲಮಾದಾಯ ನಿವೇದಿತಂ ಚ
 ದ್ರಾಕ್ಷಾಫಲಂ ತೇನ ನಿವೇದಿತಂ ಚ |
 ತೇನಾರ್ಪಿತಾನಿ ಸತ್ಕದಲೀಫಲಾನಿ
 ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಶಿವಲಿಂಗಮೂರ್ಧ್ನಿ

||೬೨||

ತೇನಾಮ್ರಪಕ್ವೋರುಫಲಾನಿ ತಾನಿ
 ದತ್ತಾನಿ ಲಿಂಗೋಪರಿ ಕೇನ ದತ್ತಂ |
 ದುಕೂಲಮತ್ಯುಜ್ವಲಮಾಯತಂ ಚ
 ತದೇವ ತಾವದ್ವಿಪುಲಂ ಮನೋಜ್ಞಂ

||೬೩||

ನನ್ನ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಬಿಲ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆಮಾಡಿ ಸ್ತವಕ್ಷಣ ನಮಸ್ಕಾರ
 ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಪದೇ ಪದೇ ದರ್ಶನಮಾಡಿ
 ಆನಂದಪಡುತ್ತಿರುವನು. ಭಕ್ತಿಪರವಶನಾಗಿ ಭಾವಾವೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನು. ||೫೮-
 ೫೯-೬೦||

ವಿಭೂತ್ಯಾದಿಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರನಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ,
 ಶಿವಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯ ಆಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಾರಿ
 ಬಾರಿಗೂ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ||೬೧||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತಾಂಬೂಲ, ದ್ರಾಕ್ಷಾಫಲ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
 ಇವುಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸುತ್ತಿರುವನು. ದಿವ್ಯವಾದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಶಿವಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
 ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲಿಡುತ್ತಿರುವನು. ||೬೨||

ಪಕ್ಕಗಳಾದ ಮಾವಿನಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವನು.
 ಮತ್ತು ಬಹಳ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ
 ಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ||೬೩||

ಕ್ಷೀರಪ್ರವಾಹೈರಭಿಷಿಕ್ತಮದ್ಯ
ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಸುದಧಿಪ್ರವಾಹೈಃ |
ಘೃತಪ್ರವಾಹೈಶ್ಚ ಮಧುಪ್ರವಾಹೈಃ
ಸುಶರ್ಕರಾರಾಶಿಭಿರರ್ಚಿತಂ ಚ

||೬೪||

ಮಂದಾರಮಾಲಾಸಮಲಂಕೃತಂ ಚ
ಲಿಂಗಂ ಮದೀಯಂ ಘನಚಂದನೇನ |
ಕಸ್ತೂರಿಕಾಕರ್ದಮಸಂಯುತೇನ
ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಖಲು ಶಾಂಭವೇನ

||೬೫||

ಸುಶರ್ಕರಾಸಘೃತಯುಕ್ತಕುಂಭಂ
ಕ್ಷೀರಾನ್ನಮೇಕೇನ ನಿವೇದಿತಂ ಮೇ |
ಅಪೂಪರಾಶಿಶ್ಚ ಸಮರ್ಪಿತೋ ಮೇ |
ಮಹಾಪ್ರದೋಷೇ ಖಲು ಶಾಂಭವೇನ

||೬೬||

ಅನೇನ ರತ್ನಾಭರಣಾನಿ ದತ್ತಾನ್ಯ
ನೇನ ದತ್ತಾ ಖಲು ಬಿಲ್ವಮಾಲಾ |

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈತನು ದಿವ್ಯವಾದ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ ಮುಂತಾದ ವಂಚಾವೃತದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ||೬೪||

ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಈತನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪದಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾಂದ್ರವಾದ ಚಂದನಗಂಧದ ಲೇಪನದಿಂದಲೂ, ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ||೬೫||

ಮಹಾಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದವನು ನನಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪದ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಕ್ಷೀರಾನ್ನವನ್ನೂ ಅಪೂಪದರಾಶಿಯನ್ನೂ ಸಹ ನಿವೇದಿಸುವನು. ||೬೬||

ಈತನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ರತ್ನದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಬಿಲ್ವಮಾಲೆ

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಮುಹುರಾದರೇಣ

ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಚ ಲಿಂಗಂ ಮನು ಶಾಂಭವೇನ

||೬೭||

ಅಯಂ ಚ ಹಸ್ತೋ ಭಗವಾನಯಂ ಮೇ

ಪುಣ್ಯಸ್ತಭಾವೋ ಭಗವತ್ತರೋ ಮೇ ।

ಅಯಂಹಿ ಹಸ್ತಃ ಖಲು ವಿಶ್ವಭೇಷಜೋ

ಯಸ್ಮಾದಯಂ ಮೇಽದ್ಯ ಶಿವಾಭಿಮರ್ಶನಂ

||೬೮||

ಅನೇನ ಭುಕ್ತಂ ನ ದಿವಾ ಭವಾನಿ

ಜಲಂ ನ ಪೀತಂ ಫಲಭಕ್ಷಣಂ ಚ ।

ಕೃತಂ ನ ತಾಂಬೂಲಮಪಿ ಪ್ರದೋಷೇ

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಶಿವಾರಾಧನಮಾದರೇಣ

||೬೯||

ಏತೇ ಮದೀಯಾಃ ಸಿತಭಸ್ಮಪೂತಾಃ

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇ ಶಿವಪೂಜನಾಯ ।

ಕೃತಪ್ರಯತ್ನಾಃ ಶಿವನಾಮಪೂತಾಃ

ಪ್ರಕೃಷ್ಟರುದ್ರಾಕ್ಷವಿಭೂಷಿತಾಂಗಾಃ

||೭೦||

ಯನ್ನೂ ಸಹ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

||೬೭||

ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದ ಈತನು ತನ್ನ ಹಸ್ತವು ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನವಾದುದೆಂದೂ, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಅದು ಉದ್ಧರಿಸುವುದೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ಆನಂದಪಡುವನು. ||೬೮||

ಎಲಾ ಪಾರ್ವತಿಯೇ, ಈತನು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನೀರನ್ನೂ ಸಹ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಫಲಗಳನ್ನಾದರೂ ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ತಾಂಬೂಲಚರ್ವಣವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೬೯||

ಇವರು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮಗಳಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿತಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪವಿತ್ರಗಳಾದ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ||೭೦||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲಿನಶಿವಾರ್ಚನೇನ
ಭುಕ್ತ್ವೈವ ಭೋಗಾನ್ನಿಪುಲಾನಪಾರಾನ್ ।
ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇಽಪಿ ಮಮೈವ ಪಾರ್ಶ್ವೇ
ಮತ್ಪೂಜನಪ್ರಾಪ್ತಮಹೋತ್ಸವಾಸ್ತು

||೨೧||

ಏತೇ ವಿನೂನಾನಿ ಮನೋಹರಾಣಿ
ಪ್ರಾಪ್ಯಾಂತಕಾರಾಧಿತಪಾದಪದ್ಮಾಃ ।
ವಿಧೀಂದ್ರನಾರಾಯಣಪೂಜಿತಾಶ್ಚ
ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಮತ್ಪಾದನಖಪ್ರಭಾಭಿಃ

||೨೨||

ಧನ್ಯಾಃ ಪ್ರದೋಷೇಷು ಶಿವಾರ್ಚಕಾಸ್ತೇ
ಸರ್ವೇ ಮಮೈವಾಪರನಿಗ್ರಹಾಸ್ತೇ ।
ತೇಷಾಂ ಪರಂ ಪಾದರಜೋ ಯಮೋಽಪಿ
ಧತ್ತೇ ಶಿರಸ್ಯೇವ ತಥೈವ ವಿಸ್ತಾಃ

||೨೩||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ
ರೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅನಂತರ ಆನಂದ
ಮಯರಾಗಿ ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರು. ||೨೧||

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಮನೋಹರಗಳಾದ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಯಮನ
ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಯಮನಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮ, ನಾರಾಯಣ, ಇಂದ್ರ
ಇತ್ಯಾದಿದೇವತೆಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನನ್ನ ಕಾಲುಗುರುಗಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದವರಾಗುವರು. ||೨೨||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಧನ್ಯರು. ಅವರು
ನನ್ನ ಬೇರೊಂದು ಶರೀರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಯಮನೇ
ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ನನ್ನ ಭಕ್ತರ ಪಾದ ರಜಸ್ಸನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸು
ತ್ತಾರೆ. ||೨೩||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲೇನಶಿವಾರ್ಚನಾಯಾ
ಮತಿಃ ಶಿವೇ ಸ್ಥಾನದನುಗ್ರಹೇಣ |
ಅಘೋರಸಂಸಾರವಿಕಾರಸಾಗರಃ
ಪುನರ್ನ ದುಃಖಾನಿ ತಯಾ ಭವಂತಿ

||೭೪||

ತಾವನ್ಮಹಾಸಾಪಭಯಂ ಭವಾನಿ
ಯಾವನ್ನಪೂಜಾಂ ರಜನೀಮುಯೇಷು |
ಕರೋತಿ ಲಿಂಗೇ ಸಿತಭಸ್ಮವೀತಃ
ತ್ರಿಪುಂಧ್ರರುದ್ರಾಕ್ಷವಿಭೂಷಣಸ್ಸನ್

||೭೫||

ಪೂಜಾಂ ಕೋಪಿ ಮಹಾಪ್ರದೋಷಸಮಯೇ ಕೃತ್ವಾ ವಿಭೂತಿಪ್ರಭಾ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಪ್ರಭಾಪರಿವೃತೋ ಲಿಂಗೇ ಲಲೈರ್ವಾ ಫಲೈಃ |
ಬಿಲ್ವೈರ್ವಾ ನವಕಂಟಕಾರಿಕುಸುಮೈಃ ದೂರ್ವಾಂಕುರೈರ್ವಾ ಶಿವೇ
ಭೂಪಾಲತ್ವಮವಾಸ್ಯ ಮತ್ಪದರಜಃಪುಂಜೀನ ಸಂಕ್ರೀಡತಿ

||೭೬||

ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಸಹ
ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹಾಲಿಹಾರಿಗೂ
ದುಃಖಗಳು ಉಂಟಾಗಲಾರವು. ಮತ್ತು, ಕಠಿಣನಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರವನ್ನು
ನಾಶಮಾಡುವಂತಹ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ||೭೭||

ಮನುಷ್ಯನು ತ್ರಿಪುಂಧ್ರ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ, ಸಿತಭಸ್ಮ, ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪ್ರದೋಷ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿನವರೆಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ
ಮಹಾಪಾತಕಗಳ ಭಯವು ಆತನಿಗೆ ತಪ್ಪದು. ||೭೮||

ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಮಹಾಪ್ರದೋಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ,
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು, ಜಲ, ಫಲ, ಬಿಲ್ಲು, ಹೊಸದಾಗಿರ
ತಕ್ಕ ಕಂಟಕಾರಿ ಕುಸುಮ, ದೂರ್ವಾಂಕುರ, ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದುದೇ ಆದರೆ
ಅಂತಹವನು ರಾಜನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯ
ಫಲವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆಯುವನು. ||೭೯||

ಕೋ ನಾ ತೇನ ಸಮಃ ಪ್ರದೋಷಸಮಯೇ ಯೇನಾಹಮಭ್ಯರ್ಚಿತೋ
ಬಿಲ್ವೀಪಲ್ಲವಮಾಲಯಾ ಜಲಲವೈಃ ಶ್ರುತೇನ ನಾ ಭಸ್ಮನಾ ।
ಉತ್ಪಲ್ಲೈಃ ಕರವೀರಚಂಪಕಮಹಾಮಲ್ಲಿಪ್ರಸೂನೈಃ ಶಿವೇ
ತತ್ಪಾದಾಂಬುಜರೇಣುಭಿರ್ಮುಹುರಹೋ ನಾರಾಯಣಃ ಪೂಜಿತಃ ॥೨೭॥

ಅಜನ್ಮಾಖಿಲಕಂಠಶೋಷಣಕರೈಃ ಕಿಂ ವೇದಸಾರಾಯಣೈಃ
ಕಿಂ ದಾನೈಃ ಧನಧಾನ್ಯನಾಶನಕರೈಃ ಕನ್ಯಾಪ್ರದಾನ್ವಿರಪೀ ।
ಕಿಂ ಚೋತ್ತುಂಗತರಂಗದಂತಿನಿಕರಾರಬ್ಧಪ್ರದಾನ್ವೈಃ ಶಿವೇ
ಸಾಯಂಕಾಲಶಿವಾರ್ಚನಾರ್ಜಿತಫಲಾಭಾವೇನ ಮುಕ್ತಿಯುತಃ ॥೨೮॥

ಪ್ರೀಣಾಸ್ಯಾತ್ಮನುರೇವ ಘೋರತಪಸಾ ದಾನ್ಯರ್ಥನಂ ನಶ್ಯತಿ
ವ್ಯರ್ಥಂ ಚಾರುರಪಿ ಪ್ರಯಾತಿ ಗಿರಿಜೇ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ತನ್ನ ಚೇತ್ ।
ತೇನೈವಾಖಿಲಭಾಗ್ಯಭೋಗವಿಭವೇ ಭೂಮಂಡಲೇ ಜಾಯತೇ
ಪಶ್ಚಾನ್ಮುಕ್ತಿರಪೀತಿ ತೇನ ಸದೃಶಂ ಧರ್ಮಂ ನ ಜಾನೇ ಧ್ರುವಂ ॥೨೯॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ನನ್ನನ್ನು ಚಿಗುರಿದ ಬಿಲ್ವಗಳ ಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ,
ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ, ಅರಳಿರತಕ್ಕ, ಕಣಿಗಲೆ, ಸಂಪಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಇಂತಹ
ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜಿಸುವನೋ ಅವನೇ ಧನ್ಯನು. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನ
ಪಾದಫಲಯನ್ನು ನಾರಾಯಣನೂ ಸಹ ಗೌರವಿಸುವನು. ॥೨೭॥

ಜನ್ಮಾವಧಿ ವ್ಯಥಾ ಕಂಠಗಳನ್ನು ಶೋಷಿಸತಕ್ಕ ವೇದಸಾರಾಯಣಗಳಿಂದಾ
ಗಲೀ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಮಾಡತಕ್ಕ ಧರ್ಮಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಕನ್ಯಾದಾನವೇ
ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಹಾದಾನಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ.
ಏತಕ್ಕಿಂತಲೇ ನಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಾದಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಫಲವಿಲ್ಲ
ದಿದ್ದರೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಏಂಥಿಹ ಲಭಿಸಲಾರದು. ॥೨೮॥

ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಶರೀರವು ಕ್ಲೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ದಾನಾದಿಗಳಿಂದ
ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗಾರ್ಚನದಿಂದಲಾದರೋ ಇವು
ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಐಹಿಕವಾದ ಸಕಲ ಭೋಗಗಳೂ ಲಭಿಸಿ ಅನಂತರ ಮೋಕ್ಷವೂ
ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಧರ್ಮವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ॥೨೯॥

ಸ್ವರ್ಗಃ ಕೇವಲಮಂಗಜಾತಸಹಿತಾದ್ಯಾತ್ಮ ನವ್ಯಂಗೋ
ವ್ಯಂಗಂ ಲಿಂಗಸಮರ್ಚನಂ ಜಲಲವೈಃ ಬಿಲ್ವೀದಲೈರ್ವಾ ಕೃತಂ ।
ತೇನಾಸಾರಸುರಾನತೋಽತಿವಿಭವಃ ಸ್ವರ್ಗಾಸವರ್ಗಪ್ರದಂ
ಲಿಂಗಾರಾಧನಮೇವ ತೇನ ಸದ್ಭರೋ ಧರ್ಮೋ ನ ಲೋಕತ್ರಯೇ ॥೮೦॥

ಚಿತ್ತಂ ಯಸ್ಯ ಸಲಿಂಗಪೂಜನರತಂ ತಜ್ಜನ್ಮ ತಾವದ್ಗತಂ
ವೃಥಾ ತಜ್ಜನನೀ ವಯಸ್ತುರುವರಚ್ಛೇದೇ ಕುತಾರಸ್ವ ತು ।
ತದ್ವಾರ್ತಾಪ್ಯಘಸಾಧನಾಯ ಗಿರಿಜೇ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕಾರಾಧಕೋ
ಯಸ್ತಸ್ಯಾನುಚರೋಽಪಿ ಸೋಽಪಿ ಹಿ ಮಹಾನ್ ಕಾಲಾದ್ಭಯಂ ಕಸ್ಯ ನ
॥೮೧॥

ತಜ್ಜನ್ಮಾತಿಮನೋಹರಂ ಸುಖಕರಂ ಮನ್ಯೇತಿ ಮಾನ್ಯೇ ಶಿವೇ
ಯಃ ಸಾಯಂ ಶಿವಪೂಜನೋದ್ಯತಸುತಿರ್ಮುಢ್ಯಾದ್ನ ಕಾಲೇ ಪ್ರಗೇ ।

ಯಾಗಾದಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವರ್ಗವು
ಲಭಿಸಬಹುದು. ಅಂಗಕರ್ಮಗಳು ಲುಪ್ತವಾದರೆ ಕರ್ಮವೇ ಕೆಡುವುದು.
ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಯಾವ ಅಂಗಕರ್ಮಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಅಸಾರ
ಗಳಾದ ಸುಖಸಂಪತ್ತಿಗಳೂ ಲಭಿಸುವುವಲ್ಲದೆ ನಾಶರಹಿತವಾದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ
ಯೊದಗುವುದು. ಆದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಧರ್ಮವು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ
ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ॥೮೦॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಅಂತಹವನ ಜನ್ಮವು ನಿರರ್ಥಕ. ಮತ್ತು ಆತನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಯಾವನವೆಂಬ
ವ್ಯಕ್ತಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯಂತಾಗುವನು. ಅಂದರೆ ಆತನ ಜನ್ಮವು ಅಪ್ರಯೋಜಕವೆನಿಸು
ವುದು. ಅವನ ವಾರ್ತೆಗಳು ಪಾಪಕಾರಿಗಳಾಗುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧಕರೇ ಮಹಾತ್ಮರು. ಅವರ ವಾಸರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸುವರು. ಅವರಿಗೆ
ಯಮನ ಭೀತಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ॥೮೧॥

ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವಾರ್ಚಕನ ಜನ್ಮವು ಮನೋಹರವಾದುದು. ಸೌಖ್ಯದಾಯ
ಕವೂ ನಿಜ. ತ್ರಿಕಾಲದ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲು ಮಾರಿ
ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ನಡುಗುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯರೆನಿಸು

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಯಮಾದಯೋಃಪಿ ಬಹುಧಾ ಕಂಸಾಯಮಾನಸ್ಸದಾ
ಧನ್ಯಾ ತಜ್ಜನನೀ ಸಿತಾಪಿ ಸುತರಾಂಧನ್ಯಸ್ಸ ಮಾನ್ಯಃ ಸುರೈಃ ||೮೨||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ಪ್ರದೋಷಪೂಜಾದರ್ಶನಂ ನಾಮ ಚತುರ್ಥೋಧ್ಯಾಯಃ

ತ್ತಾರೇ. ಮತ್ತು ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳು ಸಹ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು ಎಂದು
ಪರಶಿವನು ಸಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರದ
ಮಹರ್ಷಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೮೨||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೋಷಪೂಜಾ
ಮತ್ತು ದರ್ಶನವೆಂಬ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಃ

ಅಥ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

• • • • •

|| ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಾರದೇನ ಸಹಾವಿರತ್ |

ಮಂದಿರಂ ಲಿಂಗಸಂವೀತಂ ರತ್ನಮಂಡಪಮಂಡಿತಂ ||೧||

ತತ್ರಾನೀತಃ ಸಬಾಲೋಽಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಪಾಜ್ಞಯಾ ತದಾ |

ಸ ಬಾಲಕೋಽಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂತುಷ್ಟೋ ಲಿಂಗಮಂದಿರಂ ||೨||

ರತ್ನನಂದೀಶಸಂಕೀರ್ಣಂ ರತ್ನಭೃಂಗೀವಿರಾಜಿತಂ |

ರತ್ನನಂದಿಧ್ವಜಾಕೀರ್ಣಂ ಮಣಿತೋರಣಸಂಯುತಂ ||೩||

ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗೆ ನಾರದನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ರತ್ನಬಚಿತವಾದ ಮಂಡಪದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವುಳ್ಳ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆ ನಾರದರೊಡನೆ ಹೋದನು. ||೧||

ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಶಿವನನ್ನೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದರು. ಆ ಬಾಲಕನಾದರೋ ಆ ಲಿಂಗಮಂದಿರವನ್ನು ಕಂಡು ಬಹು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು. ||೨||

ಆ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಭೃಂಗಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ರತ್ನದಿಂದ ಕೆತ್ತಿದರು. ನಂದಿಧ್ವಜವೂ ಮಣಿತೋರಣವೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ||೩||

ತತಃ ಪ್ರಪುಲ್ಲನಯನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾನಮಾಸ್ತಿಕಂ ।
ನಾರದಂ ಚ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಸೌ ಗರ್ಭಾಗಾರಂ ಶಿವಸ್ಯ ಸಃ ॥೪॥

ತತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತಲ್ಲಿಂಗಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಸಮಭೂನ್ಮುಹುಃ ।
ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಪೂತಾಂಗಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಂ ॥೫॥

ಪಂಚಾಮೃತಪ್ರನಾಹಾದ್ವೈಃ ಚಂದನಾದ್ವೈರ್ಮನೋಹರೈಃ ।
ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಗಿರಿಶಂ ಬಿಲ್ವಪುಷ್ಪಾದಿರಾಶಿಭಿಃ ॥೬॥

ನೈವೇದ್ಯರಾಶಿಭಿದ್ರವೈಃ ಧೂಪದೀಪಾದಿಭಿರ್ಮುಢಾ ।
ತತೋ ನಾಟ್ಯಂ ಚಕಾರಾಯಂ ಬಾಲಕೋ ನಾಟ್ಯಮಂಡಪೇ ॥೭॥

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಬಹುಧಾ ಶಂಭುಂ ಶಿವಧ್ಯಾನಪುರಸ್ಕರಂ ।
ತತಃ ಸ ನಾರದಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಚ ಶಿವಾರ್ಚಕಃ ॥೮॥

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಶಿಶುವು ಹರ್ಷಚಿತ್ತವಾಗಿಯೂ, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ
ದ್ವಾಗಿಯೂ ನಗುತ್ತ ಆಸ್ತಿಕನಾದ ರಾಜನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಶಿವನ ಗರ್ಭಾಂಗಣ
ವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ॥೪॥

ಅನಂತರ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಅಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು
ವಿಭೂತಿ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ॥೫॥

ಆ ಬಾಲಕನು ಪಂಚಾಮೃತದ ಧಾರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮನೋಹರಗಳಾದ
ಚಂದನವೇ ಮೊದಲಾದ ಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿಲ್ವಾದಿಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ
ದನು. ॥೬॥

ಮತ್ತು ನೈವೇದ್ಯವನ್ನೂ ಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ನಾಟ್ಯ
ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಲಕನು ನಾಟ್ಯವಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ॥೭॥

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದ ಬಾಲಕನು
ಶಿವಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಂಭುವನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ

ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಪೂತಾಂಗಃ ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಣಃ ।

ಪ್ರಣಮ್ಯ ನಾರವಂ ಪೂಜ್ಯ ಧರ್ಮಧರ್ಮಂ ವದೇತಿ ಸಃ ॥೯॥

॥ ನಾರದ ಉಪಾಚ ॥

ಸಾಧು ಸಾಧು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಬಿರಂ ದೀವ ಶಿವಂ ಪ್ರಜ ।

ಭಜ ಮೃತ್ಯುಂಜಯಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಯಾಬ ಮೃತ್ಯುಂ ಶಿವಾರ್ಚನೈಃ ॥೧೦॥

ಧನ್ಯೋಽಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯತಮಃ ಶ್ರಿಯಾ ।

ಅವ್ಯತ್ತೋಽಸಿ ಮಹಾಶೈವಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಯಾ ॥೧೧॥

ಚಾತಮಾತ್ರಸ್ಯ ಯಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಹಾದೇವಾರ್ಚನೇ ತವ ।

ಸಾ ತಾವಸ್ತದ್ಭವಃ ಸಾರಸಂ ದೃಶ್ಯಂ ಶಿಂಗಂ ತಯಾ ಯತಃ ॥೧೨॥

ತಲ್ಲಿಂಗದರ್ಶನೋಪ್ಪನ್ನಪುಣ್ಯೇನೈವ ಶಿವಾರ್ಚನೇ ।

ಅಧುನಾ ಭಕ್ತಿಸುತ್ವಾನ್ಮ ಸದ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗದಾ ॥೧೩॥

ಗಣಿಂದಲಂಕೃತರಾದ ನಾರದರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಿಸಿದನು. ॥೯-೧॥

ಆಗ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರದರು ಹೀಗೆಂದರು. ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ, ಒಳ್ಳೆಯದು. ನೀನು ಬಹಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿತ್ತು ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆ. ಶಿವಾರ್ಚನೆಗನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ಜಯಿಸು. ॥೧೦॥

ನೀನು ಮಹೇಶ್ವರನ ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಅದರಿಂದ ನೀನೇ ಧನ್ಯ. ॥೧೧॥

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೂ ಅಷ್ಟರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಜನನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾದೇವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ॥೧೨॥

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದ ಶಿವದರ್ಶನದಿಂದ ನಿನಗೆ ಈಗ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾಗುವುದು. ॥೧೩॥

ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ನ ತ್ಯಾಜ್ಯಂ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ತ್ವಯಾ ।

ನ ತ್ಯಾಜ್ಯಂ ಸಹಸಾ ಬಾಲ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಣಂ ॥೧೪॥

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಕಾಲೋಽಯಂ ನೇಯಃ ಕಲ್ಯಾಣದಾಯಕಃ ।

ವ್ಯರ್ಥಕಾಲಾಪನಯನಂ ನ ಕಾರ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಿನಾ ತ್ವಯಾ ॥೧೫॥

ಆಯುಃ ಶಿವಾರ್ಚನೇನೈವ ಯದಿ ಕ್ಷೇಣಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।

ತದಾ ಜ್ಞಾನಂ ಚ ಸಫಲಂ ತದಾಯುರಪಿ ಸಾರ್ಥಕಂ ॥೧೬॥

ಜ್ಞಾನೇನಾಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯ ವಿನಾಶೇ ಸತಿ ಸರ್ವಥಾ ।

ಶಿವಾರ್ಚನಾರ್ಥಂ ಯತ್ನ ಸ್ತತ್ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತೇನ ಮುಚ್ಯತೇ ॥೧೭॥

ಯಾವದ್ಭೂಮೌ ಭವೇಜ್ಜೀವೋ ತಾವದ್ಭ್ರಮತಿ ಸರ್ವಥಾ ।

ಸಂಸಾರಘೋರನರಕೇ ಪಾಪನಕ್ರಗ್ರಹಾಕುಲೇ ॥೧೮॥

ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಂ ಚ ಯತ್ಪುಲ್ಕಂ ತುಚ್ಛಜಂತುಸಮಾಶ್ರಿತಂ ।

ತಾದ್ಯಶಂ ಜ್ಞಾನಮನೈಷಾಂ ನ ಮುಕ್ತೃರ್ಥಂ ಪ್ರಚಾಯತೇ ॥೧೯॥

ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ, ನೀನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಬಿಡಬೇಡ. ॥೧೪॥

ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ, ನೀನು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಕಾಲವನ್ನಿಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥಮಾಡದೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕು. ॥೧೫॥

ಶಿವಾರ್ಚನೆಯೇನಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೇಣವಾಗುವುದಾದರೆ, ಅಂತಹವನ ಜ್ಞಾನವೂ ಆಯುಸ್ಸು ಸಹ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ॥೧೬॥

ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ನಾಶವಾಗುವುದಾದರೆ ಸಾಲದು. ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ॥೧೭॥

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವವಿರುವವರೆಗೂ ಜೀವಿಯು ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಘೋರನರಕದಂತಿರುವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ॥೧೮॥

ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರವಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ನೀಚನಾದ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬಂದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಆ ತರಹ ಜ್ಞಾನವು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ॥೧೯॥

ಪತಂಗಾನಾಂ ನ ಕಿಂ ಜ್ಞಾನಂ ತದ್ವಿಂ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ಸಾಧನಂ ।

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಭೂತಂ ತು ಜ್ಞಾನಮಸ್ಯ ದ್ವಿಲಕ್ಷಣಂ ॥೨೦॥

ಯೇನ ಜ್ಞಾನೇನ ಮುಕ್ತಿಃ ಸ್ವಾತ್ಮವ್ಯಾನ್ಮಾನಾಭ್ಯಸನಾತ್ಮರಂ ।

ಮುಕ್ತೋ ಭವತಿ ತದ್ಜ್ಞಾನಂ ಕೇವಲಂ ವಿವರೋಜಯಾ ॥೨೧॥

ದೇವದೇವೋತ್ತಮತ್ವೇನ ಜ್ಞಾತೇ ಸತಿ ಮಮೇಶ್ವರೇ ।

ತದ್ಜ್ಞಾನಾದೇವ ಮುಕ್ತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ ತದ್ಜ್ಞಾನಂ ಚ ವಿವಾರ್ತನಾತ್ ॥೨೨॥

ಧರ್ಮಧರ್ಮತಯಾ ಜ್ಞಾತಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಪೂಜನಂ ।

ತೇನ ಮುಕ್ತಿರ್ಭವತ್ಯೇವ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗೇಶ್ಚ ಸರ್ವದಾ ॥೨೩॥

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚರತಮಾಭ್ಯರ್ಚಯ ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಸಾಧಿಸಾಂಭವಿ

ತದ್ಜ್ಞಾನಂ ಸತಿ ಸ್ವರ್ಗೇಣಾಭ್ಯಸನೋಪಾಯಃ ॥೨೪॥

ಯಃ ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲನೋ? ಅದು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವುದೇ? ಮೋಕ್ಷವು ಧರ್ಮವೆಂದು ಬಲ್ಲವನೇ ಬೋಧಿಸಿ. ॥೨೦॥

ಯಾವ ಜ್ಞಾನವು ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದೋ ಅದೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವು ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಭವವಾಗಿ ಬರುವುದು. ॥೨೧॥

ಮಮೇಶ್ವರನನ್ನು ದೇವರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅರಿಯುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ಸುಜ್ಞಾನ. ಅದರಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ. ಅ ಜ್ಞಾನವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿವಾರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ॥೨೨॥

ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನ ಪೂಜೆಯು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಧರ್ಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವುಗಳೂ ಸಹ ಅದರಿಂದಲೇ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ॥೨೩॥

ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪಾನುಭವಮಾದದೇ ಶಂಕರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಅತನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಸಿಜವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದಯವಿಲ್ಲ. ॥೨೪॥

ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥಕಮಪಿ ಚೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶಂಕರಾರಾಧಕಸ್ತದಾ |
ಅಪವರ್ಗೋ ಭವತ್ಯೇನ ಸ್ವರ್ಗೋಪ್ಯತ್ರ ನ ಸಂಶಯಃ || ೨೫ ||

ಸ್ವರ್ಗಪವರ್ಗದಂ ಯಸ್ಮಾಲ್ಲಿಂಗೇ ಶಂಕರಪೂಜನಂ |
ತತ್ತ್ವಲನುದತ್ತಾ ತು ನ ತಿಷ್ಠತ್ಯೇವ ಸರ್ವಥಾ || ೨೬ ||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಾಕಾರೋ ಯಃ ಕಲ್ಪತರುರುತ್ತಮಃ |
ಸ ಸರ್ವಫಲದೋ ನಿತ್ಯಂ ಭವತ್ಯೇನ ನ ಸಂಶಯಃ || ೨೭ ||

ರೂಪಲಾವಣ್ಯಸಂಪನ್ನಾಸ್ತರುಣೀಗಣಿಕೋಟಿಯಃ |
ಅಸನ್ನಾ ಏವ ತಸ್ಯ ಸ್ಯುರ್ಯಃ ಶಿವಾರಾಧನಪ್ರಿಯಃ || ೨೮ ||

ದಿವ್ಯತುಂಗತುರಂಗಾಣಾಂ ಕೋಟಿಯಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ |
ಭವಂತ್ಯೇನ ನ ಸಂದೇಹಃ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕಾಂಗಣೇ || ೨೯ ||

ಉಪಸ್ಥಿತಾಃ ಸರ್ವದಾಪಿ ಮತ್ತಮಾತಂಗಕೋಟಿಯಃ |
ಯಃ ಶಿವಾರಾಧನೋದ್ಯುಕ್ತೋ ತದ್ಗುಣವ್ಯಾಪಾರಮಂಟಪೇ || ೩೦ ||

ಸುರಾಸ್ತದ್ವಶಮಾಯಾಂತಿ ಯಃ ಶಿವಾರಾಧನೋತ್ಸುಕಃ |
ತಿಷ್ಠಂತಿ ದೇವಾಸ್ಸತತಂ ಶಿವಾರಾಧಕಮಂದಿರೇ || ೩೧ ||

ಸ್ವರ್ಗಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಶಂಕರಾರಾಧಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ
ಮೋಕ್ಷವೇ ಲಭಿಸುವಾಗ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿರುವುದೇ ? ||೨೫||

ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಈಶ್ವರನ ಲಿಂಗ
ಪೂಜೆಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಫಲವನ್ನಂಟುಮಾಡದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೬||

ಶಿವಲಿಂಗದ ಅರ್ಚನೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂತಿರುವುದು. ಅದ್ದ
ರಿಂದ ಅದು ಸರ್ವಫಲವನ್ನೂ ಕೊಡುವುದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ||೨೭||

ಶಿವಾರಾಧಕನಿಗೆ ರೂಪವತಿಯರಾಗಿಯೂ, ಲಾವಣ್ಯವತಿಯರಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಕೋಟ್ಯಂತರ ತರುಣಿಯರೂ, ದಿವ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವಾದ ಕುದುರೆ
ಗಳೂ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಲಭಿಸುವುವು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.
||೨೮-೨೯||

ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯ ಮಂಡಪದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ

ಶಿವಜ್ಞಾನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಯಃ ಶಿವಾರ್ಚನತತ್ಪರಃ |

ತದ್ವರ್ತನೇನ ಮುಕ್ತಿಃ ಸ್ವಾತ್ಮಯಸ್ವಾತ್ಮಚಂಕರಪ್ರಿಯಃ ||೩೨||

ಶಾಂಭವೈಃ ಸಹ ಸಲ್ಲಾಪೋಃಘೋಟಿನಿನಾಶಕಃ |

ಶಾಂಭವಾನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಚ ಶಂಕರಸ್ಯೈವ ದರ್ಶನಂ ||೩೩||

ಶಂಕರೋ ದುರ್ಲಭೋ ಲೋಕೇ ಶಿವಪೂಜಾತಿದುರ್ಲಭಾ |

ದುರಾತ್ಮನಾಂ ತಥಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಕುತಃ ಸ್ವಾಚ್ಛಿವಪೂಜನೇ ||೩೪||

ಕಿಂಚಾನ್ಯದುಚ್ಯತೇ ಬಾಲ ಶಂಕರೇಸಾಪಿ ಗೋಪನಂ |

ಕೃತಂ ಹಿ ಶಿವವಿದ್ಯಾಯಾಃ ತತಃ ಸಾ ಚಾಪಿ ದುರ್ಲಭಾ ||೩೫||

ಶಿವವಿದ್ಯಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾನಾಂ ಪರಮಾ ಮತಾ |

ತಸ್ಯಾಃ ಸಂಗೋಪನಂ ತೇನ ಕೃತಮಿತ್ಯತ್ರ ನಾದ್ಭುತಂ ||೩೬||

ಮತ್ತಗಜಗಢಾ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಆತನಿಗೆ ವಶರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ||೩೦-೩೬||

ಶಿವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸತಕ್ಕವನು ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನೆನಿಸುವನು. ಆತನ ದರ್ಶನವೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವಾದುದು. ||೩೭||

ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸಲ್ಲಾಪವೂ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾಪನಾಶಕವಾದುದು. ಶಂಕರಕಿಂಕರದರ್ಶನವೂ ಕೂಡ ಶಂಕರನ ದರ್ಶನದಂತೆಯೇ ಫಲಕೊಡುವುದು. ||೩೮||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಂಕರನೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಪೂಜೆಯೂ ಲಭಿಸುವುದು ದುರ್ಲಭ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ದುರಾತ್ಮರಿಗೆ ಆ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾದೀತು. ||೩೯||

ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ ಈಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಇನ್ನು ಯಾವ ಗುಟ್ಟನ್ನು ತಾನೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವನು? ಆ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯೂ ಕೂಡ ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ||೪೦||

ಆ ಶಿವ ವಿದ್ಯೆಯು ಮಹಾವಿದ್ಯೆ ಎಂದೂ, ಪರಮಾವಿದ್ಯೆ ಎಂದು ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈಶ್ವರನೂ ಅದನ್ನು ಗೋಪನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ||೪೧||

ಸಾ ತು ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪಾರ್ವತ್ಯಾಂ ಸ್ಕಂದಸನ್ನಿಧೌ |
ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಶಿವಪ್ರಸಾದೇನ ಸ್ಕಂದೇನಾಪಿ ಮಹೇಶ್ವರಾತ್ ||೩೭||

ಆರಾಧಿತಃ ಶಂಕರೋಽಪಿ ಸ್ಕಂದೇನ ಶಿವಯಾಪಿ ಚ |
ತಾಭ್ಯಾಮುಕ್ತಮಹಾವಿದ್ಯಾ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಿನೀ ||೩೮||

ಅನಂತಯತ್ನಾಲ್ಲಬ್ಧಾ ಸಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ |
ಮಹಾದೇವೇನ ದತ್ತೇತಿ ಮಹಾಗೌರ್ಯಾ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ||೩೯||

ಸಾ ಯಾ ತು ಮೂಲವಿದ್ಯಾಸ್ತಿ ಶಿವವಿದ್ಯಾ ಶಿವಾತ್ಮಿಕಾ |
ಸಾ ದುರ್ಲಭಾ ನ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಸಾ ಸ್ಫುರತ್ಯಪಿ ಸರ್ವದಾ ||೪೦||

ತದ್ವಿದ್ಯಾ ಸಾಧನೀಭೂತಂ ಶಂಕರಾರಾಧನಂ ಪರಂ |
ಅಶಂಕರಾರಾಧಕಸ್ಯ ದುರ್ಲಭಂ ಖಲು ವ್ಯಶ್ಯತೇ ||೪೧||

ಸ್ಕಂದ ಸಮೇತಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಶಿವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯೆಯು
ಬಂದಿತು. ಆಗಲೇ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆ ವಿದ್ಯಾಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತನು. ||೩೭||

ಸ್ಕಂದ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿ, ಇವರು ಶಂಕರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅವನಿಂದ
ಭುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ಆ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ||೩೮||

ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನ ದಿಂದ ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ನನಗೆ ಮಹಾದೇವನಿಂದ ಬಂದಿತೆಂದು
ಗೌರಿಯು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ||೩೯||

ಆ ಮೂಲವಿದ್ಯೆಯು ಶಿವಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ, ಶಿವ ಏದ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ ಇರು
ವುದು. ಅದು ದುರ್ಲಭವಾದುದಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಹ ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಫುರಿಸುವು
ದಿಲ್ಲ. ||೪೦||

ಆ ವಿದ್ಯೆಯು ಈಶ್ವರಾರಾಧನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಶಂಕರಾ
ರಾಧನೆ ಮಾಡದಂತಹವರಿಗೆ ಆ ವಿದ್ಯೆಯು ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ||೪೧||

ಯದ್ಬೋರ್ಲಭಮಿತಿ ಜ್ಞಾತಂ ತದೇವ ಸುಲಭಂ ಭವೇತ್ |

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ತತ್ರ ಸ್ತೂತ್ರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕಂ ||೪೨||

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಲೋಕೇಷು ಕೋ ವಾ ಮುಕ್ತೋ ನ ಜಾಯತೇ |

ತತ್ರ ತಾವನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ದುರಾತ್ಮನಾಂ ||೪೩||

ಮಹೇಶಾರ್ಚನಮಾಹಾತ್ಮಂ ನ ವಿಚಾನಂತಿ ಮಾನವಾಃ |

ಅತ ಏವ ಪತಂತ್ಯೇತೇ ನರಕೇಷು ನ ಸಂಶಯಃ ||೪೪||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಃ ಸರ್ವಥಾ ಪಾಪಸಾಧನಂ |

ತೇನ ಪಾಪೇನ ಯಾಂತ್ಯೇವ ನರಕಂ ದುಷ್ಟರಂ ಪರಂ ||೪೫||

ಅಯಸ್ಸೇನ ಪ್ರಯಾಂತ್ಯೇತೇ ನರಕಂ ಪ್ರತಿ ಮಾನವಾಃ |

ಅಹೋ ನ ನೀರಮಸ್ಥಲ್ಪಂ ನ ಚ ಯಚ್ಛಂತಿ ಪಲ್ಲವಂ ||೪೬||

ಪುಷ್ಪಂ ವಾ ದೇವದೇವಾಯ ಲಿಂಗರೂಪಾಯ ಸರ್ವದಾ |

ಸುಲಭಾನ್ಯೇವ ಪತ್ರಾಣಿ ಜಲಾನಿ ವಿನುಲಾನ್ಯಪಿ ||೪೭||

ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಕಲಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಪುನುವಲ್ಲದೆ ದುರ್ಲಭವಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತವೆ. ||೪೮||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾರುತಾನೆ ಮುಕ್ತರಾಗಲಾರರು ? ಇಂತಹ ವಿಚಾರವನ್ನು ದುರಾತ್ಮರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ ||೪೯||

ಮನುಷ್ಯರು ಮಹೇಶ್ವರನ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ||೫೦||

ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡದವರು ಪಾಪಸಾಧಕವಾದುದು. ಆ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಅವರು ಘೋರವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ||೫೧||

ಅಯ್ಯೋ! ಜನರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಏಮಲವಾದ ನೀರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಪುಷ್ಪ, ಬಿಲ್ಲದಳಗಳನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಸದೇ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ||೫೨-೫೩||

ಸರ್ವಭಾವೇನ ಯೋ ಭಾವೋ ಭವಪೂಜನತತ್ಪರಃ |

ಭವೇ ಭವೇಽಪಿ ಸ ಭವೇತ್ ಸ ಭೂಯೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೪೮||

ಕಃ ಶಂಕರಜ್ಞಾನರಸಂ ವಿಹಾಯಾಪಿ ರಸಾಂತರಂ |

ಸ ತಾವದಜ್ಞೋ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಸಂಜ್ಞಯಾವಜ್ಞಯಾಽಪಿ ಚ ||೪೯||

ಅವಜ್ಞಾಯಾಃ ಪರಂಸ್ಥಾನಂ ಶಂಕರಾರ್ಚನಕೋ ಜನಃ |

ತುಷ್ಯತ್ಯೇವ ಮಹಾದೇವಃ ಕೇವಲಂ ತದವಜ್ಞಯಾ ||೫೦||

ಅವಜ್ಞಾಪಾತ್ರಭೂತಸ್ಯಾಪ್ಯವಜ್ಞಾಂ ಯಸ್ತು ಮೋಹತಃ |

ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತಂ ತಾವತ್ಪಾತಯತ್ಯಪಸಾತಕೇ ||೫೧||

ಕೃತ್ವಾ ಪಾಪಾನ್ಯನಂತಾನಿ ಸಕೃದ್ವಾ ಯಃ ಶಿವಂ ಸ್ಮರೇತ್ |

ಸ ಧೂತಪಾಪ ಇತ್ಯೇವ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಮುನಿಸತ್ತಮೈಃ ||೫೨||

ಮುನೀನಾಮಪಿ ವಂದ್ಯಸ್ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾದೇವಪರಾಯಣಃ |

ವಂದ್ಯೋ ನಾರಾಯಣಾದೀನಾಂ ಸುರಾಣಾಮಪಿ ಸರ್ವಥಾ ||೫೩||

ಯಾವ ನರನು ಪ್ರತಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವಪೂಜಾ ಸಕ್ತನಾಗುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ. ||೪೮||

ಯಾವನು ಸಾರಭೂತವಾದ ಶಂಕರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವನೋ ಅವನನ್ನು ಅಜ್ಞನೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕರೆಯಬೇಕು. ||೪೯||

ಶಂಕರನನ್ನು ಪೂಜಿಸದವನನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಶಂಕರನು ತೃಪ್ತಿಪಡುವನು. ||೫೦||

ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು, ತಿರಸ್ಕರಿಸದೆ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನರಕಭಾಗಿಗಳಾಗುವರು. ||೫೧||

ಯಾವನು ಅನಂತವಾಗಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಒಂದು ಸಾರಿ ಯಾದರೂ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅಂತಹವನು ಪಾಪಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುನಿಗಳೂ ಸಹ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ||೫೨||

ಮಹಾದೇವ ಪೂಜಾ ಪರಾಯಣನಾದವನು ಋಷಿಗಳಿಗೂ, ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ಸುರರಿಗೂ ವಂದ್ಯನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ||೫೩||

ಶಿವಾರ್ಚನಾಪರೋ ಲೋಕೇ ವಂದ್ಯಃ ಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಥಾ ।
ತತ್ಪೂಜಯಾ ಪರಂ ಸರ್ವೇ ಮುಕ್ತಾ ಇತ್ಯವಧಾರಣಾತ್ ॥೫೪॥

ಮಹಾದೇವೋಽಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತುಷ್ಠೋ ಭವತಿ ಮಾನವಂ ।
ಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಲಿಂಗಪೂಜಾಯಾಂ ನಿರತಃ ಸರ್ವಸಾಧನೈಃ ॥೫೫॥

ಸಕೃದ್ವಾ ಪ್ರಣಮೇದ್ಯಸ್ತು ಶಂಕರಂ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ ।
ತಸ್ಯ ಪಾಪಾನಿ ನಶ್ಯಂತಿ ಸ ಏವ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ ॥೫೬॥

ಧನ್ಯಂ ಕೃತಾರ್ಥಂ ತಂ ಮನ್ಯೇ ಕೃತಕೃತ್ಯಂ ಸರೋತ್ತಮಂ ।
ಯಃ ಕ್ಷಣಂ ವಾ ಮಹಾದೇವಂ ಲಿಂಗೇ ಪೂಜಯತಿ ಪ್ರಭುಂ ॥೫೭॥

ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳಿತಸರ್ವಾಂಗೋ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಾಂಜಿತಃ ।
ಯೋ ನಾರ್ಚಯತಿ ಗೌರೀಶಂ ಸ ಪಾತಕಗಣಾಶ್ರಯಃ ॥೫೮॥

ಶಿವಾರ್ಚನಾಸಕ್ತನಾದವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಂದ್ಯನೂ, ಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಶಿವಪೂಜೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತರಾಗುವರೆಂಬುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ॥೫೪॥

ಯಾವವು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವ ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶಂಕರ ಪೂಜೆಮಾಡುವನೋ ಅಂತಹ ಮಾನವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಹೇಶ್ವರನೂ ಸಹ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ॥೫೫॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ಶಿವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನೋ, ಅಂತಹವನು ತನ್ನ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ॥೫೬॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವನೋ, ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಧನ್ಯನೆಂದೂ, ಕೃತಾರ್ಥನೆಂದೂ, ನರ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ॥೫೭॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಲೇಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೆ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸದೆ, ಶಂಕರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆತನು ಪಾಪಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರುವನು. ಅಥವಾ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ

ಶಿವಾರ್ಚನಾಗ್ನಿ ಸಂದಗ್ಧಾಃ ಪಾಪಪರ್ವತಕೋಟಿಯಃ |

ತಸ್ಯಾಶಕ್ಯಂ ನ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಥಾ ನೃಪಬಾಲಕ ||೫೯||

ಭಾಗ್ಯಾಧ್ವದ್ಧಿಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ಯಾಚ್ಛ್ರೀಮಹಾದೇವಪೂಜನೇ |

ದುರ್ಲಭಂ ದುರ್ಲಭಂ ಯಸ್ಮಾತ್ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಪೂಜನಂ ||೬೦||

ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲೇ ಮಹಾದೇವಂ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಣಃ |

ರ್ಗಲಿಂಗರೂಪಂ ಚ ಮುಚ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ||೬೧||

ಕಾಲತ್ರಯೇಽಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಬುಧೈಃ |

ಮಧ್ಯೇ ಮಧ್ಯೇಽಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ನಿರತಿಶ್ಚಸ್ಯ ನೋಚಿತಾ ||೬೨||

ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ವಿರತಿರ್ದೈವಾತ್ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಪೂಜನೇ |

ಸ ನ ಸಂಸಾರಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮುಚ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ||೬೩||

ದರೂ ಶಿವಾರ್ಚಕನಾಗದಿದ್ದರೂ ಆತನೂ ಪಾಪಿಯೆನಿಸುವನು. ಅವನ ಸರ್ವನಾಶಕಗಳಾದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ವಾಪಗಳೂ ಸಹ ಶಿವಾರ್ಚನವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಗ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ರಾಜಪುತ್ರನೇ, ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಪನಾಶಕ್ಕೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿ. ||೫೮-೫೯||

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ ಪೂಜೆಯು ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರವರ್ತಿಸಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೇ ಕಾರಣ. ||೬೦||

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗರೂಪಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ||೬೧||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಲಾತೀತನಾದರೂ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಹ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ ||೬೨||

ಯಾವನು ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ಸಂಸಾರದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ||೬೩||

ಪಾಪಾರ್ಣವಸಮಾಕೀರ್ಣೋ ನ ಲಿಂಗಾರ್ಚನತತ್ಪರಃ ।

ಲಿಂಗಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಾತ್ಪನಃ ಪಾಪೀ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೬೪||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಮನ್ಯೇ ಮಹಾಪಾತಕನಾಶಕಂ ।

ತನ್ನ ಜಾನಂತಿ ಸಹಸಾ ಮೂರ್ಖಾ ವಾನರವೃತ್ತಯಃ ||೬೫||

ಯೇಷಾಂ ನರಾಣಾಂ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ ।

ತೇಷಾಮೇವ ಭವೇತ್ಪ್ರದ್ಧಾ ಶಿವಲಿಂಗಸಮರ್ಚನೇ ||೬೬||

ಶಿವಾರ್ಚನೇನ ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸೋ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕೇ ।

ಸ ವೇದಬಾಹ್ಯ ಇತ್ಯೇವ ಜ್ಞಾತವ್ಯೋ ಮುನಿಭಿರ್ನೃಪ ||೬೭||

ಶಿವಾರ್ಚನಂ ವಿನಾ ಭೂಪ ನ ಪೇಯಂ ಜಲಮಣ್ವಪಿ ।

ನ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ಚ ಸಹಸಾ ನ ತಾಂಬೂಲಸ್ಯ ಚರ್ವಣಂ ||೬೮||

ಯದೇವ ಸ್ತೋಪಭೋಗಾರ್ಥಂ ಪವಿತ್ರಂ ವಸ್ತು ತನ್ಮದಾ ।

ನಿನೇದ್ಯ ಶಂಭವೇ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ್ವಭೋಗಾಯ ಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ ||೬೯||

ಪಾಪವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತನಾಗಲಾರನು. ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅವನು ಪಾಪಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ||೬೪||

ನಾನು ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಹಾಪಾತಕವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಮೂರ್ಖರೂ, ವಾನರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರೂ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ||೬೫||

ಯಾರು ಬಹುವಾಗಿ ವಿಧವಿಧವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ||೬೬||

ಮೋಕ್ಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವನನ್ನು ಮುನಿಗಳು ವೇದಬಾಹಿರನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ||೬೭||

ರಾಜನೇ, ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಅಹಾರವನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ತಾಂಬೂಲವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ||೬೮||

ನಮ್ಮ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಭೋಗ್ಯವನ್ನು ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೊದಲು ಶಂಭುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅನಂತರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ||೬೯||

ಯೇನ ಭಾಗ್ಯೋಪಕರಣಂ ನ ಶಿವಾಯ ಸಮರ್ಪಿತಂ ।

ಸ ನಾರಕೀತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸ ಪಾಮರವರೋ ಯತಃ ॥೨೦॥

ಶಿವವಿಜ್ಞಾನಹೀನಾ ಯೇ ತೇ ಸರ್ವೇ ಪಾಮರಾ ನರಾಃ ।

ವಾನರಾ ಏವ ತೇ ತಾವತ್ಸರ್ವೇಽಪಿ ನರಕಾಕರಾಃ ॥೨೧॥

ಅಶೈವಸೃಷ್ಟಿಃ ಕಷ್ಟಾಯ ತೇಷಾಂ ನರಕಪಾತನಂ ।

ಕರೋತ್ಯೇವ ಸದಾ ಕಾಲಃ ಕಾಲಭೇದೇನ ಕೇವಲಂ ॥೨೨॥

ಕಾಲಕಾಲಾರ್ಚನಂ ತೃಕ್ತ್ವಾ ಯಃ ಸಂಚರತಿ ಕೇವಲಂ ।

ತಂ ಕಾಲದೂತಾಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮುಹುರೇವ ಮಹೋದ್ಧತಾಃ ॥೨೩॥

ಪಾತನೀಯೋ ಮಯಾ ಯತ್ನಾದಯಂ ನರಕಸಾಗರೇ ।

ಸರ್ವಭೇತಿ ವದಂತಸ್ತೇ ಪ್ರಭಾವಂತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥೨೪॥

ಯಾವನು ತನ್ನ ಭೋಗಸಾಧನವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ಬಹಳ ಪಾಮರನೆಂದೂ, ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ॥೨೦॥

ಯಾರು ಶಿವಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಪಾಮರರು, ವಾನರರು ಎಂದೆನಿಸಲ್ಪಡುವರು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನರಕವೇ ಗತಿ. ॥೨೧॥

ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದವರ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಕೇವಲ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಕಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಅವರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಮನು ಕಾಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ॥೨೨॥

ಯಾರು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವರೋ, ಅಂತಹವರನ್ನು ಯಮದೂತರು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ॥೨೩॥

ಈತನನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನರಕವೆಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ॥೨೪॥

ಶಂಕರಾರ್ಚಕಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕದಾ ವಾ ಮರಣಂ ಭವೇತ್ |

ಕದಾ ನೇಯ ಇತಿ ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಚರಂತಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ||೨೫||

ಆಯುರಸ್ಯಾಖಿಲಂ ಕ್ಷೀಣಂ ಶಿವಾರ್ಚನತಸ್ತತಃ |

ಅಯಂ ನೇಯೋ ಮಹಾಘೋರೇ ಕುಂಭಾಪಾಕೇ ನಿಶಾತ್ಮಕೇ ||೨೬||

ಅಯಂ ದುರಾತ್ಮಾ ದುರ್ವೃತ್ತಃ ಶಿವಾರ್ಚನತಸ್ತತಃ |

ಏತದರ್ಥಂ ಮಯಾ ಸೃಷ್ಟಾಃ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಯಸಶ್ಚಂಖಿಲಾಃ ||೨೭||

ಸಂತಪ್ತೇಷ್ಟಾಯಸಸ್ತಂಭೇಷ್ಟಶೈವಾಂಸ್ತಪ್ತಮುಧ್ಗರೈಃ |

ಬಧ್ವಾ ಸಂತಾಡಯಿಷ್ಯಾಮೋ ಮುದುರದ್ಧನ ಸಂಶಯಃ ||೨೮||

ಪೂರ್ವಂ ಯಮಪುರೀ ಸರ್ವಾ ಶೂನ್ಯಾ ಯಾತಾ ತತಃಪರಂ |

ಅಶೈವೈರೇವ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಸಾ ಶಬ್ದಾಸಾಯ ಕಲ್ಪಿತಾ ||೨೯||

ಒಂದುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶಂಕರಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದ ಈತನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಮರಣವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ! ಯಾವಾಗ ಈತನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯೋಗು ವುದು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವರು. ||೨೫||

ಇವನು ತನ್ನ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕಳೆದಿರು ತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ಕುಂಭಾಪಾಕನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳತಕ್ಕವನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೨೬||

ಈತನು ದುರಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗಾಗಲೇ ನಾನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಸಳಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವೆನು. ||೨೭||

ಈ ಶಂಕರಾರ್ಚಕರಲ್ಲದವರನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಬೇಡಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿರಾಕಿ, ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ||೨೮||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಮನ ಪಟ್ಟಣವು ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚಕರಲ್ಲದವರನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಈಗ ಅದು ಶಿವದ್ವೇಷಿಗಳ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿದೆ. ||೨೯||

ಅಶೈವಸದನತ್ವೇನ ಕುಂಭೀಸಾಕಂ ವದತ್ಯತಃ |

ತತ್ರಾಶೈವಾ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ನೇಯಾ ಏವ ನ ಸಂಶಯಃ ||೮೦||

ಅಶಾಂಭವಾಸ್ತು ಸಾಪಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಷ್ಣಾಲಯೇಷ್ವಪಿ |

ತಸ್ತೇಷು ಸಾತನೀಯಾಸ್ತೇ ನ ತ್ಯಾಜ್ಯಾಃ ಸರ್ವಥಾ ಮಯಾ ||೮೧||

ಸಂತಪ್ತಮೂತ್ರಕುಂಡೇಷು ಶಿವಾರ್ಚನವಿವರ್ಜಿತಾಃ |

ಪತಿಸ್ಯಂತಿ ನ ಸಂದೇಹಸ್ತೇಷಾಂ ಸ್ಥಾನಾನಿ ತಾನ್ಯಪಿ ||೮೨||

ಯಾನಿ ಯಾನ್ಯತಿದುಷ್ಟಾನಿ ಸ್ಥಾನಾನಿ ಯಮಮಂದಿರೇ |

ತಾನಿ ಸ್ಥಾನಾನಿ ಸೃಷ್ಟಾನಿ ಶೈವಾನ್ಯಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ ||೮೩||

ಸಾಯುಕುಂಡಾನಿ ತಪ್ತಾನಿ ರೇತಸಾ ಸಂಯುತಾನ್ಯಪಿ |

ಅಶೈವಾರ್ಥೇ ನಿರ್ಮಿತಾನಿಯಮೇನ್ಯೇವ ಮಹಾತ್ಮನಾ ||೮೪||

ಸರ್ವೇ ಸಾದಾನುರೂಪೇಣ ದಂಡನೀಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ |

ಅಶೈವಾನಾಂ ತು ನ ತಥಾ ತೇ ಘೋರನರಕಾಶ್ರಯಾಃ ||೮೫||

ಅಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಶಿವಾರ್ಚಕರಲ್ಲದವರನ್ನು ಇಡುವುದರಿಂದ ಕುಂಭೀಸಾಕವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಶಿವಾರ್ಚಕರಲ್ಲದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯಬೇಕು. ||೮೦||

ಪರಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಪಿಗಳು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸುಡುವ ಮಲ ಮೂತ್ರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಇವರನ್ನು ಖಂಡಿತ ಬಿಡಕೂಡದು. ||೮೧||

ಶಿವಾರ್ಚಕರಲ್ಲದವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಮೂತ್ರ ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳು ತ್ತಾರೆ. ಆ ಕುಂಡಗಳೇ ಅವರ ನ್ವಾನಗಳು. ||೮೨||

ಯಮಗೃಹದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ದುಷ್ಟ ನ್ವಾನಗಳಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ತರಹ ಶಿವದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ದುರಾತ್ಮರಿಗಾಗಿಯೇ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ||೮೩||

ಬಹು ತಪ್ತಗಳಾಗಿಯೂ, ರೇತಸ್ಸುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಅಮೇಧ್ಯ ಕುಂಡ ಗಳನ್ನು, ಶೈವರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶಿವನು ಸೃಜಿಸಿದ್ದಾನೆ. ||೮೪||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಪಾಪಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡು ತ್ತಾರೆ. ಶಿವದೂಷಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಘೋರನರಕವೇ ಖಂಡಿತ. ||೮೫||

ಕಿಂ ಚಾವಾಸಸ್ತು ಯೋ ಯೇಷಾಂ ಸ ತೇಷಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ |

ಅಶೈವಾನಾಂ ನಿವಾಸಾಯ ಕ್ಲೃಕ್ತಂ ನರಕಮಂದಿರಂ ||೮೬||

ಸಂತಪ್ತಭಿಂಡಿಪಾಲಾನಾಂ ಕುಂಡೇಷು ವಿನಿಹಾತಿತಾಃ |

ಅಶೈವಾಸ್ತು ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ತೇ ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯಧುನಾಪಿ ಹಿ ||೮೭||

ತೇ ತಾವನ್ನ ಮಯಾ ಪ್ಯಾಜ್ಯಾಃ ಕಲ್ಪಾಂತೇಽಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ |

ಅನಂತದುಃಖದಾನಾಯ ವಿಧಿನಾ ಸೃಷ್ಟ ಇತ್ಯತಃ ||೮೮||

ಇತ್ಥಂ ಯಮಭಟಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರವದಂತಿ ಹಸಂತಿ ಚ |

ಅಶೈವಾಲೋಕನೇನೈವ ಬಂಭಾರವಪುರಸ್ಕರಂ ||೮೯||

ಅತಃ ಕುರು ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಲಿಂಗೇ ಶಂಕರಪೂಜನಂ |

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೇ ಕೃತೇ ಭೀರ್ತರ್ನ ಮೃತ್ಯೋರಪಿ ಹಾಯತೇ ||೯೦||

ಅವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರ ಅವಸರವನ್ನೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಂತೆ ಶೈವರಲ್ಲದವರ ನಿಸಾಸಕ್ತಾಗಿಯೇ ನರಕವು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ||೮೬||

ನಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶೈವರಲ್ಲದವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾದ ಅಗುಳಿಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕುಂದಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದನೋ, ಅವರು ಈಗಲೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ||೮೭||

ಅವರಿಗೆ ಬಹುವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಯಾಚ್ಛೇ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಖಂಡಿತ ಕಲ್ಪಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ||೮೮||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಮಭಟರೆಲ್ಲಾ ಶೈವರಲ್ಲದವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಗುತ್ತಾರೆ. ||೮೯||

ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲಾದರೂ ಮಾಡು. ಹಾಗೆ ನಡೆದರೆ ನಿನಗೆ ಯಮನ ಭಯವು ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ||೯೦||

ಮೃತ್ಯುರ್ಬಿಭೇತಿ ಭೀತಾಸ್ತೇ ಕಾಲಸ್ಯಾಸಿ ಭಟಾಸ್ತದಾ ।

ಮೃತ್ಯುಂಜಯಾರ್ಚಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಲೈರಸಿ ಫಲೈರಸಿ ||೯೧||

ಕಲ್ಯಾಣಾನ್ಯನುಧಾವಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣಪತಿಪೂಜಯಾ ।

ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣನಾಥೋಽಯಂ ಮಂಗಳಾಪತಿರೀಶ್ವರಃ ||೯೨||

ಸ ಸರ್ವಮಂಗಳಾಕಾಂತಃ ಸರ್ವಮಂಗಳಸಂಶ್ರಯಃ ।

ಸರ್ವಮಂಗಳದಾತಾ ಚ ಶಿವಭಕ್ತಾಯ ಕೇವಲಂ ||೯೩||

ಅಲಸ್ಯೇನಾಸಿ ಯಃ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಪೂಜನಂ ।

ಸ ತರತ್ಯೇವ ಸಂಸಾರಾನ್ಮಹಾಪದ್ವೋರಸಾಗರಾತ್ ||೯೪||

ಸುಲಭಂ ಚ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಪೂಜನಂ ಶಾಂಭವಸ್ಯ ತು ।

ಅಶಾಂಭವಾನಾಂ ಕಠಿನಂ ತತ್ರಾನಧಿಕೃತೋಽಸಿ ಸಃ ||೯೫||

ಕೇವಲ ನೀರು ಅಥವಾ ಫಲಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದವನನ್ನು ಕಂಡು ಯಮನ ಭಟರೂ, ಯಮನೂ ಕೂಡ ಭೀತಿಗೊಳ್ಳುವರು. ||೯೧||

ಈಶ್ವರನು ಮಂಗಳಾಧಿಪನಾಗಿಯೂ, ಕಲ್ಯಾಣದಾಯಕನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಮಂಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸನ್ತಂಗಳಿಗೂ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇನು ? ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣಗಳೂ ಒದಗುತ್ತವೆ. ||೯೨-೯೫||

ಕೇವಲ ಉದಾಸೀನದಿಂದಲಾದರೂ ಸರಿ, ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಿದ ನರನು ಮಹಾ ಘೋರವಾಗಿಯೂ, ಅಪದ್ವಾಯಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿಯೇ ದಾಟುತ್ತಾನೆ. ||೯೪||

ಮಹೇಶಪೂಜೆಯು ಭಕ್ತಿ ಭರಿತನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿ ಶೂನ್ಯನಿಗೆ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೂ, ತೋರಲು, ಅವರವರ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣ. ||೯೫||

ಶೈವತ್ವಮಂಗಂ ಶಿವಪೂಜನೇನು
ಮುಖ್ಯಂ ನ ಶೇನಾಪಿ ವಿನಾ ಶಿವಾರ್ಚಾಃ ।
ಅಸ್ಯಚ್ಛ ತತ್ಸಾಧನಮಸ್ತು ತತ್ಪು
ಮುಖ್ಯಂ ಸದೇವೇತ್ಯವಧಾರಿತಂ ಹಿ

॥೯೬॥

ಶೇನಾಧಿಕಾರೇ ಸತಿ ಸರ್ವವಾಪಿ
ಶಿವಾರ್ಚನಂ ತೇನ ಕೃತಂ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ ।
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧೃಃ ಭವತೀತಿ ಮನ್ಯೇ
ಸ ಏವ ಧನ್ಯೋ ಭವನತ್ರಯೇನಿ

॥೯೭॥

ಶೈವೇನ ನತ್ತಂ ಫಲಮುಂಘ್ರತುಂ
ಶುಕ್ಲಂ ನವಂ ಸಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಕ್ಷರಂ ಸಾ ।
ಗೃಹ್ಯಾತಿ ಪಂಚುಃ ಶಿರಸಾ ದದಾತಿ
ತಸ್ಮಿನ್ ಫಲಾನ್ ಭವಿಸ್ಯಾನ್ಶಿವಂ

॥೯೮॥

ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಅಂಗಗಳು ಇರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧನ
ಗಳೂ ಬಹಳವಿವೆ. ಆದರೂ ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೂ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿರು
ತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಅದಿಲ್ಲದೆ ಶಿವಪೂಜೆಯು ನೆರವೇರಬಹುದು. ಆದರೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಯು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗವೆಂದು ಶಿವಯುಬ್ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ॥೯೬॥

ಯಾವನು ಆ ರೀತಿಯಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವಾ
ರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಭೀಷ್ಟಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸು
ವುವು. ಮತ್ತು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನೇ ಧನ್ಯನೆನಿಸುವನು. ಅವನೇ
ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯೆನಿಸುವನು. ॥೯೭॥

ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಶುಭ್ರವಾದ ನೀರು, ಪತ್ರ, ಹೊಸದಾದ
ಅಥವಾ ಒಣಗಿದ ಹಣ್ಣು, ಇವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೂ, ಈಶ್ವರನು
ಅದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಶವಾಗದಂತಹ
ಫಲವನ್ನು (ಮೋಕ್ಷವನ್ನು) ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ॥೯೮॥

ಯೋ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಮಹೇಶ್ವರಂ ತ್ರಿನಯನಂ ಲಿಂಗೇ ಸಮಭ್ಯರ್ಚಯೇ |
 ದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಭೂತಿನಿಭೂಷಿತೋಽತಿಸುದಿತೋ ರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಾಶ್ರಯಃ |
 ತತ್ಪದಾಂಬುಜರೇಣುಭಿರ್ಜಗದಿದಂ ಪೂತಂ ಸುರಾಃ ಪಾವನಾಃ |
 ಸರ್ವೇ ವಿಷ್ಣುಚತುರ್ಮುಖಪ್ರಭೃತಯೋ ತಸ್ಮಾತ್ಸ ಧನ್ಯಃ ಸದಾ ||೯೯||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
 ರಾಜಬಾಲಕ, ನಾರದಸಂವಾದೇ ಶಿವಪೂಜಾಮಹಿಮಾನು
 ವರ್ಣನಂ ನಾನು ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದಲೂ, ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ
 ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
 ಪೂಜಿಸುವನೋ, ಅಂತಹವನ ಪಾದರಜ್ಜಿನಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತೂ, ಮೃತ್ಯು, ಬ್ರಹ್ಮ,
 ವಿಷ್ಣು, ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಪವಿತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
 ಆತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧನ್ಯನೆಂದೆನಿಸುವನೆಂದು ನಾರದನು ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದ
 ನೆಂಬುದಾಗಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಜನಕ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಶಿವಪೂಜಾಮಹಿಮೆ
 ಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು. ||೯೯||

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ “ ಹರ. ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ, ಶಿವರಹಸ್ಯ ಪುರಾಣದ ಮೂರನೇ ಅಂಶದ
 ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಜ, ರಾಜನ ಮಗ, ಮತ್ತು ನಾರದ ಇವರ ಸಂವಾದರೂಪವಾದ
 ಶಿವಪೂಜಾಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನವೆಂಬ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಃ

ಅಥ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ

***

|| ಯೋಜ್ಯಾವಲ್ಯ ಉಪಾಚ ||

ಇತಿ ಪದ್ಮಪಾನಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ ಸೋಽಪಿ ಬಾಲಕಃ |

ಮಹಾಕುಡ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಪ್ರಣಮೋ ನೃಪನಂದನಃ ||೧||

ಮಹಾವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದೇನ ಕೃತಾರ್ಥಂ ಕುರು ಮಾಂ ಗುರೋ |

ಶಿವವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನೋ ಗುರುರ್ಮೂಲಭವಿವ ಹಿ ||೨||

ಉಪದಿಷ್ಟಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ಯದಿ ಸದ್ಗುರುಣಾ ತದಾ |

ನೋಕ್ಷೋಪಯುಕ್ತಾ ಸಾ ಸ್ವಾಧ್ಯವತೀಪ್ರೇವ ಮೇ ಮತಿಃ ||೩||

ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಈ ರೀತಿಯಾದ ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಜಬಾಲಕನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ||೧||

“ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ನಿನ್ನಂತಹ ಶಿವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಗುರುವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ದುರ್ಲಭ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಆ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. ||೨||

ಎಲೈ ಪುಷ್ಪಪ್ರೇಷ್ಮನೇ, ನೀನು ಸಕಲ ಉಪನಿಷದರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ||೩||

ಸರ್ವವೇದಾಂತತತ್ತ್ವಜ್ಞಸ್ತ್ವಮದ್ಯ ಮುನಿಸತ್ತಮ |

ಶಿವವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾದ್ಯ ಕೃತಾರ್ಥಂ ಕುರು ಮಾಂ ಗುರೋ ||೯||

ಮದದೃಷ್ಟವಶೇನೈವ ತವಾತ್ರಾದ್ಯ ಸಮಾಗಮಃ |

ಮಯ್ಯಸ್ತ್ವನುಗ್ರಹಃ ಶಂಭೋರಿತ್ಯನೇನ ಮಿತಂ ಖಲು ||೫||

ಯದ್ಯದ್ಯ ಶಾಂಭವೀಂ ವಿದ್ಯಾ ಮಹ್ಯಂ ದಾಸ್ಯಸಿ ಸಾದರಂ |

ತದಾ ಸ್ಯಾಜ್ಜಲದಾನಂ ಮೇ ದೂತೀಭೋಜನಮಸ್ಯ ತು ||೬||

ಯಮುಸಿಂಹಾಸನೇ ವಾರ್ತಾ ಸಂಸ್ಥಿತೇನ ಮಯಾ ಶ್ರುತಾ |

ತಾಂ ವಾರ್ತಾಮಧುನಾ ವಕ್ಷ್ಯೇತ್ಯಣು ನಾರದ ಸಾದರಂ ||೭||

ಮಯಿ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೇ ಕೋಟಿ ಸಮಾನೀತೋ ಭಟ್ಟಿಸ್ತದಾ |

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಾಹ ಕಾಲೋಟಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ಮಹಾಮತಿಂ ||೮||

ಕಿಮನೇನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ನೇತ್ಯತಿಸತ್ತರಂ |

ತತಸ್ತೇನಾಪಿ ನ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸಾ ವಿದ್ಯೇತ್ಯುಕ್ತಮಾದರಾತ್ ||೯||

ಆ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದ ಉಪದೇಶವಾಗಿ ಪಡೆದದ್ದೇ ಆದರೆ
ಆದು ಮೋಕ್ಷೋಪಯೋಗಿಯಾಗುವುದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ||೪||

ನನಗೆ ಶಂಭುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವುಂಟುಮಾಡಲೋಸುಗ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ
ವಿಶೇಷದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀನು ಬಂದಂತಾಯಿತು. ||೫||

ನೀನು ನನಗೆ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದಾದರೆ ಜಲವಾನ, ಮತ್ತು
ದೂತಿಯರು ಕೊಡುವ ಆಹಾರಭೋಜನವೂ ಸಹ ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ||೬||

ನಾನು ಯಮನ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯಾವ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿದನೋ ಆ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ||೭||

ನಾನು ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯಮಭಟರು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಕರೆತಂದರು. ಆತನನ್ನು ಕಂಡು ಯಮನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಇವನಿಗೆ
“ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯು ಉಪದೇಶವಾಗಿದೆಯೇ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.
ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ||೮-೯||

ಶ್ರೀವಿವರಹಸ್ತೇ

ತತಃ ಪರಂ ಯಮುಃ ಕ್ರೂರಃ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಶಾಸನಃ |
 ಕೋಪಾಗ್ನಿ ನಾ ಪರಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ನ ಶಾಂತಃ ಕೋಪಸಂಕುಲಃ ||೧೦||
 ತತಸ್ತಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕುಂಭೀಪಾಕಾಯ ಸಾದರಂ |
 ಪಚ್ಛತಾಂ ಖಾದ್ಯಶಾಂ ತೀವ್ರೈರಗ್ನಿಶಸ್ತ್ರೈರ್ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ||೧೧||
 ನ ಸ್ರಾಸ್ತಾ ಶಾಂಭೀವೀ ವಿದ್ಯಾ ತೇನ ತಾವದ್ಧುರಾತ್ಮನಾ |
 ಅತಸ್ತೇನೈವ ತದ್ಧುಃಖನುಶೈವಃ ಸ್ರಾಪ ದುರ್ಮತಿಃ ||೧೨||
 ಶಿವವಿದ್ಯಾವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ನ ಮುಕ್ತೋ ಭವತಿ ಧ್ರುವಂ |
 ತಯೈವ ವಿದ್ಯಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಗಣಿತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಸಿಕೈಃ ||೧೩||
 ಶಿವವಿದ್ಯಾಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಿವಾರ್ಚನಪರೋ ಯದಿ |
 ತದಾ ಸಂಸಾರಮೋಕ್ಷಸ್ಯಾನ್ವಿತಿ ಶ್ರುತಮನೇಕಧಾ ||೧೪||

ಅನಂತರ ಯಮನು ಭಯಂಕರನಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನೂ
 ಕ್ರೂರನೂ ಆಗಿ ಅತನನ್ನು ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಭಸ್ಮಮಾಡಿದನು. ಅದರೂ ಅವನ
 ಕೋಪವು ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ||೧೦||

ಹಾಗೆಯೇ ಯಮನು ಅತನನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೇಯಿಸು
 ವಂತೆಯೂ, ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವಂತೆಯೂ ಬೆಟರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನಿಸಿ ಕುಂಭೀ
 ಪಾಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ||೧೧||

ದುರಾತ್ಮನೂ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನೂ ಆದ ಅತನಿಗೆ ಶೈವವಿದ್ಯೆಯು
 ಬರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅತನು ಅಂತಹ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ||೧೨||

ಶಿವವಿದ್ಯಾಹೀನನಾದವನು ಬಂಧಿತವಾಗಿಯೂ ಮುಕ್ತನಾಗಲಾರನು.
 ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಆ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಗಾಣಾಪತ್ಯಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ
 ದರು. ||೧೩||

ಮನುಷ್ಯನು ಶಿವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದರೆ,
 ಆಗ ಅತನು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ||೧೪||

ಶೈವವಿದ್ಯಾಸಮಾನಾ ತು ನ ವಿದ್ಯಾ ಸರ್ವಥೇತ್ಯಪಿ ।

ವದಂತಿ ವೇದವೇದಾಂತಸಾರಗಾಃ ಶಿವಪೂಜಕಾಃ ||೧೫||

ಮದೀಯೇನೈವ ಭಾಗ್ಯೇನ ತ್ವಯಾ ತಾವದಿಹಾಗತಂ ।

ಅತಃಪರಂ ಶೈವವಿದ್ಯಾ ಪ್ರದಾನಂ ಕುರು ಸಾದರಂ ||೧೬||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಸಂತುಷ್ಟಮಾನಸಃ ।

ಕೋಟಿಯಂ ನಾರದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞ ಕಿಂಚಿ ಕಿಂ ನಾಸ್ಯ ಸೂತಕಂ ||೧೭||

ಶಿವಾರ್ಚನಪ್ರಭಾವೇನ ತತ್ತ್ವಜ್ಞೋಯಂ ನೃಪೋತ್ತಮ ।

ನ ಚಾಸ್ಯ ಸೂತಕಂ ನಾಪಿ ಶೌಚಮಾಗಂತುಕಂ ನೃಪಃ ||೧೮||

ಸ್ವತ ಏವ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಶಿವಪೂಜಾವರಾಯಣಃ ।

ಅತೋಽಸ್ಯ ಶೌಚಕರ್ಮಾಣಿ ಶಂಕಿತಾನ್ಯಪಿ ನ ಧ್ರುವಂ ||೧೯||

ವೇದ, ಮತ್ತು ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿಯೂ, ಶಿವಾರ್ಚಕರಾಗಿಯೂ ಇರುವವರು ಶೈವವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ವಿದ್ಯೆಯು ಮತ್ತೊಂದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ||೧೫||

“ ನೀನು ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವಿಶೇಷದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯೆ ಯಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಶಿವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ” ಬಾಲಕನು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡನು. ||೧೬||

ಈ ಬಾಲಕನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ನಾರದ ನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಈ ಬಾಲಕನು ಯಾರು ? ಈತನಿಗೆ ಜಾತಾಶೌಚವಿಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ||೧೭||

ಆಗ ನಾರದನು ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು—“ ಎಲೈ ರಾಜನೇ - ಈ ನಿನ್ನ ಬಾಲಕನು ಶಿವಾರ್ಚನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸೂತಕ, (ಜಾತಾಶೌಚ) ಮೊದಲಾದ ಅವಶ್ಯವಾದ ಶೌಚಕರ್ಮಗಳು, ಯಾವುವೂ ಸಲ್ಲವು. ||೧೮||

ಈತನು ಶಿವಪೂಜಾವತ್ತನಾದುದರಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಪವಿತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಯಾವ ಶೌಚಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ||೧೯||

ಯಸ್ಯ ದೇಹಾಭಿಮಾನೋಸ್ತಿ ಗೌರೋಽಹಮಿತಿ ಭೀರಪಿ ।

ತಸ್ಯ ಶೌಚಂ ನ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸೂತಕೀತ್ಯವಧಾರಯ ॥೨೦॥

ಏತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಪುಂಜಸ್ಯ ದರ್ಶನಾದಪಿ ಸರ್ವಥಾ ।

ಅಶುಚಿತ್ ಶುಚಿನೂನಂ ಅಸ್ಯಾಶೌಚಂ ನ ಸರ್ವಥಾ ॥೨೧॥

ಶಿವಭಕ್ತಿವಿಹೀನಾ ಸ್ಪೃಶ್ಯ ರಶೌಚಾ ಏವ ಸರ್ವದಾ ।

ಮರಣಾಂತಂ ತದಾಶೌಚಂ ಮರಣಾನಂತರಂ ಚ ತತ್ ॥೨೨॥

ಅಶುಚಿರ್ವಾ ಶುಚಿರ್ವಾಽಪಿ ಯಃ ಸ್ಮರೇದ್ಗಿರಿಜಾಪತಿಂ ।

ಸ ಶುಚಿಸ್ತೇನ ಯುಕ್ತೋಽಪಿ ಶುಚಿರ್ಭವತಿ ಸರ್ವಥಾ ॥೨೩॥

ಅಶುಚಿತ್ವಂ ತಾನದೇವ ಯಾವನ್ನೈವ ಸ್ಮೃತಃ ಶಿವಃ ।

ಸ್ಮೃತೇ ಶಿವೇ ಶುಚಿಃ ಸ್ಯಾದ್ಯೋಸ್ಯನ್ಯಾವೇಕ್ಷಾ ತತಸ್ತು ನ ॥೨೪॥

ಯಾವನು ದೇಹಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿಯೂ, ತಾನೇ ದೊಡ್ಡವನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರಿ
ಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನೋ ಅವನು ತತ್ತ್ವಜ್ಞನಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆತನಿಗೆ ಸೂತಕಾದಿ
ಆಶೌಚಗಳು ಇರುವುವೆಂದು ತಿಳಿ. ॥೨೦॥

ಎಂತಹ ಅಶುಚಿಯಾದವನೂ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ
ಶುಚಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಬಂಧಿತ ಯಾವ ಆಶೌಚವೂ ಇಲ್ಲ.
॥೨೧॥

ಮನುಷ್ಯರು ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿರೂಪರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಯ
ವರೆಗೂ ಅವರು ಅಶುದ್ಧರೇ ಸರಿ. ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮರಣಪರ್ಯಂತವಾಗಿಯೂ,
ಮರಣಾನಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಶೌಚ ಉಂಟು. ॥೨೨॥

ಯಾವನು ಶುಚಿಯಾಗಿರಲಿ, ಅಶುಚಿಯಾಗಿರಲಿ, ಶಿವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೂ ಮತ್ತು ಅವನೊಡನೆ ಇರತಕ್ಕವರೂ ಕೂಡ
ಶುಚಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ॥೨೩॥

ಶಿವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನರನು
ಅಶುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಶುಚಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಯಾವ ಶೌಚಕರ್ಮವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ॥೨೪॥

ಯಃ ಶೈವಸ್ಮರಣೋದ್ಯುಕ್ತೋ ಸೋಽಪಿ ಪಾವನ ಪಾವನಃ |
ಶುಚಿಃ ಸ್ತುತಃ ಶಿವೋ ನುತ್ಯಸ್ತತ್ರಾಪ್ಯಸ್ತಿ ಕಿಮದ್ಭುತಂ || ೨೫ ||
ಶಿವಪ್ರಭಾವಮಜ್ಞಾತ್ವಾ ನಿತ್ಯಸೂತಿಕತಾಂ ಗತಾಃ |
ಸರ್ವಕರ್ಮಪರಿಭ್ರಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಯಾಂತಿ ನರಕಂ ಧ್ರುವಂ || ೨೬ ||
ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಸಂತುಷ್ಟಮಾನಸಃ |
ಶಿವದೀಕ್ಷಾ ಸಮಾರಂಭಮಹೋತ್ಸಾಹ ಸಮನ್ವಿತಃ || ೨೭ ||
ಅಲಂಕೃತ್ಯ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಮಂಡಪಂ ರತ್ನಮಂಡಿತಂ |
ಪುಷ್ಪಮಾಲ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಸ್ತ್ರೈರ್ವಿವಿಧೈಸ್ತೋರಣೈರಪಿ || ೨೮ ||
ಮಹಾದೇವ ಮಹಾಪೂಜಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ನಾನಾದಿಪೂರ್ವಕಂ |
ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಸ ತು ಭೂಪತಿಃ || ೨೯ ||
ನಾಭಿನಾಲಸ್ಯ ವಿಚ್ಛೇದಂ ಕೃತ್ವಾ ಬಾಲಸ್ಯ ಭೂಪತಿಃ |
ಸ್ನಾಪಯಾಮಾಸ ತಂ ಬಾಲಂ ಶಿವತೀರ್ಥೈರ್ಮನೋಹರೈಃ || ೩೦ ||

ಯಾವನು ಶಿವಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವನೋ, ಅವನೇ ಪಾವನನು, ಮತ್ತು ಶುಚಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಶಿವನೇ ಆಗುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆದ್ಭುತವೂ ಇಲ್ಲ || ೨೫ ||

ಶಿವಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿಯದವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂತಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕವರು. ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಬೀಳುವರು "ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು. || ೨೬ ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾರದರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಪಟ್ಟು ಶಿವಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡಿಸಲು ಆ ರತ್ನಬಚಿತವಾದ ಮಂಡಪವನ್ನು ವಿಧವಿಧವಾದ ಹೂಮಾಲೆ ಮತ್ತು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಸಿದನು. || ೨೭-೨೮ ||

ಮತ್ತು ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವನಿಗೆ ಮಹಾಪೂಜೆಮಾಡಿ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ನಾಭಿನಾಲವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಮಂಗಳಕರಗಳಾದ ಆ ಶಿವತೀರ್ಥದಿಂದ ಬಾಲಕನಿಗೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದನು. || ೨೯-೩೦ ||

ಭೂತ್ಯಾ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭಿರಲಂಕೃತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ಕಲಶಸ್ಥಾಪನಂ ಕೃತ್ವಾ ಹುತ್ವಾ ವಹ್ನಾ ಘೃತಾದಿಭಿಃ ॥೨೧॥

ಶಿವಮಂತ್ರೈ ಧರ್ಮಾರೂಪೈಃ ಪಂಚಾಕ್ಷರಪುರಃಸರೈಃ ।

ಗೃಹೀತ್ವಾ ಬಾಲಕಂ ರಾಜಾ ಗತ್ವಾ ಶಂಕರಮಂದಿರಂ ॥೨೨॥

ಸ್ವಯಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿವನ್ಮಹಾದೇವಂ ಸ್ವಸಾಧನೈಃ ।

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸುನೈವೇದ್ಯೈಃ ಭಕ್ಷೈರಪಿ ಫಲಾದಿಭಿಃ ॥೨೩॥

ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಬಾಲಕೇನ ಪೂಜಾಂ ದ್ರವ್ಯೈಃ ಮನೋಹರೈಃ ।

ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಂ ಮಹೇಶಸ್ಯ ನೃಪಃ ಸಂತೋಷಮಾಪ ಸಃ ॥೨೪॥

ತತಃ ಪರಂ ನಾರದೋಽಪಿ ಭಸ್ಮಸ್ನಾನಾದಿನಾ ಶುಚಿಃ

ದದೌ ದೀಕ್ಷಾಂ ಬಾಲಕಾಯ ನವನೀತಾದಿಭಿರ್ಮುದಾ ॥೨೫॥

ಮತ್ತು ಬಾಲಕನನ್ನು ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕಲಶ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿ ತುಪ್ಪವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಕ್ತದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದನು. ॥೨೧॥

ಅನಂತರ ರಾಜನು ಧರ್ಮಾಕಾರಗಳಾಗಿರುವ ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರೀಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ (ನಮಃ ಶಿವಾಯ) ಬಾಲಕನೊಡನೆ ಶಿವ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ॥೨೨॥

ಅಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ತಾನು ವಿಧ್ಯನುಸಾರ ವಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಭಕ್ಷ್ಯ, ಹಣ್ಣು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿವೇದನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದನು. ॥೨೩॥

ಅನಂತರ ಮನೋಹರಗಳಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಬಾಲಕನಿಂದಲೂ ಶಿವಪೂಜೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ॥೨೪॥

ಅನಂತರ ನಾರದನೂ ಕೂಡ ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಬಾಲಕನಿಗೆ ನವನೀತವೇ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ॥೨೫॥

ತತಃ ಪರಾಂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಂ ಶೈವೀಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಾತ್ಮಿಕಾಂ ।

ತತಃ ಸ್ತೃತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಂ ಪಾರ್ವತೀಂ ಗಣನಾಯಕಂ ||೩೬||

ಸ್ತುಂದಂ ಚ ವೀರಭದ್ರಂ ಚ ಸ್ತೃತ್ವಾ ಶ್ರೀಕಾಲಭೈರವಂ ।

ನಂದಿಕೇಶಾದಿಕಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ಮಹಾಶಿವಗಣಾನಪಿ ||೩೭||

ಶೈವೀಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಸುಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ರರಾಜ ಸ ತು ಬಾಲಕಃ ।

ತತಸ್ತದ್ದೇಹತಃ ಕಾಪಿ ಪಾಪಮೂರ್ತಿರ್ವಿನಿರ್ಗತಾ ||೩೮||

ಮಶೀವರ್ಣಾ ವಕ್ರದಂತಾ ವಕ್ರಪೃಷ್ಠಭುಜಾಂತರಾ ।

ವಕ್ರಕರ್ಣಾ ಕಾಣನೇತ್ರಾ ದೀರ್ಘಾಧಸ್ಥಶಿರೋರುಹಾ ||೩೯||

ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ತು ಭೂಪಾಲೋ ಭೀತೋ ನಾರದಮಾಹ ಸಃ ।

ಕೇಯಮಿತ್ಯತಿಭೀತ್ಯೈವ ಮಂದಂ ಗದ್ಗದನಾಕ್ತದಾ ||೪೦||

ಅನಂತರ ಬಾಲಕನು ಮಹಾದೇವ, ಪಾರ್ವತಿ, ಗಣಪತಿ, ಸ್ತುಂದ, ವೀರ ಭದ್ರ, ಕಾಲಭೈರವ, ನಂದಿಕೇಶನೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಗಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ||೩೬-೩೭||

ಅನಂತರ ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಕಾಶನುಯ ವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾದನು. ಆಗ ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ||೩೮||

ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ರಕ್ತವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ವಕ್ರಗಳಾದ ಹಲ್ಲುಗಳು, ಪೃಷ್ಠ, ಭುಜಮೂಲ, ಕಿವಿಗಳು ಇವುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಉದ್ದವಾಗಿ ಸುಟ್ಟಂತಿರುವ ಕೂದಲುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದಿತು. ||೩೯||

ಆಗ ಆ ರಾಜನು ಆ ಪಾದಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಗದ್ಗದಸ್ವರಯುಕ್ತನಾಗಿ ಹೆಬರಿಕೆಯಿಂದ “ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಇದು ಏನು ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ||೪೦||

|| ನಾರದ ಉವಾಚ ||

ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯಂ ಭೂಪ ಬಾಲದೇಹಾದ್ವಿನಿರ್ಗತಾ ।

ಶಿವವಿದ್ಯಾಗ್ನಿಸಂದಗ್ಧಾ ನಾರಕಂ ದೇಹಮಾಶ್ರಿತಾ . ||೪೧||

ತತಃ ಪರಂ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಸ್ತಮುನಾಚ ಮಹಾಮುನಿಂ ।

ಕೃತಗಂತವ್ಯಂ ಮಯಾ ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ಥಿತಾ ತದ್ದೇಹಮಾಶ್ರಿತಾ ||೪೨||

ಶಿವವಿದ್ಯಾಪ್ರದೀಪ್ತಿಯಾ ತಯಾ ತತ್ತನುರಾವ್ಯತಾ ।

ಅತಃಪರಮವಸ್ಥಾನಮತ್ರ ಮೇ ದುರ್ಲಭಂ ಖಲು ||೪೩||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗತಃ ।

ಬಾಲೋಽಪಿ ರಾಜಕೀಯಾರ್ಹ ಮಂತ್ರಿಣೋಽಪಿ ದ್ವಿಜಾಽಪಿ ||೪೪||

ತಾಮಾಹ ನಾರದೋ ಭೀರಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಾಂ ಚ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ।

ಯಮಾಲಯಮಿತೋ ಯಾಹಿ ಯಾಹಿ ಸತ್ಪರಮಿತ್ಯಪಿ ||೪೫||

ಆಗ ನಾರದನು “ ಇದು ಈ ಬಾಲಕನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನರಕರೂಪನಾಗಿ ಇದು, ಈಗ ಶೈವವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಂದು ಹೊರಟಪಾಪಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.” ಎಂದನು. ||೪೧||

ಒದನೆಯೇ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು “ ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಾನು ಇದು ವರೆಗೂ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರದನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ||೪೨||

ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯ ಕಾಂತಿಯು ಆವರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ||೪೩||

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕ, ರಾಜ, ರಾಜನ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ||೪೪||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರದನು ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ||೪೫||

ಏತದ್ವೇಶೇ ತ್ವಯಾ ತಾನನ್ನ ಸ್ಥೇಯಂ ದುರ್ಮುಖೇ ತ್ವಯಾ ।

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಾಪಮೂರ್ತಿರುನಾಚ ತಂ ||೪೬||

|| ಪಾಪಮೂರ್ತಿರುನಾಚ ||

ತತ್ವಜ್ಞೋಽಸಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲ ।

ಅಪಾವನಾನಾಮುನಿಶಂ ಪಾವನತ್ವಂ ತ್ವದೀಕ್ಷಣಾತ್ ||೪೭||

ದೃಷ್ಟೋಽಸಿ ಶಾಂಭವೇ ದೈವಾತ್ಮಾಪಶಂಕಾ ಕಥಂ ಭವೇತ್ ।

ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರತ್ವಮನವೇಕ್ಷಿತಮೇವ ಹಿ ||೪೮||

ಅಪವಿತ್ರೇ ಪವಿತ್ರತ್ವಂ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ತಿಸ್ತನಾಥುನಾ ।

ಅತಃ ಪಾವಯ ಮಾಂ ದೀನಾಂ ಸದ್ಯಃ ಸುರಮುನೇ ಮುದಾ ||೪೯||

ಸ್ಥಿತಮೇನಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಬಹುಕಾಲಂ ಮಯಾ ಮುನೇ ।

ಅಪಾರಕಲ್ಪಗಣನಾ ಕರ್ತುಮೇವ ನ ಶಕ್ಯತೇ ||೫೦||

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ನೀನು ಇರಕೂಡದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರದನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು. ||೪೬||

“ ಎಲೈ ಋಷಿವರ್ಯನೇ, ನೀನು ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲನಾಗಿಯೂ, ತತ್ವಜ್ಞನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಂತೆಂತಹ ಪಾಪಿಗಳೂ ಕೂಡ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೪೭||

ಅದೃಷ್ಟವಿಶೇಷದಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪಾವಶಂಕೆಯಾದರೂ ಹೇಗಾದೀತು? ಪವಿತ್ರರಾದವರಿಗೆ ಪವಿತ್ರತೆಯಲ್ಲವೇಕ್ಷೆ ಇರಲಾರದು. ||೪೮||

ಎಲೈ ದೇವರ್ಷಿಯೇ, ಪವಿತ್ರರಲ್ಲದವರನ್ನು ಪವಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಿನಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೀನಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪವಿತ್ರಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. ||೪೯||

ಎಲೈ ಮುನಿಯೇ, ನಾನು ಈತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಹುಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ಅಂದರೆ ಅಪಾರ ಕಲ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಇದ್ದೆನು. ಆ ಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಈಗ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲೂ ಸಹ ಆಗಲಾರದು. ||೫೦||

ಅನೇನ ಸಹ ವಾಸೋಽಪಿ ನರಕೇಷು ಕೃತೋ ಮಯಾ ।

ಅನಂತಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪೇಷು ತೇಷಾಂ ತು ಗಣನಾಪಿ ನ ||೫೧||

ಪ್ರತಿಜನ್ಮನಿ ಪಾಪಾನಿ ಕೃತ್ವೈವಾಯಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ನರಕೇಷು ಪತತ್ಯೇವ ಲಜ್ಜಾ ನಾಸ್ಕಾಭವನ್ಮುನೇ ||೫೨||

ನ ಶಿವಾರ್ಚನಾರ್ತಾಽಪಿ ನ ಶ್ರುತಾನೇನ ಯತ್ನತಃ ।

ಶಿವಾರ್ಚಕೈರ್ನ ಸಂಗೋಽಪಿ ಕೃತೋ ಮಂಗಳದಾಯಕಃ ||೫೩||

ದೂರತೋಽಪಿ ನ ದೃಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಶಾಂಭವಾಗ್ರೇಸರಾಃ ಪರಂ ।

ಅನೇನ ಮಂದಿರಂ ದೃಷ್ಟಂ ನ ಕದಾಪಿ ಶಿವಸ್ಯ ತು ||೫೪||

ನ ಪ್ರಾಸಾದಪ್ರಕಾರೋ ವಾ ಪ್ರಾಕಾರೋ ವಾ ಶಿವಸ್ಯ ತು ।

ತಥೋತ್ಸವೋಽಪಿ ನ ರಥೋ ದೃಷ್ಟೋನೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ ||೫೫||

ಶಿವನಾಮ ನ ಜಾನಾತಿ ಸೋಯಂ ಶುನಕಸಂನಿಭಃ ।

ಶುನೀ ಯೋನಿಷು ಸಂಗೋಽಪಿ ಕೃತೋನೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ ||೫೬||

ಈತನೊಡನೆ ಅನಂತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಮಾನದ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ||೫೧||

ಈತನು ಪ್ರತಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈತನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ||೫೨||

ಈತನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯ ಮಾರ್ತೆಯ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಗಳಿ, ಶಿವಾರ್ಚಕರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಗಳಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೫೩||

ಈತನು ಈಶ್ವರಾರಾಧಕರನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವನ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಹ ದೂರದಿಂದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೫೪||

ದುರಾತ್ಮನಾದ ಈತನು ಉಪ್ಪರಿಗೆಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿರುವ ಶಿವನ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಶಿವ ರಥೋತ್ಸವವನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ರಥವನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಒಂದನ್ನೂ ನೋಡಿದವನಲ್ಲ. ||೫೫||

ನಾಯಿಗೆ ಸದೃಶನಾದ ಈತನಿಗೆ ಶಿವನ ನಾಮವೂ ಸಹ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಈತನು ಸ್ತ್ರೀನಾಯಿಯ ಯೋನಿಸಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ||೫೬||

ಅಟನಂ ದುಷ್ಟಗೇಹೇಷು ಕೃತಮೇತೇನ ಸರ್ವದಾ ।

ನೀಚಸಂಭಾಷಣೇನ್ನೈವ ಕಾಲೋ ನೀತೋ ದುರಾತ್ಮನಾ ||೫೭||

ನರೋಽಪಿ ಸೂಕರೀಯೋನಿಂ ಗರ್ವಭೀಯೋನಿಮನ್ವಹಂ ।

ಅನ್ವಿಷ್ಟೈವ ಸ್ಥಿತಃ ಸೋಯಮಸ್ತಿ ಕಾಮಾತುರೋ ಮುನೇ ||೫೮||

ನಾನಾವ್ರಷ್ಟೈರ್ವ್ಯಾಧಿಭಿಶ್ಚ ಪೀಡಿತೋ ಕ್ಷುಧಿತೋ ವ್ಯಯಂ ।

ಶುನೀಂ ರೇಮೇ ಸೂಕರೀಂ ಚ ಗಾರ್ವಭೀಮಪಿ ಕೋಟಿಶಃ ||೫೯||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹಾಪಾತಕಕೋಟಿಭಿಃ ।

ಸಮಾಕ್ರಾಂತೋ ಯಾತನಾಂ ಚ ಭುಕ್ತ್ವಾಯಂ ಸ್ಥಿತ ಏವ ಹಿ ||೬೦||

ಸ್ಮಾರ್ತಂ ವಾ ವೈದಿಕಂ ಕರ್ಮ ನಾನೇನ ಜ್ಞಾತಮೇವ ಹಿ ।

ಸಾಸ್ಯ ಪುಣ್ಯೇ ರತಿರ್ಜಾತಾ ಕದಾಪಿ ಮುನಿಸತ್ತಮ ||೬೧||

ಈತನು ಯಾವಾಗಲೂ ದುರಾಚಾರಿಗಳಾದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀಚರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣಮಾಡುತ್ತಾ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ||೫೭||

ಎಲೈ ಮುನಿಯೇ—ಈತನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಮಾತುರದಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ, ಹಂದಿಯ, ಕತ್ತಿಯ, ಯೋನಿಗಳನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದನು. ||೫೮||

ಈತನು ನಾನಾ ವ್ರಣಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಶ್ವಾನಸ್ತ್ರೀ, ಹೆಣ್ಣುಹಂದಿ, ಸ್ತ್ರೀಗರ್ವಭ ಇವುಗಳ ಸಂಭೋಗ ಸುಖಕ್ಕೆ ಆತುರಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ||೫೯||

ಈತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಮಹಾ ಪಾತಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದನು. ||೬೦||

ಎಲೈ ಋಷಿವರ್ಯನೇ -- ಈತನಿಗೆ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳೇ ಆಗಲಿ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಆಚಾರಗಳಾಗಲಿ ಯಾವುವೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಈತನಿಗೆ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ||೬೧||

ಯದ್ಯತ್ಕೃತಂ ಪುರಾ ಪಾಪಂ ಶೀನ ಪಾಪಂ ಪುನಃಪುನಃ ।

ಪುನಃ ಪಾಪೇ ಪುನಃ ಪಾಪಮಾರ್ಜಯಂ ಗಣನಾಸ್ಯ ನ ||೬೨||

ಭೂಪಾಂಸುಗಣನಾಪಿಸ್ಯಾತ್ಯದಾಚಿನ್ಮುನಿಸತ್ತಮ ।

ನ ಚೈತತ್ಪಾಪಗಣನಾಂ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ತೋ ಯಮೋಽಪಿ ಸಃ ||೬೩||

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಾದಯಃ ಶಾಂತಾಃ ತತ್ಪಾದಾಹುರಸಂಖ್ಯಯಾ ।

ಯಮದೂತಾಃ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾಃ ತಾದನೇನಾಸ್ಯ ಕೋಟಿಶಃ ||೬೪||

ಭಿನ್ನಾನಿ ಭಂಡಿಪಾಲಾನಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ತ್ರುತಿತಾನ್ಯಪಿ ।

ಏತದ್ವೇಹಾಭಿಘಾತೇನ ಸರ್ವದಾ ಯಮಮಂದಿರೇ ||೬೫||

ಪುನರ್ಜನಿಃ ಪುನಃರ್ಮೃತ್ಯುಪುನಶ್ಚ ಯಮಯಾತಸಾ ।

ಏವಂ ಜನ್ಮಾನಿ ನೀರಾನಿ ಕದ್ವದಾಹ್ನೈಶ್ಚ ಕೋಟಿಶಃ ||೬೬||

ಗೋವಿಂದದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಪವಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಅಸಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈತನು ಸಂಸಾರದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಗಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.
||೬೨||

ಎಲ್ಲೆ ಮುನೀಶ್ವರನೇ, ಭೂಮಿಮುಲ್ಲೆರುವ ದೂರಿನಕಣಗಳನ್ನಾದರೂ ಲೆಕ್ಕ
ಮಾಡಬಹುದು. ಈತನು ಮಾಟರತಕ್ಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲು ಯಮನಿಗೂ
ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ||೬೩||

ಈತನು ಮಾಟದ ಬಹು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಎಣಿಸಿ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ
ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೇ ಮೊದಲಾದವರೂ ಖಿಂತರಾದರು. ಮತ್ತೆ ಕೋಟಿಂತರ ಸಲ
ಈತನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದ ಯಮದೂತರೂ ಬಲಿ ಹೋದರು. ||೬೪||

ಯಾವಾಗಲೂ ಯಮಗೃಹದಲ್ಲಿ ಈತನ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದ
ರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಬೇಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹರಿದುಹೋದುವು. ||೬೫||

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವುದು, ಸಾಯುವುದು, ಮತ್ತೆ ಯಮನ ಬಾಧೆಯನ್ನು
ನುಭವಿಸುವುದು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈತನ ಕೋಟಿಂತರ ಜನ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಷ್ಟಕರ
ಗಳಾಗಿಯೇ ಕಳೆದವು. ||೬೬||

ಪಾಪನಾಶಕರಂ ಕರ್ಮ ನ ಜ್ಞಾತಂ ನ ಕೃತಂ ಮುನೇ |

ಪಾತಕಂ ತು ಪರಂ ಜ್ಞಾತಂ ಕೃತಂ ಚ ಮುಹುರಾದರಾತ್ ||೬೭||

ಭೂಭಾರಭೂತ ಏವಾಯಂ ಪಾಪರಾಶಿಸಮಾಶ್ರಯಃ |

ನ ಪಾಪರಾಶಿಗಣನಾ ಪಾಪಾನಾಂ ಗಣನಂ ಕೌತಃ ||೬೮||

ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪಾಪಾನಿ ಸಾಯಂ ಶಂಕರ ದರ್ಶನಾತ್

ನಷ್ಟಾನಿ ನಾರ್ಜಿತಂ ಪುಣ್ಯಂ ತದ್ವಿನ್ನಂ ಮುನಿಸತ್ತಮ ||೬೯||

ದೇಹಾರಂಭಕಪಾಪಾನಾಂ ಮೂರ್ತಿರೇಷಾ ಕ್ವ ಯಾಸ್ಯತಿ |

ಏತಸ್ಯ ನಾಶಃ ಕೇನ ಸ್ಯಾತ್ಕದಾ ವಾ ತದ್ವದಾಧುನಾ ||೭೦||

ಇದಂ ಚರಮಮೇತಸ್ಯ ಶರೀರಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ |

ಅತಃ ಪರಮನೇನ ಸ್ಯಾತ್ಸಂಗೋಽಪ್ಯೇತ್ಯಂತಮರ್ಲಭಃ ||೭೧||

ಎಲೈ ಮುನಿಯೇ, ಈತನು ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಕರ್ಮಗಳಾಗುವವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಆಚರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಪಕರಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ||೬೭||

ಈತನು ಪಾಪನಮೂಹ ಯುಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರದಂತಿದ್ದನು. ಈತನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪರಾಶಿಗಳನ್ನೇ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಕೇವಲ ಪಾಪಗಳ ಗಣನೆಯು ಹೇಗೆತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ? ||೬೮||

ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯೇ, ಅಷ್ಟು ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವದರ್ಶನಮಾಡಿದುದರಿಂದ ನಾಶವಾದವು.” ಎಂದು ಆ ವಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಹೇಳಿತು. ||೬೯||

ದೇಹದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಈ ನನ್ನ ದೇಹದ ಸ್ವರೂಪವು ನಾಶವಾಗುವುದು ಎಂದು? ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳು. ||೭೦||

ಇದೇ ಈತನಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಶರೀರವಾಗಿರುವುದು. ಮುಂದೆ ಈತನೊಡನೆ ಸಹವಾಸಮಾಡುವುದೂ ನನಗೆ ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾಗುವುದು. ||೭೧||

ಮುಖ್ಯವಿಷಯವೋರ್ವರೇ ಯಥಾ ಕೀಟಿಃ ಸ್ಥಿತಃ ಸದಾ ।

ತಥಾ ಸ್ಥಿತಂ ಮಯಾ ಬೇದೇ ಬಾಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಮುನೀಶ್ವರ ॥೨೨॥

ಯಾನಿ ಕೀಟಿಶರೀರಾಣಿ ಕೀಟಿಕೇಷ್ಯಸ್ಯ ತೇಷ್ವಪಿ ।

ಮಯಾ ಸ್ಥಿತಂ ಪಾಪಭಾಗ್ಯೈಃ ಕೇವಲಂ ನೀಯತೇ ದಿನಂ ॥೨೩॥

ಕಿಂಚೈತಜ್ಜನನಾದತ್ರ ಶಾಂಭವೈರಾಪ್ತುತಾ ಮಹೀ ।

ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಯಾ ಕುತ್ರ ಸ್ಥಾಪ್ಯಂ ತದ್ವಹಾಧುನಾ ॥೨೪॥

ನ ಪಾಪಿಷ್ಠಶರೀರಾಣಿ ರಾಷ್ಟ್ರೇಃ ಸ್ವಿನ್ಮುನಿಪುಂಗವ ।

ಇಲೋ ಬರ್ಹಿವಾ ಗಮನಂ ಮಮ ಶಕ್ಯಂ ನ ಸರ್ವಥಾ ॥೨೫॥

ಶಾಂಭವಾಗ್ರೇಷರೇ ವೃಷ್ಟೇ ಭೀತಶಸ್ತ್ರಾಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ ।

ವಲಾಯುಧಂ ಚ ಸಮಾ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸರ್ವಥಾ ॥೨೬॥

ಎಲೈ ಮುನೀಶ್ವರನೇ, ಈ ವಿಷಯವು ಕಾದ ಮರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಳುವು ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನಾನು ಈ ಬಾಲಕನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದನು. ॥೨೨॥

ಒಂದು ಹುಳುವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹುಳುವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ನಾನೂ ಈ ಪಾಪಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೆನು. ॥೨೩॥

ಈತನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಭೂಬಯಿಲ್ಲವೂ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗುವುದು? ಅಲ್ಲವೆಂದ ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು. ॥೨೪॥

ಎಲೈ ಮುನೀಶ್ವರನೇ, ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಪರ ಶರೀರಗಳೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದೂ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದೂ ಶಕ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ॥೨೫॥

ಈ ನನಗೆ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹು ಭೀತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ಓಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ನನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ॥೨೬॥

ಮುಕ್ತಿಃ ಸಂಪಾದನೀಯಾ ಮೇ ಭೂತಿದಾನೇನ ಕೇವಲಂ ।
 ವಿಭೂತಿಃ ಪಾಪಮೂರ್ತೀನಾಂ ನಾಶಾಯಾಶು ಪ್ರಜಾಯತೇ ॥೭೭॥

ವಿಭೂತಿಧಾರಣಾದೇವ ಮುಕ್ತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ।
 ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮುನೀಶ್ವರತ್ವಂ ಚ ಕೇವಲಂ ಭೂತಿಧಾರಣಾತ್ ॥೭೮॥

ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾತ್ ।
 ನ ಭೂತಿಸದೃಶಂ ವಸ್ತು ಭೂತಿದತ್ತೇನ ಕೇವಲಂ ॥೭೯॥

ಭೂತಿನಿಭೂಷಣಂ ಯೇಷಾಂ ತೇ ಭೂತಪತಿಸೇವನಂ ।
 ಕೃತ್ವಾ ಮುಕ್ತಿಪತಿಂ ಯಾಂತಿ ಮಹಾದೇವಂ ಕೃಪಾನ್ವಿಧಿಂ ॥೮೦॥

ಭೂತಿಪ್ರಭಾವೋ ನ ಜ್ಞಾತಃ ಕೇನಾಪಿ ಭುನ್ವಿ ಸರ್ವಥಾ ।
 ಅತಃ ಸಂಸಾರಭಾರೇಣ ಭವಂಕ್ಷೇವಾತಿಪೀಡಿತಾಃ ॥೮೧॥

ನಾನು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ವಿಭೂತಿಯು (ಐಶ್ವರ್ಯವು) ಪಾಪಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವುದಲ್ಲವೇ? ॥೭೭॥

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳು ವಿಭೂತಿಧಾರಣೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕೇವಲ ಭೂತಿಧಾರಣದಿಂದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯೂ ಬಂದಿತು. ॥೭೮॥

ವಿಭೂತಿ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಐಶ್ವರ್ಯಸಂಪಾದನೆಗೆ ವಿಭೂತಿಸದೃಶವಾದ ವಸ್ತುವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ॥೭೯॥

ಯಾರು ಭಸ್ಮವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ವಿಭೂಷಣವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವರೋ, ಅವರು ದಯಾಮಯನಾಗಿ, ಮುಕ್ತಿದಾಯಕನೂ, ಆಗಿರುವ ಆ ಮಹಾದೇವನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ॥೮೦॥

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಆ ಭಸ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಸಂಸಾರದ ಭಾರದಿಂದ ಬಹುವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ॥೮೧॥

ಅಲೌಕಿಕಂ ಲೌಕಿಕಂ ವಾ ಸ್ವಭಾವೋ ಭಸ್ಮಾತಿಪಾವನಂ ।

ತತ್ಪಾವಯತಿ ಕಾವಿಷ್ಣುವರಿಷ್ಠಾನ್ ಮುಷ್ಯಚೇತನಾನ್ ॥೮೨॥

ಭಸ್ಮ ಸ್ಥೂರ್ವಾಪಿ ಮುಷ್ಕಂ ತೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಪಾವನಂ ।

ಮಹಾಭಸ್ಮಪ್ರಿಯಂ ಭಸ್ಮ ತತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ಮರ್ಬಭಂ ॥೮೩॥

ಪಾಪಾಣಾಂ ಭರ್ತ್ಸನಾಷ್ಟಸ್ಯ ಘಾಸನಾದೀಶ್ವರಸ್ಯ ಚ ।

ತತ್ಪ್ರಸಾದೇನಂ ಶೀಘ್ರವ ಮಮ ಮುಕ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥೮೪॥

ಭವಂತಂ ಗುರುಮಾಗಾತ್ ಭವತ್ಕರತಲಾನ್ವಿತಂ ।

ಭಗ್ಮಾಪಾಯಂ ಸ್ವನೀತ್ಪಾತ್ಯ ಮುಕ್ತೈವಾಹಂ ಭವಾಮ್ಯಹೋ ॥೮೫॥

ಶ್ರೀನಿವಾಸೋ ಭಸ್ಮಭಾವತಾಂ ।

ಸಿದ್ಧಿಮಾಪನಂ ಭಸ್ಮಭಾವತೈರಪಚ್ಛಿತ್ತಂ ನ ಪಸ್ತುತಃ ॥೮೬॥

ಭಸ್ಮವು ಸಿದ್ಧಿಮಾಪನವಾದುದು. ತನ್ನನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಭಸ್ಮವು ಎಂಬುದು ಮುಕ್ತಿಯಾದುದು. ಆದುದು, ಒಂದು ಪಾಪಗಳಾಗಿಯೂ, ದುಷ್ಕಾರಗಳಾದುದಾಗಿಯೂ, ಇವೆರಡನ್ನೂ ಭಸ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ॥೮೨॥

ಜನರು ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಹಿಮೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಿಯವಾದುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಭಸ್ಮವು ಒಂದು ಮರ್ಬಭವನಾದುದು. ॥೮೩॥

ಆ ಭಸ್ಮವು ಪಾಪಗಳನ್ನು ನೂರನಾದಷ್ಟರೇ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಭಸ್ಮ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಆ ಭಸ್ಮವು ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಆಗಾದರೇ ನನಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರಕುತ್ತದೆ. ॥೮೪॥

ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ॥೮೫॥

ವಸ್ತುತಃ ಸತ್ಪ್ರಭಾವರಹಿತರಾದವರು ಮಹಾನ್ಮಭಾವರ ಸಹನಾಸದಿಂದ ಆ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ॥೮೬॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಪಾಲುರಪಿ ಸಾರದಃ |

ಕ್ಷ ತೇ ಭೂತಿಃ ಕ್ಷ ತೇ ಮುಕ್ತಿಃ ಮುಕ್ತಿವಾರ್ತಾಸಿ ದೂರತಃ ||೮೭||

ತ್ವಯಾ ನಿಷ್ಕುರಮೇವೋಕ್ತಂ ಬಾಲಕಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |

ಶಿವವಿದ್ಯಾದೀಕ್ಷಿತೋಽಯಮತ್ರ ತತ್ಪಾಪಸಾಧನಂ ||೮೮||

ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಶೈವವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಸೋಽಪಿ ಮಹಾನ್ ಖಲು |

ತತ್ರ ನಿಷ್ಕುರಮುಕ್ತಾಂತೇ ನರಕಂ ಯಾತಿ ಸರ್ವಥಾ ||೮೯||

ಅಜ್ಞಾನೇನ ಪ್ರಮಾದಾದ್ವಾ ಪ್ರಸಂಗಾದ್ವಾ ಕೇವಲಚನ |

ಶಿವಜ್ಞಾನಾನ್ವಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ನಮೋದ್ಯಃ ಸ ಪಾಪಧೀಃ ||೯೦||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾರದ ಮಹರ್ಷಿಯು ಕೃಪಾಮಯನಾದರೂ ಹೀಗೆಂದನು, “ನಿನಗೂ ಭೂತಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿ, ಇವುಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರವುಂಟು. ಆ ಮುಕ್ತಿಯ ಬೆಸರೂ ಸಹ ನಿನ್ನಿಂದ ಬಹು ದೂರವಿರುತ್ತದೆ. ||೮೭||

ಮತ್ತು ಈ ಬಾಲಕನು ಶಿವವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ ರಿಂದಲೇ ಈತನು ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಸಿರುವನು. ಅಂತಹ ಬಾಲಕನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಆರೀತಿ ಮಹಾತ್ಮರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ನುಡಿಯುವುದು ವಾಪಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ||೮೮||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು, ಶಿವವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವನೋ ಅವನು ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಅಂತಹವನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕುರ ವಾಗಿ ನುಡಿದರೆ ಬಿಂಡಿತವಾಗಿ ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ||೮೯||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರಮಾದದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವವಿಧದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಶಿವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುರಸ್ಕರಿಸು ವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನನ್ನು ಪಾಪಿಯೆಂದು ಗಣಿಸಬೇಕು. ||೯೦||

ಶೈವವಿದ್ಯಾದೂಷಕಾನಾಂ ನರಕೇ ವಸತಿಃ ಖಲು ।

ಅತಃ ಪರಂ ತ್ವಯಾಪ್ಯಾಶು ಗಂತವ್ಯಂ ನರಕೇ ಧ್ರುವಂ ॥೯೧॥

ಶೈವದೀಕ್ಷಾಪೂತದೇಹಃ ಪುಣ್ಯಪುಂಜ ಇತಿ ಸ್ತುತಃ ।

ತತ್ರ ನಿಷ್ಕುರಮುಕ್ತ್ವಾಂತೇ ಯಾಂತ್ಯೇವ ನರಕಂ ಧ್ರುವಂ ॥೯೨॥

ವಿಭೂತಿಧಾರಣೇ ಭಕ್ತಿಶ್ಯಾಂಕರೇ ಶಂಕರೇಽಪಿ ವಾ ।

ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸ ತು ಮುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯಸ್ಯ ತು ನ ಸಾ ಖಲು ॥೯೩॥

ಭಸ್ತೃಧಾರಣಪೂತಾತ್ಮಾಯಃ ಪೂತಃ ಶಿವವಿದ್ಯಯಾ ।

ಕ ಏವ ತಾವದುತ್ಕ್ರಷ್ಟೋ ತತ್ರೇಷ್ಯಂ ಚೇಷ್ವಭಾಷಣಂ ॥೯೪॥

ಶಿವವಿದ್ಯಾದೀಕ್ಷಿತೇಷು ವಿನಯೇನಾನುವರ್ತನಂ ।

ಸರ್ವಪಾಪವಿನಾಶಾಯ ಸದ್ಯ ಏವ ಪ್ರಚಾರಯತೇ ॥೯೫॥

ಶಿವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸತಕ್ಕವರಿಗೆ ನರಕವೇ ವಾಸಸ್ಥಾನವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೀನೂ ಸಹ ಬಂಜಿತ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ॥೯೧॥

ಶಿವವಿಚಾರವಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯೊಂದುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅತನ ದೇಹವು ಪುಣ್ಯಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಂತಹವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸತಕ್ಕವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ನರಕವೇ ಗತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ॥೯೨॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಯಾಗಲೀ, ಶಿವನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾದವನೋ ಅಂತಹವನನ್ನು ಮುಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತನಾದವನಿಗೆ ಆ ಮುಕ್ತಿಯು ದೊರಕಲಾರದು. ॥೯೩॥

ಯಾವನು ಭಸ್ತೃಧಾರಣೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶಿವವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೂ ಪೂತನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೆನಿಸುವನು. ಅವನೊಡನೆಯೇ, ಭಾಷಣ, ನಡತೆ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು. ॥೯೪॥

ಶಿವವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿರತಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ॥೯೫॥

ಶಿವವಿದ್ಯಾಮಣಿಃ ಕಂಠೇ ಯದಾ ಯಸ್ಯಾಧಿತಿಷ್ಠತಿ |

ತದಾ ತದ್ವಶಮಾಯಾಂತಿ ಸರ್ವೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ ಸುರಾಃ ||೯೬||

ಕಲ್ಪಾಂತವಹ್ನಿರೂಪಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯಾಸ್ತ್ಯಾಧುನಾ ಮಯಾ |

ತೇಜೋ ನ ಶಕ್ಯತೇ ಸೋಽಧುಂ ನಿಷ್ಕುರೋಕ್ತಿಸ್ತು ದೂರತಃ ||೯೭||

ಯಸ್ತು ಸ್ವಾಪೇಕ್ಷಯಾ ನೀಚಸ್ತತ್ರ ನಿಷ್ಕುರಭಾಷಣಂ |

ಕದಾಚಿದುಚಿತಂ ತತ್ರಾಪ್ಯುಚಿತಂ ತತ್ಕಥಂ ಸದಾ ||೯೮||

ಸ್ವಾಧೀನಾಂ ರಸನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿಷ್ಕುರಂ ಯೋ ವದಿಷ್ಯತಿ |

ಸ ನಾರಕೀತಿ ವಿಚ್ಛೇದಯಃ ತದ್ಭೃತಃ ಪಾಪಸಾಧನಂ ||೯೯||

ಮನುಜನು ಯಾವಾಗ ತನ್ನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಮಣಿಯನ್ನು (ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು) ಧರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈತನ ವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೯೬||

ಈ ಬಾಲಕನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಈತನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹುದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕುರೋಕ್ತಿಯು ಬಹು ದೂರವಾಗಿರಬೇಕು. ||೯೭||

ಯಾವನು ತನ್ನನ್ನು ಯೋಗ್ಯನೆಂದೂ ತನ್ನ ನಡತೆಗಳು ಉಚಿತವಾದುವುಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಇತರರನ್ನು ತನಗಿಂತಲೂ ನೀಚರೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವನೋ, ಅದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆತಾನೆ ಉಚಿತವಾದೀತು ? ||೯೮||

ಯಾವ ಮನುಜನು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಕುರವಾದ ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಏತಕ್ಕೊಂದರೆ, ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಪಾಪಸಾಧಕವಾದುದು. ||೯೯||

ಶಿವನಾನೋಚ್ಚಾರಣಾಯ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾ ಜಿಹ್ವಾ ವಿಶೇಷತಃ ।

ತತಸ್ತಯಾ ನಿಷ್ಕುರೋತ್ತಿರಯುಕ್ತೋ ದೇಹಿನಾಂ ಖಲು ||೧೦೦||

ಮಧುರಾನ್ಮಧುರಂ ಮನೋಹರಂ

ಸುಕರಂ ಶಂಕರನಾಮ ಕೇವಲಂ ।

ವದತಿ ಶ್ರುತಿಭೂತಿಸಾವನೋ

ಮಧುರಾಸ್ವಾದನಲೋಲಜಿಹ್ವಯಾ ||೧೦೧||

ಮಧುರೋತ್ತಿಭಿರೇವ ಮೋಷಣಂ

ಮಧುರಾಲಾಪಸುಧಾರಸಂಜ್ಞಯಾ ।

ಅನಯಾ ಖಲು ಜಿಹ್ವಯಾ ಮುಹುಃ

ಶಿವನಾಮಾವೃತಸಾನಮಾಪ್ನಿತಂ ||೧೦೨||

ಆರೋಗ್ಯಂ ಪರಮಾಯುರುತ್ತಮನುತಿಃ ಸೌಖ್ಯಾಗೃಹ್ಯವೃದ್ಧಿರ್ಯತಃ

ಶ್ರೇಯೋರೂಪಮುದಾರತಾ ರತಿಗುಖಂ ಸಂತಾನವೃದ್ಧಿರ್ಮಹಃ ।

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನಾಲಗೆಯು ಮುಖವಾಗಿ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು ಕ್ಷಾಗ್ಗಿರಿಯೇ ಸ್ವಜಸಲ್ಪಚ್ಛಿದ್ರ. ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ನುಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ಅಯುಕ್ತವಾದುದು. ||೧೦೦||

ಶ್ರುತಿ (ಶಿವಪದ್ಯ) ಯಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಏಕಭೂತಿಯಿಂದಲೂ, ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿರತಕ್ಕ ಮನುಜನು ಮಧುರವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಸ್ವಾದನೆಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಾಲಗೆಯಿಂದ, ಎಲ್ಲಾ ಮಧುರವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಮಧುರವಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ, ಇರತಕ್ಕ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ||೧೦೧||

ಯಾವಾಗಲೂ ಮಧುರವಾದ ಉಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ, ಮಧುರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಅಮೃತದ ರಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ, ಶಿವನಾಮ ಎಂಬ ಅಮೃತಸಾನವೂ, ನಾಲಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲವೇ? ||೧೦೨||

ಶಿವ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಿಕ್ಕುವೂ ಶಂಕರಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ, ಮನುಜನು, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಅಯುರ್ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿ

ಕಾಂತಿಃ ಶೌರ್ಯಮಪಾರಶತ್ರುನಿಜಯೇ ವಿದ್ಯಾಽಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯತೇ
ನಿತ್ಯಂ ಶಂಕರಪೂಜಯಾ ಶಿವಮಹಾವಿದ್ಯಾವತಾ ಸರ್ವಥಾ ||೧೦೩||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ನಾರದಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೃತೃ ಶಿವವಿದ್ಯೋಪದೇಶ ಕಥಾಮಹಿಮಾವರ್ಣನಂ
ನಾನು ಸ್ತೋತ್ರೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯನ್ನೂ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸು, ಔದಾರ್ಯವೂ, ರತಿಸುಖವೂ, ಪುತ್ರವೃದ್ಧಿಯೂ,
ಕಾಂತಿಯೂ, ಶೌರ್ಯವೂ, ಅಪಾರವಾದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಗೆಲ್ಲಬಹುದಾದ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೊಂದುವನು ಎಂದು ನಾರದನು
ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬುದಾಗಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಹೇಳಿದನು. ||೧೦೩||

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಹರ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಮೂರನೇ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ
ನಾರದನಿಂದ ರಾಜಬಾಲಕನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವವಿದ್ಯೆಯ ಕಥೆಯು
ಮಹಿಮಾ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ಅರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಃ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

|| ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತ್ಯುದೀರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪಾಪಮೂರ್ತಿರುವಾಚ ತಂ ।

ಕೃತಾರ್ಥಂ ಕುರು ಮಾಂ ದೀನಾಂ ದೀನಬಂಧೋ ಮಹಾಮುನೇ ||೧||

ಅಜ್ಞಾನೇನಾಪರಾರ್ಥೇನ ಕಾರಣೇನ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ಕ್ಷಂತವ್ಯಾಸ್ತೇ ಮಹಾಭಾಗ ಕ್ಷಮಾಯುಕ್ತ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ||೨||

ಕೃತಾಪರಾರ್ಥೇ ಕುರ್ವಂತಿ ಕರುಣಾಂ ದೀನವತ್ಸಲಾಃ ।

ತದಭಾವೇ ತಯಾ ಕಿಂ ವಾ ಮುನೇ ಕರುಣಯಾ ವದ ||೩||

ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಆ ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಮತ್ತೆ ನಾರದನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಎಲೈ ಮಹಾಮುನಿಯೇ ನೀನು ದೀನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಂಧುವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಅದರಿಂದ ದೀನಳಾಗಿರುವ, ನನ್ನನ್ನೂ ಕೃತಾರ್ಥಳನ್ನೂ ಮಾಡು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು. ||೧||

ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಕಾರಣ ಅನೇಕ ಅಪರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನು. ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿಯೂ ಕ್ಷಮಾಪೀಲರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಾವು ಆ ಅಪರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ||೨||

ದೀನರಕ್ಷಕರಾದವರು ಮಹಾಪರಾರ್ಥ ಮಾಡಿದಂತಹವರನ್ನೂ ಕರುಣೆಯಿಂದ

ಯನೋಽಪಿ ಕರುಣಾಹೀನಃ ಕರೋತಿ ಕರುಣಾಂ ಖಲು ।

ಕದಾಚಿದಿತಿ ನೇ ತಾನದಪರಾಧಂ ಪ್ರಣಶ್ಯತು ||೪||

ಅಪಾರಪಾಪನಾಶೇ ಚೇತ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ತರ್ಹಿ ಕಿಂ ಮಮ ।

ಅಪರಾಧಾಪಸರಣೇ ನ ಶಕ್ತಿಃ ಶಾಂಭವೋಽಸ್ಯ ತೇ ||೫||

ಕ್ಷಣಂ ನಾ ಯೇನ ಸಂಲಾಪಃ ಶಾಂಭವೇನ ಸಹಾದರಾತ್ ।

ಕೃತಸ್ತಸ್ಯಾಘ್ನಿಲಯೋ ಭವತೀತ್ಯಪಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ ||೬||

ಪಾಪರಾಶಿನಿನಾಶಾಯ ಶಾಂಭವಾಂಗಾನಿಲೋಽಪ್ಯಲಂ ।

ಗಂಗಾತರಂಗಾನಿಲವದ್ವಿಶೇಷೋ ನ ತಯೋರ್ಮತಃ ||೭||

ಮನ್ನಿಸುವರು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುನಿಯೇ, ಆ ಕರುಣೆ ಎಂಬ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಏನುತಾನೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದೀತೆಂದು ಹೇಳು. ||೩||

ಕರುಣಾಹೀನನಾಗಿರತಕ್ಕ ಯಮನೂ ಸಹ ಕೆಲವು ಸಲ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿರಿ. ||೪||

ಶಿವನೇವಕರಾದವರಿಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ವಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಲು ನಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆ ? ||೫||

ಯಾರು ಶಿವಕಿಂಕರರೊಡನೆ ಆದರದಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಸಲ್ಲಾಪ ಮಾಡುವರೋ, ಅಂತಹವರ ಪಾಪರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವುವೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೬||

ಗಂಗಾನದಿಯ ಅಲೆಗಳೆಂದೊಂಟಾಗುವ ಗಾಳಿಯು ಹೇಗೆ ಪಾಪರಾಶಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇರೀತಿ ಶಿವಭಕ್ತನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ (ಆತನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ) ಗಾಳಿಯೂ ಕೂಡ ಪಾಪದ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ||೭||

ಶೈವಾಂಗಾಲೋಕನಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಕೃದ್ವಾ ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ।

ಸ ಪೂತಃ ಕೃತಕೃತ್ತ್ವ ತತ್ಪುಣ್ಯಮಮಿತಂ ಖಲು

॥೪॥

ಶಾಂಗಾಂಗಸಂಗಃ ಖಲು ದುರ್ಲಭೋಽತ್ರ

ಲೋಕೋತ್ತರಃ ಪಾವನ ಪಾವನೋಯಂ ।

ತ್ವಂ ಶೈವವಿದ್ಯಾನಿಧಿರೇವ ಸಾಕ್ಷಾತ್

ನಿದಾನಲಾಭೇ ಸುಖಮೇವ ನೂನಂ

॥೫॥

ಲಬ್ಧ್ವಾ ನಿದಾನಾನಿ ಭವಂತಿ ಲೋಕೇ

ಬಹುನಿ ಪಾವತ್ಸುಖಿನಸ್ತಥಾ ಚ ।

ಅನೇಕಶಾಂಗಾಂಗಸಮಾಗಮೇನ

ಲಭ್ಯಾಸುಖಾನಾಂ ನ ಪರಂ ಪರಾ ಕಿಂ

॥೬॥

ಕಿಂ ಚಾಧುನಾ ಸಂನಿಹಿತಃ ಶಿವೋಽತ್ರ

ಲಿಂಗೇಷು ತುಂಗೇಷು ಮನೋಹರೇಷು ।

ತದ್ಭರ್ತನಾದೇವ ವಿಮುಕ್ತಿರದ್ಯ

ಜಾತಾ ಮಮೇತಿ ಪ್ರಮಿತಿಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾ

॥೭॥

ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ಶಾಂಭವನ ಅವಯವಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನೇ ದಪಿತ್ರಪುರುಷನು. ॥೮॥

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಯೂ, ಅತಿ ಪವಿತ್ರವಾಗಿಯೂ, ಇರತಕ್ಕ ಪರಶಿವ ಭಕ್ತನ ಸದವಾಸವು ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ಅಂತಹ ಶಿವವಿದ್ಯೆಗೆ ನೀನು ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಸಕಲ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ನಿನ್ನ ಸದವಾಸ ದೊರೆತ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸುಖ ಉಂಟಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ॥೯॥

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತಹ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಖಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸದವಾಸಗಳನ್ನು ಪಡೆದಮೇಲೆ ಸುಖದ ಪರಂಪರೆಯು ಸಿಕ್ಕಲಾರದೇ? ॥೧೦॥

ಆದುದರಿಂದ ಮನೋಹರಗಳಾಗಿಯೂ, ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಇರತಕ್ಕ ಈ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸಂನಿಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಈಗ ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ. ॥೧೧॥

ಅತಃ ಪರಂ ದೇಹವಿಸರ್ಜನಾಯ

ತಾವದ್ವಿಲಂಬೋಸ್ತು ತತಸ್ತು ಕಿಂ ನೋ

ಕಿಂ ಚಾಧುನಾ ಲಿಂಗಶರೀರಸಾಶೋ

ಲಿಂಗೇಷು ದೃಷ್ಟೇಷ್ವಧುನೈವ ವೃತ್ತಃ

||೧೨||

ಲಿಂಗಾನಿ ದೃಷ್ಟಾನಿ ಯದೈವ ಯೇನ

ತದೈವ ಸಾಪಾನಿ ಲಯಂ ಗತಾನಿ ।

ಗತೇಷು ಸಾಪೇಷು ನ ಲಿಂಗದೇಹಃ

ಸಾಪಾನುಬದ್ಧಃ ಬಲು ಲಿಂಗದೇಹಃ

||೧೩||

ಯದಿಂದುಮಾಲಿಪ್ತ ಲಮಾತ್ರನೇವ

ದೃಷ್ಟಂ ಮಹಾಘ್ರಪ್ರಲಯಾಯ ಶಕ್ತಂ ।

ಅತಃ ಪರಂ ಲಿಂಗವಿಲೋಕನೇನ

ಪಾಪಸ್ವರೂಪಾನ್ ಭಯಂ ಭವಾಬ್ಧೌ

||೧೪||

ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಶರೀರವೆಂಬ ಒಂದು ಅವಾಂತರ ಶರೀರವು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಪುಣ್ಯ ಫಲಾನುಭವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಲಿಂಗ ಶರೀರವು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಈ ಶರೀರವು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶ ವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ನಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ. ||೧೨||

ಯಾವಾಗ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಸುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಲಿಂಗದೇಹವು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವುದಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾದನಂತರ ಲಿಂಗದೇಹವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೩||

ಈಶ್ವರನು ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೂ ಮಹಾಮಯಾ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಲಿಂಗವನ್ನೇ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಪಸ್ವರೂಪವೇ ನಾಶವಾಗಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೪||

ಭಾಗ್ಯಾನಿ ಲಿಂಗಾನವಲೋಕನೇನ
ನಶ್ಯಂತಿ ತಾವದ್ವಿಲಯಸ್ಯ ಬೀಜಂ ।
ತದೇವ ಯಸ್ಮಾದಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಂ ಹಿ
ಲಿಂಗೇಷು ವ್ಯಷ್ಟೇಷು ಸುಖಾನಿ ನೂನಂ

||೧೫||

ಸುಖಾನಿ ಲಿಂಗಪ್ರಭವಾನಿ ತಾನಿ
ಲಿಂಗಾಧ್ಯವಂತೈವ ವಿಲೋಕನೇನ ।
ಅತಃ ಪರಂ ಮೇ ಸುಖಸಂಗತಿಃ ಸ್ಯಾ
ದತ್ಪ್ರಾಂತರಾಯಸ್ತು ನ ಸರ್ವಥಾಽಪಿ

||೧೬||

ಶಾಂಗಾಂ ಗಸಂಗಸ್ತ್ವತಿದುರ್ಲಭೋ ಹಿ
ಲಿಂಗಾನುಷಂಗಸ್ತದಪೇಕ್ಷಯಾ ಹಿ ।
ದೈವಾದ್ವೈಯೋರಪ್ರ ಸಮಾಗಮೇನ
ಪುನ ಪುನಃ ಸ್ಥಾತ್ಸುಖಕಲ್ಪವಲ್ಲಿ

||೧೭||

ಶಾಂಗಾನಿ ಲಿಂಗಾನಿ ಚರಾಣಿ ಯಾನಿ
ಸ್ಥಿರಾಣಿ ತೇಷಾಮವಲೋಕನೇನ ।

ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನಮಾದದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಭಾಗ್ಯಗಳು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ ನಾಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಭಕ್ತಿತನುಗಿರುವುದರಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನದಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ||೧೫||

ಸುಖವು ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಈಗ ನಾನು ಲಿಂಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೂ, ನನಗೆ ಯಾವ ವಿಘ್ನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಖವು ಈಗಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ||೧೬||

ಶಿವಭಕ್ತನ ಅಂಗಸಂಗವು ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನವಾಗುವುದಂತೂ ಮತ್ತೂ ಕಷ್ಟ. ಪ್ರಕೃತ ಇವೆರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ ಯಾವ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆ ತಾನೆ ನನಗೆ ಕೊರತೆಯಿದ್ದೀತು ? ||೧೭||

ಲಿಂಗಗಳು ಚರಗಳೇ ಆಗಲಿ, (ಜಂಗಮ ರೂಪಿಯಾದ ಶಿವಯೋಗಿ) ಸ್ಥಿರಗಳೇ ಆಗಲಿ, (ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಶಿವಲಿಂಗ) ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ

ಆನಂದರಾಶಿಃ ಸಮುದೇತಿ ನೂನಂ

ಅತಃ ಕುತಃ ಸ್ಯಾದ್ಭಯರಾಶಿಭೀತಿಃ

||೧೮||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಾರದೋ ಹೃಷ್ಯಮಾನಸಃ |

ದದೌ ಭೂತಿಕಣಾನ್ ತಸ್ಯೈ ತದಾ ತಲ್ಲಿಂಗಮಂಡನೇ

||೧೯||

ದ್ವಿತ್ವೈರಪಿ ಪನಿತ್ವೈಸ್ತೈರ್ಯುತಾ ಭಸ್ಮಕಣೈಃ ಕ್ಷಣಾತ್ |

ತತ್ಕಾಜ ತಾಂ ತನುಂ ಘೋರಾಂ ಕುರೂಪಾಂ ಕುಸ್ಥಿತಾಮಪಿ

||೨೦||

ತತಃ ಪಾಪಶರೀರಸ್ಯ ನಾಶೇ ತದ್ದೇಹದೇವತಾ |

ತದ್ಭೂತಿಕಣಯೋಗೇನ ದಿವ್ಯಂ ರೂಪಮವಾಪ ಚ

||೨೧||

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಸಂಕಾಶಾಂ ತನುಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನೋಹರಾಂ |

ಪೌರುಷಂ ರೂಪಮಾಸಾದ್ಯ ಬಭೌ ವಿಸ್ಮಾಪಯನ್ ಜನಂ

||೨೨||

ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆನಂದದ ರಾಶಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುನಃ ಭಯವು ಹೇಗೆತಾನೆ ಉಂಟಾದೀತು ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ನಾರದನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿತು. ||೧೮||

ಈ ರೀತಿ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರದನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಲಿಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮೂರ್ತಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯ ಕಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ||೧೯||

ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಭಸ್ಮಕಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ, ಕುರೂಪವಾಗಿಯೂ, ಕುಸ್ಥಿತವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಅದರ ದೇಹವು ಮಾಯವಾಯಿತು. ||೨೦||

ಆ ಪಾಪಶರೀರವು ನಾಶವಾದ ನಂತರ ಆ ದೇಹದ ದೇವತೆಯು ಆ ವಿಭೂತಿಯ ಕಣಗಳ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ವಡೆಯಿತು, ||೨೧||

ಆ ರೂಪವು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಇದ್ದು ಪುರುಷಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆ ಆಕಾರವು ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ||೨೨||

ತತೋ ವಿಭೂತಿಪೂತಾಂಗೋ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಾನ್ವಿತಃ |
 ಪ್ರಣಮ್ಯ ದಂಡವದ್ಭುಮೌ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಂ ||೨೩||
 ತತಸ್ತಂ ಪುರುಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೂಪಾಲಃ ಪ್ರೀತಮಾನಸಃ |
 ಪೂರ್ವಪೂರ್ವಭವೇ ಕಾಯಂ ತದ್ವದೇಶ್ಯಾಹ ನಾರದಂ ||೨೪||

|| ನಾರದ ಉಪಾಹ ||

ದೃಷ್ಟಂ ತಾವತ್ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ ತವಿಸ್ಮಯಸಾಧನಂ |
 ಶಿವವಿದ್ಯಾಪ್ರಭಾವೋಽಪಿ ಜ್ಞಾತಃ ಖಲು ವಿಶೇಷತಃ ||೨೫||
 ರಾಜನ್ ಅನಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ಜೀವಾಸ್ತಾ ದ್ವಿರೇವತಃ |
 ಜೀವಾನಾಂ ದೇಹಭೇದೋಽಪಿ ನಟಿಸ್ಯೇವಾಸುನರ್ವತೇ ||೨೬||
 ನಟೋ ಬಹೂನಿ ರೂಪಾಣಿ ಗೃಹ್ಯಾತ್ಯೇಕಸ್ತಥಾ ಖಲು |
 ದೇಹದ್ವಯಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸರ್ವದಾಸ್ಯಧಿಶ್ಯತಿ ||೨೭||

ಅನಂತರ ತನ್ನ ಅಂಗಗಳನ್ನು ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೆಂಬ ಆಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ದಂಡದಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿತು. ||೨೩||

ಅನಂತರ ರಾಜನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು, ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಶರೀರಗಳಾವುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ||೨೪||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಈಗ ನೀನು ಬಹು ಏಷ್ಯಮಂಡಲವಾಗಿರತಕ್ಕ ದ್ವೈಪನ್ನ ಕಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಮತ್ತು ಶಿವವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೂಡ ಜಿನ್ನಾ ನೀನು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ||೨೫||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವಗಳೂ ಸಹ ಅನಾದಿಯಾದವುಗಳೇ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಟನು ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೂ ಯಾವರೀತಿ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವನೋ, ಆದರಂತೆ ಆ ಜೀವಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅನೇಕ ದೇಹಗಳುಂಟು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವುಗಳು (ಯಾವ ತರಹ ದೇಹವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದಾಗ್ಯೂ) ಎರಡು ದೇಹಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ||೨೬-೨೭||

ಭಿನ್ನಾ ಲಿಂಗಶರೀರಸ್ಯ ದೇವತಾ ಕಾಚಿದೇವ ಸಾ ।

ದೇವತಾಸ್ಥೂಲದೇಹಸ್ಯ ಸಾಪಿ ಭಿನ್ನೈವ ತಿಷ್ಠತಿ ||೨೮||

ಸ್ಥೂಲದೇಹಸ್ಯ ವಿಲಯೇ ಲಿಂಗದೇಹೋಽನುವರ್ತತೇ ।

ಲಿಂಗದೇಹಲಯಸ್ತಾವನ್ಮುಕ್ತಿಕಾಲೇ ಪ್ರಜಾಯತೇ ||೨೯||

ದ್ವಿವಿಧೋ ಮುಕ್ತಿಕಾಲೋಽಪಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿರಿಹಾಸರಾ ।

ಜ್ಞೇಯಾ ಪರಮಮುಕ್ತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವಥಾ ಸಾ ವಿಲಕ್ಷಣಾ ||೩೦||

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿದಶಾಯಾಂ ಚ ಶಿವವಿದ್ಯಾಪ್ರಭಾವತಃ ।

ಲಿಂಗದೇಹನಿಶಾಶೋಽಪಿ ಕಸ್ಯಚಿಜ್ಞಾಯತೇ ನೃಪ ||೩೧||

ಲಿಂಗದೇಹಾಭಿಮಾನೋಽಪಿ ಭೂತಿಸಂಗಾದ್ವಿನಶ್ಯತಿ

ತದ್ದೇಹದೇವತಾಯಾಶ್ಚ ತದ್ವಿನಾಶೇನ ಕೇವಲಂ ||೩೨||

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಶರೀರವೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಹ ಭಿನ್ನಗಳಾದ ಬೇರೆ ಒಂದೊಂದು ದೇವತೆಯು ಇರುತ್ತದೆ. ||೨೮||

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು ಮಾತ್ರ ನಾಶವಾಗಿ ಆ ಲಿಂಗದೇಹವು ಪ್ರತಿಸ್ಥೂಲದೇಹಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಲಿಂಗದೇಹವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ||೨೯||

ಆ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ “ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ, ಪರಮ ಮುಕ್ತಿ,” ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಭೇದವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಮ ಮುಕ್ತಿಯು ಬಹು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದು. ||೩೦||

ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ (ಜೀವಸಿದ್ಧರೂ ಸಹ ಇಹ ವ್ಯಾವಾರಗಳಲ್ಲದೇ ಆ ಪರಮ ದೈವದಲ್ಲೇ ಆಸಕ್ತವಾಗಿ ಮುಕ್ತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರು) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವವಿದ್ಯಾಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಲಿಂಗದೇಹದ ನಾಶವು ಆಗುವುದುಂಟು. ||೩೧||

ವಿಭೂತಿಯ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಆ ಲಿಂಗದೇಹಾಭಿಮಾನವೂ ಮತ್ತು ಆ ದೇಹದ ದೇವತೆಯ ಅಭಿಮಾನವೂ ಸಹ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ||೩೨||

ತಪಸಾ ದೇವತಾ ರಮ್ಯಂ ಧೃತ್ವಾ ದೇಹಂ ನಿರೇಷತಃ ।

ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಚರತಿ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸತ್ಯಲೋಕಾದಿಷು ಧ್ರುವಂ ||೩೩||

ಅತಃ ಸರಮಯಂ ಶಾವತ್ಪುರುಷೋ ಭೂತಿಸಾವನಃ ।

ಶಿವನಾಮಾನುಸಂಧಾನಸುಧಾಸಾನರಶೋ ಭವೇತ್ ||೩೪||

ಅತಃ ಪರಂ ನ ದೇವೇಷು ಸ್ಪೃಹಾಪ್ಯಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।

ಅಯಂ ದೇವಃ ಪುಣ್ಯರೂಪೋ ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪಿ ಸಂಚರನ್ ||೩೫||

ಸಂಚಾರೇ ಶಿವನಾಮಾನಿ ಗಾಯನ್ಮೇವ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ಪಾಪದೇಹಸ್ಯ ವಿಲಯೇ ನ ಪುನಃ ಪಾಪಸಂಗಮಃ ||೩೬||

ದೇವಾನ್ಮಯಾ ಪಾಪದೇಹಃ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಃ ಶಿವಾಚ್ಛಯಾ ।

ಅತಃ ಪರಂ ನ ರಸ್ಯಾಸ್ತು ಸಂಗಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಮಮ ||೩೭||

ಮುಕ್ತೋಹಂ ಕೃತಕೃತೋಹಂ ದ್ವಿತ್ವೈರ್ಭೂತಿಕಣೈರಪಿ ।

ಶೈವಾವ್ಯಷ್ಟಿ ಮುಹೇಶಸ್ಯ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಶಾಲಿನಃ ||೩೮||

ಬಹುಕಾಲ ತದಸ್ತುನಾದುವುವುದು ಆ ದೇವತೆಯು ಬಂದು ರಮ್ಯವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನಬಂದಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸತ್ಯಲೋಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ||೩೩||

ಅನಂತರ ಈತನಿಗೆ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಹವು ಪುಣ್ಯಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ||೩೪||

ಆ ರೀತಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಾಹಿಬಾಹಿಗೂ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನೇ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಪಾಪದೇಹವಾದ ಲಿಂಗದೇಹವು ಸಾರವಾದನಂತರ ಪುನಃ ಪಾಪಸಂಗಮವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೩೫||

ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿರೇಖದಿಂದ ಪಾಪದೇಹವು ನಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮತ್ತೆ ಆ ದೇಹದ ಸಹವಾಸವು ಆಗದಿರಲಿ. ||೩೬||

ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನಾಗಿರುವ ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯು ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಅವರ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಾನು ಈ ಕೇವಲ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಭಸ್ಮಕಣಗಳಿಂದಲೇ ಕೃತಕೃತನೂ ಮುಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ||೩೭||

ಅತಃ ಪರಂ ನ ಕಾಲಾದ್ವಾ ಮಮ ಭೀತಿರಿತಃ ಪರಂ ।

ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪಿ ಸಂಚಾರೋ ಲೋಕೇಷು ವಿಗತಸ್ಪೃಹಃ ॥೩೯॥

ಅತಃ ಪರಂ ನ ಚಾದಾನಂ ನ ವಿಸರ್ಗೇಽಪಿ ಕುತ್ಸಿತೇ ।

ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ನಿವೃತ್ತಿಶ್ಚ ನಿರ್ಗಮಸ್ಥಿತಿರೇವ ವಾ ॥೪೦॥

ನ ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ವಾಸ್ಯ ತದಾಕಾಂಕ್ಷಾಪಿ ನ ಧ್ರುವಂ ।

ನ ಸಂಗತಿರಸಂಗೋ ವಾ ಸ್ವಾನಂದಾನುಭವೇ ಸತಿ ॥೪೧॥

ಮಹಾಶಾಂಭವದತ್ತೇನ ಭಸ್ಮನಾ ಲಿಂಗದರ್ಶನೈಃ ।

ಪ್ರಾಪ್ತಮೇತನ್ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯಂ ದುರ್ಲಭಂ ಖಲು ಸರ್ವಥಾ ॥೪೨॥

ಅನೇಕಕಲ್ಪಪರ್ಯಂತಂ ದೇಹಬಂಧಃ ಸ್ಥಿತೋ ಮಮ ।

ಅತಃ ಪರಂ ಚಿತಂ ನೂನಂ ನಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಸಾರಶೃಂಖಲಾ ॥೪೩॥

ಆ ರೀತಿ ನಾನು ಮುಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಯಮನಿಂದಲೂ ಯಾವ ಭೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆಶಾರಹಿತನಾಗಿ ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಸಂಚರಿಸ ಬಹುದು. ॥೩೯॥

ಅನಂತರ ಯಾವ ಸ್ವೀಕಾರವೇ ಆಗಲಿ, ದುಃಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದುದೋ ಅಥವಾ ಸರಿಯಾದುದೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ನಿವೃತ್ತಿ ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಆನಂದಮಯನಾಗಿರುವೆನು. ॥೪೦॥

ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶಿವನು ಅರ್ಥ. ಶಿವೋಹಂ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ, ಕಾರಣಗಳೂ ತೀಯಲಾರವು. ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ ಸಹ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಲೀ, ಅನಾಸಕ್ತಿಯಾಗಲೀ ಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ॥೪೧॥

ಮಹಾಶಿವಭಕ್ತನಾದ ನೀನು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಈ ಕುಶ್ವರಲಿಂಗದ ದರ್ಶನಗಳಿಂದಲೂ ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದ ಈ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ದೊರಕಿತು. ॥೪೨॥

ನನಗೆ ಈ ದೇಹವು ಅನೇಕ ಕಲ್ಪದ ವರೆಗೂ ಇದ್ದಿತು. ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ನಾನು ದೂರಮಾಡಿದೆನು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಬಂಧನವೂ ಇನ್ನು ನಾಶವಾಯಿತು. ॥೪೩॥

ಚಿರಂ ಕುಸ್ತಿತಗರ್ಭೇಷು ಸ್ಥಿತಂ ದುಃಖೇನ ಸರ್ವದಾ ।

ನಿರ್ಗತಂ ಕುಸ್ತಿತೇನ್ಯೈವ ಯೋನಿಮಾರ್ಗೇಣ ಕೋಟಿಶಃ

ಸಹಸ್ರಕೋಟಿಸಂಖ್ಯಾಕಯೋನಿಮಾರ್ಗವಿನಿರ್ಗಮಾತ್ ।

ಭುಕ್ತಾನ್ಯಸಾರದುಃಖಾನಿ ತಾನಿ ನಾತಃ ಪರಂ ಖಲು ||೪೫||

ಸಂಗಃ ಸಮಭವದ್ವ್ಯೂಷಯಂ ಶಾಂಭವೈಃ ಸಹ ತೇನ ಮೇ ।

ಸಂಸಾರ ಬಂಧಮೋಕ್ಷೋಽಭೂತ್ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಸರ್ವಥಾ ||೪೬||

ನ ಚ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವಾಂಭಾ ಮೇ ವಿಷ್ಣುತ್ವಂ ನಾಭಿವಾಂಭಿತಂ ।

ಕಾಲೋ ನೇಯಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಶಿವನಾಮಾನುಗಾಯನೈಃ ||೪೭||

ನಿವರ್ತಿಸ್ತಸ್ಮರಾದೇಣ ಸುಧಾನಿಧಿರುಪಾಗತಃ ।

ಲೇನ ತೃಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಸಹತಂ ನಿವೃತ್ತಾ ಸಾ ತೃಷಾ ಮಮ ||೪೮||

ನೀಚನಾದ ಸಹ ಗರ್ಭ ಗರ್ಭಜಿ ಒಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಬಹಳಕಾಲ ಇದ್ದೆನು. ಅದೇ ಒಳದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಕುಸ್ತಿತವಾದ ಯೋನಿಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದೆನು. ||೪೫||

ಈ ರೀತಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತಗಣದ ಯೋನಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ದುಃಖಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ತರಹ ದುಃಖಗಳು ನನಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ||೪೬||

ನನಗೆ ಈಗ ಈ ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸಮಾಸವು ಒದಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿಯೂ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ||೪೭||

ನನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ, ವಿಷ್ಣುನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯೇ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವನಾಮಗಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲಕಳೆಯ ಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ||೪೮||

ನನಗೆ ದೊರೆತ ಈ ಶುಭ ಭಕ್ತವು ಸುಧಾನಿಧಿಯಾದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಇದರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ನಾನು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಧಾಹಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆನು. ||೪೯||

ಪ್ಲುಥಯಾದಗ್ಧಮುದರಂ ತೃಷಯಾಪಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ಯಾಚ್ಛಾ ದೈನ್ಯಾನ್ನ ಭೂತ್ಯಾದಿ ದಗ್ಧೋ ದೇಹಃ ಪುರಾ ಖಲು ||೪೯||

ಅಕಸ್ಮಾದ್ದೇಹಸಂಬಂಧವಿಶ್ಲೇಷಃ ಕಿಮಭೂನ್ಮನು ।

ಅಹೋ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಲೋಽಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಪತಿದರ್ಶನಾತ್ ||೫೦||

ಸ ಸರ್ವಮಂಗಳಾಕಾಂತಃ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ ಭಾಗ್ಯತಃ ।

ದೃಷ್ಟಃ ಕಷ್ಟವಿನಾಶಾಯ ಕೋಯಮದ್ಯ ಮಹೋದಯಃ ||೫೧||

ಲಿಂಗದರ್ಶನಕಾಲೋಽಯಂ ಸ ಮಹಾಭ್ಯುದಯಪ್ರದಃ ।

ದುರ್ಲಭಃ ಸರ್ವಕಾರ್ಪೇಷು ಮಹತಾನುಪಿ ದುರ್ಲಭಃ ||೫೨||

ಅತಃ ಪರಂ ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗಾನಿ ತತ್ರ ನೇ ।

ಸಂಚಾರಃ ಸುಖದಸ್ತತ್ರ ನಿವಾಸೋಽಪಿ ಕದಾಚನ ||೫೩||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೇಹವು ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಮತ್ತೆಬ್ಬರೊಡನೆ ಯಾಚಿಸುವುದು, ದೈನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ದುಃಖಾನುಭವಗಳಿಂದ ಜರ್ಘರಿತನಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ||೪೯||

ಈಗ ನನಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ದೇಹಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧವು ತೊರೆದು ಹೋಯಿತು. ಅದರಿಂದಲೂ, ಕಲ್ಯಾಣವತಿಯಾದ ಈಶ್ವರನ ದರ್ಶನ ಒದಗಿದುದರಿಂದಲೂ ಈ ಸಮಯವು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನಂಟುಮಾಡ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ||೫೦||

ಸಕಲ ಮಂಗಳದಾಯಕನಾಗಿರುವ ಪಾರ್ವತೀರಮಣನು ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಲಿಂಗರೂಪದಿಂದ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ||೫೧||

ಈಗ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವಂತಹ ಸುಸಮಯ ನನಗೆ ಒದಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ಅಂತಹದು ನನಗೆ ಒದಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳವಾದ ಅಭ್ಯುದಯವು ವ್ರಾಪ್ತವಾದಂತಾಯಿತು. ||೫೨||

ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶಿವಲಿಂಗಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದೂ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುವುದೂ, ಇವುಗಳಿಂದ ಸೌಖ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ||೫೩||

ಶಿವಲಿಂಗಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಕಾಲೋ ನೇಯೋ ಮಯಾ ಮುಹುಃ |

ಶಿವಾರ್ಚನಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಮಾದೇನ ವಿನಾ ಮಯಾ ||೫೪||

ಶಾಂಭವೈರೇವ ಸಂಗೋಽಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶ್ರುತಃ ಪುನಃ |

ಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಮೇವ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಸಂತತಂ ಮಯಾ ||೫೫||

ಮಹಾದೇವಕಥಾಸಿಂಧುರ್ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಪ್ರವರ್ಧತೇ |

ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಯಾ ಸ್ಥೇಯಂ ಪ್ರಮಾದೇನ ವಿನಾ ಬಿಲು ||೫೬||

ಶಿವಸ್ಥಾನಪರಿತ್ಯಾಗೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ವಿಶೇಷತಃ |

ಶಿವತೀರ್ಥೇಷು ಸತತಂ ಕರ್ತವ್ಯಮವಗಾಧನಂ ||೫೭||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೇನ್ನೈವ ಕಾಲೋ ನೇಯೋ ಮಯಾ ಮುಹುಃ |

ಶೈವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗೇ ಬುದ್ಧಿ ಸೂರ್ಯಾ ಮಮಾಧುನಾ ||೫೮||

ನಾನು ನನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ವರ್ತಿಸಮಾಡುವುದು, ಅಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಕಳೆಯಬೇಕು. ||೫೪||

ನಾನು ಬಾರುಬಾರಿಗೂ ಶಿವಭಕ್ತರಸಂಗವನ್ನೇ ಮಾಮತ್ತರವಾಗಿ, ಕುಶಲವಾಗಿ ಧ್ಯಾನವನ್ನೇ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಬೇಕು. ಅವೇ ನನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿ. ||೫೫||

ನಾನು ಶಿವಕಥೆಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಅಸಕ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಮಾದವೂ ನಡೆಗರಬೇಕು. ||೫೬||

ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಶಿವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದು. ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ||೫೭||

ನಾನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ನನಗೆ ಅದನ್ನೂ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸವನ್ನೂ ಸಹ ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗದಿರಲಿ. ||೫೮||

ಅಮೃತತ್ವಪ್ರಾಪಕಾನಿ ಶಿವನಾಮಾನಿ ಸಂತತಂ ।

ಜಪನೀಯಾನಿ ಯತ್ನೇನ ತೇನ ಕಾಲಭಯಂ ಕುತಃ ||೫೯||

ಸೌಭಾಗ್ಯಭೋಗಕಾಲೋಽಯಂ ಸಂಪ್ರತ್ಯಸ್ಯಾನುವರ್ತತೇ

ಶಿವಪ್ರಸಾದಾದೇತಸ್ಯ ವೃದ್ಧಿರಸ್ತು ಸದಾ ಮಮ ||೬೦||

ದೇವೋತ್ತಮೇ ಮಹಾದೇವೇ ಭಕ್ತಿರವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ।

ಮಮಾಸ್ತು ತಾವತಾ ನಿತ್ಯಂ ಅನಂದೋಽಪಿ ಪ್ರವರ್ಧತಾಂ ||೬೧||

ಅಶೈವಮಾರ್ಗಪ್ರಲಯಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ।

ಅತಃ ಪರಂ ತಾವದುಮಾಸಹಾಯಃ ।

ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪ್ರಾಯಶಃವಿವ ಯಸ್ಮಾ ।

ನಮಾಪ್ಯಯಂ ಲಿಂಗಶರೀರಸಾಶಃ ||೬೨||

ಕಲ್ಪಾವಸಾನೇ ಖಲು ಮುಕ್ತಿಕಾಲೇ

ಭವೇದಯಂ ಲಿಂಗಶರೀರಭಂಗಃ ।

ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಪಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ನಮಗೆ ಅಮೃತದಂತೆ ಸೌಖ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಯತ್ನದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಯಮನ ಭೀತಿಯು ಹೇಗೆತಾನೆ ಉಂಟಾದೀತು? ||೫೯||

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಕಾಲವೇ ಅಭಿವರ್ಧಿಸಲಿ. ||೬೦||

ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶಿವನು ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅನಂದವನ್ನೂ ಸಹ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸಲಿ. ||೬೧||

ಈ ಲಿಂಗಶರೀರವು ನನಗೂ ಸಹ ನಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಮಾ (ಪಾರ್ವತೀ) ಸಮೇತನಾದ ಶಿವನು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಶಿವಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಂಡಿತ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ||೬೨||

ಕಲ್ಪದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಕಾಲವು ಒದಗುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಲಿಂಗ

ಮಮಾಧುನಾ ಶಾಂಭವದತ್ತಭೂತ್ಯಾ

ದತ್ತಃ ಪರಂ ಲಿಂಗಶರೀರನಾಶಃ

||೬೩||

ಕಷ್ಟಾನಿ ಮೇ ಲಿಂಗಶರೀರಯೋಗಾ

ದ್ವಹೂನಿ ದುಃಖಾನ್ಯಪಿ ಯೋನಿಯೋಗೇ ।

ತಸ್ಯ ಪ್ರಣಾಶೇ ನ ತು ಯೋನಿಯೋಗೇ

ನ ಯಾತನಾ ನಾಪಿ ಶರೀರಬಂಧಃ

||೬೪||

ನ ಶಾಂಭವಾನಾಮಪಿ ಸಂಗಮೋ ಮೇ

ಕದಾಪಿ ಪಾಪಕ್ಷಯಹೇತುಭೂತಃ ।

ಅದ್ಯಾಧುನಾ ದೈವನಶಾಸ್ತ್ರಸ್ಪೃತ್ತಃ

ಲೇನಾಸ್ಮಿ ತಾವತ್ಕೃತಕೃತ್ಯ ಏವ

||೬೫||

ಕಲ್ಯಾಣಕಾಲೋಽಯಮುಪಾಸಹಾಯಂ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯತಃ ಶಾಂಭವಪುಂಗವಾಶ್ಚ ।

ದೃಷ್ಟ್ವಾಃ ಸಮಸ್ತೇಷ್ಟನಿಧಾನಭೂತಾಃ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾದೇವಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷೈಃ

||೬೬||

ಶರೀರವು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನಗಾದರೋ ಶಿವಭಕ್ತನು ಕೊಟ್ಟ
ಈ ವಿಭೂತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಈಗಲೇ ಲಿಂಗಶರೀರವು ನಾಶವಾಯಿತು. ||೬೩||

ನನಗೆ ಈ ವರೆವಿಗೂ ಲಿಂಗಶರೀರದ ಸುಬಂಧವಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು
ಯೋಗಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಬಹಳ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿ
ಸಿದೆನು. ಈಗಲಾದರೋ ಆ ಲಿಂಗಶರೀರವು ನಾಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಯೋಗಿನಿಯ
ಯೋಗವೇ ಆಗಲಿ, ಆ ಯಾತನೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಶರೀರಧಾರಣೆಯೇ ಆಗಲಿ,
ಯಾವುದೂ ಸಹ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೪||

ನಿನ್ನಂತಹ ಪರಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸಹವಾಸವು ನನಗೆ ಎಂದೂ ಒದಗಲಿಲ್ಲ.
ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಪಾಪದೇಹವು ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಅದ್ವಷ್ಟವಿಶೇಷದಿಂದ
ಅಂತಹ ಸಹವಾಸವು ಒದಗಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆನು. ||೬೫||

ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನಿನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ
ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರ ದರ್ಶನ ಲಾಭವು

ಅನಂದಾನಾಪ್ತಿಹೇತುಃ ಶಿವಭಜನರತಾನುಂದಸಾದಾರವಿಂದ
ಶ್ರೀಗಂಧಂ ಗಂಧವಾಹಃ ಸ್ಪೃಶತಿ ಜನಿಜರಾಮೃತ್ಯುದುಃಖಾಪನುತ್ಕೈಃ |
ಅಯಾತ್ಯಾಗತ್ಯ ದೇಹಂ ಸ್ಪೃಶತಿ ಪುನರಯಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ದೇಹಾ
ನ್ಮುಕ್ತಿಂ ಸಂಪಾದಯಿಷ್ಯತ್ಯಸಿ ಸಿತಭಸಿತ್ಯೈಃ ಪೂತ ಏವಾನುವಾದಂ ||೬೭||

ಇತ್ಯುದೀರಿತನೂರ್ಣ್ಯ ಸ ರಾಜಾ ವಿಸ್ಮಯಂ ಗತಃ |
ಬಾಲೋಽಪಿ ವಿಸ್ಮಯಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತಮೇವಾಹ ಸ ನಾರದಃ ||೬೮||

ಅದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ಯತ್ನೇನ ಸಂವಸಾತ್ಮೈವ ಸರ್ವದಾ |
ಕೃತ್ವಾತ್ಯಂತಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪಿಶಾಚಾನಾಂ ನಿವಾರಣಂ ||೬೯||

ಒದಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ನನಗೆ ಮಂಗಳದಾಯಕವಾದ ಕಾಲವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ,
ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣಭೂತವಾಗಿದೆ. ||೬೭||

ವಾಯುವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜರಾಮರಣರೂಪವಾದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೋಗ
ಲಾಡಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿರೂಪವಾದ ಅನಂದವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ,
ಶಿವಭಜನಾಸಕ್ತರಾದ ಭಕ್ತರ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ
ಸಿತಭಸ್ಮಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ತಾನು
ಅನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಅದೇ ವಾಯುವು ಸರ್ವರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ
ಉಳಿದವರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶಂಭುಭಕ್ತರ ಅಂಗ
ಸ್ಪರ್ಶವೂ ಪಾಪನಾಶಕವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ಪುರುಷನು
ನಾರದನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. ||೬೭||

ಈ ರೀತಿ ಆ ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ
ರಾಜನೂ, ಬಾಲಕನೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಆಗ ನಾರದನು ಆ ಪುರುಷನನ್ನು (ಪಾಪ
ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಅನಂತರ ಪುರುಷನಾದವನು) ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೬೮||

ನೀನು ಈ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿರುವ ಪಿಶಾಚಿ
ಗಳನ್ನು ದೂರಹಿಡಿಸುತ್ತಾ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರು. ||೬೯||

ಬಾಲಗ್ರಹಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ವಾರಣೀಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ಶಾಕಿನಿ ಡಾಕಿನೀ ಮುಖ್ಯಾಃ ದುಷ್ಟಗ್ರಹಸಮನ್ವಿತಾಃ ||೨೦||

ಸರ್ವದಾ ಕುರು ಯತ್ನೇನ ಮಹೋತ್ಪಾತನಿವಾರಣಂ ।

ಆಧಿನ್ಯಾಧಿಭಯಂ ಚಾತ್ರ ನಿವಾರಯ ವಿಶೇಷತಃ ||೨೧||

ಅತ್ಯುಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಃ ಕುರು ಯತ್ನೇನ ಶಿವನಾಮಾನುಗಾಯನಂ ।

ತಾವತಾ ನ ಪಿಶಾಚಾನಾಂ ಪ್ರವೇಶೋಽತ್ರ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೨೨||

ಭಸ್ತುನಾಂ ರಾಶಯಃ ಸಂತಿ ಸ್ಪೃಶತಾಮನುವಾಸರಂ ।

ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಾಣಾಂ ಆಘ್ರಿಯಾಘ್ರಾಯ ಸಾದರಂ ||೨೩||

ದತ್ತಾ ನೈವೇದ್ಯಮೀಶಾಯ ಬಲಿದಾನೇ ಕೃತೇ ಸತಿ ।

ಬಲಿನೈವೇದ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭುಕ್ತ್ವಾ ತುಷ್ಣೋ ಭವಾನ್ವಹಂ ||೨೪||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸನಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಾಲಗ್ರಹ, ಶಾಕಿನೀ, ಡಾಕಿನೀ, ಎಂಬ
ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅನೇಕ ದುಷ್ಟಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಿರು. ||೨೦||

ಮತ್ತು ಮಹೋತ್ಪಾತವನ್ನೂ, ಮನೋವೃಥೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ
ವ್ಯಾಧಿಗಳ ಭಯವನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸುತ್ತಿರು. ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ
ಮನೋದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ. ||೨೧||

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಗಾನಮಾಡು. ನೀಗೆ
ಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಭಯವೂ ತಪ್ಪು
ತ್ತದೆ. ||೨೨||

ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಸ್ತುರಾಶಿಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರು.
ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳನ್ನು ಆಘ್ರಣಿಸು. ||೨೩||

ಈಶ್ವರನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡು. ಅನಂತರ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡು.
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಿದ ನೈವೇದ್ಯ ಶೇಷವನ್ನು ತಿಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತುಷ್ಟ
ನಾಗಿರು. ||೨೪||

ಸಂಸಾರಬಂಧನಾಶಾಯ ಶಿವನೈವೇದ್ಯಭೋಜನಂ ।
 ಕಲ್ಪಿತಂ ಗಿರಿಶೇನೇದಂ ಅಂತತೋ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನಂ ॥೭೫॥

ಮುಕ್ತಿಸಾಧನಭೂತೇಷು ಶ್ರೇಷ್ಠಾನಿ ದಶ ತಾನಿ ತು ।
 ಸೇವನೀಯಾನಿ ಯತ್ನೇನ ಮುಮುಕ್ಷುಭಿರಹರ್ನಿತಂ ॥೭೬॥

ಶಿವತೀರ್ಥಂ ವಿಭೂತಿಶ್ಚ ರುದ್ರಾಕ್ಷಶ್ಚ ಶಿವಾರ್ಚಕಃ ।
 ಶಿವಲಿಂಗಂ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಂ ಶಿವನೈವೇದ್ಯಭೋಜನಂ । ॥೭೭॥

ಜಪಃ ಪಂಚಾಕ್ಷರಸ್ಯಾಪಿ ಶೈವಸ್ಯಾಪಿ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ।
 ಸದಾ ಶಿವಕಥಾಲಾಪೋಷ್ಣೇತೇ ದಶ ನಿಮುಕ್ತಿದಾಃ ॥೭೮॥

ಮುಕ್ತಿದಂ ದಶಕಂ ಸೇವ್ಯಮಪ್ರಮಾದೇನ ಸಾದರಂ ।
 ಏತಸ್ಮಾದಧಿಕಂ ನಾಸ್ತಿ ಮುಕ್ತಿದತ್ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಂ ॥೭೯॥

ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಭುಜಿಸುವುದು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಶ್ವರನು ಹಾಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ॥೭೫॥

ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳು ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕಗಳಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ॥೭೬॥

ಶಿವತೀರ್ಥ, ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವುದು, ಶಿವಲಿಂಗ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, ಶಿವನ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಭುಜಿಸುವುದು, ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವುದು, ಶಿವಭಕ್ತನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದು, ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಕಥೆಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಈ ಹತ್ತು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ॥೭೭-೭೮॥

ಈ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಸಾಧನಗಳು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರು. ॥೭೯॥

ಮುಕ್ತಿದೇಷು ಪ್ರಮಾದಂ ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ವಿಮೋಹತಃ ।

ನರೋ ನ ಮುಚ್ಯತೇ ನೂನಂ ಘೋರಸಂಸಾರಸಾಗರೈಃ ॥೮೦॥

ಭಾಗ್ಯಾದನ್ಯಾನುಬಂಧಾದ್ವಾ ಮುಕ್ತಿದಂ ದಶಕಂ ಯದಿ ।

ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತದಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮೇವ ಶಿವಂ ಶಿವಪದಂ ಪರಂ ॥೮೧॥

ನ ಜಾನಂತಿ ವಿಮೂಢಾಸ್ತೇ ದಶಕಂ ಪಾಪನಾಶಕಂ ।

ಮುಕ್ತಿದಂ ಚ ತತೋ ಜನ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ನರಾಧಮಾಃ ॥೮೨॥

ಮುಕ್ತಿದತ್ತೇನ ವಿಜ್ಞಾತಂ ದಶಕಂ ಯೋಃನುಕೀರ್ತಯೇತ್ ।

ಸೋಽಪಿ ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸೇವನಂ ಪರಂ ॥೮೩॥

ತತ್ಸೇವನಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ತತ್ಪ್ರೇಮಪಿ ಯಸ್ತ್ಯಜೇತ್ ।

ಸ ಸಂಸಾರೀ ಭವತ್ಯೇವ ತಸ್ಮಾನ್ಮುಕ್ತೀರ್ನ ಸರ್ವಥಾ ॥೮೪॥

ಈ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕಗಳಾದ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾದವರು ಖಂಡಿತ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ॥೮೦॥

ಅದೃಷ್ಟದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ದೋಷದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾದ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒದಗಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ಶಿವಪದವು ಬಂದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ॥೮೧॥

ಜನರು ತಮ್ಮ ಮೌಢ್ಯದಿಂದ ಪಾಪನಾಶಕಗಳಾಗಿಯೂ, ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಪಸಾಧಕಗಳಾದ ಜನ್ಮಗಳನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ॥೮೨॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾದ ಈ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನೂ ಕೂಡ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಸೇವೆಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ॥೮೩॥

ಯಾವನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳೆನಿಸಿದ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಪಾಪಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಖಂಡಿತ ಮುಕ್ತನಾಗಲಾರನು. ॥೮೪॥

ಮುಕ್ತಿ ಕಾಮೈ ಮುನಿವರೈ ಮುಕ್ತಿ ದಂ ದಶಕಂ ಮುಹುಃ ।

ಸೇವ್ಯತೇ ಸೇವಯಾ ತಸ್ಯ ಮುಕ್ತಿರೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೮೫||

ನೇದೇಷ್ಟಪ್ರಯಮೇವಾಧೋ ನಿಶ್ಚಿತೋ ದಶಕಾತ್ಮಕಃ ।

ಸೇವನೀಯಾ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತ್ಸೇವಾನಿರತೋ ಭವ ||೮೬||

ಯೋ ನ ತದ್ವಶಕಾಭ್ಯಾಸಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ಸ ವಾರಣೀಯೋ ನಗರಾದ್ವೇಶಾದಪಿ ವಿಶೇಷತಃ ||೮೭||

ದಶಕಾಭ್ಯಾಸನಿರತಾಃ ಸೇವನೀಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ತೇಷಾಂ ಯೋ ದುಃಖದೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಧ್ರುವಂ ||೮೮||

ದಶಕಾಭ್ಯಾಸಹೀನಾನಾಂ ನಾರಕೇಷ್ಟನಿಶಂ ಸ್ಥಿತಿಃ ।

ತದರ್ಥಾನ್ಯೇವ ನರಕಾಣ್ಯಪಾರಾಣೀತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ ||೮೯||

ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳಾದ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಗೆಳಿಸಿದ ಈ ಹತ್ತು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ||೮೫||

ಇದೇ ರೀತಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳು ಈ ಹತ್ತನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಅವುಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರು. ||೮೬||

ನರನು ಈ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಗರ ಮತ್ತು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ||೮೭||

ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜನರು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಸೇವಿಸತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಖಂಡಿತ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ||೮೮||

ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನರಕವಾಸವೇ ಗತಿ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಪಾರವಾದ ನರಕಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ. ||೮೯||

ಮುಕ್ತಿ ದೇಷು ಪ್ರಮಾದಂ ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ವಿನೋಹತಃ ।

ನರೋ ನ ಮುಚ್ಯತೇ ನೂನಂ ಘೋರಸಂಸಾರಸಾಗರೈಃ ॥೮೦॥

ಭಾಗ್ಯಾದನ್ಯಾನುಬಂಧಾದ್ವಾ ಮುಕ್ತಿದಂ ದಶಕಂ ಯದಿ ।

ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತದಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮೇವ ಶಿವಂ ಶಿವಪದಂ ಪರಂ ॥೮೧॥

ನ ಜಾನಂತಿ ವಿಮೂಢಾಸ್ತೇ ದಶಕಂ ಪಾಪನಾಶಕಂ ।

ಮುಕ್ತಿದಂ ಚ ತತೋ ಜನ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ನರಾಧಮಾಃ ॥೮೨॥

ಮುಕ್ತಿದತ್ನೇನ ವಿಜ್ಞಾತಂ ದಶಕಂ ಯೋಽನುಕೀರ್ತಯೇತ್ ।

ಸೋಽಪಿ ಮುಕ್ತಿನುವಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ನೇವನಂ ಪರಂ ॥೮೩॥

ತತ್ನೇವನಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ತತ್ರೈಕಮಪಿ ಯಸ್ತು ಜೇತ್ ।

ಸ ಸಂಸಾರೀ ಭವತ್ಯೇವ ತಸ್ಮಾನ್ಮುಕ್ತೀರ್ನ ಸರ್ವಥಾ ॥೮೪॥

ಈ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕಗಳಾದ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾದವರು ಖಂಡಿತ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ॥೮೦॥

ಅದೃಷ್ಟದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ದೋಷದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾದ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒದಗಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ಶಿವಪದವು ಬಂದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ॥೮೧॥

ಜನರು ತಮ್ಮ ಮೌಢ್ಯದಿಂದ ಪಾಪನಾಶಕಗಳಾಗಿಯೂ, ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಪಸಾಧಕಗಳಾದ ಜನ್ಮಗಳನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ॥೮೨॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾದ ಈ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನೂ ಕೂಡ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಸೇವೆಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ॥೮೩॥

ಯಾವನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳೆನಿಸಿದ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಪಾಪಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಖಂಡಿತ ಮುಕ್ತನಾಗಲಾರನು. ॥೮೪॥

ಮುಕ್ತಿ ಕಾಮೈರ್ಮುನಿವರೈರ್ಮುಕ್ತಿದಂ ದಶಕಂ ಮುಹುಃ |

ಸೇವ್ಯತೇ ಸೇವಯಾ ತಸ್ಯ ಮುಕ್ತಿರೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೮೫||

ವೇದೇಷ್ಟಪ್ರಯಮೇವಾಥೋ ನಿಶ್ಚಿತೋ ದಶಕಾತ್ಮಕಃ |

ಸೇವನೀಯಾ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಪ್ತೇವಾನಿರತೋ ಭವ ||೮೬||

ಯೋ ನ ತದ್ವಶಕಾಭ್ಯಾಸಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ |

ಸ ವಾರಣೇಯೋ ನಗರಾದ್ವೇಶಾದಪಿ ವಿಶೇಷತಃ ||೮೭||

ದಶಕಾಭ್ಯಾಸನಿರತಾಃ ಸೇವನೀಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ |

ತೇಷಾಂ ಯೋ ದುಃಖದೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಧ್ರುವಂ ||೮೮||

ದಶಕಾಭ್ಯಾಸಹೀನಾನಾಂ ನಾರಕೇಷ್ಟನಿಶಂ ಸ್ಥಿತಿಃ |

ತದರ್ಥಾನ್ಯೇವ ನರಕಾಣ್ಯಪಾರಾಣೀತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ ||೮೯||

ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳಾದ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಗಳೆನಿಸಿದ ಈ ಹತ್ತು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ||೮೫||

ಇದೇ ರೀತಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳು ಈ ಹತ್ತುನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಅವುಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರು. ||೮೬||

ನರನು ಈ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಗರ ಮತ್ತು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ||೮೭||

ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜನರು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಸೇವಿಸತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಖಂಡಿತ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ||೮೮||

ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನರಕವಾಸವೇ ಗತಿ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಪಾರವಾದ ನರಕಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ. ||೮೯||

ದಶಕಾಭ್ಯಾಸನಿರತಾಃ ಸಭಾಗ್ಯಾಃ ಕೇವಲಂ ಭುವಿ ।

ತೈರೇವಾಲಂಕೃತಾ ಭೂಮಿಸ್ತದಪೇಕ್ಷಾಂ ಕರೋತಿ ಸಾ ||೯೦||

ಸರ್ವಪಾಪವಿನಾಶಾಯ ದಶಕಾಭ್ಯಾಸಕಾರ್ಚನಂ ।

ಕರ್ತವ್ಯಮತಿಯತ್ನೇನ ತೇನ ಮುಕ್ತಿಶ್ಚ ಜಾಯತೇ ||೯೧||

ಯೋ ನಾ ಕೋ ವಾತಿಯತ್ನೇನ ದಶಕಾಭ್ಯಾಸಸಂಪ್ರಿಯಃ ।

ನ ತಸ್ಯ ಗರ್ಭವಾಸಃ ಸ್ಯಾನ್ನರಕೋಽಪಿ ನ ಸರ್ವಥಾ ||೯೨||

ತದಭ್ಯಾಸೇ ರತಿಸ್ತಾವದಶೈವಾನಾಂ ನ ಜಾಯತೇ ।

ಅತಸ್ತೇ ದುಃಖಸಂವೀತಾಃ ಸರ್ವೇಽಪಿ ಪ್ರತಿಜನ್ಮನಿ ||೯೩||

ಏತಾವದೇವ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಹಿತಾಯ ಹಿತಮಾದರಾರ್ಥ ।

ದಶಕಾಭ್ಯಾಸನಾದಸ್ಯೈವಲಂ ಶ್ರಮಸಾಧನಂ ||೯೪||

ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಗಳೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಭೂಮಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಾಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯು ಕೂಡ ಅಂತಹವರನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತದೆ. ||೯೦||

ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವನ ಪೂಜೆಯು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತಿ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಂತಹವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ||೯೧||

ಯಾವನು ಅತಿಯತ್ನದಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವನೋ, ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಗರ್ಭವಾಸವೂ, ನರಕವೂ ನಿಜವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೯೨||

ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರತಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ದುಃಖಗಳಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೯೩||

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ-ಹಿತಾಭಿಲಾಷಿಯಾದವನಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದುದು ಯಾವುವೆಂದರೆ-ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೇ. ಅದಲ್ಲದೆ ಇತರ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳು ಕೇವಲ ಶ್ರಮ ಸಾಧಕಗಳು. ||೯೪||

ಅನಾಯಾಸೇನ ನಾಶಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಾಪಾನಾಂ ದಶಕಾನ್ವಯಾತ್ |

ಅತಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ಸೇವ್ಯಂ ದಶಕಂ ಮುಕ್ತಿಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ ||೯೫||

ಯನ್ಮುಕ್ತಿದಂ ದಶಕಮಸ್ತಿ ತದೇವ ತಾವ

ತ್ಸಂಸಾರದುಃಖವಿನಿವಾರಕಮಿತ್ಯವ್ಯಮಿ |

ತಸ್ಮಾತ್ತದನ್ವಹಮುಪಾಸ್ಯಮುಮಾಸಹಾಯಃ

ತೇನೈವ ತಾವದದ್ಯಪಂಜರನಾಶಕಃ ಸ್ಯಾತ್ ||೯೬||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಹರಾಚ್ಛೇ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಪಾಪಮೂರ್ತಿಶರೀರನೋಚನ ಮುಕ್ತಿದದಶಕ ವರ್ಣನಂ

ನಾಮ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ||೯೫||

ಯಾವ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾಗಿವೆಯೋ ಅವುಗಳೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ದುಃಖಕೂಪದ ನಿವಾರಕಗಳಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಆ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಪಂಜರದಂತಿರುವ ಈ ದುಃಖ ಶರೀರದ ನಾಶಕ್ಕೂ ಸಹ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನಾರದನು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬುದಾಗಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಜನಕಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೯೬||

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ “ಹರಾ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವರಹಸ್ಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ

ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಾಪಮೂರ್ತಿಯ ಶರೀರನಾಶ ಮತ್ತು

ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಗಳಾದ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ

ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಅಷ್ಟನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಾಣತಃ ಸೋಽಪಿ ನಾರದಃ ।

ಓಮಿತ್ಯುಕ್ತಾ ಸ್ಥಿತಸ್ತತ್ರ ದಿವ್ಯವೇಷಧರೋ ನೃಪಃ । ॥೧॥

ತತಃ ಪರಂ ಬಾಲಕಂ ಚ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ನೃಪಸತ್ತಮಃ ।

ನಾರದಂ ಪ್ರಾಹ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಂ ಶಿವಭಕ್ತಿರತಂ ತತಃ ॥೨॥

॥ ನೃಪ ಉವಾಚ ॥

ಅಸ್ಯ ಭಾವಿಕಮಗ್ರೇಽಪಿ ಭಾವುಕಂ ಮುನಿಸತ್ತಮ ।

ಕಿಂ ಯದಾಯುಃಪ್ರಮಾಣಂ ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ಮೇ ವದಾಧುನಾ ॥೩॥

ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಿವ್ಯಾಂಬರಧಾರಿಯಾದ ಆ ರಾಜನು ನಾರದನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದನು. ॥೧॥

ಇದಾದನಂತರ ರಾಜನು ತನ್ನ ಬಾಲಕನನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞನೂ, ಶಿವಭಕ್ತನೂ ಅದ ನಾರದನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು. ॥೨॥

“ ಎಲೈ ಋಷಿವರ್ಯನೇ—ಈ ಬಾಲಕನ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಷಯ ನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಈತನ ಆಯುಃಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನನಗೆ ದಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸು.” ॥೩॥

|| ನಾರದ ಉವಾಚ ||

ಅಸ್ಯ ಕಾಮಾನುಸಾರೇಣ ಜೀವನಂ ನೃಪಸತ್ತಮ |

ಇಯತ್ತಾರಹಿತಂ ಭಾಗ್ಯಂ ಏತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೪||

ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಗೃಹದ್ವಾರಿ ಮತ್ತಮಾತಂಗಳೋಟಿಯಃ |

ಮಾತಂಗಳಮದಧಾರಾಣಾಂ ಪೂರೈವ್ಯಾಸ್ತಾ ಧರಾ ಭವೇತ್ ||೫||

ಸದಾ ತುಂಗತುರಂಗಾಣಾಂ ಕೋಟಿಯೋಽಪಿ ಗೃಹಾಂಗಣೇ |

ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಮಹೀಪಾಲ ಭೂಪಾಲೋಽಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೬||

ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿರಸ್ಯ ನಾಮ ನಾಮ್ನಾರ್ಥತೋಷ್ಯಯಂ |

ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿರೇವಾಯಂ ಮನ್ಮಥಾಪರನಿಗ್ರಹಃ ||೭||

ಅಸ್ಮಿನ್ಮುಪಾಲನೋದ್ಯುಕ್ತೇ ಶತ್ರುವಾರ್ತಾಪಿ ದೂರತಃ |

ಸುವರ್ಣರತ್ನ ಕೋಶಾನಾಂ ವೃದ್ಧಿರಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೮||

“ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಈತನಿಗೆ ಜೀವನವು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವುದು. ಮತ್ತು ಈತನ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ್ಯವು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.” ಎಂದು ನಾರದನು ಬಾಲಕನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ||೪||

ಈತನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಮದಿಸಿದ ಅನೆಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆ ರೀತಿಯಾದ ಗಜಗಳ ಮದೋದಕದ ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಸರಾಗುತ್ತದೆ. ||೫||

ಈತನ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕುದುರೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಈತನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನೆನಿಸುವನು. ||೬||

ಈತನಿಗೆ “ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿ” ಎಂದು ಹೆಸರಾಗುವುದು. ಈತನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸೌಂದರ್ಯಸಹಿತನಾಗಿಯೂ ಮನ್ಮಥನ ಶರೀರದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಶರೀರವುಳ್ಳವನೂ ಆಗುವನು. ||೭||

ಈತನು ಭೂಪಾಲಕನಾಗಿರಲಾಗಿ ಶತ್ರು ವಾರ್ತೆಯೇ ದೂರವಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಕೋಶಾಗಾರವು ಸುವರ್ಣರತ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಸದಾ ಪೂರಿತವಾಗುವುದು. ||೮||

ರತ್ನಾ ಗಾರಪ್ರಭಾಪೂರೈರಿದಂ ಮಂದಿರಮಂಡಲಂ ।

ಮಂಡಿತಂ ರಮಣೀಯಂ ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನೃಪೋತ್ತಮಾ ||೯||

ಗಂಧರ್ವರಾಜನಗರೇ ವಿಹಾರಾಯ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಿ ।

ತತ್ರ ಭಾವೀ ವಿವಾಹೋಽಸ್ಯ ಸಂಭ್ರಮೇಣ ಸ್ವಯಂವರೇ ||೧೦||

ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಕಾಃ ಸಂತಿ ಸಹಸ್ರಂ ರತಿವಿಗ್ರಹಾಃ ।

ಅಪೂರ್ವಕನ್ಯಕಾಸ್ಪಷ್ಟಿರಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ಕೃತಾ ಪುರಾ ||೧೧||

ಶಾಂಭವಾಗ್ರೇಸರಃ ಸೋಽಯಂ ಸರ್ವದಾ ಶಿವಪೂಜಕಃ ।

ಶಂಕರಾರ್ಚನಧಾರಾಭಿರಯಂ ಪ್ರೂತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೧೨||

ಯಾವಚ್ಛೇವಂ ಶ್ರುತಿಸ್ತಾವದನೇನೈವ ಮಹಾತ್ಮನಾ ।

ಸಾರ್ಥಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸ್ತ್ರಾಯಃ ತಥಾನುಷ್ಠಾನಸಂಭವಾತ್ ||೧೩||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಈತನ ಮನೆಯು ಭಂಡಾರದ ರತ್ನಗಳಕಾಂತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ, ರಮಣೀಯವಾಗಿಯೂ ಆಗುವುದು. ||೯||

ಈತನಿಗೆ ವಿಹಾರಸ್ಥಾನವು ಗಂಧರ್ವರ ನಗರವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಈತನ ಸ್ವಯಂವರವು ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ನಡೆಯುವುದು. ||೧೦||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯು ಅಸದೃಶರಾದ ಕನ್ಯಕೆಯರನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ದ್ದಾನೆ. ಅವರು ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಕೆಯರಾಗಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರತೀದೇವಿಯಂತೆ ಶರೀರ ವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರು. ಇಂತಹವರು ಸಾವಿರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ||೧೧||

ಈತನು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಗ್ರೇಸರನಾಗಿಯೂ, ಸದಾ ಶಿವಪೂಜಕನಾಗಿಯೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯೆಂಬ ಅಮೃತ ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಪೂತಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತಾನೆ. ||೧೨||

ಹಾಗೆ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈತನು ತನ್ನ ಜೀವಮಾನ ಸರ್ಯಂತವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಸಹಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಂತಾಗುವುದು. ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದ ಫಲವು ಈತನಿಗೆ ಲಭಿಸುವುದು. ||೧೩||

ಅಸ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಚ ನಾಸ್ಯ ಸ್ಯಾದನನುಷ್ಠಾನಲಕ್ಷಣಂ ।

ಯೇನ ಕೇನಾಪ್ಯನುಷ್ಠಾನೇ ತಸ್ಯಾಸ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಭವಾತ್ ||೧೪||

ಪಶ್ಯ ಪಶ್ಯಾಭುನಾ ಭಾಗ್ಯಮೇತಸ್ಯ ನೃಪಸತ್ತಮು ।

ಶಿವನಿದ್ಯಾಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮತ್ತೋ ಜನ್ಮದಿನೇ ಮುದಾ ||೧೫||

ಕೇನ ಜನ್ಮದಿನೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಶಿವನಿದ್ಯಾಪಿ ಮೋಕ್ಷದಾ ।

ಅಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ನಾಂತೋಽಸ್ತಿ ಭಾಗ್ಯವಾನಯಮೇವ ಹಿ ||೧೬||

ಅಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಬಹವಃ ಶೂರಾಃ ಪರಮಸುಂದರಾಃ ।

ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಶಿನಾಚಾರನಿರತಾಃ ಶತಮಾಸ್ತಿಕಾಃ ||೧೭||

ನ ಚಾಸ್ಯ ರೋಗಪೀಡಾಸ್ಯಾತ್ಮದಾಪಿ ನೃಪಸತ್ತಮು ।

ಅನ್ಯಾವತಮತಿರ್ಲೋಕೇ ಲೋಕಾನಾಮುಪಕಾರಕಃ ||೧೮||

ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಇತರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ಈತನಿಗೆ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಲೋಕವದ ದೋಷವು ಘಟಿಸಲಾರದು. ಏತಕ್ಕೇಂದರೆ, ವೇದಪ್ರತಿ ಪಾದ್ಯವಾದ ಶಿವಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೇ, ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಸಕಲ ಫಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು. ||೧೪||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ—ಈತನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನೋಡು. ಈತನಿಗೆ—ಶಿವನಿದ್ಯೆಯೂ ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ನನ್ನಿಂದ ಲಭಿಸಿರುತ್ತದೆ. ||೧೫||

ಈತನಿಗೆ ಶಿವನಿದ್ಯೆಯು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟಾಯಿತಾದ ಕಾರಣ ಇದು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವು. ಈತನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಈತನೇ ಭಾಗ್ಯವಂತನು. ||೧೬||

ಈತನಿಗೆ, ಶೂರರೂ, ಪರಮ ಸುಂದರರೂ, ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರೂ, ಅಸ್ತಿಕರೂ ಆದ ನೂರಾರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸುವರು. ||೧೭||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ—ಈತನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ರೋಗಬಾಧೆಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ ಈತನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಾಶವಾಗದಂತಹ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ ಆಗುವನು. ||೧೮||

ಏತದ್ವರ್ತನಮಾತ್ರೇಣ ಧನ್ಯಾಃ ಕೇಚಿನ್ಮಹೀಪತೇ ।

ಅನೇನ ಸಹ ಸಲ್ಲಾಪೈರ್ಗಮನಾಗಮನೈರಪಿ ||೧೯||

ಏತಾದ್ಯಶಃ ಶಾಂಭವಸ್ತು ನ ಜಾತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।

ಅಯಂ ಪ್ರತಿದಿನೇ ವೃದ್ಧಿಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಿ ಶಿವಾರ್ಚನಾತ್ ||೨೦||

ಶಿವಾರ್ಚನಜಪುಷ್ಪೇನ ಭಾಗ್ಯಮಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।

ತಸ್ಯ ಭಾಗ್ಯಸ್ಯ ವಿಲಯೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸರ್ವಥಾ ||೨೧||

ಕಿಂ ಚಾಯಂ ಶಿವಸಾತ್ಸರ್ವಂ ಕರಿಸ್ಯತಿ ಧನಂ ನೃಪ ।

ತೇನ ಪುಷ್ಪೇನ ಕೋಶಾನಾಂ ವೃದ್ಧಿರೇವ ಕ್ಷಣೇ ಕ್ಷಣೇ ||೨೨||

ಆಯುಷೋ ವೃದ್ಧಿರಸ್ಯ ಸ್ಯಾನ್ನಿರಂತರಶಿವಾರ್ಚನಾತ್ ।

ಧನಧಾನ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ವೃದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಂತತೇರಪಿ ||೨೩||

ಅನೇಕ ಜನರು ಈತನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಒಡಗೂಡುವುದರಿಂದಲೂ, ದರ್ಶನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೧೯||

ಇವನಂತಹವನು ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಈತನು ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ||೨೦||

ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಿಂದಂಟಾದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಈತನ ಭಾಗ್ಯವು ಅಧಿಕವಾಗುವುದು. ಆ ಭಾಗ್ಯದ ನಾಶವು ಎಂದೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೧||

ಈತನು ತನ್ನ ಸಕಲ ಧನವನ್ನೂ ಶಿವನಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ದಿಂದ ಈತನ ಕೋಶಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ||೨೨||

ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈತನ ಆಯಸ್ಸು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಧನ, ಸಂತತಿ ಇವೆಲ್ಲದುದರ ಏಳಿಗೆಯೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು. ||೨೩||

ರಾಜೋನಾಚ

ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಭಾಗ ನಿರಂತರಶಿವಾರ್ಚನಂ ।

ಕಥಂ ಭವತಿ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ ನಿದ್ರಾಲಸ್ಯಾದಿಸಂಭವಾತ್ ||೨೪||

ಜಲಧಾರಾ ಕಲ್ಪನೀಯಾ ಶಿವಲಿಂಗೇ ಶಿವಾತ್ಮಕೇ ।

ಮಣಿಕಾಪೂರಣೀಯಾಶ್ಚ ಸುಗಂಧೈಃ ಶೀತಲೈರ್ಜಲೈಃ ||೨೫||

ಶಿವಾರ್ಚಕಾಃ ಕಲ್ಪನೀಯಾಃ ಶತಶಃ ಶಿವಮಂದಿರೇ ।

ಕಾರಣೀಯಂ ಚ ತೈರೇವ ಶಿವಲಿಂಗಸಮರ್ಚನಂ ||೨೬||

ಕದಾಚಿತ್ಸ್ಮೃತ್ಪದಾಲಸ್ಯನಿದ್ರಾಪಿ ಸ್ಯಾತ್ಕದಾಚನ ।

ಅನಾಲಸ್ಯೈಃ ಕಾರಣೀಯಮನ್ಯೈರೇವ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ||೨೭||

ಶೋಷಣೀಯಾಶ್ಚ ತೈರೇತೈಃ ಧನ್ಯಗೋಭಿರ್ಗೃಹೈರಪಿ

ಶಿವನೈವೇದ್ಯದಾನೈಶ್ಚ ದುಕೂಲೈರ್ಭೂಷಣೈರಪಿ ||೨೮||

ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಆದ ನಾರದನೇ—
ಮರ್ತ್ಯರು (ಸಾಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರು) ನಿದ್ರೆ, ಆಲಸ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನವು ಹೇಗೆ
ತಾನೆ ನಡೆದೀತು ? ||೨೪||

ಶಿವಸ್ವರೂಪವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜಲದ ಧಾರೆಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡ
ಬೇಕು. ಆ ಜಲಧಾರೆಯು ಸುಗಂಧಯುತವಾಗಿಯೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ
ಆಹೃತವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ||೨೫||

ಈಶ್ವರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಅರ್ಚಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಅವರ
ಮೂಲಕ ಶಿವಲಿಂಗದ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ||೨೬||

ಆ ಶಿವಾರ್ಚಕರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನಿದ್ರೆ, ಆಲಸ್ಯ,
ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಇತರರಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಿಸಬೇಕು. ||೨೭||

ಮತ್ತು ಆ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ಧನ, ಗೋವು, ಮನೆ, ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ
ಪದಾರ್ಥ, ದುಕೂಲ (ಬಟ್ಟೆ) ಅಲಂಕಾರಸಾಮಗ್ರಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ
ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ||೨೮||

ಶಿವನಾಮಾನುಸಂಧಾನ ಕಥಾಶ್ರವಣಪೂರ್ವಕಂ ।

ಕಾಲೋ ವಿನೇಯಃ ಸರ್ವೋಽಪಿ ನಿದ್ರಾಪಿ ಸ್ಯಾತ್ಕದಾಚನ ॥೨೯॥

ಕಿಂ ಚ ಮೃತ್ಯುಂ ಸದಾ ಪಶ್ಯನ್ ಕೋ ವಾ ನಿದ್ರಾಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ।

ಮೃತ್ಯುಭೀತ್ಯಾ ನ ನಿದ್ರಾಪಿ ಭೋಜನೇಽಪಿ ರತಿಃ ಕುತಃ ॥೩೦॥

ಕದಾ ವಾ ಮರಣಮಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಕದಾ ನಾ ಯಮಯಾತನಾ ।

ಇತ್ಯೇವಂ ಚಿಂತಯಾ ಕಿಂ ಚ ನೀಯತೇ ದಿನಮಾಸ್ತಿಕ್ಯಃ ॥೩೧॥

ನಾಸ್ತಿಕಾನಾಂ ತಯಾ ಜನ್ಮ ತೇಷಾಂ ನ ಶಿವಪೂಜನಂ ।

ಅತೋ ಮೃತ್ಯುಭಯಂ ತೇಷಾಂ ಯಾತನಾಭಯಮನ್ವಹಂ ॥೩೨॥

ಮೃತ್ಯುಂ ತರತಿ ಮರ್ತ್ಯೋಽಪಿ ಮಹಾಮೃತ್ಯುಂ ಜಯಾರ್ಚನಾತ್ ।

ಅತೋ ಮೃತ್ಯುಂ ಜಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಪೂಜನೀಯಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥೩೩॥

ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವನಾಮವನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಆ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಲೂ ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ತೊಂದರೆನಾಡಬಹುದು. ॥೨೯॥

ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುವವನಾಗಿ ಯಾವನು ತಾನೆ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಯಾನು ? ಆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಭೀತಿಯಿದ್ದರೆ, ಸಿದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಭೋಜನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಸಹ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ॥೩೦॥

ಆಸ್ತಿಕರಾದವರೂ ಕೂಡ ಯಾವಾಗ ಮರಣವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾವಾಗ ಯಮಯಾತನೆಯೊಡಗುತ್ತದೆಯೋ, ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ॥೩೧॥

ನಾಸ್ತಿಕರಾದವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯವೂ ಅವರಿಗೆ ಮರಣಭಯವೂ ಯಮಯಾತನೆಯೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ॥೩೨॥

ಮರ್ತ್ಯನಾದರೂ (ಮರಣಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಾದರೂ) ಮಹಾಮೃತ್ಯುಂಜಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ಸಹ ದಾಟುತ್ತಾನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಜನರು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ॥೩೩॥

ಮೃತ್ಯುಂಜಯಾರ್ಚನೇನ್ನೈವ ಯದಿ ಸ್ಯಾದಾಯುಷಃ ಕ್ಷಯಃ |

ತದಾ ತದಾಯುಃ ಸಫಲಂ ತದನ್ಯಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಖಲು ||೩೪||

ಪುರಾ ಕಿಲಾಯುರ್ಮೂರ್ತೀನಾಂ ಸಮೂಹೋ ಯುಗಪತ್ತ್ವಚಿತ್ |

ಉಪಸ್ಥಿತಸ್ತದಾ ತತ್ರ ಯನೋಽಪಿ ಸಮುಪಾಗತಃ ||೩೫||

ಅಟಿನ್ ಲೋಕಾನ್ ಭಟ್ಟಿಃ ಸಾಕಂ ರಟಿನ್ನಾನುಚ ಶಾಂಭವಂ |

ಮಧ್ಯೇ ಮಧ್ಯೇ ನಟಿನ್ನೇವ ಸ್ಮರನ್ ನಿಟಿಲಲೋಚನಂ ||೩೬||

ತದಾ ತಮಾಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಮುಃ ಕಂಪಮುಪಾಗತಃ |

ಯನೋ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತಾಃ ಪ್ರಾಹ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ವಿಚಕ್ಷಣಂ ||೩೭||

|| ಯಮ ಉವಾಚ ||

ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿರಿಯಂ ಭಾತಿ ಚಂದ್ರವದ್ಭಾನುವಲ್ಲಭ |

ಇಯಂ ಪಾವಕವದ್ಭಾತಿ ಸಾ ವಿಭಾತಿ ತಥೈವ ಸಾ ||೩೮||

ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುವುದಾದರೆ ಆಗ ಅವನ ಆ ಆಯುಸ್ಸು ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನ ಆಯುಸ್ಸು ನಿಷ್ಫಲವಾದುದೇ. ||೩೪||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಸಲ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದುಕಡೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಮನೂ ಬಂದನು. ||೩೫||

ಆ ಯಮನು ಭಟರೊಡನೆ ಶಿವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೂ ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಲೂ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲೂ ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ||೩೬||

ಆಗ ಆ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಯಮನನ್ನು ಕಂಡು ನಡುಗುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಯಮನೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಹು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು. ||೩೭||

ಎಲೈ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೇ, ಈ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲೂ, ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಲೂ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಲೂ ಇರುವುದು. ||೩೮||

ತಾರಾವದ್ಭಾತಿ ಸಾ ಕಾಪಿ ಭಾತಿ ವಿದ್ಭುಲ್ಲತೇವ ಸಾ ।

ಗಾಢಾಂಧಕಾರವದ್ಭಾತಿ ಸಾಪಿಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ||೩೯||

ಉಲ್ಕಾವದ್ಭಾತಿ ಸಾ ಕಾಪಿ ಕಾಪಿ ಸಾ ಕಾಪಿ ಕಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿಸಾ ||೪೦||

ಪರಮಾನಂದಪೂರ್ಣಾ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ||೪೧||

ಸುಸ್ಮೇರವದನಾ ಕಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ||೪೨||

ಶಿವಗಾನರತಾ ಕ್ವಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ||೪೩||

ಅನಂದಾಶ್ರುಸಮಾಕೀರ್ಣಾ ಕಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿಸಾ ||೪೪||

ಅಲ್ಲದೆ ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಸ್ಫುರಿ
ತ್ತಿರುವುದು. ಒಂದು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಂತೆ ಕಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಕಾಣುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ
ಆ ಉಪಮಾನ ವಸ್ತುಗಳೇ ಇವೋ, ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಡುವಂತಿದೆ.
||೩೯||

ಮತ್ತು ಈ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಅದೇ ಇದೋ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯು, ಅನಂದ
ಮಯವಾಗಿಯೂ, ನಗುಮುಖವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ವಿಶಾಲವದನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ,
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ||೪೦-೪೧-೪೨||

ಈ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯು ಶಿವಗಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತವಾದುದಾಗಿಯೂ, ಅನಂ
ದಾಶ್ರು (ಸಂತೋಷ ಬಾಷ್ಪ)ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಅವುಗಳ ಅಭೇದವೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ||೪೩-೪೪||

ರುದ್ರವೀಣಾಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸಾ ಕಾಪಿ ಗಾನಂ ಕರೋತಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿಸಾ ||೪೫||

ಸಾ ನೃತ್ಯತಿ ವಿಲಾಸೇನ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿಸಾ ||೪೬||

ಧ್ಯಾನಂ ಕರೋತಿ ಸಾ ಕಾಪಿ ಮಂದಸ್ತ್ರೇರಾ ಮನೋಹರಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿಸಾ ||೪೭||

ಶಿವನಾಮಾನಿ ಜಪತಿ ಕಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿ ಸಾ ||೪೮||

ವಿಲೋಕ್ಯ ದರ್ಪಣಂ ಫಾಲೇ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರರಚನಾದರಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿ ಸಾ ||೪೯||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕಾ ಕಾ ಯಾ ಕಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ||೫೦||

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನರತಾ ಬಿಲ್ವಪಲ್ಲವಕೋಟಿಭಿಃ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಪಿಸಾ ||೫೧||

ಕಾಪಿ ಸಾ ಪಿಬತಿ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮಹೇಶ್ವರಕಥಾಸುಧಾಂ ।

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ||೫೨||

ಆ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ರುದ್ರವೀಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀರಾನನದಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಶಿವಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ||೪೫-೪೬-೪೭||

ಈ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ||೪೮-೪೯-೫೦||

ಆ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಜಿಗುರಿದ ಕೋಟಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತವಾದುದಾಗಿಯೂ, ಅದರದಿಂದ ಶಿವಕಥೆ ಎಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು

ಶಿವನಾರ್ತಾರಸರಸಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಕಾಪಿ ಸಾ |

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ||೫೩||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೂಜಿತಲಿಂಗಾನಿ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ |

ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ||೫೪||

ಸಾ ಹರ್ಷವರ್ಷಧಾರಾಭಿ ರಾಘ್ನಾ ಶಂಕರಸ್ಮೃತೇಃ |

ಸಾಪಿ ಸಾ ಕಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ಸಾಪಿ ಸಾಪಿ ಸಾ ||೫೫||

ಅಯಂ ಸಮೂಹೋದ್ಯ ಮನೋಹರೋ ಮೇ |

ಮಹೇಶ್ವರಾರಾಧನತತ್ಪರತ್ವಾತ್ |

ಏತತ್ಸಮೂಹಾನುವಿಲೋಕನೇನ |

ದಿನಾನಿ ನೇಯಾನಿ ಮಯಾ ಸದಾತ್ರ ||೫೬||

ಅಪಾರಪಾಪಾನಲದಹ್ಯಮಾನಾಃ

ಪುನಃ ಪುನರ್ಗರ್ಭನಿವೇಶಭೀತಾಃ |

ಸ್ವರಂತಿ ಯೇ ಶಾಂಭವಸಂಘಮಾಶು

ತರಂತಿ ತೇ ಭೀತಿಮಹಾರ್ಣವೌಘಂ ||೫೭||

ವಾನಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಮತ್ತು ಶಿವವಾರ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಿರುಳನ್ನು (ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು) ಕಂಡು ಸಂತೋಷ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ||೫೮-೫೯-೬೦||

ಮತ್ತು ಪೂಜೆಮಾಡಿದ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಂಕರನ ಸ್ಮರಣೆಯೆಂಬ ಸಂತೋಷ ವೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಗಿ ಅನಂದಪಡುತ್ತಿರುವುದು. ||೬೧-೬೨||

ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಮಹೇಶ್ವರನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತಾದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ||೬೩||

ಬಹುವಾದ ಪಾಪವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುವರೂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ದುಃಖ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವವರೂ ಕೂಡಲೇ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಭಯವೆಂಬ ಮಹಾಸಮುದ್ರವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದಾಟುತ್ತಾರೆ. ||೬೪||

ಅದ್ವ್ಯಾಧುನಾ ಧನ್ಯಮಭೂದ್ಧಿನಂ ನೋ

ಶಿನಾರ್ಚಕಾಲೋಕನಲೋಚನಸ್ಯ |

ಇದಂ ಚ ಧನ್ಯಂ ಮಮ ಲೋಚನಂ ಚ

ಧನ್ಯಂ ಪರಂ ಜೀವನಮಸ್ಯ ಭಾಗ್ಯಂ

||೫೮||

ಅಯಂ ಕಥಂ ನೋಚಕರಾಶಿತುಲ್ಯಃ

ಸಂಘೋ ರುದತ್ಯಶ್ರುಜಲಾಕುಲೋಽಸೌ |

ಧಿಗ್ಧಿಗ್ಧಿಗಾಪದ್ವಶಯಾತಿಸೀಡಾ

ಜಾತಾನಿ ಜಾತಾನಿ ನ ಜಾತು ಜಾನೇ

||೫೯||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತೋಽತಿವಿಸ್ಮಿತಃ |

ವಿಸ್ಮಾಪಯನ್ ಯಮುಂ ಸ್ವಾಹ ಶೃಣು ಕೌತುಕಮಿತ್ಯಪಿ

||೬೦||

|| ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಉವಾಚ ||

ಶೃಣು ಶಾಂಭವಸಂಘಾನಾಂ ವಾರ್ತಾಂ ಶ್ರೋತ್ರಮನೋಹರಾಂ |

ಯದ್ವಾರ್ತಾಶ್ರವಣೇನಾಪಿ ಶಿವಭಕ್ತಿದ್ಧೃಢಾ ಭವೇತ್

||೬೧||

ಶಿನಾರ್ಚಕನನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದುವ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇಂದಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದುವು. ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಯೋಗವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸಿದುದರಿಂದ ನಾನೂ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು. ನನ್ನ ಜೀವನವೂ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸಿತು. ||೫೮||

ನವಿಲುಗರಿಯ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಕಷ್ಟಗಿರುವ ಈ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಅಶ್ರುಜಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ಕಷ್ಟಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಲ್ಲಾ.” ||೫೯||

ಎಂದು ಯಮನು ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಬಹು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ಮತ್ತು ಯಮನಿಗೆ ಅಶ್ವರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಅಶ್ವರ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು. ||೬೦||

ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ಗುಂಪಿನ ಈ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಇದು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ಇಂಪಾಗಿರುವುದು. ಇದರ ಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶಿವನ ಭಕ್ತಿಯು ಅಯಾಗುತ್ತದೆ. ||೬೧||

ಶಾಂಭವಾನಾಮಯಂ ಸಂಘಃ ಸುಧಾರಾಶಿರಿವಾಧುನಾ ।

ದ್ವಷ್ಟೋಪ್ಯಾನಂದಪೀಯೂಷಮಯೂಷಾನ್ ಜನಯತ್ಕಹೋ॥೬೨॥

ಕ್ಷಣಮಪ್ಯಾಯುಷೋ ನಾಸ್ಯ ವೈಯರ್ಥ್ಯಂ ಶಿವಪೂಜಯಾ ।

ಆಯುಃ ಕ್ಷೇಣಮಭೂದಸ್ಯ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಶಿವಾರ್ಚನಾತ್ ॥೬೩॥

ಸುಧಾಧಾರಾಭಿಷೇಕೇಣ ಶಿವಪೂಜಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ।

ತಯಾ ಕ್ಷಣಸಹಸ್ರಾಂಶೋವ್ಯಸ್ಯ ನಾಭೂದ್ವೃಥಾ ಯಮುಃ ॥೬೪॥

ತೇನ ಪುಣ್ಯೇನ ಮಹತಾ ನೃತ್ಯಂತಿ ಪ್ರಹಸಂತಿ ಚ ।

ಲಿಂಗಪೂಜಾಂ ಚ ಕುರ್ವಂತಿ ಪುನಃ ಪುನರಿಹಾಂತಕ ॥೬೫॥

ಏತತ್ಸಂಘಾಶ್ರಯಾಣಾಂ ತು ಧನಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ ।

ಜಾತಾನಿ ಶಿವಪೂಜಾರ್ಥಂ ತೇನ ಗಾಯಂತಿ ಕೋಟಿಶಃ ॥೬೬॥

ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ಗುಂಪು ಅಮೃತರಾಶಿಯಂತೆ, ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬೀರಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ॥೬೨॥

ಈಶ್ವರ ಸೇವಕನ ಆಯಸ್ಸು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಈತನು ಸದಾ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದ ಈತನ ಆಯಸ್ಸು ಎಂದಿಗೂ ಕ್ಷೀಣವಾಗದು. ॥೬೩॥

ಈ ಮೂರ್ತಿಯಾದರೋ ಅಮೃತಧಾರೆಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಎಲೈ ಯಮನೇ, ಈತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದುಕ್ಷಣದ ನಾವಿರದ ಒಂದಂಶವೂ ಸಹ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ॥೬೪॥

ಎಲೈ ಯಮನೇ, ಆ ಪೂಜೆಯಿಂದಂಟಾದ ಮಹತ್ತಾದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನಗುತ್ತಾರೆ. ನಾಟ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂತೋಷಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾರೆ. ॥೬೫॥

ಇವನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ವಿಧವಿಧವಾದ ಧನಗಳು ಶಿವಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿರಲೇ ವ್ಯಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವನನ್ನು ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವರು. ॥೬೬॥

ಏತತ್ಸಂಘಸಮಾಶ್ರಯಾಮಿತಧನ್ಯೈರಭ್ಯರ್ಚಿತಃ ಶಂಕರೋ
 ನಿತ್ಯಂ ಚಂದನಬಿಲ್ವಪಲ್ಲವಲಸನ್ಮಂದಾರಕುಂದಾದಿಭಿಃ |
 ನೈವೇದ್ಯೈರಮಿತ್ಯೈರನುಕ್ಷಣಮತೋ ನೃತ್ಯಂತಿ ಗಾಯಂತಿ ಚ
 ತೇಷಾಮೇವ ಧನ್ಯಃ ಶಿನಾರ್ಚನಮಭೂತ್ವಂಚಾಮೃತೈಃ ಶೋಧಿತೈಃ ||೬೭||

ಶುದ್ಧೈಸ್ತೈಃ ಕಪಿಲಾಘೃತ್ಪೈರಪಿ ಸದಾ ಧಾರಾಪಿ ಲಿಂಗೇ ಮುದಾ
 ವಿಚ್ಛಿನ್ನಾನುಭವತ್ಯನಂತವಿಭವಾ ಸಾ ಮುಕ್ತಿಧಾರಾ ಪರಾ |
 ಗೋಕ್ಷೀರಾದಿಕಧಾರಯಾಪಿ ಗಿರಿತಃ ಸಂತುಷ್ಟ ಏವಾನ್ವಹಂ
 ರತ್ನಾಗಾರವಿಶೇಷನಿರ್ಮಿತಮಹಾಲಿಂಗಪ್ರಭಾಪೂರದೈಃ
 ತದ್ಧ್ರಮೈರಮಿತ್ಯೈಶ್ಚಿನಾರ್ಚನಫಲೈಃ ಸಾಂಗೈರಮೋಘೈರಪಿ ||೬೮||

ಈಶ್ವರಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಧನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಚಂದನ,
 ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ ಚಿಗುರು, ಮಂದಾರ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು
 ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಅಪರಿಮಿತವಾದ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಶಂಕರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸು
 ತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಬಹು ಹರ್ಷಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಆ ಪೂಜೆ
 ಯಿಂದ ಒದಗಿದ ಧನಗಳಿಂದಲೂ, ಶುದ್ಧವಾದ ಪಂಚಾಮೃತಗಳಿಂದಲೂ ಪುನಃ
 ಪುನಃ ಹರ್ಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ||೬೭||

ಇವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮ
 ಯುಕ್ತವಾದ ನೀರಿನ ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡು
 ತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜಲಧಾರೆಯನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮುಕ್ತಿಯ
 ಧಾರೆಯೂ ಇವರಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇವರು ಶಿವನನ್ನು ಹಸುವಿನ ಹಾಲೇ
 ಮೊದಲಾದ ಅಭಿಷೇಕದ್ರವ್ಯಗಳ ಧಾರೆಯಿಂದಲೂ, ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
 ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತಗಳಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂ
 ದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದಂಟಾಗತಕ್ಕ
 ಅಮೋಘವಾದ ಫಲಗಳಿಂದ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
 ||೬೮||

ತೇನೈತೇ ಶಿವಪೂಜನೋತ್ಸವರಸಾ ಸಾನಂದಧಾರಾವೃತಾಃ
 ಕಲ್ಯಾಣಾಶ್ರಯಪೂಜನಾಯ ಸತತಂ ನೃತ್ಯಂತಿ ಗಾಯಂತಿ ಚ |
 ತತ್ಸಂಘಾಶ್ರಿತವಿತ್ತಪೂಜನಫಲೈಸ್ತಾವತ್ಪ್ರಸೃತ್ಯಂತ್ಯಹೋ
 ಗಾಯಂತ್ಯೇವ ಹಸಂತಿ ಸಂತತಮಮೀ ಶ್ರೀರುದ್ರವೀಣಾಧರಾಃ ||೬೯||

ಶಂಭೋ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಹಾದೇವೇತಿ ಸಪ್ತಸ್ವರ
 ವ್ಯಾಪಾರಪ್ರಕರಪ್ರಚಾರನಮಿರವ್ಯಾಪಾರಸಾರಾದೈಃ |
 ಸ್ವಸ್ತೇಷ್ಯಂಬುಜಬಿಲ್ವಪಲ್ಲವಜಲೈರಭ್ಯರ್ಚಯಂತೀ ಶಿವಂ
 ನಿದ್ರಾಯಾನುಪಿ ಚಿತ್ರಮೇತದಪರಂ ನಿದ್ರಾಪಿ ತೇಷಾಂ ಕ್ಷಣಂ ||೭೦||

ಅಯುರ್ವೃದ್ಧಿಮುಪೈತಿ ಶಂಕರಪದಾಂಭೋಜಾರ್ಚನಾದನ್ವಹಂ
 ತಸ್ಯ ಕ್ಷೀಣದಶಾ ಕದಾಪಿ ನ ಭವತ್ಯರ್ಥೇಂದುಮೌಳಿಸ್ತುತೇಃ |
 ತೇಷಾಂ ತಾವದಪಾರರಂಕರಕಥಾಪೀಯೂಷಸಾನಾತ್ತಸುಃ
 ಪೀನಾಪೀನತರಾಪಿ ತೇ ಮುಹುರುನಾ ಕಾಂತಾಂಬಿಕಾನಾಯಕಂ ||೭೧||

ಇವರು ಶಿವಪೂಜೆಯಿಂದಂಟಾದ ಸಂತೋಷದ ಮತ್ತು ಶಿವನಾಮಾನ್ವೃತದ
 ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶಂಕರಪೂಜೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನರ್ತನ
 ಮತ್ತು ಗಾನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುವರು. ಅಂತಹ ಭಕ್ತರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ
 ಯಿಂದಂಟಾದ ಫಲಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುತ್ತಲೂ ಮತ್ತು ರುದ್ರವೀಣಾ
 ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಲೂ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ||೬೯||

ಇವರು ರುದ್ರವೀಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಭೋ, ಶಂಕರ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ಮಹಾದೇವ,
 ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುತ್ತಾ ಗಾನ
 ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಇವರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಮಲ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿ, ನೀರು
 ಇವುಗಳಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ
 ಕೂಡ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ. ಆಗಲೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಶಿವಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತ
 ರಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೭೦||

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಶಿವನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಅರ್ಘ್ಯಂ
 ದುನನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೂ, ಇವರ

ಸ್ಕೃತ್ವಾ ಚೇತಸಿ ಸಂತತಂ ಕಥಮಸಿ ತ್ವಾಮೇವ ದೇವೋತ್ತಮಂ
ಮತ್ವಾ ಶಂಕರನಾಮಧೇಯಸುಸುಧಾಸಾನ್ಯರ್ಥಯಾನೋ ದಿನಂ ।
ತೇಷಾಮಾಯುರನುಕ್ಷಣಂ ಗಣಗಣೈರ್ವೇಶ್ಯಾಮುಖಾಲೋಕನೈಃ
ಮದ್ಯಸ್ತ್ರೀಪರಿಸೇವನೇನ ಚ ಗತಂ ಪಶ್ಯಾಂಗನಾಲಾಪನೈಃ ||೭೨||

ತೇನಾಶು ವ್ಯಥಯಾ ನಯಂತಿ ದಿನಾಸಾಂಸ್ತೇ ಮೇಚಕಾಕಾರತಾಂ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯಾಸಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಶಿವಕಥಾಲಾಪೋಪಿ ತೈರ್ವ ಶ್ರುತಃ ।
ಹಾ ಹಂತಾಮಿತನಿತ್ತನಾಶನಕರವ್ಯಾಪಾರಭಾರಾದರೈಃ
ನೀತಂ ತದ್ವಿನಮಂಧಕಾರಿನಿಮುಖೈರ್ದುಃಖೋಪಕಾರಾದರೈಃ ||೭೩||

ಆಯುಸ್ಸು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅದು ಕ್ಷಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು
ಅವರ ಶರೀರವು ಅನಾರವಾದ ಶಿವಕಥಾವೃತ್ತದ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗುತ್ತದೆ.
ಆಂತಹವರು, ||೭೧||

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಮಾಕಾಂತನಾದ ಶಿವನನ್ನು ನೀನೇ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು
ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಬಹು ಶ್ರಮದಿಂದಲಾದರೂ ಸಹ ಶಿವನಾಮಾವೃತಪಾನದಲ್ಲಿ
ನಿರತರಾಗುವರು. ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕೆಲವರ ಆಯುಸ್ಸು, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಧಾನ್ಯ
ಸಮೂಹದ ಯೋಚನೆಯಿಂದಲೂ, ವೇಶ್ಯಾಮುಖಸಂದರ್ಶನದಿಂದಲೂ, ಮದ್ಯ
ಪಾಯಿನಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ
ಆಲಾಪನೆಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ||೭೨||

ಅವರು ತಮ್ಮ ದಿನಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ವ್ಯಥೆಯಿಂದಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಎಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿವವರ್ಚಸ್ಸಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕಷ್ಟಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಆದರೂ ಸಹ ಅವರು ಶಿವಕಥಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವರು
ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸತಕ್ಕಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು
ಶಿವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮನೋದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಿರತರಾಗಿ ಆದರದಿಂದ ತಮ್ಮ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ.
||೭೩||

ಆರಾಧ್ಯಃ ಶಿವ ಇತ್ಯಪಾರಮಿಭವೋ ನೈವಾನುಭೂತೋ ಭವೋ
ಭಾವೈಃ ಸಾಕಮಭೂಷಣಂ ಚ ಕೃತಮಿತ್ಯಜ್ಞಃ ಪರಂ ಸ್ಥಿತ್ಯತಿ ।
ಅಜ್ಞಾನಾದ್ಗಿರಿಶಾರ್ಚನಂ ಚ ನ ಕೃತಂ ಲಿಂಗಂ ಚ ನಾಲೋಕಿತಂ
ಲಿಂಗಾಗಾರಮಹೋತ್ಸವೋಽಪಿ ನ ಕೃತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ದೀಪಾವಲೀ ॥೨೪॥

ಲಿಂಗಾಗಾರವಿರ್ನಿರ್ಮಿತಾ ವಿಧಿವಶಾದ್ಭೂಪಪ್ರಧೂಮಾವಲೀ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೇತ್ಯತಿಚಿಂತಯಾ ಪರಮಯಂ ಸದ್ಯಃ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಥಿತ್ಯತಿ ।
ನಾನಾಪಾಪವಿನಾಶಿನೀ ಶಿವಕಥಾ ನಾಕರ್ಣಿತಾ ನ ಶ್ರುತಂ
ನಾಮಾಪಿ ಸ್ಮರವೈರಿಣಃ ಸಕರುಣಶ್ರೀಶೂಲಪಾಣೇಃ ಕ್ಷಣಂ ॥೨೫॥

ನೈವಾಂತಃಕರಣಾಂಬುಜೇ ಸ್ತೃತ ಇತಿ ವ್ಯರ್ಥಂ ವಯೋ ನಿರ್ಗತಂ
ಹಾ ಹಾ ಹಂತವೃಥಾವಯೋಗತಮಿತಿ ವ್ಯರ್ಥಂ ರುದಂತ್ಯದ್ಯತೇ ।
ಅಯುರ್ವ್ಯರ್ಥಮಿದಂ ಗತಂ ಶಿವಪದಂ ಸ ಧ್ಯಾತುಮೇವಾದರಾತ್
ಲಿಂಗೇ ಬಿಲ್ವದಲಂ ಪ್ರಸೂನಮಮಲಂ ಗಂಗಾಜಲಂ ವಾ ಮುದಾ ॥೨೬॥

ಶಿವನೇ ಆರಾಧ್ಯನು; ಮತ್ತು ಶಿವನು ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ನನಗೆ ಅನುಭವ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶಿವನನ್ನು ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಭೂಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಶ್ರಯವಾದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಉತ್ಸವವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೇವರಮುಂದೆ ದೀವಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಆ ದೀಪಾವಲಿಯನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಅಜ್ಞರು ದುಃಖಾನುಭವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ॥೨೪॥

ಮತ್ತು ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ನಾನು ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಧೂಪದ ಹೊಗೆಯನ್ನೂ ಡಾಕಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಾನಾವಿಧವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಿವಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಮರವೈರಿಯೂ, ಕರುಣಾಮಯನೂ, ಶೂಲಪಾಣಿಯೂ ಆದ ಶಿವನ ಹೆಸರನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ॥೨೫॥

ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಶಿವನ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ನಾನು ಆದರದಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನ ಸ್ತುಪ್ತಂ ನ ಚ ನೀಕ್ಷಿತಂ ಚ ನಗರಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಸ್ಯಾದರಾತ್
ಇತ್ಥಂ ತೇ ಪ್ರಲಪಂತಿ ಹಂತ ಬತ ತೇ ತೇ ತೇಪಿ ತೇ ತೇಪಿವೇ ।
ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗಮುತ್ತಮತಮಂ ಶ್ರೀಚಂದನೇನಾನಘೈಃ
ಪುಷ್ಪೈರ್ಬಿಲ್ವದಲೈಶ್ಚ ನಾರ್ಚಿತಮಹೋಕ್ಷೀಣಂ ವಯಃ ಸರ್ವಥಾ ॥೨೭॥

ಹಾ ಹಂತಾಮಿತಸಾತಕಾರ್ಜನರತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಯೋ ನಿರ್ಗತಂ
ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಮುಮಾ ದುಃಖಾತುರಾಃ ಕಾತರಾಃ ।
ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರಪೂಜನಂ ಚ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಿತ್ವೈಃ ಪವಿತ್ರೈರ್ನವೈಃ
ಬಿಲ್ವೀಕೋಮಲಪಲ್ಲವೈರಭಿನವೈರ್ದೂರ್ವಾಂಕುರೈರ್ಭಸ್ಮನಾ ॥೨೮॥

ನೋ ದೃಷ್ಟಂ ವಿಕಲಾಪದಾಂಬುಜಯುಗಂ ನಾರಾಧಿತಂ ಚಂದನೈಃ
ಮಲ್ಲಿಮಾಲಿಕಯಾ ದುಕೂಲಕಲಿಶೈರಿತ್ಯನ್ವಹಂ ದುಃಖಿತಾಃ ।
ನ ಸ್ನಾತಂ ಮಣಿಕರ್ಣಿಕಾಂಭಸಿ ನ ಚೈವೋದ್ಗಾಳಿತೇಯಂ ತನುಃ
ಭೂತ್ಯಾ ಘಾಲಮಸಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರರಚನೈರ್ನಾಲಂಕೃತಂ ಭಸ್ಮನಾ ॥೨೯॥

ಮತ್ತು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಿಲ್ವದಳವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಸಿರ್ಮಲವಾದ
ಹೂವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಜಲಧಾರೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ॥೨೭॥

ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ನಗರವಾದ ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ.
ಮತ್ತು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮನೋಹರವಾದ ಚಂದನದಿಂದಲೂ,
ಹೂಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿಲ್ವದಲಗಳಿಂದಲೂ, ಅರ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ವೃಥಾವಾಗಿ
ನನ್ನ ವಯಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಗೋಳಿಡುವರು. ॥೨೮॥

ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅಸರಮಿತವಾದ ವಾತಕಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸು
ವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು
ಎಂಬ ದುಃಖಾತುರತೆಯಿಂದಲೂ, ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ನೂತನವೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವೂ
ಆದ ಕೋಮಲವಾದ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಬಿಲ್ವದ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದಾದರೂ, ದೂರ್ವಾಂ
ಕುರಗಳಿಂದಾದರೂ, ಭಸ್ಮದಿಂದಾಗಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಎಂದು ಇವರು ಕಾತುರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ॥೨೯॥

ನಾನು ಪರಶಿವನ ಚರಣಕಮಲಯುಗಳವನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಚಂದನ
ಗಳಿಂದಲೂ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮಣಿ

ರುದ್ರಾಷ್ಟ್ರೈಶ್ಚ ನ ವಿಭೂಷಿತಾ ತನುರಹೋ ವ್ಯರ್ಥಂ ಗತಂ ಜೀವನಂ
ಹಾ ಹಂತೇತಿ ಬತೇತಿ ದೈವಹತಮಿತ್ಯೇತೇ ರುದಂತಿ ಸ್ವತಃ |

ವೀರೇಶಾಯ ನ ಕಲ್ಪಿತಾತಿರುಚಿರಾ ಸಾ ನೀರಧಾರಾ ಮುಹುಃ

ಶ್ರೀವೀರೇಶ್ವರಲಿಂಗಮಸಕ್ಯನ್ನಾ ಭ್ಯರ್ಚಿತಂ ಚಂದನೈಃ ||೮೦||

ಸಾಯಂ ನ ಪ್ರಣತಂ ಚ ನೇಕ್ಷಿತಮಹೋ ಭೂತೋಪವಾಸೈರ್ನಿಶಾ

ನೀತಾನೇತಿ ರುದಂತಿ ಹಂತ ಸತತಂ ತೇ ಕಾಲಭೀತ್ಯಾ ತವ |

ಕಾಶ್ಯಾನೇವ ನ ಕಾಲಭೈರವದಿನೇ ಕಾಲಾಷ್ಟಮಾನಾಮುಕೇ

ಕೃತ್ವಾ ಜಾಗರಣಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುರಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಯಾ ಭೈರವಃ

||೮೧||

ಕಾಲೇಶೋಽಪಿ ನ ವೀಕ್ಷಿತೋ ಮುಹುರಮೋ ಹಾ ಹಂತ ಹಂತೇತ್ಸಮಾ |

ದುಃಖೇನ್ದ್ರಿವ ನಯಂತ್ಯನುಷ್ಠಣಮಹೋ ತೇ ಕಾಲ ಭೀತ್ಯಾ ತವ ||೮೨||

ಕರ್ಣಿಕಾ ತೀರ್ಥದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನ್ನಾನಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಉದ್ಬಲನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹಣೆಯನ್ನು ತ್ರಿಪುಂದ್ರರಚನೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲಿಲ್ಲಾ ಎಂಬುದಾಗಿ ದಿನವೂ ದುಃಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.||೮೨||

ಈ ಶರೀರವನ್ನು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಿಲ್ಲಾ, ಅಯ್ಯೋ-ಜೀವನವೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಯ್ಯೋ, ದೈವವು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿತು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ವೀರೇಶನಾದ ಶಿವತ್ವಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಚಂದನಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಂದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಅಳುತ್ತಾರೆ. ||೮೦||

ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭೂತೋಪವಾಸಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಷ್ಟಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಕಾಲಭೈರವನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣೆಮಾಡಿ, ಆಗಾಗ ಭೈರವದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಯಮನ ಭಯವು ನಮಗೆ ತಪ್ಪುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಸರ್ವದಾ ಅಳುವರು. ||೮೧||

ಕಾಲೇಶನನ್ನೂ ದರ್ಶನಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಳುತ್ತಾ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರು ಮೇಲ್ಕೈಹೇಳಿದಂತೆ ದುಃಖದಿಂದ ನಿನ್ನ ಭಯವನ್ನೇ

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಮೋ ವಿಸ್ಮಿತಮಾನಸಃ |

ಶಿವಭಕ್ತಗಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಸಂಸ್ತುವನ್ ||೮೩||

ಧನ್ಯಂ ಕುಲಮಿದಂ ದೃಷ್ಟ್ವಂ ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾಯುತಂ ಮಯಾ |

ಧನ್ಯಂ ಧನ್ಯಮಿದಂ ತಾವಜ್ಜೀವನಂ ನಯನಾಂಬುಜಂ ||೮೪||

ಏತದಾಲೋಕನೇನೈವ ವಿನೇಯಃ ಸಮಯೋ ಮಯಾ |

ಅಪೂರ್ವೋಯಂ ಶಿವಗಣಃ ಶಿವನಾಮಮಹೋತ್ಸವಃ ||೮೫||

ಕಥಂ ಗಾಯಂತಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಶಿವನಾಮಾನಿ ಕೋಟಿಶಃ |

ಆನಂದೋದ್ವಿಗ್ಧಕಾನ್ಶೈವ ಮುಹುರ್ಮುಹುರತಂದ್ರಿತಾಃ ||೮೬||

ಏತೇ ಧನ್ಯಾಃ ಪರಂ ಧನ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ತದ್ವೀಕ್ಷಣಾದರಾಃ |

ಧನ್ಯಸ್ತರಂಗವಾತೋಽಪಿ ಮುಕ್ತಿಕಾಂಕ್ಷಾನ್ಮುಕರ್ಷಕಃ ||೮೭||

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಎಂಬುದಾಗಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಯಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೮೨||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಗುಂಪನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾ ಪೂಜಿಸಿದನು. ||೮೩||

ಈ ಧನ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ಗುಂಪನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಕಂಡೆನು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನವೂ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುವು. ||೮೪||

ಈ ರೀತಿ ಈ ಶಿವಗಣವು ಬಹು ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಮತ್ತು ಶಿವನಾಮವು ಮಹದಾನಂದದಾಯಕವು. ಅಂತಹ ಪ್ರೇಮಗಣವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಾನು ನನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ||೮೫||

ಇವರು ಕೋಟ್ಯಂತರ ಸಕಲ ದಿವ್ಯವಾದ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವರು! ಅವು ಮತ್ತಿಮತ್ತೆ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ನೋಡು! ||೮೬||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇವರೇ ಬಹು ಧನ್ಯರು. ಮತ್ತು ಆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ವಾಯುವೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯವಾದುದು. ಆ ವಾಯುವೂ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ||೮೭||

ಸಂಗೋಷಿ ತಾವತ್ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತಾವದಂತ್ಯೈಃ ಸಹಾನ್ವಹಂ ।

ಏತತ್ಸಂಗಾನುಷಂಗೋಷಿ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದೋ ಭವೇತ್ ||೮೮||

ಧನ್ಯಂ ಧನ್ಯಮಿದಂ ಶರೀರನುಧುನಾ ಧನ್ಯಾಂಗಸಂಗಾದಯಂ

ಧನ್ಯಃ ಶಾಂಕರಸಂಗ ಇತ್ಯವಗತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಸ್ತುತಃ ।

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಗಿರಿಜಾನುನೋಹರಪದಾಂಭೋಜಾರ್ಚನೇ ಜಾಯತೇ

ಬುದ್ಧಿಃ ಸಿದ್ಧಿಕರೋತ್ತಮೋತ್ತಮತಮಾ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾನೋದ್ಯತಾ ||೮೯||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಯಮು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಸಂವಾದೇ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿ ಶಿವಭಕ್ತೈತ್ಯರ್ಷ

ವರ್ಣನಂ ನಾನು ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಂತಹ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಇವರ ಸಹವಾಸವು ಭುಕ್ತಿ (ಐಹಿಕ ಸೌಖ್ಯ) ಮುಕ್ತಿ, (ಆಮುಷ್ಮಿಕ ಸುಖ) ಇವುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಲ್ಲವೆ! ||೮೮||

ಈಗ ಹರ ಭಕ್ತರಾದ ಪೂಜ್ಯರೊಡನೆ ಸಂಗವು ಲಭಿಸಿದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಶರೀರವು ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸಹವಾಸವೂ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದವಾದುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೋಲ್ಲಾಸಕನಾದ ಶಿವನ ಚರಣ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೂ, ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಆಗಿದೆ. ಎಂದು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಯಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಜನಕಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ||೮೯||

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ “ ಹರ ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮೂರನೇ ಅಂಶದ ಶಿವರಹಸ್ಯ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಮ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಇವರ ಸಂವಾದರೂಪವಾಗಿ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿ, ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತಿ ಇವುಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ನನಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಕಾಲೇ ವಿನಾನವರಸಂಶ್ರಿತಾಃ ।

ದೇವಾಃ ಸಮಾಗತಾಸ್ತತ್ರ ಕೌತುಕಂ ದ್ರಷ್ಟುಮುದ್ಯತಾಃ ॥೧॥

ತೇ ತತ್ರ ಶಿವಭಕ್ತಾನಾಮಾಯುರ್ಮೂರ್ತಿವಿಲೋಕನೈಃ ।

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಸ್ತೇಽಪಿ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾಃ ಸುರಾಃ ॥೨॥

ತತಃ ಪ್ರಹರ್ಷಮತುಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತತ್ತದ್ವಿಲೋಕನಾತ್ ।

ಧನ್ಯನಾಯುರಿದಂ ತೇಷಾಂ ಸ್ವೇಣಂ ಶಂಕರಪೂಜಯಾ ॥೩॥

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದಿವ್ಯವಿನಾನಾರೂಢರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಕೌತುಕವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದರು. ॥೧॥

ಮತ್ತು ಅವರು ಪರಮೇಶ್ವರಭಕ್ತರ ಆಯುರ್ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತರು. ॥೨॥

ಅವರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ಆಯುಸ್ಸು ಶಂಕರ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೇ ಸ್ವೇಣವಾಗಿ ಧನ್ಯವೆನಿಸಿದೆ. ಎಂದು ಹೊಗಳಿದರು. ॥೩॥

ಏತದ್ಭಾಗ್ಯಸ್ಯ ನಾಂತೋಽಸ್ತಿ ಕೃತಕೃತ್ಯಮಿದಂ ಖಲು ।
 ಸುಮೇರುಸ್ತರ್ಣದಾನೇಽಪಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧಾರ್ಧಾಯುರಪ್ಯಹೋ ॥೪॥
 ದುರ್ಲಭಂ ತದ್ಗತಂ ಭೂಯೋ ನಾಯಾತ್ಮೇನ ಗತಂಗತಂ ।
 ಶಿನಾರ್ಚನೇನ ನಿಲಯೇ ತತ್ತಾವತ್ಸಫಲಂ ಖಲು ॥೫॥
 ಆಯುಃ ಸಂಪಾದಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಶಿವಪೂಜನಸಾಧನಂ ।
 ಶಿನಾರ್ಚನೋಪಯುಕ್ತಂ ಚ ಸಫಲಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥೬॥
 ತದೇವಾಯುಸ್ತಾವತ್ಸಫಲಮುಮಲಂ ಪುಣ್ಯನಿಲಯಂ ।
 ತದೇವಾಯುರ್ವಂದ್ಯಂ ಕ್ಷಣಮಪಿ ಯದೇವಾದರದರೈಃ ।
 ಮುಹುರ್ಲಿಂಗಂ ತುಂಗಂ ಪ್ರಣಮತಿ ಪುನಃ ಪಶ್ಯತಿ ಪುನಃ
 ಸ್ಪೃಶತ್ಕಾಲಿಂಗ್ಯಾಂಗೈರಭಿನವಜಲೈಃ ಸಿಂಚತಿ ಮುದಾ ॥೭॥

ಮತ್ತು ಈ ಆಯುಸ್ಸಿನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಕೃತಕೃತ್ಯವಾದುದು. ಮೇರುಪರ್ವತದಷ್ಟು ಚಿನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೂ, ದಾನಕಾಲದ ಅರ್ಧಕ್ಷಣದ ಆಯುಸ್ಸೂ ಕೂಡ್ಡಸಫಲವೆನಿಸಲಾರದು. ॥೪॥

ದುರ್ಲಭವಾದ ವಸ್ತುವು ಕಳೆದುಹೋದರೆ ಹೋದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಮತ್ತೆ ಬರಲಾರದು. ಆದರೆ ಆ ಆಯುಸ್ಸು ಶಿನಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಕಳೆದುಹೋಗುವುದಾದರೆ ಆಗ ಅದು ಸಫಲವೆನಿಸುವುದಲ್ಲವೆ? ॥೫॥

ಮೊದಲು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆಯುಸ್ಸು ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಸಾಧನವಾದುದಾಗಿ ಶಿನಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಾದರೆ ಅದು ಸಫಲವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ॥೬॥

ಯಾವ ಆಯುಸ್ಸು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪುಣ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದೋ, ಯಾವ ಜೀವಿತಕಾಲವು ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗುವುದೋ, ಯಾರು ತಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಪರ್ಶನ, ದರ್ಶನ, ಅಭಿಷೇಕಾದಿಗಳಿಂದ ಕಳೆಯುವರೋ, ಅಂತಹ ಆಯುಸ್ಸೇ ಧನ್ಯವಾದುದು. ಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಅದೇ ಸಾರ್ಥಕವಾದುದು. ॥೭॥

ಯದೇವಾಯುಃ ಪುಣ್ಯೈರಮಿತವಿಭವೈರಾರ್ಜಿತಮುಭೌ
 ತ್ರದಾಯುಃ ಕ್ಷೇಣಂ ಚೇದ್ಗಿರಿಶಭಜನೇನ ಕ್ಷಣಮಪಿ ।
 ತದಾ ಧನ್ಯಂ ಮನ್ಯೇ ತದಿತಿ ನ ತತೋಽಪ್ಯನ್ಯದಧಿಕಂ
 ಯತೋ ವಂದ್ಯಂ ನೇದೈರಪಿ ಸುರಗಣೈರ್ವಾ ಮುನಿಗಣೈಃ ॥೮॥

ಅಸಾರಾಯುಃ ಸ್ತ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಮಥಪತಿಲಿಂಗಾರ್ಚನರತಂ
 ಮನಃ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಶಿವಭಜನಮೇವ ಪ್ರತಿಲವಂ ।
 ಮುಹುರ್ಬಿಲ್ವೈರ್ನೀರೈ ರತಿರುಚಿತಕರ್ಪೂರರಚಿತ್ಯೈಃ
 ವಯೋ ನೇಯಂ ಲಿಂಗಸ್ತು ಪನವಿಧಿನಾ ಕೇವಲಮಿದಂ ॥೯॥

ಲಸದ್ವಿಲ್ವೀಮಲ್ಲಿಕಮಲಕನಕಾರ್ಕಾದಿಕುಸುಮೈ
 ಮುಹುಸ್ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ನಿಮಲಕಮಲಾಭ್ಯುಕ್ಷಿತಮಹಂ ।
 ಪ್ರಪಶ್ಯಂಸ್ತತ್ಪೂಜಾರಚನಚತುರಂ ಶಂಕರಪದಂ
 ಮುದಾ ಮಂದಂ ಮಂದಂ ಮಧುರನಿನದೈರೇವ ಕೆಲಯೇ ॥೧೦॥

ಯಾವ ಆಯಸ್ಸು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ದ್ರವ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕ್ಷೇಣ
 ವಾಗುವುದೋ, ಅಂತಹ ಆಯಸ್ಸು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಶಿವಭಜನೆಯಿಂದ
 ಕಳೆಯುವುದಾದರೆ ಅಗ ಅದು ಧನ್ಯವೆನಿಸುವುದು. ಇದನ್ನೇ ವೇದಗಳೂ, ದೇವಾದಿ
 ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿವರ್ಯರೂ ಸಹ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅದುದರಿಂದ
 ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪದಾರ್ಥವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ॥೮॥

ಮನುಷ್ಯನು ಅಧಿಕವಾದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣ
 ದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಶಿವನ ಅರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗ
 ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಬಿಲ್ವದಲಗಳಿಂದ, ವೂಜೆಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತು
 ಮನೋಹರವಾದ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಯುಕ್ತವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವುದು,
 ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ತನ್ನ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಆಯುಸ್ಸೇ
 ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವೆನಿಸುವುದು. ॥೯॥

ಚೂಕ್ಕಟವಾಗಿರತಕ್ಕ ಬಿಲ್ವ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಕಮಲ, ಚಿನ್ನದಂತಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಕ
 ಪುಷ್ಪ, ಈ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ
 ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾದ ಲಿಂಗರೂಪವಾಗಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ

ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯಂ ಯೋಗ್ಯಂ ಯದಿ ಗಿರಿಶಪೂಜೋಪಕರಣಂ
 ತದೇವಾಯುಸ್ತಾನದ್ಯದಿ ಗಿರಿಶಸೇವೋಪಕರಣಂ ।
 ತದನ್ಯತ್ತ್ವದ್ವ್ಯರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥಯತಿ ಕಥಂ ವಾ ನ ವಿತಥಂ
 ಮನಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕಸ್ಮಾತ್ಸ್ಮರಹರಪದಂ ನಸ್ಮರತಿ ಮೇ ||೧೧||

ಸ್ಮರಾರೇ ಸಾಪಾರೇ ಹರ ಹರ ಯನಾರೇ ಕರುಣಯಾ ।
 ಮಹಾಸಂಸಾರಾರೇ ಸ್ಮರಹರ ಮನೋ ಮೇ ನಿಜಪದಂ ।
 ಯಥಾ ನೇದಂ ವ್ಯರ್ಥಂ ಕಥನುಪಿ ಕಥಂ ವಾ ಕಥಯ ಮೇ
 ತಥಾ ಗೌರಿನಾಥಪ್ರಮಥಗಣನಾಥಾತಿಶಪಥೈಃ ||೧೨||

ತ್ವದೀಯಂ ಮತ್ತ್ವಾ ಮಾಮಯಮತಿಶಿತುಃ ಶೋಕಕಲಿತಃ
 ಶನೈಃ ಶಾಂತಿಂ ಯಾತು ಶ್ರಮಜನಕಸಂಸಾರವಿರತಃ ।
 ಭವತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಹಾದುಪದಿಶ ಮಹೇಶ ತ್ರಿದಶತಾ
 ಸ್ಯಪಾಸ್ಯಾ ಕಸ್ಯಾಸ್ಯಾಂ ರತಿರಪಿ ಶಿವೇತಿ ಪ್ರಲಪತಃ ||೧೩||

ನೋಡುತ್ತಾ, ಶಿವಪೂಜಾಸಕ್ತನಾಗಿರುವವನೇ ಧನ್ಯನು. ನಾನೂ ಸಹ ಅದೇ
 ವಿಧವಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪರಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. ||೧೦||

ಈಶ್ವರ ಪೂಜೆಗೆ ನಾಥಕವಾದ ವಸ್ತುವೇ ಧನ್ಯವೆನಿಸುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ
 ಶಿವನೇವಾನಿರತವಾದ ಆಯುಸ್ಸೇ ನಾಥಕವಾಗುವುದು. ಶಿವಪೂಜೋಪಕರಣವಲ್ಲದ
 ವಸ್ತುವಿನಂತೆ, ಶಿವಪೂಜಕವಲ್ಲದ ಆಯುಸ್ಸು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು
 ಇಂತಹ ಈಶ್ವರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಆಸಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಯೋಚನೆ
 ಯಾಗಿದೆ. ||೧೧||

ಎಲೈ— ಮನ್ಮಥಾರಿಯೇ, ಪಾಪನಾಶಕನೇ, ಯಮಭಂಜಕನೇ, ನೀನು
 ಮಂಗಳಾಪತಿಯಲ್ಲವೇ ! ಕರುಣಾಳುವೆನಿಸಿರುವೆ. ಈ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
 ಮಹಾಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸದಂತೆಯೂ, ಸದಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯಲ್ಲಿ
 ತೊಡಗಿರುವಂತೆಯೂ, ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಗಳಾದ ಶಪಥಗಳೊಡನೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವಂತೆ
 ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು. ||೧೨||

ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು “ ಇವನು ಕೇವಲ ಶಿಶುವಾಗಿ ಶೋಕ
 ಮೋಹಿತನಾಗಿರುವನು. ಈತನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿ, ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದ

ಕದಾ ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ಕನಕಕುಸುಮಾಭ್ಯರ್ಚಾಮಿದಂ
ಮುಹುರ್ಧ್ವಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ತ್ವಂ ಶಿವ ಶಿವ ಮಹೇಶಾನುರಪತೇ |
ಮಹೇಶೇತಿ ಸ್ವಾಮಿನ್ನಿತಿ ಸತತಮೇವಾನುನದತೋ
ಭವತ್ಯಾಯುಃ ಕ್ಷೇಣಂ ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವಾನಲ್ಲಭ ವಿಭೋ ||೧೪||

ಮಹಾಸಂಸಾರೇ ಕಿಮಪಿ ನ ತನಾಶಕೃಮಿತಿ ಮೇ
ಮನೋ ನೂನಂ ನೂನಂ ತ್ರಿನಯನಭವತ್ಪಾದಭಜನೇ |
ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಸಂಸಾರವ್ಯಸನಭವಭಂಗಾಯ ಭಗವನ್
ಅಯಂ ನೇಯಃ ಕಾಲಃ ಕಥಮಪಿ ಶಿವಾರಾಧನಧನೈಃ ||೧೫||

ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯಂ ರತ್ನಾನ್ಯಮಿತಧನಧಾನ್ಯಾದಿಕಮಪಿ
ಪ್ರಭಾವೋಪ್ಯೇತನ್ಮೇ ಶಿವಶಿವಶಿವಾರಾಧನಮಿತಿ |

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತನಾಗಲಿ” ಎಂಬ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನಗೆ ದಿವ್ಯಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಪದೇಶಿಸು. ಶಿವನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಮಾಡಿ ಶಿವಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವವನಿಗೆ
ದೇವತೆಗಳ ಪದವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಸೆಯಿರಲಾರದು. ಆ ರೀತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹ
ವಿಡು. ||೧೬||

ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀವಲ್ಲಭನಾಗಿಯೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ಪರಶಿವನೇ, ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೂ, ಚಿನ್ನದಂತಿರುವ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೋಡಿ, ಶಿವ, ಶಿವ ಎಂದು
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಮತ್ತು ಮಹೇಶ, ಸ್ವಾಮಿನ್, ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲೂ ನನ್ನ
ಆಯಸ್ಸು ಕ್ಷೇಣವಾಗಲಿ. ಹಾಗೆ ವರಕೊಡು. ||೧೭||

ಭಗವಂತನಾದ ಈಶ್ವರನೇ—ಈ ಮಹಾಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಆಶಕ್ಯವಾದುದು
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ವ್ಯಸನ
ದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ತನಕಪಡುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪಾದಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಶಿವಾ
ರಾಧನವೆಂಬ ಧನದಿಂದ ತ್ರಿಲೋಚನನಾದ ಈಶ್ವರನ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲಿ.
ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಆಯುಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಹೋಗಲಿ. ||೧೮||

ಎಲೈ ಶಿವನೇ, ಈಶ್ವರನ ಆರ್ಚನೆಯೇ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ
ಭಾಗ್ಯವಾಗಿಯೂ, ರತ್ನಗಳಾಗಿಯೂ, ಧನ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿಯೂ ಆಗಲಿ. ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ

ಪ್ರಬೋಧೋವ್ಯತ್ತೋಯಂ ಪ್ರಬಲಮಹಿಮಾಯಂ ಭವತು ಮೇ
ವನೇ ಬಿಲ್ವನ್ಯಾಪ್ತೇ ಶಿವಶಿವಶಿವೇತಿ ಪ್ರಜಪತಃ ||೧೬||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇ ಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ತೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಹ ಸತ್ವರಂ
ವಿನೂನಾನಿ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಸ್ವರ್ಗನಾರ್ಗಂ ಯಯುರ್ಮುಢಾ ||೧೭||

ಪಶ್ಚಾತ್ಪಾಪಸ್ವರೂಪಾಣಾನುಸ್ಯಾಯುರ್ಮೂರ್ತಯಃ ಶನೈಃ |
ಮತ್ಪ್ರಿಯಮಭಿಷ್ಠೀರ್ನಿತಾಃ ಕುಂಭೀಪಾಕಾಲಯಂ ಪ್ರತಿ ||೧೮||

ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ಪೂಜಾ ಶಂಕರಸ್ಯ ಯಥಾ ತಥಾ |
ಯತ್ನಃ ಕಾರ್ಯೋ ಧೀಮತಾ ತು ಬಂಧಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯಥಾ ಖಲು ||೧೯||

ವರನೋವಾತ್ಮಹನನಂ ಸುರಾಪಾನಂ ವರಂ ವರಂ |
ನ ವರಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಹೀನಂ ವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ||೨೦||

ಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರತಕ್ಕ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶಿವ, ಶಿವ ಎಂದು ಜಪಮಾಡುವಂತಹ
ಪ್ರಬಲವಾದ ವ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವೇ ಅಲ್ಲವೇ ! ||೧೬||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು. ||೧೭||

ಅನಂತರ ನಿಷ್ಕರುಣರಾದ ಆ ಯಮಭಟರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಪಾಪಿಗಳ ಆಯು
ರ್ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುಂಭೀವಾಕ ನರಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ||೧೮||

ಆದುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ
ಈಶ್ವರ ಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದಿಂದ
ಬಂಧಿತನಾಗುವನು. ||೧೯||

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ (ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು) ಮತ್ತು ಸುರಾ
ಪಾನ ಇವುಗಳೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನ ಶೂನ್ಯವಾದ
ವಯಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಸಾತ್ರವೆನಿಸದು. ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವೆನಿಸುವ
ದಿಲ್ಲ. ||೨೦||

ಗೋಮಾಂಸಭಕ್ಷಣಂ ವಾಪಿ ವರಮೇವ ದುರಾತ್ಮನಾಂ ।

ನ ವರಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಹೀನಂವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ||೨೧||

ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಂ ವರಂ ಮನ್ಯೇ ವರಂ ಬ್ರಹ್ಮವಧಂ ತಥಾ ।

ನ ವರಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಹೀನಂವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ||೨೨||

ಗುರುದಾರಾಭಿಗಮನಂ ವರಂ ಮದ್ಯಪಸೇವನಂ ।

ನ ವರಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಹೀನಂವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ||೨೩||

ನಾನಾವಿಧಾನಾಂ ಪಾಪಾನಾಂ ಕರಣಂ ವಾ ವರಂ ಪರಂ ।

ನ ವರಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಹೀನಂವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ||೨೪||

ಅಹೋ ಸಾತಕಿನಃ ಸರ್ವೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಕಲೌ ಯುಗೇ ।

ಸರ್ವಾರ್ಥದಾಯಕಂ ದೇವಂ ನ ಜಾನಂತಿ ವಿಶೇಷತಃ

ಅತಃ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಸರ್ವೇಪಿ ನರಕಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ।

ನ ವರಂ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಹೀನಂವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ||೨೫||

ದುರಾತ್ಮರಾದವರಿಗೆ ಹಸುವಿನ ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣೆಯೂ ಸಹ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನ ಶೂನ್ಯವಾದ ವಯಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಲಾರದು. ||೨೧||

ಈ ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನರಹಿತವಾದ ವಯಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ, ಚಿನ್ನದ ಕಳವು, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಗುರುಪತ್ನೀ ಗಮನ, ಮದ್ಯವಾಯಿಯಾದವನ ಸೇವೆ ಇವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವುವು. ||೨೨-೨೩||

ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಪಾಪಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದೂ ಸಹ ಒಂದು ವೇಳೆ ಯುಕ್ತವೆನಿಸಿತು. ||೨೪||

ಆಯೋ-- ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಈಶ್ವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸಮಸ್ತರೂ ಪಾಪಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೨೫||

ಅದರಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ನರಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಧ್ಯಾನರಹಿತವಾದ ವಯಸ್ಸು ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ||೨೬||

ಉಮಾಸಹಾಯಪೂಜಾಯಾನಾಲಸ್ಯಂ ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ।

ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಪುನರಾವೃತ್ತಿದುರ್ಲಭಂ ॥೨೭॥

ಉಮಾಸಹಾಯಭಜನಂ ಯೇ ಕುರ್ವಂತಿ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ತೇ ಯಾಂತಿ ಪರಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ಕೈಲಾಸಂ ಶಂಕರಾಲಯಂ ॥೨೮॥

ಅನಾಯಾಸೇನ ಯಾಂತ್ಯೇತೇ ಶಿವಮಂದಿರಮಾಸ್ತಿಕಾಃ ।

ಶಿವಾಚಾರರತಾಃ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ನ ಸಂಶಯಃ ॥೨೯॥

ಯಃ ಶಿವಾಚಾರನಿರತಃ ಸ ಧನ್ಯೋ ಧನ್ಯಕೃತ್ತಮಃ ।

ತದ್ವರ್ತನೇನ ನಶ್ಯಂತಿ ಪಾತಕಾನಿ ಬಹೂನ್ಯಪಿ ॥೩೦॥

ಪುರಾ ಮಗಧದೇಶೇಷು ಕಶ್ಚಿದ್ರಾಜಾತಿಧಾರ್ಮಿಕಃ ।

ಸರ್ವಸೌಭಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನಃ ಶಿವಪೂಜಾರತಃ ಸದಾ ॥೩೧॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವಾರ್ವರ್ತೀ ಸಮೇತನಾದ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಿಸನಾಗುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನು ಮತ್ತೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರದಂತಹ ಘೋರವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ॥೨೭॥

ಯಾರು ಯತ್ನದಿಂದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಭಜಿಸುವರೋ ಅಂತಹವರು ಈಶ್ವರನ ಗೃಹವೂ ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವೂ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ॥೨೮॥

ಈಶ್ವರನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾದ ಶಿವಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನವು (ಕೈಲಾಸವು) ಅನಾಯಾಸವಾಗಿಯೇ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ॥೨೯॥

ಈಶ್ವರ ಸೇವಾಸಕ್ತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಬಹು ಧನ್ಯನೆನಿಸುವನು. ಅಂತಹವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಬಹು ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ॥೩೦॥

ಹಿಂದೆ ಮಗಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಬಹಳ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಈಶ್ವರ ಪೂಜಾಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ॥೩೧॥

ಶಿವನೈವೇದ್ಯಶೇಷೇಣ ಕುರ್ವನ್ ಜೀವನರಕ್ಷಣಂ ।
 ಅನ್ಯದ್ಭಾಗ್ಯಂ ಮಹೇಶಾಯ ದತ್ತಮಿತ್ಯವಗಮ್ಯತೇ ||೩೨||

ತೇನ ಯತ್ಸೂಜನಂ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತಮಾಸೀನ್ಮಹಾತ್ಮನಾ ।
 ತೇನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವೇನ ಭವೇತ್ಪ್ರಮಥಮಧ್ಯಗಃ ||೩೩||

ತಸ್ಯ ಭೂಪಸ್ಯ ನಿಲಯೇ ಶಿವಲಿಂಗಾನಿ ಕೋಟಿಶಃ ।
 ರತ್ನಮಂದಿರನಿರ್ಮಾಣಂ ಶಂಕರಾರ್ಥಂ ಚಕಾರ ಸಃ ||೩೪||

ಯಾವತ್ತೇನಾರ್ಜಿತಂ ದ್ರವ್ಯಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಶಾರ್ವಮಿತ್ಯಪಿ ।
 ಸ ಶರ್ವಾರಾಧನೇನೈವ ಸರ್ವಾಯುಃ ಕಲನೋದ್ಯತಃ ||೩೫||

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ ಚ ತಸ್ಯಾಯುರ್ನ ಶಿವಾರಾಧನಂ ವಿನಾ ।
 ಶಿವಾರಾಧನಮಾತ್ರಂ ತು ತಸ್ಯ ವ್ರತಮನುತ್ತಮಂ ||೩೬||

ಆತನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಉಳಿಯುವ ನೈವೇದ್ಯ ಭಾಗದಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಇತರ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಶ್ವರನಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸಿರುವನಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ||೩೨||

ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಆ ರಾಜನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯ ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಪ್ರಮಥಗಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ||೩೩||

ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು. ||೩೪||

ಮತ್ತು ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಶ್ವರನದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾ, ಆತನು ತನ್ನ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೇ ಕಳೆದನು. ||೩೫||

ಆತನ ಆಯುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಕೂಡ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವುದೇ ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವ್ರತವಾಗಿದ್ದಿತು. ||೩೬||

ಶಿವಾರಾಧನರೂಪೇಣ ವ್ರತೇನೈವ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ |

ನಯತ್ಯಾಯುರ್ವಯಸ್ತಸ್ಯ ಶಿವಪೂಜನಸಾಧನಂ ||೩೭||

ತಸ್ಯ ತಾವತ್ಕೃತಾರ್ಥಸ್ಯ ಶಿವಪೂಜಾರುಚಿಯಥಾ |

ತಥಾ ರುಚಿರ್ನ ದಾರೇಷು ಕುಮಾರೇಷು ಧನೇಷ್ವಪಿ ||೩೮||

ತಸ್ಯಾಜುರ್ನೇನ ತುಲ್ಯಾನಿ ಧನಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ |

ಸಪಾತ್ರೇಷು ಧನತ್ಯಾಗೇ ಯವಸಂ ಮನುತೇ ಧನಂ ||೩೯||

ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಸ್ಯ ಶಾಂಕರಸ್ಯ ಗೃಹಂ ಪರಂ |

ದ್ರಷ್ಟುಮಭ್ಯಾಗತೋ ದೈವಾತ್ಕೃತ್ಯಪೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ ||೪೦||

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಶ್ಯಪಂ ಹಾರಂ ಹಾರಕೋಟಿಸಮಾವೃತಂ |

ಸಂತುಷ್ಟಃ ಪ್ರಣತೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಕೃತಾರ್ಥೋಽಸ್ಮೀತಿ ಭೂಪತೇ||೪೧||

ಈಶ್ವರನ ಅರ್ಚನೆ ಎಂಬ ವ್ರತಾಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ಆತನ ಆಯಸ್ಸು ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ||೩೭||

ಆತನು ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನಿಗೆ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಭಿರುಚಿಯು ತನ್ನ ವಕ್ಷಿಯರಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ತನ್ನ ಕುಮಾರರಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ||೩೮||

ಅವನು ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾಜುರ್ನನಿಗೆ ಸಮಾನನೆನಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಸತ್ತಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಧನತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದನ್ನು, ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ||೩೯||

ಒಂದುಸಾರಿ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತನಾದ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಗೃಹವನ್ನು ನೋಡಲು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕಶ್ಯಪರು ಬಂದರು. ||೪೦||

ಒಡನೆಯೇ ರಾಜನು ಅನೇಕ ಶಾಂಭವ ರೊಡಗೂಡಿ ಬಂದ ಋಷಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾ ಆ ಋಷಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆರಗಿದನು. ||೪೧||

ತತಃ ಪರಂ ಸ ರಾಜಾ ತು ಸರ್ವಾನ್ ಹಾರಾನುದಾರಥೀಃ ।

ಹಾರೋಪಚಾರೈಃ ಸಂತುಷ್ಟಾನ್ ಚಕಾರ ನೃಪಸತ್ತಮಃ

॥೪೨॥

ಹಾರೋಪಹಾರಾದರಹಾರಸಂಘಂ

ವಿಲೋಕ್ಯ ರಾಜಾ ವಿನಯಾನತಃ ಸನ್ ।

ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಂ ಸಹಾರಂ

ಧರ್ಮಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಸಹಾರವೀರಃ

॥೪೩॥

॥ ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ ॥

ಧರ್ಮೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ಟಸಿ ಹಾರರೂಪೋ

ಧರ್ಮಃ ಪರತ್ವೇನ ವಿನಿಶ್ಚಿತೋತಃ ।

ತಂ ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪರಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ

ಹಾರಂ ಪದಂ ಹಾರವಿಶೇಷಸೇವ್ಯಂ

॥೪೪॥

ಹಾರಾ ಏನ ಭವಂತಿ ಹಾರಚರಣಾಂಭೋಜಾರ್ಚನಾರಾಧನ ।

ಧ್ಯಾನಾಂತಃಕರಣಾಃ ಕ್ಷಣಂ ಯದಿ ವಯಃ ಕ್ಷೇಣಂ ಶಿನಾರಾಧನೈಃ ।

ಆ ಸಂತೋಷ ಭರದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಉದಾರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸಕಲ ರನ್ನೂ ಹಾರಾದ್ರ್ಯವಚಾರಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ॥೪೨॥

ಹಾಗೆ ರಾಜದತ್ತನಾದ ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಆ ಶಂಕರ ಪೂಜಕರನ್ನೂ, ರಾಜನು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿವಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ॥೪೩॥

ಆಗ ಕಶ್ಯಪರು ರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು. “ ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಭಕ್ತನಾಗುವುದೆಂಬ ಒಂದು ಧರ್ಮವು ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರು ಈಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ॥೪೪॥

ಈಶ್ವರನ ಚರಣ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದು, ಧ್ಯಾನಿಸುವುದು, ಈ ರೀತಿ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರು ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸನ್ನೂ ಈಶ್ವರನ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದಲೇ

ಸಂಸಾರಸ್ಯ ಚ ದುಃಖನಾಶಕರಣಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತದೇವಾದರಾತ್
ಪುಣ್ಯೈರಾರ್ಜಿತಮಿತ್ಯವೈಮಿ ಪುನರಪ್ಯಾಯುಸ್ತದೇವೇಪ್ಸಿತಂ ||೪೫||

ಆಯುಸ್ತಾವದಶೇಷದೋಷಕರಣೋಪಾಯೋ ಹಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನಾಂ
ಪ್ರಾಯಃ ಪುಣ್ಯವತಾಂ ವಿಲಕ್ಷಣಮುಭೂದಾಯುಃ ಶಿವಾರಾಧನೈಃ |
ಕ್ಷೀಣಂ ಯಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪ್ರತಿದಿನಂ ತಸ್ಮೈ ನನೋಃಸ್ತಾಯುಷೇ
ತತ್ತಾವತ್ಪಲು ದುರ್ಲಭಂ ಭುವಿ ನೃಣಾಂ ತದ್ವಂದ್ಯಮೇವಾನೃಹಂ ||೪೬||

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಗಿರಿಶಾರ್ಚನವ್ರತಮತಸ್ತೇನೈವ ನೇಯಂ ವಯಃ
ತಸ್ಮಾದಪ್ಯಧಿಕಂ ನ ಮೇ ವ್ರತಮಿತಿ ಜ್ಞಾತಂ ಮುಹುರ್ವೈದಿಕಂ |
ತತ್ತಾವದ್ವ್ರತಮಿತ್ಯವೈಮಿ ಬಹುಧಾ ತತ್ತಲ್ಯಮನ್ಯದ್ವ್ರತಂ
ನಾಸ್ತೀತ್ಯೇವ ಮತಿರ್ಮಮಾಪಿ ವಿಧಿತೋ ಜಾತಾನುತಿಸ್ತಾದ್ಯಶೀ ||೪೭||

ಕಳೆಯುವುದಾದರೆ ಅವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಈಶ್ವರಸ್ವರೂಪರೇ ಆಗುವರು. ಶಿವನ
ಆರ್ಚನೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖ ನಾಶಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಇದು ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯಥಾ
ದೊರೆಯಲಾರದು. ||೪೫||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುರಾತ್ಮರಾದವರಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸು ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳ ಸಂಪಾದನೆಗೆ
ಸಾಧಕವಾದುದು. ಆದರೆ ಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೆ ಇದೇ ಆಯುಸ್ಸು ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಮಾಡು
ವುದರಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಪುಣ್ಯಸಂಪಾದನೆಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುವುದು. ಯಾವ ಆಯುಸ್ಸು
ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ಆಯುಸ್ಸು
ಜನರಿಗೆ ದುರ್ಲಭ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ನಿತ್ಯವೂ ವಂದನೀಯವಾದುದು. ಅಂತಹ
ಆಯುಸ್ಸಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ||೪೬||

ನಮಗೆ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ವ್ರತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದುದ
ರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಆ ವ್ರತಾಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ಕಳೆಯಬೇಕು. ವೇದೋ
ಕ್ತವಾಗಿ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ರತವೇ ಆಗಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ
ಮತ್ತೊಂದು ವ್ರತವೇ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬಂದಿರುತ್ತದೆ.
||೪೭||

ಸಂಸಾರವ್ರಣನಾಶನಾರ್ಥಮಸಕ್ತೃಷ್ಟಂ ಮಯಾಸ್ತೌಷಧಂ
ವೇದಾಂತೇಷು ಭಿಷಕ್ತಮಾರ್ಚನಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಕಾನಾಮಪಿ |
ಅಸ್ಮಾಕಂ ಸುತರಾಮತಃ ಪರಮುನಾಕಾಂತಾರ್ಚನಂ ಕೇವಲಂ
ಸಂಸಾರೋರುತರುಪ್ರಮೂಲಹುತಭುಗ್ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾರಾಧನಂ ||೪೮||

ಕಾಶೀನಾಸರತಂ ಮನೋಃಸ್ತು ಸತತಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾರಾಧನೇ
ಡುಂಧೀಶಾರ್ಚನಪೂರ್ವಕಂ ಯದಿ ಮನಃ ಸ್ಯಾದನ್ನ ಪೂರ್ಣಾಲಯೇ |
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಂ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯಾಂ ವೀರೇಶ್ವರಾಲೋಕನೈಃ
ನೇಯಂ ಸ್ಯಾದಿದಮಾಯುರಿತ್ಯನುದಿನಂ ಚಿಂತಾಪರಂ ವರ್ಧತೇ ||೪೯||

ಅಸ್ಮದ್ಭಾಗ್ಯವಶೇನ ಶಂಕರಪುರೀ ಜಾತಾ ಶಿವಾರಾಧನಂ
ತಸ್ಯಾಂ ಚೇದಘಾತೋಟಿಕೋಟಿವಿಲಯೇ ದೇಹವ್ಯಸಾಯೇ ಸತಿ |
ತಸ್ಯಾಂ ಮುಕ್ತಿರುಮಾಸಹಾಯಚರಣೇ ದೃಷ್ಟೇ ಭವಿಸ್ಯತ್ಯಪಿ
ಪ್ರಾಣಸ್ಯೋತ್ಕ್ರಮಣೋತ್ತರಂ ಸ ಗಿರಿಶಃ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂ ದಾಸ್ಯತಿ ||೫೦||

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ವ್ರಣ (ಗಾಯ)ಕ್ಕೆ ನಾಶಕವಾದ ಒಂದು ಔಷಧಿಯನ್ನು
ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, ವೇದಾಂತಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದ
ಲಾದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ನಮಗೂ ಸಹ ಅದೇ ರೀತಿ ಸಂಸಾರದುಃಖವೆಂಬ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯಂತಿರುವ
ಈಶ್ವರನ ಅರ್ಚನೆಯೇ ಔಷಧವು. ||೪೮||

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ (ಈಶ್ವರ)ನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು
ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಆಸಕ್ತನಾದುದಾಗಲಿ. ಅನ್ನ ಪೂರ್ಣಾಲ
ಯದಲ್ಲಿ ಧುಂಡೀಶ್ವರಾರ್ಚನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವಂತಾಗಲಿ. ಈಶ್ವರ
ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯ ದರ್ಶನಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಆಯುಸ್ಸು ಸ್ವೇಣವಾಗುತ್ತ
ಬರಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ||೪೯||

ಶಿವಾರಾಧನೆಯಿಂದ ಪಾಪರಾಶಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸುಲಭವಾಗಿ
ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಮುಖ್ಯಸಾಧನವಾದ ಈ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರವು ನಮಗೆ
ದೊರಕಿದುದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಪ್ರಾಣವಿರುವ ಪರ್ಮಂತ ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ

ಮಂತ್ರಾಣಾಂ ಸ ಶಿರೋಮಣಿಃ ಶಿವಮನುಸ್ತತ್ರಾಪಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಃ
ತತ್ರಾಸ್ಯಕ್ಷರಯುಗ್ಮರೂಪಮನ್ಯತಂ ತದ್ವರ್ಧಂ ಕೇವಲಂ ।
ಯಚ್ಛುಧ್ಧಂ ಶಿವನಾಮಕಂ ಶಿವಕರಂ ತನ್ನೋಕ್ಷದಾನೋದ್ಯತಂ
ತತ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮನೇಯಮೇವ ನ ಮಯಾ ಜ್ಞಾತಂ ಪರಂ ತತ್ತ್ವತಃ॥೫೦॥

ನೇದ್ಯೈಃ ಕಿಂ ಶಿವನಾಮತುಲ್ಯಮನ್ಯತಂ ಕಿಂ ಚಾಮೃತಂ ತತ್ಪರಂ
ಸಂಸಾರಾಪಥಮಿತ್ಯನ್ಯಮಿ ತದಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿಶ್ಚಿಂತಿತಂ ।
ತತ್ತಾವತ್ಸುಲಭೇನ ಮೋಕ್ಷಜನನೋಪಾಯಃ ಪ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಥಾ
ಶ್ರೀಮೃತ್ಯುಂಜಯಪೂಜಕಸ್ಯ ಸುತರಾಂ ಮೃತ್ಯುಂಜಯಾಯಾಪಿ ತತ್ ॥೫೧॥

ನಿರತರಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಣೋತ್ತಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಂಕರನು ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಉಪದೇಶ
ದಿಂದ ನಮಗೆ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ॥೫೦॥

ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಈಶ್ವರನ ಮಂತ್ರವು ಶಿರೋಭೂಷಣದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ಆ ರೀತಿ ಶಿವಮಂತ್ರಗಳು ಅನೇಕವಿರಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವು
ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲರೈತಲೂ ಎರಡೇ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ “ಶಿವ”
ಎಂಬ ನಾಮಾಮೃತವು ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದುದು. “ಶಿವ” ನಾಮವು ಪರಿಶುದ್ಧ
ವಾಗಿಯೂ, ಸೌಖ್ಯದಾಯಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಮರ್ಥವಾದುದಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಇದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬಹುವಾದುದು. ಈ
ಶಿವನಾಮವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.
॥೫೧॥

ಶಿವನಾಮವು ಅಮೃತದಂತೆ ಇರುವುದು. ಇದರಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದು
ವೇದಗಳೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಶಿವನಾಮವನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಸಂನಾರವೆಂಬ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಔಷಧಿಯು ಈ ಶಿವನಾಮವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ
ಮೃತ್ಯುಂಜಯ (ಈಶ್ವರ)ನ ಅರ್ಚನೆ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಪೂಜೆಯು
ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದು. ॥೫೨॥

ಹೇಮ್ವತ್ಯಂಜಯ ಹೇ ಮಹೇಶ್ವರ ಮಹಾದೇವೇತಿ ನಾಮಾದರಾತ್
ಆರಾದೇವ ಕುಮಾರದಾರಧರಿಣೀಭಾನ್ಯಾದಿವಾಂಛಾಪಿ ನ |

ಸಂಸಾರಃ ಸುತರಾಂ ನ ವಾಂಛಿತ ಇತಿ ಪ್ರಾಯಃ ಶಿನಾರಾಧನೇ
ವಾಂಛಾ ಕಲ್ಪತರುಃ ಸ ಏವ ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟಪ್ರದಾನೋದ್ಯತಃ ||೫೩||

ಯಾವತ್ಪುಷ್ಪಿರದೃಷ್ಟಕೋಟಿಘಟಿತಾ ದೇಹೇ ಭವೇದಕ್ಷಯಾ
ತಾವತ್ತದ್ಗಿರಿಶಾರ್ಚನಾರ್ಥಮಸಕ್ಯದೃತ್ನೋಽಪಿ ಕಾರ್ಯೋ ನರೈಃ |

ಆಲಸ್ಯಂ ಪರಿಹಾಯ ತದ್ಗದಿ ಭವೇತ್ತತ್ತದ್ವಿಷಂ ಜಾಯತೇ
ತತ್ತಾವದ್ವಿಷಮಿತ್ಯವೈಮಿ ಬಹುಧಾ ತತ್ತಾಜ್ಯಮೇವಾನಂದಂ ||೫೪||

ಭಸ್ಮೋದ್ಗೊಲನಪೂರ್ವಕಂ ಪ್ರತಿದಿನಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಪೂತೋ ಮುಢಾ
ಶ್ರೀಮ್ವತ್ಯಂಜಯಪೂಜನಾಯ ಯತತೇ ಬಿಲ್ವಾದಿಭಿಃ ಸಾಧನೈಃ |

ತದ್ಯತ್ಕೈಃ ಖಲು ಸಾಪಸಂಘವಿಲಯಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಮೃತೇ ತತ್ಕೃಣಾತ್
ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿರತಃ ಪರಂ ಪ್ರತಿದಿನಂ ತತ್ಸಂತತಂ ವೈದಿಕಂ ||೫೫||

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಮಹಾದೇವ, ಎಂಬ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಕುಮಾರರು, ಪತ್ನಿ, ಭೂಮಿ, ಧಾನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ
ಯಿಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುರಾಗವಿಡುವುದು ತರವಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಚ್ಛೆಯು ಉಂಟಾಗಲಿ. ಆ
ಈಶ್ವರಾರಾಧನೇಚ್ಛೆಯೇ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ
ದಂತಿರುವುದು. ||೫೩||

ಮನುಜರು ತಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟಿಯಿರುವವರೆಗೂ
ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.
ಆ ರೀತಿ ಅನಾಲಸ್ಯದಿಂದ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಮಾಡಿದುದೇ ಆದರೆ ಅದು ಸಾರ್ಥಕವೆನಿ
ಸದು. ಅದಲ್ಲದೇ ಆಲಸ್ಯದಿಂದಿದ್ದು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದಾದರೆ
ಅದು ವಿಷದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲವೂ ಲಭಿಸಲಾರದು. ಆದುದು
ರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂತಹ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ||೫೪||

ಮನುಜನು ದಿನವೂ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು
ಧರಿಸುವುದು, ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂತನಾಗಿ ಬಿಲ್ವಾದಿಸಾಧನೆಗಳೊಡನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ

ಯಾವಜ್ಜೀವಮುಮಾಸಹಾಯಭಜನೇ ನೇಯಂ ವಯಸ್ತತ್ಸದಾ
 ಕರ್ತವ್ಯಂ ದ್ವಿಜಪುಂಗವೈರಿತಿ ಮುಹುಸ್ತತ್ರಾಪಿ ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ |
 ತೈಸ್ತತ್ಸಂತತಮೇವ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿಸ್ತತ್ಸದ್ಯದಿ
 ತ್ಯಕ್ತಂ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿತೋ ಭವತ್ಯಪಿ ಭವೇತ್ತಸ್ಸೈವ ಸಾ ಯಾತನಾ ||೫೬||

ನಾನಾಯೋನಿಷು ಜನ್ಮ ತಾವದಸಕ್ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ಚ ದುಃಖಂ ಮುಹುಃ
 ಘೋರಾ ಸಾ ಯಮಯಾತನಾಪಿ ಬಹುಧಾ ಲಜ್ಜಾ ತಥಾಪ್ಯಸ್ಯ ನ |
 ಜೀವಸ್ಯಾಶು ಶಿನಾರ್ಚನೇ ಜನಿಜರಾರೋಗಾಗ್ನಿ ರೂಪೇ ಮುಹುಃ
 ಕಿಂ ವಕ್ತವ್ಯಮತಃ ಪರಂ ಶಿವರತೋ ಧನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಯಃ ಕೋಪಿ ಸಃ ||೫೭||

ಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಾದರೆ ಆ ಯತ್ನಗಳಿಂದಲೇ ಆನೇಕ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾ
 ಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಪೂಜಿಸಿದುದೇ ಆದರೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಜೀವಿಸಿದ್ದರೂ
 ಸಹ ಮುಕ್ತನಾದಂತೆಯೇ ಆನಂದಾನುಭವದಿಂದಿರುವವನಿಗೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆಂದು
 ಹೆಸರು.) ಅದರಿಂದ ದಿನವೂ ತಪ್ಪದೆ ಈ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಶಿವಾರಾಧನಕಾರ್ಯ
 ವನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕು. ||೫೮||

ದ್ವಿಜ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಶ್ವರನ ಸೇವೆ
 ಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾರ್ಗಾನುಷ್ಠಾನಪರರಾದ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಈ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತಪ್ಪದೆ ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು
 ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಡೆಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವನು
 ಪತಿತನಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವನು (ಹಿಂದೆ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರಿಗಾಗಿಯೇ
 ವಿಧಾನ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ) ಕಠಿಣವಾದ ಯಾತನೆಗೂ ಸಹ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ||೫೯||

ಜೀವಿಯು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಆನೇಕ ತರಹ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವಂತಹ
 ದುಃಖಗಳನ್ನೂ, ಕಠೋರವಾದ ಆ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಆನೇಕಾರ್ತಿ
 ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟಾದರೂ ಇವನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲ. ಈತನು ಇದೇರೀತಿ
 (ಶಿವನನ್ನು ಆರ್ಚಿಸದೆ) ಇದ್ದರೆ ಪುನಃ ಜನನ, ಮರಣ, ವ್ಯಾಧಿ ಮೊದಲಾದ
 ಕಷ್ಟಗಳೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಅದುದರಿಂದ
 ಶಿವಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾದವನಿಗಿಂತಲೂ ಧನ್ಯನಾದವನು ಬೇರೆ ಯಾವನುತಾನೆ
 ಇದ್ದಾನೆ? ||೬೦||

ಗರ್ಭಾವಾಸಮತೀವ ದುಸ್ಸಹಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾಪಿ ಮೂಢೋ ದೃಢಂ
ಶೈಲಾಧೀಶ್ವರಕನ್ಯಕಾಪರಿವೃಢಂ ನಾರಾಧಯತ್ಕಾದರಾತ್ |
ಗೌರೀಕಾಂತಪದಾರವಿಂದಭಜನಾನ್ಮುಕ್ತಿಃ ಪರಂ ಜಾಯತೇ
ಸಾ ಕಸ್ಯಾಪ್ಯನವೇಕ್ಷಿತಾ ಖಲು ಮಹಾಸಂಸಾರನುಗ್ನಾ ತ್ಮನಾಂ ||೫೮||

ಸಂಸಾರವಿಷಪಾನಾಯ ಯತತೇ ಮನುಜಃ ಸದಾ |
ಶಿವನಾಮಾನ್ಯತಂ ಪಾತುಂ ನ ಯತ್ನಂ ಕುರುತೇ ಜನಃ ||೫೯||

ಮಲಾಶನಾಯ ಯತತೇ ಸೂಕರೋ ವಾ ಖರೋಽಪಿ ವಾ |
ತಥಾ ನರೋಽಪಿ ಯತತೇ ಸಂಸಾರಾಯ ಪರಂ ಖರಃ ||೬೦||

ಕ್ರೂರೋ ನರಃ ಖರೋ ಲೋಕೇ ಸಂಸಾರಮಲಮಿಚ್ಛತಿ |
ಶಿವಾರ್ಚನಸುಧಾಪಾನೇ ತಸ್ಯೇಚ್ಛಾ ಜಾಯತೇ ಕಥಂ ||೬೧||

ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ದುಃಖಕರವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯಾವನು ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆತನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೂಢನೆನಿಸುವನು. ಕ್ಷೇವಲ ಗೌರೀ ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಣಕಮಲಗಳ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಮುಕ್ತಿಯು ಈ ಕಠೋರವಾದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಸುಲಭನಾಥ್ಯವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೫೮||

ಜನರಿಗೆ ಸಂಸಾರವು ವಿಷಮಯವಾಗಿಯೂ, ಶಿವನಾಮವು ಅಮೃತಮಯವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜನರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ವಿಷಪಾನದಲ್ಲಿ ಯಶ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಈಶ್ವರನಾಮವೆಂಬ ಅಮೃತಪಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ||೫೯||

ಹಂದಿ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿ ಇವು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಳಕು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆ ಮಾನವನೂ ಕೂಡ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರಿಂದ ಈತನೂ ಕತ್ತಿಯಂತಲ್ಲವೆ! ||೬೦||

ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಮೂಢನಾದ ನರನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕೊಳಕನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು, ಅವನಿಗೆ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯೆಂಬ ಅಮೃತಪಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ||೬೧||

ಶಿವಾರ್ಚನಸುಧಾ ಸಾ ಚೇತ್ಪೀತಾ ಮುದುರಹರ್ನಿಶಂ ।

ತೃಪ್ತೋ ನ ಕ್ಷುಧಿತೋ ನಾಪಿ ತೃಪ್ತೋಽಪಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ||೬೨||

ಸಂಸಾರವಿಷಸರ್ಪೇಣ ದಷ್ಟಃ ಕಷ್ಟಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ ।

ಪುನಃ ಪುನಃ ಸ ಸಂಸಾರೀ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ದುಃಖಿತಃ ||೬೩||

ಅಂತಕಾಲಃ ಕಥಂ ಭಾವಿ ಮರಣೋತ್ತರಮಸ್ಯ ಕಿಂ ।

ಭವಿಷ್ಯತಿತಿ ಸಹಸಾ ನ ವಿಚಾರಂ ಕರೋತಿ ಚ ||೬೪||

ಚಾತುರ್ಯಮಸ್ಯ ಸಂಸಾರವಿಚಾರೇಷ್ಟೇವ ಜಾಯತೇ ।

ನ ಶಂಕರಾರಾಧನೇಷು ನರಸ್ಯಾಪಿ ದುರಾತ್ಮನಃ ||೬೫||

ದುರ್ಬುದ್ಧಿರೇವ ಸಂಸಾರಸರ್ಪಮೇವಾನುಸರ್ಪತಿ ।

ತದಾಶಾವಿಷ್ಟದೇಹೋಽಪಿ ನ ತಸ್ಮಾದ್ವಿಮುಖೋ ಭವೇತ್ ||೬೬||

ಅಹೋರಾತ್ರಿಯೂ ಆಗಾಗ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆ ಎಂಬ ಅನ್ವೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಾಗದೆ ಸರ್ವದಾ ತೃಪ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ||೬೨||

ಸರ್ಪವು ವಿಷಮಯವಾದುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದೂ ಒಂದು ಸರ್ಪ. ಸರ್ಪದಷ್ಟನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಮೃತನಾಗುವನು. ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವನಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೃತನಾಗುತ್ತಲೂ ಪದೇ ಪದೇ ಜನ್ಮಿಸುತ್ತಲೂ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸುವನು. ||೬೩||

ಸಂಸಾರಿಯು ತನಗೆ ಕೊನೆಗಾಲವು ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಮರಣಾನಂತರ ಏನು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ? ಪ್ರಕೃತ ನಾನೇನುಮಾಡಬೇಕು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ||೬೪||

ನರನಾದರೂ ದುರಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹವನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಲ್ಲಾ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯದೆ, ಕೇವಲ ಸಂಸಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ||೬೫||

ದುರಾಚಾರಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಕೂಡ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸರ್ಪವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶರೀರವೂ ಕೂಡ. ಆ ಸಂಸಾರಸರ್ಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವುದು. ||೬೬||

ಇದಮೇವ ಕಿಲಾಶ್ಚರ್ಯಂ ದಂದಶೂಕಾಭಿದಂಶನೇ |

ಮೃತಃ ಪುನಃ ಪುನರ್ದೋಷೈಃ ತದ್ವರ್ತನಮಪೇಕ್ಷತೇ ||೬೭||

ಯೇನ ಮಾರ್ಗೇಣ ಮರಣಂ ಭವತೀತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ |

ಮೃಗೈರಪಿ ಸ ಮಾರ್ಗಸ್ತು ತೃಚ್ಛತೇ ನ ನರೈಃ ಪರಂ ||೬೮||

ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಜರಾರೋಗದಂದಶೂಕಾಭಿವೇಷ್ಠಿತಾಃ |

ನ ಕುರ್ವಂತಿ ದುರಾಚಾರಾಃ ಶಂಕರಾರಾಧನಂ ಪರಂ ||೬೯||

ಅನಾರಾಧ್ಯ ಮಹಾದೇವಂ ಕೋ ವಾ ಮುಕ್ತೋ ಭವೇದ್ಭುವಿ |

ಮುಕ್ತಿಮಿಚ್ಛತಿ ಯಸ್ತಾವತ್ ಸ ಕರೋತಿ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ||೭೦||

ಮುಕ್ತೃಪೇಕ್ಷಾಪಿ ಬಹುಧಾ ನರಾಣಾಂ ನ ಪ್ರಜಾಯತೇ |

ಪರಂ ತು ದಾರಹಾರಾದಾನಿಚ್ಛಾ ಸಂಜಾಯತೇ ಪುನಃ ||೭೧||

ನರನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸರ್ಪದಿಂದ ದಷ್ಟನಾಗಿ ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಾಯುತ್ತಿರುವನು. ಅಷ್ಟಾದರೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ಸಂಸಾರದ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಆಸೆಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೆ? ||೬೭||

ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಮರಣವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆಯೋ, ಅಂತಹ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮೃಗಗಳೂ ಸಹ ದೂರ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನರರು ಮಾತ್ರ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೮||

ಸರ್ಪದಂತೆ ಭಯಜನಕಗಳಾದ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ, ಮರಣ, ಮುಪ್ಪು, ರೋಗ ಇವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟು ಪೀಡಿತರಾದರೂ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಗೆ ಮನಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೯||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸದೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾರು? ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಯಾದವನು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ||೭೦||

ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯು ಜನರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಕ್ಷಿ, ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ||೭೧||

ಸಿದ್ಧೇ ಧನೇಽಪಿ ಬಹುಧಾ ಧನೇಚ್ಛಾಪಿ ಪ್ರವರ್ಧತೇ ।

ತಥಾ ಶಿವಾರಾಧನೇಷು ನೇಚ್ಛಾ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಜಾಯತೇ ||೨೨||

ತುಂಗಾಂಗನಾಂಗಸಂಗೇಷು ಯಥೇಚ್ಛಾ ಜಾಯತೇ ನೃಣಾಂ ।

ತಥಾ ನ ಶಾಂಗಲಿಂಗೇಚ್ಛಾ ಕದಾಪಿ ದುರದೃಷ್ಟತಃ ||೨೩||

ತುಂಗಲಿಂಗಾಂಗಮಾಲೋಕ್ಯ ಕ್ಷಣಂ ವಾ ಯೋಽಭಿನಂದತಿ ।

ತಸ್ಯಾನಂದಪ್ರವೃದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾದಾನಂದಘನಸೇವಯಾ ||೨೪||

ಆನಂದಘನಮದ್ವೈತಂ ಚಿಂತಯಂತಿ ಮಹೇಶ್ವರಂ ।

ಕೇಚಿದ್ಧನ್ಯಾಃ ಶಿವರತಾಸ್ತೇಭ್ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ನಮೋ ನಮಃ ||೨೫||

ಶಂಕರಾರಾಧನೋದ್ಯುಕ್ತೋ ಯಸ್ತತ್ಪದರಜಃ ಪರಂ ।

ಪುನಾತಿ ಶಿರಸಾ ಲಗ್ನಮಲಗ್ನಂ ಪಾಪಕೋಟಿಭಿಃ ||೨೬||

ಧನವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪುನಃ ಪುನಃ ಧನಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಈಶ್ವರಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪದೇಪದೇ ಆಸಕ್ತಿಯು ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೭||

ಮನುಜರಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟರಾದ ಅಂಗನೆಯರ ಅವಯವ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ, ಈಶ್ವರನ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ದುರದೃಷ್ಟವೇ ಕಾರಣ. ||೨೮||

ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಕಂಡು ಯಾವನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಆನಂದಸಾರನಾದ ಶಿವನ ಸೇವೆಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆನಂದವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ||೨೯||

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಕೆಲವರು ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಆನಂದಸಾರನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವರು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ||೩೦||

ಈಶ್ವರಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರ ಪಾದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ||೩೧||

ಪ್ರಣೇನ ಸಾಪಕೋಟೀನಾಂ ಭವೇದ್ವಿಧ್ವಂಸನಂ ಮುಹುಃ ।

ನಿಟಿಲಾಕ್ಷಾಚ್ಛನಾದೇವ ತತ್ತಾನದಮೃತಂ ಖಲು ||೨೭||

ಅಹೋ ನಾಮೃತಸಾನಾರ್ಥಂ ಯತಂತೇ ದುರ್ಬಲಾಃ ಕಲೌ ।

ಮಲಿನಾನಾಂ ಕುತಸ್ತೇಷಾಂ ಮತಿಃ ಶಂಕರಪೂಜನೇ ||೨೮||

ಅತಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಮೇವ ಕದಾಚಿದ್ಗರಿಶಾರ್ಚನೇ ।

ಮತಿಃ ಸಾಸ್ಮಾತ್ಸಾ ಯತಃ ಸಾಕ್ಷಾದಮೃತತ್ವಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ||೨೯||

ಅಮೃತತ್ವಮನಾಯಾಸಾದ್ಗರಿಶಾರಾಧನಾತ್ಪರಂ ।

ಭವತೀತ್ಯವಗಂತವ್ಯಮನ್ಯಥಾ ತದ್ಧಿ ದುರ್ಲಭಂ ||೩೦||

ದುರ್ಲಭಂ ಮಾನುಷಂ ಜನ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಪಿ ನರಸೂಕರಃ ।

ನ ಕರೋತಿ ಪ್ರಯತ್ನಂ ವಾ ಶಂಕರಾರಾಧನೇ ಧನೇ ||೩೧||

ಅಮೃತಮಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾಪಗಳು ಧ್ವಂಸವಾಗುವುವು. ||೨೭||

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಜನರು ದುರ್ಬಲರಾದುದರಿಂದಲೇ ಅಮೃತ ಸಾನಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹುದರಲ್ಲಿ ಮಲಿನಾತ್ಮರಾದವರಿಗೆ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿತು ? ||೨೮||

ಶುದ್ಧಾತ್ಮರಾದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬುದ್ಧಿಯು ಅವರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ||೨೯||

ಈಶ್ವರಾರಾಧನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೇವತ್ವವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆರೀತಿ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವು (ಮರಣರಾಹಿತ್ಯ) ದುರ್ಲಭವೇ. ||೩೦||

ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ಬಹು ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ಇಂತಹ ದುರ್ಲಭವಾದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದೂ ಕೂಡ ಹಂದಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಮನುಜನು ಐಶ್ವರ್ಯರೂಪ ದಂತಿರುವ ಈಶ್ವರಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ||೩೧||

ಶಿವಾರಾಧನಮಸ್ಮಾಕಂ ಧನಂ ನಿಧಿರಪಿ ಸ್ವತಃ ।

ಸೂತೇ ಪುನರ್ನಿಧಿಂ ಸೂತೇ ನವಮೇವ ನಿಧಿಂ ಪುನಃ ||೮೨||

ನಿಕ್ಷೇಪಾಸ್ತೇ ಕ್ಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಕೇವಲಂ ಧನಸಂಚಿತಾಃ ।

ಅಕ್ಷಯೋ ನಿಧಿರಸ್ಮಾಕಂ ಶಂಕರಾರಾಧನಂ ಪರಂ ||೮೩||

ನಿಧೀನಾಂ ನಿಧಿರಸ್ಮಾಕಂ ಶಿವಾರಾಧನಲಕ್ಷಣಃ ।

ಅಯಂ ನಿಧಿರ್ದುರ್ಲಭೋ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಮಪಿ ಧ್ರುವಂ ||೮೪||

ನಿಧಿಲಾಭಾಯ ಕುರ್ವಂತಿ ಯತ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋಽಪಿ ತೇ ।

ಅಕ್ಷಯೋ ನಿಧಿರಪ್ರಾಪ್ಯಃ ಸರ್ವಥೇತಿ ಚರಂತಿ ತೇ ||೮೫||

ಕ್ಷಯಾಂಸ್ತು ನಿಧಯೋ ಲಭ್ಯಾಃ ಸರ್ವೈರಪ್ಯಕ್ಷಯಸ್ತು ನ ।

ನಿಧಿಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಧ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿವಾರಾಧನಲಕ್ಷಣಃ ||೮೬||

ನಮಗೆ ಶಿವಾರಾಧನೆಯೇ ಧನವು. ಅದು ನಿಧಿರೂಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊಸಹೊಸದಾದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನಾಮಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು. ||೮೨||

ಕೇವಲ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಈಶ್ವರಾರಾಧನೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಾಶಹೊಂದದಿರತಕ್ಕ ನಿಧಿಯು. ||೮೩||

ಈಶ್ವರಾರಾಧಕನು ಸಕಲ ನಿಧಿಗಳಿಗೂ ನಿಧಿಯಾದವನು. ಈ ನಿಧಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭವಾದುದು. ||೮೪||

ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಲಾರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವತ್ರ ಅವರು ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ||೮೫||

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆನಿಸಿದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಕ್ಷಯ (ನಾಶವಾಗುವಂತಹ) ವಾಗುವ ನಿಧಿಗಳು ದೊರಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಶಿವಾರಾಧಕನೆಂಬ ಅಕ್ಷಯವಾದ ನಿಧಿಯು ದುರ್ಲಭವು. ||೮೬||

ಮನ್ಯೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪದಾರ್ಚನಂ ಪರಂ
ಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾನಕ್ಷಮಮಿಾಕ್ಷಣೇಽಪಿ ।
ನಿಕ್ಷೇಪ ಏವೇದಮಿದಂ ವಿಲಕ್ಷಣಂ
ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪೋ ನಿಧಿರಕ್ಷಯೋಽಯಂ

||೮೭||

ಅನೇನ ಮೋಕ್ಷೋ ಭವತೀತಿ ಬುದ್ಧಿಃ
ಶ್ರೀದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತೇಃ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷೈ
ಅಸ್ಮಾಕಮಾಜನ್ಮಖಲು ಪ್ರವೃದ್ಧಾ
ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಪಿ ಸಾ ಪ್ರವೃದ್ಧಾ

||೮೮||

ಧನ್ಯಾಃ ಪರಂ ಶಂಕರಲಿಂಗಪೂಜಾ
ಪ್ರವಿಷ್ಟಚಿತ್ತಾಃ ಪರಮಪ್ರವೃತ್ತಾಃ ।
ಅತಃ ಪರಂ ಕಿಂ ಬಹುಭಾಷಣೈರ್ವಾ
ವಾಮಾರ್ಧಜಾನಿಂ ಭಜ ಚಂದ್ರಮೌಲಿಂ

||೮೯||

ಇತಿ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ಮಗಧರಾಜಕಶ್ಯಪಸಂವಾದೇ ಶಿವಾರಾಧನಮಹಿಮಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ
ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಿರೂಪವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಈಶ್ವರನ ಚರಣ ಕಮಲಗಳ ಅರ್ಚನೆಯು
ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಶಿವದರ್ಶನವೆಂಬುದನ್ನು
ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣದ ಗಂಟೆನಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ನಿಕ್ಷೇಪವೇ ಮೋಕ್ಷರೂಪವಾದ
ಶಾಶ್ವತ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಡುವುದು. ||೮೭||

ಈ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ
ಕೂಡ ಜ್ಞಾನಪ್ರದನಾದ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯ (ಈಶ್ವರನ) ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದಲೇ
ಉಂಟಾಗುವುದು. ||೮೮||

ಕೆಲವರು, ಈಶ್ವರ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸು
ವರು. ಅದುದರಿಂದ ಅವರೇ ಧನ್ಯರು. ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಬಹುವಾಗಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ

ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ವಾಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೀ ಸಮೇತನಾಗಿಯೂ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸಿರಿ. ಎಂದು ಕಶ್ಯಪರು ಹೇಳಿದರೆಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದನು. ||೮೯||

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಹರ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವರಹಸ್ಯ ಗ್ರಂಥದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ

ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಗಧರಾಜ ಮತ್ತು ಕಶ್ಯಪ ಇವರ ಸಂವಾದರೂಪದಲ್ಲಿ

ಶಿವಾರ್ಚನೆಯ ಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅ ಧ ಶ್ರೀ ಶಿವ ರ ಹ ಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ದಶನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

—o—o—o—

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಸಂತುಷ್ಟನಾನಸಃ ।

ಕೀರ್ತಿಕೇತುರುವಾಚೇದಂ ವಚನಂ ಧರ್ಮಸಾಧನಂ ॥೧॥

ಪ್ರಭಾವಂ ಶಿವಲಿಂಗಾನಾಂ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಸ್ಯ ಚ ।

ವಿಭೂತಿಧಾರಣಸ್ಯಾಸಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಚ ಮೇ ವದ ॥೨॥

॥ ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ ॥

ಸಾಧು ಸಾಧು ಶಿನಾಚಾರನಿರತೋತ್ತಮ ಭೂಪತೇ ।

ಪ್ರಶ್ನೋಽಯಂ ಪುಣ್ಯರೂಪಸ್ತೇ ಮಹಾಪುಣ್ಯಪ್ರಬೋಧಕಃ ॥೩॥

ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕಶ್ಯಪರು ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೀರ್ತಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೀರ್ತಿಕೇತು(ಮಗಧ)ರಾಜನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡವನಾಗಿ ಧರ್ಮಸಾಧನಗಳಾದ ಕೆಲವು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ॥೧॥

ಶಿವಲಿಂಗ, ಅದರ ಅರ್ಚನೆ, ವಿಭೂತಿಧಾರಣೆ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ಕಶ್ಯಪರು ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತೊಡಗಿದರು. ॥೨॥

“ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನೂ ಶಿವಧರ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸುವೂ ಆಗಿರುವ ಭೂಪತಿಯೇ, ಪ್ರವಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿವೆ. ನೀನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಪ್ರಶ್ನಾಃ ಸಂತ್ಯೇನ ಬಹವಃ ಕೇಚಿತ್ತತ್ರೋತ್ತಮೋತ್ತಮಾಃ ।

ಉತ್ತಮಾಃ ಕೇಚಿದತ್ರಾಪಿ ಮಧ್ಯಮಾಶ್ಚ ತಥಾಧಮಾಃ ॥೪॥

ಪ್ರಶ್ನಸ್ತನಾಯಂ ಸರ್ವೇಷು ಭವತ್ಯೇವೋತ್ತಮೋತ್ತಮಃ ।

ಏತತ್ಪ್ರಶ್ನಸಮಃ ಪ್ರಶ್ನೋ ನ ಜಾತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥೫॥

ಯತ್ಪ್ರಶ್ನಶ್ರವಣೇನಾಪಿ ಪೂತಮೇವ ಮನಃ ಪುನಃ ।

ನ ಸಾವನಾಂತರಾಪೇಕ್ಷಾ ಪಾವನತ್ವಾಯ ಕೇವಲಂ ॥೬॥

ತೃಪ್ತಮೇವ ಮನೋ ನೂನಮಾನಂದೋಽಪಿ ಪ್ರವೃದ್ಧತೇ ।

ಏತತ್ಪ್ರಶ್ನಸುಧಾಧಾರಾ ಮುಕ್ತಿಧಾರೇವ ಭಾತಿ ಮೇ ॥೭॥

ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕದಾಗಿರುವುದು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮಧ್ಯಮಗಳು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅಧಮಗಳು. ಈಗ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬಹು ಪುಣ್ಯರೂಪವಾಗಿಯೂ, ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾಧು, ಸಾಧು. ||೩-೪||

ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದುದು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮನಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ||೫||

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದರಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಇನ್ನೊಂದು ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುವಿನ ಅವೇಕ್ಷೆಯುಂಟೆ ! ||೬||

ಅಮೃತಧಾರೆಯಂತೆ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮುಕ್ತಿಧಾರೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತವಾಗುವುದು. ಅನಂದವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದು. ||೭||

ಸತ್ಸಂಗತಿಃ ಕಲ್ಪಲತೇನ ಮನ್ಯೇ
ಸವಾರ್ಥಸಿದ್ಧೌ ಭವತೀತಿ ಪುಂಸಾಂ ।
ಧನ್ಯೋಽಸಿ ಮಾನ್ಯೋಽಸಿ ನ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ
ಪ್ರಶ್ನಃ ಕೃತೋ ಮುಕ್ತಿದ ಏವ ನೂನಂ

||೮||

ಅತಃಪರಂ ಮೇ ವಿಷಯೇಷು ಬುದ್ಧಿಃ
ವಿನಿರ್ಗತಾ ಸಾಪಿ ನ ವಾಸನಾ ಮೇ ।
ಸಾಪೋಪಕಾರೋಽಪಿ ನಿವೃತ್ತ ಏವ
ಪ್ರವೃತ್ತಿರೇವಾದ್ಯ ಶಿವಪ್ರಸಂಗೇ

||೯||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗಃ ಶಿವದಾಯಕೋ ಮೇ
ಯತಃ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಸಂನಿಧಾನಂ ।
ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಸಂಗೇ ಸತಿ ಸರ್ವಥಾಽಪಿ
ನಾನ್ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತ್ಯಗಜಾಪತಿಶ್ಚ

||೧೦||

ಸತ್ಸಹವಾಸವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲ್ಪಲತೆಯಂತೆ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ
ಒದಗಿಸುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಸತ್ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸಹವಾಸ ದೊರೆತುದರಿಂದ
ನೀನು ಧನ್ಯನೂ ಮಾನ್ಯನೂ ಆಗಿರುವೆ. ಮತ್ತು ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು
ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವೆನಿಸುವುದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ||೮||

ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದುದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು
ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಆ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳ ವಾಸನೆಯೂ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು.
ಸಾಪಿಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದೂ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ನಡವಳಿಕೆ
ಯೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜಾಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ನಿರತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೯||

ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜಾಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಿತೋ, ಅಗಲೇ
ಪಾರ್ವತೀವಲ್ಲಭನಾದ ಈಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಹೇಗೆಂದರೆ
ಶಿವಾರಾಧನೆಯು ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಶಿವಕಥಾಪ್ರಸಂಗಿಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು ಅನ್ಯತ್ರ ಇರಲಾರನು. ||೧೦||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗಃ ಕ್ಷ ಭವಿಸ್ಯತೀತಿ
 ವಿಚಾರ್ಯ ತಿಷ್ಠತ್ಯಪಿ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಃ ।
 ಅತಃ ಪರಂ ಮಂಗಳಹೇತುರೀಶೋ
 ಮಹೇಶ್ವರಃ ಸಂನಿಹಿತಃ ಸ್ವಭಾವಾತ್

||೧೧||

ಮಹೇಶ್ವರಾಭ್ಯಾಗಮನೇ ಭವಾನೀ
 ಕುಮಾರಮಾದಾಯ ಗಣೇಶಮಾದೌ ।
 ಆಯಾಸ್ಯತೀತಿ ದ್ರುತಮೇವ ನಂದೀ
 ಭೃಂಗೀ ಚ ಸರ್ವೈಃ ಸ್ವಗಣೈಃ ಸಮೇತಃ

||೧೨||

ಅಯಂ ಪ್ರಸಂಗಃ ಶ್ರುತ ಏವ ನೂನಂ
 ಕೈಲಾಸಸಿಂಹಾಸನಸಂಸ್ಥಿತೇನ ।
 ಶಿವೇನ ಗೌರ್ಯಾಃಪಿ ಗಣೇಶ್ವರೇಣ
 ಸ್ತಂದೇನ ನಂದೀಶಮುಖೈಃ ಸುರೈಶ್ಚ

||೧೩||

ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆನಿಸಿದ ಪರಶಿವನು ಶಿವಪ್ರಸಂಗವು ಎಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆಂದು
 ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವನು. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ
 ಅಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವನು. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಶಿವಧರ್ಮ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದಲೇ ಮಂಗಳ
 ಪ್ರದನಾದ ಶಂಕರನು ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವನು.
 ||೧೧||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೊರಡುವನೆಂದ ಕೂಡಲೇ ಪಾರ್ವತಿಯು ಮೊದಲು
 ಗಣೇಶನನ್ನೂ ಷಣ್ಮುಖನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಒಡನೆಯೇ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
 ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ಇವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಕಲ ಗಣಗಳೊಡನೆ ಶಂಕರನನ್ನು
 ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರು. ||೧೨||

ಪ್ರಕೃತ—ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿರೂಢನಾಗಿರುವ ಈಶ್ವರನೂ,
 ಪಾರ್ವತಿಯೂ, ಗಣೇಶ, ಸ್ತಂದ, ನಂದಿಕೇಶ್ವರನೇ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಇವ
 ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಶಿವಪ್ರಸಂಗವು ನಿಜವಾಗಿ ಕೇಳಿಯೇ ಕೇಳಿರುವುದು. ||೧೩||

ತೀರ್ಥಾಣಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯಪಿ ಮೂರ್ತೀಮೇತ್ಯೈ ।

ಶಿವೇನ ಸಾಕಂ ಗಿರಿಪ್ರಸಂಗೇ ।

ಅಗತ್ಯ ಧನ್ಯತ್ವಮುಪೇತ್ಯ ತಾವತ್ ।

ಯಾಸ್ಯಂತಿ ನೂನಂ ಸೃಪಸತ್ತಮಾದ್ಯೈ

||೧೪||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಪೂಜಾ

ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಯೇತಿ ಮುತಿರ್ಮಮಾಪಿ ।

ಶಿವಪ್ರಸಂಗೇನ ಸಮಾನಪೂಜಾ

ಯತಃ ಶಿವಾಕರ್ಷಕ ಏವ ಸೋಽಯಂ

||೧೫||

ಯತಃ ಶಿವಾಕರ್ಷಕವಿಶೇಷವಾತ್

ಶಿವಸ್ಯ ಪೂಜಾ ಪರಮುಕ್ತಿಹೇತುಃ ।

ತದ್ವಾರ್ತಯಾ ಸಾ ನ ಸುಧಾ ಸಮಾಸಾ

ಸಾ ಮುಕ್ತಿದಾ ನೇತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯೇನ

||೧೬||

ಎಲೈ--ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ--ಶಂಕರನ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗವು ನಡೆಯುವಾಗ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಕೂಡ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತವೆ. ||೧೪||

ಈಶ್ವರನ ಕಥಾನುವಾದವೇ ಮಹೇಶ್ವರ ಪೂಜೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದು (ಈ ಶಿವಪ್ರಸಂಗವು) ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನ ವ್ರಸಂಗದಂತಹ ಪೂಜೆಯು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ||೧೫||

ಪರಶಿವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ, ಶಿವೇತಿಯಾಸವ್ರಸಂಗ, ಶಿವಪೂಜಾಚರಣ, ಇವು ನಾಕ್ಷಾನ್ಮುಕ್ತಿಕಾರಣಗಳು. ಅವೃತದಿಂದಲೂ ದೊರೆಯಲಾರದಂತಹ ಸುಖವೂ, ಸ್ವಿರಮುಕ್ತಿಯೂ ಇವುಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಲಭಿಸುವುದು. ||೧೬||

ಈಶ್ವರನ ವಿಚಾರಪ್ರಸಂಗವು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ (ಈಶ್ವರ)ನಿಗೆ ಹಿತವಾದುದೂ, ಸಂಸಾರದ ಸಂಗವೆಂಬ ಅಂಕುರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯಂತೆಯೂ ಇರುವುದು. ಆದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ||೧೭||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಮುಕ್ತಿಂ
 ಕರೋತಿ ಸದ್ಯಃ ಶ್ರುತ ಏವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ |
 ಯತೋ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಹಿತಃ ಪ್ರಸಂಗಃ
 ಸಂಸಾರಸಂಗಾಂಕುರಪಾನಕೋಽಯಂ ||೧೭||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗೋ ಧನಮಸ್ಮದೀಯಂ
 ನ ಚೋರಹಾರ್ಯಂ ನ ತದನ್ಯಹಾರ್ಯಂ |
 ಶ್ರುತೋಽಪಿ ಭೂಯೋ ಭವತಿ ಪ್ರವೃದ್ಧೋ
 ಧೃತೋಽಪಿ ಸಂಸಾರಹರಃ ಸ್ವಭಾವಾತ್ ||೧೮||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗೇನ ವಿಮುಕ್ತಿಲಾಭೇ
 ಕಥಾ ಸುಧಾರಾಶಿಕ್ಯತೋಪಕಾರಃ |
 ನ ಕೋಽಪಿ ತಾವತ್ಸಪರಂ ಮಹೇಶ
 ಗೌರೀಸನಾರ್ಕಣಯ (?) ಹೇತುಭೂತಃ ||೧೯||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗವೆಂಬುದೇ ನಮಗೆ ಧನರೂಪ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ಚೋರರೇ ಆಗಲಿ, ಅಥವಾ ಇತರ (ದಾಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ)ರೇ ಆಗಲಿ ಅಪಹರಿಸಲಾರರು. ಶಿವೇತಿ ಹಾಸದ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೇ ಐಹಿಕ ಸುಖವು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದು. ಅದರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸಂಸಾರದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅದರ ವಿಶೇಷ ಸ್ವಭಾವ. ||೧೭||

ಕೇವಲ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವೀಯುವ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಶಿವಧರ್ಮ ಪ್ರಸಂಗವೇ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸುಧಾರಾಶಿಯೂ ಸಹ ಪಡೆದು ಧನ್ಯವೆನಿಸಿರುವುದು. ತತ್ಸದೃಶವಾದ ದೇವತಾಂತರ ಭಜನೆಯೂ, ಗೌರೀಮನೋರಂಜಕವಾದ ಇತರಕಾರ್ಯಗಳೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರಲಾರವು. ||೧೮||

ಶಿವವಿಷಯಕವಾದ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತರಾದ ನಮಗೆ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮತ್ತಾವ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ? ||೧೯||

ಶಿವಪ್ರಸಂಗಮುಕ್ತಾನಾಮುಕ್ತಾಕಂ ಗಿರಿಜಾಪತಿಃ |

ಪ್ರಸನ್ನೋಽಪಿ ವಿಶೇಷೇಣ ಕಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ||೨೦||

ಮಹಾಮುಕ್ತಿಸುಖಾದೇವಚರಣಾಂಬುಜರೇಣುಭಿಃ |

ಸಹಾನಾಸಃ ಸ ತಾವತ್ಸ್ಯಾತ್ ತತ್ಕಥಾಶ್ರವಣಾನ್ಮುಪ ||೨೧||

ಮಹೇಶ್ವರಕಥಾ ಸುಧಾಂ ಪಿಬತಿ ಶಂಕರಃ ಶಾಂಕರೀ

ಕುಮಾರ ಗಣನಾಯಕ ಪ್ರಮಥದೇವವಂದ್ಯಃ ಸಹ |

ಇಯಂ ಖಲು ಸುಧಾಪರಾ ಪರಮಮುಕ್ತಿದಾನೋತ್ಸವಾ

ಕದಾಪಿ ನ ಸಮಾನಮಿತ್ಯಪಿ ಮತಿಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಾ ಭುವಿ ||೨೨||

ಆನಂದೇನ ನ ಪೀಯತೇ ನಿಯಮತಃ ಸಾ ದುರ್ಲಭಾ ದುರ್ಲಭಂ |

ತದ್ವಿನ್ನಂ ನನು ಸರ್ವಥಾಃಪಿ ನ ಕೃತಿಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಸುಧಾಯಾಂ ನೃಪಃ

ಸಾ ತಾವತ್ಸ್ವಯಮೇವ ಶಂಕರಕೃಪಾರೂಪಾಪಿ ನಿತ್ಯಾಃಪಿ ಸಾ |

ತದ್ವಾ ನೇನ ಸಮಾಸಮಾನಮಿತರಜ್ಜನ್ಯಂ ನ ತೇನಾಸ್ತ್ಯಪಿ ||೨೩||

ಮಹಾದೇವ (ಈಶ್ವರ)ನ ಚರಣಕಮಲಗಳ ಧೂಳಿಗಳಿಂದ ಮಹಾಮುಕ್ತಿಯೂ, ಮತ್ತು ಅವನ ಕಥಾಶ್ರವಣದಿಂದ ಈಶ್ವರನಾಯುಜ್ಯವೂ ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬು. ||೨೧||

ಈಶ್ವರ ಕಥೆಯೆಂಬುದೇ ದಿವ್ಯವಾದ ಅಮೃತ. ಅದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ವಸ್ತುವು. ಇಂತಹ ಈಶ್ವರಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾರ್ವತಿ, ಷಣ್ಮುಖ, ಗಣಪತಿ, ಪ್ರಮಥಗಣ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ವೃಂದ, ಇವುಗಳೊಡಗೂಡಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಂಕರನೇ ವಾನಮಾಡಲು ತೊಡಗುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಶಿವಕಥೆಗೆ ಸದೃಶವಾದ ವದಾರ್ಥವೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಂಕರನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವನು. ||೨೨||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಿವಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಮೃತಪಾನ ಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಒದಗಿದರೂ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಅನಂದದಿಂದ ಕುಡಿಯಲಾರೆ. ಏತಕ್ಕೇಂದರೆ ಶಿವೇಶ್ವರ ಸದೃಶವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಶಿವಕಥಾಪ್ರಸಂಗವೊಂದು ದೊರೆತರೆ ಅಮೃತಪಾನದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಲಾರದು. ಅಮೃತವೆಂಬುದೂ, ಶಂಕರನ ಕೃಪಾ

ಸಾ ತಾವದ್ಗಿರಿಪ್ರಸಾದಜನಿತಾ ಜನ್ಮಾದಿದುಃಖಾಟಿವೀ ।

ಕಲ್ಪಾಂತಾನಲಿನ್ ಸಾ ನ ಸುಲಭಾ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾನುಗ್ರಹೇ ।

ಸಾ ತಾವತ್ಸುಲಭಾ ಭವತ್ಕೃಪಿ ಸುಧಾ ತದ್ಗೋಪನಂ ಸರ್ವಥಾ

ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶಿವಯೋಗಿನೇ ಪರಮಿಯಂ ದೇಯಾ ಸುಧಾ ಮುಕ್ತಯೇ॥೨೪॥

ಶಿವಕಥಾಸ್ತುತಪಾನಧನಃಸದಾ ।

ಧನಪತೇರ್ಧನಮಿಚ್ಛತಿ ಕಃ ಪುಮಾನ್ ।

ತದಿದಮಸ್ಯ ಧನಂ ನ ಧರಾಪತೇ ।

ಫನದಕೋಶಗೃಹೇಷಿ ನ ತದ್ಧನಂ

॥೨೫॥

ಧನಾನಿ ತಾವದ್ವಿವಿಧಾನಿ ಲೋಕೇ

ವ್ಯಥಾಶರಾಣ್ಯೇವ ತದಾರ್ಜನೇಷಿ ।

ರೂಪವೇ. ಅದರಿಂದ ಲಭಿಸುವುದೇ ಈ ಅಮೃತ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಂತಹ ಅಮೃತವನ್ನಾದರೂ ದೂರಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವೆನಿಸಿದ ಶಿವಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವೆನು. ॥೨೫॥

ವರಶಿವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಉದಯಿಸತಕ್ಕ ಆ ಅಮೃತವು ಜನನ, ಮರಣ, ಇತ್ಯಾದಿ ದುಃಖವೆಂಬ ಕಾಡಿಗೆ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಂತಿರುವುದು. ಅದರೆ ಅದು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆತೀತು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು (ಅಮೃತವನ್ನು) ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅನಂತರ ಇದನ್ನು ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಯೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದವನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ॥೨೬॥

ಶಿವಕಥಾಸ್ತುತಪಾನವನ್ನೇ ಧನವನ್ನಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೆ ಕುಬೇರನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿಯಾನು ? (ಇದು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು) ಎಲೈ ರಾಜನೇ—ಈ ಅಮೃತಪಾನವೆಂಬುದೇ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಧನವು ಕುಬೇರನ ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯಲಾರದು. ॥೨೭॥

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧನವೆಂಬುದು ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ದುಃಖದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದರೂ

ವ್ಯಯೇಷಿ ವಿಶ್ವೇಶಕಥಾನಿಧಾನಂ

ನ ದುರ್ಲಭಂ ಶಾಂಭವಪುಂಗವಾನಾಂ

||೨೬||

ಅಪಾರಪುಣ್ಯಯೋಗೇನ ಶ್ರುತಾ ಶಿವಕಥಾಸುಧಾ ।

ಪಾಪಾಗ್ನಿ ತಪ್ತಜಿಹ್ವಾಗ್ರತ್ಯಷಾಮಪಹರಿಷ್ಯತಿ

||೨೭||

ಸಂಸಾರಾನಲಸಾಗರಾನಿಲನುಹಾಜ್ವಾಲಾಕುಲವ್ಯಾಕುಲೇ

ನಿರ್ದಗ್ಧಸ್ತುಷಿತಃ ಕ್ಷುಧಾನಲಕುಲವ್ಯಾಪ್ತೋದರಃ ಸಾದರಂ ।

ಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಕೃದೇವ ವಾ ಶಿವಕಥಾಪೀಯೂಷರಾಶಿಂ ಮುದಾ

ಶ್ರುತ್ವಾ ತೃಪ್ತಿಮುಪೈತಿ ತಸ್ಯ ನ ತೃಷಾ ಕ್ಷುದ್ಧಾ ನ ತದ್ವೇದನಾ ||೨೮||

ಅನಂದಾಮೃತಸಿಂಧುರೇವ ಗಿರಿಜಾಕಾಂತಪ್ರಭಾವಪ್ರಥಾ

ಪೀಯೂಷಾರ್ಣವವರ್ಣನಂ ಶಿವಕಥಾಸಾರಸ್ವತ್ಸಾರಃ ಪರಂ ।

ಸಂಸಾರಾರ್ಣವಮೋಚಕೋತ್ತಮ ಇತಿ ಬ್ಲಾತಸ್ತತಸ್ತತ್ಪರಂ

ಕಿಂ ವಾ ಸ್ತಾದಿತಿ ಚಿಂತನೇಪಿ ನ ಸಮಸ್ತೇನಾಸ್ತಿ ಲೋಕತ್ರಯೇ ||೨೯||

ವ್ಯಯಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವ್ಯಥೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈಶ್ವರಭಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನಾದ ಶಿವನಾಮವೆಂಬ ಧನವು ದುರ್ಲಭವಲ್ಲ. ||೨೬||

ಅಪಾರವಾದ ಪುಣ್ಯಯೋಗದಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವು ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಕಥಾಶ್ರವಣವು ಪಾಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ತಪ್ತವಾದ ಪಾಪಿಗಳ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ. ||೨೭||

ಯಾವನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದಲೂ ದುಃಖಸಾರವೆಂಬ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಹಸಿವು ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿರುವನೋ, ಅವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದುಸಾರಿಯಾದರೂ ಈಶ್ವರನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದುದೇ ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಹಸಿವು, ವೇದನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಯಾವುವೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೮||

ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಬೀರುವ ಕಥಾಮೃತದ ವರ್ಣನೆಯೇ ಆನಂದಾಮೃತದ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮುಂದೆ ನಿಜವಾದ

ಅತಃ ಶಿವಕಥಾಲಾಪ್ಯೈರಪಲಾಪೋಽಪಿ ಸಂಸ್ಕತೇಃ |

ಅತಃ ಸತ್ಸಂಗತೇರೇನ ತತ್ಕಥಾಸ್ವರ್ಧುನೀಹೃದಿ ||೩೦||

ಪ್ರಭಾವಃ ಶಿವಲಿಂಗಾನಾಂ ಅಪಾರಸ್ತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ |

ನ ಮಯಾ ನಾನುರೈರ್ನಾಪಿ ವೇದೈರಪಿ ನ ಶಕ್ಯತೇ ||೩೧||

ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರಭಾವಜ್ಞಃ ಕೋಽಪಿ ಲೋಕತ್ರಯೇ ಮಹಾನ್ |

ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ವಾ ನಾಸ್ಮಿನ್ನನಸ್ತದ್ವರ್ಣನಕ್ಷಮಂ ||೩೨||

ನ ವಾಚಾಂ ವಿಷಯಸ್ತಾನಲ್ಲಿಂಗವರ್ಣನಮಿತ್ಯತಃ |

ವೇದಾಂತಾಸ್ತತ್ರ ನಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಕೃತಾಂತಾಂತಕೀರ್ತನಾತ್ ||೩೩||

ಸುಧಾಸಮುದ್ರದ ವರ್ಣನೆಯು ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದುದು ಈಶ್ವರಕಥಾಪ್ರಸಂಗವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವಕಥೆಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಯಾವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುವುದೂ ಅಯುಕ್ತವಾದುದು. ತದಧಿಕವಾದ ವಸ್ತುವೊಂದು ಲೋಕತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೯||

ಈಶ್ವರನ ಕಥಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಬುಲುವು ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಎಂದೂ ಅವರು ದುಃಖಮುಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಬಂದ ಶಿವಕಥಾರೂಪವಾದ ದೇವಗಂಗೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ||೩೦||

ಈಶ್ವರ ಲಿಂಗಗಳ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪಾರವಾದುದು. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಕೇವಲ ನನ್ನಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ವೇದಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ||೩೧||

ಈಶ್ವರಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತವನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನಿರುವನೋ, ತಿಳಿಯದು. ಅಂತೂ ಶಿವಲಿಂಗಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣನೆಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೂ ಸಹ ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ||೩೨||

ಶಿವಲಿಂಗವರ್ಣನೆಯು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮುಗಿಯಲಾರದು ಎಂದು ಯಮುನಿಗೂ ಯಮನಂತಿರತಕ್ಕ ಈಶ್ವರನ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ವೇದವೇದಾಂತಗಳೂ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವುವು. ||೩೩||

ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಮರ್ತ್ಯೈಃ ಶಿವಲಿಂಗಾವಲೋಕನಾತ್ |
ಸ ತಾವದ್ಧನ್ಯ ಏವೇತಿ ಕಾಲೋಽಯಂ ಸುತರಾಮಸಿ ||೩೪||

ಲಿಂಗರೂಪಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ರಮತೇ ಗಿರಿಜಾಪತಿಃ |
ಲಿಂಗರೂಪಂ ಪ್ರಿಯಂ ತಸ್ಯ ಲಿಂಗೇ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಪೂಜನಂ ||೩೫||

ಲಿಂಗಂ ಮಂಗಳದತ್ತೇನ ಜ್ಞಾತಂ ಯೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ |
ಸ ಮಂಗಳಾಪತಿಂ ಯಾತಿ ತಜ್ಞಾನ್ಮನುತಿದುರ್ಲಭಂ ||೩೬||

ಲಿಂಗಂ ಮಂಗಳದಂ ವಿದುರ್ಮುನಿವರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುರಾಃ ಕಿನ್ನರಾಃ |
ಸಿದ್ಧಾಃ ಕಿಂಪುರುಷಾ ಗಣಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾ ಶೇಷಾದಯೋವ್ಯವಹಂ |

ತಲ್ಲಿಂಗಾರ್ಚನತತ್ಪರಾತ್ಪರಮಿದಂ ಲಿಂಗಂ ಯತಃ ಸರ್ವದಾ |
ಸರ್ವಾರ್ಥಪ್ರದಮಿತ್ಯನ್ಯಮ್ನಹಮಸಿ ಪ್ರಾಗ್ಜನ್ಮಪುಣ್ಯೈರ್ನೃಪ ||೩೭||

ಯಾವ ಮನುಜನಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನ ಬುದ್ಧಿ
ಯುಂಟಾಗುವುದೋ, ಆಗಲೇ ಅವನೂ ಆ ಕಾಲವೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯವೆನಿಸುವವು. ||೩೪||

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಲಿಂಗರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ರಮಿಸು
ತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಲಿಂಗರೂಪವೇ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಶಿವಲಿಂಗ
ಪೂಜೆಯೇ ಶಿವಪ್ರೀತಿಕರ. ||೩೫||

ಯಾವ ಮಹಾನುಭಾವನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಮಂಗಳದಾಯಕವೆಂಬುದಾಗಿ
ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನು ಮಂಗಳಾಪತಿ (ಗೌರಿಪತಿ) ಯಾದ ಶಿವನನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನಾದುದರಿಂದ ಆ ಜ್ಞಾನವು ಜನರಿಗೆ ಬಹು ದುರ್ಲಭ. ||೩೬||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ—ಸಕಲ ಮುನಿವರ್ಯರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಕಿನ್ನರರೂ,
ಸಿದ್ಧರೂ, ಕಿಂಪುರುಷರೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ದೇವಗಣಗಳೂ, ಆದಿಶೇಷನೇ
ಮೊದಲಾದವರೂ ಕೂಡ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಮಂಗಳದಾಯಕವಾದುದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿ
ರುವರು. ಅದರಂತೆ ನಾನೂ ಸಹ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವು ಮತ್ತು ಅದರ ಪೂಜೆಯೂ ಸಹ,
ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವೆನು. ಈ ಅಂಶವು ನನಗೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ವ
ಜನ್ಮದ ಸುಕೃತಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ||೩೭||

ಲಿಂಗಂ ನಾರ್ಮದಮುಕ್ತನೋತ್ತಮತಮಂ ಲಿಂಗೇಷು ತತ್ಪೂಜಯಾ
 ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪೂಜಿತ ಏವ ತೇನ ಸದೃಶಂ ಲಿಂಗಂ ನ ಭೂಮಂಡಲೇ ।
 ತದ್ವಿಲ್ವೀವನಪಲ್ಲವೈರನುದಿನಂ ಯೇನಾರ್ಚಿತಂ ಸಾದರಂ
 ಭಕ್ತ್ಯಾ ತತ್ಸಕೃದೇವ ವಾ ಸ ಹಿ ಮಹಾನ್ ಮಾನ್ಯೋ ಮಹೇಶಪ್ರಿಯಃ
 ::೩೮::

ಯಃ ಪ್ರಾತಃ ಪ್ರಯತಃ ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ ಮುಹುಃ ಲಿಂಗಂ ವಿಭೂತ್ಯಾ ಪರಂ
 ಪೂತರ್ಷ್ಫ ಪ್ರಣತಃ ಸ್ವತೋಽಪಿ ಪರತೋ ಮುಕ್ತೋ ಭವೇತ್ಪಾತಕೈಃ ।
 ತಲ್ಲಿಂಗಂ ವಿಮಲ್ವಿರ್ಜಲೈರಭಿನವೈರ್ಬಿಲ್ವೀದಲೈರರ್ಚಯನ್ ।
 ಅರ್ಚಾಮೇವ ನ ಸಂಸೃತೇಃ ಖಲು ಕರೋತ್ಸಾಕಲ್ಪಮಂತೇಽಪಿ ವಾ ॥೩೯॥

ಲಿಂಗಾರಾಧನಪುಣ್ಯರಾಶಿರಸಕೃದ್ವೃದ್ಧಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಃ ಪುನಃ
 ಸಂಸಾರಾರ್ಣವಶೋಷಕಃ ಖಲು ಮಹಾಸಾಪ್ತಾಘವಿಧ್ವಂಸಕಃ ।

ಶಿವಲಿಂಗಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಮದಾ ಲಿಂಗವು
 ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಶಿವಲಿಂಗವು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
 ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಲಿಂಗವನ್ನು ಯಾವನು ಆದರದಿಂದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಗಳ
 ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಅರ್ಚಿಸುವನೋ,
 ಅವನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನೆನಿಸುವನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
 ಮಹಾತ್ಮನೂ ಮಾನ್ಯನೂ ಎನಿಸುವನು. ॥೩೮॥

ಯಾವನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ವಿಭೂತಿಧಾರಣೆಯಿಂದ ಪೂತನಾಗಿ
 ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಆಗಾಗ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನೋ ಅವನು ಪಾತಕಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗು
 ವನು. ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು, ಹೊಸದಾಗಿರತಕ್ಕ
 ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸುವವನು ಕಲ್ಪಪರ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂತ್ಯ
 ದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಂಸಾರದ ಬೇಗೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದಲಾರನು. ಶಾಶ್ವತಮುಕ್ತಿ
 ಯನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸುವನು. ॥೩೯॥

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕನಿಗೆ ಆ ಲಿಂಗದ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪುಣ್ಯಸಮೂಹ
 ಗಳು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಆತನ ಸಂಸಾರವೆಂಬ
 ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತಲೂ, ಮತ್ತು ಮಹಾವಾತಕಗಳ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು

ತೇನೈವಾಮೃತತಾಮುಪೈತಿ ಸ ಪುನಃ ಸಂಸಾರವಾರ್ತಾರಸಂ
ನ ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ಸ ಪಶ್ಯತೀತಿ ಸುನುಹಾಲಿಂಗಾರ್ಚಕೋ ಭೂಪತೇ ||೪೦||

ಲಿಂಗಾರ್ಚಕೇನ ಸದೃಶೋ ನ ಮಹಾಧ್ವರಾಣಾಂ
ಕರ್ತಾಪಿ ತಸ್ಯ ತು ಫಲಂ ಖಲು ತುಚ್ಛಮೇವ |
ಸ್ವರ್ಗಾತ್ಮಕಂ ಶಿವಪದಾಂಬುಜಪೂಜಕಸ್ಯ
ತತ್ತಾವದಿತಿಷ್ಠಮಿತಿ ನೇತಿ ವದಂತಿ ಸಿದ್ಧಾಃ ||೪೧||

ಯೋ ರಂಭಾಪರಿರಂಭಣೇಽಪಿ ಶುನಕೀತುಂಗಾಂಗಸಂಗೇಽಪಿ ನಾ
ತುಲ್ಯತ್ವಂ ಮನುತೇ ಶಿವಾರ್ಚನಪರಃ ಸ ಸ್ವರ್ಗವಾಂಛಾ ಕಥಂ |
ಕರ್ತುಂ ನಾ ಯತತೇ ವಿರಕ್ತಮನಸಾಂ ತತ್ರಾಪ್ಯಪೇಕ್ಷಾ ಕಥಂ
ನೋಕ್ಷೇಚ್ಛಾಪರಮಸ್ತಿ ತಸ್ಯ ಸತತಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕಸ್ಯ ಧ್ರುವಂ ||೪೨||

ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವುದು. ಮತ್ತು ಆತನು ಅದರಿಂದಲೇ ಮರಣರಹಿತನಾಗಿ
ಸಂಸಾರದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕಾಣದೆ ಮುಕ್ತನೆನಿಸುವನು.
||೪೦||

ಮಹಾಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಹವರೂ ಕೂಡ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕರಿಗೆ ಮಹಿಮೆ
ಯಲ್ಲಿ ಸದೃಶರೆನಿಸಲಾರರು. ಯಾಗಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಫಲವೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಪ
ವಾದುದೇ. ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿಯಾದವನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಠೀಮಯಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಹೇಳುವಂತೆ ಈಶ್ವರನ ಚರಣಕಮಲಗಳ ಪೂಜಕನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗರೂಪವಾದ ಫಲವೇ
ಇಷ್ಟವೆಂದು ಸಿದ್ಧರು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗವು ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯಾನಂತರ ಪುನಃ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ
ದೂಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವಪೂಜಕನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ
ನೋಕ್ಷವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ||೪೧||

ಯಾವನು ರಂಭಾಲಿಂಗನಲ್ಲಿಯೂ, ಶುನಕಪ್ರೀ (ನಾಯಿ) ಅಂಗಸಂಸರ್ಗದ
ಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹವನು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಿಂದ
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸುವನು. ಶಿವಾರ್ಚಕನು ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೆನಿಸುವನು. ಅಂತಹ
ವನು ಬಯಸುವುದು ಮುಕ್ತಿಯೇ ಹೊರತು ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ. ||೪೨||

ಲಿಂಗಾರಾಧನಸಾಧುನೋವ ಮನಸಾಂ ತಾವದ್ಧನಂ ತದ್ಧನಂ
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಮುಪೇಕ್ಷಿತಂ ಯದಿ ಭವೇನ್ಮುಕ್ತೋಪಿ ಸರ್ವಸ್ತುತಃ |
 ತಸ್ಮಾತ್ಕಸ್ಯ ಚಿದೇವ ಭೂರಿತಪಸಾಂ ಪುಂಜಸ್ಯ ತತ್ಸ್ಯಾದ್ಧನಂ
 ತತ್ತಾವದ್ಧನಮುಕ್ತಯಂ ನಿಧಿಮುಪೇಕ್ಷ್ಯೇವಾರ್ಜಿತಂ ಸಜ್ಜನೈಃ ||೪೩||

ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ವ್ರತಮಿತಿ ಪ್ರವದಂತಿ ಧನ್ಯಾಃ
 ತೇನೈವ ಮುಕ್ತಿರಿತಿ ನಿಶ್ಚಯ ಏವ ತೇನ |
 ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿರತ ಏವ ಹಿ ತದ್ವಿಹೀನಾಸ್
 ಹೀನಾನ್ತದಂತಿ ಮನುಜಾನತಿ ದುರ್ಜನಾಂ ಸ್ತಾಸ್ ||೪೪||

ಪುರಾ ವಿಂಧ್ಯಪ್ರದೇಶೇಷು ಕೃತ್ವಿದ್ರಾಜಾತಿಸುಂದರಃ |
 ಯುನಾ ಪರಮಸಾಪಿಷ್ಠಃ ಸರ್ವದಾ ಯುವತೀವ್ರತಃ ||೪೫||

ಕಾಮೋದ್ರೇಕಃ ಸದಾ ತಸ್ಯ ತಾಡ್ಯತಪ್ರವ್ಯಸೇವನಾತ್ |
 ತೇನೋನ್ಮಾದೇನ ನೀತಾನಿ ದಿನಾನಿ ಸುಬಹೂನ್ಯಪಿ ||೪೬||

ಮನಸ್ಸು ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅದು ಸಾಧು. ಅದಕ್ಕೆ
 ಅದೇ ಧನವು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಸಕಲರೂ
 ಮುಕ್ತರಾದಾರು. ಅದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯವು ಅನೇಕ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನಾಚ-
 ರಿಸಿದ ಮನುಜನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸಿತು. ಇದು ಅಕ್ಷಯವಾದುದೂ, ನಿಧಿರೂಪವೂ
 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಜ್ಜನರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟು ಸಂವಾದಿಸುವರು. ||೪೭||

ಧನ್ಯರಾದವರು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯು ಒಂದು ವ್ರತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
 ಅದರಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿಯು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಮತ್ತು ಸಕಲ
 ಅಭೀಷ್ಟಗಳೂ ಅದರಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಿಸುವುವು. ಲಿಂಗಾರಾಧನಶೂನ್ಯರಾದ ಅತ್ಯಂತ
 ದುರ್ಜನರನ್ನು ಆ ಸತ್ಪುರುಷರು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೪೮||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಂಧ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಯುವಕನಾದ ರಾಜನು
 ಅತಿ ಸುಂದರನಾಗಿಯೂ, ಬಹು ಪಾಪಿಯಾಗಿಯೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಯುವತೀಜನ
 ರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು. ||೪೯||

ಕಾಮೋದ್ರೇಕವಾಗುವಂತಹ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ
 ಮದಿಸಿದವನಾಗಿಯೇ ಆತನು ಬಹುದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ||೫೦||

ತತಃ ಪರಂ ಜರಾಯಾಂ ಚ ನ ಜಹಾತಿ ಪರಾಂಗನಾಂ ।

ಪರಾಂಗನಾಂಗಸಂಗೇನ ವ್ಯಾಧಿವೃದ್ಧಿರಭೂತ್ವಲಾ ||೪೭||

ತಥಾಪಿ ನ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಪರದಾರರತಿ ಸ್ತುತಃ ।

ಜಾರಿಣೀ ಚೋರಮಾರ್ಗೇಣ ಯಾತಿ ಯಾತಿ ಕುಲಾಂಗನಾ ||೪೮||

ನಾನಾವಿಧಾಂಗನಾಸಂಗಾದ್ವಿರತಿಸ್ತಸ್ಯ ನಾಭವತ್ ।

ತೇನೈವ ರೋಗಃ ಸಂಜಾತಃ ಸಾಪಿಷ್ಠಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ ||೪೯||

ತತಸ್ತೇನೈವ ರೋಗೇಣ ಜಾತಾನ್ಮೇವ ವ್ರಣಾನ್ಯಪಿ ।

ತಥಾಪಿ ನ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಪರನಾರೀ ವಿಶೇಷತಃ ||೫೦||

ತತಃ ಪರಮಭೂತ್ವಸ್ಯ ಮರಣಾವಸರಸ್ತುತಃ ।

ತದ್ರಾಷ್ಟ್ವೋಪಪ್ಲವೋ ಜಾತಃ ಸರ್ವಲೋಕಭಯಂಕರಃ ||೫೧||

ಪ್ರಬಲಾಶ್ಚ ಗತಾಃ ಸರ್ವೇಷ್ಯಟಿವೀಮಟಿನೇನ ತೇ ।

ಪೂರ್ಣಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸ ರಾಜಾಪಿ ನೀತ ಏವಾಟಿವೀಂ ಪ್ರತಿ ||೫೨||

ಆತನು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪರಸ್ತ್ರೀಸಹವಾಸವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆರೀತಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ವ್ಯಾಧಿಯು ಅವನಿಗೆ ಬಹುವಾಯಿತು. ||೪೭||

ಆ ರೀತಿ ರೋಗಿಯಾದರೂ ಸಹ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ರತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಕುಲಾಂಗನೆಯರು, ಜಾರಿಣಿಯರು, ಕೇವಲ ಚೋರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ||೪೮||

ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕವಿಧ ಸ್ತ್ರೀಯರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಈತನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸಾಪಿಯೂ, ದುರಾಚಾರಿಯೂ ಆದ ಆತನಿಗೆ ರೋಗವು ಅತಿಯಾಯಿತು. ||೪೯||

ಹಾಗೆ ರೋಗವು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ದೇಹದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗಾಯಗಳೂ ಕೂಡ ಆದುವು. ಆದರೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಸರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ||೫೦||

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಮರಣಕಾಲವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಜನರಿಗೂ ಭಯದಾಯಕವಾದ ಕ್ಷಾಮಮಡಾಮರಾದಿ ನಾನಾತೊಂದರೆಗಳೂ ಒದಗಿದುವು. ||೫೧||

ಆಗ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನನಿರ್ವಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಇದರಿಂದ ರಾಜನೂ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ||೫೨||

ತ್ವಷಾರ್ತಃ ಕ್ಷುಧಿತೋ ರಾಜಾ ಸ್ವಕರ್ಮಾನುಕ್ಷಣಂ ಸ್ಮರನ್ |

ಸ್ವದಾರಾವಲೋಕನೇನೈವ ಚಕಾರ ದಿನಯಾಪನಂ ||೫೩||

ರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶೇನ ಯದ್ಬುಃಖಂ ವ್ರಣೈಶ್ಚ ತರುಣಾರುಣೈಃ |

ವ್ರಣಶೋಣಿತಧಾರಾಭಿರಶ್ರುಪೂರ್ಣೋಪ್ಯಭೂನ್ಮುಪ ||೫೪||

ಹಾ ಹಾ ರಾಜ್ಯಂ ಕಥಮಿದಂ ಧನಂ ಬಹುವಿಧಂ ಗತಂ |

ತುಂಗಾಸ್ತುರಂಗಾಸ್ತುಂಗಾಶ್ಚ ಮಾತಂಗಾಶ್ಚೋಷ್ಟ್ರಗೋಗಣಾಃ ||೫೫||

ಕ್ಷ ಗತಾಃ ಕ್ಷ ಚ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಕ್ಷ ಕಲತ್ರಾಣಿ ತಾನಿ ಮೇ |

ಕ್ವಾನಾತ್ಯಾ ಕ್ಷ ಗೃಹಾಸ್ತೇಽಪಿ ಕ್ಷ ಶಯ್ಯಾಶ್ಚ ಮನೋಹರಾಃ ||೫೬||

ಕ್ಷ ತಾನಿ ರತ್ನಪಾತ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಣಪಾತ್ರಾಣಿ ಕೋಟಿಕಃ |

ಕ್ಷ ನಾ ತಾನಿ ದುಕ್ಕಾಲಾನಿ ವಿಪುಲಾನ್ಯಮಲಾನಪಿ ||೫೭||

ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದವನಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯರೊಡನೆಯೇ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ||೫೩||

ಆ ರಾಜನಿಗೆ, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶದಿಂದ ಯಾವ ದುಃಖವು ಉಂಟಾಯಿತೋ, ಅದೇ ತರಹ ದುಃಖವು ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಕೆಂಪಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ವ್ರಣಗಳಿಂದಲೂ ಒದಗಿತು. ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಆತನು ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣನಾದನು ||೫೪||

ಅಯ್ಯೋ! ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಧನವೂ, ಮತ್ತು ಉತ್ತಮಗಳಾದ ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಆನೆ, ಒಂಟೆ, ಹಸುವಿನ ಗುಂಪು ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾದುವಲ್ಲಾ. ||೫೫||

ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹೆಂಡತಿಯರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಮನೆಗಳು ಮನೋಹರವಾದ ಶಯ್ಯೆಗಳು ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದುವು? ||೫೬||

ಆ ರತ್ನಖಚಿತಗಳಾದ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣಮಯಗಳಾದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪಾತ್ರೆಗಳೂ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೂ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದುವು? ||೫೭||

ಕ್ಷೇ ತೇ ಭೃತ್ಯಾಃ ಕ್ಷ ದಾಸ್ಯಶ್ಚ ಕ್ಷ ತಾನ್ಯಾಭರಣಾನ್ಯಪಿ |
ಮರಣಾವಸರೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಗತಂ ತತ್ಸರ್ವಮಾರ್ಜಿತಂ ||೫೮||

ಅಧುನಾ ತೃಷಿತಸ್ಯಾಪಿ ಕ್ಷುಧಿತಸ್ಯಾಪಿ ಸೇವಕಃ |
ನಾನ್ಯದೋ ಜಲದೋ ವಾಪಿ ವಸ್ತ್ರದೋ ವಾ ನ ದೃಶ್ಯತೇ ||೫೯||

ಧೃತಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಗತೇ ದೂರೇ ನಾಸ್ತೀನ ವಸನಾಂತರಂ |
ಶಾಂತಾ ಸುರತತ್ಪಷ್ಣಾಪಿ ನಾದ್ಯಾಪಿ ಮಮ ದುರ್ಮತೇಃ ||೬೦||

ಅತಃ ಪರಂ ಗತಿಃ ಕಾ ಸ್ಯಾನ್ಮರಣಾನಂತರಂ ಚ ನೇ |
ಯಮಮಾರ್ಗಸ್ಯ ವಾರ್ತಾಪಿ ಶ್ರುತಾ ಪ್ರಾತರ್ಮಯಾ ಖಲು ||೬೧||

ಗೋಕ್ಷುರಾಂಗಾರಸಂಕೀರ್ಣೋ ಯಮಮಾರ್ಗ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ |
ವಿವೃತ್ತಾಸ್ಯಾ ಮಹಾಸರ್ಪಾಃ ಸಂತಿ ತನ್ಮಾರ್ಗ ಇತ್ಯಪಿ ||೬೨||

ಆ ಭೃತ್ಯರು, ದಾಸಿಯರೂ, ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳು, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದುವು ?
ಮರಣಕಾಲವು ಒದಗಿದಾಗ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸಕಲವೂ ನಾಶವಾಯಿತಲ್ಲಾ ! ||೫೮||

ಈಗ ಬಾಯಾರಿದ್ದರೂ, ಹಸಿದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೇವಕನಾಗಲಿ, ಅನ್ನ
ದಾತನಾಗಲಿ, ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸುವವನಾಗಲಿ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನಾಗಲಿ
ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ||೫೯||

ಧರಿಸಿರುವ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವ
ದುರ್ಮತಿಯಾದ ನನಗೆ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಸುಖಾಭಿಲಾಷೆಯು ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ.
||೬೦||

ನಾನು ಈ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಯಮಲೋಕ ಮಾರ್ಗದ ಶಿಕ್ಷಾವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ದ್ದೇನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮರಣಾನಂತರ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನು ? ||೬೧||

ಯಮ ಮಾರ್ಗವು ಕಂಡಗಳಂತಿರುವ ಗೋಕ್ಷುರಗಳಿಂದ (ಒಂದು ತರಹ
ಮುಳ್ಳು) ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡದಾದ ಬಾಯಿಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಸರ್ಪ
ಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ||೬೨||

ಲೋಹಶಂಕುಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಂತಿ ತಪ್ತಾನಿ ತಾನ್ಯಪಿ ।
 ಪ್ರತಪ್ತಾ ಭಿಂಡಿಸಾಲಾಶ್ಚ ಸಂತಿ ಮಾರ್ಗೇಷು ಕೋಟಿಶಃ ॥೬೩॥
 ಭರ್ಜಿತಾಸಿಕತಾಸ್ತತ್ರ ಮಾರ್ಗೇಷ್ವಾಚ್ಛಾದಿತಾ ಕಿಲ ।
 ಅಂಗಾರವಾಹಿನೀ ತತ್ರ ಚ್ಛಾಲಾಮಾಲಾಕುಲಾ ಕಿಲ ॥೬೪॥
 ಕಥಂ ವಾ ತತ್ರ ಗಮನಂ ಅತಿಕಷ್ಟಮುಪಾಗತಂ ।
 ಗಾಢಾಂಧಕಾರಸ್ತತ್ರಾಪಿ ಮಿತ್ರವಾರ್ತಾಪಿ ದೂರತಃ ॥೬೫॥
 ಹತಾದೇವ ಭಟಾಸ್ತಾನತ್ತಾಡಯಂತ್ಯತಿದಾರುಣಂ ।
 ತತ್ತಾಡನಮತಿಕ್ರೋಧಾನ್ಮರಣೋಪಮಮೇವ ಹಿ ॥೬೬॥
 ಹಾ ಹಾ ಕಥಂ ದುರ್ದಶೇಯ ಮಸ್ಯೇತಿಪ್ರಜಪನ್ ಜಹೌ ।
 ಪ್ರಾಣಾನ್ ಸ ಭೂಪತಿಸ್ತತ್ರ ವಿಪಿನೇ ಕಂಟಕಾವೃತೇ ॥೬೭॥
 ಸ ನೃತೋ ಯತ್ರ ತತ್ತ್ವೇನ ನಿಕಟೇ ಲಿಂಗಮುತ್ತಮಂ ।
 ತತಃ ಸಮಾಗತೋ ವಾತಃ ತಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಿನಿರ್ಗತಃ ॥೬೮॥

ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾದ ಸಾವಿರಾರು ಲೋಹದ ಶಂಕು(ಗೂಟ)ಗಳೂ ಭಿಂಡಿನಾಲವೆಂಬ
 ಈಟಿಗಳೂ ಕೂಡ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ॥೬೩॥

ಆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಕಾದ ಮರಳುಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರವಾಹದಂತೆ
 ಜ್ವಾಲೆಗಳುಳ್ಳ ಕೆಂಡದ ರಾಶಿಯು ಕೂಡ ಇರುತ್ತದೆ. ॥೬೪॥

೨೯, ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಗಾಢಾಂಧಕಾರ
 ವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಹೋಗಲಾದೀತು? ಬಹುವಾದ ಕಷ್ಟವು
 ಸಂಭವಿಸಿತಲ್ಲಾ ! ॥೬೫॥

ಅಲ್ಲಿ ಯಮ ಭಟರು ಬಹು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ತಾಡನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ
 ಕ್ರೋಧಯುಕ್ತವಾದ ತಾಡನವು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದುದೇ ಸರಿ. ॥೬೬॥

ಅಯ್ಯೋ, ಈ ನನಗೆ ಎಂತಹ ದುರ್ದಶೆಯು ಸಂಭವಿಸಿತು ? ಎಂಬುದಾಗಿ
 ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ರಾಜನು ಕಂಟಕಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಆ ಕಾಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ
 ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ॥೬೭॥

ಆ ರಾಜನು ಸತ್ತಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ

ತತಃ ಸರಂ ತು ನಾರೀಣಾಂ ರೋದನೇನ ಕಿಯಾನ್ ಗತಃ |

ಕಾಲಸ್ತಪೋ ಗತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಲಾಯ್ಯಾರಿಭಟಾಕುಲಾಃ ||೬೯||

ವ್ರಣದುರ್ಗಂಧಸಂವೀತಸ್ತ್ವಕ್ತೃತಾನಸ್ತ ದೂರತಃ |

ತಪೋ ನೀತೋ ಯಮುಭಟೈರಗ್ನಿಮಾರ್ಗೇಣ ದುರ್ಮದೈಃ ||೭೦||

ದಯಾಲೇಶವಿಹೀನೈಸ್ತ್ವೈಃ ಕಶಾಘಾತನಪೂರ್ವಕಂ |

ಅಗ್ನಿ ತಪ್ತಕಶಾಘಾತ್ಪೈರಿತಿ ತೀವ್ರತರೈರ್ಮುಹುಃ ||೭೧||

ತಪ್ತಪೋಪಕ್ಷುರಸ್ರಾಣಾಂ ಕೋಟಿಭರ್ನಿಹತೋ ಮುಹುಃ |

ಏವಂ ಪ್ರಲಪಮಾನೋಽಯಂ ಸಂತಪ್ತಾಗ್ನಿಶಿಲಾತಲೇ ||೭೨||

ಸಾತಿತಃ ಸತ್ಯತಿ ಯಮೋ ದಯಾಲೇಶವಿವರ್ಜಿತೇ |

ಲತೋ ಯಮೋಽಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಮುನಾಚ ಸಃ ||೭೩||

ಅಮುಷ್ಣ ಪುಣ್ಯಂ ಪಾಪಂ ನಾ ವದೇತಿ ಮುಹುರಾದರಾತ್ ||೭೪||

ಶಿವಲಿಂಗವೊಂದಿದ್ದಿತು. ಅದರಮೇಲೆ ಬೀಸಿದ ನಾಯುವು ಬಂದು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿತು. ||೬೮||

ಅನಂತರ ಆ ರಾಜನ ನಾರಿಯರ ರೋದನದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವು ಕಳೆಯಿತು. ಆಗಲೇ ಬಂದ ಶತ್ರು ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಆ ಸತ್ನಿಯರೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಹೋದರು. ||೬೯||

ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಯದ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾಜನನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಯಮುಭಟರು ಮದಲಾಲಿಗಳಾಗಿ ಅಗ್ನಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು. ||೭೦||

ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದಯೆಯಿಲ್ಲದ ಆ ಯಮುಭಟರು ಬಹು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ತಪ್ತಗಳಾದ ಕೆಲವು ಚಾವಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯಚಾವಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಡೆದು, ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಲೋಹದ ದಂಡ (ಆಯುಧವಿಶೇಷ)ಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಹೋಗುವಂತೆ ಬಡಿದೂ, ಬಿಂಕಿಯಿಂದ ತಪ್ತವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತಾ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದರು. ದಯಾರಹಿತನಾದ ಯಮನೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು, ಈತನ ಪುಣ್ಯಗಳೇನು? ಪಾಪಗಳೇನು? ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದನು. ||೭೧-೭೨-೭೩-೭೪||

|| ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಉವಾಚ ||

ಯಮಧರ್ಮಾರ್ಥನಿಪುಣ ಪಾಪಾನಿ ಶೃಣು ಸತ್ವರಂ ।

ತತ್ಕೃತಾನಿ ದುರಂತಾನಿ ಸಂಖ್ಯಾಹೀನಾನಿ ಸತ್ವರಂ ||೨೫||

ಯಮು ತತ್ಕೃತಪಾಪಾನಾಂ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಪರಮಾಯುಷಃ ।

ಕ್ಷಯಃ ಸ್ಯಾದೇವ ಕಲ್ಪಾಂತೇಃ ಸ್ಯ ಸ್ಯ ಮುಕ್ತಿನ ಸರ್ವಥಾ ||೨೬||

ತತ್ಪಾಪಸಂಖ್ಯಯಾ ಕಾಲೋ ಯಾವಾನೇವ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ।

ತಾವಜ್ಞೀವನಮಸ್ಮಾಕಂ ದುರ್ಲಭಂ ಖಲು ಸರ್ವಥಾ ||೨೭||

ಏಕೈಕಪಾಪಕೂಟಸ್ಯ ಗಣನಾಯಾಂ ಚ ಕೋಟಿಶಃ ।

ಕಲ್ಪಾಂತಾವತ್ಪ್ರಯಾಸ್ಯಂತಿ ಸಂಖ್ಯಾಃ ಪಿ ತ್ವರಯಾ ಯದಿ ||೨೮||

ಪೃಥಕ್ತತ್ಪಾಪಸಂಖ್ಯಾ ತು ಕದಾಪಿ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।

ಅತಃ ಪರಂ ಕಥಂ ಸಂಖ್ಯಾ ತತ್ಪಾಪಾನಾಂ ವದಾಧುನಾ ||೨೯||

ಧರ್ಮನಿಪುಣನಾದ ಯಮನೇ, ಈತನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವೆನು. ||೨೫||

ಎಲೈ ಯಮನೇ, ಆತನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳ ಗಣನೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸಿನ ನಾಶವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈತನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೬||

ಈತನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಗಣನೆಮಾಡಲು ಹಿಡಿಯುವ ಕಾಲವು ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗುವುದು. ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ||೨೭||

ಪಾಪಗಳ ಒಂದೊಂದು ಕೂಟವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸುವುದಾದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಕಲ್ಪಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ||೨೮||

ಆ ಪಾಪಗಳ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದ ಎಣಿಕೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈತನ ಪಾಪಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೇಗೆ ದೊರಕಿತು ? ಹೇಳು. ||೨೯||

ಅಹೋ ಕಿಂ ದುರದೃಷ್ಟಂ ನೋ ದುಷ್ಟಪಾಪಾವಲೋಕನೈಃ |

ತತ್ಪಾಪಸಂಖ್ಯಯಾಷ್ಠಾಯುರ್ನಶ್ಯತ್ಯೇವ ಕ್ಷಣೇ ಕ್ಷಣೇ ||೮೦||

ತತ್ಸಂಖ್ಯಾಶ್ರವಣೇನೈವ ತನಾಷ್ಠಾಯುರ್ವಿನಶ್ಯತಿ |

ನ ಜಪ್ತಃ ಶಿವಮಂತ್ರೇಣ ಕ್ಷಣಂ ವಾ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ ||೮೧||

ತತ್ಪಾಪಸಂಖ್ಯಯಾ ತಾವನ್ನಾಸ್ಮಾಕಂ ಶಿವಪೂಜನಂ |

ಕಾಃ ಸೃಷ್ಟಿರಾವಯೋಃ ಕಾಲ ಕಾಲಕಾಲ ಕೃಪಾಂ ವಿನಾ ||೮೨||

ಅಸ್ಮಾಕಮಪ್ಯಂತಕಾಲೇ ಶಿವಧರ್ಮವಿಲೋಕನಾತ್ |

ಯಾತನಾ ಭಾವಿನೀ ಸಾ ತು ಕೇನ ವಾ ವಿನಿವಾರ್ಯತಾಂ ||೮೩||

ರಸನಾಪ್ಯನ್ಯಪಾಪಾನಾಂ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಸಫಲಾ ಖಲು |

ಅಹೋ ಜನ್ಮದೃಢಾ ಜಾತಂ ಶಿವಪೂಜಾ ವಿವರ್ಜಿತಂ ||೮೪||

ಅಯ್ಯೋ, ನನಗೆ ಎಂತಹ ದುರದೃಷ್ಟವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ಏತಕ್ಕಿಂತರೇ ದುಷ್ಟರೂ ಮತ್ತು ಪಾಪಿಗಳೂ ಆದ ಇಂತಹವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ. ಇವರ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಆಯುಸ್ಸು ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದಲ್ಲಾ ! ||೮೦||

ಆ ಪಾಪಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಆಯುಸ್ಸು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈತನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೮೧||

ಆ ಪಾಪಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಈಶ್ವರಾರಾಧನೆಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಪರಶಿವನು ದಯೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದನಲ್ಲಾ ! ||೮೨||

ಶಿವಧರ್ಮ ಚರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎಂತಹ ಯಾತನೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದೋ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವರಾರು ? ||೮೩||

ನಮ್ಮ ನಾಲಗೆಯಾದರೋ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಫಲಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವಾದರೋ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದರಿಂದ ವೃಥವಾಗುವುದು. ||೮೪||

ಶಿವಪೂಜಾನಿಹೀನಾನಾಂ ಯಾತನೇತ್ಯವಗಮ್ಯತೇ ।

ತಥಾಪಿ ತಸ್ಯಾಂ ನ ಮುತಿಃ ಪ್ರಿಯಲೇಖಿ ನ ಸಾ ತಥಾ ||೮೫||

ಯತ್ಪೂಜಯಾ ಪರಾ ಮುಕ್ತಿಃ ಸಾ ನಾಸ್ತಾಭಿಃ ಕೇದಾಪಿ ನ ।

ಕೃತಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಮತಃ ಪರಂ ||೮೬||

ಪಾತಕಾನಾಂ ಗಣನಯಾ ಪಾತಕಾರ್ಜನಮೇವ ಹಿ ।

ಅತಃ ಪರಮನೇನಾಪಿ ನಾಧಿಕಾರೇಣ ನಃ ಸುಖಂ ||೮೭||

ಕಿಮನೇನಾಧಿಕಾರೇಣ ಕಿಂ ನಃ ಪಾತಕಸಂಖ್ಯಯಾ ।

ಶಿವಪೂಜಾವರ್ಜಿತೇನ ಜೀವನೇನಾಪಿ ಕಿಂ ಫಲಂ ||೮೮||

ಧಿಗ್ಧಿಗ್ಲೀವನಮಸ್ಮಾಕಂ ಶಿವಾರ್ಚನವಿವರ್ಜಿತಂ ।

ಪರಪಾಪಾನುಪಾದೇನ ಗತಮಾಯುಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ||೮೯||

ಈಶ್ವರಪೂಜಾಶೂನ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಯಾತನೆಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗಾದರೂ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಇನ್ನೂ ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ||೮೫||

ಯಾವ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುವುದೋ ಅಂತಹ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಾವು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡುವುದೇನು ? ||೮೬||

ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಣನೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪಗಳೇ ಸಂಘಟಿಸುತ್ತವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಪಾಪಗಳ ಗಣನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪಾಪಾಧಿಕಾರ ನಮಗೇಕೆ ? ||೮೭||

ನನ್ನ ಈ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ, ವಾಪಗಳ ಎಣಿಕೆಯಿಂದ, ಇನ್ನೂ ಯೆಚ್ಚಾಗಿ ಈಶ್ವರಪೂಜಾರಹಿತವಾದ ಜೀವನದಿಂದತಾನೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ||೮೮||

ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಈಶ್ವರಾರ್ಚನರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಕು. ಇತರರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಯಸ್ಸು ನಾಶವಾದಂತೆಯೇ. ||೮೯||

ಪರಪಾತಕಸಂಖ್ಯಾರ್ಥಂ ಪೂರ್ವಮಾಯುಃ ಕಿಮಾರ್ಜಿತಂ ।

ಶಿವಪೂಜಾವಿಹೀನಸ್ಯ ಕೇವಲಂ ಮರಣಂ ವರಂ ||೯೦||

ಮರಣೋತ್ತರಮಪ್ಯಸ್ಯ ಯದ್ಯಪ್ಯಸ್ತೈವ ಯಾತನಾ ।

ತಥಾಪಿ ಜೀವನಂ ವ್ಯರ್ಥಂ ಇತಿ ದುಃಖಂ ಪ್ರಜಾಯತೇ ||೯೧||

ಶಿವಪೂಜಾವಿಹೀನಸ್ಯ ಜೀವತಃ ಸುಖಮೇವ ನ ।

ದುಃಖಮೇವ ಪರಂ ತತ್ಪ್ರ ಯಾತನಾ ಕಿಂ ನ ತದ್ವದ ||೯೨||

ಮಿತ್ರನುಧ್ಯೇ ಜೀವತೋಽಪಿ ನ ಸ್ಯಾದ್ಯದಿ ಶಿವಾರ್ಜನಂ ।

ತದಾ ತದ್ದುಃಖಮುತ್ಕಂಠಂ ದುಃಸಹಂ ಚಾಯಶ್ಚ ತತ್ ||೯೩||

ಅಯಶೋರಾಶಿರೇವಾಯಂ ಮಹೇಶಾನರ್ಚಕೋ ಜನಃ ।

ದಿಗ್ಧಿಗ್ಧೀವನಂ ತಸ್ಯ ಜೀವನಂ ಮರಣೋಪಮಂ ||೯೪||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇತರರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಗಣಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಯುಸ್ಸು ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೇ ? ಶಿವಪೂಜಾರಹಿತನಾದವನಿಗೆ ಮರಣವೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ. ||೯೦||

ಯದ್ಯಪಿ ಮರಣಾನಂತರವೂ ಅವನಿಗೆ ಯಾತನೆಯು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈತನಿಗೆ ಜೀವನವು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೆಂಬ ದುಃಖವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ||೯೧||

ಈಶ್ವರಪೂಜಾರಹಿತನಾದವನು ಬದುಕಿದ್ದೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದುಃಖವೇ ಅತಿಯಾಗುವುದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾತನೆಯಿಲ್ಲವೆ ? ಹೇಳು. ||೯೨||

ಸ್ನೇಹಿತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸದಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅವನಿಗೆ ದುಃಖವೂ ಮತ್ತು ದುಸ್ಸಹವಾದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ||೯೩||

ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಅರ್ಚನೆಮಾಡದೆ ಜನರು ಅಪಯಶಸ್ಸಿನ ರಾಶಿಯೆನಿಸುವುದು. ಅಂತಹವನ ಜೀವನವು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದೇ ಸರಿ. ಅವನ ಜೀವನವನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಕು. ||೯೪||

ಶಂಕರಾನರ್ಚಕೋ ಲೋಕೇ ಯದಿ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛತಿ ।

ತದಾ ತಸ್ಯಾಯಶೋವಹ್ನಿ ಜ್ವಾಲಯಾ ನಾಶ ಏವ ಹಿ ||೯೫||

ಅಪಕೀರ್ತ್ಯಗ್ನಿಸಂದಗ್ಧಃ ಕೋ ವಾ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛತಿ ।

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಾದಯಶತ್ತ್ವ ಕಿಮಸ್ತಿ ನಃ ||೯೬||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಸ್ವರೂಪಾ ಕೀರ್ತಿರಾತತಾ ।

ಸಂಪಾದಯತಿ ಜೀವಸ್ಯ ದೇಹಸ್ಯ ಸುತರಾನುಪಿ ||೯೭||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಸ್ವರೂಪಾ ಕೀರ್ತಿವಹ್ನಿನಾ ।

ವಂಶನಾಶೋಪಿ ಬಹುಧಾ ತನ್ನಾಶಃ ಸುತರಾನುಪಿ ||೯೮||

ಕಷ್ಟಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯೇವ ತೇಷು ಶ್ರೇಷ್ಠಮಿದಂ ಖಲು ।

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಸ್ವರೂಪಂ ಕಷ್ಟಮಕ್ಷತಂ ||೯೯||

ಶಂಕರನನ್ನು ಅರ್ಚನೆಮಾಡದೇ ಜೀವಿಸಲು ಅವೇಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ
ವನಿಗೆ ಅಪಯಶಸ್ಸು ವಹ್ನಿಯಂತೆ ಒದಗಿ ಅದರ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಆತನು ನಾಶವಾ
ಗುವನು. ||೯೫||

ಯಾವನು ತಾನೆ ಅಪಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಜೀವಿಸಲು
ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನು ? ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಬಿಡೋಣದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅಪಯ
ಶಸ್ಸು ಒದಗದೆ ಇರುವುದೇ ? ||೯೬||

ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಪಾಪಕಾರ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವಾ
ಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಜನನಮರಣಾದಿಗಳು ಉಂಟಾಗುವವಲ್ಲವೇ ? ||೯೭||

ಶಿವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸದಿರುವ ಅಪಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ವಲ್ಲದೆ ಆತನ ವಂಶವೂ ಸಹ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ||೯೮||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಾದ ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನ
ತ್ಯಾಗವೆಂಬುದು ಮಹಾಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದು. ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಹಿಂಸೆಗೆ ಕೊನೆ
ಮೊದಲಿಲ್ಲ. ||೯೯||

ಸಹ್ಯಾನ್ಯಾನಿ ದುಃಖಾನಿ ಸತ್ಯನೇತನ್ನ ಸರ್ವಥಾ ।

ಶಿವಾರ್ಚನತ್ಯಾಗರೂಪಂ ಕಷ್ಟಂ ಕಷ್ಟತರಂ ಸ್ಮೃತಂ ||೧೦೦||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗರೂಪಕಷ್ಟಾದೇವ ಪುರಾ ಯಮು ।

ಅಕಾಂಡಪ್ರಲಯೋ ವೃತ್ತಸ್ತತ್ರ ದಗ್ಧಾಃ ಸುರಾ ಅಪಿ ||೧೦೧||

ಶಿವಾರ್ಚನತ್ಯಾಗರೂಪಪ್ರಲಯಾನಲಸಂಹತಃ ।

ಕೋ ವಾ ಜೀವತಿ ಲೋಕೇಷು ಜೀವನಾಶಾಪಿ ಕೃತ್ರ ಸಾ ||೧೦೨||

ಜೀವನಾಶಾವಿನಾಶಾಯ ಶಿವಾನರ್ಚನಕಲ್ಪನಂ ।

ಅತಸ್ತೇನ ತದಾಶಾಪಿ ವಿನಶ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ||೧೦೩||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗಸ್ವರೂಪಾಶನಿಪಾತನೇ ।

ಕೋ ವಾ ಜೀವತಿ ಲೋಕೇಃಸ್ಮಿನ್ ಸ ಏವ ಪ್ರಲಯಾನಲಃ ||೧೦೪||

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಇತರ ದುಃಖಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಸಹ್ಯವಾದವುಗಳು. ಆದರೆ ಶಿವಾರ್ಚನತ್ಯಾಗವೆಂಬ ದುಃಖವು ಅತಿ ಕಷ್ಟವ್ರದವಾದುದಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ||೧೦೦||

ಎಲೈ ಯಮನೇ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯು ನಿಂತುಹೋದುದರಿಂದಲೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಲಯವುಂಟಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ನಾಶವಾದರು. ||೧೦೧||

ಆ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನಪರಿತ್ಯಾಗವೆಂಬ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಯಾವನು ತಾನೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ? ಅಥವಾ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯು ತಾನೆ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದೀತು? ||೧೦೨||

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸೆಯನ್ನು ಕಮ್ಮಿಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯು ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶಿವಪೂಜಾಪರಿತ್ಯಾಗದಿಂದ ಜೀವನದ ಆಶೆಯೂ ಎಂದೂ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೦೩||

ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಒಂದು ಕಾಲಾಗ್ನಿ. ಅದೇ ಅಶನಿ (ವಜ್ರಾಯುಧ) ಯಂತಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವನು ಯಾವನು ತಾನೆ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ? ||೧೦೪||

ಶಿವಾರ್ಚನತ್ಯಾಗಕಾಲೋ ಯಃ ಸ ಏವ ವಿಶೇಷತಃ ।

ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲೋತಸ್ತೇನ ಜೀವನಮೇವ ನ ||೧೦೫||

ಅಹೋ ಕಷ್ಟಮಿದಂ ಘೋರಂ ಕಷ್ಟಸಾಗರಮಧ್ಯಗಃ ।

ಶಿವಾರ್ಚನವಿಹೀನೋತಃ ತಸ್ಯ ತತ್ರೈವ ಮಜ್ಜನಂ ||೧೦೬||

ಲೋಕೇ ದುರ್ಜನಸಂಗತ್ಯಾ ಶಂಕರಾರ್ಚನೇ ಮತಿಃ ।

ತಥಾ ಕಷ್ಟತರೇ ಘೋರೇ ನರಕೇ ವಸತಿಃ ಸದಾ ||೧೦೭||

ಅಶಾಂಕರಾಣಾಮಧುನಾ ಸೃಷ್ಟಿರಸ್ಮಾಕಮಿದೃಶೀ ।

ಯಾತನಾರ್ಥಮಿಯಂ ಜ್ಞೇಯಾ ಕಿಂ ವಾ ಪಾಪಂ ಪುರಾ ಕೃತಂ ||೧೦೮||

ಪಾಪಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪೇಣ ನ ಕರೋತಿ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ।

ಸ ಮಹಾಪ್ರಲಯಾಂತೇಹಿ ನರಕೇ ಸ್ಥಾಪ್ಯತಿ ಧ್ರುವಂ ||೧೦೯||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಕಾಲವೇ ಪ್ರಲಯಕಾಲವೆನಿಸುವುದು. ಅದರಿಂದ ಆಗ ಯಾರೂ ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ ||೧೦೫||

ಅಯ್ಯೋ, ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸದೆ ಕಾಲಕಳೆದವರು ಕಷ್ಟಗಳೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ, ತೇಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುವರು. ||೧೦೬||

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಈಶ್ವರ ಪೂಜಾವಿಮುಖತೆ ಯುಂಟಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಾಯಕವೂ ಘೋರವೂ ಆದ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ||೧೦೭||

ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿರಹಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಯಾತನಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿರಲೇ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾವು ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಪಾಪಮಾಡಿದ್ದೇ ವೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ||೧೦೮||

ಹಾಗೆ ಶರೀರವು ಪಾಪ ಜನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಆತನು ಮಹಾಪ್ರಲಯದ ಅಂತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಸುವನು. ||೧೦೯||

ನರಕಾಣಾಮಿಯಂ ಸೃಷ್ಟಿ ರಶಾಂಕರಜನಾಯ ಸಾ ।

ತತ್ಸೃಷ್ಟಿರಪಿ ನ ವ್ಯರ್ಥಾ ಶಿವಾನರ್ಚನತತ್ಪರೇ ॥೧೦೦॥

ಅತಃ ಪರಂ ನಾಧಿಕಾರೇ ಮನೂಷೇಕ್ಷಾ ಯಮಾಧುನಾ ।

ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪಿ ಗಂತವ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶಿವಪೂಜನಂ ॥೧೦೧॥

ಮಾನುಷಂ ರೂಪಮಾಸಾಡ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಬಿಲ್ವವನೇ ಸದಾ ।

ಸಂಸಾಡ್ಯ ನರ್ಮದಾಲಿಂಗಂ ಬಿಲ್ವೈರಭ್ಯರ್ಚಯಾಮ್ಯಹಂ ॥೧೦೨॥

ಯೋ ಗರ್ಭವಾಸಜನನಾತಿಜರಾದಿರೂಪ

ರೋಗಪ್ರಣಾಶಮಭಿವಾಂಛತಿ ದುಃಖದೀನಃ ।

ತಸ್ಯಾಶು ಬಿಲ್ವದಲಲಿಂಗಸಮರ್ಚನೇನ

ತದ್ರೋಗನಾಶ ಇತಿ ಸಂಪ್ರವದಂತಿ ವೇದಾಃ ॥೧೦೩॥

ಅಸ್ಮಾಭಿರಿಂದುಶಕಲಾಭರಣಃ ಕ್ಷಣಂ ವಾ

ಸಾರಾಧಿತೋಽಪಿ ಸವಕೋಮಲಬಿಲ್ವಪತ್ರೈಃ ।

ಈಶ್ವರಾರ್ಚಕರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಈ ನರಕಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆವಿಧಿಸಲು ಈ ನರಕಗಳೂ ನಾಲ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ॥೧೦೦॥

ಎಲೈ ಯಮನೇ, ಇನ್ನು ನನಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಹೋಗಿ ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ॥೧೦೧॥

ನಾನು ಮನುಷ್ಯನ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಲ್ವದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ನರ್ಮದಾ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸಂಸಾದನೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಬಿಲ್ವದಲಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥೧೦೨॥

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ದುಃಖಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಗರ್ಭವಾಸ, ಮುಪ್ಪು, ಮರಣ ಮುಂತಾದ ದುಃಖಗಳ ನಾಶವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನೋ, ಅಂತಹ ವನು ಬಿಲ್ವದಲಗಳಿಂದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಸಕಲ ರೋಗಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವೇದಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ॥೧೦೩॥

ನಾವು ಅರ್ಧಚಂದ್ರನೇ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾ ದರೂ ಹೊಸದೂ, ಕೋಮಲವೂ ಆದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು

ದ್ವಿತ್ವೈರ್ಜಲೈರಸಿ ನ ನಾರ್ಮದತುಂಗಲಿಂಗೇ

ತೇನಾಸಿ ದುಃಖನಿಲಯೋ ಭವತಿ ಪ್ರಕಾಶಂ

||೧೧೪||

ಇತಿ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ವಿಂಧ್ಯಪ್ರದೇಶಸ್ಥ ದುಷ್ಟರಾಜೇತಿಹಾಸೇ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಯಮಸಂವಾದೇ
ದಶನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯಾವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದುಃಖವು ನಾಶವಾಗುವುದೋ ಅಂತಹ ನರ್ಮದಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಕೇವಲ ನೀರಿನಿಂದಲೂ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು
ಯಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಹೇಳಿದನು. ||೧೧೪||

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ “ ಹರ ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ

ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಂಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ದುರಾಚಾರಿಯಾದ ರಾಜನ

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಯಮ ಇವರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ

ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಏಕಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

~*~

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಮೋಽಪಿ ಪರಿತಾಪತಃ ।

ಸಮುವಾಚಾತಿಥೈರ್ಯೇಣ ಮುಂಚನ್ನಶ್ರುಕಣಾನ್ಮಹುಃ ॥೧॥

ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿಹಾಸ್ಮಾಭಿರಸ್ಮಾಕಂ ದುರದೃಷ್ಟತಃ ।

ಅಧಿಕಾರೋಽಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಷ್ಟಾನುಭವಕಾರಣಂ ॥೨॥

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಈ ಪರಿಯಾದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಖೇದವೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರಮೇಣ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಲೇ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು, ಎಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಯಮನು ಪರಿತಪಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸತೊಡಗಿದನು. ॥೧॥

“ ಅಯ್ಯೋ, ನಾವು ಏನುಮಾಡುವುದು? ನಮಗೆ ಏನು ಮಾಡಲೂ, ಬಿಡಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧಿಕಾರಕಷ್ಟದಿಂದ ನಮಗೆ ಎಂದು ಬಿಡುಗಡೆ ಲಭಿಸಿತು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಈ ಅಧಿಕಾರವೂ ಸಹ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದಲೇ ಸರಿ. ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಕೇವಲ ಕ್ಲೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ॥೨॥

ಅಸ್ಮತ್ಕರ್ಮಾನುಸಾರೇಣ ಪ್ರಾಪ್ತ ಏವಾಯಮಿದೃಶಃ ।

ಅಥುನಾ ಪರಿಹಾರೋಽಸಿ ಕಥಮಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೩||

ಅಸ್ಮದೀಯಾನಿ ದುಃಖಾನಿ ವಿಚಾರ್ಯ ಸ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ಕರುಣಾಭಿಮುಖೋ ಭೂಯಾತ್ತದಾ ದುಃಖಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಿ ||೪||

ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಮಹಾದೇವೋ ಯದ್ಯದ್ವಾ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ ।

ತತ್ಸರ್ವಂ ಸಂಕರೋತ್ಥೇವ ಕೋ ವಾ ತಸ್ಯ ನಿವಾರಕಃ ||೫||

ಅಸ್ಮಾಕಮಲ್ಪಭಾಗ್ಯಾನಾಮಥುನಾ ನ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ।

ಅತಃಪರಂ ಚಿಂತಯಾಪಿ ಕಿಂ ತಯಾತಿದುರತ್ಯಯಾ ||೬||

ತಪ್ತಂ ಯದರ್ಥಂ ಚ ತಪಸ್ಸತ್ಫಲಂ ಜಾತಮಿದೃಶಂ ।

ಅತಃಪರಂ ಕಿಮಸ್ಮಾಕಂ ಚಿಂತಯಾ ಫಲಮಾಸ್ತಿಕಾಃ ||೭||

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಈಗ ಈ ಅಧಿಕಾರಭಾರವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಬಹಳ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವೇ. ಇಂಥ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಮಗೆ ಎಂದು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರಕೇತು? ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ? ||೩||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ನಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕ್ಲೇಶವು ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಅದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ. ಒಂದೇ ಉಪಾಯ. ||೪||

ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸ್ವತಂತ್ರನಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆತನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಸಕಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕವನ್ನು ಯಾರು ತರಬಲ್ಲರು ? ||೫||

ನಾವು ಕೇವಲ ಮಂದಭಾಗ್ಯರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಈವರೆಗೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದೆವು. ಈಗ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಕಾರವೇ ಮಹಾಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮಪಟ್ಟೆವು ? ಎಷ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನೂ ಚರಿಸಿದೆವು ? ಆದರೆ ಆ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಫಲವೆಂದರೆ

ಯದ್ಯುಪ್ತಂ ಪಿಚುನುಂದಬೀಜನುಧುನಾ ದ್ರಾಕ್ಷಾಫಲಂ ಕಿಂ ಭವೇತ್
ತದ್ವೀಜಾಂಕುರಜಂ ನ ತಿಕ್ತಮಸಿ ತಪ್ತೀಯೂಷರೂಪಂ ಪರಂ ।
ತಸ್ಮಾದಸ್ಮದದೃಷ್ಟವಿದ್ಯಾಶಮನೋ ನಾರಾಧಿತಶ್ಯಂಕರೋ
ನ ಧ್ಯಾತೋಽಪಿ ನ ಬಿಲ್ವಪಲ್ಲವಜಲೈರ್ಲಿಂಗೇಷು ನಾಭ್ಯರ್ಚಿತಃ ||೮||

ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯನುತಃಪರಂ ಬಹುವಿಧೈಃ ಸಾಹೈರಸಾರೈರಿಯಂ
ಪ್ರಾರಬ್ಧಾ ತನುರಿತ್ಯುಮಾಪತಿಪದಾಂಭೋಜಾರ್ಚನೇ ಧೀರ್ಮನು ।
ನ ಧ್ಯಾತಂ ಚ ತದಂಘ್ರಿಪಂಕಜರಜಃಪುಂಜಂ ಸಕೃದ್ವಾ ಸ್ತೃತಂ
ಹಾ ಹಂತಾಮಿತನಾಯುರೇವನುನಿಶಂ ಕ್ಷೀಣಂ ಕಿಲಾನುಕ್ಷಣಂ ||೯||

ಇದೋ, ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಮುಗ್ಧಟ್ಟಾದ ಸಂದರ್ಭವು. ಇನ್ನು ನಾವು ಚಿಂತಿಸಿ
ಫಲವೇನು ? ಪ್ರಾವ್ರವಾದದ್ದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ||೬-೭||

ಬೇವಿನ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಗಿಡಬೆಳೆಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ
ದ್ರಾಕ್ಷೆಯು ಬಿಡುತ್ತದೆಯೇ ? ಆ ವೃಕ್ಷವು ಆವೃತರಸಪೂರ್ಣವಾದ ಫಲವನ್ನು
ಕೊಡುವುದಂತೂ ಇರಲಿ, ಹುಳಿಯಾದ ಹಣ್ಣು ಸಹ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಕೇವಲ ಕಹಿಯಾದ ಫಲವನ್ನೇ ಅದು ಕೊಡುವುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ನಾವು
ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಉದ್ಯೋಗ ಸಮಾರಂಭಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ನಮಗೆ ಪ್ರತಿ
ಕೂಲವಾದ ಫಲವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ
ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಸಹ ನಾವು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಶಿವ
ಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚನೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೮||

ಅನೇಕ ಪಾವಕರ್ಮಗಳ ವಿವಾಕದಿಂದ ಈ ದೇಹವು ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬು
ದನ್ನು ನಾನು ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ನಾನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು
ಏನು ? ಯಾವುದು ನನಗೆ ಅವಶ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ? ಎಂಬುದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ
ಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯಾಗಲಿ, ಧ್ಯಾನವಾಗಲಿ ಹೇಗೆ
ನಡೆಯುವುದು ? ಅಂಥ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳೊಂದನ್ನೂ ಒಂದುಸಲವೂ ನಾವು ಮಾಡ
ಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ! ಬಹಳ ಅನುಚಿತವಾಗಿ, ಕೇವಲ ವೃಥಾವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ
ಆಯುಸ್ಸೂ ಕಳೆದುಹೋಯಿತಲ್ಲಾ !! ||೯||

ಅಕ್ಷೇಣಂ ಕರಣಂ ಯದಾ ಸುಕೃತಿನಾಂ ಧರ್ಮೈರಪಾರೈಸ್ತದಾ
 ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗಪೂಜನಮತಿರ್ಜಾತಾನುವೃತ್ತಾ ಭವೇತ್ |
 ಅಭ್ಯಸ್ತಾ ಭವತೀತಿ ತಾದೃಶಮಹದ್ಭಾಗ್ಯೋದಯಃ ಕಸ್ಯ ವಾ
 ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾದತಿಪುಣ್ಯಗೌರವವಶಾಘ್ನಾನಾಯ ತಸ್ಮೈ ನಮಃ ||೧೦||

ಭಾವೋ ಭಾಗ್ಯವಶೇನ ಭಾವಸಹಿತೋ ಭಾವಾನುರಕ್ತೋ ಮುಹುಃ
 ಭಾವಂ ಪಶ್ಯತಿ ಲಿಂಗಮುತ್ತಮತಮಂ ಶ್ರೀಬಿಲ್ವಮೂಲೇ ಮುದಾ |
 ತಸ್ಮಿನ್ ಬಿಲ್ವದಲೈಶ್ಚಿನಾರ್ಚನರತೋ ಭೂಯಾದಪಾಯೈರ್ವಿನಾ
 ತದ್ಭಾಗ್ಯಂ ಕಥಮಸ್ಮದಾದಿಭಿರಪಿ ಪ್ರಾಪ್ಯಂ ತಪೋಭಿರ್ವಿನಾ ||೧೧||

ಆಯುಸ್ತಾವದಿದಂ ಗತಂ ಗತಮಿದಂ ಭೂಯೋ ನ ಯಾತ್ಯೇವ ನಃ
 ಸಾಷಾಣ್ಣೈರಪಿ ತಾಡನೇಽಪಿ ಶಿರಸೋಽಪ್ಪುಚ್ಛೇಃ ಕೃತೇ ರೋದನೇ |

ದೇಹಶಕ್ತಿಯೂ ಇಂದ್ರಿಯಪಾಟವವೂ ಇರುವಾಗಲೇ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ
 ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಪರಿವಾಹದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ
 ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗಿ, ಆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯೇ ಸತತಾಭ್ಯಾಸವಿಷಯವಾಗುವುದೋ
 ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅತನೇ ಧನ್ಯನು. ಆತನಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳ ಉದಯ
 ವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಅವನಂತಹ ಗೌರವಪಾತ್ರನೂ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಬೇರೊಬ್ಬ
 ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಶಿವಭಕ್ತನೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನು. ಅವನಿಗೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ
 ನಮಸ್ಕಾರ. ||೧೦||

ಪರಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಪರಮಭಕ್ತಿ
 ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನವನ್ನೂ, ಬಿಲ್ವಾದಿಗಳಿಂದ
 ಅರ್ಚನೆಯನ್ನೂ, ಪರಮಶಿವಭಕ್ತನಸೇವೆಯನ್ನೂ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವನು
 ಮಾಡುವನೋ ಆತನ ಭಾಗ್ಯಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡೋಣ! ಅಂಥ
 ಸುಯೋಗವು ಕೇವಲ ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಗೇ ಲಭಿಸುವುದು. ಆ ಯೋಗವು ನಮ್ಮಂಥ
 ವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಲಭಿಸಿತು? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ತವಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೋ?
 ತಿಳಿಯದು. ||೧೧||

ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಯುಸ್ಸೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ವೃಥಾ
 ನಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋಯಿತಲ್ಲ! ಆ ಕಳೆದ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಚೋರಾಕಾರಮಹಾಘನೀತಮಿತಿ ತನ್ನಾ ಯಾತಿ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ
ಶಂಭೋಕ್ತಾ ಗತಿರಸ್ಯ ಹಂತವತಃ ತಾತಾದಯಾಮಪ್ಯಹೋ (?) ||೧೨||

ಹಾ ಹಾ ಹಂತ ಬತಾತಿದೀನಮಧುನಾ ಪಶ್ಯ ಪ್ಲವಂ ನಾ ಪ್ರಭೋ
ಶಂಭೋ ಮಯ್ಯನಸಾಯಿನೀ ಯದಿ ದಯಾ ತರ್ಹಿ ಪ್ರಸೀದಾಧುನಾ ।
ತ್ವತ್ಪೂಜಾನಿರತಂ ಮನೋ ಭವತು ಮೇ ಕಾ ತಾನತಾ ತೇ ಹ್ವತಿಃ
ಪ್ರೇಣಾನಾನುಪಿ ರಕ್ಷಣೇ ನ ಕರುಣಾ ಕಿಂ ತೇ ಪ್ಲವಾಧಃ ಪ್ಲವಂ ||೧೩||

ಏತಸ್ಮಾದಧಿಕಾರತಃ ಶ್ರುತಿರಿಯಂ ಸಂಪಾದನೀಯಾ ತ್ವಯಾ
ಯಾನೋ ಬಿಲ್ವವನಂ ನವಾರುಣಲಸದ್ವಿಲ್ಲೀದಲೈಃ ಕೋಮಲೈಃ ।
ತುಂಗೇ ನಿರ್ಮಲಬಿಲ್ವಮೂಲನಿಹಿತೇ ಲಿಂಗೇ ಸಮಭ್ಯರ್ಚನಂ
ಕೃತ್ವಾ ತೇ ನಿವಸಾಮಿ ತೇನ ಸಫಲಂ ತತ್ತಾವದಾಯುರ್ಮಮ ||೧೪||

ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ತಲೆ ಚೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಇಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚೀರಿಕೊಂಡರೂ ಗತಕಾಲವು
ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಆಯುರ್ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳರಂತೆ ನಮ್ಮ
ಪಾಪಕರ್ಮಗಳು ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಶಂಭೋ, ಈಗ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾವದಿಂದ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ದಯೆಯುಂಟಾಗಬಾರದೇ ? ||೧೨||

ಹಾ ಹಾ, ನಾನು ಈಗ ಅತ್ಯಂತ ದೀನನಾಗಿರುವೆ. ನನ್ನಷ್ಟು ಕ್ಲೇಶವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುವರು ಯಾರು? ಶಂಭೋ, ಹೀನದೀನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ರಕ್ಷಕ
ನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನೂ ಒಂದುಸಾರಿ ಕೃಪಾಧೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವ
ಲೋಕಿಸು. ನನ್ನಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು
ಸರ್ವದಾ ನಿನ್ನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸು. ||೧೩||

ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನನ್ನ ಈ ಅಧಿಕಾರದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದಾದರೂ ನನ್ನ
ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡು. ನಾನು ಬಿಲ್ವವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.
ಅಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಉನ್ನತವಾತ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೋಮಲವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ
ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆರಾಧಿ
ಸುತ್ತಾ ನಾನು ಕಾಲ ಕಳೆದರೆ ನನ್ನ ಆಯುಸ್ಸು ಆಗಲಾದರೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು.
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಇದೇ ವರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ||೧೪||

ಧಿಗ್ಧಿಗ್ಧಿಗ್ಧಿ ನಿರರ್ಥಕಂ ನಿಯಮತೋ ಯೇನೈವ ನಾರಾಧಿತೋ
 ಲಿಂಗೇ ಬಿಲ್ವದಳೈರ್ಜಲೈರಪಿ ಶಿವಶ್ಚತ್ವತ್ಸಕೃದ್ವಾ ಪುಣಂ ।
 ತಂ ಪಾಪಿಷ್ಠವರಿಷ್ಠನಿಷ್ಠುರವಚೋವೀಚೀಸಮಾರ್ಕಣನ
 ವ್ಯಾಸಕ್ತಂ ಸತತಂ ಮಲಾವಿಲಜಲಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಪ್ರಸಶ್ಯಾಮ್ಯಹೋ ||೧೫||

ಯೇ ತೇ ತಾವದುಮಾಸಹಾಯಚರಣಧ್ಯಾನೇನ ಹೀನಾಃ ಪರಂ
 ಕುಂಭೀಪಾಕಮಹಾನಲಾವಿಲಮಹಾಚ್ಚಾಲಾಕುಲವ್ಯಾಕುಲಾಃ ।
 ಏತೈರ್ನಾರ್ಮದಲಿಂಗವೀಕ್ಷಣಮಪಿ ತ್ಯಕ್ತಂ ನ ತತ್ಸಂಸ್ಕೃತಂ
 ತಲ್ಲಿಂಗೇ ನವಬಿಲ್ವಕೋಮಲದಲಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ನ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ||೧೬||

ಏತೈಃ ಪಾಪರತ್ಯೈರ್ನಾರ್ಮದಮಹಾಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಃ ಕೃತಃ
 ತಲ್ಲಿಂಗಾರ್ಚನತತ್ಪರೋಽಪಿ ನ ನತೋ ನ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಸ್ಸಾಧನೈಃ ।

ಯಾವನು ತನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಲವೂ ಶುದ್ಧೋದಕ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ
 ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ ಅಂತಹ
 ಪೂಜಿತನಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿಲ್ಲವೋ, ಆತನು ಪರಮಪಾಪಿಷ್ಠನೇ
 ಸರಿ. ಆತನು ಕೇವಲ ಪಾಪಿಷ್ಠರ ನಿಷ್ಠುರನಾದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಡಂಬರಗಳಾದ ಮಾತು
 ಗಳನ್ನೇ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತನಿಗೆ ವಿವೇಕವು
 ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಅಂಧಕೂಪದಲ್ಲಿ, ಅಮೇಧ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ
 ಕೆಸರಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವನೇ ಅತಿ
 ತುಚ್ಛನು. ಆತನ ಜನ್ಮವೇ ನಿರರ್ಥಕವಾದದ್ದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವೆನು.
 ||೧೫||

ಯಾರು ಭವಾನೀಪತಿಯ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ,
 ಅಥವಾ ನರ್ಮದಾ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಿಲ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ,
 ಅಥವಾ ಅಂಥ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರು ಕುಂಭೀಪಾಕ
 ವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಭಯಂಕರನಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ
 ಯಿಂದ ಬೇಯುವರು. ||೧೬||

ಪಾಪಿಷ್ಠರು ಕೇವಲ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು
 ನರ್ಮದಾ ಲಿಂಗದ ಧಾರಣೆಗೆ ಮನಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವು

ವಾಕ್ಯೈರ್ನಾತಿಮನೋಹರೈಃಸ್ತುತಮಹೋ ತತ್ಪಾಪಭೋಗೋಧುನಾ
ಕುಂಭೀಪಾಕವಿಶೇಷತಪ್ತಖದಿರಾಂಗಾರಪ್ರವಾಹೇ ಸ್ಥಿತಿಃ ||೧೭||

ಏತೈರ್ಭೂಪತಿಭಿಃ ಪ್ರಮತ್ತಹೃದಯೈಸ್ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಶಂಕರ
ಧ್ಯಾನಾರಾಧನಪೂಜನೋಪಕರಣದ್ರವ್ಯೈಃ ಕದಾಚಿತ್ಪ್ರಭುಃ |
ಶಂಭುರ್ನಾರ್ಚಿತ ಏನ ತೇನ ಬಹುಲಜ್ವಾಲಾಕುಲನ್ಯಾಕುಲಾಃ
ಕುಲ್ಯಾಯಾಂ ಮಲಪೂಯಕೀಟಚರಣಾಘಾತಾಕುಲಾಯಾಂ ಸ್ಥಿತಾಃ ||೧೮||

ಏತೈಃ ಸ್ತ್ರಾತರುಮಾಸಹಾಯಚರಣಾಂಭೋಜಾರ್ಚನೇಷ್ವಾದರಃ
ತಾನನ್ನೈವ ಕೃತಃ ಕದಾಪಿ ಖದಿರಾಂಗಾರಪ್ರವಾಹಾಶ್ರಿತೈಃ |
ಏತೈರ್ಬಿಲ್ವದಳಾರ್ಚನಂ ಚ ನ ಕೃತಂ ಪಾಪೇನ ತೇನಾಧುನಾ
ಸಂತಸ್ತಾಯಸಖಂಡನುಂಡಿತಮಹಾಮುಂಡಾಶ್ಚರಂತಿ ದ್ರುತಂ ||೧೯||

ದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶ್ರವಣಮನೋಹರವಾದ ಶಿವಸ್ತುತಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ತಾರ್ಥಿಸು
ವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಮಹಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಕ್ರೂರಯಾತನೆ
ಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಂಭೀಪಾಕದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕಗ್ಗಲೀ ಸೌದೆಯನ್ನು
ಉರಿಸಿ ತಯಾರುಮಾಡಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾರೆ.
||೧೭||

ಅನೇಕ ರಾಜರು ತಮಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಸಿಕ್ಕಿರುವುದೆಂದೂ, ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವ
ವರು ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕೊಬ್ಬಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆತ್ಯಂತ ಮದಾಂಧತೆ
ಯಿಂದ ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಅವರು ಲಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪದೇಶವನ್ನಂತೂ ಕೇಳು
ವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ತಾವೂ ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಆತ್ಯಂತ ವೈಭವ
ದಿಂದ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ಒಂದು
ಸಲವೂ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೊನೆಗೆ ಮಹಾಪಾಪಿಷ್ಠರಾ
ಗುವರಲ್ಲದೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಗೆಯನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುವರು. ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳಿಂದ ಕೊಳೆತು ನಾರುತ್ತಿರುವ ಕೂಪದಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುವರು. ||೧೮||

ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ದಿಂಡಗಸೌದೆಯಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಬೆಂಕಿಕೆಂಡಗಳು
ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ

ಏತೈರ್ನಾರ್ಚಿತಮೇವ ಲಿಂಗಮಸಕ್ಯದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಂ ದುರ್ಜನೈಃ

ತತ್ಪಾಪೇನ ಚರಂತಿ ನಹ್ನಿ ಕುಹರಜ್ವಾಲಾಕುಲನ್ಯಾಕುಲಾಃ |

ಏತೈಶ್ಯಂಕರದೂಷಣಂ ಕೃತಮತಸ್ತಪ್ತಾಯಸಂ ಜಿಹ್ವಯಾ

ಕೃತ್ವಾ ಸಂಕಲಿತಂ ಚರಂತಿ ಬಹುಧಾ ಸಂತಪ್ತಕುಲ್ಯಾಜಲೇ ||೨೦||

ಏತೈರ್ನೈವ ಕೃತಂ ಕೃತಾಘನಿಚಯೈರ್ಹಾರೋಪಹಾರಾದರಃ

ತತ್ಪಾಪೇನ ಮಲೇ ಚರಂತಿ ಬಹುಧಾ ತಪ್ತೇ ಪುರೀಷೇ ಚಿರಂ |

ಶಿಷ್ಯಂತ್ಯೇವ ಲುಠಂತಿ ಸಂತತಮಪಿ ಕ್ಲಿಶ್ಯಂತಿ ಹಂತೇತಿ ತೇ

ಸಂತಪ್ತಾಯಸನಾಯಸಾತಿಕಠಿನಾಘಾತೈರುದಂತ್ಯನ್ವಹಂ ||೨೧||

ಬಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಭವಾನೀಪತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಲ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾಪಾಪದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರವಾದುದು. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೊಂಡುಕತ್ತಿಯಿಂದ ಇವರ ತಲೆಯನ್ನು ಬೋಳಿಸುವರು. ಇಂಥ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಈ ಪಾಪಿಗಳೂ ಯಾತನೆಯಿಂದಲೂ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದಲೂ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ನ ಓಡುತ್ತಾರೆ. ||೧೯||

ಸತತವೂ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಚನೆಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರು ಪಾಪಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಆ ವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯ ಮೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘೋರತರವಾಗಿ ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಮತ್ತು ಘೋರತರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿವನಿಂದಕರ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸುವರು. ||೨೦||

ಯಾರು ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವರೋ ಅಥವಾ ಅವರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವರೋ, ಅವರು ಮಹಾಪಾಪಿಗಳೆನಿಸುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಸಂಭವಿಸುವುದು. ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಅಮೇಧ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವರು. ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಮೇಧ್ಯದ ಮೇಲೆ ನೆನೆಯುವರು. ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಮೇಧ್ಯರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ

ಏತೈಃ ಫಾಲತಲೇ ಕದಾಪಿ ನ ಕೃತಂ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರಂ ಶ್ರುತಂ
ತೇನೈವಾಯಸನಾಯಸೋರುಚರಣಾಘಾತೈರ್ಹತಾಃ ಕೋಟಿತಃ |
ರುದ್ರಾಷ್ಟೈರ್ನ ನಿಭೂಷಿತಾ ತನುರತಸ್ತೇ ಭಂಡಿಸಾಲಾಹತಾಃ
ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಥಾವನಪರಾಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಂತಿ ಹಾಹಾತುರಾಃ ||೨೨||

ಏತೈರ್ನೈವ ಶಿನಾಭಿಷೇಚನಜಲಂ ಪೀತಂ ತತೋ ದುಸ್ಸಹಂ
ಸಂತಪ್ತಂ ಕ್ರಿಮಿಸಂಕುಲಂ ಮಲಯುತಂ ರೇತಃ ಪಿಬಂತೈವ ತೇ |
ಸಂತಪ್ತಾಯಶಸ್ತ್ರಜಾಲನಿಹತಾಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಂತಿ ಹಾ ಹಂತ ಹಾ
ಹಾ ಹಂತೇತಿ ಬತೇತಿ ಹಂತ ಹತಮಿತ್ಯೇವಾನುಧಾವಂತ್ಯಪಿ ||೨೩||

ಏತೈರ್ಭಸ್ಮವಿಹೀನಪೀನಮದನವ್ಯಾಪಾರದೂನಾಂಗನಾ
ಸಂಗೇನೈವ ನಿಶಾ ನಿಶಾಪತಿಕರವ್ಯಾಪಾರಹಾರಾದರೈಃ |

ಹೊರಳಿಸುವರು. ಕಾದಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾಗೆಯಿಂದ ಕಟುವಾಗಿ ಕುಕ್ಕುವರು. ಹೀಗೆ
ಘೋರ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಪಿಗಳು ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ
ಎಂದು ಚೀರಿಕೊಂಡು ರೋದಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೨೧||

ಯಾರು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಭಸ್ಮವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧಾರಣೆಮಾಡಿ
ಕೊಂಡಿಲ್ಲವೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ ವಾಪದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾಗೆಗಳ
ಕಠೋರವಾದ ಚರಣಾಘಾತದ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ರುದ್ರಾಷ್ಟೈ
ಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೋ, ಅವರು ಭಂಡಿಸಾಲಾಯುಧದಿಂದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ
ಏಟುತಂದು, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ
ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೨೨||

ಇವರು ಶಿನಾಭಿಷಿಕ್ತವಾದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿಯೂ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ.
ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಅಮೇಧ್ಯಮಿಶ್ರಿತವಾದ ರೇತಸ್ಸನ್ನು ಕುಡಿಸಿ ಇವರಿಗೆ
ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಪದೇಪದೇ ಹಂತವಾದ ಕಾದ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯು
ತ್ತಾರೆ. ಆ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಇವರು ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಎಂದು ಪ್ರಲಾಪಿ
ಸುತ್ತಾ ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ||೨೩||

ಇದೋ, ಇವರು ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅಚರಿಸದ ಶೈವಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀಯ
ರೊಂದಿಗೆ ಭೋಗವಿಲಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. -ಚಂದ್ರಕಿರಣದ ಮುಂದೆ ಆ

ನೀತಾ ತೇನ ಚರಂತಿ ಸಾವಕಗಿರಿಸ್ತಾಕಾರದಾರಾಂಗನಾ
 ವ್ಯಾಸಂಗೇನ ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ದತಮಹೋ ಹಾ ಹಂತ ಹಂತೇತಿ ತೇ
 ||೨೪||

ಏತೈರ್ನಾರ್ಪಿತಮಿಶ್ವರಾಯ ಸುರತವ್ಯಾಪಾರಸೌಖ್ಯಂ ಮುಹುಃ
 ನೋಹಾವಿಷ್ಣುರಣೇನ ಲೋದರಮಣೀಂ ತಪ್ತಾಂ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ತೇ ।
 ತಿಷ್ಠಂತೈವ ಹಿ ಹಾ ಬತೇತ್ಯಪಿ ಕಶಾಘಾತಾಹತಾಃ ಪೀಡಿತಾಃ
 ತದ್ರೇತಶ್ಚ ಪಿಬಂತಿ ತಪ್ತಮಸಕ್ಯನ್ಮೂತ್ರಂ ಪುರೀಷಾನ್ವಿತಂ ||೨೫||

ಪೂಯಪ್ರವಾಹೇಷು ಚರಂತಿ ದುಷ್ಪಾಃ
 ಕಷ್ಟೈಶ್ಚಿನಾರಾಧನವರ್ಜಿತಾಸ್ತೇ ||
 ಮಲಪ್ರವಾಹೇಷು ಚರಂತಿ ಭೂಯೋ
 ರೇತಃಪ್ರವಾಹೇಷ್ವಪಿ ಕೋಟಿಶಸ್ತೇ ||೨೬||

ತೇಷಾಂ ಶಿನಾರ್ಚಾರವಿವರ್ಜಿತಾನಾಂ
 ನ ರಕ್ಷಕಃ ಕೋಽಪಿ ನಿಶೇಷಧರ್ಮಃ ::

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಾಮೋದ್ರೇಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ
 ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು. ಆ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯ
 ಸ್ತಿತ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆಕಾರದ
 ಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ||೨೪||

ಇದೋ ಇವರು, ತಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಭೋಗವಿಲಾಸಗಳ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು
 ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾದ ಲೋಹಮಯವಾದ
 ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರಳೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮೇಲಿಂದ ಚಾಟಿಯ
 ವೆಟ್ಟಿನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಬಾಯಿರಿಕೆ ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಾ, ಆಗ ಮಲಮೂತ್ರ
 ಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ರೇತಸ್ಸನ್ನೇ ಸಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರುವರು. ||೨೫||

ವಾಸಿಗಳಾದವರನ್ನು ಅಮೇಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುತ್ತೇವೆ. ಶಿನಾರ್ಚನೆ
 ಯನ್ನು ಮಾಡದ ವಾಸಿಗಳು ಮಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿಯೂ ರೇತಸ್ಸಿನ ಕೂಸದಲ್ಲಿಯೂ
 ಪದೇಪದೇ ಮುಳುಗಿಸಲ್ಪಡುವರು. ||೨೬||

ಶಿವಧರ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಅಂಥ ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾರು
 ಆಚರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ ಯಾರು ದೇವದೇವನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು

ಅತೋಃತಿಪೀಡಾಕರವಹ್ನಿ ಶಸ್ತ್ರ

ಸಂಘಾಹತಾಸ್ತೇ ಶಿವದೂಷಕಾಶ್ಚ

||೨೭||

ತೇಷಾಂ ಗೃಹೇ ನಾರ್ನದಲಿಂಗವಾರ್ತಾ

ನಾಸ್ತೇವ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಸಾಧನಂ ಚ |

ಅಹೋ ಮಹಾವಹ್ನಿ ಗುಹಾಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ

ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಿಷ್ಟಾಶನಜಾತಕಷ್ಟಾಃ

||೨೮||

ಏತೈಃ ಪ್ರಣಾಮೋ ನ ಕೃತಶ್ಮಿವಾಯು

ನ ನರ್ತನಂ ವಾ ಕೃತಮಾಶ್ವರಾಯ |

ತೇನಾಗ್ನಿಸಂತಪ್ತಶಿಲಾತಲೇಷು

ಪತಂತಿ ಭೂಯಃ ಪುನರುತ್ಪತಂತಿ

||೨೯||

ನಿಂದಿಸುವರೋ, ಅವರಿಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪೀಡಾಕರವಾದ ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ಅಗ್ನಿಮಯವಾದ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಹೊಡೆತವೂ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ಯಾರೂ ದಯೆ ತೋರುವವರಾಗಲಿ ರಕ್ಷಕರಾಗಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವ ಧರ್ಮವೂ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ||೨೭||

ಆ ಶಿವನಿಂದಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುವೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯತಮವಾದ ನಾರ್ನದ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯು ತೋರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶಿವ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ವಾಸಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಘೋರತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು. ಅವರನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಗುಡೆಗೆ ತಳ್ಳಿ ತಿನ್ನಲು ಕೇಳಿದರೆ ಅಮೇಧ್ಯನನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಅವರು ಬೇರೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಅದನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಶೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೨೮||

ಇವರು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆ ದೇವದೇವನ ಸಂತುಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಭಜಿಸುತ್ತಾ ನರ್ತನವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇವರು ಕೆಂಪಗೆ ಕಾದ ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪಡಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಕೊಡಲೇ ವೇದನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾರೆ. ||೨೯||

ನ ಶ್ರುತಾ ಲೇನ ಸಹಸಾ ಮಹೇಶ್ವರಕಥಾಸುಧಾ ।
 ಅಥೋ ವಿಕರ್ಣೋ ಬುತತಿ ವಹ್ನಿ ಕುಲ್ಯಾಸು ಕೋಟಿಶಃ ||೩೦||
 ನಾನಾವಿಧಾ ಯಾತನಾಶ್ಚ ಶಿನಾಚಾರವಿವರ್ಜಿತೈಃ ।
 ಭೋಕ್ತೃವ್ಯಾಸ್ಸರ್ವದಾ ತೇಷಾಂ ನರಕೇಭ್ಯೋ ನ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಃ ||೩೧||

ರೇ ರೇ ಮಹಾದೇವಕಥಾಸುಧಾಬ್ಧಿಃ
 ವಿನಿಂದಿತಃ ಶಂಕರದೂಷಣೇನ ।
 ತತ್ವಾಪಭೋಗಸ್ತೃರಯಾ ತವಾಸ್ತು
 ಮಹಾಗ್ನಿ ಕುಂಡೇಷು ನಿಸಾತನೇನ ||೩೨||

ಹಾರೋಪಹಾರಮಪಹಾಯ ಕಿಮದ್ಯ ಭುಕ್ತ
 ಮನ್ನಂ ಭವದ್ಭಿರಿತಿ ಲೋಹಕಶಾಭಿಘಾತೈಃ ।
 ತೇ ಪೀಡಿತಾಃ ಪ್ರಲಸನೇ ಪತತೀತಿ ವಹ್ನಾ
 ಭೂಯಃ ಹತಂತಿ ಪತಿತಾಃ ಪುನರುತ್ಪತಂತಿ ||೩೩||

ಅನ್ಯತಸದೃಶವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರಚರಿತೆಯನ್ನು ಈತನು ಕೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.
 ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇವನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವರು. ಅಲ್ಲದೇ ಈತನನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ
 ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುನಃಪುನಃ ಮುಳುಗಿಸುವರು. ||೩೦||

ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿರುವರು ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪದೇಪದೇ
 ಘೋರತರವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು
 ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವವರಾಗಲಿ ದಯೆತೋರುವರಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
 ಅವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಯಾತನೆಯು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ||೩೧||

ಎಲೋ ! ಶಿವನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವೆಯಾ ? ಆ ಮಹಾದೇವನ ಪುಣ್ಯಚರಿತೆ
 ಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವೆಯಾ ? ಆ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸು.
 ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
 ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸು. ||೩೨||

ಎಲಾ ಪಾಪಿ ! ಶಿವನಿವೇದಿತವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಶಾಂಭವರಿಗೂ
 ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸದೆ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದಿರುವೆಯಾ ? ಹೀಗೆ ಗದರಿಸುತ್ತಾ ನರಕದಲ್ಲಿ

ರೇ ರೇ ಕಿಮದ್ಯ ಮರಣೇಽಪಿ ನ ತೇ ತ್ರಿಪುಂಧ್ರಂ
ಘಾಲೇ ಶಿರಸ್ಯಪಿ ಗಲೇಽಪ್ಯುರಸೀತಿ ಹತ್ವಾ ।
ಛಿತ್ತಾ ತದಂಗನುಸಕ್ಯದ್ವಹುವಹ್ನಿ ಕುಂಡೇ
ತೇ ನಿಕ್ಷಿಪಂತ್ಯಪಿ ಪುನಃ ಪುನರಗ್ನಿ ಕುಂಡೇ

||೩೪||

ರೇ ರೇ ಮುಹುರ್ತ ಮರಣಾವಸರೇಽಪಿ ಲಿಂಗಂ
ದೃಷ್ಟಂ ಸುಬಿಲ್ವದಳಪೂಜಿತಮಸ್ಯಸಾರೇ ।
ಘೋರೇ ವಿಕಾರನರಕೇ ಪ್ರಲಸಂತಮೇತಂ
ಪಶ್ಯಂತಿ ಹಂತಿ ಹತಚೇತನಮಗ್ನಿ ಕುಂಡೇ

||೩೫||

ರೇ ರೇ ನ ಬಿಲ್ವದಳಸಂಯುತಲಿಂಗತೀರ್ಥಂ
ಸೀತಂ ತ್ವಯಾದ್ಯ ಮರಣಾವಸರೇಽಪಿ ದುಷ್ಪ ।

ದೂತರು ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಲೋಹದ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಚಾಟಿಯ
ನೆಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದೋ ಎಂದು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಪಾಪಿಗಳು ಹೋಗು
ವಾಗ ಮತ್ತೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.
||೩೩||

ಎಲಲಾ ಪಾಪಿ ! ನೀನು ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಧ್ರವನ್ನು
ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೋ ? ಅಂಗಗಳಿಗೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ಇರಲಿ.
ಈಗ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸು ಎಂದು ದೂತರು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಪಾಪಿಯ ಕಂಠ,
ಹಣೆ, ಎದೆ, ಮುಂತಾದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಮತ್ತೆ
ಆಯಾ ಶರೀರವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸುವರು. ||೩೪||

ಎಲಲಾ ಪಾಪಿ ! ನೀನು ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನ
ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು ಹೀಗೆಂದು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಈ ಪಾಪಿಯನ್ನು
ಬೆಂಕಿಯ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವರು. ಆ ಪಾಪಿಯು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರು
ವಾಗ ಅಪಹಾಸ್ಯಗೈಯುತ್ತಾ ದೂಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಗುವರು. ||೩೫||

ಎಲಲಾ ದುಷ್ಪ ! ನೀನು ಬಿಲ್ವದಳಾರ್ಚಿತನಾದ ಶಿವಲಿಂಗ ತೀರ್ಥವನ್ನು
ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ ? ಇರಲಿ. ಈಗ ಬಾಯಾರಿಕೆ

ತೇನಾಗ್ನಿ ತಪ್ತಮಲಸಂಕುಲನೀರಪಾನ

ಪೀನೋದರೋ ಭವ ಪುನಃ ಪುನರೇವ ದುಷ್ಪ

||೩೬||

ಯೋ ನಾರೀಷು ಕೃಶೋದರೀಷು ವಿಪುಲೋತ್ತುಂಗಾಂಗಭೇದಪ್ರಭಾ

ಸಂಭಾರಾನುವಿಲೋಕನೇನ ನಯನವ್ಯಾಪಾರಸಾರಾಂಗತಃ

ತೇ ತೇ ವಹ್ನಿವಿಕಾರಲೋಹರಮಣೀಸಂಗೋಸ್ತು ಲಿಂಗೋತ್ಸವೋ

ದೃಷ್ಟೋ ನೇತಿ ನ ತತ್ರ ನಾ ಕಥಮಭೂಲ್ಲಿಂಗಭ್ರಮಸ್ತೇ ಕ್ಷಣಂ ||೩೭||

ಮಾರಾಪಾರವಿಹಾರಧೀರಮನಸಾ ನಾರೀ ಪರಂ ವೀಕ್ಷಿತಾ

ತಚ್ಚಕ್ಷುಶ್ಚಿವಲಿಂಗದರ್ಶನರತಂ ನಾಭೂತ್ ಕ್ಷಣಂ ನಾ ಕಥಂ ।

ಲಿಂಗಾದರ್ಶನಸಾತಕೇನ ಬಹುಧಾ ಸಂತಪ್ತಲೋಹಾಂಗನಾ

ಸಂಗೇನಾತ್ರ ವಸೇತಿ ತಪ್ತನಳಿಕಾಯಂತ್ರಾಂತರಾಲೇ ಸ್ಥಿತಃ ||೩೮||

ಎನ್ನುವೆಯಾ. ಇದೋ ಕುಡಿ. ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ನಿನಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಮೇಧ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯು ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಹೋಗುವಷ್ಟು ಕುಡಿ ಹೀಗೆಂದು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಆ ಪಾಪಿಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೩೬||

ಎಲಲಾ ಪಾಪಿ ! ನೀನು ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀಸಂಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದೆ ಯಲ್ಲವೇ ? ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶರೀರ ಕಾಂತಿಯನ್ನೇ ಪರಮದರ್ಶನೀಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತವಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತಲ್ಲವೇ ! ಆ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸು. ಈ ಬೆಂಕಿಯ ಪುತ್ಥಳಿಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೋ. ನೀನು ಒಂದು ಸಲವೂ ಶಿವಲಿಂಗೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಆ ನಿನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ತನಗಳಲ್ಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ಲಿಂಗಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ವಲ್ಲಾ ! ಏನು ಕಾರಣ ? ನೀನು ಪರಮಪಾಪಿ. ಈಗ ಈ ಕಾದ ಲೋಹಪುತ್ಥಳಿ ಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೋ ಎಂದು ಹಿಂಸಿಸುವರು. ||೩೭||

ಎಲಾ ಪಾಪಿ ! ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನ ವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕೇವಲ ಮನ್ಮಥವಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಾಪ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಕಾದಲೋಹಪುತ್ಥಳಿಯನ್ನು

ಏವಂ ಬಹುವಿಧಾ ಘೋರಾ ಯಾತನಾ ಕೇವಲಂ ಜನ್ಯೈಃ ।

ಶಿವಾರ್ಚನಾಹೀನೈಸ್ತೈಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಪ್ರತಿವಾಸರಂ ||೩೯||

ಅಸಹ್ಯೋಃಪೃಥಿವಾರೋಽಯಂ ಸಹ್ಯಃ ಸ್ಯಾದೀಶ್ವರೇಚ್ಛಯಾ ।

ನ ಚೈತತ್ಪರಿಹಾರೋಽಪಿ ಸ್ವತಸ್ತ್ವನುಚಿತಃ ಖಲು ||೪೦||

ಅಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಂ ಮಹೇಶೇನ ಸರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಕಲ್ಪಿತಂ ।

ಅತೋಽಧಿಕಾರತ್ಯಾಗೇಽಪಿ ಸ್ವತಃ ಸಂಮತ ಏವ ನ ||೪೧||

ಯತ್ಕಿಂಚಿದಸ್ತು ಕಿಂ ತೇನೇತ್ಯಪಿ ನ ತ್ಯಜ್ಯತೇ ಯತಃ ।

ಅಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಾಗೇ ಸ್ವತಂತ್ರಃ ಖಲು ಕುಪ್ಯತಿ ||೪೨||

ಅಪ್ಪಿಕೋ. ಹೀಗೆಂದು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕಾದ ನಳಿಕೆಯೆಂತ್ರದ ಮಧ್ಯೆಹಾಕಿ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಅರೆಯುತ್ತಾರೆ. ||೩೮||

ಈ ಕಠಿನವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ಪಾಪಿಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದವರೆಂತೂ ಸರ್ವದಾ ಇದೇ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಅಬಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ||೩೯||

ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಬಹಳ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದುದು. ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತ್ಯಜಿಸಲು ಶಕ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನೆಂದರೆ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಈ ಅಧಿಕಾರದ ನಿರ್ವಹಣವು ಸುಗಮವಾಗಬೇಕು. ||೪೦||

ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಇರುವುದು. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಆತನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ನಡೆಯುವವರು. ಮತ್ತು ಆತನಿಗೆ ಅಧೀನರು. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಯಾವನೂ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನು. ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಕೂಡದು. ||೪೧||

ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಠ ಧರ್ಮಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನ

ಅಸ್ಮಾಕಮಿಶಸಾದಾಬ್ಜಪರ್ಯಂತಂ ಗಮನಂ ನ ಚ |

ಕ್ವ ವಯಂ ಕ್ವ ಮಹಾದೇವಃ ಕ್ವ ಕೈಲಾಸೋತಿದುರ್ಲಭಃ

ಏನಂ ಚ ಜೀವನಂ ವ್ಯರ್ಥಂ ವಿನಾ ಶಂಕರಪೂಜಯಾ |

ಸಾ ತಾವತ್ಕಾಲಸಾಧ್ಯೇತಿ ಕಾಲೋಽಪ್ಯತ್ಯಂತದುರ್ಲಭಃ ||೪೪||

ದುಷ್ಟದೋಷವಿಚಾರೇಣ ಕಾಲೋ ಯಾತಿ ಸ್ವತಸ್ತತಃ |

ಸಮಯಶ್ಚಿವಪೂಜಾಯಾಃ ಸರ್ವಥಾ ದುರ್ಲಭಃ ಖಲು ||೪೫||

ಮಾಡದೆ ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ, ಇಂಥವನಿಗೆ ಇದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆನಿಸುವುದು. ಆತನು ಸ್ವತಂತ್ರನು. ಯಾರಿಗೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಲು ಆತನಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ||೪೨||

ನಾನು ಬಹಳ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಓಡಾಟ ಆಡಂಬರವಿದ್ದರೂ ನಾನು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಣಕಮಲಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸಹ ಹೋಗಲಾರೆವು. ಅಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪವಾಗಿರುವುದು. ಆಹಾ ! ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೆತ್ತ ? ನಾನು ಎತ್ತಣರು ! ಆ ಪವಿತ್ರವಾದ ದುರ್ಲಭವಾದ ಕೈಲಾಸವೆಲ್ಲಿ ? ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ? ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಅರ್ಧಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ||೪೩||

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು, ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವೇ ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲವು ಚಕ್ರದಂತೆ ಉರುಳುರುಳಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೋದದ್ದು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೇ ಕಾಲವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ವೃಥಾ ಹರಣಮಾಡದೆ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ||೪೪||

ನಾನು ಯಾವ ದುಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು ಕಳೆದೇ ಹೋಗುವುದು. ಅದು ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶಿವಪೂಜೆಗೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಕಾಲವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಕಾಲಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಶಿವಪೂಜೆಯು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಬಾರದು. ||೪೫||

ಯಥಾಕಥಂಚಿತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶಂಕರಧ್ಯಾನಮೇವ ನಃ |

ನ ತು ಪೂಜೋಪಕರಣಂ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋ ನ ದೃಶ್ಯತೇ ||೪೬||

ಅಸ್ಮದರ್ಥಂ ಮಹೇಶೇನ ಸೃಷ್ಟಂ ಮಾನಸಪೂಜನಂ |

ತೇನ ಪ್ರೀತೋ ಭವತ್ಯೇವ ನೂನಂ ಗೌರೀಮನೋಹರಃ ||೪೭||

ಗೌರೀಮನೋಹರ ಮಹೇಶ್ವರ ಮಾನಸಂ ನಾ

ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಯದಿ ತದಾ ಸಫಲಾ ಜನಿಸ್ಯಾತ್ |

ಇತ್ಯೇತದೇವ ಹೃದಯೇ ಭವತು ಪ್ರಭೋ ಮೇ

ಶಂಭೋ ಪ್ರಸೀದ ಭಗವನ್ನಿತಿ ಸಂವಸಾಮಿ ||೪೮||

ಏವಂ ನದತಿ ಕಾಲೇಽಸ್ಮಿನ್ ಆಗತಾಃ ಶಿವಕಿಂಕರಾಃ |

ವಿಮಾನಾನಿ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಶಿವನಾಮಾನುಗಾಯಕಾಃ ||೪೯||

ಶಿವಪೂಜಾ ನಾಮಗ್ರಿಗಳ ಶೇಖರಣೆಗಾಗಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಗಾಗಲಿ ಒಂದು ಕಾಲವು ಮೀಸಲಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅದನ್ನು ನಾಧಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲೇಬೇಕು. ||೪೬||

ಆ ಗೌರೀವಲ್ಲಭನು ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾನಸಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಧನವ್ಯಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾನಸಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಶಂಕರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ||೪೭||

ಓ ಗೌರೀ ಮನೋಹರನೆ! ನಾನು ಮಾನಸಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸು. ಓ ಮಹೇಶ್ವರ! ನಾನು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಾದರೂ ಬುದ್ಧಿಕೊಡು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕ ವಾದೀತು. ಓ ಶಂಭೋ! ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನನ್ನ ಈ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಕೊಡು. ಇದೇ ಸಂಕಲ್ಪವು ಸದಾ ನನ್ನ ಚಿತ್ತಗತವಾಗಿರಲಿ. ಹೀಗೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರ ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವೆನು. ||೪೮||

ಎಂದು ಯಮಧರ್ಮನು ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವದೂತರು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಆತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ||೪೯||

ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಸ್ಕಿಂತಃ ಕಾಲಃ ಕಿಮಾರ್ಹಯಾಮಿತಿ ದ್ರುತಂ ।

ಉತ್ಪಶ್ಯನ್ನತ್ಥಿತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣತಶ್ಚ ಪುನಃಪುನಃ ॥೫೦॥

ತೇ ಯಮಂ ಪ್ರಣತಂ ಪ್ರಾಹುರ್ವಿಮಾನಸಾಃ ಶ್ವಿನಾರ್ಚಕಾಃ ।

ರೇರೇ ಯಮ ದುರಾಚಾರ ತವ ಲಜ್ಜಾ ನ ಸರ್ವಥಾ ॥೫೧॥

ಕಿಯದ್ವಾರಂ ತಾಡಿತ್ವೋಸಿ ಕಶಯಾ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಯಾ ।

ನ ತಾಡನಾನಾಂ ಗಣನಾ ವಿಸ್ಮೃತಾ ವಾ ಕಥಂ ತ್ವಯಾ ॥೫೨॥

ದೃಢಪಾದತಲಾಘಾತೈಃ ಕಶಯಾ ಸಹ ತದ್ವೃತಿಃ ।

ಸಮಾಗತಾ ಲೋಹಿತೇನ ಸಹಸಾ ವಿಸ್ಮೃತಾ ಕಥಂ ॥೫೩॥

ಪಶ್ಚಾತ್ಕೃತ್ವಾ ಬಾಹುದಂಡೌ ಬದ್ಧಾ ಪೃಷ್ಠೇಽಪಿ ರಜ್ಜುಭಿಃ ।

ಅಂತರಾಳೇ ಸ್ಥಾಪಿತೋಸಿ ತಾಡಿತ್ವೋಸಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥೫೪॥

ಇದೇನು ! ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಶಿವದೂತರು ಬಂದರೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಯಮನು ಮೇಲೆ ನೋಡಿದನು. ಮತ್ತು ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ॥೫೦॥

ಹೀಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಯಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಶಿವದೂತರು ವಿಮಾನದ ಛಿಂದಲೇ ಯಮನನ್ನು ಕುರಿತು, ಲೋ ಯಮ ! ನೀನು ಮಹಾದುರಾಚಾರಿ. ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ॥೫೧॥

ಯಮರಾಜ ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಸಲ ನಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಚಾಟಿಯಿಂದಲೂ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಡೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಮರೆತಿರುವೆಯಾ ? ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ನೀನು ಪರಿಗಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ? ॥೫೨॥

ನಮ್ಮ ಕಾಲಿನಿಂದ ಕಠೋರವಾಗಿ ಒದಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನೂ ಆ ಚಾಟಿಗಳ ಪೆಟ್ಟನ್ನೂ ಆಗಲೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆಯಾ ? ಏಟುಗಳಿಂದ ರಕ್ತಕಂಡದ್ದನ್ನೂ ಮರೆತಿರುವೆ. ॥೫೩॥

ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಡೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ನೇಣುಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಅದೂ ಮರೆತು ಹೋಯಿತೆ ? ॥೫೪॥

ಅಧೋಮುಖಸ್ಯ ಬಹುಧಾ ಕಶಯಾ ಘಾತನಂ ಕೃತಂ ।

ತವ ತದ್ವಿಸ್ತೃತಂ ಕಿಂ ತು ತಾಡನಾಸ್ತರಣಂ ಕಥಂ ||೫೫||

ತತ್ತಾಡನವ್ರಣಕಿಣೈರಂಕಿತಾ ತೇ ತನುರ್ಯಮು ।

ವ್ರಣಾನಿ ನೂತನಾನ್ಯೇವ ತವ ಜಾತಾನಿ ಕಾನಿಚಿತ್ ||೫೬||

ಅಜ್ಞಪ್ರೋ ಬಹುಧಾ ಪೂರ್ವಂ ತದಾಜ್ಞಾ ಸ್ತರ್ಯತೇ ನ ವಾ ।

ಅತಃಪರಂ ಕಿಯದ್ವಾರಂ ಸೋಢನ್ಯಸ್ತಾಡನಶ್ರಮಃ ||೫೭||

ಗತಿಶ್ಯಾಂಭವಮಾರ್ಗೇಷು ಮಾಸ್ತ್ವಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಮರಣಕಾಲೋಽಯಂ ಕೇವಲಂ ಮರಣಾಯ ತೇ ||೫೮||

ತ್ವಯಿ ಯದ್ಯನುಕಂಪಾ ಸ್ಯಾತ್ತದಾ ತ್ರಿಪುರವೈರಿಣಃ ।

ಕೋಪೋಽಸ್ಮಾಸು ಭವತ್ಯೇವ ಸ ಕಿಂ ಕಿಂ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ||೫೯||

ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೇಣಿಗೆ ಹಾಕಿ ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೊಡೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥ ಪೆಟ್ಟುಗಳೂ ನಿನಗೆ ಮರೆತು ಹೋದವೇ ? ||೫೫||

ಅಷ್ಟು ಹೊಡೆತಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಗಾಯಗಳಾಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಗಾಯದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವ್ರಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಮಾಯದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸದಾಗಿರುವಂತೆ ಇರಬಹುದು. ||೫೬||

ಅಷ್ಟೊಂದು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯು ಸದಾ ಜ್ಞಾಪಕವಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಆದರೂ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರ ದಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯು ನಿನಗೆ ಮರೆತುಹೋಗಿರುವಂತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆ ? ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆ ? ||೫೭||

ಶಿವಭಕ್ತರಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಕೈಮಾಡಬೇಡೆಂದು ನಿನಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಎಚ್ಚರಿ ಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಮತ್ತೆ ಜ್ಞಾಪಿಸುವುದೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಮರಣವೇ ಗತಿ. ||೫೮||

ಎಲೋ ಯಮು ! ನಿನಗೆ ಈ ವರೆಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ನಮಗೇ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಆದರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ

ಯಥಾ ನ ಶಾಂಭವದ್ರೋಹಂ ತಥಾ ಚೇಜ್ಜೀವನಂ ತವ ।

ಅನ್ಯಥಾ ನರಕಾನಾಸಸ್ತವ ತಾವಧ್ಯವಿಷ್ಯತಿ ||೬೦||

ಶಾಂಭವಾಃ ಪೂಜನೀಯಾಸ್ತೇ ಪ್ರಣಾಮಾರ್ಹಾಃ ಪರಂತು ತೇ ।

ಯಾತನಾಮಾರ್ಗಗಮನಂ ಕಥಂ ತೇಷಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೬೧||

ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತದ್ವಚಶ್ಚತ್ವಾ ಸ ಯಮುಃ ಕಂಪಮಾಗತಃ ।

ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಃ ಸ್ವಾಹ ಪ್ರಣತಶ್ಚ ಪುನಃಪುನಃ ||೬೨||

|| ಯಮ ಉವಾಚ ||

ಶ್ರೀಮದ್ಭಿರಧುನಾಶಿಕ್ಷಾ ಸನ್ಯುಗೇವ ಕೃತಾ ಖಲು ।

ತಥಾಪಿ ಮಮ ವಿಜ್ಞಪ್ತಿಃ ಶ್ರೋತವ್ಯಾ ಕಾಪಿ ಸಾದರಂ ||೬೩||

ದಯಾಪರರಾಗಿ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಯೆ ತೋರಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೋಪ ವುಂಟಾಗುವುದು. ಆತನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅವತಾರವು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತೀರಿದಂ ತೆಯೇ ಸರಿ. ||೬೪||

ಈಗಲೂ ಸಹ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಕೇಳು. ನಿನಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಕೈಮಾಡಬೇಡ. ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯ ಬೇಡ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ನೀನು ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ನರಕವೇ ಗತಿಯಾಗುವುದು. ||೬೦||

ಶಿವಭಕ್ತರು ಎಂದಾದರೂ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರೇ ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಆ ಭಕ್ತರು ನಿನಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೇ ನೀನು ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರಣಾಮಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಗೊಳಿಸಬೇಕು. ||೬೨||

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಶಿವದೂತರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮನೂ ಹಿಂದಿನ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿದನು. ಮತ್ತು ಮರೆಹೊಕ್ಕವನಂತೆ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ, ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೬೨||

ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಈಗತಾನೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇತ್ತೀಚ್ಚಿರಿ.

ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನೇಷ್ಟತ್ರ ಕ್ಷಣಂ ವಾ ಸ್ಥೇಯಮಾದರಾತ್ |
 ಭವದಾಚ್ಛೋಲ್ಲಂಘನೇ ವಾ ಕಸ್ಯ ಶಕ್ತಿರ್ಜಗತ್ಪ್ರಯೇ ||೬೪||
 ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಾಂತಾಸ್ತೇ ಶಿವಕಿಂಕರಾಃ |
 ರತ್ನಾಸನೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ಸ್ಥಿತಾಸ್ತೇನ ಸಮರ್ಚಿತಾಃ ||೬೫||
 ತತಸ್ತಾನಾಹ ಸ ಯಮುಃ ಶೈವದ್ರೋಹಃ ಕಥಂ ಮಯಾ |
 ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತೋತಿದುಃಖಾಯ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯೇವ ಮತಿರ್ಮಮ ||೬೬||
 ಮರಣೇಪಿ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಶಾಂಕರದ್ರೋಹ ಇತ್ಯಪಿ |
 ಮತಿರ್ದೃಢತಮಾ ನೂನಂ ಶಪಥಃ ಶಿವಪಾದಯೋಃ ||೬೭||

ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ
 ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ||೬೩||

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಈ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನ
 ಗಳ ಮೇಲೆ ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು
 ಮಾರಲು ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆತಾನೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ? ಎಲ್ಲರೂ
 ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯುವರು. ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನೂ ಮಾರುವುದಿಲ್ಲ.
 ||೬೪||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಯಮಧರ್ಮನ ವಿನಯದಿಂದ ಶಿವದೂತರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ,
 ಆತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು,
 ಯಮನು ಮಾಡಿದ ಪೂಜಾಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ||೬೫||

ಹೀಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕುಳಿತ ಶಿವದೂತರನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಯಮ
 ಧರ್ಮನು ಹೀಗೆಂದನು. ನಾನು ಈಶ್ವರಭಕ್ತರನ್ನು ಏಕೆ ತೊಂದರೆಗೀಡುಮಾಡಲಿ.
 ಶಿವಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಕೈಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ! ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದರೆ
 ನನಗೇ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳು ಒದಗುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ||೬೬||

ನನಗೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಮರಣಸಮಯವು ಒದಗಿ ಬಂದರೂ, ನಾನು ಈಶ್ವರ
 ಭಕ್ತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಕೂಡದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು
 ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಡೆಗೂ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಣಗಳ
 ಅಣೆಯಾಗಿಯೂ ಶಪಥಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ||೬೭||

ಮಾಹೇಶ್ವರೇಷು ಯದಿ ಕಶ್ಚನ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಾಃ
 ದ್ರೋಹಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಕದಾಚನ ತತ್ಕುಲಾನಾಂ ।
 ನಾಶೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಲೇಶವಾರ್ತಾ
 ಪ್ರತ್ಯೇತಿ ಶಂಕರಸಾದಾಂಬುಜಯೋಃ ಶಪಾಮಿ

||೬೮||

ಯಶ್ಯಾಂಭವಸ್ಸ ತು ಪಿತಾ ಜನನೀ ಸಖಾ ಚ
 ಭ್ರಾತಾ ಚ ಬಂಧುರಪಿ ಮಿತ್ರಮಪೀತಿ ಮನ್ಯೇ ।
 ಧನ್ಯಸ್ಸ ಏವ ಮನು ಮಾನ್ಯ ಇತಿ ಸ್ಮರಾಮಿ ।
 ಗೌರೀಸಹಾಯಚರಣಾಂಬುಜಯೋಶ್ಯಪಾಮಿ

||೬೯||

ಯಶ್ಯಾಂಭವ ಸ್ಸ ತು ಶಿವಾಪರವಿಗ್ರಹೋತಃ ।
 ಪೂಜ್ಯಸ್ಸ ಮಾನ್ಯ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿರಾವಿರಾಸೀತ್ ।
 ಅತ್ರಾಧಿಕಾರಸಮಯಾವಧಿಶ್ಚೈಲಕನ್ಯಾ
 ನಾಥಾಂಘ್ರಿಪಂಕಜಯುಗೇ ಶಪಥಸ್ತ್ರಿಸತ್ಯಂ

||೭೦||

ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಅವಿನಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಎಣಿಸಿದರೆ ಆ ದ್ರೋಹಚಿಂತಕನು ನಾಶವಾಗುವನಲ್ಲದೇ ಆತನ ವಂಶವೇ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಂಕರಚರಣಗಳಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ||೬೮||

ಶಿವಭಕ್ತನೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯನು. ನನಗೆ ಆತನೇ ಮಾನ್ಯನಾಗಿರುವ ನಲ್ಲದೇ, ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಸಹೋದರ, ಮಿತ್ರ, ಬಂಧು, ಎಲ್ಲವೂ ಆತನೇ ಆಗಿರುವನು. ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುವೆನು. ||೬೯||

ಶಿವೋಪಾಸಕನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಪರಾವತಾರವು. ಶೈವನು ಪರಮೇಶ್ವರ ಸ್ವರೂಪನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆತನೇ ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯನು, ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಅಧಿಕಾರವಿರುವವರೆಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದು ತ್ರಿಸತ್ಯ (ತನು, ಮನ, ವಚನ ಈ ಮೂರರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ) ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಭವಾನೀಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೇಳುವೆನು. ||೭೦||

ದೂತೈರ್ನ ಶಾಂಭವಗೃಹಾಧ್ವನಿ ಗಮ್ಯತೇಽಪಿ
 ತೈಸ್ತದ್ಗೃಹೇಷು ಗಮನಂ ನ ಕೃತಂ ಕದಾಪಿ ।
 ದೃಷ್ಟ್ವಾತಿದೂರಶಿವಭಕ್ತಗೃಹಾಂಗಣಾನಿ
 ನಿತ್ಯಂ ನಮಂತಿ ಮುಹುರಾದರತೋ ಭಟಾ ನೋ ||೨೧||

ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ಖಲು ಶಿವಾರ್ಚಕಗೇಹನಾರ್ತಾ
 ತನ್ಮಂದಿರಾಣಿ ನ ಮನಾಗಘಸಂಕುಲಾನಿ ।
 ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಶಾಂಕರಗೃಹಾಣಿ ಪುನಂತಿ ಲೋಕಾರ್
 ಗಂಗಾಜಲಾಮಲತರಂಗಸಮಾನಿ ತಾನಿ ||೨೨||

ನಿತ್ಯಂ ಶಿವಾರ್ಚನಪರಾಯಣಪಾದರೇಣು
 ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಗಣನಾತಿವಿಚಾರಣೇನ ।
 ನೀತಂ ವಯಃ ಖಲು ಮಯಾ ನ ತದಂಘ್ರಿಸೇವಾ
 ತ್ಯಾಗಃ ಕೃತಃ ಶಿವಪದಾಂಬುಜಯೋಶ್ಯಸಾಮಿ ||೨೩||

ನನ್ನ ದೂತರು ಈಶ್ವರಭಕ್ತರ ಮನೆ ಇರುವ ದಾರಿಯ ಕಡೆಗೇ ಹೋಗು
 ಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂದು ಶೈವರ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರ
 ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಸಹ ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.
 ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೂ ಸಹ ನನ್ನ ಭೃತ್ಯರು ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ||೨೧||

ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ವಿಷಯವೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವರ ಮನೆಗಳೂ
 ಸಹ ಪಾಪಶೂನ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ
 ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳು ಪಾವನವಾದ ಗಂಗೆಯ ನಿರ್ಮಲ ಜಲ
 ದಂತಿ ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಜನರೂ ಸಹ
 ಪರಿಪೂತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೨೨||

ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತ
 ರಾಗಿರುವವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ಕುರಿತು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಪಾಪಧೂಳಿಯ
 ಮಹಿಮೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು
 ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಪಾದಸೇವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶಾಂಭವೇಷು ಮನು ಸಂಪ್ರತಿ ಶಂಭುಜ್ಞಾನಮೇವ ಭವತೀತಿ ನ ಚಿತ್ರಂ ।
ತತ್ರ ಸಾಕ್ಷಿರಪಿ ತಾವದುಪೇಕ್ಷಾಂ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಶಿವೋ ಮಯಿ ದಿನೇ॥೨೪॥

ದೀನಬಂಧುರಧುನಾ ಯದಿ ಸಾಕ್ಷೀ ನ ಕ್ಷರಕ್ಷತಿರಪಿ ಕ್ಷಣದೇಶಃ ।
ಭಾನುರಪ್ಯಪದಿಗಪ್ಯನಿಲೋಽಪಿ ಅಕ್ಷಪಕ್ಷನಿಹಿತೋಽತ್ರ ಶಸಾನಿ ॥೨೫॥

ಕಿಂ ಮಯಾ ಕೃತಮಹೋ ದುರದೃಷ್ಟಂ
ನಿಂದಯಾ ತನುರಿಯಂ ತನುರಾಸೀತ್ ।
ಚಿಂತಯಾಪಿ ಶಿವಪೂಜಕಸೇವಾ
ಕಿಂ ಮಯಾಪಿ ನ ಕೃತ್ಯೇವ ಸುಖಾಯ ॥೨೬॥

ಬೇಕಾದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಶಂಕರ ಚರಣಗಳನ್ನೇ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಎಂದೂ ನಾನು ಶೈವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ॥೨೫॥

ಇದು ಈಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ನನಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನಂತೆಯೇ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಶಿವನೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ
ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಂದಮೇಲೆ ಅತಿ ದೀನನಾದ
ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆ ಶಂಕರನು ಅಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳುವನೇ ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ॥೨೪॥

ದೀನಬಂಧುವೆನಿಸಿದ ಪರಶಿವನು ನನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರು
ವಾಗ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಭೂಮಿಗಳಿದರೂ, ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯನೇ ಆದರೂ, ದಿಕ್ಕುಗಳು
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾದರೂ, ನನಗೆ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಮೇರುಪರ್ವತ
ದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ॥೨೫॥

ನಾನು ಎಷ್ಟು ದುರದೃಷ್ಟವಂತನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ
ನಿಂದಿಸುವರು. ಆಲ್ಲದೇ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಚಿಂತೆ
ಯಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಶರೀರವು ಕ್ಷೇಣವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನು ಸದಾ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸೇವೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಸುಖ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ದೊರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೂ
ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವೇ. ॥೨೬॥

ಶಾಂಭವೇಷು ಮನು ಭಕ್ತಿರಪಾರಾ ಸಾ ಸ್ವಭಾವಜನಿತಾ ಜನನೀಯಾ ।
ಕೇನ ವಾ ಮಧುರಿಮಾ ಜನನೀಯೋ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯದುಗ್ಧದಧಿಸಾರವಿಶೇಷೇ ॥೨೭॥

ದುರ್ಭಗಸ್ಯ ಪರಮೀಶ್ವರಭಕ್ತೇ ಭಕ್ತಿರೇವ ನ ಭವತ್ಯತ ಏನ ।
ಯಾತನಾಶತಮುಷೇತ್ಯ ಶರೀರಂ ಸೂಕರಸ್ಯ ಜತರೇ ಸಮುಪೈತಿ ॥೨೮॥

ಇತ್ಯುದೀರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಯನುಸ್ಯಾತಿಮನೋಹರಂ ।
ತತ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾನದಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಸೋತ್ಸುಕಾಶ್ಚಿವಕಿಂಕರಾಃ ॥೨೯॥

ಶಿವಶಂಕರಾ ಉಚುಃ

ದೃಢಾ ಭಕ್ತಿರ್ಮಹಾದೇವೇ ತನಾಸ್ತಿ ಯಮ ವಸ್ತುತಃ ।
ಅಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥೇ ನ ಸಂದೇಹಃ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಭುವನತ್ರಯೇ ॥೩೦॥

ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಕ್ಷೀರ ಮತ್ತು ದಧಿ ಇವುಗಳ ಸಾರದಿಂದ ಒಂದು ವಾಕವನ್ನು
ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಧುರವು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದೋ,
ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಸದಾಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲಭಕ್ತಿಯಿರು
ವುದು. ॥೨೭॥

ಕೇವಲ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವಂತನಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಅದಕ್ಕೆ ಆತನ ದುರದೃಷ್ಟವೇ ಕಾರಣ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನು ಅನೇಕ ಯಾತನೆ
ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನಲ್ಲದೇ ಕೊನೆಗೆ ಹಂದಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಜನ್ಮತಾಳು
ವನು. ॥೨೮॥

ಯಮನು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ತಾತ್ಪ್ರಿಕವೂ ಮನೋಹರವೂ ಆಗಿರುವ
ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ .ಶಿವದೂತರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿದರು. ॥೨೯॥

“ ಎಲೈ ಯಮನೇ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇದೆ.
ನೀನು ಆ ಮಹಾದೇವನಲ್ಲಿ ಪರಮ ವಿನೀತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಸಂಶಯ
ವಿಲ್ಲ. ॥೩೦॥

ಶಿವಧ್ಯಾನರತೋ ನಿತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮವಿಚಾರಕಃ ।

ತ್ವಯಾ ನ ಸದೃಶಃ ಕೋಽಪಿ ಕರ್ಮದೇವೇಷು ವಸ್ತುತಃ ॥೮೧॥

ಅನೀತೋಽಯಂ ಯಮುಭೈರಗ್ನಿಮಾರ್ಗೇಣ ಸತ್ವರಂ ।

ಅಯಂ ದೃಷ್ಟೋ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಸನ್ನಿಧೌ ॥೮೨॥

ತಲೋಽತಿಕ್ರಮಯಾ ಗೌರೀ ಪ್ರಾಹ ಶಂಕರಮಾನತಾ ।

ವಿನಯಾವನತಾ ಮಂದಂ ಮಂದಸ್ತೇರಪುರಸ್ಸರಂ ॥೮೩॥

ಪಶ್ಯ ಪಶ್ಯ ಮಹಾದೇವ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋತ್ತಮ ।

ನೀಯತೇ ಸೋಽಗ್ನಿಮಾರ್ಗೇಣ ಯಮುಭೃತ್ಕರ್ಮದೋದ್ಭವೈಃ ॥೮೪॥

ತಂ ನೋಚಯ ಮಹಾದೇವ ಸ ತಾವದತಿದುಃಖಿತಃ ।

ಇತೋಽಪಿ ಯಾತನಾ ಘೋರಾ ಕಾ ವಾ ವದ ಸದಾಶಿವ ॥೮೫॥

ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವೆ. ಸದಾ ಶಿವಧರ್ಮವಿಚಾರ
ಗಳನ್ನೂ ಚಿಂತಿಸುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಮದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಜ
ವಾಗಿಯೂ ನೀನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಸಮಾನರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ॥೮೧॥

ಆದರೆ ಈಗ ಏನಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಭಟರು ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಗ್ನಿ
ನರಕಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕರೆದು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಶಂಕರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ
ಮಹಾದೇವಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಕಂಡಳು. ॥೮೨॥

ಈ ರೀತಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಆತನ ಮೇಲೆ
ಅತ್ಯಂತ ದಯೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಕೂಡಲೇ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯು ಶಂಕರನಲ್ಲಿ
ವಿನಯವುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು. ॥೮೩॥

“ಮಹಾದೇವನೇ ! ಅತ್ತ ನೋಡು ನೋಡು. ನೀನು ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಾಗಿ
ದ್ದೀಯಷ್ಟೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು. ಮದೋದ್ಭವತರಾದ ಯಮದೂತರು ಯಾವನೋ
ಒಬ್ಬನನ್ನು ಅಗ್ನಿ ನರಕಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ॥೮೪॥

ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಲೇಶಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆತನೋ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖ
ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ

ತದ್ವರ್ಶನೇಽಪಿ ಹೃದಯಂ ವಿದೀರ್ಣಂ ಮನು ಶಂಕರ ।

ಸ ತಿಷ್ಠತಿ ಕಥಂ ಸೋಢ್ವಾ ವಹ್ನಿಮಾರ್ಗಾವಲುಂಠನಂ ||೮೬||

ಅಹೋ ನರಶರೀರೇಣ ಕಷ್ಟಮೇವ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ।

ಗರ್ಭೇಽಪಿ ದುಃಖಮುತ್ಪನ್ನೇ ಪುನರ್ದುಃಖಂ ಪುನಃ ಪುನಃ ||೮೭||

ಧಿಗ್ಧಿಜ್ಞರಶರೀರಾಣಿ ಯಾತನಾಕಲ್ಪಿತಾನ್ಯತಃ ।

ಇತೋಽಪಿ ಯಾತನಾ ಕಾ ನಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹೇಶ್ವರ ||೮೮||

ಮೃದುಲಾ ತತ್ತನುಶ್ಯಂಭೋ ತರುಣವ್ರಣಸೀಡಿತಾ ।

ವ್ರಣರಕ್ತಸಮಾಕೀರ್ಣಾ ವಹ್ನಿಮಾರ್ಗೇಣ ನೀಯತೇ ||೮೯||

ಪರಾಭವವು ಮತ್ತು ಯಾತನೆಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದಿದೆ? ಓ ಸದಾಶಿವ! ಈತನನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಆಯಮದೂತರ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡಿಸು. ||೮೫||

ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಗ್ನಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಆತನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ||೮೬||

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾನವ ಜನ್ಮವು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಗರ್ಭವಾಸ ಮುಂತಾದ ದುಃಖಗಳು ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಈಗ ಈತನು ಇನ್ನೂ ಯಾವ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ||೮೭||

ಆ ಮನುಷ್ಯ ಶರೀರವೇ ಅತಿ ತುಚ್ಛವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ. ಆ ಶರೀರವು ಕೇವಲ ಯಾತನೆಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾನವ ಜನ್ಮವೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಯಾತನೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಯಾತನೆಯು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಿರುವುದು? ||೮೮||

ಶಂಭೋ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರವು ಅತಿಕೋಮಲವಾದುದು. ಅದು ಈಗ ಈ ದೂತರ ಸಂಪೀಡನದಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಗಾಯವಾಗಿ ರಕ್ತಸುರಿದು ಕೆಂಪಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೆ ಆತನನ್ನು ಅಗ್ನಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ||೮೯||

ಅಂಗಾರಸಾಗರಾಕಾರಸಮಾರ್ಗಸ್ತಸ್ಯ ವೀಕ್ಷಣಂ ।

ಅಶಕ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರವೇಶಸ್ತು ದೂರತಸ್ಸುತರಾಮಸಿ ||೯೦||

ಅಹೋ ಸಾತಕಮೇತೇನ ಕಿಮಸ್ತಿ ಕೃತಮುಕ್ತಯಂ ।

ವಹ್ನಿಸಾಗರಮಗ್ನೋಽಪಿ ನ ಮುಕ್ತಃ ಪಾಪಬಂಧನೈಃ ||೯೧||

ಕಿಮರ್ಥಂ ಯಾತನಾ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಯಾ ವಾ ಕರುಣಾಕರ ।

ಘೋರಾ ಘೋರತರಾಚಾನ್ಯಾ ಬಹುದುಃಖಪ್ರದಾಯಿನೀ ||೯೨||

ಕರುಣಾಲೇಶಹೀನತ್ವಮಪಕೀರ್ತಿಕರಂ ನ ಕಿಂ ।

ಅಹೋ ತದ್ಬರದೃಷ್ಟಸ್ಯ ವಿನಾಶಃ ಕೇನ ವಾ ವದ ||೯೩||

ಕರುಣಾರಸರೂಪಸ್ಯ ಹೃದಯಸ್ಯ ತನೇಶ್ವರ ।

ಕರುಣಾರಸಸಂಗಃ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತೇ ಸಮಪೇಕ್ಷಿತಃ ||೯೪||

ಆ ಅಗ್ನಿಮಾರ್ಗವು ಕೇವಲ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುತ್ತದೆ ಅಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಂತೂ ಇರಲಿ. ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ||೯೦||

ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪಕರ್ಮವೇ! ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಅಂಥ ಅಕ್ಷಯ್ಯವಾದ ಯಾವ ಪಾಪಮಾಡಿದ್ದಾನೆ? ಇಷ್ಟು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಆತನ ಪಾಪವು ಸವೆದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ನೆಳೆಯು ತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ? ||೯೧||

ಶಂಕರನೇ! ನೀನು ದಯಾಮಯನಲ್ಲವೆ? ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು, ಘೋರವಾದ ಮತ್ತು ಘೋರತರವಾದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ದ್ವೀಯೆ? ||೯೨||

ಈ ಘೋರವಾದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರುಣಾಹೀನನೆಂದು ನಿಂದಿಸುವರಲ್ಲವೇ? ಇದು ನಿನಗೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಕರವಲ್ಲವೇ? ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ಆ ಮನುಷ್ಯನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವು ಯಾವ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಸವೆಯು ತ್ತದೆ? ||೯೩||

ಓ ಈಶ್ವರ! ನಿನ್ನ ಹೃದಯವು ಕೇವಲ ದಯೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದರೂ

ಕಿಂ ಜನ್ಮಕೋಟಿಘಟಿತಸ್ಯ ನ ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಃ

ಜಾತಾ ಶಿನಾರ್ಚಕವಿಶೇಷಸಮನ್ವಯೇನ ।

ಶಂಭೋ ಕದಾಪಿ ಕಿಮಿದಂ ನ ವಿಚಿತ್ರಮೇವ

ನಾಮಾಪಿ ತೇ ಶಿನ ವದನ್ ಶ್ರುತಮೇವ ಶಂಭೋ

॥೯೫॥

ಕಿಂ ಕೇನಾಪಿ ನ ಜನ್ಮನಾ ಶಿನಕಥಾ ನಾಕರ್ಣಿತಾ ನಾನು ವಾ

ನ ಶ್ರೋತ್ರೇ ಪತಿತಂ ಮನಾಗಪಿ ನ ವಾ ಲಿಂಗಂ ನ ದೃಷ್ಟಂ ತವ ।

ಹಾರಂ ಸುಂದರಮಂದಿರಂ ಚ ಶಿನದಂ ದೃಷ್ಟಂ ನ ದೃಷ್ಟೋ ರಥೋ ।

ಯೇನಾಯಂ ಜ್ವಲನಾರ್ಣವೇ ನಿಪತಿತಃ ಕಷ್ಟಂ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಂ ಗತಃ ॥೯೬॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಶಿವಗಣ ಯಮಸಂವಾದೇ ಶಿವಂಪ್ರತಿ ಶ್ರೀಗೌರೀಪ್ರಾರ್ಥನ

ವರ್ಣನಂ ನಾಮೈಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಆದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಕರುಣಾರಸವು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ? ನೀನು ಏತಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಆತನಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ? ॥೯೪॥

ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಈವರೆಗೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆ ಜನ್ಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನು ಶಿವಭಕ್ತರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆತನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಎಂದೂ ಉಂಟಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ನಾಮವನ್ನು ಆತನು ಒಂದು ಸಲವೂ ಭಜಿಸಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ನಾಮಶ್ರವಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತೆ ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ನೀನು ಆತನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ? ॥೯೫॥

ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಕಥೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಶಿವನಾಮವು ಬಿದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆತನ ಕಣ್ಣು ಎಂದೂ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ಪರಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆ ಯನ್ನೋ, ಶಿವಮಂದಿರವನ್ನೋ, ಅಥವಾ ಶಿವರಥೋತ್ಸವವನ್ನೋ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಅವನು ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲವೆಂತಲೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು? ಈಗ

ಆತನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಘೋರವಾದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ! ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ. ಆತನ ಗತಿಯು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವೂ ದಯನೀಯವೂ ಆಗಿದೆ.” ಎಂದು ದೇವಿಯು ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟಳು. ||೯೬||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರನಾಮಕವಾದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ದ್ವಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

|| ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತ್ಯಂಬಿಕಾವಚನರೂಪಸುಧಾಂ ಮಹೇಶಃ

ಸೀತ್ಲಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಹೃದಯಸ್ಸಿತ್ತಪೂರಪೂರ್ಣಃ |

ತಾಮಾಹ ಶೈಲತನಯಾಮವಲಂಬ್ಯ ತಸ್ಯಾಃ

ತೂರ್ಣಂ ಕರಾಂಬುಜಯುಗಂ ಯುಗಪನ್ಮನೋಜ್ಞಂ ||೧||

|| ಶಂಕರ ಉವಾಚ ||

ತೇನಾಮಿತಾನಿ ದುರಿತಾನಿ ಕೃತಾನಿ ಗೌರಿ

ತನ್ನಾಶಕಾನಿ ನರಕಾಣಿ ನ ಸರ್ವಥಾಪಿ |

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿನಯ ಮಧುರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೇಳಲು, ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಗಿರಿಜೆಯ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಸಾವರಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಮಂದಹಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೧||

ಯಮದೂತರು ಯಾವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರೋ, ಆ ಈತನು ಪರಮ ಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಆ ಪಾಪಗಳು ಎಷ್ಟು ನರಕಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು

ಭೂಪಾಂಸವೋಽಪಿ ಗಣನಾವಿಷಯಾಃ ಕದಾಚಿತ್

ತತ್ಪಾಪರಾಶಿಗಣನಾ ನ ಕದಾಪಿ ನೂನಂ

||೨||

ಶಿನೇ ಭಸಿತಧಾರಣಂ ನ ಕೃತಮೇವ ತೇನಾಸಕೃತ್

ಸಕೃತ್ ಕ್ಷಣಮಪಿ ಕ್ಷಣಾತ್ಪ್ರಾಧಿಭಾಲಭಾಗೇಽಪಿ ನಾ ।

ನ ಲಿಂಗಮಪಿ ವೀಕ್ಷಿತಂ ನವಮನೋಜ್ಞಾಬಿಲ್ವೀದಳಂ ।

ನ ದತ್ತಮಮುಲಂ ಜಲಂ ವಿಮುಲತುಂಗಲಿಂಗೇ ಮಮ

||೩||

ನ ದೀಪರಚನಾ ಕೃತಾ ಕಪಿಲಗೋಘೃತೇನಾದರಾತ್

ಕದಾಪಿ ಘನಸಾರತಃ ಪ್ರಬಲದೀಪಮಾಲಾ ಕೃತಾ ।

ಫಲಂ ಚ ನ ನಿವೇದಿತಂ ದಧಿಮಧುಪ್ರದತ್ತಂ ಶಿನೇ

ಪಯೋಽಪಿ ಘೃತಮೇವ ವಾ ವಿಮುಲತುಂಗಲಿಂಗಾಲಯೇ

||೪||

ವೇಳೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪರಮಾಣುಗಳು ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನಾದರೂ ಲೆಕ್ಕಮಾಡ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ವಾಸಿಯು ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಅಪಾರವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಯಮದೂತರು ಆತನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ||೨||

ಎಲೌ ಪ್ರಿಯೇ, ಈತನು ಒಂದು ದಿನವೂ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆನಿಸಿದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, ಜಲ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಒಂದು ದಿನವೂ ಅರ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೋಗಲಿ. ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಸಹ ಒಂದು ದಿನವೂ ಈ ವಾಸಿಯು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೩||

ಈ ವಾಸಿಯು ಶಿವಲಿಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ತುಪ್ಪದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಸಾಲುದೀಪಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಕರ್ಪೂರ ದೀಪಗಳನ್ನೂ ಉರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧು, ದಧಿ, ಫಲ, ಅಜ್ಞೃತ ಯಾವುದನ್ನೂ ಈತನು ನನಗೆ ಅಭಿಷೇಕವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ||೪||

ನ ಶಾಂಭವಮುಖೇ ಹುತಂ ಘೃತಸಮೇತಮನ್ನಂ ಮುದಾ
 ಪಯಃ ಪ್ರಭವಸಾರತೋ ದಧಿವಿಶೇಷಸಾರಾದಪಿ |
 ಸಮೇತಸಿತಶರ್ಕರಾ ರುಚಿರಹಾರವಕ್ತ್ರೇ ಹುತಾ
 ನ ಹಾರಮುಪಹಾರಮಪ್ಯಶನಮಸ್ಯ ಮನ್ಯೇ ಶಿವೇ ||೫||

ನ ಚಂದನಮಪಿ ಪ್ರಿಯೇಷ್ಯಮಿತಮೇವ ವಾ ಸಾದರಂ
 ನ ಪುಷ್ಪಮಪಿ ಕೇತಕೀಪ್ರಭವಮದ್ರಿಮಲ್ಲಿದಲಂ |
 ಜಪಾಕುಸುಮಮೇವ ವಾ ವಿಮಲತುಂಗಲಿಂಗೇ ಶಿವೇ
 ಕದಾಪಿ ನ ಸಮರ್ಪಿತಂ ಭವತಿ ಸದ್ಗತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕಾ ||೬||

ಶಿವೇ ಸುರತಭೋಜನವ್ಯಸನಮೇವ ತಸ್ಯಾಭವತ್
 ಸದಾಪಿ ನ ಕದಾಪಿ ವಾ ಗಿರಿಶಮಂದಿರಾವೇಕ್ಷಣಂ |

ಈ ಪಾಪಿಯು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನಂತೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ
 ಪರಶಿವಭಕ್ತರನ್ನೂ ಆದರಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಈತನು ಶೈವರಿಗೆ
 ಆಜ್ಞಾಸಮೇತವಾದ ಪಕ್ಷಾನ್ನಗಳನ್ನು ಭೋಜನಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿನ ಸಾರಾಂಶ
 ದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಹಾಲುಗೆಡ್ಡೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಮೊಸರಿಂದ ತಯಾರುಮಾಡಿದ
 ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಶೈವರಿಗೆ ಎಂದೂ ದಾನಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ತಯಾರು
 ಮಾಡಿದ ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಉಪಹಾರವನ್ನೇ ಆಗಲಿ
 ಶೈವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಲ್ಲ. ||೫||

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆ ಸುಲಭವಾಗಲೆಂದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ
 ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ಚಂದನ, ಕೇತಕೀಪುಷ್ಪ, ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ
 ಜಪಾಕುಸುಮಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಅನಾಯಾ
 ಸವಾಗಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು
 ಸಲವೂ ಅರ್ಚಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈತನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯು ಆಗಬೇಕೆಂದರೆ
 ಹೇಗಾಗುವುದು ? ||೬||

ಪ್ರಿಯೆ ಗೌರಿ ! ಈತನು ಸದಾ ಸ್ತ್ರೀಭೋಗವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದುಷ್ಟವ್ಯಸನ
 ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದು ಸಲವೂ ಶಿವಮಂದಿರ ದರ್ಶನವನ್ನು
 ಈತನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶಿವಭಕ್ತರ ಒಡನಾಟವನ್ನೂ, ಶಿವಕಥಾರ

ನ ಶಾಂಭವಜನಪ್ರಿಯಃ ಶಿವಕಥಾರಸಾಭಿಜ್ಞತಾ
ನ ಶಾಂಭವಿರತಃ ಕಥಂ ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಕಾ ಸದ್ಗತಿಃ

||೩||

ಅನುಕ್ಷಣಮಯಂ ಮುದಾ ನಿಜಶರೀರನಾರೀಮುಖಂ
ವಿಲೋಕ್ಯ ಪುನರಾದರಾದಧಮಧೀಸ್ತದಾಲಿಂಗನಃ ।
ವಿನೀತಮಸಕ್ಯದ್ವಿನಂ ರತಿವಿಶೇಷವಾರ್ತಾರಸೈಃ
ತತಃ ಕಥಮುನೇ ಗತಿರ್ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಂ

||೪||

ನ ಬಿಲ್ವವನದರ್ಶನಂ ಕೃತಮನೇನ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನಾ
ನ ಶಂಕರಪುರಿಕಥಾ ಕಥಮನೇನ ಸಾಕರ್ಣಿತಾ ।
ಅನೇನ ಮಣಿಕರ್ಣಿಕಾಪವನಸೇವನಂ ವಾ ಕಥಂ
ಕೃತಂ ನ ಗಿರಿಕನ್ಯಕೇ ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಕಾ ಸದ್ಗತಿಃ

||೫||

ನಾಸ್ವಾದವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶಿವಭಕ್ತಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಹವಾಸವನ್ನೂ
ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನರಕಯಾತನೆಯು ತಪ್ಪುವುದು ಹೇಗೆ? ಅಥವಾ
ಸದ್ಗತಿಯು ತಾನೇ ಹೇಗಾದೀತು? ||೩||

ಈ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಸೌಂದರ್ಯ
ವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು,
ಅಥವಾ ಅಂಧಕಾಮಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ
ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಕಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕೇವಲ ಕಾಮ
ಕಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಭೋಗವಾರ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದ ಈತನಿಗೆ ಕೇವಲ
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಸದ್ಗತಿಯು ಹೇಗೆ ಲಭಿಸೀತು? ||೪||

ಈ ಪಾಪಿಯು ತನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲವೂ ಬಿಲ್ವವನವನ್ನು
ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರಪುರಿಯ ಚರಿತೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರವಾದ
ಮಣಿಕರ್ಣಿಕಾತೀರದ ವಾಯುವನ್ನೂ ಈತನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈತನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯು
ಹೇಗೆ ಆದೀತು? ||೫||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾ ನ ಭೃತ್ಯೇವ ತೇನ
ದುರಾತ್ಮನಾ ತಸ್ಯ ನ ತತ್ರ ಭಕ್ತಿಃ |
ಭಸ್ತೃಪುಂಧ್ರಂ ಚ ನ ತಸ್ಯ ಫಾಲೇ
ಬಾಲೇ ಗತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಮನೋಜ್ಞಾ

||೧೦||

ಪಂಚಾಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸರತೋ ನ ಜಾತೋ
ಜಾತೋಽಸಿ ಜಾತಪ್ರಸಭೇನ ನಾಯಂ |
ನ ಶಾಂಭವೇನಾನ್ವಿತ ಏವ ಮಾರ್ಗೇ
ತತಃ ಕಥಂ ವಾ ಗತಿರಸ್ಯ ಗೌರಿ

||೧೧||

ಉದಾರದಾರೋದರಹಾರಭಾರ
ಪರೀಕ್ಷಯಾ ಕಿಂ ಕ್ಷಯಮಾಪ ನಾಯುಃ |
ಅಸ್ಥಾಂಬಿಕೇ ತೇನ ಗತಿಃ ಕಥಂ ವಾ
ಸತಾಂ ಭವಿತ್ರೀ ಬಹುಪುಣ್ಯಲಭ್ಯಾ

||೧೨||

ಈ ದುರಾತ್ಮನು ಒಂದು ಸಲವೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಈ ಶಿವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲಭಸ್ತೃಪುಂಧ್ರವನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿದಿರುವ ಈತನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯು ಲಭಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ||೧೦||

ಈ ಪಾಪಿಯು ಒಂದು ಸಲವೂ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕಾಮವಿಲಾಸಗಳ ಸಡಗರದಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಎಂದೂ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಂಪರ್ಕ ಅಥವಾ ಸೇವೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಶೈವರ ಸಂದರ್ಶನವು ಈತನಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಈತನಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿತು? ||೧೧||

ಈತನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಓಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರತ್ನಹಾರಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಲಭಿಸಬೇಕಾದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಸದ್ಗತಿಯು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಲಭಿಸಿತು? ||೧೨||

ಕದಾಪಿ ನೈವೋಚ್ಚರಿತಾ ಶಿನಾಖ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗತೋ ವಾ ಗಿರಿರಾಜಕನ್ಯೇ ।

ಅತಃ ಕಥಂ ವಾ ಗತಿರಸ್ಯ ಗೌರಿ ಮದಾತ್ಮನಾಂ ಶಾಂಭವಪುಂಗವಾನಾಂ॥೧೩॥

ತತ್ಕೃತಾಘವಿಲಯೋ ನ ತಾವತಾ ವಹ್ನಿವರ್ಗವಿನಿಪಾತನೇನ ವಾ ।

ತಸ್ಯ ದುರ್ಗತಿರವಶ್ಯಮದ್ರಿಚೇ ಭಾವಿನೀ ಸ ತು ನ ಭಾವತಾಂ ಗತಃ ॥೧೪॥

ಭವಮಾರ್ಗಗಮನೇನ ಭಾವಿನೀ ಶೋಭನಾ ನ ಭವತಾಪವಿಚ್ಯುತಃ ।

ಭಾವಮಾರ್ಗವಿರಹೇ ಭವೇ ಭವೇ ದುರ್ಗತಿರ್ಭವತಿ ಸರ್ವಥಾ ನೃಣಾಂ॥೧೫॥

ಭಾವಾ ಏವ ಭವಂತಿ ಭಾಗ್ಯನಿಲಯಾಸ್ತೈರೇವ ಭಾಗ್ಯೋದಯಃ

ತೇಷಾಂ ತಾವದಶೇಷಮೋಪವಿಷಯಾಭಾವೇ ಭವೋ ದುರ್ಲಭಃ ।

ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಲ್ಪಭಂ ಭವಾಬ್ಧಿತರಣಂ ಯದ್ಭಾಷಣಂ ಭಸ್ಮನಾ

ರುದ್ರಾಪ್ತೈರಸಿ ಶಾಂಭವೋತ್ತಮಪದಾಂಭೋಜಸ್ಪುರದ್ರೇಣುಭಿಃ ॥೧೬॥

ಈ ಸಾಪಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಸಲ ಶಿವ ನಾಮವನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಆಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಶೈವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸುವ ಸದ್ಗತಿಯು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು ? ॥೧೩॥

ಈ ನಾಪಿಗೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದರೂ, ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಎಸೆದರೂ, ಈತನ ಸಾಪವೂ ಸವೆಯುವುದಿಲ್ಲ ತೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಈತನು ಇಂದೂ ಸಹ ಶಿವಭಕ್ತಿಯುತ ನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ದುರ್ಗತಿಯು ಆಗುವುದಿದೆ. ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ॥೧೪॥

ಕೇವಲ ಸಂಸಾರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಎಂದೂ ಆ ಸಂಸಾರತಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರೆಯಲಾರದು. ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶಿವಭಕ್ತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ವದೇಪದೇ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗು ವುದು. ಪುನಃಪುನಃ ಜನನ ಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರವು ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇರುವುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಅತ್ಯಂತ ಅಧೋಗತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ॥೧೫॥

ಸದಾಶಿವಭಕ್ತರೇ ಭಾಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಾಶ್ರಯರಾಗಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ಉದಯಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಶೈವರಿಗೆ ಯಾವ ಸಾಪದೋಷ ಗಳೂ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ

ಸಂಸಾರೇ ಖಲು ಕಷ್ಟಮೇವ ಬಹುಧಾ ತುಷ್ಟಾತ್ಮನಾಂ ಸಂತತಿಃ
 ನಷ್ಟಾ ದುಃಖಕುಲಾಕುಲಾನಲಕುಲಜ್ವಲಾಕುಲಾಲಿಂಗಿತಾ ।
 ಲಿಂಗಾರಾಧನವರ್ಜನಾರ್ಜಿತಮಹಾಪಾಪೈರಸಾರ್ಥೈಃ ಪರಂ
 ಘೋರಾ ಸಾ ಖಲು ಯಾತನಾ ಪುನರವಿಶ್ರಾಮಃ ಶ್ರಮಸ್ಸಂತತಂ ॥೧೭॥

ಹಾ ಹಾ ಹಾ ನರಕೇ ಪತಂತಿ ಬಹವೋ ಮೋಹಾದಹೋ ಜಾತು ನಾ
 ಜನ್ಮಾನಂತರಮಂತರಾಯರಹಿತಂ ಶಾಂಗೇಷು ಲಿಂಗೇಷು ನೇ ।
 ಬಿಲ್ವಂ ನಾ ಜಲಮೇವ ನಾ ಸಕೈದುಮೇ ನ ಪ್ರಕ್ಷಿಪಂತ್ಯಾದರಾತ್
 ಘೋರಾಪತ್ಕುಲಯಾತನಾಲಯಭಯಗ್ರಸ್ತಾಃ ಪರಂ ದುರ್ಜನಾಃ ॥೧೮॥

ಪರಮೇಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ ಆ ಶೈವರು ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ಸಂಸಾರಕ್ಕೇಶದಿಂದ
 ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಆ ಶಿವಧರ್ಮಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು, ಅಥವಾ
 ಶಾಂಭವರ ಚರಣರೇಣುವನ್ನು ಧರಿಸಿದರೂ ಈ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದು.
 ॥೧೭॥

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಮಂತನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ
 ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು
 ಯಾರು ಅರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರ ವಂಶವಿಚಾರವಂತೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೇ ಬೇಡ
 ನಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿರುವವರನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಮಹಾ
 ದುಃಖಗಳು ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಸುತ್ತುವರಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು
 ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ಅವಾರ ಪಾವನಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಘನಘೋರವಾದ ನರಕ ಯಾತನೆ
 ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯೇ
 ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ॥೧೭॥

ಆಯ್ಯಯ್ಯೋ ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ! ಏನು ಅನಿವೇಕ ! ಮನುಷ್ಯರು ಎಷ್ಟು
 ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವರಲ್ಲಾ ! ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು
 ಸಲವೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಬಿಲ್ವ, ಜಲಾದಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನಾ
 ಜಿಸದೆ, ಪಾಪಿಷ್ಠರಾಗಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದಮೇಲೆ
 ಅಲ್ಲಿನ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ, ಇಹದಲ್ಲಿ ಆವತ್ಸರಂಪರೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವಾಗ
 ಮಾತ್ರ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕೃತಘ್ನರ ಮೇಲೆ
 ಹೇಗೆತಾನೆ ಏತಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸಬೇಕು ? ॥೧೮॥

ಹಾ ಹಾ ಹಾ ಯಮಯಾತನಾರ್ಥಮಸಕ್ಯತ್ಯರ್ವಂತಿ ಪಾಪಂ ಜನಾಃ
 ಸರ್ವೇ ಮದ್ವಿಮುಖಾಃ ಸುಖಭ್ರಮವಶಾದಶ್ರಾಂತಚಿತ್ತಾತ್ಮಿವೇ |
 ನಾರೀಸಂಗತಿಮೇವ ದುರ್ಗತಿಕರಾಂ ನಾರಾಧಯಂತ್ಯಾದರಾತ್
 ಲಿಂಗಂ ನಾರ್ಮದಮೇವ ಶರ್ಮದಮದೋ ದುಷ್ಟಸ್ಯ ಕಷ್ಟಾ ಗತಿಃ ||೧೯||

ಏತೇಷಾಂ ನ ಮನಾಗಪೀಂದುಶಕಲಾಲಂಕಾರಲಿಂಗಸ್ಪೃಹಾ
 ತಲ್ಲಿಂಗಸ್ಮರಣಂ ಚ ತದ್ಗುಣಕಥಾಬೋಧಃ ಕದಾಚಿನ್ಮದಾ |
 ತಸ್ಮಿನ್ ಬಿಲ್ವದಳಾರ್ಪಣಂ ಜಲಲವ್ಯೆಸ್ತತ್ಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ ವೀಕ್ಷಣಂ
 ತಸ್ಯಾನುಕ್ಷಣಮಪ್ಯತೋತಿಭಯದೇ ವಹ್ನೌ ನಿಬದ್ಧಾತ್ಮಿವೇ ||೨೦||

ಏತೇ ಭಸ್ಮಕೃತತ್ರಿಪುಂಡ್ರರಹಿತಾಸ್ತೇನೈವ ಪೂರ್ಣಾರ್ಣವೈಃ
 ಸಂಬದ್ಧಾಃ ಪತಿತಾಃ ಪುನಃಪುನರನಿವಾ ಸಂತಸ್ತಪ್ತಪೂರ್ಣಾರ್ಣವೇ |

ಜನರು ಕೇವಲ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪಾಪ
 ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಮುಗ್ಧಚಿತ್ತರಾಗಿ ಯಾರು ಪಾಪಗಳನ್ನು
 ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು.
 ಈ ಜನರು ತಮಗೆ ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ,
 ನಾರ್ಮದಲಿಂಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸದೇ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು
 ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಭೋಗವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ದುಷ್ಟ ಪಾಪಿಷ್ಠ
 ರಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆ ಆಗದೇ ಇದ್ದೀತೆ? ||೧೯||

ಈ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಆ ನನ್ನ ಚಂದ್ರಕಲಾಲಂಕೃತವಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ
 ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯತಮವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅದರ
 ಚರಿತೆಯ ಶ್ರವಣವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಬಿಲ್ವಾರ್ಪನೆ, ಜಲಾಭಿ
 ಷೇಕ, ಸಾದರವಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಇವರು ತ್ಯಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.
 ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರನ್ನು ಹಿಗ್ಗಟ್ಟು ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಬಂಧಿಸಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು.
 ||೨೦||

ಈ ಪಾಪಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವರು. ಶಿವಧರ್ಮಗಳೊಂದನ್ನೂ ಇವರು
 ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದ
 ರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಯಮದೂತರು ಬೆಂಕಿಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವರು.

ಸ್ಥಿತ್ವಾ ತತ್ರ ಪಿಬಂತಿ ಪಶ್ಯ ಗಿರಿಜೇ ಪೇಷಾಂ ವಿನೋಕಃ ಕದಾ
ಸಾ ಚಿಂತಾಪಿ ನ ಜಾಯತೇ ಮನು ಯತಸ್ತೇ ಶಂಕರದ್ವೇಷಿಣಃ ||೨೧||

ಸಕೃದ್ವಾ ಮನ್ನಾಮಸ್ಮರಣಕರಣಂ ತಸ್ಯ ಕರಣಂ
ಪ್ರಣಂ ವಾ ಮಲ್ಲಿಂಗಸ್ಮರಣವಿಮುಖೋ ಯೋ ಭುವಿ ಭವೇತ್ |
ಸ ಏವಾಘೋರೇಽಸ್ಮಿನ್ ಪತತಿ ನರಕೇ ನಿರ್ಗತಿಕಥಾ
ನ ತೇಷಾಂ ದುಷ್ಟಾನಾಮಿತಿ ಮತಿರಭೂದೇವ ಗಿರಿಜೇ | ||೨೨||

ವೃಥಾಲಾಘೈರ್ನೀತಂ ಗಿರಿವರಸುತೇ ತೇನ ತು ವಯೋ
ನ ಮನ್ನಾಮಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸ್ತೃತಮಪಿ ಕದಾಚಿನ್ಮಹುರಪಿ |
ಸಕೃದ್ವಾ ಶೇನಾಯಂ ಜ್ವಲನನಿಲಯಃ ಪಶ್ಯ ಸದಯೇ
ನ ತೇನಾರ್ಚಾ ಜ್ಞಾತಾ ಕಥಮಪಿ ಚ ಲಿಂಗೇಷು ಕುಸುಮೈಃ ||೨೩||

ಬೇಕಾಬರೆ ಆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೇ ಆ ಪಾಪಿಗಳು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಶಿವದ್ವೇಷಿ
ಗಳಿಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಈ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟೇ? ಸರ್ವಥಾ ಇಲ್ಲ.
ಇವರು ಹೀಗೆಯೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ||೨೧||

ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಸಲವೂ ಈ ಪಾಪಿಗಳು ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಲಿಂಗವನ್ನು
ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ವಾಪಿಗಳೇ ಈ ಘೋರವಾದ
ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಭಯಂಕರವಾದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಇವರಿಗೆ
ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗುವುದೆಂಬ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ||೨೨||

ಪ್ರಿಯೆ, ಗಿರಿಜೆ, ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾಪಿಯು ತನ್ನ ಆಯುಸ್ಸು
ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಕಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ
ನಾಮಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕಾರ್ತ ಸ್ಮರಿಸುವುದಂತೂ ಇರಲಿ,
ಒಂದು ಸಲವೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈತನಿಗೆ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ
ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈತನು ಅಗ್ನಿ
ಮಾರ್ಗನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳದೇ ಮತ್ತೇನಾದಾನು? ||೨೩||

ಏತದ್ವ್ಯಹೇಷು ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿರಾಸೀತ್
 ಧಾನ್ಯೇನ ಲಿಂಗಮಸಕ್ಯತ್ಸಕ್ಯದೇವ ವಾಯುಂ ।
 ಸಾರಾಧನೋದ್ಯತಮತಿರ್ಮಮ ತುಂಗಲಿಂಗೇ
 ತೇನಾಯಮತ್ರ ಪತಿತೋ ಯಮಯಾತನಾಯಾಂ ||೨೪||

ದೀಪೋ ನ ತೇನ ರಚಿತಶ್ಚಿವಮಂಟಪಾಂತಃ
 ದೀಪ್ತಿಯಥಾ ತಮಸಿ ನ ಪ್ರಣತಂ ಚ ಲಿಂಗಂ ।
 ತೇನಾಯಮಾಯಸಮಹಾನಲತಪ್ತಕುಂಡೇ
 ಪ್ಲವತಃ ಪ್ರಧಾವತಿ ಪುನಃ ಪತನಾಯ ಗೌರಿ ||೨೫||

ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥ ಗಿರಿಜಾರಮಣ ತ್ರಿನೇತ್ರ
 ಶ್ರೀಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವೇತ್ಯಪಿ ನಾಮವಲ್ಲೀ ।
 ನಾಕರ್ಣತೇತಿ ಕಶಯಾ ನಿಹತಸ್ಸ ತಾವತ್
 ಅಗ್ನೌ ಪ್ರಯಾತಿ ತಪತಿ ಪ್ರಲಯೋಸ್ಯ ಜಾತಃ ||೨೬||

ಈ ಸಾಪಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದುವು. ಹಾಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತಿರುವ ಧಾನ್ಯ ದಿಗಳಿಂದಲೂ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಸಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ಈ ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ||೨೪||

ಕತ್ತಲೆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈತನು ಶಿವಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ದೀಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಒಂದು ಸಲವೂ ವಂದಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಬ್ಬಿಣಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆತನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ. ||೨೫||

ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥ, ಗಿರಿಜಾರಮಣ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿರುವ ನನ್ನ ದಿವ್ಯನಾಮಾ ವಳಿಯನ್ನು ಈತನು ಎಂದೂ ಕೇಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಮದೂತರು ಚಾಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನಲಾರದೇ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ

ಲಿಂಗೇ ನ ಯೇನ ನವಬಿಲ್ವದಲಂ ಪ್ರದತ್ತಂ

ತಸ್ಯಾಪಿ ಕಿಂ ಭವತಿ ದುರ್ಗತಿರೇವ ನಾತಃ ।

ಏತಸ್ಯ ಘೋರನರಕಾಲಯತೋ ನಿವೃತ್ತಿಃ

ನಾಸ್ತೀತಿ ನಿಶ್ಚಿತಮತಃ ಕುಗತಿರ್ಭವಿತ್ರಿ

||೨೭||

ಯೈರ್ನಾರ್ಚಿತಂ ಕನಕಚಂಪಕಬಿಲ್ವಪತ್ರ್ಯೈಃ

ಲಿಂಗಂ ಮದೀಯಮಸಕೃತ್ಸಕೃದೇವ ನಾ ತೈಃ ।

ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯ ಏವ ಶುನಕೀಜಠರೇ ನಿವಾಸಃ

ಪಶ್ಚಾನ್ಮಹಾನರಕವಾಸಜಶೋಕರಾಶಿಃ

||೨೮||

ಪ್ರಾತರ್ನ ಯಸ್ಯ ಶಿವಲಿಂಗಸಮರ್ಚನೇನ

ಪ್ರಕ್ಷೇಣಮಾಯುರಸಕೃತ್ಸಕೃದೇವ ವಾಯುಂ ।

ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾನರಕಭೋಗಮನಾಪ್ಯ ಭೂಯೋ

ಭೂಮುಂಡಲೇ ಜನಿಮುಪೈತಿ ಶುನೀಷು ಗೌರಿ

||೨೯||

ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲೇ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಈತನಿಗೆ ಈಗ ನಾಶಕಾಲವು ಒದಗಿದೆ.

||೨೬||

ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಿಲ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಯಾವಾತನು ಒಂದು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆತನಿಗೆ ದುರ್ಗತಿಯಾಗದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ ? ಅಂತಹವನಿಗೆ ದುರ್ಗತಿಯೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈತನಿಗೂ ನರಕದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೭||

ಯಾರು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಂಬಣ್ಣವಾದ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವು, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪದೇ ಪದೇ ಆರಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರೂ ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ನಾಯಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವರು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನರಕವಾಸವನ್ನೂ ಘೋರ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವರು. ||೨೮||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ, ದರ್ಶನಮಾಡದೇ ವೃಥಾ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆತನು

ಭಕ್ತಾ ಯೈ ಸ ಕೃತಾ ಪ್ರಣಾಮರಚನಾ ಸ್ರಾತಃ ಪ್ರದೋಷೇಷು ವಾ
ಮಲ್ಲಿಂಗೇಷು ಸ ರೀ ಸ್ತಯಾಂಽ ಬಹುಧಾ ಸದ್ಗರ್ಭವಾಸಂ ಪರಂ ।

ಕಿಂ ತ್ವತ್ಯಾತುರಸೂಕರೀಪ್ರಮಿಕುಲವ್ಯಾಪ್ತೇಷು ಗರ್ಭೇಷು ತೇ
ಜನ್ಮಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರತಿಭವೇ ದುಃಖಾಲಯಾಸ್ಸಂತತಂ ||೩೦||

ಕಾಲಃ ಪಶ್ಯತಿ ಕಾಲಕಾಲವಿಙ್ಗುಮಾನ್ ಕೇ ವಾ ಕಲೌ ತಾನಹಂ

ಜ್ವಲಾಪ್ಯಾಕುಲವಹ್ನಿಶೈಲಿನಿಲಯಾನ್ ಪಶ್ಯಾಮಿ ದಂಸ್ಯಾನ್ನಿವ ।

ಇತ್ಯಾಲೋಕ್ಯ ಚರಾಚರಂ ಚರತಿ ಕಿಂ ನೇತಿ ಪ್ರಪಶ್ಯಾದರಾತ್

ಕಾಲಂ ಕಾಲವಿಶೇಷಜೋಷನಿವಹಾನ್ ಪಶ್ಯಾದರಾದಂಬಿಕೇ ||೩೧||

ಅನೇಕಾನೇಕ ನರಕಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ದುಃಖಾನುಭವ
ಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ||೨೯||

ಯಾರು ನನ್ನ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರದೋಷಸಮಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸ್ರಾತಃಕಾಲ
ದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರು ಎಂದೂ ಉತ್ತಮಜನ್ಮ
ವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ವಾಪಿಗಳು ಹೀನಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸುವರು.
ಕೇವಲ ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ರೋಗಿಷ್ಯವಾದ ಹಂದಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸ
ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದುಃಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುವರು.
||೩೦||

ಯಾರು ಯಾರು ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ವಾಪಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬು
ದನ್ನು ಸದಾ ಯಮನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಇಂಥ ವಾಪಿ
ಗಳನ್ನು ನಾನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವರಿಗೆ ಆ ಅಗ್ನಿಮಾರ್ಗ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷೆ
ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೇ ಯಮನು ಅವರಿಗೆ ಅದೇ
ರೀತಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ನನ್ನ ಅವ್ಯಹೇಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ
ಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಮನು ಸದಾ ಈ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ
ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ನೋಡು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ವಾಪಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ
ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡು. ||೩೧||

ಯಮೋ ಧರ್ಮವಿಚಾರಜ್ಞೋ ಧರ್ಮರಾಜ ಇತಿ ಸ್ತೂತಃ |

ಅತಿಕ್ರೂರೋಽಪಿ ನ ಕ್ರೂರಂ ಶಾಂಕರಾನ್ ಪ್ರತಿ ಸಾದರಃ ||೨೨||

ಶಾಂಕರಾಣಾಮಯಂ ಮಿತ್ರಂ ಕಥಂಚಿದಪಿ ತೇಷ್ವಯಂ |

ನ ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿಂ ತನುತೇ ತೇಷು ಶಾಂತಸ್ತದಾ ಶಿನೇ ||೨೩||

ಅನಂತಜನ್ಮನಾಮಂತೇ ಯದಿ ಯಃ ಕಶ್ಚಿದಾದರಾತ್ |

ಶಾಂಕರಸ್ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಣಮತ್ಯಯಮಾದರಾತ್ ||೨೪||

ಪಾಪರಾಶಿಃ ಕ್ಷಣೇನೈವ ತೇನ ತಾವತ್ಪರೀಕ್ಷ್ಯತೇ |

ತತ್ರಸ್ಯಾದೃದಿ ಪುಣ್ಯಾಂಶಸ್ತದಾ ಗೃಹ್ಲಾತಿ ತಂ ಯಮಃ ||೨೫||

ಯಮನು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು ಯಮಧರ್ಮರಾಜನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅವನು ವಾಪಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಶಿವಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಮಲನು. ||೨೨||

ಪರಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಯಮನು ವರಮ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಶೈವರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕಾರಿನ್ಯವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸದಾ ವ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ||೨೩||

ಶಾಂಭವಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾಪಸಂಬಂಧದಿಂದ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಯಮನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರೆ, ಆಗಲೂ ಸಹ ಯಮನು ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯುತ ಆದರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ||೨೪||

ಯಮನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಆತನ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳೆಷ್ಟು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾರ ಪುಣ್ಯವು ಕೇವಲ ಅಲ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಪಾಪವು ಅಪಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರನ್ನೇ ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಯಮನು ನರಕಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ||೨೫||

ವಿಭೂತ್ಯನುಡ್ಧೂಲನತಪ್ತರಾಣಾಂ
 ಸ ಗೌರಿ ತಾವತ್ಪ್ರಲಯಾನಲಾಭಃ ।
 ತದ್ವೃಷ್ಟಿಸಾತಾತ್ಪ್ರಲಯಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ
 ತೇ ತಾನದರ್ಥಕ್ಷಣಲೇತಲೇಶೇ

ತ್ರಿಪುಂದ್ರಲೇಖಾಲಲಿತಂ ಚ ಫಾಲಂ
 ತೇಷಾಂ ಯಮೋ ಮೃತ್ಯುರಮೃತ್ಯುರೇವ ।
 ತ್ರಿಪುಂದ್ರರೇಖಾತಿವಿಶುದ್ಧಫಾಲಾನ್
 ಶೈವಾ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತ್ಯಹಮೇಕ ಏವ

॥೩೭॥

ಸ ತಸ್ಯ ತಾವತ್ಪ್ರಲಯೇಽಪಿ ಗೌರಿ
 ನ್ಯೂನಾ ಶಿನಾಚಾರರತೇಷು ತೇಷು ।
 ಪೂಜ್ಯತ್ವಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರತಿವಾಸರಂ
 ಸ್ಯಾದನುಕ್ಷಣಂ ರಕ್ಷತತಾಮತಿಶ್ಚ

॥೩೮॥

ಯಾರು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಆ ಯಮನು
 ಪ್ರಲಯಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಭಯಂಕರಸ್ವರೂಪನಾದ
 ಯಮನು ನೋಡಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪಿಗಳು ಪ್ರಲಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.
 ॥೩೬॥

ಯಮನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೃತ್ಯುಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದರೂ ಶೈವರಿಗೆ, ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂದ್ರ
 ವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಿಗೆ ಆತನು ಮೃತ್ಯುವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಪುಂದ್ರಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯಿಂದ
 ಪವಿತ್ರರಾದ ಶೈವರಲ್ಲಿ ಯಮನು ಸದಾ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ॥೩೭॥

ಯಮನು ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ತನಗೆ ಪೂಜ್ಯ
 ರೆಂದೂ, ಅವರನ್ನು ತಾನು ಸದಾ ಕಾಪಾಡಿ ಲಾಲಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿ
 ದ್ದಾನೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಂದೂ, ಪ್ರಲಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.
 ॥೩೮॥

ಸ ಶಾಂಭವದ್ರೋಹರತಾಶನಿಸ್ಸಾ

ದಶಾಂಕರಾಸಾರವನಾನಲೋಽಪಿ ।

ಅಶಾಂಭವಾಬ್ಧೇರ್ಬಡಬಾನಲೋಽಪಿ

ಸ ಗೌರಿ ಮಿತ್ರಂ ಮನು ನಾತ್ರಚಿತ್ರಂ

||೩೯||

ಲಿಂಗಾರ್ಚಕಾರಾಧಕಸೇವಕಾನ್ತಾ

ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ರಯತ್ನೇನ ನತೋ ನಯೇನ ।

ಕೃತಾಂಜಲಿಸ್ಸಾ ದತ ಏನ ಮಿತ್ರಂ

ಯಮೋ ಮದೀಯಂ ಗಿರಿರಾಜಕನ್ಯೇ

||೪೦||

ಯನ್ಮಂದಿರೇ ನಾರ್ಮದಲಿಂಗಪೂಜಾ

ತನ್ಮಂದಿರಸ್ಥಾನ್ ಸ ಯಮೋ ಗನಾದೀನ್

ವಿಲೋಕ್ಯ ದೂರಾತ್ಪ್ರಣತೋಽತಿನಮ್ರಃ

ಕರೋತಿ ತಸ್ಯ ಸ್ತುತಿನಾದರೇಣ

||೪೧||

ಆ ಯಮನು ಯಾರು ನನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಿಡಿಲುಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸದೇ ಅಶಾಂಕರರಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚುಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಶಾಂಕರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಯಮನು ಬಡಬಾಗಿ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿನು ಆಶ್ಚರ್ಯ? ಯಮನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರನೇ ಆಗಿದ್ದಾನಷ್ಟೆ. ||೩೯||

ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಅಥವಾ ಆ ಭಕ್ತರ ಸೇವಕರನ್ನೂ ಸಹ ಯಮನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ವಿನಯದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವಿನೀತನಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಯಮನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರನು. ||೪೦||

ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾರ್ಮದ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕ ಆರಾಧನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವೋ, ಆ ಮನೆಯವರನ್ನು ಅಥವಾ ಆ ಮನೆಯ ಹಸುವೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕಂಡರೂ ಸಹ ಯಮನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವನು. ||೪೧||

ಧನ್ಯಂ ಗೃಹಂ ತಸ್ಯ ತದೇವತಾನ
 ತ್ವನಿತ್ರನುತ್ರ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕಸ್ಯ ।
 ಲಿಂಗಂ ಮನೋಜ್ಞಂ ವಸತೀತಿ ಮತ್ಪಾ
 ನಮತ್ಕಯಂ ನುಂದಿರಮಪ್ಯಪಾರಂ

॥೪೨॥

ತನ್ಮಂದಿರಂ ಶಂಕರಮಂದಿರತ್ವಾದ್ವೈಂದಾರವಂದ್ಯಂ ಮುನಿವೃಂದವಂದ್ಯಂ ।
 ತತ್ಸರ್ವವಂದ್ಯಂ ಭವತೀತಿ ಮತ್ಪಾ ಪುನಃಪುನಸ್ತತ್ಪ್ರಣಮತ್ಯವಶ್ಯಂ ॥೪೩॥

ಯದಂಗೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಸ್ಸತು ಭವತಿ ಫಾಲಾಕ್ಷ ಇತಿ ಧೀಃ
 ವಿಭೂತೇರ್ವಾ ಲೇಶೋ ಯದಿ ಭವತಿ ತತ್ಪಾಲಫಲಕೇ ।
 ಸಕೃದ್ವಾ ಮನ್ನಾಮ ಪ್ರಜಪನಪರಾ ಯಸ್ಯ ರಸನಾ
 ತಮಾಲೋಕ್ಯಾಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಣಮತಿ ಪುನರ್ನ್ಯತ್ಯತಿ ಯಮುಃ ॥೪೪॥

ಪಿಬಂತಿ ಯೇ ವಾ ಶಿವನಾನುರೂಪಾಂ

ಸುಧಾಂ ಮುಹುಸ್ತಾನ್ ಪ್ರಣಮತ್ಯವಶ್ಯಂ ।

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ
 ಯಮನು, ಇದೇ ಮನೆಯೇ ಧನ್ಯವಾದದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವನೇ ನಿಜವಾಗಿ
 ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು, ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನ ಪುಣ್ಯತಮವಾದ ಲಿಂಗವಿದೆ.
 ಹೀಗೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮನೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ॥೪೨॥

ಈ ಮನೆಯು ಶಂಕರನಿಗೆ ಆನಾಸನ್ನಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಸಕಲ
 ಜನರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಯಮನು ಪದೇ ಪದೇ
 ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ॥೪೩॥

ಯಾವಾತನು ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವನೋ, ಯಾವಾತನ
 ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ, ಯಾವಾತನ ನಾಲಿಗೆಯು ನನ್ನ
 ದಿವ್ಯನಾಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೋ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಆ ಯಮನು
 ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ
 ಕೂಡಲೇ ಆನಂದದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು, ಕುಣಿಯುವನು. ॥೪೪॥

ಯಾರು ಶಿವನಾಮಾವಳಿ ಎಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಯೋ
 ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಯಮನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಂಥ ಭಕ್ತರು ನನ್ನ

ಯೇ ತೇ ಮಹೇಶಪ್ರಿಯನಿಗ್ರಹತ್ವಾತ್

ಪೂಜ್ಯಾ ಇತಿ ಸ್ತೌತಿ ಯಮು ಸ್ಸ ಗೌರಿ

||೪೫||

ಯಸ್ಯೈವ ಮಯ್ಯನ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀಸ್ಯಾ

ದ್ವಕ್ತಿಸ್ತನೂಶು ಪ್ರಣತೋಽತಿಭಕ್ತಾಃ |

ಸ್ತೌತಿ ಪ್ರಸೃತ್ಯತ್ಯಪಿ ಗೌರಿ ನಿತ್ಯಂ

ಸನಿವ ಮಿತ್ರಂ ಮನು ನಾತ್ರ ಚಿತ್ರಂ

||೪೬||

ಲಿಂಗಾಲಯಂ ಸತ್ಯತಿ ಯಃ ಪ್ರಯತ್ನಾ

ತ್ತಮೇವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಯಮೋಽತಿಭಕ್ತಾಃ |

ಧನ್ಯೋಽತಿಧನ್ಯಃ ಸುತರಾಂ ಸ ಧನ್ಯೋ

ಮಾನೋ ಮಮೋತಿ ಪ್ರವದತ್ಯನತ್ಯಂ

||೪೭||

ಲಿಂಗಾನಿ ನಾ ಯೇ ರಜನೀಮುಖೇಷು

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ನಮಂತಿ ಧೀರಾಃ |

ತಾನಾಶು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮತ್ಯನತ್ಯಂ

ಕಾಲೋ ಮದಾರಾಧನಸಕ್ತಚಿತ್ತಾನ್

||೪೮||

ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಶೈವರು ಪೂಜ್ಯರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಯಮನು ಸ್ತುತಿಸುವನು. ||೪೫||

ಯಾವಾತನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಆತನೇ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಂಥ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಯಮನು ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದೂ ನರ್ತಿಸುವುದೂ ಸಹಜವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ||೪೬||

ಯಾವಾತನು ಶಿವಮಂದಿರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದರ್ಶನಮಾಡುವನೋ ಆತನು ನನ್ನ ಭಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಮನು ಆತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನನ್ನು ಆದರಿ ಸುವನು. ಮತ್ತು ಆತನೇ ಧನ್ಯನೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪೂಜ್ಯನೆಂದೂ ತಿಳಿಯು ತ್ತಾನೆ. ||೪೭||

ಯಾರು ಪ್ರದೋಷಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರೋ, ಅಥವಾ ಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವರೋ

ಯೇ ಸ್ತ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಶಿವಂ ಸ್ಮರಂತಿ
ಮಾಮವ್ಯಯಂ ಸಾತಕನಾಶಹೇತುಂ ।
ತಾನಾಶು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮತ್ಯವಶ್ಯಂ
ಕಾಲೋ ಮದಾರಾಧನಸಕ್ತಚಿತ್ತಾನ್

||೪೯||

ತ್ರಿಪುಂದ್ರರುದ್ರಾಕ್ಷಧರಾನ್ ವಿಲೋಕ್ಯ
ದೂರಾದಪಿ ಸ್ರಾಂಜಲಿರೇವ ಭಕ್ತ್ಯಾ ।
ತಾನಾಶು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮತ್ಯವಶ್ಯಂ
ಕಾಲೋ ಮದಾರಾಧನಸಕ್ತಚಿತ್ತಾನ್

||೫೦||

ಕಾಶೀಪುರೀದರ್ಶನಪೂತಚಿತ್ತಾನ್
ಶಿವಾರ್ಚನೋತ್ಪನ್ನಸುಖಪ್ರವಾಹಾನ್ ।
ತಾನಾಶು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮತ್ಯವಶ್ಯಂ
ಕಾಲೋ ಮದಾರಾಧನಸಕ್ತಚಿತ್ತಾನ್

||೫೧||

ಅಂತಹವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಯಮನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು.
||೪೮||

ಯಾರು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಕೂಡಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಮಂಗಳಕರನೆಂದೂ,
ನಾಶರಹಿತನೆಂದೂ, ಪಾಪವಿನಾಶಕನೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಧ್ಯಾನಿಸು
ವರೋ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಯಮನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ||೪೯||

ಯಾರು ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವರೋ, ಅಥವಾ ಭಕ್ತೃತ್ರಿಪುಂತ್ರ
ವನ್ನೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸುವರೋ, ಅಂತಹ ಶೈವರನ್ನು ದೂರದಿಂದ
ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಯಮನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ವಿನಯದಿಂದಲೂ
ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ||೫೦||

ವಾರಾಣಸೀಕ್ಷೇತ್ರದ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಚಿತ್ತರಾದವರನ್ನೂ, ಶಿವಾ
ರ್ಚನೆಯನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ
ವರನ್ನೂ ನೋಡಿದೊಡನೇ ಯಮನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ||೫೧||

ಮಲ್ಲಿಂಗಪೂಜಾಜನಿತೋತ್ಸವಾ ಯೇ

ಮಲ್ಲಿಂಗಸಂದರ್ಶನಸಾವನಾಶ್ಚ |

ತಾನಾಶು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮತ್ಯವಶ್ಯಂ

ಕಾಲೋ ಮದಾರಾಧನಸಕ್ತ ಚಿತ್ತಾನ್

||೫೨||

ಕುಂಭೀಪಾಕಮುಖಾತಿಘೋರನರಕಾವಾಸಾನ್ ಕರೋತ್ಯಾದರಾತ್

ಸರ್ವಾನ್ಮದ್ವಿಮುಖಾನ್ ಗಿರೀಂದ್ರತನಯೇ ಕಾಲಸ್ಸ ಕಾಲಾಂತರೇ |

ತಾನ್ ಸರ್ವಾನಪಿ ರಾಸಭಾದಿಜತರಾವಾಸಾನ್ ಕರೋತ್ಯಾದರಾತ್

ಕುಂಭೀಪಾಕಗತಾನ್ ಕರೋತಿ ಶುನಕೀಗರ್ಭಸ್ಥಿತಾನ್ ಭೂರಿಶಃ ||೫೩||

ಪ್ರೀತಿಸ್ತಸ್ಯ ತು ಶಾಂಭವೇ ಖಲು ಮಹಾಧರ್ಮೇ ತತಶ್ಚಾಂಭವಾನ್

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೂರತ ಏವ ಗೌರಿ ಶಿರಸಾ ನತ್ವಾ ಪ್ರಬದ್ಧಾಂಜಲಿಃ |

ಧನ್ಯಾಗ್ರೇಸರದರ್ಶನೇನ ವಿಕೃತಿಃ ಸಂಸಾರಜಾ ನಿರ್ಗತಾ

ಧನ್ಯೋಽಹಂ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಇತ್ಯಪಿ ಮುಹುಸ್ಸಂತೋಷವರ್ಷಾಪ್ಲುತಃ ||೫೪||

ನನ್ನ ಪುಣ್ಯಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಸಕಲ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನೂ
ಯಾರು ಪಡೆದಿರುವರೋ, ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಯಾರು ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾಗಿರು
ವರೋ, ಅವರನ್ನು ಯಮನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ||೫೨||

ಯಾರು ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯಲಿಂಗವನ್ನೂ ಅರ್ಚಿಸದೇ ವ್ರಾತ್ಯರಾಗಿರು
ವರೋ, ಅಂತಹವರನ್ನೇ ಯಮನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವನು. ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕುಂಭೀಪಾಕವೇ
ಮೊದಲಾದ ಘೋರವಾದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಮತ್ತೆ
ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ನೀಚ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ
ವಾಸಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಪುನಃ ಕುಂಭೀಪಾಕದಲ್ಲಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ,
ಮತ್ತೆ ನಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷುದ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಿಸು
ವನು. ಈರಿತಿ ಶಿವಪೂಜಾವಿಮುಖರನ್ನು ಪುನಃಪುನಃ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಲೇ
ಇರುತ್ತಾನೆ. ||೫೩||

ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾದ ನನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅತನಿಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತವುಂಟು. ಶೈವರನ್ನು ಯಮನು
ದೂರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ಅಹೋ !

ಮನ್ನಾ ಮಸ್ತುರಣೋದ್ಯತೋ ಯದಿ ಭವೇಚ್ಛೂದ್ರೋಥವಾ ಪುಲ್ಕಸಃ
ತಂ ತಾವತ್ಪ್ರಣಮತ್ಯುಮೇ ದ್ವಿಜವರಂ ಹಾರಾಭಿಮಾನಚ್ಯುತಂ ।
ಕುಂಭೀಪಾಕಗತಂ ಕರೋತಿ ಸುರಮಪ್ಯನ್ಯಸ್ಯ ವಾರ್ತಾಪಿ ಕಾ
ಕಾಲೋ ಹಾರಮನೋಹರಾತಿಚತುರೋ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೇ ಸಾದರಂ ॥೫೫॥

ರುದ್ರಾಕ್ಷೈಸ್ಸಿತಭೂತಿಭಾಸ್ವರರಜಃಪುಂಜೈಶ್ಚ ಪೂತಂ ವಪುಃ
ಯೇಷಾಂ ತಚ್ಚರಣಾಂಬುಜಪ್ರಣತಿಷು ಪ್ರೀತಿಯಮಸ್ಯಾಂಬಿಕೇ ।
ತಥ್ವಿನ್ನಾ ನರಕೇಷು ಕೇವಲಮಯಂ ಸಂಪಾತಯತ್ಯನ್ವಹಂ
ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಮದ್ವಿಮುಖೈರ್ಯಮಾಲಯಮಯಂ ಪಶ್ಯತ್ ಪ್ರನ್ಯತ್ಯತ್ಯಪಿ ॥೫೬॥

ಭಾಗ್ಯ, ಇಂದು ಧನ್ಯಾಗ್ರೇಸರನ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಈಗ ಸಂಸಾರಿಕ ವಿಕಾರಗಳು
ದೂರವಾದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೇ ಧನ್ಯನು, ಕೃತಕೃತ್ಯನು ಹೀಗೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ
ಆನಂದಪಡುವನು. ॥೫೪॥

ನನ್ನ ದಿವ್ಯನಾಮಸ್ತುರಣಿಯಲ್ಲಿ ಆದರ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರು
ವವನು ಶೂದ್ರನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಚಂಡಾಲನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಆತನನ್ನೂ ಸಹ
ಯಮನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡದಿರುವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಂಡಂತೂ ಆತನಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ. ಆದರೆ ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು
ತ್ಯಾಗಮಾಡಿರುವವನು ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಕುಂಭೀಪಾಕ ನರಕದಲ್ಲಿ
ಹಾಕಿ ಅನೇಕ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವನು. ಇನ್ನು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಕೇಳ
ಬೇಕೇ? ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಮನು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆದರವುಳ್ಳವನೂ
ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನೂ ಪರಮಶೈವನು. ॥೫೫॥

ಯಾರ ಶರೀರವು ಶುದ್ಧವಾದ ಭಸ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ
ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂತಹವರ ಚರಣಕಮಲಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಬೇಕೆಂದರೆ
ಯಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಯಾರು ಅಶೈವರಾಗಿರು
ತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಘೋರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವನು.
ಮತ್ತು ಆ ಯಾತನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ
ಕುಣಿಯುವನು. ಅಂಥ ಪಾಪಿಗಳಿಂದಲೇ ನರಕವು ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ॥೫೬॥

ಏಕೇನಾಪಿ ನ ಜನ್ಮನಾ ಯದಿ ಸಕೃಲ್ಲಿಂಗಾನಿ ತುಂಗಾನಿ ಮೇ
ಬಿಲ್ವೀಕೋಮಲಪಲ್ಲವೈರಭಿನವೈರ್ನಾರಾಧಿತಾನಿ ಪ್ರಗೇ |
ದೃಷ್ಟಾನಿ ಪ್ರಣತಾನಿ ನಾ ಸಕೃದಪಿ ಧ್ಯಾತಾನಿ ನಾ ಶೈಲಜೇ
ತರ್ಹಿ ಸ್ತಾಪಯತಿ ಪ್ರರೋದನಪರಾನ್ ಕಾಲೋಽನಲಾಂಭೋನಿಧಿಂ ||೫೭||

ಹೇ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಹಾದೇವ ಸ್ಮರಾರೇ ಹರ
ಶ್ರೀಕಂಠ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ತ್ರಿನಯನ ಶ್ರೀಕಾಲಕಾಲಾವ ಮಾಂ |
ದೀನಂ ಮಾಮಿತಿ ಯೇ ವದಂತಿ ವಿಲಸದ್ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಿಪ್ರಭಾ
ಸಂವೀತಾಸ್ಸುಕೃತ್ಯೈಸ್ತ ಏವ ಗಿರಿಜೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೫೮||

ಗೌರೀವಲ್ಲಭ ಮನ್ಮಥಾಂಧಕರಿಪೋ ಫಾಲಾಕ್ಷ ವಿಶ್ವಾಧಿಕ
ಶ್ರೀಕಂಠ ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಾವ ಭಗವನ್ನಿತ್ಯಾದರಾಸ್ಸಂತತಂ |
ದೀನಂ ಮಾಮಿತಿ ಯೇ ವದಂತಿ ವಿಲಸದ್ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಿಪ್ರಭಾ
ಸಂವೀತಾಸ್ಸುಕೃತ್ಯೈಸ್ತ ಏವ ಗಿರಿಜೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೫೯||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತವಾದ
ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಪೂಜಿಸಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ ಶಿವಲಿಂಗ
ವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವನನ್ನು ಯಮನು ಸಮುದ್ರ
ದಂತಿರುವ ಅಗ್ನಿನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವನು. ಮತ್ತು ಆ
ಪಾಪಿಗಳು ಸದಾ ದುಃಖದಿಂದ ರೋದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವನು. ||೫೭||

ಓ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ಚಂದ್ರಮೌಳೇ, ಮಹಾದೇವ! ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ದೀನನಾಗಿ
ದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡು. ಹೀಗೆಂದು ಯಾರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರೋ,
ಮತ್ತು ಭಕ್ತರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪದೇ ಪದೇ ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು
ಧ್ಯಾನಿಸುವರೋ, ಅವರನ್ನು ಯಮನು ಅದರದಿಂದ ಪೂಜಿಸುವನು. ||೫೮||

ಗೌರೀಪತೇ! ನೀನು ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಧಕಾಸುರ
ನನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಾತೀತವಾದ ಲೋಚನ
ವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವಗಳಿಗೂ ಅತೀತನು
ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಶ್ರೀಕಂಠನೇ! ನೀನೇ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯೂ

ಯೇ ಭರ್ಗತ್ರಿದಶಾರ್ಚಿತಾಂಘ್ರಿಕಮಲಶ್ರೀಪುಂಜನಿಶ್ರಾಮಭೂಃ

ಭೂಧ್ರಾಧೀಶ್ವರಕನ್ಯಕಾಕುಚಗಿರಿಶ್ರೀಪೂರಸಾರಾದರ ।

ದೀನಂ ನಾಮನವ ಶಂಕರೇತ್ಯನುದಿನಂ ಯೇ ನಾ ಜಪಂತ್ಯಾದರಾತ್

ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೬೦||

ಶಂಭೋ ನಾರ್ಮದತುಂಗಲಿಂಗನಿಲಯಾನೋಯಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಭೋ

ಸಂಸಾರಾರ್ತಿಭಿಷಕ್ತಮೋತ್ತಮ ನುಹಾದೇವಾನುರಾಧೀಶ್ವರ ।

ದೀನಂ ನಾಮನವ ಶಂಕರೇತ್ಯನುದಿನಂ ಯೇ ನಾ ಜಪಂತ್ಯಾದರಾತ್

ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೬೧||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಪ್ರಿಯಭೂತಿಭೂಷಣ ಲಸದ್ಬಿಲ್ವೀದಳಾಭ್ಯರ್ಚಿತ

ಶ್ರೀಶೂಲಿನ್ ನ್ಯಗಶಾವಚಿಹ್ನಿತಕರಾಂಭೋಜಾಂಬುಜಾರಾಧಿತ ।

ಭಗವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ದೀನನು. ನನ್ನನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಉದ್ಧರಿಸು. ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವರನ್ನು ಯಮನು ಪೂಜಿಸುವನು. ||೫೯||

ಓ ಶಂಕರ! ನಿನಗೆ ಭರ್ಗನೆಂದು ದಿವ್ಯನಾಮವಿರುವುದು. ನಿನ್ನ ಚರಣ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಪೂಜಿಸುವರು. ನೀನೇ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೂ ಅಂತ್ಯ ಎಲ್ಲೆ ಆಗಿರುವೆ. ನೀನು ಪರ್ವತರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಸ್ತನಪರ್ವತಗಳ ಶ್ರೀಗಂಧದಲ್ಲಿ ಲೋಲನಾಗಿರುವೆ. ಪರಮ ದೀನನಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಹೀಗೆಂದು ಯಾರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜಪಿಸುವರೋ ಅವರನ್ನೇ ಯಮನು ಪೂಜಿಸುವನು. ||೬೦||

ಓ ಪ್ರಭೋ! ನೀನು ಪವಿತ್ರವಾದ ನರ್ಮದಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೂ ವಿಷಯವಾಗಲಾರದು. ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಹಾರೋಗಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ವೈದ್ಯನಾಗಿರುವೆ. ನೀನು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಹಾದೇವನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ||೬೧||

ಶಂಕರನೇ! ನಿನಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದು. ನೀನು ಸರ್ವದಾ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬಿಲ್ಲದಳಗಳಿಂದ

ದೀನಂ ಮಾಮವ ಶಂಕರೇತ್ಯನುದಿನಂ ಯೇ ವಾ ಜಪಂತ್ಯಾದರಾತ್
ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೬೨||

ಶ್ರೀಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಕಾಲಕಂಠ ಕರುಣಾಸಿಂಧೋ ಕಪರ್ದಿನ್ವಿಭೋ
ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಠಿತದಾನಲೋಲ ಲಲಿತಾದೇವೀಸಮಾರಾಧಿತ ।
ದೀನಂ ಮಾಮವ ಶಂಕರೇತ್ಯನುದಿನಂ ಯೇ ವಾ ಜಪಂತ್ಯಾದರಾತ್
ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೬೩||

ಶ್ರೀಮನ್ಮೇರುಶರಾಸನಾತಿರುಚಿರನ್ಯಾಸಾರಸಾರಾದರ
ಸ್ವಾಮಿನ್ ಚಾರುಸುಧಾಕರಾರ್ಧಘಟಿತ ಭಾಕೋಟೀವೀತಾಂಬರ ।
ದೀನಂ ಮಾಮವ ಶಂಕರೇತ್ಯನುದಿನಂ ಯೇ ವಾ ಜಪಂತ್ಯಾದರಾತ್
ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೬೪||

ಎಲ್ಲರೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಶೂಲವೆಂಬ ದಿವ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ.
ನೀನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಮರಿಯನ್ನು ಲೀಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ.
ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತರು ಕಮಲಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು. ||೬೨||

ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ! ನೀನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದವನಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ
ಕಂಠವು ವಿಷಪಾನದಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು ದಯಾಸಾಗರನು. ಜಟೆಯನ್ನು
ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಪರ್ದೀ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ನೀನು ವಿಭುವು
ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಕನು. ನೀನು ಸದಾ ಭಕ್ತರ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡು
ವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆ ಲಲಿತಾ ಮಹಾದೇವೀಸ್ವರೂಪ
ಳಾದ ಭವಾನಿಯು ಆರಾಧಿಸುವಳು. ||೬೩||

ತ್ರಿಪುರರೆಂಬ ದಾನವರನ್ನು ವಧೆಮಾಡುವಾಗ ನಿನಗೆ ಮೇರುಪರ್ವತವೇ
ಧನುಸ್ಸಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಂಥಾ ಮಹಾಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನೀನೊಬ್ಬನೇ
ಸಮರ್ಥನು. ಅಂಥ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ಆದರವಿರುವುದು. ನೀನು
ಚಂದ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಅಂಬರವು ದಿವ್ಯವಾದ ಪ್ರಭೆ
ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಉಜ್ಜಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೬೪||

ನಿಶ್ವಾಧೀಶ್ವರ ಹೇ ಮಹೇಶ್ವರ ಮಹಾರುದ್ರಾಂತಕಾರೇ ಹರ ।

ಜ್ಞಾನಾನಂದಘನಾನಪಾಯ ವಿಲಸತ್ಸಭಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯೋದಯ ||೬೫||

ಭೋ ಶಂಭೋ ಭವಭೀಮ ಶಂಕರ ಹರ ವೈದ್ಯಮಾಂತಕೇಶಾನಘ ।

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋದಯಪಾಲನವ್ಯಯಕರವ್ಯಾಪಾರವೀರೇಶ್ವರ ||

ದೀನಂ ಮಾಮವ ಶಂಕರೇತ್ಯನುದಿನಂ ಯೇ ನಾ ಜಪಂತ್ಯಾದರಾತ್ ।

ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯೇ ಕಾಲಾರ್ಚಿತಾಃ ಕೇವಲಂ ||೬೬||

ಮನ್ನಾನೋತ್ಸುಕಮಾನಸಾನ್ಮಹುರಯಂ ಕಾಲಃ ಪ್ರಸಶ್ಯತ್ಯಯಂ ।

ಮತ್ಪೂಜಾನಿರತಾಂಶ್ಚ ಸಶ್ಯತಿ ಮುಹುರ್ಭಸ್ಮತ್ಪ್ರಿಪುಂತ್ರಾಂಕಿತಾನ್ ||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣಾಂಶ್ಚ ತಚ್ಚರಣಜಂ ರೇಣುಂ ಶಿರಸ್ಕಾದರಾತ್ ।

ಧೃತ್ವಾ ನೃತ್ಯತಿ ಶರ್ವಶಂಕರಮಹಾದೇವೇತಿ ಶೈಲಾತ್ಮಜೇ ||೬೭||

ಮಹೇಶ್ವರನೇ, ನೀನೇ ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಅಧೀಶ್ವರನು. ನೀನು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಹಾರುದ್ರನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾವ ಅಪಾಯಗಳೂ ವಿಘ್ನಗಳೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನು. ನೀನು ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ದ್ದೀಯೆ. ನೀನೇ ಸಕಲ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣನಾಗಿ ದ್ದೀಯೆ. ||೬೫||

ಓ ಶಂಭೋ, ನೀನು ಈ ಕುಸ್ಥಿತವಾದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಭಯಂಕರನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನೇ ಮಂಗಳದಾತನು. ಪಾಪ ಪರಿಹಾರನು. ನಿನ್ನ ಜಟೆಯು ಆಕಾಶವ್ಯಾಪಿ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಪಾಪರಹಿತನು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಅನಂತರ ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಶಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿಪುಣನಾಗಿ ರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ವೀರೇಶ್ವರನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೀನೇ ದೀನನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಎಂದು ಸರ್ವದಾ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವರನ್ನು ಯಮನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವನು. ||೬೬||

ನನ್ನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು ಯಾರು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಪಿಸುವರೋ, ಅಥವಾ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಸದಾ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅಥವಾ ಭಸ್ಮತ್ಪ್ರಿಪುಂತ್ಯ

ಮನ್ನಾ ಮಾಮೃತಮೇವ ಜೀವನಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸ್ಮರಂತ್ಯಾದರಾತ್
ಮಾಮೀಶೇ ಶಿವಮಪ್ರಮೇಯವಿಭವಂ ಯೇ ತೇ ಪರಂ ಶೈಲಜೇ ||
ಕೈಲಾಸಂ ಸಮುಪೇತ್ಯ ಮತ್ಪದರಜಃಪುಂಜೈಸ್ಸಹ ಕ್ರೀಡನಂ
ಕುರ್ವಂತುತ್ತಮಭೂತಿಭೂಷಿತಮಹಾರುದ್ರಾಕ್ಷವಕ್ಷಸ್ಥಲಾಃ ||೬೮||

ನ ಶಿವಾಲಯವಾತಪೋತವೀತೋ
ಸ್ಯಗಜೇ ಯೋ ಮರಣಕ್ಷಣೇ ಕ್ಷಣಂ ವಾ ||
ಸ ನ ಸಂಸೃತಿಸಾಗರಾಂತಮೇತೀ
ತ್ಸನುವಾರಂ ಕಲಯೋಕ್ತಿನಾದರೇಣ ||೬೯||

ಗಳನ್ನೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಯಾರು ಸದಾ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೋ ಅಂತಹ
ವನ ಚರಣಧೂಳಿಯನ್ನು ಯಮನು ಶಿರಸ್ಸಿನಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದ
ದಿಂದ ಶಿವ, ಶಂಕರ ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ||೬೭||

ಯಾರು ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ವಾಚಾನು
ಗೋಚರವಾಗಿದೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ನಾಮಜಪವೇ ಜೀವನದ
ಪರಮೋದ್ದೇಶವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸದಾ ನನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವರೋ, ಅವರು
ನಮ್ಮ ನೆಲೆಮನೆಯಾದ ಕೈಲಾಸವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವರು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಚರಣ
ಧೂಳಿಯೊಡನೆ ಆನಂದವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತಮವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆ
ಯುವರಲ್ಲದೇ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಉಜ್ವಲ
ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ||೬೮||

ಎಲಾ ಗಿರಿಜೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಆತನ ಮರಣಸಮಯದಲ್ಲಾ
ದರೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಶಿವಾಲಯದ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿದ್ದರೆ (ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದ್ದರೆ) ಆತನು ಈ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಸಾರನಾಗರವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ
ಇದರಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿಜವಾದದ್ದೆಂದು ಅದರದಿಂದ ಲಾಲಿಸು.
||೬೯||

ಕರುಣಾ ನ ಮಮಾಂಬಿಕೇ ಕದಾಪಿ
ಪ್ರಲಯೇ ವಾ ವಿಗತತ್ರಿಪುಂಡ್ರಫಾಲೇ ।
ಅನಲೇ ಸ ಪತತ್ಯವಶ್ಯಮೇವೇ
ತ್ಯಸಕೃನ್ಮದ್ವಚನೇಷು ನಾದರಃ ಕಿಂ

||೨೦||

ಭಾನೋಃ ಸ್ಯಾದುದಯೋಽಪಿ ಪಶ್ಚಿಮಗಿರಿವ್ವಾರೋದರಾಭ್ಯಂತರಾತ್
ಇಂದೋರ್ವಾಭ್ಯುದಯಃ ಕದಾಚನ ತಥಾಸ್ಯಾಯುಃಕ್ಷಯೇ ಭೂಷಣಂ ।
ಭೂತಿಯಸ್ತು ನ ತಸ್ಯ ಗೌರಿ ಸಹಸಾ ಸಂತೋಷವಾರ್ತಾಪಿ ವಾ
ಕಿಂ ವಾ ಕಲ್ಪಮಘೋರದುಸ್ಸಹತರಾಪಾರವ್ಯಥಾ ಭೂರಿಶಃ

||೨೧||

ಯದಿ ಜಾರಕಿಶೋರಸೋದರಃ
ಸುರನಾರೀಸುಮನೋಹರಸ್ತದಾ ।
ಗಿರಿಜೇ ಸುಖವಾಸನಾ ಭವೇತ್
ಅಶಿವಾರಾಧನಸಕ್ತಚೇತಸಾಂ

||೨೨||

ಯಾರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನವೂ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರವು ವಿರಾಜಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆತನ ಮೇಲೆ ನಾನು ದಯೆತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಳಯಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಹ ಅಶೈವನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕರುಣೆಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಾಪಿಯು ಅಗ್ನಿನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪದೇ ಪದೇ ಬಿದ್ದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ಈ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವೆಂದು ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದಷ್ಟೆ ! ||೨೦||

ಯಾವಾತನು ಒಂದು ಸಲವೂ ಭಸ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡದೇ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದಿರುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆತನಿಗೆ ಎಂದೂ ಕಲ್ಯಾಣವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಉದಯವು ವಶ್ಪಿಮದಿಕ್ಪಿನ್ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಆದರೂ, ಅಂಥ ಅಶೈವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವೆಂಬುದೇ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಪಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಘೋರವಾದ ಮತ್ತು ದುಸ್ಸಹವಾದ ಯಾತನೆಗಳೇ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುವು. ||೨೧||

ಒಂದುವೇಳೆ ದೇವಾಂಗನೆಯರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಜಾರಪುತ್ರನ ಚಿಕ್ಕ ಸಹೋದರನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವು ಉಂಟಾದರೆ ಆಗ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸುಖ

ಶುನಕೀಮೃತಪೋತಗರ್ಭಜೋ ಯದಿ ವಾಜೀ ಸುರವಾಜಿಸೂಸ್ತವಾ ।

ಗಿರಿಜೇ ಸುಖವಾಸನಾ ಭವೇದಶಿವಾರಾಧನಸಕ್ತಚೇತಸಾಂ ||೨೩||

ಯದಿ ಮರ್ಕಟಕುಕ್ಕುಟೋದರಾತ್ಸ್ವರಥೇನೋರುದಯೋ ಭವೇತ್ತವಾ ।

ಗಿರಿಜೇ ಸುಖವಾಸನಾ ಭವೇತ್ ಅಶಿವಾರಾಧನಸಕ್ತಚೇತಸಾಂ ||೨೪||

ಯದಿ ಪುಲ್ಕಸಕುಸ್ಥಿತಾಂಗನಾಜನಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವಸ್ತವಾ ।

ಗಿರಿಜೇ ಸುಖವಾಸನಾ ಭವೇತ್ ಅಶಿವಾರಾಧನಸಕ್ತಚೇತಸಾಂ ||೨೫||

ಯದಿ ದುಷ್ಟಮಲಾನ್ಮನೋಹರೋ ದಧಿಸಾರಸ್ಸಮುದೇತಿ ಸರ್ವಥಾ

ಗಿರಿಜೇ ಸುಖವಾಸನಾ ಭವೇತ್ ಅಶಿವಾರಾಧನಸಕ್ತಚೇತಸಾಂ ||೨೬||

ವೆಂಬುದು ಸ್ತಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. (ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಜಾರಜ ಶಿಶುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನುರಾಗವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅಶೈವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಸುಖವು ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ). ||೨೭||

ನಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಒಂದು ಸತ್ತ ಕುದುರೆಮರಿಯು ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ಕುದುರೆ ಮರಿಯು ದೇವಾಶ್ವವನ್ನು (ಉಚ್ಚೈಶ್ವ್ರವಸ್ಸು) ಪಡೆದರೆ, ಆಗ ಅಶೈವರಿಗೆ ಸುಖವು ಸ್ತಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. (ಈ ಎರಡೂ ಅಸಂಭವವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ). ||೨೮||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕಪಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೋ, ಕೋಳಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೋ, ಕಾನುಧೇನುವು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆಗ ಅಶೈವರಿಗೆ ಸುಖ ಒದಗಬಹುದು. ||೨೯||

ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಚಂಡಾಲನ ನೀಚಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹುಟ್ಟುವನೇ ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಶೈವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ||೩೦||

ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯವಾದ ಅಮೇಧ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದಧಿಸಾರಭಕ್ಷ್ಯವು (ರುಚಿಕರವಾದ ಮೊಸರಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು.) ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆಗ ಅಶೈವರಿಗೆ ಸುಖವುಂಟಾಗಬಹುದು. ||೩೧||

ನ ದಯಾಪಿ ತವೋಚಿತಾ ಶಿವೇ ಶಿವನಿಂದಾನಿರತೇಷು ಸಂತತಂ ।

ಶ್ರುತಿಸಂಸ್ತುತಭೂತವರ್ಜಿತಶ್ಶಿವನಿಂದಾಪರ ಏವ ಸಂತತಂ ||೨೭||

ನ ಕೃಪಾಪಿ ತನಾಂಬಿಕೇ ಮತಾ ಸತತಂ ಮದ್ವಿಮುಖೇಷು ಸರ್ವಥಾ ।

ಶ್ರುತಿನಿಂದನತತ್ಪರಾಃ ಪರಂ ನರಕೇ ತೇ ನಿಪತಂತಿ ಸಂತತಂ ||೨೮||

ಶ್ರುತಿಬೋಧಿತಲಿಂಗಪೂಜನಂ ನ ಕೃತಂ ಯೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ ಶಿವೇ ।

ಸ ಮಹಾಘ್ನಕುಲಾಶ್ರಯೋನಿಶಂ ನರಕಾವಾಸರತೋ ನ ಸಂಶಯಃ ||೨೯||

ಶ್ರುತಿಬೋಧಿತಭೂತಿಧಾರಣಂ ನ ಕೃತಂ ಯೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ ಶಿವೇ ।

ಸ ಮಹಾಘ್ನಕುಜಾಶ್ರಯೋನಿಶಂ ನರಕಾವಾಸರತೋ ನ ಸಂಶಯಃ ||೩೦||

ಆ ಭಸ್ಮದ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಯಾರು ಧಾರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಪುರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಸರ್ವಥಾ ಶಿವನಿಂದಕರೇ ಸರಿ. ಎಲಾ ಗಿರಿಜೆ! ಅಂಥ ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀನೂ ದಯೆ ತೋರಕೂಡದು. ||೨೭||

ನನ್ನ ಪೂಜಾರಾಧನೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವರು ಸರ್ವಥಾ ವೇದ ನಿಂದ ಕರೇ ಆಗಿರುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ವೇದಬೋಧಿತವಾದ ನನ್ನ ಪೂಜಾವಿಧಿಯನ್ನು ಅವರು ಅನುಷ್ಠಾನಪೂರ್ವಕ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪಾಪಿಗಳು ಖಂಡಿತ ವಾಗಿಯೂ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳುವರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ನೀನು ದಯೆತೋರುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ||೨೮||

ವೇದಗಳು ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಬಲಪ್ರಮಾಣ ಬೋಧಿತವಾದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡದೇ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ದುರಾತ್ಮರು ಮತ್ತು ಮಹಾಪಾಪಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿವಾಸವು ಖಂಡಿತ. ||೨೯||

ಹಾಗೆಯೇ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯೂ ವೇದದಿಂದಲೇ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವುದು. ಅಂಥ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸದೇ ಯಾರು ವೇದವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವರೋ, ಅವರು ಮಹಾ ಪಾಪಿಗಳು. ಅವರು ಸತತವೂ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವರು. ||೩೦||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಣಮುನೋ ಶ್ರುತಿಷು ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ
ತತ್ಕಾರ್ಯಮೇವ ಸತತಂ ದ್ವಿಜಪುಂಗವೈಸ್ತು ||
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತದಂತಸಮಯೇ ನರಕಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ
ಸತ್ಯಂ ತ್ರಿಸತ್ಯಮಿದಮೂರ್ಧ್ವಭುಜೋ ವದಾಮಿ ||೮೧||

ಶಿವಲಿಂಗಮತುಂಗಮಸ್ತು ತುಂಗಂ
ಕಮನೇನಾಸಿ ವಿಶೇಷಚಿಂತನೇನ ||
ಯದಿ ನಾರ್ಮದಮೀಕ್ಷಿತಂ ಸ್ತೂತಂ ವಾ
ಸಕೃದಭ್ಯೇತಿ ಮನಾಂತಿಕಂ ಭವಾನಿ ||೮೨||

ನಯನಾಂಬುಜಮೀಕ್ಷಣಾಯ ಸೃಷ್ಟಂ
ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಯ ಸಮರ್ಚಿತಸ್ಯ ಗೌರಿ ||
ತದನೇಕ್ಷಣಹೀನಜನ್ಮಹೀನಂ
ನರಕಾವಾಸನಿವಾಸಹೇತುಭೂತಂ ||೮೩||

ಹಾಗೆಯೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಧಾರಣೆಯೂ ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ಉಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಅವರು ಮರಣವಾದ ಕೂಡಲೇ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಇದು ಸತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಶಪಥ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ತ್ರಿಕಾಲಾಬಾಧಿತವಾದ ಸತ್ಯ. ||೮೧||

ನನ್ನ ಭಕ್ತನು ಪೂಜೆಮಾಡತಕ್ಕ ಲಿಂಗವು ಚಿಕ್ಕದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಪೂಜಿಸಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾರ್ಮದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರೂ, ಅಥವಾ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ||೮೨||

ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಸಂದರ್ಶಿಸಲೆಂದೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಲೋಚನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿವಾಗಿರುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಸಂದರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾರು ದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರ ಜನ್ಮವು ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಹೀನವಾದವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ

ಪರಮಂ ಖಲು ಕರ್ಣಭೂಷಣಂ

ಶಿವನಾಮಶ್ರವಣಂ ಮನೋಹರಂ ।

ತದಪಾರಸುಖಾವಹಂ ಸದಾ

ನ ಕೃತಂ ಯೇನ ಸ ಯಾತಿ ಯಾತನಾಂ

||೮೪||

ಕುಸುಮಾರ್ಚಿತಲಿಂಗಚಿಂತನಂ

ಮನಸಃ ಕೃತ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತಂ ತತಃ ।

ತದಪಾಸ್ಯ ವಸಂತಿ ದುರ್ಜನಾಃ

ಪ್ರಲಯಾಯ ಪ್ರಭವಂತಿ ಕೇವಲಂ

||೮೫||

ಕೃತ್ಯಂ ಲಿಂಗಸಮರ್ಚನಂ ಕರತಲಸ್ಯೇತಿ ಶ್ರುತಂ ತೇನ ಚೇತ್

ತನ್ನೈವಾಸಕ್ಯಬಾದರೇಣ ನ ಕೃತಂ ಯದ್ವಾ ಸಕೃತ್ತೇನ ಕಿಂ ।

ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಪಲಮಿತ್ಯತಃ ಸ ಪತತಿ ಜ್ವಾಲಾಕುಲವ್ಯಾಕುಲೇ

ಕುಂಭೀಪಾಕಜಪಾವಕೇ ಸ ಶುನಕೀಯೋನಿಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತ್ಯಸಿ

||೮೬||

ಆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವರ ನರಕವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ನರಕ ವಾಸವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ||೮೭||

ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಭೂಷಣವೆಂದರೆ ಶಿವನಾಮಶ್ರವಣವೇ ಸರಿ. ಮನೋಹರವೂ ಇಂಪೂ ಆಗಿರುವ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಕೇಳುವುದೇ ಕಿವಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ. ಅದರಿಂದಲೇ ಕಿವಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸುಖವುಂಟಾಗುವುದು. ಅಂಥ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ||೮೮||

ಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುವ ಭವ್ಯ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಮನಸಾ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ವೇದಗಳಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಮಂಗಳಕರವಾದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಯಾರು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವರೋ, ಆ ಪಾಪಿಗಳು ಕೇವಲ ನಾಶಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೮೯||

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೈಗಳು ಸೃಷ್ಟವಾಗಿರುವುವು. ಆ ಕೈಗಳಿಂದ ಸದಾ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದು ವೇದಗಳೂ ವಿಧಾನಮಾಡಿರುವುವು. ಇಂಥ ಕೈಗಳಿಂದ ಯಾರು ಪದೇಪದೇ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಲವೂ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಥ ಕೈಗಳಿಂದ ಯಾವ ಶುಭ ಫಲತಾನೆ ಉಂಟಾದೀತು? ಅದಕ್ಕೆ

ಉದ್ಭೃತ್ಯಾದ್ಯ ಭುಜದ್ವಯಂ ನಿಗದಿತಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಕೇವಲಂ
ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯತಯಾ ಶ್ರುತಂ ಶ್ರುತಿಶತ್ಯಸ್ತೇನೈವ ಮುಕ್ತಿಃ ಪರಾ ।
ತತ್ರ ಸ್ಯಾದಧಿಕಾರಿತಾಸಿ ಭಸಿತೇನೋದ್ಬೂಲನಂ ಸರ್ವದಾ
ತೇನೈವಾನುಲವಂ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರರಚನಾಭಾಲಾದಿಕೇ ಬಾಲಿಕೇ ||೮೭||

ಮನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೇನ ಕೇವಲಮುಮೇ ಪ್ರಾಣಪ್ರಯಾಣೇಸ್ಥಿತಂ
ಭಸ್ಮಾಂಗೇ ಕರಕಂಠಕರ್ಣಯುಗಲೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾ ಯದಿ ।
ಮುಕ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದನಸಾಯಿನೀ ಮಮ ಸಖಾ ತಸ್ಮಾನ್ಮದೀಯಂ ಧನಂ
ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯ ಸ ಏಷ ಕೇವಲಮಹಂ ಸತ್ಯಂ ತ್ರಿಸತ್ಯಂ ಶಿವೇ ||೮೮||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಶಿವಕಂಕರ
ಯಮ ಸಂಪಾದೇ ಗೌರೀ ಶಂಕರ ಸಂಪಾದ ವರ್ಣನೇ ಶಿವಧರ್ಮಾನು
ವರ್ಣನಂ ನಾಮ ದ್ವಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನಿಷ್ಟಫಲಗಳೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುವು. ಅಂಥ ಶಿವಪೂಜಾತ್ಯಾಗಿಯು
ಅಗ್ನಿ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಘೋರಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನಲ್ಲದೇ
ನಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ನಾಯಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ಮತ್ತೆ ಕುಂಭೀ
ಪಾಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು. ||೮೯||

ಇಂದು ಸತ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಶಪಥ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಸರ್ವಥಾ ಸತ್ಯಕರ್ತವ್ಯವು. ಶಿವಲಿಂಗಾ
ರ್ಚನೆಯೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದು ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಾರುತ್ತಿವೆ.
ಇಂಥ ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೈವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದು. ಯಾರು ಮೈಗೆಲ್ಲಾ
ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವರೋ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರರೇಖೆಯನ್ನು
ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೋ ಅವರೇ ಶೈವರು. ಅವರೇ ಈ ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯ
ವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು, ಪರಮಪದವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.
||೯೦||

ಯಾವನು ಪ್ರಾಣಪ್ರಯಾಣಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವನೋ, ಮತ್ತು ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ, ಕೈ, ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕಿವಿ
ಮುಂತಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ

ಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಂದೂ ನಾಶವಾಗದಿರುವ ಮುಕ್ತಿಯು
 ಲಭಿಸುವುದು. ಆತನೇ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನು. ಧನವೂ ಎಲ್ಲವೂ ಆತನೇ. ಆತನೇ ನಾನು,
 ನಾನೇ ಆತನು. ಹೀಗಿರುವೆನು. ಓ ಗಿರಿಜೆ ! ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಪರಮ
 ರಹಸ್ಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಎಂದು ಶಂಕರನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೇಳಿದ
 ನೆಂದು ಶಿವಕಿಂಕರರು ಯಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ||೮೮||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರನಾಮಕವಾದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ
 ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
 ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತ್ಥಂ ಸಾ ಗಿರಿರಾಜರಾಜತನಯಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮುಹುಶ್ಚಂಕರ
ವ್ಯಾಹಾರಾವ್ಯತಸಾಗರಾನ್ ಕರುಣಯಾ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಮೋದಾವಹಂ ।
ನತ್ವಾ ತತ್ಪದಪಂಕಜಂ ಕರತಲೇ ಧೃತ್ವಾಪಿ ಮತ್ಪಾಪಿ ಸಾ
ತತ್ತ್ವತ್ಯಂ ಪುನರೇವ ಸಸ್ಮಿತಮುಖಂ ಸ್ಮೀರಾನನಾ ಶಂಕರಂ ॥೧॥

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವ್ಯತವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಸುರಿಸುವನೋ
ಎಂಬಂತೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಆ ಮಾತುಗಳು ಸತ್ಯವೂ ಮಧುರವೂ
ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಪ್ರಾಯಮಾನವಾಗು
ತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವನ್ನು
ಹೊಂದಿದಳು. ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಏನನ್ನೋ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ
ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಣಕಮಲಗಳಿಗೆ ಎರಗಿ ಸುಖಾಸೀನನಾದ
ಶಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಹೀಗೆಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿಯು
ಹೇಳಿದನು. ॥೧॥

ಸ್ವಾಮಿನ್ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಹಾದೇವಾನುರಾಧೀಶ್ವರ
 ವ್ಯಾಹಾರಾನ್ವತಸಾರಪೂರರಚನಾ ಕರ್ಣಾವತಂಸಾಯತೇ ।
 ಅದ್ಯಾಪೂರ್ವಮಪೂರ್ವಯುಕ್ತಮಣಿಭಿರ್ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಪರಂ ಭೂಷಣಂ
 ಸಂಪೂರ್ಣಂ ಮನು ಕರ್ಣಯೋರ್ವಿರಚಿತಂ ತನ್ನೇ ಪರಂ ಭೂಷಣಂ ॥೨॥

ಶಂಭೋ ತಸ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಯಾಣಸಮಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ನರಣ್ಯೇ ಶುಭೇ
 ದೂರೇ ಶಂಕರಮಂದಿರಂ ರುಚಿಕರಂ ತಸ್ಮಾತ್ಕಿಲಾದ್ಯಾನಿಲಃ ।
 ಜಾತಸ್ತತ್ಕುಣಪಂ ಸ್ಪೃಶನ್ನು ಪಗತೋ ನೂನಂ ಸ ಧನ್ಯಸ್ತತಃ
 ತಸ್ಯೈವಂ ಯಮಯಾತನಾತ್ವನುಚಿತಾ ಮುಕ್ತಿಶ್ಚ ಸಂಭಾವಿತಾ ॥೩॥

ಓ ಸ್ವಾಮಿ! ನೀನು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಪರಮ ಚತುರನಲ್ಲವೇ. ನೀನು ರಸಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲದೇ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿ ಎಂದು ನಂಬಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿರುವೆ. ಇದೇ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಇಂದು ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಂತೆ ಆನಂದವುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವುವು. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಅವ್ಯುತಪ್ರವಾಹದ ಸಾರಾಂಶವಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಾತುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ ತರ್ಕಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದೇ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ರತ್ನಮಣಿಯಂತೆ ಇದ್ದಿತು. ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಇಂದು ಉತ್ತಮ ಭೂಷಣವನ್ನು ನೀನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿನಂತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ॥೨॥

ಲೋಕ ಶಂಕರನೇ! ನೀನು ಜೇಳಿದಂತೆ ಆ ಅಗ್ನಿನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವವನು. ಪಾಪಿಯೇ ನಿಜ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ಸುಯೋಗವೂ ದೊರಕಿರುತ್ತದೆ. ಏನೆಂದರೆ, ಆ ಪಾಪಿಯು ಯಾವ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಶಿವಾಲಯವಿದ್ದಿತು. ಅದು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿದ ಗಾಳಿಯು ಈ ಪಾಪಿಯ ಶವದಮೇಲೂ ಬೀಸಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಪುಣ್ಯಗಾಳಿಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಈತನೂ ಪವಿತ್ರನೂ ಪುಣ್ಯವಂತನೂ ಆಗಿಬಿಟ್ಟನಷ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಈತನು ಧನ್ಯನಾದಮೇಲೆ ಈತನಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಪುಣ್ಯಸಂಯೋಗ ಲಾಭದಿಂದ ಈತನು ನರಕಯಾತನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆಯಲ್ಲವೇ ? ॥೩॥

ವಾತೇನೈವ ಹಿ ತೇನ ನೀತಮನುಲಂ ತತ್ಪಾನನವ್ಯಾಹೃತಂ
ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ವವಭಸ್ಮ ತೇನ ಚ ತನುಸ್ತಸ್ಯಾತಿಪೂತಾ ತನುಃ |
ಯಸ್ಯೇಯಂ ಯಮಯಾತನಾ ಕಥಮಯಂ ಮುಕ್ತೋಽಸ್ತು ಕಾ ತಾನತಾ
ಹಾನಿಃ ಸ್ಯಾದಪರಾಧಿನಾಮನನಮಪ್ಯರ್ಥೇಂದುಮೌಳೇ ಸ್ಮೃತಂ ||೪||

ಯಸ್ಯಾಂಗೇ ದವಭಸ್ಮರೇಣುಪವನಸ್ತಂ ಪಾನನಂ ಮೇನಿರೇ
ವಾತಶ್ಚಂಕರಮಂದಿರಾದುಪಗತಃ ಪಾಪಾಪಹಾರೋದ್ಯತಃ |
ತೇನಾಪ್ಯನ್ವಿತ ಏನ ಸೋಽಯಮಧುನಾ ಮುಕ್ತೋಽಸ್ತು ಮಯ್ಯಸ್ತಿ ಚೇತ್
ಸ್ನೇಹಸ್ತೇ ಸ್ಮರಶಾಸಕಾಸಕ್ಯದಿದಂ ವಕ್ತವ್ಯಮಪ್ಯಸ್ತಿ ಕಿಂ ||೫||

ಗಾಳಿಯು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬೀಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ
ಉಂಟಾದ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ ತಂದು ಆ ಪಾಪಿಯ ಶವದಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ
ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಸ್ಮದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಲೇ ಈ ಪಾಪಿಯ ಶರೀರವು ಪವಿತ್ರವಾಗಿರು
ತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವನಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯು ಉಚಿತವಾಗಿರುವುದಿ
ಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕಾಪಾಡುವುದೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ
ರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಆ ನರಕದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕಾಪಾಡು.
ಅಥವಾ ಈ ಒಬ್ಬ ದುಃಖಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರೆ ಪ್ರಮಾದವೇನಿದೆ ? ||೪||

ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನ ಭಸ್ಮಸಂಪರ್ಕವುಳ್ಳ ವಾಯುವು ಯಾವಾತನ
ಶರೀರದಮೇಲೆ ಬೀಸಿರುವುದೋ, ಆತನನ್ನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೆಂದೇ ಹೇಳುವರು.
ಅಲ್ಲದೇ ಆ ಗಾಳಿಯು ಶಿವಮಂದಿರದ ಮೇಲೆಯೂ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ
ಸಂಪರ್ಕವಾದೊಡನೆಯೇ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯ
ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಈತನು ನರಕಯಾತನೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲು
ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಓ ಮನ್ಮಥಧ್ವಂಸಿಯೇ ! ನನಗೆ ಆತನು ಸಂಕಟಪಡುವು
ದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ
ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡು. ನಾನು ಕೇಳುವುದೊಂದೇ ಇದು. ಆ ಪಾಪಿ
ಯನ್ನು ನರಕದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕಾಪಾಡು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು
ನನಗಿಲ್ಲ. ||೫||

ದನಸಿತಭಸಿತಾಣುವ್ಯಾಪ್ತವಾತ್ಯಾ ವಿನೀತ
 ಭದಪತನಜಭೀತಿನ್ಯಾವೃತಾ ಭೂತಸಂಘಾಃ |
 ನಿಜತನುಮತಿಘೋರಾಂ ಕ್ಷುತ್ಪಿಸಾಸಾತಿದೂನಾಂ
 ಜಹುರತಿಮುದಿತಾಸ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ||೬||

ಸಿತಭಸಿತಕಣಾನಾಂ ಯಃ ಪ್ರಭಾವಸ್ಸ ವೇದ್ಯಃ
 ಕಥಮಪಿ ವದಿತೋ ನಾ ನಾಮರೈರ್ವಾ ಮಯಾ ವಾ |
 ಶಿವ ಸಿತಭಸಿತೇನೋದ್ಭೂತಸ್ತಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಂ
 ಸ್ತುತಮಪಿ ನಿಗಮಾಂತ್ಯೆಷ್ಟಾರ್ಯತೇ ನ ತ್ವಯಾ ಕಿಂ ||೭-೮||

ಭೂತಪ್ರೇತಪಿಶಾಚಘಾತುಕತಯಾ ಜ್ಞಾತಾ ವಿಭೂತಿತ್ವಯಾ
 ಸಾ ಸಂಸಾರಪಿಶಾಚನಾಶಕತಯಾ ಜ್ಞಾತಾ ನ ಕಿಂ ಶಂಕರ |

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ ವಾಯು ಸಂಸರ್ಗದಿಂದಲೂ, ಅದೇ ವಾಯುವು ಮೇಲೆ ತಂದುಹಾಕಿದ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನ ಭಸ್ಮ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದೂದ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ, ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ದುಃಖ ಪೂರ್ಣವಾದ ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನ ಭಸ್ಮದಿಂದಲೇ ಅವುಗಳ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾದವು. ಅದರಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಘೋರ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ ಈತನೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೇ ಆಗಿರುವನಷ್ಟೆ. ||೬||

ಆ ಧನಕವಾದ ಭಸ್ಮಧೂಳಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲು ವೇದಕ್ಕೇ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ತದಿತರರಾದ ದೇವಗಣಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ನಾನಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ನಮ್ಮಿಂದ ಆ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲೂ ಸಹ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೇದಾಂತಗಳು ಆ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅನೇಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆ ತತ್ತ್ವರಹಸ್ಯವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನೇ ಆಗಿರುತ್ತೀಯಷ್ಟೆ! ||೭-೮||

ವಿಭೂತಿಯು ಮಹಾಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಅದು ತನ್ನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಿಂದ ಸಕಲ ಭೂತಪ್ರೇತಪಿಶಾಚಗಳನ್ನೂ ಓಡಿಸಿ ನಾಶಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಅದೇ ವಿಭೂತಿಯು ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಪಿಶಾಚವನ್ನು ನಾಶಮಾಡ

ತದ್ವಾತೇನ ವಿಧೂತಸಾತಕಕುಲಾಸ್ತೇ ಕಾಲಕಾಲಾಭುನಾ
ಸರ್ದೇಷಾಮಪಿ ಪಾವನಾಸ್ಸುರಸರಿವ್ವಾತಾನ್ ಪುನಂತೈವ ತೇ ||೯||

ಹರ ಜಾತು ನ ಜಾಯತೇ ನರಃ
ಸ್ತುರಣೇನಾಪಿ ವಿಭೂತಿಧಾರಿಣಃ ||
ದವಭೂತಿರಜಃಪ್ರಸಾರಜಃ
ಪವನಃ ಪಾವಯತೀತಿ ನಾದ್ಭುತಂ ||೧೦||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಠಃ ಪರಮಾದರಾತ್ |
ಹರೋಽಪಿ ಪ್ರೇರಯಾಮಾಸ ತಮಾನೇತುಂ ಸ್ವಕಿಂಕರಾನ್ ||೧೧||

ಲಾರದೇ! ಈ ಸಂಸಾರಬಂಧನವನ್ನೂ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಲಾರದೇ ? ಈ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೀನು ಅರಿಯೆಯಾ ? ಆ ಭಸ್ಮಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಲು ನಾಮಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಸ್ಮಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಥವಾ ಅದರ ಗಾಳಿಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಜನರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪವಿತ್ರರಾಗಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಸ್ವತಃ ಪವಿತ್ರಳಾದ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಸ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪಾರವಾದುದು. ||೯||

ಕೇವಲ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರೇ ಮನುಷ್ಯನು ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಅದೇ ಭಸ್ಮವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗಾಳಿಯು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ ? ಇದು ಯಥಾರ್ಥವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮನುಷ್ಯನೂ ಅಂಥ ಭಸ್ಮಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನನ್ನು ಆ ನರಕಯಾತನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಾಪಾಡು.” ||೧೦||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆದರದಿಂದ, ಕೂಡಲೇ ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ತನ್ನ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ||೧೧||

ನಂದಿಕೇಶಂ ಚ ಭೃಂಗೀಶಂ ರಿಟಿಂ ಚಾಹೂಯ ಸಾದರಂ ।

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಸನ್ನವದನೋ ಹರೋ ಗೌರೀಮನೋಹರಃ ||೧೨||

ಪಶ್ಯ ಪಶ್ಯ ಸ ಭೂಪಾಲೋ ನೀಯತೇ ಯಮುಕಿಂಕರೈಃ ।

ಪಾತಿತೋ ವಹ್ನಿ ಕುಂಡೇಷು ಕಶಾಘಾತಾತಿಪೀಡಿತಃ ||೧೩||

ತೇನ ಯದ್ಯಪಿ ಪಾಪಾನಿ ಕೃತಾನ್ಯೇವ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ।

ತಥಾಪಿ ತಸ್ಯ ಪಾಪಾನಿ ನಷ್ಟಾನಿ ದವಭಸ್ಮನಾ ||೧೪||

ಅತಸ್ತಸ್ಯ ನಿವಾಸೋಽಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ತತಃಪರಂ ।

ಸ ಪುನರ್ಭೂಪತಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಲಿಂಗಾರ್ಚನರತೋ ಭವೇತ್ ||೧೫||

ಗೌರೀವಲ್ಲಭನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ರಿಟಿ, ಮುಂತಾದ ಗಣ ದೂತರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತನು. ||೧೨||

“ನೋಡಿರಿ! ಇದೋ ಈ ಯಮುದೂತರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈತನನ್ನು ಅಗ್ನಿನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರಲ್ಲದೇ ಮೇಲಿಂದ ಚಾಟಿಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆತನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನೀವು ಹೋಗಿ ಬಿಡಿಸಿರಿ. ||೧೩||

ಯದ್ಯಪಿ ಆ ರಾಜನು ಪದೇಪದೇ ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಪಾಪವು ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ವಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ದವಭಸ್ಮ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ದವಭಸ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಪನಾಶ ಕತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ||೧೪||

ಆತನು ದವಭಸ್ಮದಿಂದ ಪೂತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುವನು. ಪುನಃ ಆತನು ರಾಜನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಆರ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವನು. ||೧೫||

ಸ ಮೋಚನೀಯೋ ಯತ್ನೇನ ಯಮೋತಿಕುಪಿತೋಽಧುನಾ |
ಸ ಸಾಂತ್ವನೀಯೋ ಯತ್ನೇನ ಮದಾಜ್ಞಾವಚಸ್ತೈರ್ಮುಹುಃ ||೧೬||

ದವಭಸ್ಮಾನ್ತಯೋ ವೃತ್ತಸ್ತಸ್ಯೈವ ಮರಣೋತ್ತರಂ |
ಇತಿ ತತ್ಸಾಂತ್ವನಂ ಯುಕ್ತಮನ್ಯಥಾ ಕುಪಿತೋ ಭವೇತ್ ||೧೭||

ಇತ್ಯುಕ್ತಮಿಾಶ್ವರೇಣೇತಿ ತೈರುಕ್ತಾ ವಯಮಾದರಾತ್ |
ಅತಸ್ಸವಾಗತಾ ಏವ ವಯಮಪ್ಯಾದರಾದಿಹ ||೧೮||

ಇತಿ ಶಂಕರದೂತದೂತನಾಕೈಃ
ಸ ಯಮಸ್ತಾವದತೀವ ಹೃಷ್ಯಚಿತ್ತಃ

ಆತನು ಮಹಾಪಾಪಿ ಎಂದು ಆತನ ಮೇಲೆ ಯಮನು ಅತ್ಯಂತ ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾ ಘೋರವಾದ ಯಾತನೆಯ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಯಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಈರಿತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನರಕದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿರಿ. ||೧೬||

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಮನಿಗೆ ಮಹಾ ಕೋಪವಿರುತ್ತದೆ. ಆತನು ಮತ್ತೇ ನನ್ನ ಹೇಳಿದರೂ ಲಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಪಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಕೈ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿಯುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಆ ದವಭಸ್ಮ ಸಂಪರ್ಕದ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ವಾಪಿಯ ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದವ ಭಸ್ಮವು ಆತನ ಮೈಮೇಲೆ ಇದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿರಿ. ಅನ್ಯಥಾ ಯಮನು ಮತ್ತೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವನು. ||೧೭||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಯಮನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ” ಹೀಗೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಲು ನಾವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದೆವು, ಎಂದು ಆ ದೂತರು ಕೂಡಲೇ ಯಮನ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಈರಿತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ||೧೮||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ಈ ರೀತಿಯಾದ ಶಿವದೂತನಾದ ನಂದೀಶ್ವರನ ದೂತರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಯಮನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಯಾತನೆ

ತಮುಪಾಯನಕಲ್ಪನೈಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಠಂ

ಸ ಚಕಾರ ಪ್ರಯತೋ ನೃಪಂ ನೃಪ

||೧೯||

ಶಿವಾಜ್ಞಾವಚನೈಃ ಕಾಲಸ್ಸಸಂತುಷ್ಟಸ್ತದಾ ನೃಪಂ ।

ರತ್ನಾಸನಸ್ಥಂ ಕೃತ್ವಾಶು ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಸಾದರಂ

||೨೦||

ತತಃ ಪ್ರಾಹಾತಿಸಂಕೋಷಾಚ್ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ಸ ವಿಸ್ಥಿತಃ ।

ನಂದಿಕೇಶ್ವರದೂತೇಷು ಶೃಣ್ವತ್ಸೇವ ನೃಪೋತ್ತಮ

||೨೧||

|| ಯಮ ಉವಾಚ ||

ಕರುಣಾರಸಸಾರಸಾಗರೋ ಹರ ಏವೈಷ ಮುಹುಃಸ್ಮೃತಾ ಶ್ರುತಿಃ ।

ಅತ ಏವ ಹಿ ತಸ್ಯ ಸಾ ದಯಾಪ್ಯತಿವೀನೇಷ್ಟಪರಾಧಸಿಂಧುಷು ||೨೨||

ಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅನೇಕ ಕೈಗಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಚರಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದನು. ||೧೯||

ಶಿವದೂತರು ಬಂದು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಯಮನಿಗೆ ಆ ರಾಜನಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳು ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಬಂದುವು. ದವಭಸ್ತದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆತನ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಯಾತನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಆದರಿಸಿದನು. ||೨೦||

ಹಾಗೆಯೇ ಯಮನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನೇ ಮೊದಲಾದ ದೂತರು ಇದ್ದರು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ||೨೧||

“ಆಹಾ, ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಕರುಣಾಳುಗಳು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ಯಾರೂ ಅಂತಹವರು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಇಂದು ಈ ಪಾಪಸಾಗರ ದಂತಿರುವ ರಾಜನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದೀನನೆಂದು ದಯೆ ತೋರಿಸಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವೇದಗಳು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ದಯಾಳು ಎಂದು ಬಹುಧಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತವೆ. ||೨೨||

ಮಹೇಶ ಕರುಣಾರಸಪ್ರಸರಮಾತ್ರಮೇವ ಕ್ಷಣಂ
 ಭವಿಷ್ಯತಿ ಯದಾ ತದಾ ಸಕಲಶೋಕನಾಶಃ ಕ್ಷಣಾತ್ |
 ಅಪಾರಕರುಣಾನಿಧಿಸ್ತ್ರಿದಶವರ್ಗವಂದ್ಯಶ್ಶಿವಃ
 ಸ ಏವ ಗತಿರಿತ್ಯಹಂ ದಿವಸಯಾಪನಂ ಮನ್ಮಹೇ ||೨೩||

ಅಹಂ ತಾವದ್ಧನ್ಯಸ್ಸಕಲಸುರವರ್ಗೇಷ್ಟಪಿ ಗಣಾಃ
 ಕ್ಷಣಂ ವಾ ಮನ್ನಾಮವ್ಯವಹರಣಯೋಗ್ಯಂ ಕಥಮಪಿ |
 ಮಹಾದೇವಸ್ಯಾಸೀದಿದಮನುತಿಪುಣ್ಯೈರಿತಿ ಮತಿಃ
 ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಸಾ ಗೌರಿಕರಕಮಲಲೀಲಾ ಸುಕಲಿತಾ ||೨೪||

ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಾಭ್ಯುದಯಸಮಯೋಽಯಂ ಮಮ ಯತೋ
 ಮಹಾದೇವೋ ದೇವಃ ಪ್ರಮಥಗಣವ್ಯಂದಾರಕಗಣೈಃ |

ಯಾವಾಗ ಆ ಶಂಕರನ ಕರುಣಾರಸ ಲೇಶವಾದರೂ ಯಾವಾತನ ಮೇಲೆ
 ಹರಿಯುವುದೋ, ಆ ಕೂಡಲೇ ಆತನ ಸಕಲ ಶೋಕಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು-
 ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಪಾರಕರುಣಾನಿಧಿ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ದೇವತೆ
 ಗಳು ಸದಾ ಆತನನ್ನು ವಂದಿಸುವರು. ಅಂಥ ಆ ಶಂಕರನೇ ನಮಗೂ ಗತಿ. ಹೀಗೆಂ-
 ತಲೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ನಾನು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದೇ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
 ಪಡೆಯಲು ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯವೆಂದೂ ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ||೨೩||

ಇಂದು ನಾನೇ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಧನ್ಯನೆನಿಸಿದೆನು. ನನ್ನ
 ಹೆಸರು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂದು ಕೇಳಿಬಂದದ್ದರಿಂದ ನಾನೇ ಕೃತ
 ಕೃತ್ಯನು. ನನ್ನ ನಾಮಧೇಯವು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ, ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ
 ಆ ಶಂಕರನ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲಾ! ಇದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಭಾಗ್ಯ
 ವಂತನು! ನನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಆ ಮಹಾದೇವನು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ
 ಕೊಂಡನು. ಆ ಪಾರ್ವತೀಲೋಲನು ಸದಾ ನಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವು
 ದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ||೨೪||

ನನಗೆ ಇಂದೇ ಇಂಥ ಆನಂದವು ಲಭಿಸಿದುದು. ನನಗೆ ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮಾ
 ನಂದವೇ ದೊರಕಿದಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಶಂಕರನು ವಾಚಾಮು-
 ಗೋಚರನು. ಆತನನ್ನು ನೋಡುವುದು ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೇವತೆ

ನ ದೃಷ್ಟೋ ವೇದಾಂತೈರಪಿ ಗಿರಿಜಯಾ ಸಾಕಮಸಕ್ಯತ್
ಮದೀಯಾ ವಾರ್ತಾಭೂದಮಿತದಯಯಾ ಕೇವಲಮಹೋ ||೨೫||

ಅಹಂ ತಾವದ್ಗೋರಿರಮುಣಚರಣಾಂಭೋಜರಜಃ
ಪ್ರಭಾವಜ್ಞಸ್ತಜ್ಞಪ್ರವರವರವಾರ್ತಾಸು ಚತುರಃ |
ಹರೋ ಧೀರೋ ವೀರಃ ಖಲು ಕರುಣಯಾ ಮಯ್ಯಪಿ ಮುಹುಃ
ದಯಾಪೂರವ್ಯಾಪ್ತೇ ವಿತರತಿ ಮುದಾ ಮಾನುಕಮಿತಿ ||೨೬||

ಮಹಾದೇವಸ್ಯಾಹಂ ಹಿತಕರವದತ್ತೇನ ವಿದಿತೋ
ಶಿವೇ ಭಕ್ತಿಃ ಶ್ರದ್ಧಾಪೈನವರತಮಸ್ಯಾಸ್ತು ನಿಯತಾ |
ತಯಾ ಮುಕ್ತಿರ್ಭಾಗ್ಯಂ ಸಕಲಜನವಂದ್ಯತ್ವಮಪಿ ಮೇ
ಭವಿಷ್ಯತ್ಕೇವೇತಿ ಪ್ರಮಿತಿರಭವತ್ಸಾ ಶಿವಕೃಪಾ ||೨೭||

ಗಳಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವೇ. ವೇದಾಂತಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅತನು ಅಗೋಚರನಾಗಿರುವನು. ಅಂಥ ದೇವತಾನಾಮಾಭಿಮಾನು ತನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಮಹಾದೇವಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಅಂದಮೇಲೆ ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತಿ ಉಂಟೆ? ಅಹೋ ಭಾಗ್ಯ. ||೨೫||

ಆ ಗಿರಿಜಾರಮುಣನ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಆ ಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನೆಯು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ದಯೆಯೇ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಅತನು ಧೀರನು, ಗಂಭೀರನು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಮತೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟೊಂದು ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ ||೨೬||

ನಾನು ಸದಾ ಉಚಿತಕಾರಿ ಎಂದೂ, ಸತ್ಯವಾದಿ ಎಂತಲೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಆದರೂ ಮತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿ. ಆ ಭಕ್ತಿಯೊಂದಿದ್ದರೇ ಸಾಕು. ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಧೀನವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಆ ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಭಾಗ್ಯಗಳೂ, ಸಕಲ ಜನ ವಂದ್ಯತ್ವವೂ, ಅಲ್ಲದೇ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವೂ ಲಭಿಸುವುದು. ಇದೇ ನನ್ನ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ. ||೨೭||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಣಾಸ್ಸಂತುಷ್ಟಮಾನಸಾಃ |

ತಂ ನೀತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಂ ಪ್ರಾಪ್ತುರ್ಯಮಸಮಾರ್ಚಿತಾಃ ||೨೮||

ತಮಾಗತಂ ವಿಧಿದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಗಣಾನೀತಂ ಗಣಾನಪಿ |

ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವಿಧಿವತ್ಸಂತೋಷಂ ಜನಯನ್ಮುಧಾ ||೨೯||

ತತಃಪರಂ ಗಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ಶಿವಲೋಕಂ ಯಯುರ್ಮುಧಾ |

ಸ ಭೂಪತಿಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಬಹುಕಾಲಂ ಸ್ಥಿತೋ ನೃಪ ||೩೦||

ತತಃಪರಮವಾಸಾಯಂ ದಿವ್ಯಂ ದೇಹಮುಪಾಶ್ರಿತಃ |

ರೇವಾತೀರಂ ಬಾಲದೇಹೋ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಸಂಯುತಃ ||೩೧||

ತತ್ರ ರೇವಾಜಲೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಭಸ್ಮನೋದ್ಘಾಲ್ಯ ಭಕ್ತಿತಃ |

ಸ್ವಾಂಗಾನ್ಯುನ್ಮೀಲ್ಯ ನಯನೇ ದದರ್ಶ ವಿಪುಲಾಂ ನದೀಂ ||೩೨||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಯಮನು ಆ ಶಿವದೂತರನ್ನೂ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಆತನ ಉಪಚಾರದಿಂದಲೂ ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವದೂತರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಅನಂತರ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಆತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು. ||೨೮||

ಆ ರಾಜನೊಡನೆ ಶಿವದೂತರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಅವರನ್ನು ಕಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತುಷ್ಟಿಯಾಗುವಂತೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ||೨೯||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಮಾಡಿದ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶಿವದೂತರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ರಾಜನು ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾಲದ ವರೆಗೂ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ||೩೦||

ಹೀಗೆ ಆ ರಾಜನು ದಿವ್ಯದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಪರೈತ ವಾಸಿಸಿದ ಅನಂತರ, ರೂಪಲಾವಣ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಬಾಲ್ಯವಯಸ್ಸಿನಾಗಿಯೂ ರೇವಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದನು. ||೩೧||

ಒಂದು ದಿನ ಆತನು ನರ್ಮದಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿವಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ

ತತಃ ಪ್ರಾಹ ಸ ಬಾಲೋಽಪಿ ಪ್ರಾಹಾತಿಚತುರಂ ವಚಃ |

ಯದ್ವಚಃ ಶ್ರವಣಾದೇವ ಮುಕ್ತಿಃ ಕರತಲಸ್ಥಿತಾ ||೩೩||

|| ಬಾಲ ಉವಾಚ ||

ನರ್ಮದೇ ಶರ್ಮದೇ ಸಾಹಿ ಶಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ಮನೋಹರಂ |

ಹರಸ್ಯಾಪ್ಯನುನಾರಂ ತೇ ವಿಲೋಕನಮಹೋತ್ಸವಃ ||೩೪||

ತೀರಜಾಸ್ತರವೋಽಪ್ಯಂಬ ಲಿಂಗರೂಪಾಸ್ತವಾಮಲೇ |

ಚರಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಾಸ್ತೇ ವಿಚರಂತಿ ನರಾ ಅಪಿ ||೩೫||

ಅಚಲಂ ಯಚ್ಚಲಂ ತೀರೇ ನೀರೇ ವಾ ತವ ನರ್ಮದೇ |

ತತ್ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ ದೃಶ್ಯತೇ ಸಾಪನಾಶನಂ ||೩೬||

ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೋಡಲು ಅದೇ ನದಿಯೇ ಆತನಿಗೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ||೩೭||

ಅನಂತರ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತನಾದ ಆ ಬಾಲಕನು ಹೀಗೆ ನರ್ಮದೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಆ ಸ್ತುತಿವಚನಗಳು ಅತ್ಯಂತಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುವಲ್ಲದೇ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ಅಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಸ್ವಾಧೀನವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ||೩೮||

ಓ ತಾಯಿ, ನರ್ಮದೆಯೇ, ನೀನೇ ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರದಾನಮಾಡತಕ್ಕವಳು. ದೀನನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರ ಸ್ವರೂಪಗಳಾದ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ಲಭಿಸಿತು. ಈ ಒಂದೊಂದೂ ಲಿಂಗವೂ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೩೯||

ಓ ತಾಯಿ, ನೀನು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ತೀರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಮರಗಳೂ ಸಹ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಜನರೂ ಸಹ ಜಂಗಮರೆನಿಸಿ ಶಿವಾಭೇದವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರು. ||೪೦||

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಽಪಿ ಲಿಂಗಾನಿ ತವ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಕೋಟಿಶಃ ।

ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ತೇಷು ಲಿಂಗೇಷು ಕ್ರಿಯತೇ ಶಂಕರಾರ್ಚನಂ ||೩೭||

ಶಕ್ತಿರತ್ಯದ್ಭುತಾ ದೃಷ್ಟಾ ತವ ಲಿಂಗೇ ಶಿವಾತ್ಮಕೇ ।

ಯಲ್ಲಿಂಗದರ್ಶನಾದೇವ ಮುಚ್ಯತೇ ಪಾಪಕೋಟಿಭಿಃ ||೩೮||

ನರ್ಮದಾತೀರತರವಃ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಶಿವಮಂದಿರಂ ।

ಗಣಾಸ್ತತ್ಪೂಜನೋದ್ಯುಕ್ತಾಸ್ಸರ್ವದಾ ಖಲು ನರ್ಮದೇ ||೩೯||

ಅತಃಪರಮಹಂ ತೀರೇ ತವೈವ ಹಿ ನಿರಂತರಂ ।

ವಸಾಮಿ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯಂ ತೇನ ವಾ ತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ||೪೦||

ಓ ನರ್ಮದೆಯೇ, ನಿನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾನರಜಂಗಮವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಾಪನಾಶಕಗಳಾದ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಗಳಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ. ||೩೭||

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು (ರೇವಾಲಿಂಗ) ನೋಡಿದ್ದೆನು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಲಿಂಗಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನೇ ಆಯತನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿತ್ಯವೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ||೩೮||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಲಿಂಗವು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ಅದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದು. ಆ ಲಿಂಗದ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಜನರ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಅಂದಮೇಲೆ ಆ ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ತರವಾದುದು ? ||೩೯||

ಎಲಾ ನರ್ಮದೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲಿ ? ನಿನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುವು. ಅವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಸನ್ನಿಧಿಗೇ ಹೋಗತಕ್ಕವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶಿವಗಣಗಳೂ ಸಹ ಅವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು. ||೪೦||

ನಿನ್ನ ತೀರವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಾನೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಾಸದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಆ ಪರಶಿವನ ಸಾಯುಜ್ಯವು ದೊರೆಯುವುದು. ||೪೦||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನರ್ಮದಾಲಿಂಗೇ ತಜ್ಜಲೈರ್ವಿಮಲೈರಪಿ ।

ಅಭಿಷಿಚ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಚ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥೪೧॥

ತತ್ತೀರಬಿಲ್ವಪತ್ರಾಣಿ ನವಾನಿ ವಿಮಲಾನ್ಯಪಿ ।

ಪ್ರಪ್ತಪನ್ನೇನ ಬಹುಧಾ ಚಚಾರ ಸ ಶನೈಶ್ಯನೈಃ ॥೪೨॥

ತತ್ತೀರವಾಸಿನಸ್ಸರ್ವೇ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಾಲಕಂ ಮುಹುಃ ।

ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಸಂಪನ್ನಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಪುನಃಪುನಃ ॥೪೩॥

ತತಸ್ತತ್ತೀರನಗರೇ ಚಿತ್ರಕೇತುರಿತಿ ಶ್ರುತಃ ।

ತಸ್ಮೈ ನಿರೇದಯಾಮಾಸುರ್ಬಾಲವೃತ್ತಾಂತಮಾಸ್ತಿಕಾಃ ॥೪೪॥

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷಾ ಏವ ವಿನಯಾನತಕಂಧರಾಃ ।

ಕೈತಾಂ ಜಲಿಪುಟಾಸ್ತಜ್ಞಾಶ್ಶಿವಭಕ್ತಿಪರಾಯಣಾಃ ॥೪೫॥

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಬಾಲಕನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಸಿದನು. ನಿತ್ಯವೂ ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ನಿರ್ಮಲೋದಕದಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ॥೪೧॥

ಅದೇ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಬಿಲ್ವದಳಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ತಂದು, ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಲೇ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದನು. ॥೪೨॥

ಆ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಬಾಲಕನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಶಿವಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನೂ, ನೋಡಿನೋಡಿ ಅನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೇ ಪುನಃಪುನಃ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ತನಕಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ॥೪೩॥

ಅದೇ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಗರವಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕೇತುವೆಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜನ ಆಸ್ತಿಕರು ಹೋಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ॥೪೪॥

ಆಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆ ರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ವಿಚಾರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸುಕ

ರಾಜನ್ ತ್ಯದ್ಭುತಂ ದೃಷ್ಟಂ ರೇವಾತೀರೇ ಮನೋಹರೇ ।

ಪುರಾ ನ ದೃಷ್ಟಮಸ್ಮಾಭಿಸ್ತದ್ಭುತಂ ವಿಸ್ಮಯಾವಹಂ ||೪೬||

|| ಪ್ರಥಾನಾ ಉಚುಃ ||

ರಾಜನ್ ಬಾಲೋತಿವಿಮಲಸ್ಸುಜಾತಃ ಸ್ತ್ರಾಯತಃ ಪ್ರಿಯಃ ।

ನೇತ್ರಯೋಸ್ತಸ್ಯ ಮಾತಾ ನಾ ಪಿತಾ ನಾ ನೈನ ದೃಶ್ಯತೇ ||೪೭||

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಸಂಕಾಶೋ ಮನ್ಮಥಾಪರವಿಗ್ರಹಃ ।

ಯಾದೃಶಂ ತಸ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಂ ತಾದೃಶಂ ದೃಷ್ಟಮೇವ ನ ||೪೮||

ವಿಶಾಲನೇತ್ರಕಮಲಸ್ತಪಾದಕಮಲಶ್ರಿಯಾ ।

ತಿರಸ್ಕರೋತಿ ಕಮಲಾನ್ಕಾರಕ್ತಾನಿ ನೃಪೋತ್ತಮ ||೪೯||

ರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ ಯನ್ನು ಮೀರದೆ ವಿನಯದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ||೪೫||

“ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ! ಕೇಳು ಕೇಳು. ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಂಗತಿ ಇದೆ. ರೇವಾ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಅಶ್ವರ್ಯಕರ ವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ||೪೬||

ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಆ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರನಾದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ನಿದ್ದಾನೆ. ನೋಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆತನ ತಾಯಿಯಾಗಲಿ ತಂದೆಯಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ||೪೭||

ಆ ಬಾಲಕನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬಾಲ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ತೋರು ತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಆತನ ತೇಜಸ್ಸು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಖರವಾಗಿದೆ. ಆತನಿರುವಷ್ಟು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ||೪೮||

ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಮಲದಂತೆ ಸುಂದರಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾಲುಗಳು ತಾವರೆ ಯಂತೆ ಕೋಮಲಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಅರುಣ ವರ್ಣದಿಂದ ಉಜ್ವಲವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಸಹ ತಿರಸ್ಕರಿಸು ವಂತಿದೆ. ||೪೯||

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪ್ರಕ್ರಮೇಣ ಸ್ವಲತೈವ ಸ ಯದ್ಯಪಿ ।

ತಥಾಪಿ ಕುರುತೇ ರಾಜನ್ ಸ ಲಿಂಗಾನಾಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ||೫೦||

ನೃತ್ಯಗ್ರೇ ಸ ಲಿಂಗಾನಾಂ ಕರಸಂಪುಟಘಾತನೈಃ ।

ಸ್ನೇಹಧಾರಾಪರಿಕ್ರಾಂತಶರೀರಮಪಿ ವಿಸ್ಮರನ್ ||೫೧||

ಕ್ಷಣಂ ನಿಮಿಲ್ಮ ನಯನೇ ಕರೋತಿ ಧ್ಯಾನಮಾದರಾತ್ ।

ಪಶ್ಚಾದಾಶ್ಚರ್ಯಸಂಯುಕ್ತಃ ಪುನರ್ಲಿಂಗಾನಿ ಬಾಲಕಃ ||೫೨||

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನಯಸ್ಸರ್ವೇ ರೇವಾತೀರೇ ನಿವಾಸಿನಃ ।

ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಸಂಪನ್ನಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಪರಿವೃತ್ಯ ತಂ ||೫೩||

ತೇ ತಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮುನಯಃ ಸ್ವ ಬಾಲಸ್ತಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ ।

ಸ ಚಾನಿಮಿಷಯಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೀರ್ಘೇ ಲಿಂಗಾನಿ ಪಶ್ಯತಿ ||೫೪||

ಆ ಬಾಲಕನು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವನಾದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಮಧ್ಯಮಧ್ಯೆ ನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಡರುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಆತನು ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ||೫೦||

ಆ ಬಾಲಕನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆತನ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಆಯಾನದಿಂದ ಬೆವರುವುದು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವನು. ಲಿಂಗದೆದುರಿನಲ್ಲಿ ತಾಳಹಾಕುತ್ತಾ ನಾಟ್ಯವಾಡುವನು. ||೫೧||

ಪುನಃ ಆ ಬಾಲಕನು ವಿಸ್ಮಯಾನಂದಾದಿಗಳಿಂದ ಪುಲಕಿತನಾಗಿ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸುವನು. ||೫೨||

ಇಂಥ ಅದ್ಭುತಸ್ವಭಾವದ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ನದೀತೀರ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಆತನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಆತನ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ||೫೩||

ಈರೀತಿ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಾಲಕನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಬಾಲಕನು ಅವರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು

ಉದಹಾರ್ಯೋಽಸಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಜಲಕುಂಭಾನ್ವಿಹಾಯ ತೇ ।

ಗೋಪಾಲಾ ಅಸಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಗೋಭಿಸ್ಸಹ ವಿಶೇಷತಃ ||೫೫||

ಮಧುರಂ ಶಿವನಾಮಾನಿ ಸ ಗಾಯತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ಗಂಧರ್ವಗಾನವಿದ್ಯಾಯಾಂ ನಿಪುಣಃ ಪ್ರಾಯಶಸ್ಸ ತು ||೫೬||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ವಿಸ್ತಿತಮಾನಸಃ ।

ತದ್ವರ್ತನಾಯ ತ್ವರಯಾ ನಿರ್ಗತೋ ವಾಜಿನಾಹನಃ ||೫೭||

ಬಾಲಕಾಲೋಕನಂ ಕರ್ತುಂ ಭೂಪತಿಸ್ತ್ವರಯಾ ಗತಃ ।

ರೇವಾತೀರಂ ತದಾ ತಾವದ್ಗತಿಭೇದೋಽಸಿ ವಾಜಿನಾಂ ||೫೮||

ನ ಜ್ಞಾತಸ್ತ್ವರಯಾ ತಸ್ಯ ಗಮನೋತ್ಕಂಠಯಾ ನೃಪ ।

ತುರಂಗಕೋಟಿಘಟಿತೋ ಮತ್ತಮಾತಂಗಳೋಟಿಭಿಃ ||೫೯||

ಕೇವಲ ಧೀರವಾದ ನೋಟದಿಂದ ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ಸಹ ಮುಚ್ಚದೇ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ||೫೪||

ಆ ನದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಹೋದವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಹ ಮರೆತು, ನೀರಿನ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಆತ ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಗೋಪಾಲರಂತೂ ಆತನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಹಸುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ||೫೫||

ಆ ಬಾಲಕನು ಬಹುಶಃ ಗಂಧರ್ವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅತ್ಯಂತ ನಿಪುಣನ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪದೇಪದೇ ಆತನು ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರಧ್ವನಿಯಿಂದ ರಾಗತಾಲಲಯ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಹಾಡುತ್ತಾನೆ.” ||೫೬||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಲು, ರಾಜನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾಯಿತು. ಆ ಕೂಡಲೇ ರಾಜನೂ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲ ದಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟನು. ||೫೭||

ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೋಡಿಯೇನು ! ಎನ್ನುವ ಆತುರ ಉಂಟಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕುದುರೆಯು ಎಷ್ಟು ಓಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆತನಿಗೆ ನಿಧಾನ

ಸಂವೃತೋ ಭೂಪತಿ ಸ್ತ್ರೀವ್ರಂ ರೇವಾತೀರಂ ಉಪಾಯಯೌ |

ತತೋ ದೂರಾತ್ಸ ರಾಜಾಪಿ ಮುನಿವೃಂದಾನಿ ಕೋಟಿಶಃ ||೬೦||

ಉಪಯುಕ್ತಪರಿಸಂಕ್ರಾಂತಶರೀರಾಣಿ ವಿಲೋಕಯನ್ |

ಅನಂದಾಶ್ರುಸಮಾಕೀರ್ಣಸ್ತುರಂಗಾದವತೀರ್ಯ ಸಃ ||೬೧||

ಯಯೌ ಪ್ರಧಾನಸಂವೀತಸ್ಸನಕಾದ್ಯೈಸ್ಸಮಾವೃತಃ |

ಬಾಲಸ್ಯ ನಿಕಟೇ ಗತ್ವಾ ಸ ರಾಜಾ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಪರಂ ||೬೨||

ಮಂದಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇಕ್ಯತ್ಯ ದಂಡವತ್ಪ್ರಣತೋ ಮುಹುಃ |

ತತಸ್ಸರ್ವೇ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಬಾಲಕಂ ವಿಸ್ಮಯಾವಹಂ ||೬೩||

ಸ್ಥಿತಾಸ್ಸರ್ವೇಽಪಿ ಪರಿತಸ್ತತ್ರ ಚಿತ್ರಾರ್ಪಿತಾ ಇವ |

ಸ ನ ಪಶ್ಯತಿ ರಾಜಾನಂ ನ ಪ್ರಧಾನಾನ್ಮುನೀಶ್ವರಾನ್ ||೬೪||

ವಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆತನು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಟೊಡನೆಯೇ ಅನೇಕ ಕುದುರೆಗಳೂ ಆನೆಗಳೂ ಆತನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೊರಟವು. ||೫೮-೫೯||

ಹಾಗೆ ರಾಜನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ರೇವಾನದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನು ದೂರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಋಷಿಗಳ ಗುಂಪು ಕಾಣಿಸಿತು. ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರಂತೆ ಒತ್ತಾಗಿ ಗುಂಪುಕೂಡಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದಲೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಆ ತೀರಕ್ಕೆ ತಲಪಿದನು. ||೬೦||

ಈ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಆತನಿಗೆ ಅನಂದಬಾಷ್ಪಗಳುಂಟಾದವು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುದುರೆಯಿಂದಿಳಿದು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಆ ಬಾಲಕನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ||೬೧-೬೨||

ಅನಂತರ ಆ ರಾಜನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಗೈದನು. ಆದರೂ ಅವಿಚಲಿತನಾದ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ||೬೩||

ಆ ಬಾಲಕನ ಅದ್ಭುತ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ, ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ ಚಿತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆದರೆ

ನಾತ್ಮಾನಂ ಚ ಪರಂ ಲಿಂಗಂ ಪಶ್ಯನ್ನಭ್ಯರ್ಚಿತಂ ಮುಹುಃ |

ನ ವದತ್ಯೇವ ಕೇನಾಪಿ ಶಿವನಾಮಪರಶ್ಚಿವಂ ||೬೫||

ಉಚ್ಚೈರಭ್ಯರ್ಚಯನ್ ಧೀರೋಽಪ್ಯಾನಂದಾಶ್ರುಪರಿಪ್ಲುತಃ |

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಾವಿಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿಷ್ವರಾಶ್ರಯಾಃ ||೬೬||

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಸಮಂ ಮತ್ವಾ ಸ್ಥಾನಂ ಹಾರಾಶ್ರಿತಂ ಸ್ಥಿತಾಃ |

ಸ ಪುನಃ ಪುನರಾದಾಯ ಶೀತಲಂ ವಿನುಲಂ ಜಲಂ ||೬೭||

ಅಭಿಷಿಂಚತಿ ಲಿಂಗಾನಿ ಬಿಲ್ವೈಸ್ಸಂಪೂಜಯನ್ಮುಹುಃ |

ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಸಲಚ್ಛಾಸ್ತೇ ಸನ್ಮಪಾಲಾ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ||೬೮||

ಬಾಲಕನು ಆ ರಾಜನನ್ನಾಗಲಿ, ಅಮಾತ್ಯರನ್ನಾಗಲಿ, ಮುನಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ಸಹ ನೋಡದೇ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಶಿವಧ್ಯಾನವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ||೬೪||

ಆ ಬಾಲಕನು ಏನೊಂದೂ ಮಾತನಾಡದೇ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಕಡೆಯೂ ಲಕ್ಷಿಸದೇ, ಕೇವಲ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವನು. ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೇ ಸಂದರ್ಶಿಸುವನು. ಶಿವನಾಮವನ್ನೇ ಹಾಡುವನು. ||೬೫||

ಆ ಬಾಲಕನು ಪದೇ ಪದೇ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸುವನು. ಅದೇ ತಾದಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವಾಗಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗುವನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗುವರು. ||೬೬||

ಆ ಬಾಲಕನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಶೀತಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜಲದಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತೆ ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವನು. ಈ ವಿಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಆ ಋಷಿಗಳೂ ರಾಜನೇ ಮುಂತಾದವರೂ ಶಿವಭಕ್ತರು ನೆಲಸಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರುವರು. ಇಂಥ ಬಾಲಕನು ಇಷ್ಟು ಶಿವಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು; ನಾವು ಮಾತ್ರ ವೃಥಾವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿರುವೆವೆಂದು ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವರು. ||೬೭-೬೮||

ನತ್ವಾ ತಮೂಚುಃ ಕೋಽಸೀತಿ ತೇ ಕೃತಾಂಜಲಯಸ್ತದಾ |

ತತಸ್ತೋಽಪಿ ಮಹಾದೇವ ಸದಾಶಿವ ಇತೀರಯನ್ ||೬೯||

ನಾನ್ಯಾಂ ನಾಚಮುವಾಚಾಪಿ ನ ದದರ್ಶ ಚ ತಾನ್ಮೃಪ |

ತತಃಪರಂ ಜಿತಾಹಾರಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿಸ್ಮಯಾಕುಲಾಃ ||೭೦||

ಅಸಾಯಂ ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯೈವ ಸ್ಥಿತಾಃ ಕೇವಲಮಾದರಾತ್ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ರೇವಾಜಲೇ ಸರ್ವೇ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಂಕಿತಮಸ್ತಕಾಃ ||೭೧||

ಉದ್ಘೃಲಿತಾಂಗಾಶ್ಚಾಂಗಾಸ್ತೇ ಶಂಗಾರ್ಚನಪರಾಯಣಾಃ |

ಸೋಽಪಿ ಬಾಲಃ ಪುನಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಭಸ್ಮನೋದ್ಘೃಲ್ಯ ಸಾದರಂ ||೭೨||

ಹೀಗೆಯೇ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಕೊನೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ವಿನಯದಿಂದ ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಬಾಲಕನು ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ
ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು.
ಮಹಾದೇವ, ಸದಾಶಿವ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಉದ್ಘಾರಮಾಡಿದನು. ಅವರನ್ನು
ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ||೬೯||

ಅನಂತರ ಇಷ್ಟು ತನ್ಮಯನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವವರಿ
ಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಬಿಟ್ಟು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ||೭೦||

ಆ ಬಾಲಕನ ಧೀರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ
ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ರೇವಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹಣೆಗೆ
ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನೂ, ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವನನ್ನೇ
ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ||೭೧||

ಆಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗಲು ಆ ಬಾಲಕನು ಪುನಃ ರೇವಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ
ಮಾಡಿ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು
ಛಳಿದುಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲದೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ||೭೨||

ತ್ರಿಪುಂಧ್ರಧಾರಣಂ ಚಕ್ರೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಸಮಲಂಕೃತಃ ।

ಪಶ್ಚಾದ್ವಿಲೋಕಿತಂ ತುಂಗಂ ಶಾಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ಸ ನಾರ್ಮದಂ ||೭೩||

ಅಭಿಷಿಚ್ಛ್ಯ ನವೈರ್ಬಿಲ್ವೈಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಂ ।

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ಜನಾಸ್ಸರ್ವೇ ವಿಸ್ಮಯಾವಿಷ್ಟಚೇತನಾಃ ||೭೪||

ಧನ್ಯೋಽಯಂ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಯಂ ಕೋಽಪಿ ಮಾನುಷವಿಗ್ರಹಃ ।

ಪ್ರಾಹುಃ ಕೋಯಮಿತಿ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಹಾರೋ ಹಾರಮನೋಹರಃ ||೭೫||

ನ ಚಾಸ್ಯಾಹಾರಲೇಶೋಽಪಿ ಪ್ರಾತ್ರರಾರಭ್ಯ ಸರ್ವಥಾ ।

ತಚ್ಚರಿತ್ರಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ಹಿ ತ್ರಿಣೇತ್ರಾರ್ಚನಯಾ ಚಿರಂ ||೭೬||

ಕಾಲಂ ನಯತಿ ಬಾಲೋಽಪಿ ನ ಚೇದಂ ಬಾಲಚೇಷ್ಟಿತಂ ।

ನ ಚಾಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಶಕ್ಯತೇ ಮನುಜೈರಿಹ ||೭೭||

ಅನಂತರ ಆ ಬಾಲಕನು ಆ ನರ್ಮದೆಯ ಲಿಂಗಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲದೇ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಜಲದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ||೭೩||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸತತವೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆತ್ಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಹಾ! ಈ ಬಾಲಕನೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯನು. ಸದಾ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈತನೇ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಕೃತಕೃತ್ಯನು. ಈ ಪರಶಿವಭಕ್ತನು ಯಾರಿರಬಹುದು? ಬಹುಶಃ ಈತನು ಮಹಾತ್ಮನು. ಕೇವಲ ಬಾಲಕರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಆತನನ್ನೇ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ||೭೪-೭೫||

ಹಾಗೆಯೇ ಆ ರಾಜನೂ ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಹಾ, ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಪುನಃ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವನಲ್ಲಾ! ಈತನ ವರ್ತನೆಯೇ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವುದು. ||೭೬||

ಕೇವಲ ಬಾಲ್ಯವಯಸ್ಸನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈರೀತಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿರುವನು. ಸರ್ವಥಾ ಈತನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಲಕನಲ್ಲ. ಬಾಲಕರು ಈರೀತಿ

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಬಾಲಂ ನ ಗಂತುಂ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಮಾನಸಂ ಖಲು ।
ಅನಾದರೋಽಯಮಾಹಾರೇ ಕಿಂ ಚ ನಾಹಾರದೋಽಪ್ಯತಃ ॥೨೮॥

ನ ನಾರದೋಽಪಿ ನಾರೀ ವಾ ತಸ್ಯಾನಾದರ ಏವ ಹಿ ।
ಇತ್ಯಾಲೋಚ್ಯ ನೃಪಸ್ತೋಽಪಿ ಕೃಪಯಾ ಪರಯಾ ಯುತಃ ॥೨೯॥

ಗೋಕ್ಷಿರಾಹಾರಮಾದಾಯ ಯಯೌ ಬಾಲಕಸನ್ನಿಧಿಂ ।
ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಕಾಲೇ ವಿಧಿಸ್ಸಾಯಂ ಶಿವಾರ್ಚನಂ ॥೩೦॥

ಕೃತ್ವಾ ರೇವಾಮವಾಪಾಥ ತಂ ದದರ್ಶ ಸ ಬಾಲಕಂ ।
ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಪೂತಾಂಗಂ ಶಿವನಾಮಜಪೋತ್ಸುಕಂ ॥೩೧॥

ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಲಾರರು. ಈತನಾರೋ ಮಹಾತ್ಮನಿರುವನು. ಈತನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಾದ ನಮ್ಮಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸರ್ವಥಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ॥೨೭॥

ಆದರೆ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಲಕನಾದರೋ ಅನ್ನಾಹಾರಗಳ ಯೋಚನೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವವರೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾರದನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಹಾರ ಕೊಡುವವರಿಲ್ಲ. ॥೨೮॥

ಹೀಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಬಾಲಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದಯೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಬಾಲಕನಿಗಾಗಿ ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನೂ ಹಾಲುಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಆ ಬಾಲಕನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಂಜೆ ಆಗಿತ್ತು. ॥೨೯॥

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಆ ರೇವಾನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಪೂಜಾತತ್ಪರನಾಗಿ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವನಾಮಜಪದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ॥೩೦-೩೧॥

ಚತುರ್ಮುಖಂ ವಿಲೋಕ್ಯಾಹ ಬಾಲಶ್ಶಿವಶಿವೇತಿ ಸಃ |

ತತಃಪರಂ ಸ ರಾಜಾಪಿ ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚತುರ್ಮುಖಂ ||೮೨||

ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಹೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಶಿವಭಕ್ತಿಧಿಯಾ ಪರಂ |

ತತಃ ಪರ್ಮನುವಾಚಾಯಂ ರಾಜಾ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಃ ||೮೩||

ಕೋಟಯಂ ತ್ವಯಾ ಜ್ಞಾಯತೇ ಕಿಂ ನ ವೇತಿ ವಿನಯಾನ್ವಿತಃ ||೮೪||

|| ರಾಜೋವಾಚ ||

ಪ್ರಾತರಾರಭ್ಯ ಬಾಲೋಟಯಂ ಕರೋತಿ ಗಿರಿಶಾರ್ಚನಂ |

ಸೃತ್ಯತ್ಯಗ್ರೇ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಲಿಂಗರೂಪಸ್ಯ ಕೇವಲಂ ||೮೫||

ಪ್ರಾತರಾರಭ್ಯ ಸರ್ವೇಷಿ ವಿಧೇ ನಗರವಾಸಿನಃ |

ನಾಹಾರೇಷ್ಟಾದರಾ ಏವ ವಿಹಾರೇ ಸುತರಾಮಪಿ ||೮೬||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆ ಬಾಲಕನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಲ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವ ಶಿವ ಎಂದು ಉದ್ಗಾರಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಆಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ರಾಜನೂ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ||೮೨||

ಆ ರಾಜನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ವಂದಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಅನಂದಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆತಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಪೂಜಾಸತ್ತಾರಗಳಾದ ನಂತರ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು, ಈ ಬಾಲಕನಾರು ? ಈತನ ವಿಚಾರವೇನು ? ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ||೮೩-೮೪||

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದ ಆರಂಭಮಾಡಿ ಈ ಬಾಲಕನು ಇನ್ನೂ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಈತನಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸದಾ ಪೂಜೆಮಾಡುವನು. ಮತ್ತೆ ಶಿವಲಿಂಗದೊಳಗಿನಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಕುಣಿಯುವನು. ||೮೫||

ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಈ ಅದ್ಭುತ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡುವ ತವಕದಿಂದ ಪಟ್ಟಣಿಗರೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಅನ್ನಾಹಾರಗಳ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ವಿಹಾರಸುಖಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೇ, ಇಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ||೮೬||

ಅದ್ಭುತಾ ಬಾಲಚೇಷ್ಟೇಯಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಗೋಧನೈರಪಿ ।
ನ ಸೀತಂ ಚ ಜಲಂ ಗೋಭಿರ್ಯವಸಂ ಚ ನ ಭಕ್ಷಿತಂ ॥೮೭॥

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಕರ್ಮಾಣಿ ಮುನಿಭಿರ್ವಿಸ್ಮೃತಾನ್ಯಪಿ ।
ಲಜ್ಜಯಾ ನೀಯತೇ ಕಾಲಃ ಕೇವಲಂ ತದ್ವಿಲೋಕನಾತ್ ॥೮೮॥

ಮುನೀಶ್ವರಕಲತ್ರಾಣಾಂ ಗಾತ್ರಾಣ್ಯಪಿ ವಿಶೇಷತಃ ।
ವಿಚಿತ್ರಾಣೀನ ದೃಶ್ಯಂತೇ ತೇಷು ಸಂಚಾರವನ ನ ॥೮೯॥

ಮುನಿಬಾಲಾಶ್ಚ ಪಶ್ಯಂತಿ ತಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ।
ಆಹಾರಸ್ತೈರಪಿ ತ್ಯಕ್ತೋ ವಾರ್ತಾ ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಥಾ ॥೯೦॥

ಈ ಬಾಲಕನ ವರ್ತನೆಯು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯರಿಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪಶುವಕ್ಷಿಗಳೂ ಈತನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ. ಹಸುಗಳು ಹುಲ್ಲು ನೀರು, ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಸಹ ತಿನ್ನಲು ಇಷ್ಟಪಡದೇ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿವೆ. ॥೮೭॥

ಋಷಿಗಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮರೆತು ಈತನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವರು. ಈ ಬಾಲಕನಷ್ಟು ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯು ತಮಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ॥೮೮॥

ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಋಷಿಪತ್ನಿಯರ ಅವಸ್ಥೆಯೇ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚಲನಕ್ರಿಯೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ಪೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ॥೮೯॥

ಋಷಿಪುತ್ರರಿಗೂ ಈ ಬಾಲಕನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಈತನನ್ನು ನೋಡುವ ತನಕದಿಂದ ಆ ಬಾಲಕರಿಗೂ ಅನ್ನಾಹಾರ, ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆಯ ಪರಿವೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಆಟಸಾಟಗಳಂತೂ ಸರ್ವಥಾ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ॥೯೦॥

ನಾಯಂ ಮುನಿರ್ನ ಗಂಧರ್ವಃ ಪನ್ನಗೋ ವಾ ನರೋಽಪಿ ವಾ
ಸುರೋಽಯಮಸುರೋವಾಪಿ ಸಿದ್ಧೋ ವಾ ಯಕ್ಷ ಏವ ವಾ ||೯೧||

ಕೇಯಂ ಸೃಷ್ಟಿರ್ಮಹೇಶಸ್ಯ ಲೋಕಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಾವಹಾ ।
ನ ಮಾತಾ ದೃಶ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ನ ಭ್ರಾತಾ ನ ಚ ಬಾಂಧವಃ ||೯೨||

ನ ಸಖಾ ನೋಪದೇಷ್ಟಾ ಚ ನ ವದತ್ಯಪಿ ಬಾಲಕಃ ।
ನಗರಂ ಪ್ರತಿಗಂತುಂ ವಾ ನ ಮನೋ ಜಾಯತೇ ಮನು ||೯೩||

ವೃಥೈವ ಗತಮಾಯುರ್ಮೇ ಚಿಂತಾ ತಾವತ್ಪ್ರಜಾಯತೇ ।
ಪಂಚವತ್ಸರಪರ್ಯಂತಂ ಶಿವವಾರ್ತಾಪಿ ನ ಶ್ರುತಾ ||೯೪||

ಇಷ್ಟು ಅದ್ಭುತಸ್ವಭಾವದ ಈ ಬಾಲಕನಾರು? ಈತನು ಮುನಿಯಂತೆ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಗಂಧರ್ವನಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈತನಾರು? ಈತನು ನಿಜವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನೇ? ಅಥವಾ ಪನ್ನಗನೇ? ದೇವತೆಯೇ? ಅಸುರನೇ? ಸಿದ್ಧನೋ ಅಥವಾ ಈತನು ಯಕ್ಷನೋ? ||೯೧||

ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ? ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ ಏನು? ಸಕಲರಿಗೂ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾದ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನೂ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನೇ? ಈ ಬಾಲಕನಿಗಾದರೋ ತಾಯಿಯಾಗಲಿ ತಂದೆಯಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಸಹೋದರನೂ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಬಂಧುವೂ ಸಹ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲ. ||೯೨||

ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಹೇಳುವವನು ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗುರುವಾಗಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೇವಲ ಸ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸದಾ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಇಂಥ ಅದ್ಭುತಚರಿತ್ರೆಯ ಬಾಲಕನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಮನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೯೩||

ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾರಾಧನೆ ಇಲ್ಲದೇ ವೃಥಾವಾಗಿ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಬಾಲಕನು ಇಷ್ಟು ಬಾಲ್ಯವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಐದುವರ್ಷ ತುಂಬುವವರೆಗೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಶಿವನೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅದೇ ನನ್ನನ್ನು ಚಿಂತೆಗೆ ಈಡು ಮಾಡಿದೆ. ||೯೪||

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ಗರ್ಭವಾಸೇ ಬಹೂನ್ಯೇವ ದುಃಖಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ ।

ಭುಕ್ತಾನ್ಯೇವ ನ ತೇಷಾಂ ತು ಗಣನಾ ಗಣನಾಪಿ ನ . ||೬೫||

ಜನನೀಜಠರಾನಲೇನ ತಪ್ತಾ

ಜಠರೇ ತಾನದಿಯಂ ತನುಸ್ತನುರ್ಮೇ ।

ಅಧುನಾಪಿ ನ ವಾಸನಾ ಗತಾ ಮೇ

ಬತ ಹಾ ಹಂತ ಬತೇತಿ ಹಾ ಮಹೇಶ ||೬೬||

ಜಠರಾನಲತಾಪಸಾಪಭೀತಿಃ

ನ ಗತಾ ತಾನದಿಹಾಪಿ ನೂನಮಸ್ಯ ।

ನರಕಾಲಯ ಏವ ಗರ್ಭವಾಸಃ

ನ ನ ಸಹ್ಯಃ ಖಲು ಸರ್ವಥಾ ಮಮಾಸೀತ್ ||೬೭||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿವಾರಾಧನ ವಿಮುಖನಾದ ನಾನು ಗರ್ಭವಾಸದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ದುಃಖಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸಿದೆ. ಆ ದುಃಖಗಳು ಎಣಿಕೆಗೂ ನಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೫||

ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವಾಗ ತಾಯಿಯ ಜಠರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನನ್ನ ಪಾಪಸಂಸ್ಕಾರವು ತೀರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾ, ಶಿವಶಿವ, ನನ್ನ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ||೬೬||

ಮತ್ತೆ ಆ ನರಕಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ಮಹಾ ಭೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪಾಪವಾಸನೆಯು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಪದೇಪದೇ ಗರ್ಭವಾಸವೂ ಯಾತನೆಯೂ ಒದಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಯಾತನೆಗಳಾಗುವವೋ ಅವೆಲ್ಲಾ ತೋರುವುವು. ಅಂಥ ಘೋರಯಾತನೆಯನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ||೬೭||

ಬಹುಧಾ ಖಲು ದುಃಖಮೇವ ಭುಂಕ್ತೇ

ಜನನೀಯೋನಿವಿರ್ನಿರ್ಗಮುಕ್ಷಣೇಽಪಿ |

ತದನು ಕ್ಷುಧಯಾತಿಸೀಡಿತೋಽಹಂ

ಜನನೀಸ್ತನ್ಯಮಪೇಕ್ಷಿತಂ ತದಾ ಹಿ

||೯೮||

ನ ಚ ವಾಗಪಿ ನಿರ್ಗತಾ ಮಮಾಭೂತ್

ವದನಾತ್ನಾ ರಸನಾತಿಕುಂಠಿತಾ |

ಮಲಸಂಕುಲದೇಹಸೀಡಯಾಪಿ

ಪ್ರಬಲಂ ದುಃಖಮುಭೂತ್ಪುನಃ ಪುನರ್ನೇ

||೯೯||

ಅಂಗಾರಶಕಟೇಧಾಟಿಖಡ್ಗಾ ನಿಕಟಿತಾಪಿನೀ |

ಸಾಪಿ ತಾಪಾಯ ತತ್ತಾಪಪ್ರನಾಶೋ ನಾಭವತ್ ಖಲು

||೧೦೦||

ಔಷಧಾನಿ ಕಟೊನ್ಮೇವ ತಿಕ್ತಾನ್ಮಪಿ ಕದಾಚನ |

ಸೇವಿತಾನ್ಯತಿದುಃಖಾಯ ಜಾತಾನ್ಮಪಿ ವಿಶೇಷತಃ

||೧೦೧||

ಅಂತೂ ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಯಾತನೆಯು ವ್ಯಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಅತಿ ಘೋರವಾದ ಯಾತನೆಯಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಗೂ ದುಃಖವು ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ದುಃಖವಾಗುವುದು. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗುವುದು. ||೯೮||

ಆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಎಷ್ಟು ದುಃಖಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುವು. ಅವಕ್ಕೇ ನಾದರೂ ಲೆಕ್ಕವುಂಟೇ ! ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಮಾತು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಲಿಗೆ ಹಾಗೆಹಾಗೆಯೇ ಮುದುರಿಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಯೈಲ್ಲಾ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಪದೇಪದೇ ದುಃಖವು ಒದಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ||೯೯||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಂಕಿಯ ಖಡ್ಗಯಂತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟು ಸುಡುವಂತೆ ಯಾತನೆ ಯಾಗುವುದು. ಅಂಥ ತಾಪಕ್ಕೆ ಎಂದೂಕೊನೆಯಾಗುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೦೦||

ರೋಗಾದಿ ದುಃಖಗಳು ಬಂದಾಗ ಆ ದುಃಖಾನುಭವವಂತೂ ಇರಲಿ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹುಳಿಯಾದ ಮತ್ತು ಕಹಿಯಾದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ತತಃ ಪರಂ ದುರ್ವ್ಯಸನೇನ ನೀತಂ
 ವಯಃ ಕಿಂಯತ್ಕಾಮವಿಮೋಹಿತೇನ |
 ಹಾ ಹಂತ ನಾರಾಧಿತ ಏನ ಶಂಭುಃ
 ಭೂಯೋ ಭವಾಂಭೋನಿಧಿಕರ್ಣಧಾರಃ

||೧೦೨||

ಹಾರೇಷು ದಾರೇಷ್ವಪಿ ಯೋಃನುರಾಗಃ
 ಸ ಏವ ಹಾರೇ ನ ಹರೇಃಪಿ ಹಾರೇ |
 ಲಿಂಗೇತಿತುಂಗೇ ತತ ಏವ ನಾಯುಃ
 ಗತಂ ಕಿಮೇತಸ್ಯ ವೃಥಾ ತದಾಯುಃ

||೧೦೩||

ಉಪಾಯ ರಹಿತನಾಗಿ ಆ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಜನ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಫಲವಲ್ಲವೇ ? ಆ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಗಳಾದವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ||೧೦೧||

ಆ ಬಾಲ್ಯವು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಕಾಮಾಂಧನಾಗಿ ದುಷ್ಟವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದೆ. ಭೋಗವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಅಮೋಘವಾದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ದುರ್ವ್ಯಯಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಅಂಥ ಸುಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಅಯ್ಯೋ, ಎಷ್ಟು ಅನುಚಿತವಾಯಿತು ! ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಭವಸಾಗರ ತಾರಕನೆನ್ನುವರು. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಆತನನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸಿದ್ದರೆ ಸುಖವಾಗಿ ಈ ದುಃಖಮಯವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ||೧೦೨||

ಮುಕ್ತಾಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಪ್ರೇಮವಿದ್ದಿತೋ ಅದೇ ಪ್ರೇಮವು ಶಿವಭಕ್ತನಲ್ಲಿಯೋ ಶಿವನಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಮನೋಹರವಾದ ಉನ್ನತ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಬಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತು ? ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಶಿವಲಿಂಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನಿಡದೆ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತಲ್ಲಾ ! ನಾನು ಎಷ್ಟು ಅನುಚಿತವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ||೧೦೩||

ಯಥಾ ಮನೋತ್ತುಂಗತುರಂಗವಾಂಭಾ

ಮಾತಂಗವಾಂಭಾಸಿ ತಥಾ ಕಥಾಸಿ ।

ಲಿಂಗೇ ನ ಶಾಂಗೇ ಖಲು ಸಸ್ಪೃಹೋಽಹಂ

ಹಾ ಹಾ ಹತೋಽಹಂ ವಿಧಿಸಂಹತೋಽಹಂ ||೧೦೪||

ಯಥಾ ಮನೋತ್ತುಂಗಕುರಂಗಲೋಚನಾ

ವಿಲೋಚನಾಲೋಚನಧೀಸ್ತಥಾ ಚೇತ್ ।

ಉತ್ತುಂಗಲಿಂಗೇಷ್ಟಪಿ ಶಾಂಗಸಂಗೇ

ಷ್ಟತ್ಯದ್ಭುತಾ ತರ್ಹಿ ನಿಮುಕ್ತ ಏವ ||೧೦೫||

ದಾರಾಃ ಕುಮಾರಾಶ್ಚ ಧನಂ ಹರಂತಿ

ವಯೋ ಹರತ್ಯೇವತರಾಂ ಹರಸ್ತು ।

ನ ಸಂಸ್ತುತೋ ನ ಶ್ರುತ ಏವ ನೂನಂ

ಹಾ ಹಾ ಹತೋಽಹಂ ಹತ ಏವ ನೂನಂ ||೧೦೬||

ನಾನು ದಿವ್ಯಜಾತಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಉತ್ತಮವಾದ ಆನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದೆ. ಆಸೆ ಆಸಕ್ತಿಯು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಶಿವಭಕ್ತನಲ್ಲಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತಲ್ಲ. ಆಯೋ ಏನು ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನಷ್ಟನಾಗಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ||೧೦೪||

ನಾನು ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಭೋಗವಿಲಾಸಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಸದಾ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಯರ ಲೋಚನಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಮನಃಪುನಃಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಈ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ||೧೦೫||

ಧನವಾಗಲಿ, ಆಯುಷ್ಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮದಾಗಿ ಎಂದೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಕಲ ಧನಗಳನ್ನೂ ಪಕ್ಷೀಪುತ್ರರು ಹರಣಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಯುಷ್ಯವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಳೆದೇಹೋಗುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವಿವೇಕದಿಂದ

ದಾರಪ್ರಸಂಗೇಷು ನ ಶಂಗವಾರ್ತಾ

ಯತಸ್ತದಾ ನಾರಶರಾಭಿಘಾತಃ ।

ಶರಾಭಿಘಾತೇನ ಸುರೋಽಪಿ ಮೂಢಃ

ತತೋ ಮೃಡೇ ಭಕ್ತಿರಭೂದ್ವೃಥಾ ಕಾ

॥೧೦೭॥

ಕೌಮಾರೇ ವಾ ಯೌವನೇ ವಾರ್ಧಕೇ ವಾ

ಬುದ್ಧಿರ್ನಾಸೀತ್ತುಂಗಲಿಂಗಾರ್ಚನೇಷು ।

ನಾಭ್ಯಸ್ತಾ ವಾ ಶಾಂಭವೀಜ್ಞಾನವಿದ್ಯಾ

ಲೋಕೇ ಯಾಮೇ ಕಾ ಗತಿರ್ವಾ ಭವಿತ್ರಿ

॥೧೦೮॥

ಶಂಭೋ ಗೌರೀವಲ್ಲಭಾನಾಥನಾಥ

ಪಾಹಿ ಸ್ವಾಮಿನ್ ಪಾಪರಾಶಿಂ ಕೃಶಾಶಂ ।

ವಧ್ಯಂ ಮೃತ್ಯುರ್ಮಾಮಯೈತಿ ಪ್ರಕಾಶಂ

ಕಿಂ ಕಾಮಾರೇ ಮಯ್ಯುಪೇಕ್ಷಾ ತವಾಪಿ

॥೧೦೯॥

ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ಏನು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದೆ! ನನ್ನಂಥ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಯಾರಿರುವರು? ನಾಶವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆನಲ್ಲಾ! ॥೧೦೬॥

ಅಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಭೋಗವಿಲಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಬಂತು? ಆ ವಿವೇಕತಾನೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೀತು? ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಮನ್ಮಥವಿಕಾರದಿಂದ ಅಂಧನಾಗಿಯೋಗಿದ್ದೆ. ಕಾಮಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಂಥ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಮೂಢರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ನನ್ನಂಥ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದೀತು? ॥೧೦೭॥

ಹೀಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ಇದವೇ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ವಾರ್ಧಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದುಹೋದವು. ನಾನು ವಿದ್ಯೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂಕರವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನನಗೆ ಮುಂದೆ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನು ದುರ್ಗತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ಏನೋ? ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೇ ಭಯವಾಗುವುದು. ॥೧೦೮॥

ಓ ಶಂಭೋ! ನೀನು ಗೌರೀಪತಿಯು; ನೀನೇ ನಮ್ಮಂಥ ಅನಾಥರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಾನು ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾ

ತ್ವಂ ಮೇ ಮಾತಾ ತ್ವಂ ಪಿತಾ ಮೇ ಸಖಾಪಿ
 ತ್ವಂ ಭ್ರಾತಾ ಮೇ ಶಾಂಕರೋಽಪಿ ತ್ವಮೇವ |
 ತ್ವಂ ಮೇ ತ್ರಾತಾ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಾಮಣಿಸ್ತ್ವಂ
 ನಾನ್ಯಂ ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ವಿನಾ ಮೇ ಶರಣ್ಯಂ ||೧೧೦||

ಕದಾ ರೇವಾತೀರೇ ಹರಹರ ಮಹಾದೇವ ಭಗವನ್
 ಸಾಹಾರುದ್ರೇಶಾನ ಸ್ಮರಹರ ಹರಾಂಧಾಂಧಕರಿಪೋ |
 ಉಮಾಕಾಂತಾಭ್ರಾಂತಪ್ರಕಟಿತಜಟಾಜೂಟ ಭಗವನ್
 ಇತಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಂ ಕ್ವಚಿದಪಿ ಕರೋಮಿ ಪ್ರಸಭತಃ ||೧೧೧||

ಗಿದ್ದೇನೆ. ಅನಾಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಮೃತ್ಯುವು ನನ್ನನ್ನು
 ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೇ! ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸು
 ವೆಯಾ? ದಯೆಯಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ||೧೦೯||

ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ತಾಯಿತಂದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.
 ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನೂ, ಸಹೋದರನೂ, ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಶಾಂಭವರಂತೆ ನೀನು
 ಸಕಲರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನು. ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೂ ನೀನೇ ಸರ್ವಸ್ವವು. ನನ್ನ
 ಪ್ರಾಣಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ರಕ್ಷಾಮಣಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.
 ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಯಾರನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಕನೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನೀನೇ
 ಪರಮ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಕ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ||೧೧೦||

ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ! ನನಗೆ ಇದೊಂದೇ ಚಿಂತೆಯಿರುವುದು. ನಾನು
 ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದೂ ಇದೊಂದನ್ನೇ. ಎಂದು ನನ್ನ ಮಹಾಪ್ರಯಾಣವು ಒದಗು
 ವುದು? ಆ ದಿವಸ ನಾನು ಹೇಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯನ್ನಿಡಲಿ! ರೇವಾ
 ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಹರ, ಮಹಾದೇವ, ಮಹಾರುದ್ರ, ಈಶಾನ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ
 ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪುಣ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಣ
 ತ್ಯಾಗಮಾಡುವ ಸುಯೋಗವು ಎಂದಾದರೂ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿತೇ? ಅಂಥ ಭಾಗ್ಯವು
 ದೊರೆತರೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವನು. ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸುಯೋಗ
 ವನ್ನೇ ಕೊಂಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು. ||೧೧೧||

ಕದಾ ವಾ ಸದ್ಭಸ್ಮಪ್ರಕರರುಚಿರಾ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಮುಖಯಂ
ಮಹಾರುದ್ರಾಕ್ಷಾಣಾಮಸಿ ನಿತತಮಾಲಾತಿರುಚಿರಾ ।
ವರೇ ರೇವಾತೀರೇ ರುಚಿರಹರಲಿಂಗಸ್ಯ ನಿಕಟೇ
ಶರೀರಸ್ಯ ತ್ಯಾಗಂ ಶಿವ ಶಿವ ಮಹೇಶೇತಿ ವಿಲಪನ್

॥೧೧೨॥

ಮುಹುರ್ಭಸ್ಮ ಭನ್ನಂ ಸಿತಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷವಲಯಂ
ಶರೀರಸ್ಯ ತ್ಯಾಗಂ ಹರ ಹರ ಮಹೇಶೇತಿ ಕಲಯೇ

॥೧೧೩॥

ಕದಾ ಮುದಾ ಶಂಕರಮಂದಿರೇಷು
ವೃಂದಾರಮಂದಾರನಿಜ್ಯಂಭಿತೇಷು ।
ಲಿಂಗೇಷು ತುಂಗೇಷು ವಿಲೋಕಿತೇಷು
ಮಹಾಪ್ರಯಾಣಾವಸರೋಽಸ್ಯ ಭಾವೀ

॥೧೧೪॥

ಭಾವಸ್ಯ ಭಾವಾನುಚರಸ್ಯ ಶಂಭೋ
ಕಥಂ ಭವಾಂಭೋನಿಧಿಭಂಜನಂ ಸ್ನಾತ್ ।

ನನ್ನ ಈ ಶರೀರವು ಎಂದು ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದೀತು ?
ಮನೋಹರವಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಂದು ಈ ಶರೀರವು
ಪಾವನವಾದೀತು ? ರೇವಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ
ಶಿವ ಶಿವ ಎಂದು ಶಿವಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಎಂದು ಈ ತುಚ್ಛ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಾಗ
ಮಾಡಿಯೇನು ? ॥೧೧೨॥

ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಪುಣ್ಯಭಸ್ಮವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ದಿವ್ಯವಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ
ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹರ ಹರ ಎಂದು ತಾರಕಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಎಂದು
ಈ ದುಃಖನಿಲಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿಯೇನು ? ॥೧೧೩॥

ಪಾವನತಮವಾದ ಶಿವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಮಂದಾರ ಮುಂತಾದ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪ
ಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಉನ್ನತ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಈ ಶರೀರವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಸುಯೋಗವು ಎಂದಾದರೂ ಲಭಿಸು
ವುದೇ ? ॥೧೧೪॥

ಶಿವಭಕ್ತನೂ, ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಂಗಡಿನೂ ಅದ ನನಗೆ ಎಂದು ಈ ಸಂಸಾರ
ಬಂಧದಿಂದ ಹೇಗೆ ವಿಮೋಚನೆ ಆದೀತು ? ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ ! ನೀನೇ ಈ ಸಂಸಾರ

ತ್ವಂ ಚೇದ್ಭವಾಂಭೋನಿಧಿಕರ್ಣಧಾರೋ
ಮಹೇಶ್ವರಶ್ಯಾಂಭವಸಂಘಬಂಧುಃ

||೧೧೫||

ಕದಾ ರೇವಾತೀರೇ ಹರ ಹರ ಮಹೇಶೇತಿ ವಿಲಪನ್

ಮುಹುಃ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಶಿವಭವವಿನೂನೋತ್ತಮಗತಃ |

ಯಮೇಂದ್ರಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸ್ತುತಿಮುದಿತಚಿತ್ತಶ್ಶಿವಪದಂ

ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಪುನರಪಿ ನ ಸಂಸಾರಕಲನಂ

||೧೧೬||

ಕದಾ ಶರೀರಂ ಭಸಿತೇನ ಪೂತಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭಿರಲಂಕೃತಂ ಚ |

ತ್ಯಜ್ಯೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿಲೋಕನೇನ ಸ್ಮರಣ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪದಾರವಿಂದಂ||೧೧೭||

ಮತ್ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಂ ಮರಣೇ ಮಹೇಶ

ಮಹೇಶನಾಮಸ್ಮರಣಂ ಸಭಸ್ಮ |

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭರಣಂ ಮದಂಗೇ

ತುಂಗಂ ಚ ಲಿಂಗಂ ಮಮ ನರ್ಮದಾಯಾಃ

||೧೧೮||

ಸಾಗರಕ್ಕೆ ತಾರಕನಾಗಿದ್ದೀಯಷ್ಟೆ! ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ಪರಮ ಬಂಧು
ವಾಗಿರುವೆ! ಅದುದರಿಂದ ನೀನೇ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ||೧೧೯||

ಯಾವ ದಿನ ನಾನು ರೇವಾತೀರದಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಶಿವದೂತರು ತಂದಿರುವ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಬ್ರಹ್ಮ,
ದೇವೇಂದ್ರ, ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಶಿವ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು
ಆನಂದ ಪಟ್ಟನು? ಯಾವ ಸನ್ನಿಧಿಯು ದೊರೆತರೆ ಮತ್ತೆ ಈ ಕ್ಲೇಶಕರವಾದ
ಸಂಸಾರಬಂಧನದ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಥ ಶಿವ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಎಂದು
ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿಯೇನು? ||೧೨೦||

ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯಿಂದಲೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಶರೀರವನ್ನು
ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಈಶವಾದಾರವಿಂದಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಎಂದು ಪ್ರಯಾಣ
ಮಾಡಿಯೇನು? ||೧೨೧||

ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ! ನಾನು ಮರಣಸಮಯ ಬಂದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದೇ. ನಾನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳು

ರೇವಾಲಿಂಗಂ ಮರಣಸಮಯೇ ಯಸ್ಯ ನಾಸ್ತೈವ ತುಂಗಂ ।

ಶ್ರೌತಂ ಭಸ್ಮ ಸ್ಫುಟಿತರುಚಿರಸ್ಥೂಲರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾ ||೧೧೯||

ಸಿದ್ಧಾ ಶುದ್ಧಾ ಶಾಂಭವೀ ತಸ್ಯ ಮುಕ್ತಿಃ ।

ನಾಸ್ತೀತ್ಯುಕ್ತಂ ಸರ್ವಥಾ ಸಿದ್ಧಸಂಘೈಃ ||೧೨೦||

ಸಂತೋಷೋಽಯಂ ಭೂರಿ ಪುಣ್ಯೈಕಲಭ್ಯಃ

ಶಂಭೋ ಶಂಭುಧ್ಯಾನಮಾತ್ರಾನುರಾಗಃ ।

ತ್ವನ್ನಾ ಮೋಕ್ತಿರ್ಮುಕ್ತಿಕಾಂತಾನುರಾಗೇ

ಹೇತುರ್ನೂನಂ ಸತ್ಯಮೇತತ್ತ್ರಿಸತ್ಯಂ ||೧೨೧||

ವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವಂತೆ ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು. ||೧೧೮||

ರೇವಾಲಿಂಗದ ದರ್ಶನವಾಗಲಿ, ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳ ಅಲಂಕಾರ ವಾಗಲಿ, ಮರಣಸಮಯಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅತನೇ ದುರ್ವೈವಿಯು. ||೧೧೯||

ಶಿವಲಿಂಗದರ್ಶನಾದಿಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ, ಶಾಂಕರ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅತನಿಗೆ ಎಂದೂ ಈ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧಪುರುಷ ರೆಲ್ಲರೂ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ||೧೨೦||

ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವುದು, ಮತ್ತು ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನೇ ಸರ್ವದಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರಮಾನಂದಪ್ರದವಾದುದು. ಪುಣ್ಯ ರಾಶಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಈರಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯುಂಟಾಗಲಾರದು. ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ! ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯನಾಮಸಂಕೀರ್ತನವೊಂದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮುಕ್ತಿಕಾಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಇದು ಸತ್ಯ. ಇದು ತ್ರಿಕಾಲಾಬಾಧಿತ ಸತ್ಯವೆಂದು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನು. ||೧೨೧||

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಮರಣಕ್ಷಣೇ ಯದಿ ಮುಧಾ ರೇವಾತಠೇ ನಾನುಮದಂ
ಲಿಂಗಂ ಲೋಚನಗೋಚರಂ ನವಲಸದ್ವಿಲೀದಳಾಭ್ಯರ್ಚಿತಂ ।
ಭಸ್ಮಾಂಗೇಽಪಿ ವಿಶೇಷತೋ ಯದಿ ಭವೇದ್ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾ ಶಿವ
ಧ್ಯಾನಂ ಶಾಂಭವಸಂಗತಿಶ್ಚಿವಶಿವೇತ್ಯುಕ್ತಿಸ್ತದಾ ಕಿಂ ಭಯಂ ||೧೨೨||

ಶಿವಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕೋ ಯದಿ ಭವೇದ್ವಿಹಾರಸ್ತದಾ
ಜಿತಂ ಖಲು ಜಗತ್ತಯಂ ಕ್ವ ಯಮುದುರ್ದಶಾ ವಾಸನಾ ।
ಕ್ವ ವಾಸನಚತುರ್ಮುಖಾದ್ಯಮರಭಾವನಾಂಛಾ ತದಾ
ಮಹೇಶ್ವರಪದಾಂಬುಜಸ್ಮರಣಮೇವ ಮುಕ್ತಿರ್ಮಮ ||೧೨೩||

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ರೇವಾಲಿಂಗಮಹಿಮಾಯಾಂ ರಾಜೋಕ್ತಿನರ್ಣನಂ ನಾನು
ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನಮಗೆ ಮರಣಸಮಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಯೋಗವು ದೊರೆತರೆ ಸಾಕು.
ರೇವಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ರೇವಾಲಿಂಗವನ್ನು ನೂತನವಾದ ಕೋಮಲ
ಬಿಲ್ಲದಳಗಳಿಂದ ಸಂಪೂಜಿಸಿ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮೈಗೆಲ್ಲಾ
ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿರಬೇಕು. ವರ
ಶಾಂಭವರ ಸಹವಾಸವು ಲಭಿಸಿರಬೇಕು. ಸತತವೂ ಶಿವನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರ
ಬೇಕು. ಅನ್ಯಚಿಂತೆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲದೇ ಶಿವನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಶಿವಶಿವ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ
ಯಾವ ಭಯವುಂಟಾದೀತು ? ಆಗ ನಮ್ಮ ಸಕಲ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ
ಕೊಳ್ಳಲು ಕರುಣಾಳುವಾದ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ||೧೨೨||

ಯಾವ ಆಹಾರ ವಿಹಾರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಶಿವನನ್ನೇ
ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಶಿವನಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಉಪಭೋಗಿಸಿದರೆ ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನೂ
ಗೆಲ್ಲಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಶಿವಭಾವವನ್ನೇ ಸದಾ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಮೃತ್ಯುಭಯವೆಲ್ಲಿಂದ
ಬಂದೀತು ? ಪಾಪವಾಸನೆಯಾನರೂ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದೀತು ? ಅಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ
ಭಾವನೆಯೇ ಲಭಿಸಿರುವಾಗ ಯಾವನಿಗೆ ತಾನೇ ದೇವೇಂದ್ರತ್ವದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಆಸೆಯುಂಟಾದೀತು ? ಅಂಥ ಪರಮಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಲಾರದು. ಆಗಲೇ ನಿತ್ಯತ್ವಪ್ತಿಯು ಲಭಿಸೀತು. ಪರಮ ಶಾಂತಿಯು ನೆಲೆಗೊಂಡೀತು. ಇದಿಷ್ಟು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಶಂಕರನ ಚರಣಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಕಾರಣವೆಂದೂ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ನಾನು ನಂಬಿ ಆತನನ್ನೇ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಿಸುವೆನು. ಎಂದು ಚಿತ್ರಕೇತುವು ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು. ||೧೨೩||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರನಾಮಕವಾದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ರೇವಾಲಿಂಗ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ 'ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಚತುರ್ದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಸಾಪಹರಂ ಪರಂ ।

ತಮಾಹ ಧನ್ಯಧನ್ಯೋಽಸಿ ಧನ್ಯೋಽಸೀತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥೧॥

ಯದ್ವಕ್ತವ್ಯಂ ನುಯಾ ತದ್ಧಿ ತ್ವಯೈವೋಕ್ತಂ ನರಾಧಿಪ ।

ಅತಃಪರಂ ಕಿಮತ್ರಾಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಸಂಗೇನಸರೋ ಮಮ ॥೨॥

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಕೇತುವು ತನ್ನ ಇಂಗಿತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡನು. ಆತನು ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಶಿವಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪಾಪ ನಾಶಕವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಧನ್ಯಧನ್ಯನೆಂದು ಹೀಗೆ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ॥೧॥

“ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ! ನಾನು ಏನನ್ನು ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೋ, ಅಥವಾ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನೇ ಹೇಳಿರುವೆ. ನೀನು ಸ್ವತಃ ಇಷ್ಟೊಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಲು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಯಾವುದು ? ॥೨॥

ರೇವಾತೀರನಿವಾಸಿನಶ್ಚಿವಪದಧ್ಯಾನಾಮೃತಾಸ್ವಾದನಾತ್ |
 ಶುದ್ಧಾ ಬುದ್ಧಿರಭೂದಿಹೇತಿ ಕಿಮಿದಂ ಚಿತ್ರಂ ಸ್ವತಸ್ತೇ ಯತಃ ||
 ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣಾಃ ಪ್ರಮಾಣಸಿಷಯಾಸ್ತದ್ಧೀತತಸ್ತೇ ಪರಂ |
 ರೇವಾಲಿಂಗಸಮರ್ಚಕಾಶ್ಚಿವಪದಂ ಯಾಂತೈವ ನಾತ್ರಾದ್ಭುತಂ ||೩||

ಮುಕ್ತಿಃ ಪ್ರಾಪ್ಯಾ ಪರಾ ತಾವದ್ರೇವಾತೀರಾಂಕುರೈರಪಿ |
 ನರೈರಿವ ಕಿಮತ್ರ ಸ್ಯಾದದ್ಭುತಂ ನರಪುಂಗವ ||೪||

ರೇವಾತೀರತರಂಗಸಂಗತಮಹಾನಾತಾಭಿಘಾತಾದ್ಯದಾ |
 ತತ್ತೀರೇ ತರನಃ ಪತಂತಿ ಪತಿತಾಸ್ತೇ ತಾನದತ್ಯುತ್ತಮಾಂ ||
 ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯೈವ ಗತಿಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಶಿವಮಿತ್ಯೇತೇಽಪಿ ಧನ್ಯಾಸ್ತತಃ |
 ತತ್ತೀರಪ್ರಭವಾಃ ಪ್ರಭೂತಿವಿಭವಾಸ್ಸರ್ವೇ ನ ಲಿಂಗಾನಿ ಕಿಂ ||೫||

ನೀನು ವಾಸಿಸಿರುವುದು ರೇವಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಶಿವ ಧರ್ಮಜ್ಞರಿಂದ ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ನೀನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಶಿವಧ್ಯಾನವನ್ನೇ ಸದಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತಾತ್ಪರಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನವು ನಿನಗೆ ಸ್ವತಃ ಉಂಟಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಸತ್ಯವಿರುವುದು. ನೀನು ಹೇಳುವಂತೆ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಯೋಗವು ದೊರೆತು, ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯೂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೂ ಲಭಿಸಿ ಶಿವಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ದೊರಕುವುದು. ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲಿ ಸಂಶಯವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ||೩||

ಈ ರೇವಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಂತೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಹುಲ್ಲು, ಗಿಡ, ಮರಗಳೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮಾನವರು ಮುಕ್ತರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ||೪||

ರೇವಾನದಿಯಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬಂದ ಗಾಳಿಯು ಹೊಡೆತದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳು ಬಿದ್ದು ಮಗುಚಿಕೊಂಡರೆ, ಅವುಗಳೂ ಸಹ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುವು. ಅಲ್ಲದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ರೇವಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಜಂತುಗಳೂ,

ಯಾವದ್ರೇವಾತೀರನಾತಪ್ರವೃತ್ತಿ
ಸ್ತಾವನ್ಮುಕ್ತಿರ್ಜಂತುಜಾತಸ್ಯ ಸತ್ಯಂ |
ಜೀವನ್ಮುಕ್ತೋ ನರ್ಮದಾತೀರಜಂತು
ಮುಕ್ತಿಶ್ಚಾಂತೇ ಸ್ಯಾತ್ಪರಾಪ್ಯಂತಕಾಲೇ

||೬||

ತಸ್ಮಾದ್ಭಾಗ್ಯೈರ್ನರ್ಮದಾತೀರನಾಸೋ
ದೇವಾಶಾಸ್ಯಃ ಕಾಶಿಕಾವಾಸತುಲ್ಯಃ |
ಕಾಶೀದೇಶಪ್ರಸ್ತರೋ ನೈವ ಲಿಂಗಂ
ರೇವಾತೀರಪ್ರಸ್ತರೋ ಲಿಂಗಮೇವ

||೭||

ವಸ್ತುಗಳೂ, ಧನ್ಯವಾದವುಗಳು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ||೫||

ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೇ ಆಗಲಿ ರೇವಾನದೀತೀರದ ವಾಯುವಿನ ಸಂಪರ್ಕವಾಗು
ವರೆಗೇ ಈ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವಿರುವುದು. ಆ ಪುಣ್ಯತಮವಾದ ವಾಯುವನ್ನು
ಸೇವಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಸಕಲ ಬಂಧನಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಅದುದರಿಂದ ಈ
ಈ ರೇವಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಜಂತುಗಳೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.
ಕೇವಲ ಪ್ರಾಣಸಂಯೋಗದಿಂದ ಸಂಸಾರಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣ
ಪ್ರಯಾಣವಾದ ಕೂಡಲೇ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪರಮಪದವಾದ ಮುಕ್ತಿಯೇ
ಲಭಿಸುವುದು. ||೬||

ಈ ರೇವಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸವು ಕೇವಲ ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಗೇ ಲಭಿಸುವುದು.
ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಅಥವಾ
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು
ಅತ್ಯಂತ ತವಕಪಡುತ್ತಿರುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲುಗಳೂ
ಶಿವಲಿಂಗವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೇವಾತೀರದಲ್ಲಾದರೋ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಲೆಗಳೂ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಲಿಂಗಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಇತಿಹಾಸವುಂಟು. ಹೇಳುವೆನು
ಕೇಳು. ||೭||

ಪುರಾ ನದೀಸಮೂಹೇನ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ನೃಪೋತ್ತಮ |

ಸಾವನತ್ವಂ ಪ್ರಸನ್ನಾಃ ಸ್ಮಃ ಸಾವನೇಷ್ಟಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ ||೮||

ಹಿಮವತ್ಕಂಠರೇ ಗಂಗಾ ತಪಶ್ಚಕ್ರೇ ಮನೋರಥೈಃ |

ಯುಗಾನಾಮಯುತಂ ರಾಜನ್ ದೇವಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಾವಹಂ ||೯||

ಪ್ರಜ್ಞಾಲ್ಯ ಸಾವಕಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಪುರತಃ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋರಪಿ |

ಪಶ್ಯಂತೀ ಮಂಡಲಂ ಭಾನೋರ್ಧ್ಯಾಯಂತೀ ಸಾಂಬಮಿಶ್ರರಂ ||೧೦||

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಸ್ವರ್ಣಕುಂಡಲಮಂಡಿತಂ |

ಸ್ವರ್ಣಾಂಗದಪ್ರಭಾಕೀರ್ಣಂ ಸ್ವರ್ಣಕೇಯೂರಭಾಸುರಂ ||೧೧||

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳೂ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದುವು. ಪ್ರವಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ತಾವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪವಿತ್ರರಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಚರಿಸಿದುವು. ||೮||

ಅವರಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯೂ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಟದಿಂದ ಅನೇಕ ಯುಗಗಳವರೆಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಚರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಆ ತೀವ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ||೯||

ಆ ಗಂಗೆಯು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನನ್ನೇ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ, ಪಂಚಾಗ್ನಿಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾದ ಶಂಕರನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ||೧೦||

ಆ ಗಂಗೆಯು ಧ್ಯಾನಿಸುವಾಗ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಕಿವಿಗೆ ಸುವರ್ಣದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದ ಒತ್ತುಕಡಗವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಭುಜಗಳಿಗೆ ಸುವರ್ಣದ ಭುಜಕೀರ್ತಿಗಳು ಆಭರಣವಾಗಿವೆ. ||೧೧||

ದಿವ್ಯರತ್ನಾಂಗುಲೀಯಾನಾಂ ಶೋಭಯಾ ಚ ನಿರಾಜಿತಂ ।

ಕಿರೀಟಿತಾರಾಹಾರಾಣಾಂ ರಾಜಿಭಿಶ್ಚ ನಿರಾಜಿತಂ ||೧೨||

ಸುವರ್ಣರಚಿತಾನಂತಮಣೀಮೇಖಲಯಾ ವೃತಂ ।

ಸ್ಫುರನ್ನೂಪುರಸಂಭೂತಶಿಂಜಿತೈಶ್ಚ ನಿರಾಜಿತಂ ||೧೩||

ದಿವ್ಯಾಭರಣಸಂಪೂರ್ಣಂ ನಾಮಾಂಗಗಿರಿಜಾಯುತಂ ।

ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ಸುರಗಣೈಃ ಪ್ರಮಥಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಸೇವಿತಂ ||೧೪||

ಸ್ತೂಯಮಾನಂ ವೇದಸಂಘೈರ್ನೀಲಗ್ರೀವಂ ಮನೋಹರಂ ।

ಫಾಲಲೋಚನಮಾರಾಧ್ಯಂ ತ್ರಿಶೂಲಾಭಯಪಾಣಿನಂ ||೧೫||

ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯವಾದ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಿರೀಟವನ್ನು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿ ಪ್ರಭೆಗಳಿಂದ ಆತನು ಅತ್ಯಂತ ಉಜ್ಜ್ವಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ||೧೨||

ಸುವರ್ಣದ ಅನೇಕ ಉಡಿದಾರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾಲಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಾಲಂದಿಗೆಗಳು ಅವ್ಯಕ್ತಮಧುರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಲಿವೆ. ಅಂತಹ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಆತನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ||೧೩||

ಆ ಶಂಕರನು ಸಕಲ ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಎಡತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರಮಥಗಳೂ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ||೧೪||

ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ, ನೀಲಗ್ರೀವ, ಮಹೇಶ್ವರ, ತ್ರಿನಯನ, ಸರ್ವಸಂಪೂಜ್ಯ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಈತನು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಭಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವನು. ||೧೫||

ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ಕಟಾಕ್ಷೈರಮೃತಾಕಾರೈಃ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ |

ಸ್ವಭಕ್ತಾನ್ಮಂದಿಕೇಶಾದೀನ್ ಮಂಡಾರಾಸಾರಸೇವಿತಂ ||೧೬||

ಗೌರೀಮನೋಹರಂ ಧೀರಂ ಜರಾಮರಣವರ್ಜಿತಂ |

ಅಪ್ರಮೇಯಮನಾದ್ಯಂತಂ ವೃಷ್ಟಕೇಶಂ ಕಪರ್ದಿನಂ ||೧೭||

ಕಲ್ಯಾಣರೂಪಮಾನಂದಮಾನಂದಘನಮದ್ವಯಂ |

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಹೇತುಭೂತಂ ಸನಾತನಂ ||೧೮||

ತಟಿನ್ಮಂಡಲಸಂಕಾಶದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರವಿಭೂಷಿತಂ |

ಹಿರಣ್ಯಬಾಹುಮಿಶಾನಮವರಾಜಿತಮುಷ್ಣಯಂ ||೧೯||

ಆತನು ಪದೇ ಪದೇ ಅಮೃತವನ್ನೇ ಸುಗಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮಂದಹಾಸಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಬೀರುತ್ತಿರುವನು. ತನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ನಂದಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಈಕ್ಷಿಸುವನು. ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಮಂದಾರವೆಂಬ ದಿವ್ಯವಾದ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವನು. ||೧೬||

ಆತನೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ವಲ್ಲಭನು. ಆತನು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಗಂಭೀರನಾಗಿರುವನು. ಪರಶಿವನಿಗೆ ಎಂದೂ ವಾರ್ಧಕ್ಯವಾಗಲಿ ಮರಣವಾಗಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಿಯೂ ಅಂತ್ಯವೂ ಆತನಿಗಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೂ ಅಗೋಚರನಾಗಿರುವನು. ಮಹಾದೇವನು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಜಟಾಘಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ||೧೭||

ಆತನೇ ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ವರೂಪನೂ, ಆನಂದಸ್ವರೂಪನೂ, ಅದ್ವಿತೀಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನನು. ಅದ್ವರಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ವಾಲನೆಗೂ, ಸಂಹಾರಕ್ಕೂ, ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ||೧೮||

ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿಂಚುವ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆತನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೇವದೇವನ ಭುಜಗಳು ಸುವರ್ಣದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಪರಶಿವನು ಅಜೇಯನು, ಅದ್ವಿತೀಯನು. ||೧೯||

ಮಹಾವಿದ್ಯಾಪ್ರದಾತಾರಂ ದಾತಾರಂ ಸಂಪದಾಮುಪಿ |

ಸ್ತೋರಧಾರಾಧರಧರಂ ನಿತ್ಯಂ ಗೌರೀಮನೋಹರಂ ||೨೦||

ಅಸಾರಕರುಣಾಪೂರಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ಚ ಸುಂದರಂ |

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣೇಷ್ಯಭಿನವಂ ಮಹೋದಾರಂ ಸುರಸ್ತುತಂ ||೨೧||

ಅನಂತಾಪ್ರತಿಮಾಮೋಯಕಲ್ಯಾಣಗುಣಸಾಗರಂ |

ನರದಾನೋನ್ಮುಖಂ ಶಾಂತಂ ಸರ್ವಾಶಾಸ್ಥ್ಯವರಪ್ರದಂ ||೨೨||

ಏತಾದ್ಯಶಂ ಮಹಾದೇವಂ ಧ್ಯಾಯಂತೀ ಮನಸಾ ಶಿವಂ |

ಗಂಗಾ ಪರಂ ತಪಸ್ತೇಪೇ ದಿವ್ಯಸುಂದರವಿಗ್ರಹಾ ||೨೩||

ದೇವಾಸ್ತತ್ಪ್ರಪಸಾ ಕ್ಷುಬ್ಧಾಃ ಸರ್ವೇ ಮುನಿವರಾ ಅಪಿ |

ಗಿರಿಕಂದರಸಂಕೀರ್ಣಾ ಚಕಂಪೇ ಸಧರಾಧರಾ ||೨೪||

ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ (ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು) ಉಪದೇಶಿಸುವವನು ಅವನೇ. ಆತನೇ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರದಾನಮಾಡುವವನು. ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಆಕಾರ ದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತನಾಗಿ ಗೌರೀಮನೋಹರನಾಗಿರುವನು. ||೨೦||

ಸದಾ ಸಂತುಷ್ಟನೂ ಸುಂದರನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಆತನೇ ಪರಮೋದಾರ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೨೧||

ಶಂಕರನು ಅಂತವಿಲ್ಲದವನೂ, ಅಪ್ರತಿಮನೂ, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಶಾಂತಗಂಭೀರವಾದ ಆತನ ಆಕಾರವು ಸರ್ವರಿಗೂ ವರವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು.” ||೨೨||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾ, ಅವನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಆ ಗಂಗೆಯು ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾ ಚರಿಸಿದಳು. ||೨೩||

ಆಕೆಯ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಖರತೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿ ಜನಗಳೂ ಹೆದರಿ ನಡುಗಿದರು. ಭೂಮಿಯು ಗುಡ್ಡೆಗಾಡುಗಳ ಸಮೇತವಾಗಿ ಕಂಪಿತ ವಾಯಿತು. ||೨೪||

ಮೇರುಮಂಡರಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಗಿರಯಸ್ತತ್ತಪೋಗ್ನಿನಾ ।

ಸಂತಪ್ತಾ ಏವ ಹಿಮವಾನ್ ಪ್ರತಪ್ತೋ ಗಂಧಮಾದನಃ ||೨೫||

ವಿಂಧ್ಯಶ್ಚ ನಿಷಧಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಶೈಲಾದಃ ಪರ್ವತೇಶ್ವರಃ ।

ಅನ್ಯೇ ಚ ಗಿರಯಸ್ಸರ್ವೇ ಸಂತಪ್ತಾಸ್ತತ್ತಪೋಗ್ನಿನಾ ||೨೬||

ರೇವಯಾ ಚ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ತಥಾ ಯಮುನಯಾ ನೃಪ ।

ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ತತ್ತಪ್ತಂ ಶೋಣಿಭದ್ರಯಾ ||೨೭||

ಭದ್ರಯಾ ಚ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಫಲ್ಲನ್ಯಾ ಶೋಣಿಯಾಪಿ ಚ ।

ಗೋದಾವರ್ಯಾ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ವೇಣ್ಯಾನ್ಯಾ ಭೋ ಕೃಷ್ಣ ವೇಣ್ಯಯಾ ||೨೮||

ಭೀಮಯಾಪಿ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಕಾವೇರೃಪಿ ಸ್ಯಪೋತ್ತಮ ।

ಕುಮುದ್ವತ್ಯಾ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಧಾರಯಾ ಕ್ಷೀರಯಾ ತಥಾ ||೨೯||

ಅನ್ಯೈರಪಿ ನದೀಭೇದೈಸ್ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಸುಮಸ್ಸಹಂ ।

ಕ್ಷುಬ್ಧಂ ಲೋಕತ್ರಯಂ ತೇನ ತಪಸಾ ಕೇಸಲಂ ನೃಪ ||೩೦||

ಆ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಮೇರುಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಗಂಧಮಾಧನ ಪರ್ವತ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂತಾಪಿತವಾದವು. ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತಗಳಂತೂ ಬೆಂದು ಹೋದವಂತೆ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದವು. ||೨೫||

ವಿಂಧ್ಯ, ನಿಷಧ, ಶೈಲಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪರ್ವತಗಳು ತಪೋ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಉರಿದುಹೋದವು. ||೨೬||

ಆ ಗಂಗೆಯಂತೆಯೇ ತಾವೂ ಅತ್ಯಂತ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಆವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ರೇವಾ, ಯಮುನಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ಶೋಣಿಭದ್ರಾ, ಫಲ್ಲನೀ, ಶೋಣಾ, ಗೋದಾವರೀ, ವೇಣೀ, ಕೃಷ್ಣ ವೇಣೀ, ಭೀಮಾ, ಕಾವೇರಿ, ಕುಮುದ್ವತೀ, ಕ್ಷೀರಧಾರೆ, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳೂ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಅವರ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಅಖಂಡವಾದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೂ ಸಂತಪ್ತವಾಗಿ ಭೀತಿಯಿಂದ ಕಂಪಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ||೨೭-೨೮-೨೯-೩೦||

ಅತ್ಯುಗ್ರತಪಸಾ ತಪ್ತಾಂ ರೇವಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ಪ್ರಸನ್ನಃ ಪಾರ್ವತೀಯುಕ್ತಸ್ತಾನುಮಾಚ ದಯಾನಿಧಿಃ ||೩೧||

|| ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವ ಉವಾಚ ||

ನರ್ಮದೇ ಶರ್ಮದೇ ದೇವಿ ವರಂ ವೃಣು ಮನೋಹರಂ ।

ಕಿಂ ತನಾಭೀಷ್ಟಿತಂ ಲೋಕೇ ತತ್ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಸರ್ವಥಾ ||೩೨||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನರ್ಮದಾ ಪ್ರಾಹ ಶಂಕರಂ ।

ಮಯಿ ಸಂವಸ ಗೌರೀಶ ಸರ್ವದಾ ಶಿವಯಾ ಸಹ ||೩೩||

ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಂ ಮಹಾದೇವ ಮಮ ತಾವದಿದಂ ಪ್ರಭೋ ।

ಏತಾವತಾ ಕೃತಾರ್ಥಾಸ್ತಿ ಸನ್ನಿಧಾನಂ ತವೇಷ್ಟಿತಂ ||೩೪||

ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ರೇವೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ತಪಸ್ಸಿಗೂ ಭಕ್ತಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಶಂಕರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ಮತ್ತು ಆ ದಯಾನಿಧಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಮುಖನಾಗಿ ರೇವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೩೧||

“ ಎಲಾ ನರ್ಮದೆಯೇ! ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆಯೋ ಹೇಳು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ವರವನ್ನೂ ದರೂ ಕೇಳು”. ||೩೨||

ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆತನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನರ್ಮದೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. “ ಓ ಸ್ವಾಮಿನ್ ಶಂಕರನೇ! ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ವತೀ ಸಮೇತನಾಗಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಇದೇ ವರವನ್ನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ||೩೩||

ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದೊಂದನ್ನೇ. ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಸದಾ ನನ್ನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇಷ್ಟೊಂದನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥಳಾಗು ತ್ತೇನೆ. ||೩೪||

ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತಸ್ಥಾಪಿ ಸನ್ನಿಧಾನಂ ವಿಶೇಷತಃ ।

ಅಪೇಕ್ಷಿತಂ ಮಮೇಶಾನ ತಪಸಸ್ತತ್ಥಲಂ ಪ್ರಭೋ ||೩೫||

ಮತ್ತೀರತರುಷು ಸ್ವಾಮಿನ್ ಮತ್ತೀರಾಂಕುರರಾಜಿಷು ।

ಪ್ರಸ್ತರೇಷ್ಟಪಿ ಮತ್ತೀರೇ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಭವ ||೩೬||

ನ ಚಾಗಮಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಯಾಸ್ತೃಪೇಕ್ಷಾಸ್ತೃದನುಗ್ರಹಾತ್ ।

ಮಪ್ಪಸ್ತರಾರ್ಚನೇನೈವ ತುಷ್ಠೋ ಭವ ಸದಾ ಶಿವ ||೩೭||

ಯದ್ಯಪ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಲಿಂಗಮಿದಮುತ್ತಮಮಸ್ತು ಮೇ ।

ಮತ್ತೀರನೀರಜೋ ವಾಯುರ್ಯದ್ವೇಹೇ ವಾತಿ ತತ್ತನುಃ ||೩೮||

ಯದ್ಯಪಿ ನೀನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ನೀನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಫಲ ದೊರೆತಂತಾಗುವುದು. ಅದೇ ಫಲವನ್ನೇ ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು. ||೩೫||

ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯು ಮಹತ್ತರವಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ನೀನು ನನ್ನ ತೀರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹುಲ್ಲು ಗರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಸದಾ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ||೩೬||

ನನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇನೂ ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಕೂಡದು. ನಿನ್ನ ಲನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ತೀರದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ನನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದರೆ ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಬೇಕು. ||೩೭||

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆಗಮೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಲಿಂಗಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೆನಿಸಿರುವುವೋ, ಅವುಗಳಷ್ಟೇ ಮಹಿಮೆಯು ನನ್ನ ತೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲ್ಲಿಗೂ ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ತೀರದ ವಾಯುವು ಯಾವಾತನ ಮೈಗೆ ಸೋಂಕು

ಪವಿತ್ರಾ ಭವತು ಸ್ವಾಮಿನ್ ತ್ವನ್ನಾಮಸ್ತುರಣಾದಿದ ।

ಮಲ್ಲಿಂಗಪೂಜಯಾ ಶಂಭೋ ಮುಕ್ತೋ ಭವತು ಮಾನವಃ ॥೩೯॥

ಮಲ್ಲಿಂಗಸದೃಶಂ ಲಿಂಗಂ ಮಾಸ್ತು ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಪ್ರಭೋ ।

ಕಾಶ್ಮೀರೇ ರಸಲಿಂಗೇ ನಾ ರತ್ನಲಿಂಗೇಷ್ಟಪಿ ಪ್ರಭೋ ॥೪೦॥

ತನಾಭಿನಾನೇನ ತಥಾ ಯಥಾ ಮತ್ಪ್ರಸ್ತರೋತ್ತಮೇ ।

ಇದಂ ಸೋಮೇಶ್ವರೋ ನಾನು ಲಿಂಗಂ ಮಂಗಳದಾಯಕಂ ॥೪೧॥

ಏತದ್ವರ್ತನಮಾಶ್ರೇಣ ಮುಕ್ತಿರಸ್ತು ಸದಾಶಿವ ।

ಸೋಮೇಶಕುಂಡಲಿಂಗಾನಿ ಭುಜಂಗಾಭರಣಾನ್ಯಪಿ ॥೪೨॥

ವುದೋ ಆತನು ಪವಿತ್ರನಾಗಬೇಕು. ನನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ॥೩೮॥

ನನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿಗಿರುವಷ್ಟು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯು ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಲಿಂಗಗಳಿಗೂ ಇರಕೂಡದು. ಕಾಶ್ಮೀರ ಲಿಂಗಕ್ಕಿಂತಲೂ, ರಸಲಿಂಗ ಮತ್ತು ರತ್ನಮಯವಾದ ಲಿಂಗ ಇವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ತೀರದ ಲಿಂಗಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ರೇವಾಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಆತನು ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನೇ ಆಗಬೇಕು. ॥೪೦॥

ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ, ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಲ್ಲು ಸೋಮೇಶ್ವರವೆಂಬ ಲಿಂಗವಾಗಬೇಕು. ಇದು ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿರಬೇಕು. ॥೪೧॥

ಈ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರೂ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸೋಮೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥದ ಸಕಲ ಲಿಂಗಗಳೂ ಸರ್ವಾಭರಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿರಬೇಕು. ॥೪೨॥

ಭವಂತು ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಭವ ।

ಸೋಮೇಶಕುಂಡನಿಲಯಂ ಸ್ಥೂಲಮಸ್ಥೂಲಮೇವ ನಾ ||೪೩||

ಲಿಂಗಂ ಭುಜಂಗಾಭರಣಂ ಪೂಜಿತಂ ಭಕ್ತಿಮುಕ್ತಿದಂ ।

ಯಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ವರಶ್ಯಂಭೋ ಮಯಾ ತ್ವದ್ಭಕ್ತಪೂತಯಾ||೪೪||

ತಾದೃಶೋ ನ ವರೋ ದೇಯೋ ಮದ್ಭಿನ್ನಾಯ ಮಹೇಶ್ವರ ||೪೫||

ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಪ್ಯನ್ಯನಿಲಕ್ಷಣತ್ವಂ

ಮಯ್ಯಸ್ತು ಶಂಭೋ ತ್ವದನುಗ್ರಹೇಣ ।

ಅಯಂ ವರೋಽನ್ಯೋತಿವಿಲಕ್ಷಣೋ ಮೇ

ದೇಯಸ್ತ್ವಯಾ ಶಂಕರ ದೀನಬಂಧೋ ||೪೬||

ವರಾಂತರಾಣಾಂ ನ ಮಮಾಸ್ತ್ಯಪೇಕ್ಷಾ

ಶ್ರೀಮನ್ನಿರೂಪಾಕ್ಷಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷೈಃ ।

ಆ ಸೋಮೇಶ್ವರ ! ಪಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿರಲಿ ಸರ್ವಾಭರಣವೇಷ್ಟಿತವಾದ ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಯಾರು ಪೂಜಿಸಿದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಲಭಿಸಬೇಕು. ||೪೩||

ನಾನು ಆತ್ಮಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಂಥ ವರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡಕೂಡದು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವರವನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ||೪೪-೪೫||

ಓ ಪರಮೇಶ್ವರ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾದ ಅತಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯು ಕಂಡುಬರಬೇಕು. ಈ ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ನಾನು ಈ ವರವನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೀನಬಂಧುವಾದ ನೀನು ಅದೇ ವರವನ್ನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ||೪೬||

ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೇ! ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ವರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಇದೊಂದು ವರವನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನನ್ನ

ಅಪೇಕ್ಷಿತಂ ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ನಿಧಾನಂ

ಮತ್ಪ್ರಸ್ತರೇಷು ಪ್ರಥಿತೇಷ್ಟಪೀಶ

||೪೭||

ತವಾಪ್ಯದೇಯೋ ನ ವರೋ ಮಹೇಶ

ದೇಯೇಷು ತಾವದ್ಗಣನೀಯ ಏವ |

ಅಯಂ ವರಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಏವ ನಾನ್ಯೈ

ಮಯಾ ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಇತ್ಯನೈಮಿ

||೪೮||

ಸರ್ವಜ್ಞಮೂರ್ತೇಃ ಕರುಣಾಕರಸ್ಯ

ಕಿಮಸ್ಯ ದೇಯಂ ತವ ಚಂದ್ರಮೌಳೇ |

ಅಯಂ ವರೋ ಲೋಕಹಿತಾಯ ತಾವ

ನ್ಮಯಾಪಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಏವ ನೂನಂ

||೪೯||

ಲೋಕೇಽಪಿ ತಾವದ್ವಹವೋಽಪ್ಯಶಕ್ತಾಃ

ಕದಾಚಿದಾಲಸ್ಯವಢಾಹತಾಶ್ಚ |

ಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲ್ಲೂ, ಚಪ್ಪಡಿಯೂ ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು.

ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳದ್ದೇ ಆಗಬೇಕು. ||೪೭||

ನಿನಗೆ ಕೊಡಲಾಗದ ವರವು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಕೇಳುವ ವರವೂ ಕೊಡಬಾರದುದೂ ಅಲ್ಲ. ಮಹೇಶ್ವರನೇ! ಇಂಥ ವರವನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಕೇಳಿರಲಾರರು. ಆದರೆ ನಾನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ||೪೮||

ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಆಗಿರುವೆಯಲ್ಲದೇ ಕರುಣಾನಿಧಿಯೆನಿಸಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೇಳಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅಸಮಾಧಾನವೇ? ಇದೇನೂ ನಿನಗೆ ಮಹಾಘನವಾಗಿ ತೋರಲಾರದು. ನಾನು ಈ ವರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದೂ ಸಹ, ಕೇವಲ ಭೂಲೋಕದ ಜನರ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗಲೆಂದೇ ನಾನು ಈ ವರವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ||೪೯||

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಒದಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಜನರು ಬಹಳ ಉದಾಸೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಮಾಡಲೂ ಸದಾ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು

ತೇಷಾಂ ವಿಮುಕ್ತಃ ಕಠಿನೇತಿ ಮತ್ಸಾ
ವರೋ ಮಯಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಏನ ಸೋಽಯಂ ||೫೦||

ಬಿಲ್ವೀದಳಂ ನಾ ಸಜಲಂ ಜಲಂ ನಾ
ದೂರ್ವಾಂಕುರಂ ನಾ ಸಿತಭೂತಿಪೂತಃ |
ಮತ್ಪ್ರಸ್ತರೇ ಯಃ ಪ್ರದದಾತಿ ತತ್ತೇ
ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಸರ್ಧಶತಾಂಕಮಾಳೇ ||೫೧||

ಯೇ ನರ್ಮದೇ ದೇನಿ ಶಿವಪ್ರಿಯೇತಿ
ಮನಶ್ಚಮ ನಿದ್ರಾಸಮಯೇ ಸ್ಮರಂತಿ |
ತೇಷಾಂ ನ ದುಃಸ್ವಪ್ನಭಯಾನಿ ತಾವ
ದ್ಭವಂತು ಶಂಭೋ ತ್ವದನುಗ್ರಹೇಣ ||೫೨||

ತ್ವತ್ಪಾದಸಂದರ್ಶನಪೂತಚಿತ್ತಾಂ
ಮಾಂ ಯಃ ಸಕೃದ್ವಾ ಸ್ಮರತಿ ಪ್ರಭಾತೇ |

ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಅವರೂ ಮಾಡಲಾರರು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಆ ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿದೊರೆಯುವುದೇ ಬಹಳ ಕಠಿಣ. ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದೇ ನಾನು ಈ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ||೫೦||

ಭಸ್ಮಲಿಪ್ತಗಾತ್ರನಾಗಿ ನನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಕಲ್ಲಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ, ಜಲ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಯಾರೇ ಪೂಜೆಮಾಡಲಿ, ಆ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯಾದ ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಬೇಕು. ||೫೧||

ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಮಲಗುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು “ ಹೇ ನರ್ಮದೇ, ನೀನು ಮಹಾದೇವಿಯು ; ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವವಳು ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಂಥವರಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಿರಬೇಕು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವರಿಗೆ ಎಂದೂ ದುಸ್ಸವ್ವಗಳ ಹೆದರಿಕೆ ಇರಕೂಡದು. ||೫೨||

ಇಂದು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮಳಾಗಿ ಧ್ವೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿ. ಅದೇ ಭಕ್ತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅವರು

ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಭಕ್ತಿ ಸ್ವಯಿ ಚಂದ್ರಮಾಳೇ
ತಯಾ ಸಮುಕ್ತೋಸ್ತು ಕೃಪಾನಿಧಾನ

||೫೩||

|| ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ ||

ಇತಿ ತತ್ಪ್ರಾರ್ಥಿತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ವರಾನ್ ದತ್ತಾ ಮಹೇಶ್ವರಃ |

ತತ್ರೈವಾಂತರ್ದೇ ರಾಜನ್ ಸರ್ವದೇವಸಿತಾಮಹಃ ||೫೪||

ತತಃ ಪರಂ ಮಹಾದೇವಃ ಕೈಲಾಸನಿಲಯಃ ಪ್ರಭುಃ |

ಗಂಗಾಕೃತಂ ತಪೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಂ ವಿಸ್ಮಯಂ ಗತಃ ||೫೫||

ಕೋ ನಾ ವರೋ ಮಯಾ ದೇಯಃ ಕಸ್ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ ವರಃ |

ತಪೋ ಘೋರತರಂ ತಸ್ಯಾಸ್ತರ್ವಲೋಕಭಯಂಕರಂ ||೫೬||

ಇತ್ಯೇವಂ ಸ್ಮರತಶ್ಯಂಭೋರ್ಗಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ನೃಪೋತ್ತಮ |

ಪ್ರಣತಾಶ್ಯಂಕರಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಪಾಹಿ ಪಾಹೀತಿ ಸಾದರಂ ||೫೭||

ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರೂ ಆಗಲಿ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಯಾನಿಧಿಯಾದ ನೀನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ವರಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.” ||೫೩||

ಹೀಗೆಂದು ರೇವಾನದಿಯು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪರಮೇಶ್ವರನು “ತಥಾಸ್ತು” ಎಂದು ಆ ಎಲ್ಲಾ ವರಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಆ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತಾಮಹನೆಂತಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ||೫೪||

ಮುಂದೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಗಂಗೆಯು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಘೋರನಾದ ತಪಸ್ಸು ಗೋಚರಿಸಿತು. ಆ ಅಖಂಡವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೆನೆದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ||೫೫||

ಆ ಗಂಗೆಯ ತಪಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆಯೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈಕೆಯು ಈಗ ಭಯಂಕರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಇವಳು ಇನ್ನು ಏನೇನನ್ನು ಅವೇಕ್ಷಿಸುವಳೋ ? ಏನು ವರವನ್ನು ಕೇಳುವಳೋ ? ಯಾವ ವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದೋ ? ಹೀಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ||೫೬||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಮಥ ಗಣದವರೆಲ್ಲಾ ಕಾಪಾಡು ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾ ಬಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದರು. ಸಮಾಚಾರ ವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಹೀಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ||೫೭||

|| ಗಣಾಊಚುಃ ||

ಸ್ವಾಮಿನ್ ಹಿಮಗಿರೇಃ ಕನ್ಯಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಗಂಗೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾ |
 ಸಾ ತಪಃ ಕುರುತೇ ಘೋರಂ ತಪಸಾನುಪಿ ತತ್ತಪಃ ||೫೮||
 ತೇನೈವ ತಪಸಾ ಸರ್ವೇ ಸಂತಪ್ತಾಃ ಪರ್ವತಾ ಅಪಿ |
 ವಿನಾ ಸಂಘರ್ಷಣೇನೇಶ ತರುಭ್ಯೋ ವಹ್ನಿ ರುದ್ಗತಃ ||೫೯||
 ಕುಲಾಚಲಾದಯಸ್ಸರ್ವೇಷ್ಯಚಲಾಶ್ಚ ಲಿತಾಪಿ ತೇ |
 ಅಮಿತಾಸ್ತಪಸಾ ತೇನ ಹ್ನುಬ್ಧಾಸ್ಸರ್ವೇ ಸುರಾ ಅಪಿ ||೬೦||
 ಅತಃಪರಂ ಮಹಾದೇವ ಪ್ರಸೀದ ಕರುಣಾನಿಧೇ |
 ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರಲಯೋಽಪಿ ಸ್ಯಾದಕಾಂಡೇ ಗಿರಿಜಾಪತೇ ||೬೧||
 ಇತಿ ತತ್ಪ್ರಾರ್ಥಿತಶ್ಚಂಭುರ್ಗಣಕೋಟಿಸಮನ್ವಿತಃ |
 ತೂರ್ಯಧ್ವನಿಸಮಾಕೀರ್ಣೋ ಗಂಗಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾಂ ಗತಃ ||೬೨||

“ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಹಿಮವಂತನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ಹಿಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಆ ತಪಸ್ಸಿಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಘೋರತಪಸ್ಸು ಗಿಂತಲೂ ಘೋರವಾಗಿದೆ. ||೫೮||

ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಸಕಲ ಪರ್ವತಗಳೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮರಗಳಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಾಟವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಂಕಿಯು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಕೆಯ ತಪಸ್ಸು ಇಷ್ಟು ಉಗ್ರವಾಗಿದೆ. ||೫೯||

ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಥಿರವಾದ ಕುಲಪರ್ವತಗಳೂ ಆಕೆಯ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ||೬೦||

ಪಾರ್ವತಿ ರಮಣನೇ! ಇನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಒದಗಿರುವ ಉತ್ಪಾತಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಕಾಪಾಡು. ಇಲ್ಲದೇ ಸಾವಕಾಶವಾದಿದರೆ ಅಕಾಲದಲ್ಲೇ ಪ್ರಲಯವು ಆಗಿ ಹೋಗುವುದೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು.” ||೬೧||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಣದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾತುರತೆಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಗಂಗೆಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ನೀಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಅನೇಕ

ತತಃ ಪರಂ ಮಹಾದೇವೇ ಪ್ರಸನ್ನೇ ಸತಿ ಶಂಕರೇ ।

ಪ್ರಣಮ್ಯ ದಂಡವದ್ಭ್ರಮೌ ಗಂಗಾ ತುಷ್ಠಾವ ಶಂಕರಂ ||೬೩||

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಗಿರಿಜಾಸಹಾಯ

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಪುನರಿಂದುಮೌಳೇ ।

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇಃಸ್ತು ಪುನರ್ನಮಸ್ತೇ

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ ||೬೪||

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರುದ್ರ ನಮೋನಮಸ್ತೇ

ಶ್ರೀವೀರಭದ್ರಾಯ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ।

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಗಿರಿಶ ತ್ರಿನೇತ್ರ

ವಿಭೂತಿಗಾತ್ರಾಯ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ||೬೫||

ಶ್ರೀನೀಲಕಂಠಾಯ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ

ಫಾಲಪ್ರದೇಶಾನಲಲೋಚನಾಯ ।

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇಃಸ್ತು ಕಪರ್ದಿನೇ ವೈ

ನಮೋನಮಸ್ತೇಃಸ್ತು ಸದಾಶಿವಪ್ರಭೋ ||೬೬||

ಗಣಗಳೊಡನೆ ವಾದ್ಯ, ಮೇಳ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಾ ಗಂಗೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ||೬೭||

ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ಮೈದೋರಲು, ಗಂಗೆಯು ಮೊದಲು ಆ ಭವ್ಯವಾದ ಪರಶಿವನ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ಸ್ತುತಿಸಿದಳು. ||೬೮||

“ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ! ನಿನಗೆ ಶತಶಃ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ದಯಾನಿಧಿಯಾಗಿ ದ್ವೀಪ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವೆ. ಪಾರ್ವತೀರಮಣನೇ, ನಿನಗೆ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ, ಪದೇಪದೇ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ||೬೯||

ಓ ಶಿವಪ್ರಭುವೇ, ನೀನೇ ಮಹಾರುದ್ರದೇವತೆ ಎನಿಸಿರುವೆ. ವೀರಭದ್ರಾ ವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ ನೀನೇ. ಮುಕ್ತಾಂಗನೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಗಿರಿಶನೆಂದು

ಮಾರ್ತಂಡಮಂಡಲನಿವಾಸ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ
 ಮಾರ್ತಂಡಕುಂಡಲವಿರಾಜಿತಭೂಷಣಾಯ ।
 ಮಾರ್ತಂಡಚಂಡಕರಸಂಕುಲಮಂಡಪಾಯ
 ತಸ್ಮೈ ವೃಡಾಯ ಭಗವನ್ ಭವ ತೇ ನಮೋಸ್ತು ॥೬೩॥

ಯದ್ವೀಕ್ಷಣಪ್ರವಣಮಾತ್ರನಿಧೂತಸಾಸಾಃ
 ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಂತಿ ಪರಮಂ ಪದಮಿಂದುನೌಳೇ ।
 ತೈರೇವ ಮಾಂ ಮುಹುರಪಿ ಪ್ರಣತಾಂ ಪ್ರಪಶ್ಯ
 ಪಶ್ಯಾನ್ಯ ವಹ್ನಿ ನಿಕರಾಶ್ರಿತತಪ್ತದೇಹಾಂ ॥೬೪॥

ಮಾತಾ ತ್ವಮೇವ ಭಗವನ್ ಜನಕಸ್ತ್ವಮೇವ
 ಮಿತ್ರಂ ತ್ವಮೇವ ಮಮ ಚಂದ್ರಕಲಾವತಂಸ ।
 ಭ್ರಾತಾ ತ್ವಮೇವ ಭಗವನ್ ಗಿರಿಜಾಸಹಾಯ
 ತ್ರಾಪಾ ತ್ವಮೇವ ಭಗವನ್ ಹರ ನೀಲಕಂಠ ॥೬೫॥

ಸ್ತುತಿಸುವರು. ನೀಲಕಂಠ! ನೀನು ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಸ್ತೃದಿಂದ ಅಲಂಕೃತ
 ನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆ. ಕಪರ್ದಿಯೇ! ನಿನಗೆ
 ಕೋಟಿಶಃ ನಮಸ್ಕಾರ. ॥೬೩-೬೫॥

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಸುವ ಶಂಕರನೇ! ನಿನಗೆ ನಮ
 ಸ್ಕಾರ. ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನೇ ಕುಂಡಲಾಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸುವ ಪರಶಿವನೇ!
 ನಿನಗೆ ವಂದನೆ. ಮೃಡನೇ! ನಿನ್ನ ಮಂಟಪವನ್ನು ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರೂ ಸುತ್ತು
 ವರೆದು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅಂಥ ಭಗವಂತನಾದ ನಿನಗೆ ಕೋಟಿಶಃ ತಲೆಬಾಗು
 ವೆನು. ॥೬೬॥

ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯೇ! ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪ
 ಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಜನರು ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯುವರು.
 ಇಂದು ನಾನು ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಪ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾದ
 ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಶತಶಃ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನ
 ನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೂ ಈಕ್ಷಿಸು. ॥೬೭॥

ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವಂತೆ ನನಗೂ ನೀನೇ ತಾಯಿ,

ತ್ವಂ ಕಾಲಕೂಟವಿಷಧಾರಣಧೀರಚಿತ್ತಃ

ತ್ವಂ ನಾರಸಂಹರಣಕಾರಣಭೂತ ಏವ |

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಡಲಸುಖಂಡನಹೇತುಭೂತಃ

ತ್ವಾಮೇವ ತಾನದುಧುನಾ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನಾ ||೭೦||

ತ್ವನ್ನಾ ಮುಕೀರ್ತನಸುಧಾರಸಪಾನಸೀನೋ

ದೀನೋಽಪಿ ದೈನ್ಯಮಪಹಾಯ ದಿವಂ ಪ್ರಯಾತಿ |

ಪಶ್ಚಾದುಪೈತಿ ಪರಮಂ ಪದಮೀಶ ತತ್ತೇ

ತದ್ಭಾಗ್ಯಯೋಗ್ಯಕರುಣಾಂ ಕುರು ಮಾನುಸೀಶ ||೭೧||

ವರೋ ವರಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಏವ ದೇಯಃ

ಪ್ರಾಗೇವ ಯೋ ತಾನದುಮಾಸಹಾಯ |

ತಂದೆ, ಮಿತ್ರ, ಸಹೋದರ, ಬಂಧು, ಗುರು ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿರುವೆ. ಗಿರಿಜಾರಮಣನಾದ ನೀಲಕಂಠನೇ! ಈಗ ನೀನೇ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವೆ. ||೭೦||

ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ನೀನು ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ತರಗಳಾಗಿವೆ? ನೀನು ಹಿಂದೆ ಆ ಉದ್ಧತನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದೆ! ಆಹಾ! ನೀನೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಲಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಮಹಾದೇವನಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಇಂದು ರಕ್ಷಕನೆಂದು ನಾನು ಮರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ||೭೦||

ಮನುಷ್ಯನು ಎಂಥ ಹತಭಾಗ್ಯನೇ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ದೀನನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯನಾಮವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದರೆ ಆತನು ತನ್ನ ಸಕಲ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾನು ಆ ಪರಮಪದವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನೇ? ನನ್ನನ್ನೂ ಆ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗುವಂತೆ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ||೭೧||

ಎಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ನೀನು ಕೂಡಲೇ ಕೊಡುವ ನನ್ನಿದ್ದೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ನರ್ಮದೆಗೆ ಅಂಥ ವರವನ್ನು ನೀನು ಅನುಗ್ರಹ

ದತ್ತೋ ವರಶ್ಚರ್ಮದ ನರ್ಮದಾಯೈ

ಸಾ ಶರ್ಮದಾ ಸರ್ವಸುರಾಸುರಾಣಾಂ

||೨೨||

ಅತಃಪರಂ ತಾದೃಶ ಏವ ಬೇಯೋ

ವರೋ ನ ಲೋಕೇಷು ತಥಾಚ ತಸ್ಯ ।

ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯತ್ವಮತೋ ವರೋ ಮೇ

ದೇಯಸ್ತದನ್ಯೋ ಮಮ ಮುಕ್ತಿಹೇತುಃ

||೨೩||

ಜಲಸ್ವರೂಪೇಣ ಮಮಾಸ್ತು ಕಾಶ್ಯಾಂ

ವಾಸೋ ಮದೀಯೇ ನ ಜಲೇ ನ ನಿತ್ಯಂ ।

ತವಾಭಿಷೇಕೋಽಸ್ತು ಕೃಪೈಕಸಿಂಧೋ

ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥಾತ್ಮಕ ಲಿಂಗರೂಪ

||೨೪||

ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪೇಣ ಮಹೇಶ ಕಾಶ್ಯಾ

ಮನಸ್ಥಿತಿಸ್ತತ್ರ ಮಿತಾ ಮಯಾತಃ ।

ತತ್ರಾಭಿಷೇಕೋಽಸ್ತು ಜಲೈರ್ಮದೀಯೈಃ

ಅಯಂ ವರೋ ಮೇ ವರ ಏವ ಶಂಭೋ

||೨೫||

ಸಿದ್ಧಿ. ಆ ವರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಈಗ ನರ್ಮದೆಯು ಸಕಲ ಸುರಾಸುರರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಣಿಯಾದಳು. ||೨೨||

ಆ ರೇವಾನದಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದಂಥ ವರವನ್ನೇ ನನಗೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂತಹ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವರವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆ ವರವನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೂ ಮುಕ್ತಿಯು ದೊರೆಯುವಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕು. ||೨೩||

ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸದಾ ಜಲಸ್ವರೂಪದಿಂದ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡು. ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜಲದಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯವೂ ಅಭಿಷೇಕವಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ವರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ||೨೪||

ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವೆ ಎಂದು ವೇದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವ

ಏತಸ್ಮಾದಧಿಕೋ ವರೋಽಪಿ ನ ವರೋ ಯೇನೈವ ಕಾಶ್ಯಾಂ ಸ್ಥಿತಿಂ
ಮುಕ್ತ್ಯೈ ಸರ್ವಮತಾ ಮನೂಷಿ ಸಹಸಾ ತಸ್ಮಾದ್ವರೋಽಯಂ ವರಃ |
ಏನಂ ದೇಹಿ ಮನೂಢುನಾ ವರಮುಮಾಕಾಂತಾಯಮೇವ ಪ್ರಿಯಃ
ಸರ್ವೇಷಾಮಿತಿ ರೇವಯಾಪಿ ನ ವರಃ ಸೋಽಯಂ ಖಲು ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ||೭೬||

ತತ್ಪ್ರಾರ್ಥಿತಸ್ತು ಸ ವರೋ ವರ ಏವ ನೂನಂ
ಸರ್ವೋಪಕಾರಕತಯಾ ಪ್ರಥಿತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ |
ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಸತ್ಯಭವನೇಽಪಿ ತತಸ್ತದನ್ಯೋ
ದೇಯೋ ವರೋ ಭವತಿ ತೇ ಸ ತು ದುರ್ಲಭೋಽಪಿ ::೭೭||

ಯಃ ಕಾಶೀನಗರೇ ಮದಂಬುಷು ಮುಹುಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಕೃತೋದ್ಘಾಲನಃ
ಸರ್ವಾಂಗೇ ಭಸಿತತ್ರಿಪುಂಡ್ರರುಚಿರೋ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾವೃತಃ |

ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜಲದಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯವೂ ಅಭಿಷೇಕವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಇದೇ
ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ವರ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ||೭೫||

ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವರವು ಮತ್ತೆ
ಯಾವುದಿರುವುದು? ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಈಗ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ವರದಿಂದ ನನಗೆ
ಸದಾ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಲಾಭವು ದೊರೆಯುವುದು. ಕಾಶಿವಾಸ
ದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ
ನನಗೂ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಇದೇ ವರವು ನನಗೆ ಇಷ್ಟ
ವಾದುದು. ಈ ವರವು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಹಾಗಾದರೂ
ಈ ವರವನ್ನು ರೇವೆಯು ಕೇಳಿಲ್ಲತಾನೆ? ||೭೬||

ರೇವೆಯು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ವರವು ಸರ್ವಥಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ
ಆಕೆಯ ವರದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ
ಕೇವಲ ಪರೋಪಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲದೇ ಏನು? ಇಂಥ
ವರವು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಾಗಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ ಖಂಡಿತ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ
ವರವು ದುರ್ಲಭ, ಹಾಗೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವರವೂ ಆದುದು. ||೭೭||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ, ನನ್ನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ
ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೈಗೆ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ

ಮನ್ನೀರೈರಭಿಷಿಚ್ಛ ಲಿಂಗಮಮಲಂ ನಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಖ್ಯಂ ನತಃ
 ತ್ರಿಃ ಪೀತ್ವಾತ್ವಭಿಷೇಕವಾರಿ ಸ ತವ ಪ್ರಾರಯಃ ಪ್ರಿಯೋಽಸ್ಮು ಪ್ರಭೋ ||೨೮||
 ಕಲ್ಪಾಂತೇ ಮಮ ಮುಕ್ತಿರಸ್ತು ಭಗವನ್ ತ್ವನ್ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೈಃ
 ತಾವಜ್ಜೀವನಮಸ್ತು ವಸ್ತುವಿಷಯೇ ಮಾಸ್ತು ಸ್ಪೃಹಾ ಮಾಸ್ತು ಮೇ |
 ಕಾಶೀನಾಸರತಿಸ್ಸಿತೇಽಪಿ ಭಸಿತೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಽಽಪಿ
 ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರತುಂಗಲಿಂಗಭಜನೇ ಪ್ರೀತಿರ್ಮಮಾಸ್ತು ಪ್ರಭೋ ||೨೯||
 ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಣತಾಂ ಗಂಗಾಂ ತಥಾಸ್ತಿಸ್ತುತಿ ಮಹೇಶ್ವರಃ |
 ತತ್ರೈವಾಂತರ್ಧಢೇ ಸಾಂಬಸ್ವರ್ವದೇನಗಣಗ್ನುತಃ ||೩೦||

ಗೋದಾವರೀಪ್ರಮುಖಜೇವನದೀಭಿರೀವಂ
 ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತೋಽಪಿ ಸ ನರಂ ದರಮುಕ್ತಿರೂಪಂ |
 ದತ್ತ್ವಾ ಮುದುರ್ಮುಹುರಭಿಷ್ಠಾತ ಏವ ತಾಭಿಃ
 ಸಂಪ್ರಾದ ಸೌಮಿ ನಿಲಯಂ ನಿಲಯಂ ಸ್ವಕೀಯಂ ||೩೧||

ಕೊಂಡು ನನ್ನ ನೀರಿನಿಂದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು
 ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರಾರಣಮಾಡುವನೋ, ಆತನು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗ
 ಬೇಕು. ||೨೮||

ಪರಮೇಶ್ವರ! ನನಗೆ ಈ ಕಲ್ಪಾಂತದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುವಂತೆ ಅನು
 ಗ್ರಹಿಸು. ಅಲ್ಲಿನವರೆಗೆ ನಾನು ಸದಾ ಜೀವಂತನಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಭಜಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲ
 ಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ನನಗೆ ಯಾವ ಏಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಹ
 ವುಂಟಾಗುವುದು ಬೇಡ. ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಸ್ಕರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಆಸಕ್ತಿಯೂ, ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸದಾ ಆರಾಧಿಸುವ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ನನಗೆ
 ದೃಢವಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡು. ||೨೯||

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಗಂಗೆಯು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು
 ಪರಮೇಶ್ವರನು ‘ ತಥಾಸ್ತು ’ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದೇವತೆಗಳು ಸ್ತುತಿಸ್ತುತಿ
 ದ್ವಂತೆಯೇ ಪಾರ್ವತೀ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನೈದಿದನು. ||೩೦||

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇವನದಿಗಳಿಗೂ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ
 ಅವರವರು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಮುಕ್ತಿಪಾಪ್ತಿರೂಪವಾದ ವರವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು

ತಸ್ಮಾತ್ಸಾಯಂ ನರ್ಮದಾ ಶರ್ಮದಾ ಸ್ಯಾತ್
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಮುಕ್ತಿಹೇತುಃ |
 ಯನ್ನೀರಂ ಯಸ್ತ್ರೀ ಪಿಬೇತ್ಸ್ಯ ತಾವತ್
 ನಾಸಾರ್ಜೆರ್ವಾ ಸಾಪತಾಪೈರ್ವಿಭೀತಿಃ

||೮೨||

ಸೇಯಂ ರೇನಾ ಸೇವಿತಾ ಯೇನ ಲಿಂಗಂ
 ತಸ್ಯಾವಶ್ಯಂ ಮುಕ್ತಿರೇವೇತಿ ಮನ್ಯೇ |
 ಧನ್ಯಾ ಮಾನ್ಯಾ ಶರ್ಮದಾ ನರ್ಮದೇಯಂ
 ಕಾ ನಾ ತುಲ್ಯಾ ರೇವಯಾ ವಾ ನದೀ ಸ್ಯಾತ್

||೮೩||

ರೇನಾತೀರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್ಯೇವ ಗಂಗಾ
 ತೀರೋತ್ಪನ್ನೋ ಮುಕ್ತಿಕಾಮಃ ಪ್ರಕಾಮಂ |
 ರೇನಾತೀರೇ ಯಸ್ತಪಸ್ತತ್ತಪಃ ಸ್ಯಾತ್
 ಮುಕ್ತ್ಯೈರೇನಾಲಿಂಗರೂಪಾ ವಿರೂಪಾ

||೮೪||

ಆ ನದಿಗಳು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪರಮ ಸೌಖ್ಯನಿಧಿಯಾದ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ||೮೧||

ಆದುದರಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವಲ್ಲದೇ ಮೋಕ್ಷವೂ ಲಭಿಸುವುದು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸುಖವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಇದೇ ನದಿಯ ಸೇವನೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದು. ಈ ರೇನಾ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರಾಶನಮಾಡಿದರೆ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳ ಭೀತಿಯೂ ನಿವೃತ್ತವಾಗುವುದು. ||೮೨||

ಈ ನರ್ಮದೆಯೇ ಧನ್ಯಳು ಮತ್ತು ಪೂಜ್ಯಳು. ಈಕೆಯು ಸಕಲ ಸುಖವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವಳು. ಈ ರೇನಾನದಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಯಾರು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುವುದು. ಇಂಥ ಪುಣ್ಯತಮನಾದ ನದಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಬೇರೆ ನದಿಯು ಯಾವುದಿರುವುದು? ||೮೩||

ಗಂಗಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಮುಮುಕ್ಷುವಾದವನು ಈ ರೇನಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಡುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ತೀರ

ಪಾಪಾನಿ ಸಂದರತಿ ನಿರ್ಮಲನರ್ಮದಾಂಭಃ

ಸಂಸೇವಿತಂ ಸಕ್ವದಪಾರಸುಖಂ ತನೋತಿ ।

ತಚ್ಚೈವಮದೇಶನಿಹಿತಾಂ ವಿತನೋತಿ ಮುಕ್ತಿಂ

ರೇವಾಜಲೇನ ಸದೃಶಂ ಕಿಮಿಹಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇ

||೮೫||

ಇತ್ಯಾಕೇರ್ಣ್ಯ ವಿಭೇರ್ವಾಕ್ಯಂ ಸ ರಾಜಾ ವೀತಮುತ್ಸರಃ ।

ಬಾಲಕಸ್ಯಾಸ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ನೃಪಸತ್ತಮಃ

||೮೬||

|| ರಾಜೋವಾಚ ||

ಕೋಟಿಯಂ ಬಾಲಃ ಕಿಮೇತಸ್ಯ ಜನಕೋಸ್ತಿ ನ ವಾ ವದ ।

ಮಾತಾ ವಾ ಕೃತ್ರ ಸಂಜಾತಃ ಕಥಮತ್ರಾಗತೋ ವಿಧೇ

||೮೭||

ದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ರೇವಾಲಿಂಗರೂಪಿಯಾದ ಶಂಕರನು ಒದನೆಯೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ||೮೪||

ಈ ರೇವಾನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ನೇರಿಸಿದರೂ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಅಲ್ಲದೇ ಅನಂತ ಸುಖಗಳೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚಿಹ್ನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ಜಲವೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಈ ರೇವಾಜಲಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಜಲವು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಈ ಸ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಿರುವುದು ? ||೮೫||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ರೇವಾನದಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಆ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದಪಟ್ಟನನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ||೮೬||

“ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ಈ ಬಾಲಕನು ಯಾರು? ಈತನಿಗೆ ತಂದೆ ಯಾರು? ಅವರು ಈಗ ಎಲ್ಲಿರುವರು? ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಿರುವಳು? ಈತನು ಎಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು? ಇಲ್ಲಿಗೇತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ? ||೮೭||

ಕಥಮಸ್ಯಾಮನಸ್ಯಾಯಾಂ ಶಿವನಾಮಜಪೋತ್ಸುಕಃ |

ಶಿವಾರ್ಚನರತೋ ಭೀರೋ ನಿರಾಹಾರೋ ಗತಸ್ಪೃಹಃ ||೮೮||

ಅಹೋ ಕಮಿದಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಮಿದಂ ತು ನ |

ಕಥಂ ಗಾಯತಿ ನಾಮಾನಿ ಮಧುರಾಣಿ ಮನೋಹರಃ ||೮೯||

ಮನೋಹರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಭೂರಿಶಃ |

ನಾಮಾನಿ ಮಧುರಾಣ್ಯತ್ರ ಗಾಯನ್ಸ್ಮತ್ಕೃತಿ ಪಶ್ಯತಾಂ ||೯೦||

ಈದೃಶಃ ಕಥಮುತ್ಸಾಹಸ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಶ್ಚ ತುರ್ಮುಖ |

ಅಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವದ ಸರ್ವಂ ವಿಶೇಷತಃ ||೯೧||

|| ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ ||

ಚಿತ್ರಂ ಚಿತ್ರರಥೈತಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪಂ ಶೃಣು ಸಾದರಂ |

ಚರಿತ್ರೇಣ ಪವಿತ್ರಸ್ಯ ಪವಿತ್ರಂ ಗಾತ್ರಮಸ್ಯ ತು ||೯೨||

ಈತನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಚಾಪಲ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲದೇ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು? ||೮೮||

ಆಹಾ! ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಇಂಥಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಎಷ್ಟು ಇಂಪಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾನೆ? ||೮೯||

ಈ ಬಾಲಕನು ಎಷ್ಟು ಮಧುರವಾಗಿರುವ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಕರ್ಣಾನಂದನಾಗುವಂತೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಎದುರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಜನರಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಕೇವಲ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ||೯೦||

ಚತುರ್ಮುಖನೇ! ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವುಂಟಾಯಿತು? ಈತನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನಿರುವುದು? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳು” ಎನ್ನುಲು ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ||೯೧||

“ ಎಲೈ ಚಿತ್ರರಥನೇ! ಈ ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಅಯಂ ಪೂರ್ವಭವೇ ರಾಜಾ ಮಹಾಪಾತಕಪರ್ವತಃ ।

ನ ಚೈತತ್ಪಾವನಗಣಸಾ ಕರ್ತುಮೇವ ಹಿ ಶಕ್ಯತೇ

॥೯೩॥

ಏತಾದೃಶೋಽಪಿ ನರಕಾರ್ಣವಮಾರ್ಗಮಧ್ಯ

ಸಃಪೂರ್ವದರೇಷು ಗತ ಏವ ವಿಷಾದಿಲೋಽಪಿ ।

ನಿಷ್ಕಾಸಿತಶ್ಚ ಗಣದಂತನಿಘಾತಚೂರ್ಣಃ

ತದ್ವಹ್ನಿಕುಂದಪತಿತಃ ಪರಿತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಃ

॥೯೪॥

ಅನೀಲವೃತ್ತಿಕಗಣೈರಪಿ ದಪ್ತ ಏವ

ತದ್ವೇದನಾರ್ಣವನಿಮಗ್ನ ಶರೀರಯುಕ್ತಃ ।

ತಪ್ತೇಷು ವಹ್ನಿ ಕುಪರೇಷು ಪುನಃ ಪ್ರತಪ್ತ

ಕುಲ್ಕಾಪ್ರವಾಹಪತಿತಃ ಪುನರುತ್ಥಿಲೋಽಪಿ

॥೯೫॥

ಸಂತಾಡಿಲೋಃಪ್ಯನುತಪ್ತಸಂಭಿಂಡಿಸಾಲ

ಲೋಹೋರುದಂಡಕಶಿಣಾಗ್ರನಿಘಟ್ಟಿಲೋಽಪಿ ।

ಈಗ ಈತನೇನೋ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಈತನ ಶರೀರ ದವಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು” ಎಂದು ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ॥೯೨॥

“ ಈತನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಈತನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪಾಪದ ರಾಶಿಯೇ ಆಗಿದ್ದನು. ॥೯೩॥

ಈತನು ಪರಮ ಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಘೋರ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಸುಸ್ತಾಗಿರುವ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷವ್ಯಾಸನೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಯಮದೂತರ ಹಲ್ಲುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಪಲ್ಲಟ್ಯವನಾಗಿ ಅಗ್ನಿನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು. ॥೯೪॥

ವಿಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಮಿರಿಮಿರಿ ಮುಚುವ ಬೇಳುಗಳಿಂದ ಈತನು ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಘೋರಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಬೆಂಕಿಯ ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾದು ಮರಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ॥೯೫॥

ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಭಿಂಡಿಸಾಲ, ಲೋಹೋದರ, ಮುಂತಾದ ನುತಿತವಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಎಟುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ವೃಥೆವಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ

ವಿತಾಪ್ಯ ಶೋಕಾಽಪಿ ಯಮಮಾರ್ಗಮಹಾವ್ಯಥಾಭಿ
ರಾತ್ರ್ಯಶ್ಚಿವಾನಯನಗೋಚರತಾಂ ಗತೋಽಸೌ ||೯೬||

ಪಶ್ಚಾದಯಂ ತು ಯಮಯಾತನಯಾ ವಿಮುಕ್ತಃ
ಕಾಲಾರ್ಚಿತಶ್ಚಿವಗಣೈಸ್ಸಹ ಮಾಮವಾಪ |
ಪಶ್ಚಾನ್ಮಯಾಪಿ ಬಹುಭೈವ ಸಮರ್ಚಿತೋಽಯಂ
ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮಯಾ ಸಹ ಮಹಾಲಯಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ||೯೭||

ಮಲ್ಲೋಕನಾಸಿಭಿರಯಂ ಸಹ ಸರ್ವವಾಪಿ
ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಶಿವಾರ್ಚಕಕಥಾಶ್ರವಣೇನ ಪೂತಃ |
ಲಿಂಗಾನಿ ಪಶ್ಯತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುರಾದರೇಣ
ತಾನ್ಯರ್ಚಯತ್ಯನುದಿನಂ ಚ ಮಯಾ ಸಹಾಯಂ ||೯೮||

ಹಾರಂ ತತ್ರ ಸುಭೋಪಹಾರಮಸಕ್ಯಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸ್ಥಿಲೋ ಭೂಪತಿಃ
ಯೋಗೇನಾಯಮಯೋನಿಜೇನ ನೃಪಜೇ ವೇದೇನ ರೇವಾಂ ಗತಃ |

ಈತನು ಯಾತನೆಯನ್ನು ನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಭಗವತಿಯಾದ ವಾರ್ವತಿಯ
ದೃಷ್ಟಿಯು ಈತನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈತನು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ
ಎಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಯಾರು ಬಲ್ಲರು. ||೯೬||

ಈರಿತಿ ಮಹಾದೇವಿ ವಾರ್ವತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಈತನು ಸಕಲ
ಯಾತನೆಗಳಿಂದಲೂ ಬದುಗಡೆ ಹೊಂದಿದನು. ಆಗ ಈತನನ್ನು ಯಮನೂ
ಸಹ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಶಿವರೂಪರೂಪನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ನಾನೂ ಸಹ
ಈತನಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪುರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ||೯೭||

ಈತನು ನನ್ನ ಶೋಕದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಜನರೊಡನೆ ಋಷಿವಾಗಲೂ ಶಿವಾ
ರ್ಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸದಾ ಶಿವಕಥಾ ಶ್ರವಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿವ
ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಬಾಲಕನು ಪವಿತ್ರ
ತ್ವವೆನಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ||೯೮||

ನನ್ನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಈತನು ನಿತ್ಯವೂ ಶಿವನಿವೇದಿತವಾಗಿರುವ ಅಹಾರವನ್ನು
ಅಮೃತದೊಡನೆ ಭುಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಈತನು ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ
ಅಯೋನಿಜನಾಗಿ ಭೂಲೋಕದ ಈ ರೇವಾನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇಲ್ಲಿ

ರೇವಾಲಿಂಗಸಮರ್ಚನೋದ್ಯತಮತಿಸ್ತುಪ್ತಸ್ತದಾ ಭಸ್ಮನಾ
ಪೂತಾಂಗಸ್ಸನುಲಂಕೃತಶ್ಚಿವರತೋ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಗಣೈಃ ||೯೯||

ಏತಚ್ಚಿತ್ರಚರಿತ್ರನಾತ್ರಮಧುನಾ ತಾವಪ್ತನಿತ್ರಂ ಮಯಾ
ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವಿಶೇಷಪುಣ್ಯಫಲದಂ ಕಷ್ಟಾಪಹಾರೋದ್ಯತಂ |
ದ್ರಷ್ಟುಂ ತಾವದಿಹಾಗತಶ್ಚಿವನದೀ ದೃಷ್ಟಾ ಮಯಾ ಪುಣ್ಯತೋ
ದೃಷ್ಟೋಽಸಿ ತ್ವಮಿಹಾತಿಶಾಂಭವವರೋ ರೇವಾನಿಹಾರಾದರಃ ||೧೦೦||

ಸೋಽಯಂ ವೃದ್ಧಿಮುಪೇತ್ಯ ಶಾಂಕರವರೋ ರೇವಾಜಲೈಸ್ಸರ್ವವಾ
ರೇವಾಲಿಂಗಸಮರ್ಚನೇನ ಸಕಲಂ ಕಾಲಂ ನಯನ್ ಭೂಪತೇ |
ಭೂಪಾಲತ್ವಮುಪೇತ್ಯ ಶಾಂಭವಗಣೈಸ್ಸಾಕಂ ಮಹೀಮಂಡಲೇ
ಚಂಡಾಲಾನಪಿ ಖಂಡಪರಶುಭಜನಾಸಕ್ತಾನ್ ಕರಿಷ್ಯತ್ಯಯಂ ||೧೦೧||

ಅವ್ಯತವಾನಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗೆ - ಬಾಳೆ ಇಲ್ಲದೇ ನಿತ್ಯ
ತ್ಯಪ್ತನಾಗಿ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸರ್ವವಾ ರೇವಾನದಿಯ
ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ಪರನಾಗಿರುವನು. ||೯೯||

ಈ ಬಾಲಕನ ಪೂರ್ವಜನಿಂದ ಕಥೆಯು ಕುರಿತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಈ
ಚರಿತ್ರೆಯು ಅದ್ಭುತವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಸಮಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು
ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಈ ಬಾಲಕನ ವರ್ತನೆಯು ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಫಲಪ್ರದ
ವಾಗಿಯೂ ದುಃಖಪರಿಹಾರಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಈತನನ್ನು ನಾನು
ನೋಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು. ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನದಿಯಾದ ರೇವೆಯ
ದರ್ಶನ ಲಾಭವು ದೊರೆಯಿತು. ಹಾಗೂ ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಸಿನ್ನ ದರ್ಶನವೂ
ಉಂಟಾಯಿತು. ||೧೦೦||

ಈ ಬಾಲಕನು ಈಗ ಶಿವಾರಾಧನೆಯಿಂದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.
ಈ ಶಿವಭಕ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸರ್ವವಾ ರೇವಾನದಿಯ ಜಲದಿಂದ ರೇವಾಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ಈತನು ಅಖಂಡ
ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ರಾಜನಾಗುವನು. ಮತ್ತು ಪರಶಿವ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು
ಕೊಂಡು ಶಿವಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸಕಲ ಚಂಡಾಲರೂ ಸಹ
ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಬೋಧಿಸಿ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ||೧೦೧||

ಏತದ್ವರ್ತನಮನ್ವಹಂ ಮುಹುರಹಂ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಸುರೈಃ
ಸಾಕಂ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿಭಿರ್ಮುನಿವರೈಸ್ಸಿದ್ಧೈಸ್ತಥಾ ಕಿನ್ನರೈಃ |
ಗಂಧರ್ವರಸಿ ಯತ್ನಪೂರ್ವಕಮಯಂ ಪೂಜ್ಯೋ ಯತತ್ಕಾಂಭವೋ
ರೇವಾಲಿಂಗಸಮರ್ಚನೇಷು ನಿಯತೋ ಬಿಲ್ವೈಶ್ಚ ರೇವಾಜಲೈಃ ||೧೦೨||

ಜನ್ಮಾತಿದುಷ್ಕರಮಥಾಪಿ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ
ತತ್ರಾಪಿ ಶಂಕರಸಮರ್ಚನಭೀರತುಲ್ಯಾ |
ಕೇನಾಪಿ ಧರ್ಮನಿಚಯೇತು ಸ ಏವ ಧರ್ಮೋ
ಧರ್ಮೇಷು ತಾವದಭಿಕಸ್ತನಿಮುಕ್ತಿಹೇತುಃ ||೧೦೩||

ಧರ್ಮಾಸ್ಸಂತಿ ಸಹಸ್ರಶೋಽಪಿ ನಿಗಮೈರುಕ್ತೈಸ್ತಥಾ ತೇಷ್ವಯಂ
ಧರ್ಮಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ಶ್ರುತೋ ಬಹುವಿಧೈರ್ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯೈರಪಿ |

ಈ ಬಾಲಕನು ಕೇವಲ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ಪರನಾಗಿ ಬಿಲ್ವದಳ
ಗಳಿಂದಲೂ ರೇವಾಜಲದಿಂದಲೂ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ
ಈಗ ಈತನು ಪರಮಶಿವಭಕ್ತನೆನಿಸಿರುವನು. ಪ್ರಾಣಾತ್ಮನಾಗಿರುವನು. ಈತನ
ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು, ಕಿನ್ನರರು ಎಲ್ಲರೂ ಬರುವರು.
ಹಾಗೆಯೇ ನಾನೂ ಸಹ ಸದೇ ಪದೇ ಬಂದು ಈತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು. ಶಿವಭಕ್ತರು ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರಷ್ಟೆ ! ||೧೦೨||

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾ
ದುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿ
ವುದು ಅನ್ಯಾಧ್ಯರವಾದುದು. ನಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಈ ಸಂದರ್ಭವು ಲಭಿಸಲಾರದು.
ಕೇವಲ ಸದ್ಭರ್ಮರಾಶಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಆ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅಂಥ
ಶ್ರೇಯಃ ಕಾರಣವಾದ ಸುಯೋಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳಿ
ಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಶಿವಧರ್ಮವು. ಅದೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾ
ಗಿರುವುದು. ||೧೦೩||

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಪಾಣಸಾಧಕಗಳಾದ ಅನೇಕವಿಧ ಧರ್ಮಗಳು
ಉಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯದ
ವಾದ ಈ ಧರ್ಮವು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವೆಂದು ವೇದಾಂತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಾರುತ್ತಿವೆ.

ಲಿಂಗಾರಾಧನಲಕ್ಷಣಃ ಕ್ಷಣಮಪಿ ತ್ಯಾಜ್ಯೋ ನ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ

ಲಿಂಗಾರಾಧನಮಂಬಿಕಾಪಿ ಕುರುತೇ ಶಂಗಾಂಕನಾಸಾಪಿ ಸಾ ||೧೦೪||

ಲಿಂಗಾರಾಧನಮುತ್ತಮೋತ್ತಮಮಿತಿ ಜ್ಞಾತಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ತತಃ

ಕರ್ತುಂ ಕರ್ತುಮನಂತಜನ್ಮತಪಸಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಪರಂ ಜಾಯತೇ |

ಯದ್ವಾ ಶಂಕರಪಾದಪದ್ಮಜರಜಃಪುಂಜಪ್ರಸಾದಾದಿಯಂ

ಬುದ್ಧಿಸ್ಸಂಭವತೀತಿ ಭೂರಿವಿಭವೈರ್ಭಾಗ್ಯಂ ಪರಂ ಜಾಯತೇ ||೧೦೫||

ಕೋ ವಾ ಭೂತಿವಿಭೂಷಣೇ ಭುನಿ ಭವೇದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಶ್ರಯೋ

ಲಿಂಗಾರಾಧನತತ್ಪರಶ್ಚಿವಶಿವನ್ಯಾಹಾರಮಾತ್ರಾದರಃ |

ಹಾರೋ ಹಾರಹಿತೋಪಹಾರಪರಮಪ್ರೀತೋ ನ ಜಾನೇ ಸ ಮೇ

ನಂದ್ಯಃ ಪ್ರಾಜ್ಞತಮೋಽಪಿ ಶಾಂಕರಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಸಿಷ್ಠಾರ್ಚಿತಃ

||೧೦೬||

ಈ ಮಹತ್ತರವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅರ್ಥಾಂಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಾರ್ವತಿಯೂ ಸಹ ಆಚರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಧರ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯು ಎಷ್ಟು ಮಹನೀಯವಾಗಿರುವುದು? ಅದುದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆಯದೇ ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ||೧೦೪||

ಅನಂತ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಸಂಚಯ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಇದರಿಂದಲೇ ಈ ಧರ್ಮವು ಎಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ, ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಅನ್ಯಥಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇದರ ಮಹತ್ವವೇನೂ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಅವರು ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೂ ಆರರು. ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ||೧೦೫||

ಯಾರು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಶಿವ ಶಿವ ಎಂದು ಸರ್ವದಾ ಶಿವಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧ

ಅಭ್ಯಾಸೇನ ನ ತಾದೃಶೀ ಮತಿರುದೇತ್ಯಾರಾಧಕಾವೇಕ್ಷಣಾತ್
ಕಿಂತ್ವಾಕಲ್ಪಕೃತಾತಿಘೋರತಪಸಾ ಭಕ್ತಿಶ್ರೀನೇ ಜಾಯತೇ |
ಸಾ ಭಕ್ತಿಯಾದಿ ಸಂತತಂ ಚ ತನುತೇ ಸಂತಾನಸಂಪತ್ಪ್ರಭಾ
ವೃದ್ಧಿಂ ವೃದ್ಧಿಮುಪೈತಿ ಸಾಪಿ ಸತತಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೇನಾದರಾತ್ ||೧೦೭||

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಮನು ಲಿಂಗಪೂಜನಕೃತಂ ತೇನೈವ ಸತ್ಯಾಭಿಭೋ
ಲೋಕೋ ಲೋಚನಗೋಚರೋಪಿ ನ ಸತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಯಾ
ದುರ್ಲಭಃ |
ಲಿಂಗಾರಾಧನಪುಣ್ಯಮೇವ ನಯತಾ ಮುಕ್ತಿಃ ಪರಂ ಭಾವಿನೀ
ತತ್ಪುಣ್ಯಂ ತು ವಿಲಕ್ಷಣಂ ಕ್ಷಣಮಪಿ ತ್ಯಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ||೧೦೮||

ನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ದಾನಗಳನ್ನೂ, ಸಹಾಯಗಳನ್ನೂ, ಮಾಡುತ್ತಾ
ಇರುವನೋ, ಆತನೇ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಆತನೇ ನನಗೂ ವಸಿಷ್ಠಾದಿ
ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ||೧೦೯||

ಕೇವಲ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪರಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದ
ರಿಂದಾಗಲಿ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು
ಹುಟ್ಟಲಾರವು. ಪರಂತು ಕಲ್ಪದ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಘೋರತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ
ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು. ಅಂಥ
ಭಕ್ತಿಯು ಅನುಸ್ಮೃತವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂತಾನಾದಿ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಆ ಭಕ್ತಿಯೂ ಸಹ ಸತತ ಶಿವಲಿಂಗಾ
ರ್ಚನೆಯಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿವಾಗುತ್ತದೆ. ||೧೧೦||

ಆ ಸತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಅನಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆಂದೂ
ಗೋಚರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ವಜಾಪತಿ ಎಂಬ ಪದವಿಯೂ, ಆ ಸತ್ಯಲೋಕವೂ ಲಭಿಸಿತು.
ನನ್ನ ಸಕಲ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗಳೂ ಕೇವಲ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತ
ವಾಗಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾದ ಫಲಗಳೂ ನನಗೆ ದೊರಕಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಗಳಿಸಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಅಲಭ್ಯವಾದದ್ದು
ಒಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮಪದವಾದ ಮೋಕ್ಷವೂ ಸಹ ಅದರಿಂದಲೇ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯು ಅತ್ಯಂತ ವಿಲಕ್ಷಣ

ಜಾರೋ ಜಾತು ನ ಜಾರಿಣೀಷ್ವನುರತಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಕ್ತೋ ಯುನಾ
 ನ ಸ್ಥಾತಾಂ ತರುಣೀಂ ಪ್ರಸತ್ಯತಿ ಮುಹುಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಪಿ ಕಾರ್ಯಾಂತರಂ ।
 ತದ್ವಂದ್ಯಶ್ಚಿವಲಿಂಗಪೂಜನರತೋ ದೂರ್ವಾಂಕುರಾದ್ವೈರ್ಮುಢಾ
 ನಾರಂ ನಾರಮದ್ಯಷ್ಟಭೇದಘಟಿತೋ ಹಾರಸ್ಥ ಲೋಕೋತ್ತರಃ ॥೧೦೯॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಗಂಗಾ
 ನರ್ಮದಾದಿತಪೋವರ್ಣನ ತದ್ವರಪ್ರದಾನ ನರ್ಮದಾಮಹಿಮಾ
 ನರ್ಮದಾಲಿಂಗಪೂಜನಮಹಿಮಾ ಬಾಲಕಪೂರ್ವಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತಾದಿ
 ಕಥನಂ ನಾಮ ಚತುರ್ಥಶ್ಲೋಕಾಧ್ಯಾಯಃ

ನಾದದ್ದು. ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ವುಣ್ಣುವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾ
 ಗಿಯೇ ಆ ಶಿವಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಿಡಲು ನನಗೆ ಎಂದೂ ಮನ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
 ಬಿಡಲಾರೆ. ॥೧೦೮॥

ಜಾರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದ ತರುಣನು ಎಂದೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಅಗಲಿರ
 ಲಾರನು. ಆ ಜಾರನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿರೋಡನೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆ ಜಾರಿ
 ಣಿಯೇ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆಂಬಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನೇ ಸೇವಿಸುವನು. ಬೇರೆ
 ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕನಾಗದೆ ಪರಶಿವಭಕ್ತ
 ರನ್ನೂ ಸಹ ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಅಗಲಬಾರದು. ಅವರನ್ನೇ ಸೇವಿಸ
 ಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿವಾರಾಧನತತ್ಪರನಾಗಿ, ದೂರ್ವ, ಬಿಲ್ಲು ಮುಂತಾದುವು
 ಗಳಿಂದ ಪದೇಪದೇ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನು ಪರಮ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ.
 ಆತನು ಮಹಾಮಹಿಮನೆನಿಸುವನು. ಅಂತಹ ಶಿವಭಕ್ತನೇ ಲೋಕೋತ್ತರನು.
 ಲೋಕವಂಧ್ಯನು. ಆತನನ್ನೇ ಸೇವಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು
 ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು. ॥೧೦೯॥

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರನಾಮಕವಾದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ
 ರೇವಾಲಿಂಗ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
 ಮುಗಿದುದು.

|| ಶ್ರೀಃ ||

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಪಂಚಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

|| ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗತಃ |

ವಿಧಿಂ ಪ್ರಾಹಾತಿವಿನತಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟೋ ನೃಪ ||೧||

|| ರಾಜೋವಾಚ ||

ವಿಧೇ ಮಂದಿರಮಾಯಾಹಿ ಬಾಲಕೇನ ಸಹಾಮುನಾ |

ಶಿವಮಂದಿರಸಂಕೀರ್ಣಂ ಮಂದಿರಂ ಮಣಿಸುಂದರಂ ||೨||

ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ರಾಜನೇ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಾಲಕನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಚಿತ್ರರಥ ನೃಪತಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಆತನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ವಿನಯದಿಂದ ಹೀಗೆಂದನು. ಎಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮಹರ್ಷಿಯು ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ||೧||

“ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಣಿಮಯವಾದ ಶಿವಮಂದಿರಗಳಿರುವುವು. ||೨||

ರತ್ನಮಂದಿರಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ್ಯಪಾರಾಣಿ ಚತುರ್ಮುಖ ।

ರೇವಾಲಿಂಗಾನ್ಯರ್ಚಿತಾನಿ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾನಿ ತ್ವಯಾಧುನಾ ||೩||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಧಿಸಂತುಷ್ಟಮಾನಸಃ ।

ಯಯೈಸಾ ಸಾಕಂ ಬಾಲಕೇನ ನಗರಂ ನೃಪಮಂದಿರಂ ||೪||

ತದ್ರತ್ನತೋರಣಾಕೀರ್ಣಂ ರತ್ನಪ್ರಾಸಾದಸಂವೃತಂ ।

ರೇವಾಲಿಂಗಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ದದರ್ಶ ಸ ವಿಧಿಸ್ತತ್ ||೫||

ತತ್ರ ಲಿಂಗಾನಿ ರನ್ಯಾಣಿ ಪೂಜಿತಾನಿ ಮನೋಹರೈಃ ।

ಬಿಲ್ವೀದಳಾದಿಭಿಃ ಪುಷ್ಪೈರರ್ಚಿತಾನಿ ದದರ್ಶ ಸಃ ||೬||

ತತ ಸ್ವಬಾಲಕಸ್ತತ್ರ ತತ್ತಲ್ಲಿಂಗಾವಲೋಕನಾತ್ ।

ಸಂತೋಷಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ ಮುಕ್ತಬಿಜಮನುತ್ತಮಂ ||೭||

ಚತುರ್ಮುಖನೇ ! ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನಮಯವಾದ ಶಿವ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ರೇವಾಲಿಂಗಗಳು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಬಾಲಕನೊಡನೆ ನೀನೂ ಬಂದು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಂದು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಪಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ” ||೩||

ರಾಜನ ಈ ವ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಆ ಬಾಲಕ ನನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ ರಾಜನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ||೪||

ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ರತ್ನತೋರಣಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಮಯ ವಾದ ಅನೇಕ ಉಪರಿಗೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳು ರಮ್ಯವಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ರೇವಾ ಲಿಂಗಗಳು ಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿವೆ. ||೫||

ಆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗಳಾಗಿವೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಮನೋಹರವಾದ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬಿಲ್ಲದಳಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೬||

ಆ ಎಲ್ಲಾ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದ

ಅನಾಯಾಸೇನ ದೃಷ್ಟಾನಿ ಶಿವಲಿಂಗಾನಿ ಕೋಟಿಶಃ |

ಪೂಜಿತಾನೀತಿ ಸಂತುಷ್ಟೋ ಬಾಲಕಸ್ಸ ಮುಡುರ್ಮುಖಃ ||೮||

ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಾಣ್ಯಪಾರಾಣಿ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಸ ಭೂಪತಿಃ |

ಸ ತೈಸ್ಸ ಮರ್ಚಯಾಮಾಸ ಲಿಂಗಾನಿ ಮುದಿತೋಽರ್ಚಕಃ ||೯||

ದುರ್ಭಗಾಣಾಮಸುಲಭಂ ಶಂಭುಪೂಜನಮಿತ್ಯಪಿ |

ಬಾಲೋಽಪಿ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಲಿಂಗಾನಿ ಶಿವಮಂದಿರೇ ||೧೦||

ಪಂಚಾಮೃತಪ್ರವಾಹಾದ್ವೈರರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಸ ಬಾಲಕಃ |

ನನರ್ತ ಪ್ರಣತೋ ಭೂಯೋ ಭೂಯೋಭೂಯಸ್ಸ ಭೂಪತೇ ||೧೧||

ವಾಯಿತು. ಪರಮವೋಕ್ಷನಾಧನವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಈರೀತಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ||೭||

ಆ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಆ ಬಾಲಕನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ಇಂದು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಈ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುವ ಲಾಭವು ದೊರೆಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ||೮||

ಈರೀತಿ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಆ ಬಾಲಕನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಆ ರಾಜನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಆತನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ||೯||

ಶಿವಾರ್ಚನೆಯ ಸುಯೋಗವು ಭಾಗ್ಯಹೀನರಿಗೆ ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಕೇವಲ ಭಾಗ್ಯವಂತರು ಮಾತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪರಾಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಆ ಬಾಲಕನು, ಆ ಎಲ್ಲಾ ಶಿವಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೂಜಿಸಿದನು. ||೧೦||

ಆ ಬಾಲಕನು ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಚಾರಗಳೊಡನೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪೂಜಾಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾನಂದ ಪರವಶನಾಗಿ ಲಿಂಗ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನರ್ತಿಸಿದನು. ||೧೧||

ತತಸ್ತಂ ಬಾಲಕಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸರ್ವಾಶ್ಚಿತ್ರರಥಾಂಗನಾಃ ।

ಸಮಾಗತಾಸ್ತಮಾಲೋಕ್ಯ ಸಂತೋಷಂ ಪರಮಂ ಯುಯುಃ ॥೧೨॥

ನೃತ್ಯಪ್ರಸಂಗಸಂತುಷ್ಟಂ ಬಾಲಂ ಸಂವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಾದರಂ ।

ರಾಜಕನ್ಯಾ ಸಮಾಗತ್ಯ ಮುದಾ ನಾಟ್ಯಂ ಚಕಾರ ಸಾ ॥೧೩॥

ತತಸ್ತನ್ನಾ ಟ್ಯಮಾಲೋಕ್ಯ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಮಹೇಶ್ವರಂ ।

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರಾಹ ರಾಜಾನಂ ಕನ್ಯಕಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಾದರಂ ॥೧೪॥

॥ ಬ್ರಹ್ಮೋನಾಚ ॥

ರಾಜನ್ ಕೇಯಂ ಬಾಲಿಕಾಸಿ ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಣಾ ।

ಶಿವಗಾನರತಾ ನೃತ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಪ್ರೀತಮಾನಸಾ ॥೧೫॥

ಈ ಬಾಲಕನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಆ ಚಿತ್ರರಥನ ರಾಣಿವಾಸದ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಈ ಆಪೂರ್ವವಾದ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ॥೧೨॥

ಈ ಬಾಲಕನು ಆನಂದ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ರಾಜಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಾನಂದಪಟ್ಟು ತಾನೂ ಸಹ ಆತನೊಡನೆ ನಾಟ್ಯ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದಳು. ॥೧೩॥

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಂಗ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಆ ರಾಜಕನ್ಯೆಯ ನಾಟ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಆ ರಾಜಕನ್ಯೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು. ॥೧೪॥

“ ಎಲೈ ಮಹಾರಾಜನೇ! ಈ ಬಾಲಿಕೆ ಯಾರು? ಈಕೆಯು ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಾಟ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ! ॥೧೫॥

ಏತಾದೃಶಂ ತು ಸೌಂದರ್ಯಂ ನಾಸ್ತಿ ದೇವಾಂಗನಾಸ್ತಪಿ ।
ವಯೋ ವಿಶೇಷಸಂಪನ್ನಾ ಸಂಪನ್ನಾ ಭಾಗ್ಯರಾಶಿಭಿಃ ॥೧೬॥

ವಿಧೇ ವನವಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಪುರಾ ರೇವಾಮನೋಹರೇ ।
ತೀರೇ ಸ್ಥಿತಂ ಮಯಾ ತತ್ರ ದೃಷ್ಟೇಯಂ ಗಿರಿಗಹ್ವರೇ ॥೧೭॥

ತತ್ರೈಕಂ ನಾರ್ಮದಂ ಲಿಂಗಂ ಬಿಲ್ವಮೂಲೇ ಮನೋಹರೇ ।
ತತ್ಪೂಜನೇನ ಸುಪ್ರೀತಾ ಸೇಯಂ ಕನ್ಯಾ ಮನೋಹರಾ ॥೧೮॥

ಗಾಯಂತೀ ಶಿವನಾಮಾನಿ ವೀಣಾಮಾದಾಯ ಶಾಂಭವೀ ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವದನಾ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಪರಾಯಣಾ ॥೧೯॥

ತತಸ್ಸೇಯಂ ಸಮಾನೀತಾ ಶಪಥೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ವಿಧೇ ।
ನಾಯಾತಿ ಸಹಸಾ ಕನ್ಯಾ ಶಿವಪೂಜನತತ್ಪರಾ ॥೨೦॥

ಈಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ! ಇಷ್ಟು ಸೌಂದರ್ಯವು ಅಸ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸುಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿದೆ.” ॥೧೬॥

ಆಗ ರಾಜನು “ ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ಹಿಂದೊಂದು ಸಲ ನಾನು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿ ಸುತ್ತಾ ರಮ್ಯವಾದ ರೇವಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿರದ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ॥೧೭॥

ಈ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸುಸಂಪನ್ನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ನಾರ್ಮದಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸದಾ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸೀರ್ಯೋಚನೆಯಿಂದಿದ್ದಳು. ॥೧೮॥

ಈ ಬಾಲಿಕೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಲ್ಲದೇ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ವೀಣೆಯನ್ನು ಮೀಟುತ್ತಾ, ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನೂ ಶಿವಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತಳಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದಳು. ॥೧೯॥

ನಾನು ಈಕೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಲು ಅಸೇಕ್ಷಪಟ್ಟು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಈಕೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಏತದ್ವರ್ತನಮಾಶ್ರೇಣ ಮನು ಭಕ್ತಿರಜಾಯತ ।

ಶಿವಾರ್ಚನೇ ಶಿವಧ್ಯಾನೇ ಶಿವನಾಮಜಪೇಷ್ಟಪಿ ||೨೦||

ಸೇಯಮತ್ಕೃತ್ವನಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮದದೃಷ್ಟವಿಶೇಷತಃ ।

ತತ್ತ್ವಜ್ಞೋಽಸಿ ತ್ವಯಾ ತಾನದೇತಜ್ಜನ್ಮ ಕಿಮಿತ್ಯಪಿ ||೨೧||

ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ತತೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಕ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ ।

ಇಯಂ ಕಾಲತ್ರಯೇ ಗತ್ವಾ ತತ್ರ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ಮುದಾ ||೨೨||

ಕರೋತಿ ವಿವಿಧೈರ್ವ್ಯಸ್ತೈಸ್ತತ್ರ ಗಾನಂ ಕರೋತಿ ಚ ।

ಅಸ್ಯಾಸ್ತಿ ನ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ನ ಭ್ರಾತಾ ನ ಚ ಬಾಂಧವಃ ||೨೩||

ನ ಜಾತಿರಪಿ ವಿಜ್ಞಾತಾ ರಸ್ಯಾಸ್ಸರ್ವಾತ್ಮಸಾ ಮಯಾ ।

ಏತದ್ವರ್ತನಮಾಶ್ರೇಣ ಮಮೋತ್ಸಾಹಃ ಪ್ರಕಾಶಯತೇ ||೨೪||

ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಅನಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಮ್ರಾಟನಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ||೨೦||

ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಶಿವಧ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕೆಂದೂ ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ||೨೧||

ಈಕೆಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಹರ್ಷವೇ ಮೂರ್ತಿ ಎತ್ತಿದಂತೆ ಇರುವಳು. ಅದೃಷ್ಟವಿಶೇಷದಿಂದ ಈಕೆಯು ನನಗೆ ದೊರೆತಿರುವಳು. ಆದರೆ ಈಕೆಯ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಯಾರು? ಈಕೆಯ ಜನ್ಮವೇನು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ||೨೨||

ಈಗಲೂ ಸಹ ಈಕೆಯು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಆ ರೇವಾನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹಾಡುವಳು. ||೨೩||

ಈಕೆಯ ತಂದೆಯನ್ನಾಗಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಲಿ ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಈಕೆಯ ಸಹೋದರರು, ಬಂಧುಗಳು ಯಾರೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯ ಜಾತಿಯು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ

|| ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ ||

ಇಯಂ ಪೂರ್ವಭವೇ ರಾಜನ್ ಸುತಾ ಭಿಲ್ಲಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚಿತ್ |

ಸ ಭಿಲ್ಲೋ ವನಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಸ್ವಕುಟುಂಬಂ ಸದಾಭರತ್ ||೨೬||

ತತ್ರ ಬಿಲ್ವತರುಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಸರ್ವದಾ ನವಪಲ್ಲವಃ |

ತನ್ಮೂಲೇ ಲಿಂಗಮಮಲಂ ನಾರ್ಮದಂ ಸ್ಥಿತಮುತ್ತಮಂ ||೨೭||

ತತ್ರೇಯಂ ಕನ್ಯಕಾ ಕ್ರೀಡಾಂ ಕೃತ್ವಾ ತಿಷ್ಠತಿ ಸರ್ವದಾ |

ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ ಜಲಸೇಕಂ ಚ ತತ್ರ ಕೃತ್ವಾಧಿತಿಷ್ಠತಿ ||೨೮||

ತತ್ರೇಯಂ ಸ್ವನಿಹಾರಾರ್ಥಂ ನಿತ್ಯಂ ಸಂಮಾರ್ಜನಾದರಾ |

ತರುಣಂ ಬಿಲ್ವಮಾಲೋಕ್ಯ ಸಾ ದದಾತಿ ಜಲಂ ಮುದಾ ||೨೯||

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಹರ್ಷವಾಗುವುದು. ಚತುರ್ಮುಖನೇ! ಈಕೆ ಯಾರು? ಈಕೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವೇನು? ದಯೆಯಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳು.” ಎಂದು ವ್ಯಾರ್ಥಿಸಿದನು. ||೨೪-೨೫||

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೀಗೆಂದನು “ಈ ಬಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ಹಿಂನಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭಿಲ್ಲನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದಳು. ಈಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಆ ಭಿಲ್ಲನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಒಂದು ಅರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾವಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ||೨೬||

ಆ ಭಿಲ್ಲನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷವಿದ್ದಿತು. ಆ ವೃಕ್ಷವು ಸದಾ ಚಿಗುರಿ ಸುರಮೃದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ರೇವಾಲಿಂಗವಿದ್ದಿತು. ||೨೭||

ಈಕೆಯು ಬಾಲಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರೀಡಿಸುವಂತೆ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹುಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ||೨೮||

ಆ ಚಿಕ್ಕ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೇ ಆಟವಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜೊಕ್ಕುಟ ಮಾಡುವಳು. ನೀರನ್ನು ತಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಎರಚುವಳು. ಆ ಚಿಗುರಿದ ಬಿಲ್ವಮರಕ್ಕೂ ನೀರನ್ನು ಹೊಯ್ಯುವಳು. ಇದೇ ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಆಟವಾಗಿದ್ದಿತು.

ತರುಮೂಲಾರ್ಪಿತಂ ನೀರಂ ಲಿಂಗೋಪರಿ ಪತತ್ಯಪಿ ।

ತೇನಾಭಿಷಿಕ್ತಂ ತಲ್ಲಿಂಗಂ ತತ್ಪತ್ನ್ಯೈರಪಿ ಪೂಜಿತಂ ||೩೦||

ಏವಂ ಸ್ಥಿತಾ ತದಾ ತತ್ರ ಕನ್ಯಾ ಸೇಯಂ ವನಾಂತರಂ ।

ಗತಾ ತತ್ರ ನೃತಾ ದೈವಾತ್ ಸ್ತೃತ್ವಾ ಕ್ರೇಡಾಸ್ಥಲಂ ಮುಹುಃ ||೩೧||

ತತೋ ಯಮೋ ಗತಸ್ತತ್ರ ಸಂಚರನ್ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ ।

ತಾಂ ನೃತಾಂ ಸ ವಿಲೋಕ್ಯಾಹ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ವಿಚಕ್ಷಣಂ ||೩೨||

ಕೇಯಂ ಪುಣ್ಯಾ ಕಿಮೇತಸ್ಯಾಃ ಕೃತಂ ಕಿಮನಯಾ ವದ ।

ಅನಯಾ ಕಾ ದಶಾ ಪ್ರಾಪ್ಯಾ ಸರ್ವಮೇವ ವಿಶೇಷತಃ ||೩೩||

ಆ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಲಿಂಗದ ಮೇಲೂ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯನ್ನು ಆಕೆಯು ಸುತ್ತಲೂ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದೂ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಲೇ ಲಿಂಗಾಭಿಷೇಕವೂ ಲಿಂಗಾಚ್ಛೇದನೆಯೂ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ||೩೦||

ಹೀಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲು ಒಂದು ಸಲ ಈಕೆಯ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬೇರೊಂದು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅವರೊಡನೆ ಈಕೆಯೂ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಈಕೆಯ ಆಯುಷ್ಯವು ತೀರಿದ್ದರಿಂದ, ಮರಣಕಾಲವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಲು, ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು. ||೩೧||

ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವೃತಕಾದ ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಸಂಗಡ, ||೩೨||

“ ಎಲೈ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೇ, ಇದೋ ಈಕೆಯು ವೃತಕಾಗಿರುವಳು. ಈಕೆಯಾರು? ಈಕೆಯು ಏನೇನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ? ಮುಂದೆ ಈಕೆಗೆ ಯಾವ ಗತಿಯು ಬರುವುದಿದೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳು ” ಎಂದನು. ||೩೩||

|| ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಉವಾಚ ||

ಇಯಂ ಭಿಲ್ಲಸ್ಯ ಕನ್ಯಾಸ್ಯಾತ್ವದಾ ಮಾಂಸಂ ಕಿಲಾಶನಂ ।

ಏತತ್ಪಿತಾ ಬಿಲ್ವಮೂಲೇ ಚಕಾರ ಏಸಿನೇ ಕುಟಿಂ ||೩೪||

ತಸ್ಯ ಬಿಲ್ವಸ್ಯ ಮೂಲೇ ತು ರೇವಾಲಿಂಗಂ ಸ್ಥಿತಂ ಯಮು ।

ಬಿಲ್ವಂ ಸಿಂಚತಿ ಯತ್ನೇನ ಛಾಯಾವೃದ್ಧೈ ಜಲೈರ್ಮುಹುಃ ||೩೫||

ತಜ್ಜಲಂ ಪತಿತಂ ಲಿಂಗೇ ತುಂಗೇ ರೇವಾಜಲೋದ್ಭವೇ ।

ಹಸ್ತಲಭ್ಯಾನಿ ಪತ್ರಾಣಿ ತಾನ್ಯಾದಾಯ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ||೩೬||

ಪಾತಯತ್ನೇನ ಸಾ ಲಿಂಗೇ ಬಿಲ್ವಮೂಲಸ್ಥಿತೇ ಯಮು ।

ಸಂಮಾರ್ಜನಂ ಕರೋತ್ಯೇಷಾ ಬಿಲ್ವಸ್ಯ ಪುರತಸ್ತದಾ ||೩೭||

ಇಯಂ ತು ನಿತ್ಯಂ ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಃ

ಬಿಲ್ಲೀದಶ್ಚೈರರ್ಚಯತಿ ಪ್ರಭಾತೇ ।

ಆಗ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಯಮಧರ್ಮನೇ! ಈಕೆಯು ಭಿಲ್ಲನ ಮಗಳು. ಸರ್ವದಾ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳಾದ್ದರಿಂದ ಇವಳು ಬಹು ಪಾಪಿಷ್ಠಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಈಕೆಯ ತಂದೆಯು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ||೩೪||

ಅದೇ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ರೇವಾಲಿಂಗವೂ ಇದ್ದಿತು. ಈ ಬಾಲಿಕೆಯು ಆಮರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆರಳು ಬೇಕೆಂದು ಆ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದೇ ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಆಟವೂ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು ||೩೫||

ಆ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾಯ್ದು ನೀರು ಆ ರೇವಾಲಿಂಗದ ಮೇಲೂ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಕ್ರೇಡಾರ್ಥವಾಗಿ ಆ ವೃಕ್ಷಮೂಲವನ್ನು ನೀರು ಹಾಕಿ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡಿ ಕೈಗೆ ಸಿಲಕುವ ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಆ ಮೂಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವುಗಳು ಸಹ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯೇ ಅವಳಿಗರಿಯದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ||೩೬-೩೭||

ಈಕೆಯು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯನ್ನೂ ಆ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಆ ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆಯೇ ಶೇಖರಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು

ಲಿಂಗಂ ಚ ಬಿಲ್ವಂ ಚ ಜಲಾಭಿಷಿಕ್ತ

ಮಗ್ರೇ ಪರಂ ಸ್ವತ್ಯತಿ ತಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ

||೩೮||

ಸಂಮಾರ್ಜನಾಭ್ಯೈಸ್ತದಲಂಕೃತಂ ಚ

ಸ್ಥಲಂ ವಿಲೋಕ್ಯಾಸಕೃದೇವ ಹೃಷ್ವಾ |

ಏನಂ ಸ್ಥಿತೇಯಂ ವಿಧಿತಸ್ಸಮಾಪಯತ್

ಪಂಚತ್ವಮಸ್ಯಾಸ್ತಿ ನ ಸಾತಕಾನಿ

||೩೯||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಯಮಸ್ತುತಃ |

ಪುಷ್ಪಕೇ ತಾಂ ಚ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪ್ರಯಯೌ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರತಿ

||೪೦||

ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೇಯಂ ಕಲ್ಯಾಣೇ ತೇನ ನಿತ್ಯಂ ಸಮರ್ಚಿತಾ |

ತತೋ ಮತ್ಸದನಂ ಪ್ರಾಪ ವಿಮಾನವರಮಾಶ್ರಿತಾ

||೪೧||

ತ್ತಿದ್ದಳು. ನೀರನ್ನು ತಂದು ಅದರ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಷ್ಟು ಕೇವಲ ಶ್ರೀದಾರ್ಥನಾಗಿ ಆಕೆಯು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಪು ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ವಿಧಿಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ||೩೮||

ಈಕೆಯು ಆ ಲಿಂಗವಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ನೀರುಹಾಕಿ ಜೊಕ್ಕುಟಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ತನ್ಮಯತೆಯ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಪದೇ ಪದೇ ಔತ್ಸುಕ್ಯದಿಂದ ಸೂಚಿ ಹರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದಿಷ್ಟೂ ವರಾರೂರನಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಏನೋ ಇಂದು ವ್ಯುತ್ಕಾಂಗವಳು. ಅದರೆ ಇವಳ ವಾದವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವತಃ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.” ||೩೯||

ಚಿತ್ರಗುದ್ಧನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮನು ಈಕೆಯು ಪಾಪಶೂನ್ಯಳೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲೆಯೇ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ||೪೦||

ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಈಕೆಯು ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿದ್ದಳು. ಯಮನು ನಿತ್ಯವೂ ಈಕೆಯನ್ನು ಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ

ಯುಗಾನಾಮಯುತಂ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತಾ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಪ್ರಿಯಾ ।

ಯೋಗೇನಾಯೋನಿಜಂ ದೇಹಂ ಪ್ರಾಪ ಕನ್ಯಾ ಮನೋಹರಾ ॥೪೨॥

ಇಯಂ ಚ ಲಿಂಗಾರ್ಚನವಾಸನಾಯಾಂ

ದೃಷ್ಟ್ವಾತ್ರ ಲಿಂಗಾನಿ ಮನೋಹರಾಣಿ ।

ರೇವಾಜಲಸ್ಥೇ ಗಿರಿಕಂಠರೇಷು

ಚಕಾರ ವಾಸಂ ಶಿವಪೂಜನಾಯ

॥೪೩॥

ಭಗವನ್ ಕೌತುಕಂ ಚಾತಂ ಸಂದೇಹೋಽಪಿ ಗತೋ ಮಮ ।

ಚಾತ್ಯವಿಜ್ಞಾನಸಂದೇಹಃ ಸಮಭೂತ್ಸಂಗತೋಽಧುನಾ ॥೪೪॥

ಅಯೋನಿಜೇಯಂ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಕಸ್ತೈ ದೇಯಾ ಮಯಾಧುನಾ ।

ಪ್ರಾಥಾಪಿ ಯುವತೀ ಸೇಯಂ ವಿನಾಹಾರ್ಹಾ ವಿಧೇ ಖಲು ॥೪೫॥

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಈಕೆಯು ಉತ್ತಮವಾದ ವಿನೂನವನ್ನೇರಿ ನನ್ನ ಸತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ॥೪೧॥

ನಮ್ಮ ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಈಕೆಯು ಅನೇಕ ಯುಗಗಳನ್ನು ಕಳೆದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸದಾ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ವಡೆದುಕೊಂಡು, ಅಯೋನಿಜೇಯಾದ ಕನ್ಯೆ ಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ॥೪೨॥

ಆ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಈಕೆಗೆ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯ ವಾದುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಆಸೆಯಿಂದಲೇ ಆಕೆಯು ಈ ರೇವಾನದೀ ತೀರದ ಅನೇಕ ಲಿಂಗಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು” ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು. ॥೪೩॥

ಭಗವನ್ ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಯಿತು. ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ನೆಮ್ಮದಿ ಯಾಯಿತು. ಈಕೆಯ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಗೋತ್ರಗಳು ತಿಳಿಯದಿದ್ದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಅಗಾಗ ಸಂದೇಹವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ನನಗೆ ಸಮಸ್ತ ವೈತ್ತಾಂತವೂ ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಸಂದೇಹವು ದೂರವಾಯಿತು. ಬಹಳ ಔತ್ಸುಕ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ॥೪೪॥

ಆದರೆ ಚತುರ್ಮುಖನೇ! ಈಗ ನನಗೊಂದು ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಈಕೆಯು ಅಯೋನಿಜೇ. ಈಕೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು? ಈಗ

ಶ್ರೇಷ್ಠೇಯಂ ಕನ್ಯಕಾ ಜಾತ್ಯಾ ಯಸ್ಮಾದಿಯ ಮಯೋನಿಜಾ ।

ಅಯೋನಿಜೋ ವರೋ ಯೋಗ್ಯೋ ಯೋಗ್ಯಂ ಯೋಗ್ಯೇನ ಯುಜ್ಯತೇ
||೪೬||

ಅತ್ಯುತ್ತಮಾಯಾಃ ಕನ್ಯಾಯಾ ವರಃ ಸ್ಯಾದುತ್ತಮೋತ್ತಮಃ ।

ನ ಮಧ್ಯಮೋ ನಾಧಮೋಽಪಿ ನ ಜಾತ್ಯಂತರಸಂಯುತಃ
||೪೭||

ಅಯೋನಿಜೋಽಯಂ ಬಾಲಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯೋಯ ಮಿತ್ಯತಃ ।

ಅಯೋನಿಜತ್ವರೂಪಾ ತು ಜಾತಿರೇಕಾ ತಯೋರ್ಮತಾ
||೪೮||

ಅಯಮದ್ಭತನೋ ಬಾಲಃ ಪ್ರೌಢೇಯಂ ಖಲು ಕನ್ಯಕಾ ।

ಯುವತೀಯುವಯೋರ್ಯೋಗಃ ಖಲು ಲೋಕೇ ಸುಖಾವಹಃ
||೪೯||

ಇವಳು ಯುವತಿಯಾಗಿರುವಳು. ಮದುವೆಗೆ ಸಮಯವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಈಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರ ಯಾರಿರುವನು? ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ರಾಜನು ನುಡಿಯಲು ||೪೫||

ಬ್ರಹ್ಮನು “ ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈಕೆಯು ಅಯೋನಿಜಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಾತಿಯವಳು. ಈಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರನೆಂದರೆ ಅಯೋನಿಜನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಸಮಾನಸ್ಥಂದರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವು ಏರ್ಪಟ್ಟರೇ ತಾನೆ ಯುಕ್ತವಾಗುವುದು? ನಾವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ನ್ಯಾಯ. ||೪೬||

ಅತ್ಯುತ್ತಮಳಾದ ಕನ್ಯೆಗೆ, ಅವಳಿಗೆ ಸದ್ವಶನಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವರನೇ ಆಗ ಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ಮಧ್ಯಮನಾದ, ಅಧಮನಾದ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಜಾತಿಯವನಾದ ವರನಿಗೆ ಕೊಡಕೂಡದು. ಆದುದರಿಂದ, ||೪೭||

ಈ ಬಾಲಕನೇ ಈಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವರನಾಗಿರುವನು. ಈತನೂ ಸಹ ಅಯೋನಿಜನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರ ಜಾತಿಯೂ ಒಂದೇ ಆದಂತಾಯಿತು. ಈತನೇ ಈಕೆಗೆ ಪತಿಯಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವನು.” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಆಗ ರಾಜ ನಿಂತೆಂದನು. ||೪೮||

“ ಚತುರ್ಮುಖನೇ! ಅದು ಹೇಗಾಗುವುದು? ಈತನು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನು. ತೀರ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನವನು. ಈ ಕನ್ಯೆಯಾದರೋ ಆಗಲೇ ಪ್ರೌಢಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ದ್ದಾಳೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಗೆ ವಿವಾಹವು ಹೊಂದಿತು! ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ

ಯದ್ಯಪ್ಯಯಂ ಪ್ರವೃದ್ಧೋಽಪಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ ತಥಾಪಿ ಕಿಂ ।

ವಿರಕ್ತಶ್ಚಿವಪೂಜಾಯಾಮನುರಕ್ತಸ್ಸದಾಖಲು

||೫೦||

ವಿನಾಹಯೋಗ್ಯೋ ನ ವಿರಕ್ತಚಿತ್ತೋ

ವೃತ್ತೇ ವಿನಾಹೇಽಪಿ ವಿರಕ್ತ ಏವ ।

ಕಿಂ ನಾ ವಿರಕ್ತಸ್ಯ ವಿನಾಹಕೃತ್ಯಂ

ವಿರಕ್ತಬುದ್ಧಿಸ್ತು ವಿಲಕ್ಷಣೈವ

||೫೧||

ಅಸ್ಯಾಸ್ತು ತಾವನ್ನ ವಿರಕ್ತಿರಸ್ತಿ

ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿರಾಗಃ ಖಲು ದುರ್ಲಭೋ ಹಿ ।

ಮೈರಾಗ್ಯವಾರ್ತಾಪಿ ಭವೇದಸಹ್ಯಾ

ಸ್ತ್ರೀಣಾಮತೋ ನಾತ್ರ ವಿನಾಹಯೋಗಃ

||೫೨||

ಕೇವಲ ಯುವತಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವೇರ್ಪಟ್ಟರೆ ತಾನೇ ಸುಖವಾಗುವುದು ?

||೪೯||

ಯದ್ಯಪಿ ಈತನೂ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡವನಾಗಬಹುದು. ಆಗಿಯೂ ಆಗುವನು. ಆದರೆ ಈತನು ಈ ಸಂಸಾರದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿರುವನಲ್ಲ ! ಈತನಿಗೆ ಕೇವಲ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನುರಾಗವಿರುತ್ತದೆ. ಈತನೊಡನೆ ಕನ್ಯಕೆಯ ವಿನಾಹವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು ? ||೫೦||

ವಿಷಯ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇಲ್ಲದವನು ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆತನು ವಿವಾಹವಾದ ನಂತರವೂ ಹಾಗೆಯೇ ವಿರಕ್ತನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಪೀತರಾಗಿಗೆ ವಿನಾಹದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ವಿವಾಹ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿವೆವೂ ವಿರಾಗಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಇದರಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವುದು. ||೫೧||

ಈ ಕನ್ಯೆಯಾದರೋ ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸುಳಾಗಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಳಾಗಿ ದ್ದಾಳೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೂ ಈಕೆಯು ರಸಿಕಳೂ ವಿದಗ್ಧಳೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ, ವಿರಕ್ತಳಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಮೈರಾಗ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಣಿಯರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರಲು ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಗೆ ವಿನಾಹ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ? ||೫೨||

ಅಯಂ ವರಶ್ಚೇನ್ನಮ ಭಾಗ್ಯಮೇವ

ವರತ್ವಸಂಪತ್ತಿರಿಹ ತ್ವಯಾಪಿ ।

ಕಿಂ ಕಲ್ಪನೀಯಾ ತವ ಶಕ್ತಿರಸ್ತಿ

ಮಹೇಶ್ವರಾರಾಧನಸಾಧನೇನ

||೫೩||

ಮಾಹೇಶ್ವರಾಣಾಂ ಕಿಮಿಹಾಸ್ತ್ಯಶಕ್ಯಂ

ಯಸ್ಮಾದಯೋಗ್ಯೋಽಪಿ ಖಲು ಕ್ಷಣೇನ ।

ಯೋಗ್ಯೋ ಭವತ್ಯೇವ ಶಿವಪ್ರಸಾದಾತ್

ಶಿವಪ್ರಸಾದಾತ್ಸಕಲಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಃ

||೫೪||

ಯದ್ಯದ್ಬರ್ಲಭಮೇವ ವಸ್ತು ತದಪಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿವಾರಾಧನೇ

ತತ್ಸರ್ವಂ ಸುಲಭಂ ಭವತ್ಯುನುದಿನಂ ಕಿಂ ದುರ್ಲಭಂ ಭೂತಲೇ ।

ಈತನು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಟ್ಟರೆ, ಈತನೇ ಈ ಕನ್ಯೆಗೆ ವರನಾದರೆ, ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು. ಈತನು ವರನಿಗಿರಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ದಂಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಾದರೆ ನಾನೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ. ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈತನನ್ನು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಒಡಂಬಡಿಸಬೇಕು. ಅದು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ಅತಿಶಯವಾದ ಶಿವರಾಧನೆಯಿಂದ ನೀನು ಸ್ವಾರ್ಥಿನಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ||೫೩||

ನಿನ್ನಂತಹ ಶಾಂಭವರಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇನಿದೆ ? ಎಂಥಾ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನಂತಹವರಿಗೆ ಅದು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಶಿವರಾಧನೆಯು ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಚಿಂತಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೊಡುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ||೫೪||

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಿವರಾಧನೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದದ್ದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವರಾಧನೆಯಿಂದ ಸರ್ವವೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿನವಾಗುವುದೆಂದು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಶಾಂಭವರು ಹೇಳುವರು.

ಸರ್ವಂ ಶಂಕರಪೂಜನೇನ ಭವತೀತ್ಯಾಹುರ್ಮಹಾಶಾಂಭವಾಃ
ತಸ್ಮಾಚ್ಛಾಂಭವವರ್ಮ ಯೋಗ್ಯಮಧುನಾ ಬಾಲಂ ಕುರುಷ್ವಾದರಾತ್ ||೫೫||

ಸೋಽಯಂ ಯೌವನಸಂಯುತೋ ಯದಿ ಭವೇದ್ವಾಲೋನುರಕ್ತೋಧುನಾ
ತರ್ಹಿ ಸ್ಯಾತ್ತ್ವದನುಗ್ರಹೇಣ ಶುಭದಃ ಪಾಣಿಗ್ರಹಸ್ತತ್ವರಂ ।
ಏವಂ ಸ್ಯಾನ್ಮದಪೇಕ್ಷಿತಂ ಪುನರಯಂ ಕಾಲೋ ಭವೇದ್ಬಲ್ಪಭಃ
ಸಂಪತ್ತಿರ್ಮಹತೀ ಮಮಾಸ್ತಿ ವಿವಿಧದ್ರವ್ಯಾನ್ಯಯೋಃಪ್ಯಸ್ತಿ ಮೇ ||೫೬||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಮಾಹ ನೃಪತಿಂ ವಿಧಿಃ ।
ವೃದ್ಧಿಂ ಯಾಸ್ಯತ್ಯಯಂ ನೂನಮದ್ಯ ಷೋಡಶವಾರ್ಷಿಕಃ ||೫೭||

ಅದುದರಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖನೇ! ನೀನು ಶಿವಭಕ್ತವರ್ಯನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಏನಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೋಧನೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ||೫೫||

ಈಗ ನೀನೇ ಸರ್ವಧಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಬಾಲಕನು ನೂತನ ತಾರುಣ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಂಬ ಶುಭಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗಾಗ ಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ತೀವ್ರಾಭಿಲಾಷೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ದಾಂಪತ್ಯವೇರ್ಪಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಆಸೆಯು ಕೈಗೂಡುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖನೇ! ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಏವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು. ಈ ಸಮಯವೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಫಾರಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುವು. ಶುಭಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ ಏಂಬುದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಏನಾಯ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.” ||೫೬||

ಆ ರಾಜನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. “ ಈ ಬಾಲಕನು ಈಗಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸುನಾಗುವನು. ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ನವತರುಣನಾಗಿ ಏವಾಹಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವರನಾಗುವನು. ರಾಜನೇ! ಈ ಕೂಡಲೇ ಏವಾಹವು ನಡೆಯಲಿ. ಇಲ್ಲೇ ಸುಂದರವಾದ ಶಿವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು. ||೫೭||

ಅಧುನೈವ ವಿನಾಹೋಽಸ್ತು ಸುಂದರೇ ಶಿವಮಂದಿರೇ ।

ಶೋಭನದ್ರವ್ಯಸಂವೀತಮಿದಂ ಶಂಕರಮಂದಿರಂ ||೫೮||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಸಂತುಷ್ಟಮಾನಸಃ ।

ನಾಮ್ನಾ ಚಂದ್ರಮುಖೀಂ ಪ್ರಾಹ ತರುಣೀಂ ರಮಣೀಂ ಸ್ವಕಾಂ ||೫೯||

ಅಯೋನಿಜಾ ಪಾಲಿತೇಯಂ ಕನ್ಯಾ ಕಮಲಲೋಚನಾ ।

ಇಯಂ ತು ಯುವತೀ ಚಾತಾ ಪ್ರಾಯತಃ ಪತಿಮಿಚ್ಛತಿ ||೬೦||

ಅಸ್ಯಾಸ್ತೃಯೋನಿಜೋ ಭರ್ತಾ ದುರ್ಲಭಃ ಖಲು ಭೂತಲೇ ।

ದೈವಾದಯಂ ಬಾಲಕೋಽತ್ರ ದೃಷ್ಟಸ್ತೋತ್ರಯಮಯೋನಿಜಃ ||೬೧||

ಅಸ್ತೃ ಕನ್ಯಾ ಮಯಾ ದೇಯಾ ಶಾಂಭನಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ ।

ದುರ್ಲಭಶ್ಯಾಂಭವೋ ಲೋಕೇ ದಾನಪಾತ್ರಂ ಸ್ವಭಾವತಃ ||೬೨||

ಈ ಶಿವಮಂದಿರವೇ ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದು. ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನೀಯಲು ರಾಜನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಆತನು ಅತ್ಯುತ್ಸಾಹದಿಂದ ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು. ||೫೮-೫೯||

ಪ್ರಿಯೆ, ಚಂದ್ರಮುಖಿ ! ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಈವರೆಗೂ ನಾವು ಕಾಪಾಡಿದೆವು. ಈಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯಳಲ್ಲ. ಅಯೋನಿಜೆಯು. ಅಲ್ಲದೇ ಈಗ ಯುವತಿಯಾಗಿ ಪರಮಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಹೊಸತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಈಕೆಯು ಸುಖಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ತನಗೆ ಒಬ್ಬ ವಲ್ಲಭನು ಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಳು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಕಲ ಯುವತಿಯರಿಗೂ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಯಕೆಯು ಆಗುವುದಷ್ಟೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಕೆಗೆ ಈಗ ವಿನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ||೬೦||

ಈ ಅಯೋನಿಜೆಗೆ ತಕ್ಕ ವರನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಇಂದು ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಈ ಬಾಲಕನು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವನು. ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಈತನು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಅದುದರಿಂದ, ||೬೧||

ಈ ಅಯೋನಿಜಾತೆಯನ್ನು ಈ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಯೋನಿಜ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿನಾಹಮಾಡಲು ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸು

|| ರಾಜ್ಞಾನ್ವಾಚ ||

ಸಾಹೀಕೃತಾನನಾ ನಾರೀ ಸಸ್ಮೀರವಿನಯಾನ್ವಿತಾ ।

ವಿಶೀರ್ಣನೀವಿದೇಶಾ ಸಾ ವಿಭಗ್ನಾಂಗದಕಂಕಣಾ

||೬೩||

ರಾಜನ್ನ ಭೃದಯಃ ಪ್ರಿಯಃ ಪರಿಣಯೋ ಯೋಗ್ಯೇನ ಯೋಗ್ಯಾನ್ವಯೇ
ಯೋಗ್ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಕಾಮನಾದ್ಯ ಬಹುಧಾ ತಸ್ಯಾಶ್ವರೀರಾನ್ವಿತಾ ।

ಸಾ ರಂಭೇವ ವಿಭಾತಿ ನೇತ್ರಯುಗಳಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ನೀಲೋತ್ಪಲಂ

ತಸ್ಯಾಃ ಕಜ್ಜಲಮಾವಿನೇಶ ಸಜಲಂ ಕ್ವಾನ್ಯತ್ರ ತದ್ವಾಸ್ಯತಿ

||೬೪||

ತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರು ವಿರಳರು ತಾನೆ. ದಾನಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸದಾ ಶಿವಭಕ್ತರೇ
ಶ್ರೇಷ್ಠಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ
ದ್ದೇನೆ.” ||೬೨||

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ
ರಾಣಿಯು ಸಕಲವನ್ನೂ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು. ಅನಂತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ
ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯು ವಿನಯನಮ್ರಳಾಗಿ ನಗುನಗುತ್ತಾ
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ||೬೩||

“ ಮಹಾರಾಜನೇ, ವಿನಾಹವೆಂದರೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಚಾರ
ಮಾಡಬೇಕು. ಅವಸರದಿಂದ ನಡೆಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು.
ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ
ಸುಖವುಂಟಾಗುವುದು. ಬಹುಶಃ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈಕೆಯು ಯುವತಿಯಾಗಿರುವು
ದರಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಕೆ ಎಂಥವಳು, ಎಷ್ಟು
ಲೋಕೋತ್ತರಳಾಗಿರುವಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸು. ಈಕೆಯು ಈ ನವ
ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಂಭೆಯಂತೆ ಇರುವಳು. ಈಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
ಅವಯವಗಳೂ ಎಷ್ಟು ಸೌಂದರ್ಯಯುಕ್ತಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ
ಪರಾಮರ್ಶಿಸು. ಈಕೆಯ ನೇತ್ರದ್ವಂದ್ವದ ಕಾಂತಿಸೊಬಗನ್ನು ಕಂಡು ಕನ್ನೈದಿಲೆ
ಗಳು ನಾಚಿಕೊಂಡು, ಮಹಾ ಪರಾಭವವನ್ನನುಭವಿಸಿ, ಭಯದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ
ಆಳವಾಗಿರುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ||೬೪||

ರಂಭಾಸ್ತಂಭನಿಭೋರುದೇಶಸುಷುಮಾ ಕೇನೋಪಮೇಯಾ ಮಯಾ
ತದ್ವಾಹುರ್ದಯಕಾಂತಿರಪ್ಯನುಪಮಾ ತದ್ವಕ್ತ್ರಕಾಂತಿಸ್ತಥಾ ।
ತದ್ವೇಣೇಫಣಿಕಾಂತಿರಪ್ಯನುಪಮಾ ವಕ್ಷೋಜಕಾಂತಿಸ್ತಥಾ
ರಾಜನ್ ತಜ್ಜಘನಚ್ಛವಿಃ ಪದರುಚಿರ್ದಸ್ತಚ್ಛವಿರ್ವಾಗಸಿ ||೬೫||

ಸೋಽಯಂ ತಾಪಸ ಏನ ತಾವದಧುನಾ ಮಾತಾ ನ ತಾತೋಽಪಿ ನಾ
ಭ್ರಾತಾ ನಾ ನ ಸಖಾ ನ ಮಿತ್ರನುಥವಾ ಧಾನ್ಯಂ ಧನಂ ವಾ ನೃಪ ।
ಪೋಷ್ಯಾ ತಾವದಿಯಂ ಕಥಂ ಪರಿಣಯೇ ಯೋಗ್ಯೋ ನ ಜಾನೇ ಮನೋ
ರಾಜನ್ ತದಜ್ಞವರಾಸ್ಯ ಯದ್ವುಚಿಕರಂ ತತ್ತೇ ಕುರುಷ್ವಾದರಾತ್ ||೬೬||

ಕುಲಂ ಶೀಲಂ ಮೂಲಂ ಕುಶಲಮತುಲಂ ಕಾಲಮಮುಲಂ
ವಿಚಾರ್ಯಾದೌ ಪಶ್ಚಾತ್ಕುಲವಿಹಿತವಿದ್ಯಾಮಸಿ ವಯಃ ।

ರಾಜನೇ, ಇನ್ನೂ ಕೇಳು. ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಸೌಂದರ್ಯವು ಎಷ್ಟು
ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ? ಆಹಾ! ಆಕೆಯ ಉರುದ್ವಯಗಳು ಬಾಳೆಕಂದುಗಳಂತೆ
ವರ್ತುಲವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಕಾಂತಿಗೆ ಯಾವುದರ ಉಪಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಿ ?
ಆಕೆಯ ಬಾಹುಗಳ ಕಾಂತಿಯೋ ಅನ್ಯಾದ್ವೈತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಕೆಯ ಮುಖ
ಕಾಂತಿ, ಕೇಶವಾಶದ ಮಿರುಗು, ಸ್ತನಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ಜಘನ ಸೌಷ್ಟವ, ಪಾದಗಳ
ನಡಗೆ, ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿನ ಚಾತುರ್ಯ, ಕೌಶಲ್ಯ ಇವು ಲೋಕೋತ್ತರಗಳಾಗಿವೆ.
ಅವುಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಮಾನವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೭||

ಮಹಾರಾಜ, ನೀನು ಇಂಥವಳಿಗೆ ವರನೆಂದು ಹೇಳುವವನಾದರೋ ಕೇವಲ
ವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿರುವನು. ಆತನು ಮೊದಲೇ ಸುನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತಾಯಿತಂದೆ
ಗಳಿಲ್ಲ. ಸಹೋದರ, ಮಿತ್ರ ಇವರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಧನಧಾನ್ಯಗಳೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.
ಇಂಥವನೊಡನೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ ಈತನು ನಮ್ಮ ಕನ್ಯಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ
ಕಾಪಾಡುವನು? ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವು ನನಗೇನೋ ಅಸಮಂಜಸವಾಗಿ
ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಸ್ವತಃ ತಿಳಿದವನಿದ್ದೀಯೆ. ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ
ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ||೬೮||

ವರನ ಕುಲ, ಶೀಲ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ, ವಿದ್ಯಾಪೈಶದ್ಯ, ವಯಸ್ಸು ಮುಂತಾದ
ವಸ್ತೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅನುರೂಪನಾಗಿದ್ದರೆ ಏನಾಹವನ್ನು

ವಿಚಾರ್ಯಾರ್ಯೈರ್ವೇದೇಯಾ ಭವತಿ ಖಲು ಕನ್ಯಾಪ್ಯನುಚಿತಂ
ನ ಯಸ್ಮೈ ಕಸ್ಮೈಚಿದ್ವಿತರಣಮಸಾಮ್ಯಸ್ಯ ವಸು ನಃ ||೬೭||

ರಾಜಾ ಸರಾಜ್ಞೀವಚನೇಷ್ಟನಾದರಃ

ತಾಮಾಹ ರಾಜ್ಞೀಂ ವಿಧಿರಾಗತೋಽಸ್ಮಿ ।

ಉಲ್ಲಂಘನಂ ತದ್ವಚನಸ್ಯ ನೇಷ್ಟಂ

ಶುಭಾವಹೇ ಕರ್ಮಣಿ ತಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಃ

||೬೮||

ಯನ್ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯಮಿಹಾಸ್ತಿ ಗೇಹೇ

ತಾವತ್ತದಾಸಾದನಮಸ್ತು ತೂರ್ಣಂ ।

ಅನ್ಯದ್ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಧುನೇತಿ ಮತ್ತ್ವಾ

ಪುನರ್ನಿಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನೋತ್ಸವೇನ

||೬೯||

ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಕುಲಗೋತ್ರಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಅಸರಿಚಿತನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು ಅನುಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸರಿಚಿತನಿಗೆ ಎಂದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರತ್ನವನ್ನು ಕೊಡಕೂಡದಷ್ಟೆ! ಇದೇ ನನ್ನ ಇಷ್ಟ” ಎಂದು ರಾಣಿಯು ಹೇಳಿದಳು. ||೬೭||

ರಾಣಿ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯ ಮಾತುಗಳು ಚಿತ್ರರಥನಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಇಲ್ಲದಸಂದೇಹ ಪಡುವುದು ಈಗ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು. ಈಗ ನೋಡು, ನಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ವಿನಾಹವನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಹಿತವಾಗಲಾರದು. ಅಲ್ಲದೇ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಆತನೇ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸುಖ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಈ ವಿನಾಹವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ||೬೮||

ಆದುದರಿಂದ ಸಕಲ ಸಂಭಾರಗಳನ್ನೂ ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡು. ಅರಮನೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಿಸು. ಅಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೇ ನೇನು ಬೇಕಾಗುವುದೋ ಅವುಗಳನ್ನೂ ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡು. ಹೀಗೆಂದು ರಾಣಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ

ತಸ್ಮೈ ಸ ರಾಜ್ಞೀವಚನಾನಿ ನಾಹ
ಚತುರ್ಮುಖಾಯಾಪಿ ಸ ತದ್ವಿದಿತಾ ।

ರಾಜಾನಮಾಹ ಪ್ರಿಯನಾಗ್ನಿಧಾತಾ
ಜ್ಞಾತಂ ಚ ರಾಜ್ಞೀವಚನಂ ಮಯೇತಿ

||೭೦||

ಪಶ್ಚಾತ್ಸ ರಾಜಾ ನತಕಂಠರೋಽಭೂತ್
ತಮಾಹ ರಾಜಾನಮತಿಪ್ರಿಯೋಕ್ತಾ ।
ಅಯಂ ವಿಚಾರೋ ನ ಸುರೇಷು ಯುಕ್ತಃ
ಸೋಽಯಂ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ

||೭೧||

ಅಯೋನಿಜಾ ಸಾ ಖಲು ಕನ್ಯಕಾಪಿ
ತಸ್ಯಾಃ ಪಿತಾ ನಾಪಿ ನೃಪಾಸ್ತಿ ಮಾತಾ ।

ಗಳನ್ನೂ ನಿಶ್ಚರ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸಂತೋಷ
ವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಮಾತುಕತೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ||೭೦||

ಆದರೆ ರಾಣಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತೊಂದನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.
ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೋ ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು. ಆತನು ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯದಿಂದ
ತನಗೆ ರಾಣಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಸಂಪೂರ್ಣ
ವಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡದೇ ಈ ಸಂದೇಹವೇಕೆ? ಈ ಅಸಮಂಜಸ ಯೋಚನೆ
ಯೇಕೆ? ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ವರೂ ಒಪ್ಪಲಿ. ಇಲ್ಲ
ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ದೇನೂ ಆಗ್ರಹವಿಲ್ಲೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು. ||೭೧||

ಬ್ರಹ್ಮನ ಈ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾದ ಮಾತಿಂದ ರಾಜನು ಲಜ್ಜಿತನಾಗಿ ತಲೆ
ತಗ್ಗಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು
ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.
“ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಶಯವು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರ
ಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೇಳುವುದು
ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ||೭೧||

ಈಗ ನೀವೇನೂ ಅಸಮಂಜಸಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ
ಕನ್ಯೆಗೂ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಳಿಗೆ ತಾನೇ ಯಾವ ಕುಲ

ತಸ್ಯಾಃ ಕುಲಂ ಕಿಂ ನ ವಿಚಾರಣೀಯಂ

ಇದಂ ದ್ವಯೋರಪ್ಯುಪಪನ್ನಮೇವ

||೨೨||

ವರಸ್ಯ ತಾವದ್ಗುಣವರ್ಣನಂ ತು

ವರೋಽಯಮುತ್ಕೃಷ್ಟತಮೋ ವಯಸ್ತು ।

ಸದಾಪ್ಯಯಂ ಷೋಡಶವಾರ್ಷಿಕಃ ಸ್ಯಾತ್

ಜರಾವಿಚಾರೋಽಪ್ಯತಿಮೂರತೋಽಸ್ತಿ

||೨೩||

ಭೂಮಂಡಲಸ್ಯಾಧಿಪತಿಃ ಏವ

ಭಾವೀ ಭವಾರಾಧನಸಾಧನಜ್ಞಃ ।

ಭಾವತ್ವಮುತ್ಕೃಷ್ಟಗುಣೋಽಸ್ಯ ಸೋಽಯಂ

ವರೇಷು ಶಾವತ್ವಲು ದುರ್ಲಭೋ ಹಿ

||೨೪||

ಇತ್ಯಾಲೋಚನತತ್ಪರೇ ಸತಿ ನೃಪೇ ಬಾಲಃ ಕುಮಾರೋಽಭವತ್

ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾವನಮಾಪ ಕಾಮಸದ್ಭರಃ ಕಾಮೋಽಪಿ ದೃಷ್ಟವ ತಂ ।

ಗೋತ್ರಗಣೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಧೂವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರೇ ಆಗಿರುವರು. ||೨೫||

ಇನ್ನು ವರನ ಗುಣವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಬಾಲಕನು ರೂಪ ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವರನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ವಯಸ್ಸಾದರೋ ಹದಿನಾರುವರ್ಷದ ನವತಾರುಣ್ಯಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಈತನು ಹೀಗೆಯೇ ಬಹು ಕಾಲದವರೆಗೆ ನವಯುವಕನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ವಾರ್ಧಕ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ||೨೬||

ಈ ಬಾಲಕನು ಸದಾ ಶಿವಾರಾಧನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜನೇ ಆಗುವವನಿದ್ದಾನೆ. ಐರ್ವರ್ಯದ ವಿಚಾರಕ್ಕೇನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈತನಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತತ್ವವೇ ಸರ್ವಮಾನ್ಯನಾದ ಗುಣವಾಗಿರುವುದಷ್ಟೆ! ಇಂಥ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿರುವ ವರನು ಸಿಕ್ಕುವುದೂ ದುರ್ಲಭವಲ್ಲವೆ! ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಪಿವಾಹಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳು.” ||೨೭||

ಹೀಗೆಂದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಜನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರವಿಸಮಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಬಾಲಕನು ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ

ಲಜ್ಜಾ ಕಜ್ಜಲಮಜ್ಜನೇನ ಮಲಿನಸ್ತಾತಾನುರೂಪೋಽಭವತ್
ತತ್ತಾತೋ ಮಲಿನಸ್ತಮೇವ ತನಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಂ ಪ್ರಾಯಶಃ ||೭೫||

ಯುನಾನಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪತಿರತಿಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯೋ
ವಿವಾಹೋತ್ಸಾಹೇನ ದ್ರುತಮಖಿಲಮಂತ್ರಿಪ್ರಭುಯುತಃ |
ಶಿವಂ ನತ್ವಾ ಭೂಯಸ್ಸಕಲಶುಭದಾನವ್ಯಸನಿನಂ
ಪುನಶ್ಚಕ್ರೇ ತಾವದ್ವಿಧಿಜನಯುತೋ ಮಂಗಲವಿಧಿಂ ||೭೬||

ಯುವತ್ಸಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತ ಇತಿ ಮಹಿಲಾಸಾಹಸಮಹಾನ್
ಮಹೀಸಾಲಶ್ಶೀಲಂ ಶಿವಭಜನಶೀಲಂ ಚ ಕುಶಲಂ |

ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ನವತರುಣನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಾರುಣ್ಯವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮನ್ಮಥನಂತೆಯೇ ವರಮ ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಕುಮಾರನ ರೂಪಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಆ ಮನ್ಮಥನು ಲಜ್ಜೆ ಎಂಬ ಕಾಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿಹೋಗಿರಬೇಕು. ಮಗನ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಆತನ ತಂದೆಯೂ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು) ಬಹುಶಃ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗಿರಬೇಕು. (ಕೃಷ್ಣನು ನೀಲವರ್ಣನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತೇಜ್ಜಮಾಡಲಾಗಿದೆ.) ||೭೫||

ಸದ್ಯಃ ನವತಾರುಣ್ಯದಿಂದೊಪ್ಪಿದ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅನಂದಪಟ್ಟು ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಪಡಿಸಲು, ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಧಾಸಿ, ಮಂತ್ರಿ ಇವರೊಡನೆ ಮೊದಲು ಮಂಗಲದಾತನಾದ ಶಿವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸನ್ನಿಧಾನಾದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನೊಡನೆಯೂ ಇತರ ಜನರೊಡನೆಯೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ವಿವಾಹಾಂಗವಾದ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ||೭೬||

ಆ ಕುಮಾರನು ನವತರುಣನಾದ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ರಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು

ವಿಚಾರ್ಯಾರ್ಯಾಂ ಕೆನ್ಯಾಮಪಿ ತವ ವರೋಽಯಂ ಪರವರೋ
ಮಹಾವೀರೋ ಹಾರಸ್ಸುರಸದನತೋಽಪ್ಯಾಗತ ಇತಿ

||೭೭||

ತತಸ್ಸಾ ಲಜ್ಜಯಾ ನಮ್ರಾ ಚೇಷ್ಟಾಭೇದೈಃ ಪರಂ ಸೃಪ |
ಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಹೃದಯಂ ವರಸ್ಸಂಮತ ಇತ್ಯಪಿ

||೭೮||

ತತೋ ಯುವಾನಂ ಸಮುಪೇತ್ಯ ರಾಜಾ
ಚತುರ್ಮುಖೇನಾಪಿ ಸಹಾತಿಹೃಷ್ಠಃ |
ವಿಜ್ಞಾಪಿತಃ ಸ್ವಾಹ ನಿಧಿಸ್ಸ ರಾಜ್ಞಾ
ವಿವಾಹದೀಕ್ಷಾರ್ಥಮತಿಪ್ರಮೋದೈಃ

||೭೯||

ಮತ್ತೆ ಆ ಕುಮಾರನ ರೂಪಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಆಚಾರಶೀಲತೆಯನ್ನೂ ಪರ್ಯಾ-
ಲೋಚಿಸಿ, ಮೊದಲು ಕನ್ಯೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ
ಅಯೋಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, “ವತ್ಸೆ! ಇದೋ ನೋಡು, ಈ ಕುಮಾರನು ನಿನಗೆ
ವರನು. ಈತನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಮಹಾವೀರನೂ, ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತನೂ, ಸಕಲ
ರೂಪಗುಣಸಂಪನ್ನನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ವರಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಆಗಿರುವನು. ಈತನು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರದಾನಮಾಡ
ಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ, ಅಭಿಲಾಷೆ. ನೀನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವೆಯಾ? ಈ ವರನನ್ನು ನೀನು
ಮೆಚ್ಚುವೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ||೭೭||

ಅನಂತರ ಕುಮಾರಿಯು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತು
ಕೊಂಡಳು. ಒಲಕ್ಷಣವಾದ, ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ವರನು
ತನಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ||೭೮||

ಅನಂತರ ರಾಜನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಈ
ಕನ್ಯೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಜನ ಪ್ರಾರ್ಥ-
ನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆ ಕುಮಾರನ ಸಂಗಡ ವಿವಾಹದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊ-
ಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ||೭೯||

ವಿನಾಹಕಾಲಸ್ತವ ಸೋಽಯಮದ್ಯ

ಕನ್ಯಾ ಮನೋಜ್ಞಾ ಯುವತೀ ಸ್ತಪಸ್ಯ ।

ತ್ವಂ ಮಂಗಲಸ್ತಾನವಿಧಾನಯೋಗ್ಯಃ

ಪ್ರಾಜ್ಞಶ್ಶಿವಾರಾಧನತತ್ಪರೋಽಪಿ

॥೮೦॥

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸತತಂ ಶಿವತತ್ಪರಃ ।

ಶಿವ ಶಂಭೋ ಮಹೇಶೇತಿ ವದನ್ ರೇವಾಂ ಗತಃ ಪುನಃ

॥೮೧॥

ತತಃಪರಂ ಸ ರಾಜಾಪಿ ವಿಸ್ಮಿತೋ ವಿಧಿನಾ ಸಹ ।

ರೇವಾಂ ಗತೋ ದದರ್ಶಾಥ ತಮೇವ ಶಿವಪೂಜಕಂ

॥೮೨॥

“ಎಲೈ ಕುಮಾರನೇ! ನೀನು ಈಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸುನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯು ಬೇಕು. ಅದೋ ನೋಡು. ಈ ರಾಜನ ಕನ್ಯೆ ಇರುವಳು. ಈಕೆಯು ಯುವತಿಯೂ ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪಳೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಸನ್ನಾಹಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ಈ ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಮಂಗಲ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು.” ಹೀಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು. ॥೮೦॥

ಮೊದಲೇ ಆ ಕುಮಾರನು ಕೇವಲ ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಈ ಸಂಸಾರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ತಲೆಯನ್ನಲುಗಾಡಿಸಿ, ಶಿವ, ಶಂಭೋ, ಮಹೇಶ, ಎಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಕೂಡಲೇ ರೇವಾನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ॥೮೧॥

ಈರಿತಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಆ ಕುಮಾರನು ಹೊರಟುಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೂ ಆಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆತನು ಬ್ರಹ್ಮನೊಡನೆ ರೇವಾತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ಕುಮಾರನು ಅಲ್ಲಿ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ॥೮೨॥

ಸ ತತ್ರೋದ್ಘಾಲ್ಯ ಸರ್ವಾಂಗಂ ಶೀತಲೈರ್ನರ್ಮದಾಜಲೈಃ |

ಅಭಿಷಿಚ್ಯಾಚ್ಛಯಾಮಾಸ ಬಿಲ್ವೈರ್ಲಿಂಗಂ ಮನೋಹರಂ ||೮೩||

ತತಃ ಪರಂ ಸ ರಾಜಾಪಿ ನಿಧಿಶ್ಚಾತೀವ ವಿಸ್ಮಿತಃ |

ವಿಚಾರನಿರತೋ ಚಾತಃ ಕಿಮನ್ಯತ್ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯಪಿ ||೮೪||

ಕಿಂ ಕನ್ಯಕಾಫಾಲವಿಲೇಖನಾನಿ

ದುಃಖಾನ್ಯರೇಷಾಣಿ ನ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ |

ಏತಾದ್ಯಶೋ ದುರ್ಲಭ ಏವ ಲೋಕೇ

ವರೋ ವರಾಣಾಂ ವರ ಏವ ಸೋಽಯಂ ||೮೫||

ಉತ್ಸಾಹವೃದ್ಧಿಃ ಕಥಮಸ್ಯ ವೃತ್ತಾ

ಜಾತಾಪಿ ಸಾ ತಾವದಿಹಾತಿತಾಂತಾ |

ಅಹೋ ಕಥಂ ಲೋಚನಯೋ ನ ಭಾಗ್ಯಂ

ತಯೋರ್ವಿವಾಹಾನವಲೋಕನೇನ ||೮೬||

ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ತವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು
ಆತನು ಮನೋಹರವಾದ ತಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ರೇವಾಜಲದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರ
ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ||೮೩||

ಈ ಪಿಲಕ್ಷಗಿ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ರಾಜನಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ
ಅಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸ
ಬೇಕೆಂಬುದೇ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಯೋಚನೆಯಾಯಿತು. ||೮೪||

ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾದೀತು ! ಮುಖ್ಯ ಆ ಕುಮಾರಿಯ ಹಣೆಬರಹವು
ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯು ಅದೃಷ್ಟವು ಕೇವಲ ದುಃಖದಾಯಕವಾಗಿಯೇ ಇದೆ
ಎಂದು ತೋರುವುದು. ಈತನೋ ಎಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವರನಾಗಿದ್ದನು ? ಇಂತಹ
ವರನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಷ್ಟೆ ! ಇಂತಹವನು ನಮಗೆ ದೊರೆಯ
ಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ||೮೫||

ಈತನನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ಆ ಕುಮಾರಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೋತಿ
ದ್ದಳು. ಈತನು ತನಗೆ ವರನಾಗುವನೇ, ಎಂದು ತನಕದಿಂದ ಆಯಾಸಪಟ್ಟಳು.
ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ! ವಿಧಿಯು ಅನ್ಯಥಾ ಇದ್ದಿತು ! ಇಂಥ ಲೋಕೋತ್ತ

ರತ್ನಸ್ಯ ಕಾರ್ತಸ್ಯ ರಸಂಗಮೇನ
ಭವತ್ಯವತ್ಯಂ ಸುಷುಮಾ ಪ್ರವೃದ್ಧಾ |
ತಯೋಃ ಪೃಥಜ್ಞಸ್ಥಿತಿರಿಷ್ಟಹೇತುಃ
ಉತ್ಸಾಹಬೀಜಂ ತು ನ ಸರ್ವಥಾಪಿ

||೮೭||

ಏತಸ್ಯ ವೈರಾಗ್ಯವಿಶುದ್ಧವೃತ್ತೇಃ
ಕದಾಪಿ ಸಂಸಾರವಿಶೇಷವಾರ್ತಾ |
ನಾಸೀನ್ನ ಚಾಗ್ರೇಃಪಿ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ
ಸಾ ಕನ್ಯಕಾ ಕಂ ವರಮೇತ್ಯತುಷ್ಟಾ

||೮೮||

ತರುಣೀಮಣಿರೇವ ಸಾ ತು ಕನ್ಯಾ
ರಮಣೀನಾಂ ರಮಣೀ ಮನೋಹರೇಣ |
ವಯಸಾ ರುಚಿರೇಣ ಸಾ ಮನೋಜ್ಞಾ
ಕಮನೀಯಂ ಕಮವಾಪ್ನುಯಾದ್ವರಂ ವಾ

||೮೯||

ರರಾದ ವಧೂವರರ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗಿಲ್ಲ.
ಆಯೋ! ಇವೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟಿ. ||೮೬||

ರತ್ನಕ್ಕೆ ಸುವರ್ಣದೊಡನೆ ಸಂಯೋಗವು ದೊರೆತರೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅಪೂರ್ವ
ವಾದ ಕಾಂತಿಯು ಸೂಸುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂಯೋಗವಾಗಿದ್ದರೆ
ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಈಗಲೂ ಸಹ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂಟೊಂಟಿಯಾಗಿ ಅಗಲಿರು
ವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು ?
ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೇರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ? ||೮೭||

ಈ ಕುಮಾರನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಸರ್ವಥಾ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ.
ಪಾಪವಾಸನೆಯಾಗಲಿ, ಸಂಸಾರದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ ಈತನಿಗೆ ಮೊದಲು ಇರಲಿಲ್ಲ.
ಮುಂದಕ್ಕೂ ಆಸಂಭವವೆಂತಲೇ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರಲು ಆ ಕುಮಾರಿಕೆಯು
ಇಂಥಾ ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಬಳಿಕ ಹೇಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ವರಿಸಿ
ಯಾಳು? ||೮೮||

ಆ ಕುಮಾರಿಯಾದರೂ ಏನು ಸಾಮಾನ್ಯಳೇ! ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯು.
ಮೇಲಾಗಿ ನವತರುಣಿಯು. ರಮಣಿಯರಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಮಣಿಯಾಗಿರುವಳು

ಯದಿ ಶಂಕರ ಏವ ಮಾನಸಾಚ್ಛೇ
ಸತತಂ ತಸ್ಯ ಹಿತಾಹಿತಾಯ ವೃತ್ತಃ ।
ಹಿತಮಿತ್ಯನಧಾರ್ಯ ತಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ
ಕುರುತೇ ತರ್ಹಿ ಶುಭೇ ಪ್ರವೃತ್ತ ಏವ

||೯೦||

ನ ಮಮಾತ್ರ ಫಲಾತಿಚಾತುರೀ
ಚತುರಶ್ಯಂಕರ ಏವ ಸರ್ವಥಾಪಿ ।
ಜಗತಾನುದಯೇಽಪಿ ರಕ್ಷಣೇ ವಾ
ವಿಲಯೇ ವಾ ಶಿವ ಏವ ಸರ್ವವೇತ್ತಾ

||೯೧||

ಯಸ್ಯರ್ವಜ್ಞ ಶಿರೋಮುಖಮುನಿಗಣಾರಾಧ್ಯಃ ಪ್ರಸಾಧ್ಯಾಂಗಕೋ
ನಾಯಂ ತಸ್ಯ ತು ಸಿದ್ಧಮೇವ ಸಕಲಂ ಏಂ ದೀಪನದ್ವಾಸಕಃ ।
ಯದ್ವಾಯಂ ಜನಕಸ್ಯಮಸ್ತುಜಗತಾಂ ಸರ್ವಸ್ತತಂತ್ರಸ್ಯವಾ
ಸರ್ವಂ ಕರ್ತುಮಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತ ಇತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿಃ ಪರಂ ಜಾಯತೇ ||೯೨||

ಈ ಕುಮಾರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸುಂದರನಾಗಿರುವ ವರನನ್ನು
ಪಡೆದಾಳು ? ||೮೯||

ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಕುಮಾರಕನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವಾಸ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈತನನ್ನು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸು
ತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಈತನ ಹೃದಯಾಧಿಷ್ಠಿತನಾದ ಆ ಶಂಕರನೇ ಈತನ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಈಗಲಿ ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈತನು ಈಗಲೂ
ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುವನೆಂದಾಗುವುದು. ||೯೦||

ಹಾಗೇನಾದರೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹಿಡಿತವೇ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮ
ಕಾಶಲವೇನೂ ನಡೆಯಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಶಂಕರನು ಪರಮ ಚತುರನಾಗಿರು
ವನು. ಆತನ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಕೈ ಶಕ್ತಿ ತಾನೇ ಸಾಗುವುದು ? ಆತನೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನ
ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳ ಸಮಸ್ತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವನು. ||೯೧||

ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಸರ್ವಜ್ಞರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ತುತಿಸು
ತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರಲು ನಮ್ಮಂತಹ ಅಲ್ಪಜ್ಞರು ಆತನ ಕಾರ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತನಿಕ್ಷೇಪ

ಇತಿ ಚಿಂತಾಕುಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ರಾಜ್ಞಾ ಸಹ ತನುರ್ಭಕಂ ।

ಪ್ರಾಹ ಧೃತ್ವಾ ಕರಂ ತಸ್ಯ ವಿನಯೇನೈವ ಸಾದರಂ

||೯೩||

|| ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ ||

ಶ್ರೇಷ್ಠೇಯಂ ಕಸ್ಯಕಾ ಜಾತ್ಯಾ ಯಸ್ಮಾದಿಯಮಯೋನಿಜಾ ।

ಅಯೋನಿಜೋ ವರೋ ಯೋಗ್ಯೋ ಯೋಗ್ಯಂ ಯೋಗ್ಯೇನ ಯುಜ್ಯತೇ

||೯೪||

ಅತ್ಯುತ್ತಮಾಯಾಃ ಕನ್ಯಾಯಾ ವರಃ ಸ್ಯಾದುತ್ತಮೋತ್ತಮಃ ।

ನ ಮಧ್ಯಮೋ ನಾಧಮೋಽಪಿ ನ ಜಾತ್ಯಂತರಸಂಯುತಃ

||೯೫||

ವನ್ನಾಗಲಿ, ಸಹಾಯಕಾರ್ಯವೆಂದಾಗಲಿ, ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆ ? ದೀಪವನ್ನು ನೋಡಲು ಬೇರೊಂದು ಬೆಳಕು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೂ ನಡೆಯದೆ ಶಂಕರನು ಚಿಂತಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸಿಯೇ ತೀರುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತನು ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧನು. ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರನು ಅಥವಾ ಆತನ ಸಂಕೇತದಿಂದಲೇ ನಾವೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತ ರಾಗಿರಬಹುದೇ ? ಏನೋ ಒಂದೂ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವ ರನೇ ಸರ್ವಶಕ್ತನೆಂಬುದಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ||೯೬||

ಇನ್ನೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಚಿಂತೆಗಳುಂಟಾದುವು. ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸಿ ರಾಜನೊಡನೆ ಆ ಕುಮಾರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವಿನಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೯೭||

ಕುಮಾರನೇ ! ಸ್ವಲ್ಪ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಲಾಲಿಸು. ಈ ರಾಜನ ಕುಮಾರಿಯು ಅಯೋನಿಜೆಯಾಗಿರುವಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ರೂಪಗುಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಿರುವಳು. ಅಯೋನಿಜ ಕನ್ಯೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವನು ಅಯೋನಿಜನೇ ಆಗಬೇಕಷ್ಟೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದಾಂಪತ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುರೂಪವಾಗಿದ್ದರೇ ಶೋಭಿಸುವುದು. ||೯೮||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನ್ಯೆಗೆ ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವರನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿ ಲ್ಲದೇ ವರನು ಮಧ್ಯಮನೋ, ಅಥವಾ ನೀಚನೋ, ಅನ್ಯಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವನೋ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆತನೊಡನೆ ಅಂಥ ಕನ್ಯೆಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ.

||೯೯||

ವಿನಾಹಾಯ ಪ್ರಯತ್ನೋಽದ್ಯ ಕೃತೋ ಭೂಪತಿನಾ ಖಲು ।

ಅಯಂ ಕಿಲಾತಿಸಂತುಷ್ಟಶ್ಶಿವಪೂಜನತತ್ಪರಃ ||೯೬||

ಏತದಾಜ್ಞಾನುಸಾರೇಣ ವರ್ತನಂ ಶಿವಪೂಜನಂ ।

ರೇವಾಲಿಂಗಾರ್ಚನೇನೈವ ನೀತಮೇತೇನ ಜೀವನಂ ||೯೭||

ಮುನೀನಾಮುಪಿ ದಾರಾಣಾಮಸ್ತೈವ ಹಿ ಪರಿಗ್ರಹಃ ।

ಶಿವಾರ್ಚನಾದಿಧರ್ಮಾಣಾಂ ದಾರಾಸ್ತು ನ ವಿರೋಧಿನಃ ||೯೮||

ಹಾರದಾರಾನುಯೋಗೇನ ಹಾರಸೇವಾ ಪ್ರವರ್ಧತೇ ।

ಹಾರೋಪಹಾರಕರಣೇ ದಾರಾಃ ಸ್ಮರಧಿಕಾರಿಣಃ ||೯೯||

ಈ ರಾಜನೂ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿ ಶಿವಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ತನ್ನ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರಿದರೆ ಈತನು ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು. ||೯೬||

ಈ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಾರದಿಂದಲೂ ದೇಶವಾ ದ್ಯಂತದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರಾಧನೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈತನೂ ಸಹ ಕೇವಲ ನರ್ಮದಾ ಲಿಂಗದ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಪರಮಸಾತ್ವಿಕನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದು ದಿವ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗು ವುದು. ಈತನಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಾಗಲಾರದು. ಅಲ್ಲದೇ, ||೯೭||

ಮುಷಿಗಳೂ ಸಹ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿ ಸುತ್ತರಿಸ್ವೇ! ಶಿವಾರಾಧನಾದಿ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪತ್ನಿಯರೇನೂ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡು ವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯುತ ಅನುರೂಪರಾದ ಪತ್ನಿಯರು ಶಿವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗು ತ್ತಾರೆ. ||೯೮||

ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಪತ್ನಿಯರ ಸಮಾಗಮ, ಸಹಾಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಶಿವಾರಾಧ ನೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯವೊದಗಿ, ಧರ್ಮವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಪತ್ನಿಯ ರಿಗೂ ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿವಪೂಜೆಯ ಉಪಕರಣಸಂಗ್ರಹ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿರುತ್ತದೆ. ||೯೯||

ದಾರ್ಪಣಾರಸಮಾಪನ್ನೈಸ್ತತಭೂತಿವಿಭೂಷಣೈಃ ।

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭರಣಃ ಧೀರಸ್ಸುಖಮನುಷ್ಯಣಂ ॥೧೦೦॥

ಋತುಕಾಲೇಷು ದಾರಾಣಾಂ ಸಂಗೋಽಪಿ ಸುಖದಾಯಕಃ ।

ತತ್ಸುಖಂ ಶಂಕರಾಯೇತಿ ಯನ್ಮನಸ್ಸ ತು ಶಾಂಭವಃ ॥೧೦೧॥

ಲೋಕೇಷು ಕಸ್ಯ ನಾ ನಾಸ್ತಿ ವದ ದಾರಪರಿಗ್ರಹಃ ।

ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸಕುಟುಂಬಾಸ್ತೇ ಮುನಯಶ್ಚಿವತತ್ಪರಾಃ ॥೧೦೨॥

ಇಂದ್ರಾದಯಸ್ಸುರಾಸ್ಸರ್ವೇ ಸದಾರಾ ಏವ ಸರ್ವದಾ ।

ಅಹಂ ಸದಾರೋ ವಿಷ್ಣ್ವಾದ್ಯಾಶ್ಚೇಷಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಕುಟುಂಬಿನಃ ॥೧೦೩॥

ಕುಮಾರೋ ಗಣನಾಥಶ್ಚ ವೀರಭದ್ರಶ್ಚ ಭೈರವಃ ।

ನಂದಿಕೇಶಶ್ಚ ಭೃಂಗೀ ಚ ತುಂಡಿಶ್ಚ ರಿಟಿರೇವ ಚ ॥೧೦೪॥

ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಧೀರರಾದ ಶಿವಪೂಜಕರಿಗೆ ಸದಾ ಸುಖವೇ ದೊರೆಯುವುದು. ॥೧೦೦॥

ಕುಮಾರನೇ, ಪತ್ತಿಯರು ಋತುವಾದಾಗ (೫ನೇ ದಿನದಿಂದ ೧೬ನೇ ದಿನದವರೆಗೆ) ಕಾಲಕ್ಕೆ ಋತುಕಾಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ) ಅವರ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸುಖವು ದೊರೆಯುವುದು. ಅಂಥ ಸುಖವನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಶಿವಧರ್ಮಕ್ಕೇನೂ ಬಾಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನಾಸಕ್ತರಾದವರೇ ನಿಜವಾದ ಶಿವಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳೆನಿಸುವರು. ॥೧೦೧॥

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವರು ? ಅಂತಹ ಶಿವಧರ್ಮಜ್ಞರಾದ ಮಹಾತಮರು ಋಷಿಗಳೂ ಸಹ ಪತ್ತಿಯರೊಡನೆ ಸಂಸಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ॥೧೦೨॥

ಪೇವೇಂದ್ರನೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ವಿವಾಹಿತರಾಗಿ ಸರ್ವದಾ ತಮ್ಮ ಪತ್ತಿಯರೊಂದಿಗೇ ಇರುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾನೂ ವಿಷ್ಣುವೂ ಆದಿಶೇಷನೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತರೂ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪತ್ತಿಯರನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ॥೧೦೩॥

ಹಾಗೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುಷ್ಪಮಿಯು ವಿವಾಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಗಣಪತಿಯೂ ಪತ್ತಿಯೊಡನಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ

ರೋಹಿಣೀಪ್ರಮುಖಾಸ್ಸಂತಿ ಚಂದ್ರಸ್ಯ ವನಿತಾಃ ಖಲು ।

ಭಾಯಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಮಣೀ ವಜ್ರಿಣಿಸ್ತು ಪುಲೋಮಜಾ ||೧೦೫||

ವಾಣೀ ಮೇ ರಮಣೀ ವಿಷ್ಣೋಃ ಕಮಲಾ ರಮಣೀ ಖಲು ।

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹಿಲಾ ಕೇವಲಾ ಖಲು ಸುಂದರೀ ||೧೦೬||

ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಯತ್ನೇನ ಕುರು ದಾರಪರಿಗ್ರಹಂ ।

ಕುರು ಮದ್ವಾಚಿ ವಿಶ್ವಾಸಮನ್ಯಥಾ ನೋಚ್ಯತೇ ಖಲು ||೧೦೭||

ಯಾಗದಾನಾದಯಸ್ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ।

ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಹ ಯೋಗೋಽಪಿ ನ ವಿರುದ್ಧಸ್ತಯಾ ಸಹ ೧೦೮||

ಶಿವಪರಿವಾರದ ವೀರಭದ್ರ, ಭೈರವ, ನಂದಿಕೇಶ, ಭೃಂಗಿ, ತುಂಡಿ, ಮತ್ತು ರಿಟಿ, ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತರೂ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ||೧೦೪||

ಚಂದ್ರನು ಪತ್ನಿಯರನ್ನಾಗಿ ರೋಹಿಣಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಂದರಿಯರಾದ ವನಿತೆಯರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ಪರಮ ಲಾವಣ್ಯಯುಕ್ತಳಾದ ಭಾಯಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೇವೇಂದ್ರನ ಭಾರ್ಯೆಯು ಶಚಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ||೧೦೫||

ನಾನು ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪರಮ ಸುಂದರಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದಿಶೇಷನಿಗೂ ಸುಂದರಿಯಾದ ಭಾರ್ಯೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಈರಿತಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ವನಿತೆಯರನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ||೧೦೬||

ಆದುದರಿಂದ ಕುಮಾರನೇ! ನೀನೂ ಸಹ ಹಿತವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಕೊಂಡು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಾನೀಗ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಕೇಡನ್ನೆಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡು. ಬೇರೆ ಏನೂ ಹೇಳಬೇಡ. ||೧೦೭||

ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳೂ, ದಾನ ಮತ್ತು ವ್ರತ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳೂ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಏನೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೇನೂ ವಿರೋಧವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯುತ ಪತ್ನಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಸಹಾಯವೊದಗಿ ಅದರಿಂದ ಅವು ಅಭಿವೃದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆಂದು ನಾನಾ ಬಗೆಯಾಗಿ

ಅಲಂ ದಾರ್ಪದೀರ್ಥೈರಲಮಲಮಪಾರ್ಥೈರಪಿ ಧನ್ಯೈಃ
 ಅಲಂ ದಾನೈರ್ಯಾಗೈರಲಮಲಮಶೇಷಾನುಸರಣೈಃ ।
 ಪರಂ ಹಾರಂ ಲಿಂಗಂ ಸಿತಭಸಿತಮಷ್ಟಸ್ಯ ಶರಣಂ
 ಪುನಸ್ತಸ್ಮೈ ತಾವಚ್ಛರಣಮಿಹ ತನ್ನೀ ಪುನರಪಿ ||೧೦೯||
 ಮರಣೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ ನ ದಾರ್ಪೈಃ ।
 ನಿಕಟೀಪಿ ಸ್ಥಿತಿನಾರಣಂ ಕೃತಂ ಕಿಂ ।
 ಕ್ಷ ಮಮಾಭರಣಂ ಕ್ಷ ಪಟ್ಟಿಕೂಲಂ ।
 ಕ್ಷ ಧನಂ ನೇತ್ಯನುಧಾವನಂ ಕೃತಂ ಕಿಂ ||೧೧೦||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಆತನ ಮಾತನ್ನು ತಡೆದು ಆ ಬಾಲಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ||೧೦೯||

“ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ, ನಾಕು ನಾಕು. ಆ ಪತ್ನಿಯರ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾಕು ಮಾಡು. ಆ ಪತ್ನಿಯರಿಂದಾಗಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಲಿ, ನನಗೆ ಆಗ ಬೇಕಾದಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಅವುಗಳಿಂದೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿ ಧರ್ಮಗಳೂ ಬೇಡ. ದಾನ ಹೋಮಾದಿಗಳೂ ಬೇಡ. ಸಾನೇನೂ ವಿವಾಹಿತರಾದವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಇದೊಂದೇ. ಶಿವಾರಾಧನೆಯೂ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳೂ ಶಿವಲಿಂಗವೂ ನನಗೆ ಬೇಕು. ಆ ಶಿವಲಿಂಗವೇ ಫನಗೆ ರಕ್ಷಕ. ಇದಿಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ನಾಕು. ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೦೯||

ಮರಣ ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿತೆಂದರೆ ನೀನು ಹೇಳುವ ಆ ಪತ್ನಿಯರ ಸಹಾಯವು ತಿಳಿಯುವುದು. ಅಂಥ ಉತ್ಕಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಂತೂ ಇರಲಿ ; ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ದೂರ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದುರವಸ್ಥೆಯು ಈ ಬಗೆ ಇರುವಾಗ ಆ ಪತ್ನಿಯರು ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಭರಣವೆಲ್ಲಿ? ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲಿ? ನನಗೆ ಧನವೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಕೊನೆಗೂ ಇಷ್ಟೇ ಸಹಾಯವು ದೊರೆಯುವುದು. ||೧೧೦||

ಪೂರ್ವಂ ದಾರಪರಿಗ್ರಹೇಣ ಬಹುಧಾ ದುಃಖಾನಿ ಭುಕ್ತಾನ್ಯಹೋ
ನೀತಂ ಜೀವನಮೇವ ತೈರನುದಿನಂ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ನೀತಾತರಾಂ ।
ಆಯುಃ ಪ್ರೇಣಮುಭೂದ್ವೃಥಾತಿಸುರತೈರ್ದಾರಾದರೈರನ್ಯಹಂ
ಮೋಹೇನಾಪಿ ಮುಹುರ್ಮಹೇಶಚರಣಧ್ಯಾನಂ ಕೃತಂ ನೈವ ಹಿ ॥೧೧೧॥

ನಿತ್ಯಂ ಕುಂಕುಮಕೇಸರಾದಿಸಹಿತೈಃ ಕಸ್ತೂರಿಕಾಕರ್ದಮೈಃ
ಕಪೂರದ್ರವಸಂಯುತೈರಪಿ ಲಸನ್ನೀಹಾರನೀರೈರಪಿ ।
ಶ್ರೀಖಂಡದ್ರವಸೇಚನೈರಪಿ ಮುಹುರ್ನಾರೀವರೋರೋಜಯೋಃ
ಸೇಕೇನೈವ ಕರಶ್ರಮೋಽಪಿ ಸ ಕರಸ್ತುಂಗೇ ನ ಲಿಂಗೇ ಕೃತಃ ॥೧೧೨॥

ನಾನು ಆ ಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸುಖವು ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಕೇವಲ ಬಾಧೆಯುಂಟಾಗುವುದು ಅಷ್ಟೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಅದೇ ಪತ್ನಿಯರ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೊಡನೆ ಭೋಗವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಅದೇ ಪರಮ ಸುಖವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ವೃಥಾವಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಅವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವು ಮತ್ತು ಅಖಂಡಜೀವನವೇ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅವರ ಆ ಸಹವಾಸದೋಷದಿಂದ ಮೂಢನಾಗಿ ಒಂದು ಸಲವೂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಲು ನಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ॥೧೧೧॥

ನಾನು ಆ ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಆ ನಾರಿಯರಸ್ತನಗಳಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಪಚ್ಚಕಪೂರ, ಹಿಮದಚೂರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ನಾರಿಯರ ಸ್ತನಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಹಾಗೆಯೇ ಚಂದನಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ ಅವರ ಸ್ತನಗಳಿಗೆ ಉಪಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಕೈಗಳು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಅವರ ಸ್ತನಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದವೇ ವಿನಾ ಉನ್ನತವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಓಡಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ! ಅವರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಿಚ್ಛಾದ, ಆ ವಿವೇಕ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು? ॥೧೧೨॥

ಹಾರೈರಸ್ಯನುಹಾರದಾರಕುಚಯೋರಾವೇಷ್ಟನಂ ಕಲ್ಪಿತಂ
 ಮಂದಾರಾಮಲಮಲ್ಲಿಕಾದಿಕುಸುಮಪ್ರಗ್ವೇಷ್ಟಿತೌ ತತ್ಕುಚೌ |
 ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೌ ದುರದೃಷ್ಟತೋ ಮುಹುರಹೋದೃಷ್ಟಂ ನ ಲಿಂಗಂ ಮಯಾ
 ತುಂಗಂ ನಾರ್ಮದಮದ್ರಿಕುಂದಕುಸುಮೈರ್ಬಿಲ್ವೀದಕೈರರ್ಚಿತಂ ||೧೧೩||

ವ್ಯಾಸ್ತಾ ಸಾ ತರುಣೀಗಚೈರ್ಮುರಹೋ ರಯ್ಯಾ ಮದೀಯಾ ಸದಾ
 ತತ್ಸಂಮರ್ದವಶಾತ್ಕಥಂಚಿದಭವಚ್ಛಾಯಾಚಲೇವ ಸ್ಥಿತಿಃ |
 ತಸ್ಮಾದಪ್ಯವನೀತಲೇ ನಿವೃತ್ತಿಂ ದಾಸೀಕರಾಘಾತನೈಃ
 ಸಾಕಂ ಶಂಕರಲಿಂಗಪೀತನಿಕಟೇ ಸೈವಾಭವಲ್ಲಂಠನಂ ||೧೧೪||

ಆಹಾ ಏನು ಅನ್ಯಾಯ! ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾನು ಆ ನಾರಿಯರ ಸ್ತನಗಳಿಗೆ
 ಎಷ್ಟು ವಶೀಕೃತನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ! ನಿತ್ಯವೂ ನೂತನವಾದ ಮಂದಾರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ
 ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಪಟ್ಟು ತಂದು ಅವುಗಳನ್ನು
 ಪೋಷಿಸಿ, ಹಾರ ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಆ ನಾರಿಯರ ಸ್ತನಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದೆ.
 ಅದೇ ಮಹಾಸೌಂದರ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದೆ.
 ಅಯ್ಯೋ ದುರದೃಷ್ಟವೇ! ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಲವಾದರೂ ಶಿವನನ್ನು
 ಆರಾಧಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಆ ಶಿವಸ್ವರೂಪವಾದ ನಾರ್ಮದಲಿಂಗವನ್ನು ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆಯಿಂದ
 ದಾಗಲಿ ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ
 ವಾಗಿದ್ದಿತು. ||೧೧೩||

ಆ ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅನೇಕ ತರುಣಿಯರು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರು
 ತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರನ್ನೇ ಸದಾ ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದು
 ಅವರ ಒಂದು ನೆರಳಿನ ಮುದ್ದೆಯಂತಿದ್ದೆ. ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ಕಾಮಾಂಧತೆ
 ಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿ, ಆ ನಾರಿಯರ ದಾಸಿಯರಿಂದ ತಾಡನ, ಭರ್ತ್ಸನ
 ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ (ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದೆ) ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.
 ಆದರೆ ಅದೇ ಹೊರಳಾಡುವಿಕೆಯು ಶಿವಲಿಂಗದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲವೂ
 ಆಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ||೧೧೪||

ದುಗ್ಧಂ ಗೋಘೃತಶರ್ಕರಾದಿಸಹಿತಂ ಸೌವರ್ಣಪಾತ್ರಸ್ಥಿತಂ
ಯನ್ನಾರೀಗಣಪೀತಶಿಷ್ಟಮುಭವತ್ತ್ವತಮಪ್ಯಾದರಾತ್ |
ತತ್ರೋಚ್ಛಿಷ್ಟಮತಿಃ ಕದಾಪಿ ನ ಮಮಾಭೂದೇವ ಭೂಯಃ ಪರಂ
ತತ್ಪೀತಂ ನ ತು ಪೀತಮೇವ ಸುಖದಂ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕೋದಕಂ ||೧೧೫||

ತನ್ನಾರೀಜಘನೋದರಾಂತರಗತಾವರ್ತೇಷು ಗರ್ತೇಷುಪ್ಯಭೂತ್
ಮನ್ನೇತ್ರಪ್ರಸರಃ ಪುನಃ ಪುನರಹೋ ಪಾಪೈರಸಾರೈಃ ಪರಂ |
ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಮುಮಾಮನೋಹರವರಂ ರೇವಾಜಲಾಲಿಂಗಿತಂ
ಬಿಲ್ವೀಪಲ್ಲವಸಂಕುಲಂ ಚ ನ ಮನಾಗ್ಧೃಷ್ಟಂ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಂ ಮಯಾ ||೧೧೬||

ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ ಮುಂತಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಆಹಾರವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಪರಿಷ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು
ಸುವರ್ಣಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಆ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.
ಅವರು ಕುಡಿದುಳಿದುದನ್ನು ಆತ್ಮಾದರದಿಂದ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೋ ಎಂಬಂತೆ ನಾನು
ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಗ ಎಂಜಲಿಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಒಂದು ಸಲವೂ
ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಹಾಲನ್ನೇ ಪದೇ ಪದೇ ಆತ್ಮಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾನಮಾಡು
ತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ಅಪಾಯಕರವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಭಿಷಿಕ್ತವಾದ ತೀರ್ಥವನ್ನು
ಒಂದು ಸಲವೂ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪರಮಸುಖದಾಯಕವಾದ ಶಿವಲಿಂಗತೀರ್ಥವನ್ನು
ಒಂದಾವರ್ತಿಯೂ ಪ್ರಾರಣಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೧೧೫||

ವಸಂತಿಯರ ಜಘನಸ್ಪರ್ಶವೂ, ಆ ಸಂದು ಸುಳಿಗಳೂ ಕೇವಲ ವಿಕಾರವಾದ
ಹಸ್ತತಿಟ್ಟುಗಳಂತಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಈ ಪಾಪಿನೇತ್ರಗಳು ಸರ್ವದಾ
ತಮ್ಮ ನೋಟವನ್ನು ಓಡಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಒಂದು ಸಲವೂ
ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನರ್ವದಾ ಜಲದಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತವಾಗಿ ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದ ಮನೋಹರ
ವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಉನ್ನತ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿಯೂ ಸಂದರ್ಶಿಸಲಿಲ್ಲ.
||೧೧೬||

ಹಾ ಹಾ ಹಾ ಬಹುಜನ್ಮಸಂಚಿತವಯಃ ಪುಷ್ಪಾಂಗನಾಲಿಂಗನೈಃ ।
 ನೀತಂ ಜನ್ಮ ಕದಾಪಿ ಲಿಂಗಮಸಕ್ಯತ್ತಂಗಂ ತು ನಾಲಿಂಗಿತಂ ।
 ಬಿಲ್ವೀಕೋಮಲಪಲ್ಲವೈಸ್ಸಕುಸುಮೈರ್ನಾಭ್ಯರ್ಚಿತಂ ನ ಸ್ತುತಂ ।
 ನ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ನ ವಿಲೋಕಿತಂ ಚ ನ ನತಂ ನಾರಾಧಿತಂ ವಾ ಮಯಾ ॥೧೧೩॥

ಅದ್ವೇಯಂ ಮತಿರಸ್ಯ ಶಂಕರಕೃಪಾಲೇಶೇನ ಜಾತಾಧುನಾ
 ವಿಘ್ನೋ ಮಾಸ್ತು ಮತೇಃ ಪುನಃಪುನರಿಯಂ ವೃದ್ಧಿಂ ಪ್ರಯಾತ್ನಸ್ತಹಂ
 ಕಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸುಖಸಾಧನಂ ವಿಷಮಿನಾನಂಗಾಂಗನಾಸಂಗಮಃ ।
 ತ್ಯಾಜ್ಯೋ ದೂರತ ಏವ ಶಂಕರಪುರಿವಾಸೇನ ನೇಯಂ ವಯಃ ॥೧೧೪॥

ಅಹಹಾ ! ಏನು ಅನುಚಿತವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ? ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಜನ್ಮ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು
 ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಂಥ ಅಮೋಘವಾದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು
 ಸದ್ವೈಯಮಾಡಿ ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಾರಿಯರನ್ನು
 ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅಪವ್ಯಯಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಒಂದು
 ಸಲವೂ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಛಾನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ತ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ.
 ಒಂದು ಸಲವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ॥೧೧೩॥

ಎಲೈ ಚತುರ್ಮುಖನೇ ! ಇಂದು ನಾನು ದುರ್ಲಭವಾದ ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ
 ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಶಂಕರನ ಕೃಪಾಲೇಶಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನಗೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು
 ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿರುವುದು. ಈ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಈಗ ವಿಘ್ನ
 ವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಬೇಡ. ಈ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದು
 ವಂತೆ ಹರಸು. ಆ ನಾರಿಯರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ
 ಅಥವಾ ನಿಜವಾದ ಸುಖವು ದೊರೆತಿದೆ? ನಾರೀ ಸಂಗಮವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ
 ದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ವಿಷದಿಂದೆಲ್ಲಾದರೂ ಸುಖವುಂಟಾದೀತೆ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು
 ಅಸಂಭವ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ನಾರಿಯರನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕು. ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೂ
 ಸುಳಿಯಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಸದ್ವೈಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ಥಕ
 ಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಶಿವಾರಾಧನೆಯನ್ನೇ ಸರ್ವದಾ ಮಾಡಿ ಶಿವನಗರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ
 ಮಾಡುವ ಸುಯೋಗವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಶಿವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲೇ ಕಾಲವನ್ನು
 ಕಳೆಯಬೇಕು. ॥೧೧೪॥

ಭಕ್ತಂ ವಾ ತಮನುಕ್ಷಣಂ ದಧಿಯುತಂ ಕ್ಷೀರಾನ್ನಮಶ್ವಾದರಾತ್
ಭೋಕ್ತುಂ ನೇಚ್ಛತಿ ಮಾನವಃ ಪುನರಪಿ ಪ್ರಾಯಸ್ತಥೈವಾಂಗನಾ |
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತದ್ವಿಷಯಸ್ಪೃಹಾ ತು ನ ಕದಾಪ್ಯನ್ನೇಷು ವಾಂತೇಷು ಕಿಂ
ವಾಂಛಾ ಸಂಭವತೀತಿ ಬುದ್ಧಿರಸಕ್ಯನ್ಮೂಢಸ್ಯ ವಾ ಕಿಂ ನ ಸಾ ||೧೧೯||

ನ ವೋಢಾಂ ಮೂಢೋ ವಾ ದೃಢಮಪಿ ಸಕ್ಯದ್ವಾ ಯದಿ ಮುಹುಃ
ಮುಹುರ್ಭುಕ್ತ್ವಾ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುನರಪಿ ನ ವಾಂತಾಶನಿಭಾಂ |
ಪುನರ್ಭೋಕ್ತುಂ ವಾಂಛತ್ಯಪಿ ಸುಕೃತಪಾಕೇನ ವಿಷಯಃ |
ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಃ ಪೂಜ್ಯಃ ಪುನರಪಿ ಮಹೇಶಃ ಪುನರಪಿ ||೧೨೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ಅಯೋನಿಜಕನ್ಯಾ ಅಯೋನಿಜವರ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸಂಗೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ
ಸಂಬೋಧಿತವರವಿವಾಹನೇಚ್ಛಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ ಪಂಚಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಮ್ಪ್ರಶ್ರವಾದ ಅನ್ನವು ದಿವ್ಯವೇ
ಆಗಿರಲಿ ಅದು ಎಂಜಲೆಂದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ತಿನ್ನಲು ಮನಸ್ಸು
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷನೇ ಆಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಆಗಲಿ, ಒಬ್ಬರೂ ಆ ವಾಂತಿ
ಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಬುದ್ಧಿ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ
ಮೂಢರು ವಾಂತಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸಿದಂತೆ ವಿರಕ್ತರು ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ
ಆಸೆಪಡಬಹುದು. ಏವೇಕಿಗಳೆಂದೂ ಆ ಮೋಹರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಬೀಳು
ವುದಿಲ್ಲ. ||೧೧೯||

ಮೊದಲೇ ವಿವಾಹ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಅನೇಕ ಸುಖ
ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅನಂತರ ಅದರ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಸಂಸಾರವನ್ನು
ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಪೂರ್ವಪರಿಗೃಹೀತಕಾದ ಪತ್ನಿಯನ್ನೇ ಪುನಃ ಸೇರುವುದು
ವಾಂತಿಯನ್ನು ತಿಂದಂತೆ ಆಗುವುದು. ಅಂದಮೇಲೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದೂ
ತಿಳಿದೂ ಈ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದುಂಟೇ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಷಯ

ವೈರಾಗ್ಯವು ಮಹೇಶನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಪರಿಸಾಕದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಪದೇ ಪದೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಮತ. ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ ಇದೇ.” ಎಂದು ಆ ಬಾಲಕನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯಹೇಳಿದನು. ||೧೨೦||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯ ತೃತೀಯಾಂಶ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಅಯೋನಿಜ
ಕನ್ಯಾವರರ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ
ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಅಥ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ

ತೃತೀಯಾಂಶೇ

ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ

ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

|| ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತ್ಯೇತದ್ವಚನಪ್ರವಾಹಜನಿತೋತ್ಸಾಹೋಽಪಿ ತಂ ಕೇವಲಂ |
 ಬ್ರಹ್ಮಾ ದಾರಪರಿಗ್ರಹೋದ್ಯತಮತಿಂ ಕರ್ತುಂ ಪುನರ್ಬಾಲಕಂ |
 ಪ್ರಾಹಾನಂದಜಲಾಕುಲೋತ್ತಮತನುಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾಭ್ಯುದ್ಯತಂ
 ಬಿಲ್ವೀಕೋಮಲಪಲ್ಲವೈರಭಿನವೈಃ ಶೀತೈಶ್ಚ ರೇವಾಜಲೈಃ ||೧||

ಯದ್ಯತ್ಸ್ಯಾದನುಕೂಲಮೇವ ಸತತಂ ತತ್ಕಾಲಕಾಲಾರ್ಚನೇ
 ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹೇಽಪ್ಯನುದಿನಂ ತತ್ಸೇವನೇನಾಪಿ ಕಿಂ |

ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಬಳಿಕ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಮುನಿಯು ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತೆಂದನು !
 “ ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಬಾಲಕನೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ
 ಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಉತ್ಸಾಹ ಶಾಲಿಯಾಗಿ ಹೇಗಾದರೂ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನೂ
 ಕುಟುಂಬಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ರೇವಾ
 ನದಿಯ ಶುದ್ಧೋದಕದಿಂದಲೂ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾ, ಅನಂದಾಶ್ರು
 ಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕನೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆಂದನು. ||೧||

“ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ ! ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಆ ಪರಶಿವನ ಅರ್ಚನೆಗೆ ಸಹಾಯಕ
 ವಾದ ಯಾವ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನಾದರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸದೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸ

ತಸ್ಮಾದ್ವಾರಪರಿಗ್ರಹೋಽಪಿ ನ ದುರಾಚಾರಃ ಸದಾರಸ್ಯ ತೇ
ಹಾರಸ್ಯಾಪಿ ದುರಾಗ್ರಹಸ್ತ್ವನುಚಿತೋ ದಾರೇಷು ಧೀರೇಷ್ವಪಿ ||೨||

ಇತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ವಿಧೇರ್ವಚೋಽಪ್ಯನುಚಿತಂ ಮತ್ಪಾಪಿ ನತ್ವಾ ಚ ತಂ ।
ಕೃತ್ವಾ ಚೇತಸಿ ಧೈರ್ಯಮೇವ ಸ ಮುಹುಃ ಹಿತ್ವೈವ ದಾರೇಷಣಾಂ ।
ಹತ್ವಾ ಮೋಹರಿಪುಂ ಪುನಃ ಪುನರಪಿ ಸ್ತುತ್ವೈವ ತಾಂ ಯಾತನಾಂ ।
ಮುಕ್ತ್ವಾ ಮುಕ್ತಿವಿರೋಧಿನಂ ಸ್ಮರಹರಂ ಸಸ್ಮಾರ ಹಾರಃ ಪರಂ ||೩||

|| ಬಾಲ ಉವಾಚ ||

ಗೌರೀನುನೋಹರಪದಾಂಬುಜಮಾದರೇಣ

ವಂದೇ ಮುಕುಂದನಯನಾಂಬುಜಪೂಜಿತಾಂಘ್ರಿಂ ।

ಬೇಕು. ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ದಾರಪರಿಗ್ರವು ದೋಷವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಸತತವೂ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ವ್ರಯೋಜನವು ತಾನೇ ಲಭಿಸಲಾರದು? ಆದುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನಾದ ನಿನಗೆ ವಿವಾಹವು ಅಸಭ್ಯವರ್ತನೆಯಲ್ಲ. ಪತಿಯ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಪತಿಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಬಯಸುವ ಉಚ್ಛವಾದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಧೀರಳಾದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಈರ್ಷಭಕ್ತನಾದ ನಿನಗೆ ಶೋಭಿಸಲಾರದು.” ||೨||

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾಲಕನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಆ ವಚನವು ತನಗೆ ಅಹಿತಕರವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೂ, ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿ ಪರಿವಾರದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು ಬಳಿಕ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ತನ್ನನ್ನು ಅವರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶತ್ರುವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಲೆತ್ತಿದನು. ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದ ಆ ವೇದನೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡನು. ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮೊರಕಿಸಿ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಸರ್ವದಾ ಶಂಕರನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಕುರಿತು, ||೩||

ಆ ಬಾಲಕನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಹೀಗೆಂದನು. “ ಎಷ್ಟು ವಿನ ನೇತ್ರ ಕಮಲಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತವಾದ ಚರಣ

ಅನಂದಸುಂದರಮರಂದವಿನೋದಧಾರಾ

ಧಾರೋ ಧರಾಧರಮಹಂ ಮುಹುರಾತ್ರಯಾಮಿ

||೪||

ಉಮಾಕಟಿತಟಸ್ಪುರತ್ಕರಿವರಾನನಾಲೋಕನ

ಪ್ರಸನ್ನಹೃದಯಂ ಧಿಯಾ ಸದಯಮಿಂದುಚೂಡಂ ವೃಡಂ ।

ಉಮಾಪರಿವೃಥಂ ದೃಢಂ ಭಜನಮಾತ್ರದತ್ತೇಸ್ಥಿತಂ

ಸ್ಥಿತಾನನಮನಾಮಯಂ ಪ್ರಿಯಮುಮಾಸಹಾಯಂ ಮುಢಾ ||೫||

ಹಾರಾಣಾಮಪಹಾರಕಃ ಖಲು ಖಲಃ ಕೋ ವಾ ಹರಾರಾಧನ

ಧ್ಯಾನಾನಂದನಿಮಗ್ನಮೇವ ವಿಷಯೈರುದ್ವಿಗ್ನಮಜ್ಞೋಃಗ್ನಿವತ್ ।

ಕರ್ತುಂ ವಾ ಯತತೇ ತತಸ್ತನುಪಿ ಚೇದ್ಗತುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ತದಾ

ಗಂತವ್ಯಂ ಮಮ ತಾವದತ್ರ ವಸತಿರ್ದೇಹಾವಸಾನಾವಧಿ ||೬||

ಗಳಿಂದ ಕೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಉಮಾಕಾಂತನಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಡಿದಾವರೆ ಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಭಕ್ತಿ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಶಂಕರಂದದಂತೆ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳ ಧಾರೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವ ನಾನು, ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಆಶ್ರಯಿಸುವೆನು. ||೪||

ಗಿರಿಜೆಯ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರುವ ಗಜಾನನನ ಮುಖ ವನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಅನಂದತುಂದಿಲನಾದ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆನಿಸಿದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಶಂಕರನು ಉಮಾಕಾಂತನೂ, ಶಾಶ್ವತನೂ ಆಗಿ ಭಜಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವನು. ಇಂತಹ ನಿತ್ಯಾನಂದರೂಪಿಯೂ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಮಣನೂ, ನಗುಮುಖನೂ ಆಗಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಭಕ್ತನಾದ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ||೫||

ಏತಾಮಹನೇ ! ಸತತವೂ ಈಶ್ವರನ, ಆರಾಧನ ಧ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಆಪಾತರಮಣೀಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಂದ, ಯಾವನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನೋ, ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿರಕ್ತರ ಜೀವಿತ ವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುವನು. ಬೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಸಹ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿ ಸುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಶ್ವರವಾದ ಈ ದೇಹವು ನಷ್ಟವಾಗುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವೆನು. ||೬||

ತುಂಗಾನಿ ಲಿಂಗಾನಿ ಮನೋಹರಾಣಿ
ಹಾರಾಣ್ಯಪಾರಾಣಿ ವಿಹಾಯ ಕೋ ವಾ ।
ದಾರಾದರಃ ಸ್ಯಾದನುರತ್ನವಾಂಭಾಂ
ಜಹಾತಿ ಕಿಂ ಮೃತ್ಯುವಶಃ ಶಿಶುವಾ

॥೭॥

ಕರತಲಕನಕಾತಿಚಿತ್ರಪಾತ್ರ
ಸ್ಥಿತಮಪಿ ದುಗ್ಧಮಪಾಸ್ಯ ಧಿಗ್ಧಮಾಚ್ಛೈಃ ।
ಅನುಧುರಮತಿದಗ್ಧದುಗ್ಧಬದ್ಧಂ
ಕಥಮಪಿ ಖರ್ವರಮರ್ಪಯೇನ್ಮುಖೇ ಕಿಂ

॥೮॥

ಕಿಂ ಮುಗ್ಧಾ ಮಧುರಾ ಧರಾಧರಸುಧಾಧಾರಾಧರಾ ಧೀರ ಮೇ
ಸಾ ನಾಸಾನದನಾಂತರಾಳಗರಳೆಲ್ಲಾಷ್ಮಾಕಪಾಲಾಕುಲಾ ।
ಲಾಲಾ ಸಾ ಕುಥಿಯಾ ಸುಧೇತಿ ವಿದಿತಾ ದಿಗ್ಧಿಗ್ಧಿಗೇಷಾ ವಿಧಿಃ
ಧೀರಾಣಾಮಪಿ ಹಾರನಾಮಸುಸುಧಾಪಾನಾತಿಸೀನಾತ್ಮನಾಂ

॥೯॥

ಅತ್ಯುನ್ನತವಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವಲಿಂಗಗಳ ಆರಾಧನೆ
ಯನ್ನು ಬಟ್ಟಿ ಯಾವನು ತಾನೇ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲನಾಗುವನು ! ಈ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ ಪಾರವನ್ನು ಕಾಣದೇ ಬಾಬಬಾರಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ
ವಿವೇಕಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಶಿಶುವೂ ಸಹ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಾನು ಅಮರನಾಗ
ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೊರೆಯುವುದೇ ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ ! ॥೭॥

ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಪಾಶ್ರ್ವಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ, ರುಚಿಕರವಾದ
ಮತ್ತು ಘೃತಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಉವೇಕ್ಷಿಸಿ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸಿ,
ಮೃತನ ಕಳೇಬರದ ಕರಟದಲ್ಲಿರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಸವಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಾಲನ್ನು
ಯಾವ ಮೂರ್ಖನಾದರೂ ಕುಡಿಯಲಸೇಕ್ಷಿಸುವನೇ ? ॥೮॥

ಎಲೈ ಧೀರನಾದ ಪಿತಾಮಹನೇ, ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಶಿವನ ನಾಮವೆಂಬ
ಸುಧೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಮೋಹದಿಂದ ಅವೃತ
ವಾಗಿರುವುದೇ ! ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾದ ಕಾಮಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಯಿ, ಮೂಗು,
ಕಂಠ ಮುಂತಾದ ಮಲದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಲಾಲಾರಸವನ್ನೇ
(ಜೊಲ್ಲು) ಅನ್ಯತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರೇಮಪಾಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವರು.

ಪುರಾ ನಾರೀಪೀನಸ್ತನಗಿರಿವಿಹಾರೇಣ ಕುಧಿಯಾ ।

ನ ಹಾರಾಚಾರಾಣಾಮನುಸರಣಮಾರ್ಯೇಣ ನ ಕೃತಂ

ನ ವಾ ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ಕಥಮಪಿ ಚ ಶಾಂಗಂ ನವಜಲ್ಮೈಃ

ನವೈಃ ಬಿಲ್ವೈಃ ಪುಷ್ಪೈರಪಿ ಸಕೃದಪಿ ಕೃತಂ ಪೂರಿತಮಹೋ ||೧೦||

ಮುಹುಃ ಕೋ ವಾ ನಾಂತಂ ಪುನರಪಿ ಗೃಹಾಣೇತಿ ಕರುಣಾಃ ।

ಪರಿತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ವಕ್ತುಂ ಸುಮುಖ ಯತತೇ ದುರ್ಮುಖಮುಖಃ

ಅಯಂ ಕ್ಲೇಶಃ ಸಹ್ಯಃ ಕಥಮಪಿ ವಧೂಸಂಗವಿಮುಖಃ

ಸುಖೀ ಲೋಕೇ ಶೋಕೋ ನ ಖಲು ವೃತದಾರಾಪಸರಣೇ ||೧೧||

ಆದರೆ ಶಿವನಾಮವೆಂಬ ರುಚಿಕರವಾದ ಅನ್ಯತವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅದರಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯತ್ವಪುರಾದ ಪರಶಿವಭಕ್ತರು ಕಾಮುಕರಂತೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಮೋಸಹೋಗುವರೇ ! ||೯||

ಮೋಹಪರವಶನಾದ ನಾನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಚಗಳೆಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದುಬಾರಿಯಾದರೂ ಜಲಾಭಿಷೇಕದಿಂದಲಾಗಲಿ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೧೦||

ಎಲೈ ಸುಮುಖನೇ, ವಮನದಿಂದ ಒಂದುಬಾರಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಪುನಃ ಸೇವಿಸೆಂದು ಹೇಳಲು ಯಾವ ಮೂರ್ಖನಾದರೂ ಯತ್ನಿಸುವನೇ? ಅದರಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಪುನಃ ಸಂಸಾರಿಯಾಗೆಂದು ಬೋಧಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವೇ? ಅದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದರಿಂದಂಟಾದ ಈ ವಿರಹವೇದನೆಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಸಹಿಸಬಹುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದವನೇ ಸುಖಿಯಾಗುವನು. ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಾರನು. ಆದರೆ ವಿವಾಹಾನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದೀತು ? ||೧೧||

ಪುರೀಷಕುಹರಾನ್ವಿತಂ ಯದಿ ನ ಮೂತ್ರಕುಂಡಂ ತದಾ

ಮತಿಃ ಕಿಮಿತಿ ಜಾಯತೇ ಜಗತಿ ನಾನುರಾಗಾನ್ವಿತಾ ।

ಯತಸ್ತದುಭಯಾನ್ವಯಃ ಸಪದಿ ತದ್ವಧೂಸಂಗಮೇ

ಸ ತಾನದತಿಕ್ರುತ್ಸಿತೋ ಭವತಿ ಕ್ರುತ್ಸಿತಾಭೀಪ್ಸಿತಃ

||೧೨||

ಯತೋ ವಧೂನಾಂ ವಿವಿಧಾ ಕಥಾಪಿ

ಮತಾ ನ ಮೇ ತಾನದತಃ ಕಥಂ ವಾ ।

ಮತಿರ್ವಧೂಸಂಗತಿಗೋಚರಾ ಸ್ಯಾತ್

ಇಹಾಪಿ ಹಾರಸ್ಯ ಮಮಾಧುನಾಪಿ

||೧೩||

ಲಜ್ಜಾಸಾಗರಮಜ್ಜಸೈರಲಮಲಂ ನಾಲಂ ಕಿಮದ್ಯಾಪಿ ಮೇ

ಕುಂಭೀಪಾಕವಿಲೋಕನಾಗತಭಯಾಪಾರಾಣಾ ವಾಸಜ್ಜನೈಃ ।

ತತ್ರಾಂಗಂ ಜನಮಂಜನಾಚಲಭಿಧ್ವಾಂತಪ್ರವೇಶೇನ ಮೇ

ಯತ್ತೇನಾಪ್ಯಲಮಪ್ಯಲಂ ಖಲು ಖಲ್ವಿರ್ಬಾಲಾಭಿಯೋಗೈರಲಂ

||೧೪||

ಪ್ರಿಯರ ಆ ದೇಹವು ಮಲಮೂತ್ರ ದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ತಾನೇ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು? ಆದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವಾದೊಡನೆಯೇ ಈ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಆ ದ್ವಾರಗಳ ಸಂಬಂಧವು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಪುರುಷರಿಗೆ, ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಅನುರಾಗವು ಹುಟ್ಟಿದೋ ನಾನು ಕಾಣೆ? ಆ ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜುಗುಪ್ಸೆಯುಂಟಾಗುವುದೋ, ಅಷ್ಟೇ ಬೇಸರಿಕೆಯು ನನಗೆ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ||೧೨||

ಪ್ರಿಯರ ವಿಷಯಕವಾದ ಯಾವ ವಚನಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈಶ್ವರಭಕ್ತರಾದ ನಮಗೆ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಹುಟ್ಟುವುದು ತಾನೆ ಹೇಗೆ? ||೧೩||

ವಿವಾಹದ ನೆವದಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲಾಡುವುದೂ, ಪರಮೇಶ್ವರ ಧ್ಯಾನವಿಮುಖನಾಗಿ ಕುಂಭೀಪಾಕ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳುವುದೂ, ನನಗೆ ಬೇಡ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞಾನಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಕಾಡಿಗೆಯ ಬೆಟ್ಟದಂಥಿರುವ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದೂ ನನಗೆ ಬೇಡ. ಈ ವಿವಾಹ

ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ಕಾಲಕಾಲಾನುವೇಲಂ
ಲಿಂಗಂ ತುಂಗಂ ಶಾಂಗನುಭೃಚ್ಚಯಾಮಿ
ಇತ್ಯೇಷಾ ಮೇ ಬುದ್ಧಿರಸ್ತು ಪ್ರವೃದ್ಧಾ
ಬುದ್ಧಿರ್ನಾರೀಸಂಗಮೇ ಮಾಸ್ತು ಮಾಸ್ತು

||೧೧೫||

ನ ದಾರುದಾರೇಷ್ಟಪಿ ಶೈಲದಾರೇಷ್ಟ
ಶೈಲದಾರೇಷ್ಟಪಿ ದುರ್ಮತಿರ್ಮೇ |
ಮಾಸ್ತೇವ ಮಾಸ್ತೇವ ಪುನಶ್ಚ ಮಾಸ್ತು
ಪುನಶ್ಚ ಮಾಸ್ತೇವ ಪುನಶ್ಚ ಮಾಸ್ತು

||೧೧೬||

ಕರೋಮಿ ಶಪಥಂ ಪುನಃ ಶಿವಪದಾಂಬುಜೇಷ್ಯಂಜಸಾ
ವಧೂಜನಮದುರ್ಜನೀಜನತಯಾ ವಿಹೀನೇ ವನೇ |
ನವೇಪಿ ನ ಭಜತ್ಯತಃ ಸ್ವಜನತಾಭಿಮಾನೇ ಪುನಃ
ನ ತಾಭಿರನುವರ್ತನಂ ಸಹ ಸಮ್ಯಚ್ಛತಿ ಸ್ವಚ್ಛಧೀಃ

||೧೧೭||

ಸಂಬಂಧವೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಯಾವ ದುಃಖವೂ ನನ್ನನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸಲಾರದು. ||೧೧೪||

ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಆ ಶಿವನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಲಿಂಗವನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸುವೆನು. ಶಿವಲಿಂಗದ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ
ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಲಿ. ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ಬಯಸುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ. ||೧೧೫||

ಓ ದೇವನೇ, ಮಣ್ಣು, ಮರ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಅಜೇತನವಾದ ಸ್ತ್ರೀವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನನಗೆ ಕಾಮಕಲುಷಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯು
ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ. ||೧೧೬||

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಿವನ ಅಡಿದಾ
ವರೆಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡುವೆನು. ವಿವೇಕಿಯಾದ
ವನಿಗೆ ಸ್ವಜನರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವರೆಂಬ ನೂತನವಾದ ಅಭಿಮಾನವು ಅಂಕುರಿಸಿದರೂ
ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅನುಸರಿ
ಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೧೭||

ಭವಂತಿ ಬಹವೋ ಮುಹುರ್ಜಗತಿ ದಾರಭಾರಾದರಾಃ

ಪ್ರಯಾಂತು ಯಮಮಂದಿರಂ ಯಮಭಯಾತಿವಾತಾಹತಾಃ ।

ಸ್ವಕೀಯ ಹಿತಚಿಂತನಂ ವಿಹಿತಮೇವ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ

ತತಸ್ತ್ರಿನಯನಂ ಪರಂ ಪರಮಮುಕ್ತಿದಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇ ||೧೮||

ಆತಃ ಪರಮಹರ್ನಿಶಂ ಗಿರಿಶಮೇವ ಬಿಲ್ವೀದಳೈಃ

ಜಲ್ಪಿರಪಿ ಸುಶೀತಲ್ಪಿರಭಿನವೈಃ ಸಮಾರಾಧಯೇ ।

ವಿಮುಕ್ತಮಪಿ ಸಾಧಯೇ ಯಮಭಟಾನಪಿ ತ್ರಾಸಯೇ

ವಿಹಾಯ ಯುವತೀಜನಸ್ತನಧನಾಪಹಾರಂ ಪರಂ ||೧೯||

ಮಹಾಪ್ರಯಾಣಾನಸರೇಣ ನಾರೀಶರೀರಸಂಗೇನ ಸುಖಾಭಿವೇಶಂ ।

ಉತ್ತಂಗಶಂಗಾಮಿತಲಿಂಗಸಂಗಾದಾನಂದಸಂಗಾಭಿನವಾಂಗಸಂಗಃ ||೨೦||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೋಹಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅವರೊಡನೆ ಯೇ ಲೋಲುಪರಾಗಿರುವರು. ಅವರು ಮೃತ್ಯುಭಯವೆಂಬ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಯಮಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಲಿ. ಆದರೆ ಸಕಲ ವಿಧಗಳಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹಿತಚಿಂತಕನಾದ ನಾನು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ ಮುಕ್ತಾಂತರವನ್ನೇ ಎಡಬಿಡದೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು. ||೧೮||

ಆದುದರಿಂದ ನಿರಂತರವೂ ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದಲೂ, ಶೀತಲವಾದ ಜಲಧಾರೆಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವನನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸುವೆನು. ಯುವತಿಯರ ಕುಚಗಳೆಂಬ ಧನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪಹರಿಸಲಾರೆನು. ಅದನ್ನೊಂದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವೆನು. ಯಮದೂತರನ್ನಾದರೂ ಭಯಗೊಳಿಸುವೆನು. ||೧೯||

ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಭೋಗದಿಂದಂಟಾಗುವ ಸುಖಾನುಭವವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಎಂದೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲಾರದು. ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಈಶ್ವರಭಕ್ತನ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರಲಿಂಗದ ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅನಂದವೇ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ||೨೦||

ಕ್ಷ ಸಂಸಾರಭಾರಾಪಹಾರೋದ್ಯಮೋ ಮೇ ||

ಕ್ಷ ದಾರಾನುರಾಗಾನುಕಾರೋದ್ಯಮಸ್ತೇ ||

ಕ್ಷ ಸರ್ವಾದಿಭೀತೋಽಪಿ ಸರ್ವಾನುರಾಗ

ಪ್ರಕಾರೋಪಕಾರಾನುರಕ್ತಾನುರಕ್ತಃ

||೨೧||

ಅತ್ಯುಚ್ಚಾತಿಮನೋಜ್ಞರತ್ನರುಚಿರೇ ಸಿಂಹಾಸನೇಧಿಷ್ಠಿತಃ |

ಕಿಂ ನಾಂಭಾಂ ಕುರುತೇ ಮಲಾಕುಲಜಲಾವರ್ತಾಧಿವಾಸೇ ತತಃ |

ನೇಚ್ಛಾ ಶಂಕರಪೂಜನೋದ್ಯತಮತೇಃ ದಾರೇಷು ಹಾರೇಷು ವಾ

ತಸ್ಮಾದ್ಧಾರವಿಚಾರಚಾತುರ ಚಿರಂ ಕಿಂ ವಂಚಿತಶ್ಚಂಚುರೈಃ

||೨೨||

ನ ದಾರವ್ಯಾಹಾರೈರಿದಮಪಿ ವಿನೇಯಂ ಖಲು ವಯಃ ||

ಮಯಾ ಧೈಯಂ ಧೈಯಂ ಶಿವಚರಣಪಂಕೇರುಹರಜಃ |

ಮುಹುರ್ಮಯಂ ಮೋಯಂ ಮುಹುರಪಿ ಚ ಮೃತ್ಯುಂಜಯಪದಂ |

ಮದಾಂಭೈಃ ಸಿಂಧೂರಪ್ರವರಗತಿನಿಂದಾಕರವರೈಃ

||೨೩||

ಹೊರಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂಸಾರ ಭಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ನನ್ನ ಈ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ? ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ನನ್ನ ಉದ್ಯಮವೆಲ್ಲಿ? ಒಮ್ಮೆ ಸರ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀತನಾಗಿ ಓಡಿಬಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪುನಃ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವೇ? ||೨೧||

ಅತ್ಯುನ್ನತವೂ, ಮನೋಹರವೂ, ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವೂ ಆದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾದವನು ಕೊಳಕಾದ ಮತ್ತು ಸುಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲು ಬಯಸುವನೆ? ಅದರಂತೆಯೇ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನು ವನಿತೆಯರನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ|ನೃಕೃಂದನಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಬಯಸುವನೆ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಚತುರನಾದ ವಿಧಿಯೇ! ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ನನ್ನಿಂದೇಕೆ ವೃಥಾ ವಂಚಿತನಾಗುವೆ. ||೨೨||

ನಾನು ಈ ಯೌವನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಗಳಿಂದ ಕಳೆಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವನ ಅಡಿದಾನರೆಗಳ ಧೂಳಿಯನ್ನು ನಾನು ಅಹ

ಪುರಾ ಯದ್ಯದ್ಭಕ್ತಂ ತದಪಿ ನ ಮಯಾ ವಿಸ್ಮಿತಮಹೋ
ಮಹಾದೇವಧ್ಯಾನಸ್ಮರಣಪರಿಪಾಕೈಃ ಸ್ತೂತಮಪಿ ।
ಭಯೋದ್ವೇಗಾಯಾಲಂ ಪುನರಪಿ ನ ತದ್ಭೋಗರಚನಾ
ಚಿರಂ ತ್ಯಕ್ತಂ ತ್ಯಕ್ತಂ ಪುನರಪಿ ನ ತತ್ರಾದರಮತಿಃ ॥೨೪॥

ಕೃತೀ ಲೋಕೇ ಕೋಽಪಿ ಪ್ರಭವತಿ ಕೃತಾಂತಾಂತಕಹಿತಃ
ಸ್ಮರಾರಾತಿಧ್ಯಾನಪ್ರವಣಹೃದಯಃ ಪುಣ್ಯನಿಧಯಃ ।
ತವಾರಾಧ್ಯಂ ಮತ್ವಾ ಶಿವಭಜನಚಿಂತಾಮಣಿಧನಾಃ
ಕ್ಷಚಿತ್ಸಂತಃ ಸಂತಿ ತ್ರಿನಯನ ವನೇ ಬಿಲ್ವಜವನೇ ॥೨೫॥

ದೂರದೂರ್ವಾಂಕುರಾಹಾರೋ ಹಾರೋ ಧೀರೋ ಮನೋಹರಂ ।
ಹರ ಸ್ಮರಹರೇತ್ಯೇವಂ ಸ್ಮರನ್ ಕಾಲಂ ನಯಾನ್ಮುಹಂ ॥೨೬॥

ನಿಶ್ಚಯ ಧ್ಯಾನಿಸುವೆನು. ಮದ್ದಾನೆಯಂತೆ ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದವರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರ
ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಂದಿಸುವ ದುಷ್ಟರು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಆ ಶಿವನ ಪಾದವನ್ನು
ಪುನಃ ಪುನಃ ಊಹಿಸಲಿ. ॥೨೭॥

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವೆನೋ ಅವು
ಗಳನ್ನು ಈಗ ಶಿವಧ್ಯಾನದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು. ಪೂರ್ವ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಆ ಫಲವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭಯವೂ
ಮತ್ತು ದುಃಖವೂ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇನ್ನಾದರೂ, ಹೇಯವಾದ ಆ ಸುಖ
ದುಃಖಾನುಭವವು ಬರದಿರಲಿ. ಆ ಭೋಗವನ್ನು ಬದುಕಾಲಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಿರುವೆನು.
ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಅದನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಲಾರೆ. ॥೨೮॥

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವವನೂ,
ಸ್ಮರಾರಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನೇ ಎಡಬಿಡದೇ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವನೂ ಅದವನು
ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯು ಜನಿಸುವನು. ಸತ್ಪುರುಷರಾದ ಕೆಲವು ಮಂದಿ
ಮಾತ್ರ, ನಿನಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಶಂಕರನ ಸ್ಮರಣವನ್ನು ತಾತ್ಪ್ರಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದು,
ಅವನ ಭಜನೆಯೇ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಪರಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ
ಬಿಲ್ವವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರು. ॥೨೯॥

ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನಾನು ಈ ಶಿವಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ

ಪುನಃ ಪುನರ್ದಾರಪರಿಗ್ರಹಾಯ
ದುರಾಗ್ರಹಸ್ತೇನುಚಿತೋ ಯತಸ್ತೇ
ನ ವಸ್ತು ಕಸ್ತೂರಿಕಯಾ ಸಮಾನಂ
ಮುಸ್ತಾಪಿ ಶಸ್ತಾಪಿ ನ ತತ್ಸಮಾನಾ

||೨೭||

ಅಭಿಮಾನನಿಹೀನಮಾನಸಾನಾಂ
ನ ಜನಾನಾಂ ಜನತಾಪ್ರವೇಶವಾರ್ತಾ ।
ಅತ ಏವ ನಿವೃತ್ತಿರಾರ್ತಿತಃ
ಪರಿವೃತ್ತೇಽಪಿ ನ ದಾರಸಂಗ್ರಹೇ

||೨೮||

ಗ್ರಾಹಗ್ರಸ್ತ್ಯರ್ವಾತಿದುಸ್ತರಮಹಾಸಂ ಸಾರಸಾರಾದರಃ
ದಾರಗ್ರಾಹವಿಮುಕ್ತಿಮಿಚ್ಛತಿ ಪರಂ ಭೂಮಂಡಲೇ ಕೋಽಪ್ಯತಃ ।

ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ದೂರ್ವಾಂಕುರಗಳನ್ನು (ಹುಲ್ಲನ್ನು) ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ
ಚಿತ್ತವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಪರಮಭಕ್ತನಾಗಿ ನಿರಂತರವೂ ಹರ, ಸ್ಮರಹರ ಎಂದು
ಶಂಕರನ ನಾಮಗಳನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವೆನು. ||೨೯||

ಎಲೈ ಪಿತಾಮಹನೇ, ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಘಟಿಸು
ವಂತೆ ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಭಲವನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡು. ಇದು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಾದುದು
ದಲ್ಲ. ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಮತ್ತೊಂದು
ವಸ್ತುವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ತೆಯೆಂಬುದು (ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ) ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದರೂ
ಅದು ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ಸಮನಾದೀತೆ? ||೩೦||

ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲದಿರುವವರು, ಜನ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ
ಬೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನಮಧ್ಯೆ ನೇರಿದಷ್ಟೂ ಹಿಂಸೆಯು ಹೆಚ್ಚು. ಸ್ತ್ರೀ
ಸಂಬಂಧವು ಉಂಟಾದರಂತೂ ಅವರ ಮನಃಸಂತಾಪವು ಎಂದಿಗೂ ಶಾಂತವಾಗ
ಲಾರದು. ||೩೧||

ಮನುಜನು ಸ್ವಕ್ಷಂದನವನಿತಾದಿ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ
ರುವ ಅಸಾರವಾದ ಈ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮುಳುಗುತ್ತಿರು
ವನು, ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಯಾದವನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬ,
ಮೊಸಳೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಪೇಕ್ಷಿಸುವನು. ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ

ತಸ್ಮಾನ್ಮುಕ್ತಿರಪೇಕ್ಷಿತೈವ ಸಹಸಾ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನಾಂ ದುರ್ಗತಿಃ

ಕಿಂ ನಾನೋಘ್ಯವಿಲೋಲಜಂತುಸದೃಶೋ ದಾರಾನುಸಾರೀ ಜನಃ ||೨೯||

ದಾರೈರ್ದಾರುಣಯಾತನಾ ಖಲು ಮುಹುರ್ದಾರಾನುಷಂಗೇ ಸುಖಂ

ನ ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ಮಹಾಪ್ರಯಾಣಸಮಯೇ ತೇಷಾಂ ನ ನಾರ್ತಾಪ್ಯತಃ |

ಸಾ ನಾರ್ತಾ ವಿಷವದ್ವಿಭಾತಿ ನ ವಿಷಂ ಪಾತುಂ ಪ್ರವೃತ್ತೋಽಪಿ ಕಿಂ

ಜೀವಾಮಾತಿ ಸದಾಪಿ ದಾರವರಣೇ ಸಾ ಜೀವನಾಶಾ ಕೌತಃ ||೩೦||

ಯತ್ರ ಕ್ವಾಪಿ ನ ಯಾಮಿ ಜೀವನಮಿದಂ ರೇವಾತಟೇ ಕೇವಲಂ

ಧ್ಯಾಯನ್ ಫಾಲವಿಲೋಚನಂ ಮುದುರಹಂ ತಂ ಕಾಲಕಾಲಂ ಜಲೈಃ |

ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯಜಪೇ ನ ಲಿಂಗಮಮಲಂ ಸಂಸೇಚಯನ್ ಕೋಮಲೈ

ರಾರಕ್ತೈರ್ನವಬಿಲ್ವಕೋಮಲದಲೈರಭ್ಯರ್ಚಯನ್ ಶಂಕರಂ ||೩೧||

ಯಾಗಭೀಕಾದುದು ಯುಕ್ತವಾದುದೇ ನಿಜ. ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿ ಅವರನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವ ಜನರು ಅಮೋಘ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕ್ರಿಮಿಯಂತೆ ಕಷ್ಟಪಡುವ ರಲ್ಲವೇ ! ||೨೯||

ಹಿಂದೆಯಿಂದ ಪುರುಷನಿಗೆ ದಾರುಣವಾದ ವೇದನೆಯುಂಟಾಗುವುದಲ್ಲದೇ, ಅವಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವು ಲಭಿಸಲಾರದು. ನಮ್ಮ ನರ್ತ್ತರವಾದ ಈ ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಚಲಿಸಲು, ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬರುವರೇ ! ಮನುಜನು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಸಂಸರ್ಗವನ್ನು ವಿಷದಂತೆ ದೂರೀಕರಿಸುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಅಬಲಿಯರ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದವನು ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಲು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನಂತೆಯೇ. ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬ ವಿಷವನ್ನು ವರಿಸಿ ಅವಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜೀವಿಸುವೆನೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೂರ್ಖನಲ್ಲವೇ ! ||೩೦||

ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಈಶ್ವರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಇನ್ನೆಲ್ಲೆಗೂ ಹೋಗಲಾರೆ. ರೇವಾನಾದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ತ್ರಿಗೋತ್ರನ ಧ್ಯಾನಮಾತ್ರದಿಂದ ಈ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಗುವೆನು. ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಶಿವನನ್ನು ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಅಭಿಷೇಚಿಸುತ್ತಾ, ಕೋಮಲವಾದ ಬಿಲ್ವ ದಳಗಳಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಸುಖದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವನು. ||೩೧||

ಆಯುರ್ನೇಯಂ ಸಾರಮಾರಭ್ಯ ಭೂಯಃ

ಭೂಯೋ ಭೂಯಃ ಪ್ರಾಜನೈವ ಶಂಭೋಃ |

ತಸ್ಮಾದಾಯುರ್ದಾರಭೋಗೈರ್ನ ನೇಯಂ

ತದ್ಭೋಗಾರ್ಥಂ ತದ್ಧಿ ನೋ ನೋಪಯುಕ್ತಂ

||೩೨||

ಯಾ ಯಾ ನೇಯಾ ಯಾಮಿನೀನಾಥಚೂಡ

ಧ್ಯಾನೈರ್ನೇಯಾ ಯಾಮಿನೀ ನೇಯಮನ್ಯಾ |

ಏಕಾಕಾರಾ ಸಾ ನ ದಾರೋಪಭೋಗೇ

ಯೋಗ್ಯಾ ಯೋಗ್ಯಾ ಶಂಕರಾರಾಧನೇ ಸಾ

||೩೩||

ನ ವೃಥಾ ಖಲು ಜನ್ಮಯಾಪನಂ

ಯಮದೂತಾವಸರಾಯ ನಾಯುರಸ್ಯ |

ನ ಚ ಮೇರುಸಮಾನಮಾಯುರಲ್ಪಂ

ತದಿದಂ ವಾರಪರಿಗ್ರಹೇ ವೃಥಾ ಸ್ಯಾತ್

||೩೪||

ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಸುಖಗಳಿಂದ ವೃಥಾಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಸ್ತ್ರೀ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಜೀವನವು ಸಾಗುವುದು ಅನುಚಿತವಾದುದಲ್ಲವೇ ? ||೩೨||

ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೇ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಲ್ಲದೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗವೇ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಅಖಂಡವಾದ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವುದು ಎಂದೂ ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಅದುದರಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ರಾತ್ರಿಕಾಲವನ್ನು ಶಿವನ ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೇ ಕಳೆಯುವುದು ಉಚಿತ. ||೩೩||

ವೃಥವಾಗಿ ಈ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸವೆಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಯಮದೂತರ ಬಾಯಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವುದೂ ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಂತುವಿಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಜೀವಿಕೆಯು ಇರದೆ ಅದು ಅಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಸ್ಫುರಿಸು ತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು ಆ ಕೊಂಚಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ವರಿಸಿ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಸುಖಾಸಕ್ತನಾದರೆ ಆಗ ಅವನ ಆ ಜನ್ಮವು ವೃಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ನ ದಾರೋಪಭೋಗಸಮಯಃ ಪರಿಕಲ್ಪನೀಯಃ

ಕೋ ವಾ ತವಾಭಿಮತ ಇತ್ಯಪಿ ತನ್ನವಿದ್ಧಃ

ಸರ್ವೋಪಿ ಶರ್ವಭಜನೇನ ವಿನೀಯ ಏವ |

ಕಾಲೋಽಯಮಾಯುರಪಿ ತೇನ ವೃಥಾ ನ ಭೂಯಃ

||೩೫||

ಯನುಭಟಿಪಟ್ಟಿದಂಡಭಿಂಡಿನಾಲ

ಜ್ವಲನಕುಲಾಕುಲಚೇತಸಾಂ ಕ್ಲೇಷದಾರಾಃ |

ಹರ ಹರ ಹರ ಇತ್ಯಾಪಾರಹಾರ

ವ್ಯತಿಕರನೇಯ ಮಿದಂವಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ಮೇ

||೩೬||

ಮಾಸ್ತು ಮಾಸ್ತು ಮಮ ದಾರಪರಿಗ್ರಹೇಚ್ಛಾ

ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಹರಹಾರಪರಾಕ್ರಮಸ್ಯ |

ಎಲೈ ಸಿತಾಮಹನೇ, ಸ್ತ್ರೀಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂದು ಕಾಲವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಬಾರದು. ಸರ್ವ ಸಮಯಗಳನ್ನೂ ಶಿವನ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲು, ಯಾವ ಕಾಲವನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ತ್ರೀಸುಖದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಅದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಲಾರದವರಾಗಿರುವೆವು. ಆದುದರಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕಲ್ಲದೇ ಇತರ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಬಾರದು. ||೩೫||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು, ದೇಹಪಾತವಾಗುವ ವರೆಗೂ ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರ ದಂಡ, ಬಡ್ಡ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳೆಂಬ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ, ಬೆಂದು ಹೋಗುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಸೌಖ್ಯವೆಂಬುದು ರುಚಿಸುವುದೇ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಹರ, ಹರ ಎಂದು ಎಡಬಿಡದೆ ಶಿವನಾಮಸ್ತುರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ||೩೬||

ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಿಯಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಪರಮಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿರುವ ನನಗೆ ತುಚ್ಛವಾದ ಸ್ತ್ರೀಸುಖವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯಾಚಿತನಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾ

ಕೋ ವಾ ಸುಧಾಮುಸಿ ವಿಹಾಯ ಮಲಾಶನೇಚ್ಛಾಂ

ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿರಸಿ ಸೂಕರದಾರವೃತ್ತಿಃ

||೩೭||

ಅಕಂಠಂ ಯದಮೇಧ್ಯಮಾತ್ರಮಶನಂ ವಾಂತಂ ಪುನಸ್ತತ್ಪುನಃ

ಸ್ವೀಕೃತ್ಯೋದರದುರ್ವಿಕಾರಭರಣಂ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಃ ಕುಠೀಃ |

ಕೋ ವಾ ತಂ ವದ ದಾರಹಾರನಿಕರವ್ಯಾಪಾರಧೀರಃ ಪರಂ

ಹಾರೋ ವಾಂಛತಿ ಚಂಚುರಃ ಪರಮತೋ ಹಾರೇ ಮಮಾಸ್ತ್ವಾದರಃ ||೩೮||

ದಾರವ್ಯಾಹಾರವೀರಾಃ ಕತಿಚನ ಕತಿಚಿನ್ಮಾರಸಂಹಾರ

ಹಾರವ್ಯಾಹಾರಾಸಾರಸಾರಪ್ರಚುರಚಿರಕಥಾಮಾತ್ರಚಿತ್ತಾಃ ಪವಿತ್ರಾಃ |

ತತ್ರಾದ್ಯೇನ ಪ್ರವೇಶೋ ಮಮ ಭವತು ತಥಾ ತ್ವಗ್ರಭಾಗೇ ಪ್ರವೇಶೋ

ತೇನಾಲೋಕೋ ನ ನಾಲೋಕಸ್ಯ ನುದಿನಮಿತಿ ಮೇ ಶಂಕರಾರಾಧನೇಚ್ಛಾ

||೩೯||

ಗಿರುವ ಅಮೃತವನ್ನು ತೊರೆದು ಯಾವನಾದರೂ ಹಂದಿಯಂತೆ ಅಶುದ್ಧವಾದ
ಪುರೀಷಾದಿಸದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬಯಸುವನೇ ? ||೩೭||

ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಂಠಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಅಮೇಧ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿ
ಅದನ್ನು ವಮನ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಅ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಭಕ್ಷಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುವನೇ !
ಆಧವಾ ವಿಷಯೋಪಭೋಗ ಮತ್ತು ಶಿವಧ್ಯಾನಗಳೆಂಬ ಈ ಎರಡು ವ್ಯಾಪಾರ
ಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸುವ ಧೀರನಾವನಾದರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿರು
ವನೇ ? ಪರಶಿವಭಕ್ತನು ಪರಶಿವನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವನಲ್ಲದೇ, ಇತರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಶಾಂಭವನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವೆನಲ್ಲದೇ ಇತರ
ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೩೮||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮನ್ಮಥನ ಪಾಶಕ್ಕೆ ವಶರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸರಸ
ಸಲ್ಲಾಪಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕಾಮರಿಪುವಾದ ಶಿವನ
ನಾಮಗಳನ್ನೇ ಸತತವೂ ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವಕಥಾಮೃತವನ್ನು ಕೇಳುವುದ
ರಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗುವರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮೊದಲನೆಯದಾದ
ಕಾಮುಕರ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರವೇಶವು ಲಭಿಸದೇ ಎರಡನೆಯ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿಯೇ
ಅವಕಾಶವು ಲಭಿಸಲಿ. ಆದರಿಂದ ಲೋಕಮೋಹಗಳು ಸಂಭವಿಸಲಾರವು. ಪರಂತು
ಶಿನಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ||೩೯||

ಇಚ್ಛಾ ಶಂಕರಪೂಜನೇ ಯದಿ ತದಾ ಧನ್ಯಂ ತದಾಯುಃ ಪರಂ
 ನೀಹಾರಾಚಲಕನ್ಯಕಾಪತಿಪದಾಂಭೋಜಾರ್ಚನಂ ಬೀವನಂ ।
 ಯೇಷಾಂ ತತ್ಪದಪೂಜನೇನ ಚ ಮಯಾ ನೇಯಂ ದಿನಂ ಸಾದರಂ
 ತತ್ತದ್ಧುರ್ದಿನಮಿತ್ಯವೈಮಿ ಬಹುಧಾ ಯಸ್ಮಿನ್ನ ತಚ್ಚಿಂತನಂ ||೪೦||

ಕೋ ವಾ ಸಂತತಮಂತಕಾಂತಕೇ ಪದಾಂಭೋಜಾರ್ಚನಂ ತ್ವಾದರಾತ್
 ಕರ್ತುಂ ವಾಂಛತಿ ಸಂಚಿತಾಘ್ನಿಲಯೇ ತಾವತ್ತದಿಚ್ಛಾ ಭವೇತ್ ।
 ಅಸ್ಮಾಕಂ ದುರದೃಷ್ಟಕಷ್ಟವಿಲಯಸ್ಯೇದಂ ಪರಂ ಸಾದರಂ
 ಯದ್ರೇವಾತಟಿತುಂಗಲಿಂಗಭಜನಂ ಬಿಲ್ವೀಜಲೈರ್ವಾ ದತ್ಯೈಃ ||೪೧||

ಸುಧಾಪಾನೈಃ ಪೀನಃ ಪುನರಪಿ ಸುಧಾಮೇವ ಕಲಯತ್
 ಪರಂ ಕ್ಷಾರಂ ನೀರಂ ಪರಿಹರತಿ ದಾರಾನಪಿ ತಥಾ ।

ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಚ್ಛೆಯು ಉಂಟಾದರೆ, ಆಗಲೇ ಜೀವಿಕೆಯು ಕೃತಾರ್ಥವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾರು, ವಾರ್ಷಿಕ ಪತಿಯಾದ ಆ ಶಿವನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವರೋ ಅವರೇ ಧನ್ಯರು. ನಾನಾದರೋ, ಶಿವನಾದ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆನು. ಯಾವ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆದಿನವು ದುರ್ದಿನವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವೆನು. ||೪೦||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೇ ನಿರಂತರವೂ, ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಆ ಶಿವನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಪುರಃಸರನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವನು? ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾದ ಪಾಪರಾಶಿಗಳು ಭೋಗದಿಂದ ಕ್ಷಯವಾಗಲು ಆಗ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸದಿಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜನ್ಮಾರ್ಜಿತವಾದ ಪಾಪಸಮೂಹವು ಕ್ಷಯಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೇ, ನಮಗಿಗ ಈ ರೇವಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಕೋಮಲವಾದ ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ಲಭಿಸಿರುವುದು. ||೪೧||

ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ದೇಹಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಸೇವಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ನೀರಸವಾದ ಲವಣೋದಕವನ್ನು ಪರಿವರ್ಜಿಸುವನು. ಅದರಂತೆ ಅಮೃತತುಲ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತವಾದ

ಕಥಂ ನಾರಂ ನಾರಂ ಪರಿಹರತಿ ಹಾರೋಽಪಿ ನ ಮುಹುಃ

ಮಹಾದೇವಂ ಧ್ಯಾಯನ್ ಮುಹುರನ್ಮುತರೂಪಂ ಮುಹುರಪಿ ||೪೨||

ಚಿತ್ತಂ ತಾವದುಮಾಸಹಾಯಚರಣಧ್ಯಾನಾಯ ಯತ್ಕಲ್ಪಿತಂ

ತತ್ತಿಂ ಧಾವತಿ ಧೂರ್ತದುರ್ಜನವಧೂತುಂಗಾಂಗಸಂಗೇಚ್ಛಯಾ ।

ನಾಯಂ ಕ್ವಾಪಿ ಸುಧಾಕರೋ ವಿಷಕರಶ್ಚಿತ್ತಂ ತಥಾ ಶಂಕರ

ಧ್ಯಾನಾರಾಧನಸಾಧನಪ್ರವಣಮುಷ್ಕೇತಸ್ಯ ದಾರಾರತಿಃ ||೪೩||

ದಾರಾರತೇರ್ವಾರುಣತಾಯನಾಯಾಸ್ತಾವನ್ನ ಕಿಂ ಸ್ಯಾದ್ವಿನಿವಾರಣಾಯ

ಕ್ವ ನಾಂಧಕಾರಾಪಗಮೇಽಪಿ ಚಕ್ಷುಃ ನ ಭಾನುಭಾನುಗ್ರಹಣಾಯ ಶಕ್ತಂ

||೪೪||

ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಂಟು ಮಾಡುವ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಶಿವಭಕ್ತಾಗ್ರಾಣಿಯು, ಶಿವಕಥಾವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಸವಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಅನುಭವಿಸುವನೆಲ್ಲದೆ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀಸುಖವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಅನುಭವಿಸಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೪೨||

ಉಮಾರಮಣನಾದ ಶಿವನ ಅಡಿವಾಸಿಗಳನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಚಿತ್ತವು, ಧೂರ್ತರೂ, ಕಪಟಗಳೂ, ಆದ ಅಬಲೆಯರ ಉನ್ನತವಾದ ವಕ್ಷಃಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಆಲಂಗಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೋಗಬಯಸುವುದೇ? ಸುಧಾಕರನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಂದ್ರನು ಎಂದಿಗೂ ವಿಷಕರನಾಗಲಾರನಷ್ಟೆ? ಹಾಗೆಯೇ, ಶಿವನ ಧ್ಯಾನಾರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದ ಈ ನನ್ನ ಚಿತ್ತವೂ ಸಹ ತುಚ್ಛವಾದ ಸ್ತ್ರೀಸುಖವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಇಚ್ಛಿಸಲಾರದು. ||೪೩||

ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರುಣವಾದ ವೇದನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರೇಮಪಾಶವನ್ನು ಹರಿದು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ, ಯಾವ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ? ಇಲ್ಲ, ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ! ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯವು, ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅಂಧಕಾರವು ನಾಶವಾಗಲು ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದು. ಆದರೆ, ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ತೋಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥವಾದೀತೆ? ||೪೪||

ದಾರೇಷಣಾ ಮಾಸ್ತು ಧನೇಷಣಾಪಿ ಶಿನೇಷಣಾ ತಾವದನಂತರಾಯ
ಸ್ಯಾದಸ್ಯ ತೇನಾಸ್ಯ ಶಿವಂ ಶಿವಾನಿ ಶಿವೋಽಪಿ ದಾಸ್ಯತ್ಯನುವಾರಮೇವ ||೪೫||

ಚಿರಂ ಹರ ಹರೇತಿ ಮೇ ಮನಸಿ ಹಾರನಾಮಾನ್ಯತಂ
ಮಹೇಶ್ವರಕಥಾರಸಪ್ರಸವಸಿದ್ಧಿವೃದ್ಧೀಃ ಪದಂ ।
ಪದಂ ನ ವಿಪದಾಮಿದಂ ಭವತಿ ಸಂಪದಾಂ ತತ್ಪದಂ
ತದೇವ ಮುಹುರಾದರಾಪ್ತಿಬ ಪಿಬಾನ್ವಹಂ ಸಾದರಂ ||೪೬||

ವೃಥಾ ಕಿಮಿತಿ ನೀಯತೇ ವದ ವಯಃ ಪ್ರಿಯಂತೇ ವಯಃ
ಕಿಯತ್ಕಿಮುಪಿ ತೇನ ವಾ ನಕೃತಮೇವ ಪುಣ್ಯಂ ಮುಹುಃ ।
ನ ತೇನ ಮಹನೀಯತಾ ತ್ವಯಿ ಕೃತಾ ವೃಥಾ ಜಲ್ಪನಂ
ಕೃತಂ ಕೃತಮತಃ ಪರಂ ಕುರು ಮಹೇಶನಾರ್ತಾಂ ನಿಧೇ ||೪೭||

ನನಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಧನಕನಕಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು
ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ. ಆದರೆ ಶಂಕರನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಚ್ಛೆಯು ತಪ್ಪದಿರಲಿ. ಅದರಿಂ
ದಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು. ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶಿವನೂ ಸಹ
ಭಕ್ತನಾದ ನನಗೆ ಅಸಾರವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನಂಟು ಮಾಡುವನು. ||೪೮||

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಹರಹರ ಎಂಬ ಹರನಾಮದ ಉಚ್ಚಾ
ರಣೆಯೆಂಬ ಅವ್ಯುತ್ಪನ್ನ ಶಿವಕಥಾಕರ್ಣನದಿಂದಂಟಾದ ಭಕ್ತಿರಸಾನುಭವದ ಪರಾ
ಕಾಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಿವನಾಮಾನ್ಯತವೆಂಬ ಆ ವಸ್ತುವು,
ಎಂದೂ ಪಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗದು. ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು.
ಎಲೈ, ಚಿತ್ತವೇ! ಆದುದರಿಂದ ಶಿವನಾಮಾನ್ಯತವನ್ನೇ ನದಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾನ
ಮಾಡು. ||೪೯||

ಎಲೈ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ! ನಿನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮದ ಈ ವಯಸ್ಸನ್ನು ವೃಥಾವಾಗಿ ಏಕೆ
ಕಳೆಯುವೆ? ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ?
ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪೂಜ್ಯತೆಯೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಏಕೆ
ವೃಥಾ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವೆ? ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಸಾಕುಮಾಡು. ಇನ್ನಾದರೂ ಶಿವಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತನಾಗು. ||೫೦||

ನ ವಾಣೀವಾಣೀನಾಂ ಸ್ಮರಣಮುಚಿತಂ ತೇ ಶ್ರವಣಮು
ಪೃತಸ್ತಾವದ್ಗೌರೀರಮಣಚರಣಾಂಭೋಜಭಜನಂ ।
ಧನಂ ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ಶಿವ ಶಿವ ಮಹೇಶೇತಿ ವಿಲಪನ್
ವರೇ ರೇವಾತೀರೇ ಚರ ಚರ ವಿಚಾರೈರಲಮಲಂ ||೪೮||

ಅಕಸ್ಮಾದೇತಸ್ಮಿನ್ ಪತತಿ ಚ ಶರೀರೇ ಪುನರಿದಂ
ಕ್ಷ ವಾ ರೇವಾಲಿಂಗಂ ಭಸಿತಮಪಿ ಬಿಲ್ವೀದಳಮಪಿ ।
ಕ್ಷ ನಾಯಂ ನ್ಯಾಹಾರೋ ಹರ ಹರ ಮಹೇಶೇತ್ಯಪಿ ವೃಥಾ
ತತೋಽಮುಂ ನ್ಯಾಹಾರಂ ಪರಿಹರ ಹರಾರಾಧಕ, ವಿಧೇ ||೪೯||

ವಿಧೇರಪಿ ವಿಧಿಂ ವಿನಾ ವಿವಿಧಶಂಕರಾರಾಧನಂ
ಪ್ರಸಾಧನಸಮಾಧಯಃ ಪ್ರಭವಿತುಂ ಸಮರ್ಥಾ ಅಪಿ !

ಎಲೈ ವಿಧಿಯೇ ! ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯ
ಸರಸಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನು ಲಾಲಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ
ರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯತಮೆಯ ಸರಸಸಲ್ಲಾಪಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯೂ ಸಹ ಮಹಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಉಮಾರಮಣನಾದ ಶಿವನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳ
ಸೇವೆಯೇ ನಿನ್ನ ಧನವಾಗಿರುವುದು. ಇನ್ನಾದರೂ ಶಿವಶಿವ ಎಂದು ಶಿವನಾಮ
ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ರೇವಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರು. ವಿಷಯ
ಸುಖಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡು. ||೪೮||

ನಶ್ವರವಾದ ಈ ದೇಹವು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತಿತವಾದರೆ ಆಗ
ಭಸ್ಮಭೂತವಾದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಅಥವಾ ಶಿವಲಿಂಗ
ಪೂಜೆಗೆ ಸಾಧನವಾದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೀಯ ದಳಗಳು ತಾನೇ ಎಲ್ಲಿಂದ ಲಭಿಸುವುವು ?
ಈ ದೇಹವು ನಶಿಸಿ ಹೋಗಲು ಹರ, ಹರ, ಮಹೇಶ ಎಂಬ ಈ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು
ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ತಾನೇ ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುವುದು? ಎಲೈ ವಿಧಿಯೇ,
ಆದುದರಿಂದ ವೃಥಾವಾದ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
ತತ್ಪರನಾಗು. ||೪೯||

ನಾನಾವಿಧದಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದು, ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು,
ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರ್ಯವನ್ನಿಡುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ

ಅಹೋ ಈ ನಿಂದಮಂಜಿಕಾರಮಣಚೇಷ್ಟಿತ್ಯೈರ್ವೇಷ್ಟಿತಂ

ಮನಃ ಶರಣಮಂಜಿಕಾರಮಣಪಾದಪದ್ಮಂ ಮಮ

||೫೦||

ವನೇ ವನಹುತಾಶನಪ್ರಭವಭೂತಿಭೂಷಾಶ್ರಿಯಾ

ನಿರಾಜಿತತನುಃ ಶನೈರನಶನೈರಹಂ ಶರ್ವರೀಂ ।

ನಯಾಮಿ ಶಿವಪೂಜಯಾ ಶಮನದೂತಭೀತೋ ಮುಹುಃ

ಮುಹುರ್ಮುಹುರನುಕ್ಷಣಂ ಭವತಿ ತೇನ ನಾಯುಃ ಕ್ಷಯಃ ||೫೧||

ಕ್ಷಣಾರ್ಧಮಪಿ ಶರ್ವರೀರಮಣಖಂಡಚೂಡಾಮಣಿಂ

ನಿಧಾಯ ಹೃದಯಾಂಬುಜೇ ಭಜ ಭಜಾಡ್ಯ ವೃತ್ಯುಂಜಯಂ ।

ಹರ ಸ್ಮರಹರಾನುರಪ್ರವರಶಂಕರೇತಿ ಸ್ಮರನ್

ಜಪನ್ನಪಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಕಲಯ ಕಾಲಕಾಲಂ ನಿಧೇ ||೫೨||

ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಸಹ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯರೇಖೆಯೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಂಭವಿಸ
ಲಾರವು. ಅಯ್ಯೋ, ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ! ನನ್ನ ಈ ಚಿತ್ತವು ಉಮಾಕಾಂತನಾದ
ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿ, ಅವನ ಅಡಿಡಾವರೆಯನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿ
ಸುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲ! ||೫೦||

ಏಕಾಂತವಾದ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಸಹ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಿಂದಂಟಾದ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಭೂಷಿತನಾದ ಈ ನನ್ನ ಶರೀರವು
ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಫಳಫಲಿಸುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲ. ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಯಮದೂತರಿಗೆ
ಹೆದರಿ ಎಡಬಿಡದೆ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವೆನು. ಇದರಿಂದ
ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷಯಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೫೧||

ಎಲೈ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ! ಚಂದ್ರರೇಖರನೂ ವೃತ್ಯುಂಜಯನೂ ಆದ ಆ
ಶಿವನನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ನಿನ್ನ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಭಜಿಸುವವನಾಗು!
ಹರ, ಸ್ಮರಹರ, ಅಮರಪ್ರವರ, ಶಂಕರ ಎಂಬ ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ವೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಜಪಿಸುವವನಾಗು ||೫೨||

ಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಣವ ಏವ ಶಂಕರ ಇತಿ ಜ್ಞೇಯಃ ಸ ಕಲ್ಯಾಣದಃ
ಕಲ್ಯಾಣೇರಮಣೋಽಪಿ ಪುಣ್ಯಕರುಣಾಕಲ್ಪೋಲಪೂರ್ಣಾರ್ಣವಃ
ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚೇತಸಿ ಸಂಸ್ಥಿತೇ ಸ್ಮರಹರೇ ನ ಸ್ಮಾರವಾರ್ತಾದರಃ
ದಾರಾಣಾಂ ತು ಕಥಾ ತು ದೂರತ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಮಾರಾಧಯ ||೫೩||

ನೇಯಂ ದಾರಕಥಾ ಮಹೇಶ್ವರಕಥಾ ಯದ್ವಾ ಶಿವಾರಾಧನಂ
ಯದ್ವಾ ಪನ್ನ ಗಭೂಷಣಸ್ಮರಣಮಪ್ಯರ್ಥೇಂದುಚೂಡಾರ್ಚನಂ ।
ಯದ್ವಾ ಶಂಕರಪತ್ತನಸ್ಥಿತಿರತಸ್ತಾ ಜ್ಯಾ ವೃಥಾ ಸಾ ಕಥಾ
ನಿರ್ವೇರಂ ಭಜ ಶಂಕರಂ ಕರುಣಯಾ ದೇವಾಧಿದೇವಂ ಪರಂ ||೫೪||

ಹಾ ಹಾ ಜನ್ಮ ವೃಥಾ ಗತಃ ಬಹುವಿಧೈಃ ಪುಲೈಃ ಪ್ರಸೂನ್ಮನವೈಃ
ಬಿಲ್ವೀಕೋಮಲಪಲ್ಲವೈರಪಿ ಶಿವೋ ನಾರಾಧಿತೋ ನ ಸ್ಮೃತಃ

ಶಂಕರನು ಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯಂತಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಅವನೇ
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಿಖಿಲಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿರುವನು. ಸರ್ವಮಂಗಳೆ
ಯಾದ ಗಿರಿಜೆಯ ಒಡೆಯನಾದ ಅವನು ಕರುಣಾನಾಗರನೆನಿಸಿರುವನು. ಮನ್ಮಥ
ಶತ್ರುವಾದ ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಲು, ಕಾಮವಿಕಾರದ ಲೇಶವೂ ಸಂಭವಿಸಲಾರದು.
ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಕವಾದ ಅನುರಾಗವಾದರೋ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಂಭವಿಸು
ವುದು? ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿದು ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸು. ||೫೩||

ಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯಕವಾದ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿರದೆ
ಮಹಾ ಪಾಪಕರವಾಗಿರುವುದು. ನಿರಂತರವೂ ಶಿವಕಥಾಮೃತವನ್ನು ಲಾಲಿಸಬೇಕು.
ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಭಜಿಸಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನಾದ ಅವನನ್ನು
ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸದಾ ಶಿವನನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸ್ಮರಣೆಯೂ ಅಶಕ್ಯವಾದರೆ ಶಿವನು ನೆಲಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ
ದರೂ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಅಂತೂ ಸ್ತ್ರೀಕಥೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಅದು
ನಿರರ್ಥಕವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ
ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವನಾಗು. ||೫೪||

ಅಯ್ಯೋ, ಈ ಜನ್ಮವು ವೃಥಾವಾಗಿ ಗತಿಸುವುದಲ್ಲ! ವಿವಿಧವಾದ ಹೂವು
ಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮೃದುವಾದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ,

ರೇವಾತೀರವನೇ ವನೈಃ ಸಪನನೈಃ ಯಾತ್ಯಾಯುರಾಯಾತಿ ಕಿಂ ।

ದುಷ್ಕಂ ಫಾಲವಿಲೇಖನಂ ಭವಹರೋ ಭಾವೋಽಪಿ ನಾಲೋಕಿತಃ ॥೫೫॥

ದುರಾಲಾಪಃ ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಚುರತರದಾರಾದಿವಿಷಯಃ

ವಿಷಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಾಯಃ ಕಥನುಪಿ ನ ಚಿತ್ತಂ ವ್ಯಥಯತಿ ।

ಕಥಂ ಮೋಹೋ ವೃತ್ತೋ ಮಯಿ ನಿರಪರಾಧೇ ಸತಿ ಮುದಾ

ವೃಥಾರೋಪಂ ಕರ್ತುಂ ಕಥಮಿಹ ಸಮಭ್ಯಾಗತ ಇತಿ ॥೫೬॥

ಅತಃ ಪರಂ ಕಿಂ ನ ಭವಂ ಭಜಾಮಃ

ನಿಶಾವಸಾನೇ ಸ್ಮರಶಾಸನಾಯ ।

ಪೂಜಾ ವಿಧೇಯಾ ವಿವಿಧೋಪಚಾರೈಃ

ಬಿಲ್ವೀದಲ್ಪೈರ್ವಾ ವಿಮಲ್ಪೈರ್ಜಲ್ಪೈರ್ವಾ ॥೫೭॥

ಸ್ತುರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ರೇವಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ನದಿಯ ಜಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಶೀತಲವಾದ ವಾಯುವನ್ನೂ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಜೀವನವು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಆದರೂ ಇದುವರೆಗೂ ಶಿವನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಧಿನಿರ್ಮಿತನಾದ ಆ ಹಣೆಯ ಬರಹವನ್ನು ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ! ॥೫೫॥

ನಿರಂತರವೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯವನ್ನಧಿಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅತಿಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಕಥೆಯು ವಿಷದಂತೆ ಅತಿಕರ್ತೂರವಾದುದಾಗಿರುವುದು. ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಹವು ಹೇಗೆ ಆವರಿಸಿತು ? ನೀನೇಕೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ವೃಥಾವಾಗಿ ಲಲನೆಯರ ಸಾತದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ ? ॥೫೬॥

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಲಾರೆನು. ಬೆಳಗಾಗಲು ಮನ್ಮಥಾರಿಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಉದಕಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ ಇನ್ನಿತರ ವಿವಿಧವಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ॥೫೭॥

ಗತಾ ರಾತ್ರಿವ್ಯರ್ಥಾ ವ್ಯಥಯತಿ ಮನೋ ಮೇ ವೃಥಗಯಂ
ವಿಧಿರ್ಲಗ್ನೋ ಭೂಯೋ ವಿಧಿರಪಿ ವಿಧಿಜ್ಞೋ ವ್ಯಥಯತಿ |
ಕಥಂ ವಾ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಂ ಭವತಿ ಪುರುಷಾಯುಃ ಕ್ಷಣಮಪಿ
ಪ್ರಯಾತ್ಯೇತತ್ತಾದ್ಗಿರಿಶಭಜನೇನಾಭವದಹೋ ||೫೮||

ಅಹಂಕಾರಃ ಕೋ ವಾ ಗಿರಿಶಭಜನಧ್ಯಾನವಿಧಿಭಿಃ
ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯಾಸ್ಯಾಪಿ ಕ್ಷಣಮಪಿ ನ ಭಾಲೇಕ್ಷಣಕಥಾ |
ನ ವಾ ತುಂಗೇ ಲಿಂಗೇ ನವಕಮಲಬಿಲ್ವೀನವದಶೈ
ರಖಂಡೈರಭ್ಯರ್ಚಾ ಬತ ಬತ ವಯಃ ಕ್ಷೇಣಮಧುನಾ ||೫೯||

ಮಹಾಮೃತ್ಯುಃ ಪಶ್ಯತ್ಯಯಮನಿಶಮಿಶಾರ್ಚನರತಃ
ನ ಜಾತೋ ನ ಧ್ಯಾತಂ ಶಿವಚರಣಪಂಕೇರುಹರಜಃ |
ಅನೇನೇತಿ ಸ್ತ್ರಾಯಃ ಕ್ಷ ಗತಿರಹಹಾಹಾ ಹತ ಇತಿ
ವ್ಯಥಾ ಚಿತ್ತಾರೂಢಾ ಕಥಮಪಿ ನವೋಢಾನುವಸಿ ನೋ ||೬೦||

ರಾತ್ರಿಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿತು. ಇತ್ತ ವಿಧಿಯು ನನ್ನ ಭವಿತವ್ಯ
ವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಸಹ ವೃಥಾ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅಯ್ಯೋ,
ಪುರುಷನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಜೀವಿತವು ವೃಥಾ ದುರ್ದೈವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ
ಕ್ಷಯಿಸುವುದಲ್ಲ ! ಆದರೂ ಅದು ಪಶುಪತಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ಭಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೫೮||

ಶಿವನ ಧ್ಯಾನಾರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದ ಈ ನನಗೆ “ನಾನು, ನನ್ನದು”
ಎಂಬ ಮಮತೆ ಇನ್ನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ನಿರಹಂಕಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಶಿವಕಥಾವೃತ್ತವನ್ನು ಲಾಲಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ಲಭಿಸಬಾರದೇ ? ಅಯ್ಯೋ, ಇದು
ವರೆಗೆ ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಲ್ವದಳಗಳಿಂದ
ಲಾಗಲಿ, ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ಜೀವಿತವು ವೃಥಾ ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲ ! ||೫೯||

‘ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಶಿವನ
ಅಡಿದಾವರೆಗಳ ಧೂಳನ್ನಾದರೂ ಧ್ಯಾನಿಸಲಿಲ್ಲ,’ ಎಂದು ಮೃತ್ಯುವು ನೋಡುವನು.
ಮುಂದೆ ಇನ್ನೇನು ಗತಿ. ಅಯ್ಯೋ ! ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಹತನಾಗಿರು
ವೆನು. ಎಂಬ ಈ ವ್ಯಥೆಯು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವುದು. ಇದನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವನಾರು ? ||೬೦||

ಮಹಾನೋಹಸ್ವಾಯಂ ಕಥಮಪಿ ನ ಕಾಲಸ್ತುರಹರೋ
ಹರಃ ಸ್ತುತವ್ಯೋ ಮೇ ಯಮಾಭಟಿವಿಭೀತಸ್ಯ ನ ನಿಶಾ ।
ಪ್ರಗೇ ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ಸ್ತುತಮಪಿ ಮಹಾಪಾತಕಹರಂ
ಸಹಾರಂ ದೃಷ್ಟಂ ಚೇತ್ಸಕಲದುರದೃಷ್ಟಕ್ಷಯಕರಂ

||೬೧||

ಕರೋಮಿ ಕರವೀರಜಪ್ರಸವಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲಯಾ
ನ ಲಿಂಗಪರಿವೇಷ್ಟನಂ ಕಮಲಕುಂದಮಂದಾರಚೈಃ ।
ಅಮಂದಜಲಧಾರಯಾಪ್ಯನುಲವಂ ಕಿಮಾಶಾಪಟಿಃ
ಪಟುರ್ಭಸಿತಭೂಷಿತೋ ವಿಗತಪಾಪತಾಪೋಽಧುನಾ

||೬೨||

ಗಂತವ್ಯಂ ವಿಪಿನೇ ನವಾಂಬುಜದಲಾನ್ಯಾನೀಯ ಲಿಂಗಂ ಮುದಾ
ತೈರಾಪೂರ್ಯ ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚ ಭಸಿತ್ಪರ್ಬಾಲಂ ವಿಲಸ್ಯಾಮಲಂ ।

ಅಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಸಿರುವ ಘೋರವಾದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ
ಮೃತ್ಯುಂಜಯನನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒೀಗಿರುವಲ್ಲಿ
ಯಮದೂತರಿಂದ ಭೀತನಾದ ನನಗೆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನಿರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಕಳೆಯು
ವುದೇ ಅರಕ್ಕನಾಗಿರುವುದು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳು ಕ್ಷಯಿಸುವುವು. ಭಕ್ತರಿಂದ ಸುತ್ತು
ವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಕಲ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ
ಗಳೂ ನಶಿಸುವುವು. ||೬೧||

ಕರವೀರ (ಕಣಿಗಲು) ಪುಷ್ಪಗಳ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವುಗಳ ಮಾಲಿಕೆ
ಯಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಎಂದೂ ಅಲಂಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ
ಮಾಗಿಯಮಲ್ಲಿಗೆಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮಂದಾರ ಕುಸುಮಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವಲಿಂಗ
ವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ ದಿಗಂಬರನೆನಿಸಿದ, ಭಸ್ಮಭೂಷಿತನಾದ ಶಂಕರನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ
ವಾದ ಜಲಧಾರೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿವಾರಿಸುವನು. ನಾನು
ಅದನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ||೬೨||

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಗತಾನೆ ಅರಳಿರುವ ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳ
ದಳಗಳನ್ನು ತಂದು, ಅವುಗಳಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಲಿಂಗದ ಪವಿತ್ರ

ಕೃತ್ವಾ ನಾಟ್ಯಮಹೋತ್ಸವಂ ಚ ಗಿರಿಶಂ ನತ್ವಾತಿಭಕ್ತ್ಯಾ ಮುಹುಃ
ಭೋ ಶಂಭೋ ಭಗವನ್ ಭವೇತಿ ಬಹುಧಾ ಕಾಲಂ ನಯಾಮ್ಯಾದರಾತ್
||೬೩||

ಕಂದರ್ಪಾಧ್ವತಸರ್ಪದರ್ಪದಳನೋಪಾಯೋ ಮಯಾಲಂಕೃತಃ
ಯೋಽಯಂ ಚೇತಸಿ ಶಂಕರಃ ಸ್ಮರರಿಪುಃ ಪಾಪಾಪಹಾರಃ ಸ್ತುತಃ |
ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚೇತಸಿ ತಿಷ್ಠತಿ ಸ್ಮರಕಥಾ ಕಾ ಕಾ ಕಥಾ ವಾ ವಧೂ
ಪೀನೋತ್ತುಂಗಕುಚಾಂತರಾಳಸುರತಃ ಸ್ವೇದಾಪಹಾರಸ್ಯ ಚ
||೬೪||

ನಾರೀಕುಚೋರುಗಿರಿಜೇಶ್ವರಹೀರಹಾರ
ಭಾರಾಪಹಾರಚತುರೋಽಪಿ ಕರೋಮಮಾಭೂತ್ |
ತೇನಾನುವೇಲಮನಲಾಚಲಕೂಟಪಾತ
ಭೀತೋಽನುಭೂತವಿಷಯೋ ವಿಗತಸ್ಪೃಹೋಽದ್ಯ
||೬೫||

ವಾದ ಲಲಾಟವನ್ನು ಸುಗಂಧದಿಂದ ಲೇಪಿಸಿ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಆಭಿನಯಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಶಿವ ಶಿವ ಎಂದು ಶಿವನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು
ಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವೆನು. ||೬೩||

ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ದುಷ್ಟಸರ್ಪವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಆ
ಶಿವನನ್ನು ನಾನು ಅಲಂಕರಿಸುವೆನು. ಯಾವ ಶಂಕರನು ಸ್ಮರರಿಪುವೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥ
ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೋ ಆ ಪಾಪನಾಶಕನಾದ ಶಿವನನ್ನೇ ನಾನು
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಮನ್ಮಥಶತ್ರುವಾದ ಶಿವನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ನೆಲಸಿರಲು, ಕಾಮವಿಕಾರವು ಹೇಗೆತಾನೇ ಸಂಭವಿಸುವುದು! ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯ
ವಿಶಾಲವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸುವ ವಾರ್ತೆಯಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಇರುವುದೇ?
ಸುರತಾಯಾಸವಾದರೂ ತೋರಿಬಂದೀತೆ? ||೬೪||

ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುರುಕುಚಗಳೇ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಾಗಿದ್ದುವು.
ಅಂತಹ ಸ್ತನಗಳ ಮೇಲಿರುವ ರತ್ನಹಾರಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ
ಕೈಗಳು ಆಯಾಸಪಟ್ಟವು. ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾನು ಅಗ್ನಿವರ್ವತದ ತುದಿ
ಯಿಂದ ಬಿದ್ದು, ಆ ಸಂಬಂಧವಾದ ದುಃಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿದೆನು. ಅದರಿಂದ
ದಲೇ ನಾನೀಗ ಆ ಆಸೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೊರೆದು ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿರುವೆನು. ||೬೫||

ಮುಗ್ಧಾಥರಾವ್ಯತರಸಪ್ರನಿಜೋಭಮೂಢಃ

ಗಾಢಾಂಧಕಾರಕುಹರಾನಲಜ್ವಾಲಯಾಹಂ ।

ತಪ್ತಃ ಪುನಃ ಪುನರತೋಸ್ಯ ನ ತತ್ರ ವಾಂಭಾ

ಕಿಂ ಶ್ವೇತಪಾಡಕಮಲಸ್ಮರಣೇನ್ರಿ ವಾಂಭಾ

||೬೬||

ನಾರೀಘನಸ್ತನನಿಮೀಡನತಾಡನಾದ್ಯೈಃ

ಸಾಂಗಾರಲೋದರಮುಚೇಷ್ಟನಮೀಡನಾಯ ।

ಸಂತಾಡಿಲೋದನುಗಕ್ಪದ್ಯಮದಂದಚೂಡಾ

ಜ್ವಾಲಾಕುಲೈರಿತಿ ನ ತತ್ರ ಮಮಾಸ್ತಿವಾಂಭಾ

||೬೭||

ರಂಜಾಮಂಡಲಗಃ ದಮಂಜನಮುಖಚ್ಛಾಯಾಚ್ಛೇಷಾ ಲೋಚನೇ

ನೇಚ್ಛಾ ಕಸ್ಯ ಕಥಾಪಿ ಸಾ ಯಮುಭಯೋಪೋವಾಟೈಸ್ತೈಜ್ಜತೇ ।

ಅಕಲ್ಪಂ ಖಲು ಯಾತನಾ ಖಲಜನಸ್ಯಾಸಃ ಕ್ಷಣಾರ್ಧಂ ಮುಖಂ

ತದ್ವೃಷ್ಟ್ಯಾಪಿ ಕಟಾದಪಹ್ನುನಿಕಟೇ ಲೋಕೋಟಿತಿ ವ್ಯಾಕುಲಃ ||೬೮||

--

ಮುಗ್ಧಿಯರ, ಅಥವಾ ರಸವನ್ನು ಮನಮಾಡಿದ ನಾನು, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವೆನು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಈಗ ನನಗೆ ಅಬಲೆಯರ ಅಧರವನ್ನು ಪಾನಮಾದುಸ್ತದರಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಇರದೇ ಶಿವನ ಅಡಿವಾವರೆಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿರುವುದು. ||೬೬||

ಸ್ತ್ರೀಯ ನಿಬಿಡವಾದ ಸ್ತನಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದುದರಿಂದ, ನನ್ನನ್ನು ಯಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಕಬ್ಬಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಚಿಗ್ರಹದ ಸ್ತನಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ದಾರುಣವಾದ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮುಂಚಿನ ದಾರುಣವಾದ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆನು. ಅದುದರಿಂದ ಈಗ ನನಗೆ ಸ್ತ್ರೀಸುಖದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯೇ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೬೭||

ಕಾಮಿನಿಯರ ಮೃದುವಾದ ಕಂಠೋಲಗಳನ್ನೂ, ಅಸ್ಲಾದಕರವಾದ ಮುಖವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಕರ್ಷಕವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಯಾವನು ತಾನೇ ಅನುರಕ್ತನಾಗಲಾರನು? ಅದರೆ ಅವನು ಯಮದೂತರ ಹಿಂಸೆಯ ಭಯದಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಮರೆಯುವನು. ಮುಷ್ಟರಾದ

ಕಾ ಚಾಲಾ ನೀಜಲೀಲಯಾ ನ ಕುರುತೇ ಸ್ವಾಧೀನಮೇವಾಧುನಾ
ಲೋಕೇ ತೇನ ನ ಸಾರವಶ್ಯಮಹಿತಂ ತಾವತ್ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಕಿಂ ।
ತಸ್ಮಾದ್ಧೂರತ ಏವ ತತ್ಪರಿಣಯಾಪೇಕ್ಷಾ ನಿರೂಪಾಪ್ತ ಮೇ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾ ಭರಣಸ್ಯ ದಕ್ಷತನಯಾನಾಥಾಂಘ್ರಿಪದ್ಮಸ್ತುತೇಃ ||೬೯||

ಪಿಕಾಲಾಪಸ್ರಾಯೈಸ್ತುರುಣತರುಣೀಗಾನನಿನದ್ಭೀಃ
ವಯೋ ನೀತಂ ನೀತಂ ಧನಮಪಿ ಧನೇಚ್ಛಾ ಧನಮಪಿ ।
ಮುಹುರ್ಧ್ಯಾತಂ ಧ್ಯಾತಂ ನ ಪದಮಸಕೃಚ್ಛೈಲತನಯಾ
ಪತೇರ್ಭೂತಂ ಭೂತಂ ಪುನರಪಿ ನ ತತ್ರಾಸ್ಯ ತು ಮನಃ ||೭೦||

ಅರಕ್ತಾಮಲಬಾಲವಿದ್ಯುಮಲತಾಚಾಲಾಧರೇ ನಾದರಃ
ತೇನ ಸ್ಯಾದವಶೋ ವಶೋಷ್ಯಯಶಸಾಂ ರಾಶಿರ್ವಶೀ ವಾ ವಶೀ ।

ಯಮದೂತರ ದಾರುಣವಾದ ಹಿಂಸೆಯಿಂದೂಡಾದ ವೇದನೆಯು ಕಲ್ಪಾಂತ್ಯದವರೆಗೂ
ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಜನರು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿ
ಕಾದಿರುವ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವರು. ||೬೮||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರುಣಿಯು ತಾನೇ ತನ್ನ ಹಾವಭಾಗಳಿಂದ
ಪುರುಷನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ? ಅವಳು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ
ಪುರುಷನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಅಹಿತವಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿರುವುದೇ? ಅದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ವರಿಸುವ
ಇಚ್ಛೆಯೇ ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ. ಓ ಮುಕ್ತಗುಣನೇ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಗಿರಿಜಾ
ರಮಣನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಕವಾದ ಇಚ್ಛೆಯೇ
ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ. ||೬೯||

ಕೋಗಿಲೆಯ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯ ತರುಣಿಯರ ಗಾನ
ವನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದಲೇ ವಯಸ್ಸು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿತು. ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವೆಲ್ಲವೂ
ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಗಿರಿಜಾರಮಣನಾದ ಶಿವನ
ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನಾದರೂ ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸು, ಲಲನೆಯರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛಿಸದಿರಲಿ. ||೭೦||

ಎಲೈ ವಿಧಿಯೇ! ಎಳೆಯದಾದ ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಕೋಮಲವಾಗಿರುವ
ತರುಣಿಯರ, ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಈಗ ನನಗೆ ಅದರವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ

ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವತ್ಪರಿಹಾರ ಏವ ವರಮಿತ್ಯಸ್ಮಾ ತು ಮೇ ಧೀರ್ವಿಧೇ
ಸಾ ಧೀಸ್ತಾವದಿಹಾಧುನಾ ವಿಧಿವಶಾಜ್ಞಾತಾತು ಜಾತಾ ತು ನ ||೨೧||

ಕಾಂಚೀ ಕಾಂತಿವಿಜೃಂಭಿತತ್ರಿವಳಿಕಾ ಸಂಖ್ಯಾಪಸ್ಯರ್ಜೀವನಂ
ನೀತಂ ತೇನ ತು ಯಾತನಾ ತನುರಭೂತ್ ತಾವತ್ತನುಸ್ತಾಪತಃ |
ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತೋಪಶಮಾಯ ಕಾಯಮಸಕ್ಯತ್ಸಾಪಾಯಮೇವಾಮಯೈಃ
ಮತ್ಪಾ ಶಂಕರಪೂಜನೋತ್ತರಮಹಂ ತ್ಯಕ್ತೇ ಲಿನೇತುಚ್ಚರನ್ ||೨೨||

ಯಾ ಯಾ ಪೂರ್ವಭವೇಷು ದೋಷವಿಷಯೈರೇಣೇದೃಶಾ ದುರ್ದಶಾ
ಭುಕ್ತಾ ಸಾ ತು ನ ಗೋಚರಾಪಿ ವಚಸಾ ಲಜ್ಞಾನುವಾದೇನ ಮೇ |
ತದ್ವೇಣೇಫಣಿಬಂಧನೇನ ಬಹುಧಾ ನಿರ್ಬಂಧ ಏವಾಭವತ್
ತತ್ಕಾಲೇ ಖಲು ಕಾಲಕಾಲಕಲನಾ ನಾಸೀನ್ಮನಾಜ್ಞಾನಸಂ ||೨೩||

ಇವನು ಪರತಂತ್ರನಾಗುವನಲ್ಲದೇ, ಮಹತ್ತರನಾದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯೂ ಸಂಭವಿಸು
ವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರು
ವುದು. ಈಗ ನನಗೆ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವಿರೇಷದಿಂದ ಅಂತಹ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾ
ಗಿರುವುದು. ||೨೧||

ಕಾಂಚಿಯ (ಕಾಂಚಿ-ಪಟ್ಟಣ-ಉಡ್ಡಿಮಾಣ) ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ
ತ್ರಿವಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ತರುಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸಿ, ಈ ಜೀವನವನ್ನು
ಕಳೆದಿರುವೆನು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ಅಸುಖವಾದ ವೇದನೆಯು ಉಂಟಾಗಿರು
ವುದು. ಆ ಪಾಪಕೃತ್ಯದಿಂದ ದೇಹವು ರೋಗಗಳಿಂದ ಪಾಸ್ತನಾಗಿರುವುದು. ಅದುದ
ರಿಂದ ಇನ್ನೂ ದರೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಅರಾಧಿಸಿ ಬಳಿಕ ಈ ಪಾಪಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು. ||೨೨||

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಾವಭಾವಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಅವರಿಗೆ ಅಧೀನ
ನಾಗಿ, ಅನುಭವಿಸಿದ ಆ ವಿಪನ್ನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದು.
ಅವಳ ಕೇಶಪಾಶಗಳ ಬಂಧನದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಅಸ್ವತಂತ್ರನಾದೆನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಮರಿಸಲಿಲ್ಲ. ||೨೩||

ಹೇ ಮತ್ತೇಭಮರಾಳರಾಜಗಮನೇ ಹೇ ಚಂದ್ರಬಿಂಬಾನನೇ
ಹೇ ನೀಲೋತ್ಪಲಲೋಚನೇ ವಿವಸನೇ ಪಶ್ಯತಿ ನೀತಂ ವಯಃ |
ತೇನಾತಪ್ತಮಹಾಸಿನೋಃಪಿ ರಸನಾ ಭಿನ್ನೇತಿ ಹೇ ಶಂಕರ
ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಪಾಹಿ ಮಾಮಿತಿ ಜಪ್ಯಃ ಕಾಲಂ ನಯಾಮಃ ಕದಾ ||೭೪||

ಅಮಂದಾನಂದಾ ನಾ ಮದನಕದನೇ ಕಾಪಿ ತರುಣೇ
ಮೃಣಾಳಾಂತಸ್ತಂತುದ್ವಯವಸನನಾಸಾಪಿ ರಮಣೇ |
ಮುಹುರ್ವೃಷ್ಟಾ ಪೃಷ್ಟಾ ಕಿಮಿತಿ ಬಹುಕಷ್ಟಾನುಭವತಃ
ಪ್ರಸಷ್ಟಾ ಸಂತುಷ್ಟಾ ಕಥಮಿಹ ಪುನಃ ಸನ್ಮನಸಿ ಚೇತ್ ||೭೫||

ವಿಷಪ್ರಾಯಾ ಪ್ರಾಯೋ ಭವತಿ ಯುವತೀ ಕಾಪಿ ಯುವತೀ
ಸುಧಾಪ್ರಾಯಾ ತ್ವಾದ್ಯಾ ಶಿವಭಜನಹೀನಾನುಸರಣಾ |

ಯಾವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲೌ, ಹಂಸಗಮನೆಯೇ,
ಎಲೌ, ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೇ! ಎಲೌ, ಕಮಲನೇತ್ರಿಯೇ! ಇಗೋ ಇತ್ತ ನೋಡು
ವವಳಾಗು, ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರೇಮಪೂರಿತವಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಜೀವಿತವು
ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಸರಸವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ
ನಾಲಿಗೆಯು ಕಾದ ಎಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಿರುವುದು. ಹೀಗಿರಲು ಓ, ಶಿವನೇ!
ಓ, ಜಗನ್ನಾಥನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು, ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ
ಆ ಶಿವನಾಮ ಜಪಿಸುವ ಕಾಲವು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ದೊರಕಿತು? ||೭೪||

ಹಂಸಗಮನೆಯಾದ ತರುಣಿಯು ತಾವರೆಯ ದಂಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ
ನೂಲಿನಂತೆ ಮೃದುವಾಗಿರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಂಪಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗಿನಂತಿರುವ
ನಾಸಿಕದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾ, ರಶ್ಮಿಕ್ರೇಡೆಯನ್ನಾಡಿ ಆನಂದತುಂದಿಲಳಾದಳು. ಮನ್ಮಥ
ಕ್ರೇಡೆಯಿಂದ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಅವಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ, ಅವಳೊಂದಿಗೆ
ಮಾತನಾಡಿರುವೆನು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವು
ದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವು ತಾನೇ ಇರುವುದು? ಅದುದರಿಂದ ಈಗಲಾದರೂ
ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಲಾರೆ ||೭೫||

ಶಿವದ್ವೇಷಕರಾದವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ತರುಣಿಯ
ರಶಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಧಾಪ್ರಾಯಳಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವಳು.

ದ್ವಿತೀಯಾ ಸಾ ಗೌರೀರಮಣಚರಣಾಂಭೋಜಭಜನ

ಪ್ರನೀಣಾ ಸಾ ಪುಣ್ಯೈರಮಲತಟಿನೀ ವಾ ನಿಹರಣೇ

||೭೬||

ಕಾ ವಾ ಸ್ಯಾದ್ಗಿರಿಶೋಷಹಾರಕೇರಣವ್ಯಾಸಾರಮಾತ್ರಾದರಾ

ಹಾರತ್ವಂ ಸಮುಪೇತ್ಯ ಹಾರನಿಮುಖಾ ನೀಹಾರಹಾರಾದರಾ ।

ರುದ್ರಾಷ್ಟೈರಪಿ ಭಸ್ಮನಾ ವಿಲಸಿತಾ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾಂಕಿತಾ

ಸಾ ಲೋಕೇ ಖಲು ದುರ್ಲಭ್ಯೇವ ತರುಣೀ ಕಾಮೈರ ಕಾಮುಂ ಪ್ರಿಯಾ||೭೭||

ಕಾ ವಾ ಲೋಚನಗೋಚರಾ ನ ತರುಣೀ ಕಾಮಾತುರಾ ಕಾಮಿನೀ

ನಿಷ್ಕಾಮಾನಪಿ ಕಾಮಸಾಯಕೇರಾ ಕಾಮಾತುರಾನ್ ಕಾತರಾನ್ ।

ಕರ್ತುಂ ವಾಂಛತಿ ಪಂಚಬಾಣರಮಣೀ ತತ್ಪ್ರಾಣಸಂರಕ್ಷಣೇ

ತಾನತ್ನಾತಿವಿಚಕ್ಷಣೇವ ಕರುಣಾ ಕಾ ತತ್ರ ತನ್ಯಾ ಪ್ರಿಯಾ

||೭೮||

ಆದರೂ ಅವಳು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಸದಂತೆ ಘೋರವಾದ ಋಸರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂಡುವಳು. ಆದರೆ, ಉಮಾರಮಣನಾದ ಶಿವನ ತಡಿದಾವರಿಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ತರುಣಿಯು, ಪೂರ್ವಜನಿಂದ ಸುಕ್ಷೇತನಿರ್ದಿಂದಲೇ ಲಭಿಸುವಳಲ್ಲದೇ ಅನ್ಯಥಾ ಸಿಗಲಾರಳು. ಅವಳು ದೇವಗಂಗೆಯಂತೆ ಪವಿತ್ರಳೆನಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸುವಳು. ||೭೬||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ, ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಪಿತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತರಾಗಿ, ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಮುಂತಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸದಾ ಶಿವನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವ ತರುಣಿಯೇ ಆತ್ಮಂತ ದುರ್ಲಭಳು. ||೭೭||

ಮನ್ಮಥ ವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದ ಯಾವ ತರುಣಿಯು ತಾನೇ ದೃಷ್ಟಿ ಪಥವನ್ನೆದುವಳು? ಕಾಮಾತುರಳಾದ ಅವಳು ಕಾಮಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಷ್ಕಾಮಿಗಳಾದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿಯೂ ಮನ್ಮಥವಿಕಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಚತುರಳಾಗಿಯೇ ಇರುವಳು. ಅಂತಹ ಕಾಮಿನಿಗೆ ಕರುಣೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ವಸ್ತುವೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ||೭೮||

ದೂರೇ ಸಾ ತರುಣೇ ವನೇಽಪಿ ತರುಣೇವಾರ್ತಾ ನ ಮೇ ರೋಚತೇ
ಸಾ ನಾರೀ ಶಬರೀ ನರಾಧಮಮೃಗವ್ಯಾಧಸ್ಯ ಸಾ ಸ್ಯಾಪ್ತ್ರಿಯಾ |
ನಾರೀ ಚಾರುಗಿರಾ ನರೋಽಪಿ ನಿರಯಂ ತದ್ಗಾರವಂ ಯಾತ್ಯತಃ
ಸಾ ತಸ್ಮಿನ್ನಧಮತ್ವಮೇವ ಕುರುತೇ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ವಭಾವಾಸ್ತಥಾ ||೭೯||

ಸುಧಾಕರಕರಾಕರಂ ಯದಿ ನ ಮಂದಿರಂ ಸುಂದರಂ
ಜಟಾ ತು ರಮಣೀಮಣಿಶ್ಚ ರಣಶಾಡನಾಪೀಡಿತಂ |
ಕರೋತಿ ರಮಣಂ ತತಃ ಪರಿಣಯೇಽಪಿ ನ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ
ಸುಖಂ ಕ್ಷಣಮಪೀತಿ ಮೇ ಮರಣಮೇವ ತತ್ತಾಡನೈಃ ||೮೦||

ಅಮಂದಮದನವ್ಯಥಾ ನ ಗಿರಿಕಂಧರಾವಾಸಿನಾಂ
ಅಸಾರಕಣಭಕ್ಷಣೈರುಪಲರಾಜಿಶಯ್ಯಾಸನೈಃ |
ಅತಃ ಕಥಮನುಕ್ಷಣಂ ಸ್ಮರಹರ್ಷಾರ್ಚನಾರಾಧನೈಃ
ನಯಾಮಿ ನ ಮುದಾ ವಯೋ ಮುಹುರುಮಾಸಹಾಯಾಶ್ರಯೇ ||೮೧||

ತರುಣಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಈ ವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತರುಣಿಯ
ವಾರ್ತೆಯೇ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬೇಡಿತಿಯಂತೆ, ನರಾಧಮರೆಂಬ
ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರಲಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಮನೋಜ್ಞವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುರುಷನು ಘೋರವಾದ ನರಕವನ್ನು
ಹೊಂದುವನು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಪುರುಷರು ಸದಾ ಅರ್ಥೋಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದು
ವರು. ಇದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವಿದ್ದವಾನ ಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೭೯||

ಚಂದ್ರಮುಖಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಲ್ಲದಿರುವ ಮನೆಯೇ ಶೋಭಿಸದು.
ಹೆಂಗಸರ ವಾದಾಘಾತಪಡೆಯದ ಪುರುಷರ ತಲೆಯು ಅಷ್ಟು ಮಂಡಿಸದು. ಹೀಗೆಂದು
ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅಂತಹ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವಾಗಲೂ, ಪತಿಗೆ ಸುಖವು
ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧವು ಎಂದಿಗೂ ಸುಖಕರವಲ್ಲ. ಅವರ
ಕಾಲಿನ ಹೊಡೆತಕ್ಕಿಂತ ಮರಣವೇ ಲೇಸಲ್ಲವೇ ! ||೮೦||

ಬೆಟ್ಟದ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಕಂದಮೂಲಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ,
ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಮನ್ಮಥಾರಿಯಾದ ಪರಶಿವನನ್ನೇ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲ
ಕಳೆಯುವವರಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಕಾಮವ್ಯಥೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು
ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅದೇರಿತಿಯಿಂದಲೇ ಪರಶಿವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬಾಳುವೆನು. ||೮೧||

ಕರ್ಣಾಂತದೀರ್ಘನಯನಾನುವಿಲೋಕನೇನ
ನೀಲೋತ್ಪಲಾಂಚಿತಕಪೋಲತಳೋಪಧಾನ್ಯೈಃ ।
ನೀತಂ ವಯಃ ಕಿಯದತಃ ಪರಮಿಂದುಮೌಳಿ
ಲಿಂಗೋಪಧಾನರಚನೇನ ನಯಾಮಿ ಕಾಲಂ

॥೮೩॥

ಕಃ ಕಾಲೋಽಪಿ ವರಾಕ ಇತ್ಯಪಿ ಮನಃ ಕಾಲಾಂತಕಾರಾಧನೈಃ
ನೂನಂ ಮೇ ಭವತೀತಿ ನಿಶ್ಚಿತಮತಃ ಪಂಕೇರುಹೈಃ ಶಂಕರಂ ।
ನಿಶ್ಚಂಕಂ ಸಮುಪಾಸ್ತುಹೇ ಮುಹುರುಮಾಕಾಂತಾಭಿಭಾನಾಮೃತಂ
ಪೀತ್ವಾ ಪೀನರಿಪುಃ ಸ್ತೃತಾಂತಕರಿಪುಃ ತ್ಯಕ್ತ್ವೇವ ನಾರೀಷ್ಟೃಹಾಂ ॥೮೩॥
ನಾರೀ ಮಾರಮನೋಹರೇತಿ ಚತುರೋ ಹಾರೋ ನ ತಸ್ಯಾಂ ರವಃ ।
ಯಸ್ಮಾನ್ನಾರರಿಪುಃ ಪ್ರಕುಪ್ಯತಿ ರಿಪುಃ ಪ್ರೇಮಾಸ್ವದಾನಾಸ್ವದಂ
ಪ್ರೀತಿಸ್ತದ್ರಿಪುಪುಂಗವಸ್ತು ಚ ತತೋ ನಾರೀ ನ ಮೇ ರೋಚತೇ ।
ಹಾರಸ್ಯೇತಿ ವಿಚಾರಿತಂ ಪುನರಿದಂ ಕಿಂ ವಾ ವಿಚಾರಾಸ್ವದಂ ॥೮೪॥

ಕರ್ಣಾಂತದವರೆಗೆ ಪ್ರಸರಿಸಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಲೋಭಿತರಾದ
ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕಿ ನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಕನ್ನದಿಲೆಯಂತೆ
ಮೃದುವಾದ ಅವರ ಕಪೋಲಗಳ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನೂರಿ ಮಲಗುವುದರಿಂದಲೂ,
ಈ ವಯಸ್ಸು ಇದುವರೆಗೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿತು. ಅದುದರಿಂದಲೂ ಈಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರ
ನಾದ ಶಿವನ ಲಿಂಗವನ್ನೇ ಅಲಿಂಗಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ನೀಗುವೆನು. ॥೮೩॥

ಕಾಲಾಂತಕನಾದ ಶಂಕರನ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಯಮನು ಅತ್ಯಲ್ಪನು
ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೊದಗುವುದು ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಅದುದರಿಂದ ಅನವರತವೂ ಕಮಲ
ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರೀತಿಸುವವನನ್ನು ತೊರೆದು
ಶಿವನಾಮಾಮೃತ ಪಾನಮಾಡಿ ಅದರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗುವೆನು. ॥೮೪॥

ಪ್ರಿಯೆಯು ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾದುದರಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನು,
ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಕಾಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದ
ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಕಾಮವೈರಿಯಾದ ಶಿವನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು.
ಯಾವನು ಕಾಮನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವನೋ ಅವನೇ ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗು
ವನು. ಅದುದರಿಂದ ಕೇವಲ ಪರಶಿವಭಕ್ತನಾದ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಎಂದೂ

ವಿತಾನಂ ಯತ್ರಾಸೀದನ್ವತಕರರೂಪಾಂ ದಿಗಬಲಾ
ಶಿಲಾ ಶಯ್ಯಾ ರೇನಾಜಲವಿಮಲಮೂಲಾತಿವಿಪುಲಾ
ಇದಂ ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಂ ವಿವಿಧಮುಪಧಾನಂ ಧನಮಿದಂ
ಕರಾದಿಃ ಸೇವಾಯೈ ಮನು ಭವತಿ ಭಾಗ್ಯೈರಹ ವಿಧೇ ||೪೫||

ಅಧುನಾಪಿ ವಧೂಜನಾನಿರೋಧೇ
ಸದನೇ ತದ್ವದ ನಾನುಲೋಕನೇನ
ನ ಕಿಮಸ್ಯ ವಯೋಽಪಿ ಯಾತಿ ವಹ್ನಾ ।
ಪತಿತಂ ನೀರಪ್ತಷತ್ಕವದ್ವೃಥಾಹೋ ||೪೬||

ಅಹೋ ನೀರಾಹಾರೋ ಮಿಹಿರಕರತಪ್ತಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ
ಪ್ರತಪ್ತಃ ಪಾಪಾಘ್ನಸ್ಮರಣದಹನೇನಾಪ್ಯನುದಿನಂ ।
ಶರೀರತ್ಯಾಗೇನಾಪ್ಯಚಿರುಚಿದಾರಾತಿರುಚಿರಾಂ
ವರಾಂ ನಾರೀಂ ಧೀರಾಂ ಕಥಮಪಿ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮನಸಾ ||೪೭||

ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಲಾರೆ. ಶಿವಭಕ್ತನು ಎಂದಿಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಶವರ್ತಿಯಲ್ಲ
ವೆಂಬುದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು. ||೪೪||

ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ನನಗೆ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತ
ಮಯವಾದ ಕಿರಣಗಳೇ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟು. ದಿಕ್ಕು ಎಂಬುದೇ ಪಶ್ಚಿಮ. ರೇವತನದಿಯ
ದಡದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಬಂಡೆಯೇ ಹಾಸಿಗೆ. ಉನ್ನತವಾದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವೇ
ನನ್ನ ತಲೆದಿಂಬು. ಇದೇ ನನ್ನ ನಿಧಿಯೆನಿಸಿದೆ. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷ
ಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಕೈಗಳು ನನಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುವುವು.
||೪೫||

ಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಈಗ ನಾನು ಪ್ರೀಜನರಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖಾವಲೋಕನದಿಂದ ಕಾಲಕಳಿಯುವೆನಾದರೆ ಅಂತಹ ನಾನು
ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನೀರಿನ ಹನಿಯಂತೆ ಇಂಗಿಹೋಗುವೆನಲ್ಲವೇ! ||೪೬||

ಅಯ್ಯೋ! ನೀರನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರವಾದ
ಕಿರಣಗಳಿಂದಂಟಾದ ತಾಪವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ, ಈ ಹಿಂದೆ ಎಸಗಿದ
ಪಾಪಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ

ಸಂಸಾರಾಗ್ನಿಕದರ್ಭಿತಃ ಕಥಮುಮಾಕಾಂತಾರ್ಚನಾರಾಧನಾ
 ಧಾರಾಧಾರಹರಾನುರಕ್ತಮನಸಾಂ ಸಂಗೈರಭಂಗೈಃ ಪುನಃ |
 ಲಿಂಗಾರಾಧನಮೇವ ತಾವದಧುನಾ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರನ್ಯತ್ನೋ ಮುಹುಃ
 ನಾನಂಗಜ್ವರಸಾರಕಾತರತರಾಂ ನಾರೀಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಪಿ ||೪೮||

ನಾರೀತುಂಗತರಂಗಲೋಚನಚಮತ್ಕಾರಾಕರಾವೇಕ್ಷಣಂ
 ಕ್ಷೀಣಂ ತಾವದಹೋ ವಯಃ ಕಿಯದೆಪಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಾಲೋಕನೈಃ |
 ಆಲೋಕೇಷ್ಟಪಿ ತದ್ವಿಲೋಕನಮತಿನೋಽಸಾ ನ ನೂನಂ ಮುಹುಃ |
 ನೇಹೋದ್ಘಾತವಿಭೂತಿಭೂಷಿತವಪುಃ ಭೂಯೋಽಪಿ ಭೂಯೋ ಭುವಿ
 ||೪೯||

ಕಾಲಕಳೆಯುವೆನು. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟದರಂಸರೆಗಳನ್ನು ಸುಖ, ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
 ದರೂ ಧೂರ್ತನಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ನೋಡಲಾರೆನು.
 ||೫೦||

ನಾಸೀಗ ಸಂಸಾರವೆಂಬ, ಅಸಹ್ಯವಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಬೆಂದು
 ಹೋಗಿರುವೆನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉಮಾರಮಣನಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
 ಅಸಕ್ತರಾಗಿ ಸದಾ ಶಿವನನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತಾಗ್ರೇಷ್ವರ ಸಹಪಾಸದಿಂದ
 ಈಗ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೇ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲೊಡಗುವೆನು ಅದರಿಂದ
 ನಿಜವಾಗಿ ಮನ್ಮಥ ಜ್ವರದಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿರುವ ತರುಣಿಯರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ
 ನೋಡಲಾರೆನು. ||೫೧||

ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳಂತೆ ಚಂಚಲವಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಚಳಲ ನೇತ್ರ
 ಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವು ಕಳೆದು ಹೋಗಿರುವುದು.
 ಅದರೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಜನರಲ್ಲಿ, ಚಳಲಾಕ್ಷಿಯರಾದ ತರುಣಿಯರನ್ನು ನೋಡಬೇ
 ಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಮಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಏಳೂ
 ತಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಶೈವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನನ್ನಂತಹ ಭಕ್ತನು ಎಂದಿಗೂ
 ತರುಣಿಯರನ್ನು ನೋಡಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೫೨||

ಪ್ರಾಸಾದನಾತಾಯನವಾತಪೋತ
 ನೀಲೋತ್ತರೀಯೋನ್ನತನೀವಿಬಂಧಾಃ |
 ಬಂಧಾಯ ಜಾತಾಃ ಖಲು ವೃಷ್ಟಿಬಂಧೈಃ
 ಯಮಾಲಯೇ ತಾಭಿರತಃ ಪರಂ ಕಿಂ

||೯೦||

ವಾರಂ ವಾರಂ ವಾರನಾರೀನಿಹಾರೈಃ
 ಮಾರಾಸಾರಾಸಾರರೂಪೈಃ ಸಪಾಪೈಃ |
 ನೀತಃ ಕಾಲಃ ಕಾಲಕಾಲಾನುವೇಲಂ
 ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ನಾರ್ಚಿತಃ ಕಾಲಭೂತೈಃ

||೯೧||

ನ ವಾತಪೋತಾನಪಿ ಜಾತು ಸುಂದರೀ
 ಘನಸ್ತನಾಂತಃಪತಿತಾನುಷೇತಾನ್ |

ಧೂರ್ತರಾದ ಆ ತರುಣಿಯರು ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು
 ಮಂದವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಮಾರುತದ ಸಹಾಯದಿಂದ, ತಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
 ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಿ, ನೀವಿಯನ್ನು (ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟು.) ಸಡಿಲಿಸಿ
 ಓರೆಯಾದ ನೋಟದಿಂದ ತಮ್ಮ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪುರುಷರ ಕಡೆಗೆ ಬೀರಿ, ಇನ್ನೂ
 ವಿಧವಿಧವಾದ, ಸಾವಭಾವಗಳಿಂದ, ಪುರುಷರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ
 ಮಾಡುವರು. ತರುಣಿಯರಾದ ಅವರ ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣದಿಂದ ಮೋಹಗೊಂಡ
 ಪುರುಷರು, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಮಾ
 ಲಯವೆಂಬ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತರಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ದಾರುಣವಾದ ವೇದನೆಯನ್ನು
 ಅನುಭವಿಸುವವರಾಗುವರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಮೂಲಕಾರಣರಾಗಿರುವ
 ರಲ್ಲವೇ? ||೯೦||

ಪಾಪಿಗಳಾದ ಜನರು, ಮನ್ಮಥನ ಅಪರಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿದವರೋ,
 ಎಂಬಂತೆ ಸುಂದರಿಯರಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಪಾಪಕೂಪಗಳಂತಿರುವ ವೇಶ್ಯೆಯ
 ರೊಂದಿಗೆ ಏಕರಸಿ, ತಮ್ಮ ಜೀವಿತವನ್ನು ಕಳೆಯುವರು. ಕ್ರೂರಜನರಾದ ಅವರು
 ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಮರಿಪುವಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸು
 ವುದಿಲ್ಲ. ||೯೧||

ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗಾನದಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿಬರುವ ಬಾಲಮಾರುತದ ಸ್ಪರ್ಶ
 ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಆನಂದಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ನನ್ನ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತವು, ಸ್ತ್ರೀಯರ

ಮನೋ ನ ಮೋ ವಾಂಛತಿ ತುಂಗ ಗಂಗಾ

ತರಂಗಲಿಂಗಾನಿಲಬಾಲಲೋಲಂ

||೯೨||

ರೇವಾತೀರಸಮೀರನೀರತರುಜಾಸಾರಪ್ರಸೂನಾರ್ಚಿತಂ

ತುಂಗಂ ಲಿಂಗಮನುಂಗಲಾನಿ ಹರತೀತ್ಯತ್ರಾಂಗನಾಂಗಾನಿಲಃ |

ನಾಯಾತೀತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ಹರಮಹಾದೇವೇತಿ ಕಾಲಂ ನಯನ್

ಅತ್ರಾದ್ಯಾವಧಿಕಾಲಕಾಲಕಲನಂ ಮನ್ಯೇ ಧನಂ ಜೀವನಂ

||೯೩||

ಅನಲ್ಪಸಂಕಲ್ಪನಿಕಲ್ಪನೈರ್ವಾ ಕುಲೀಲಯಾಲಂ ಕಮಲಾವಿಲಾಸೈಃ |

ವಾರಾಂಗನಾಸಾಂಗತರಂಗಸಂಗೈರನಂಗಮಾತಂಗಹರಂ ಭಜಾಮಃ ||೯೪||

ಅಭ್ಯರ್ಣೇ ಮರಣಕ್ಷಣೇ ತು ರಮಣೀನಿರ್ವಾಣವರ್ಣಾರ್ಪಣಂ

ಶರ್ವಾಣೀರಮಣಾಸುವರ್ಣನಮುದಾ ಕರ್ಣೇ ಕರೋತ್ಯೇವ ನ |

ನಿಬಿಡವಾದ ವಕ್ರೈಸ್ಥಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬಂದ ಬಾಲಮಾರುತದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಸಹ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ||೯೫||

ರೇವಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲವಾರುತವಿಂದಲೂ, ನದಿಯ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಸುಗಂಧವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಸೂವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯರ ಮೇಲೆ ಬೀಸುವ ಮಾರುತವೂ ಸಹ ಸುಖಯಾಲಾರದೊಡುತ್ತಿರುವ, ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಇದುವರೆಗೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾದ ಆ ಪರಶಿವನ ಧ್ಯಾನವೇ ನನ್ನ ಜೀವಿತದ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದೂ ತಿಳಿದಿರುವೆನು. ||೯೬||

ಕಾಮಿನಿಯರ ಮಾನ್ಯಭಾವಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ, ನಿಷಿದ್ಧ ಆಶಾಪರಂಪರೆಗಳೂ, ಮತ್ತು ಅಲೋಚನಾಪರಂಗಳೂ ದೂರವಾಗಲಿ. ಮುಷ್ಕವಾದ ಮನ್ಮಥ ಜೇಷ್ಠಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ. ನನ್ನ ಈ ಚಿತ್ತವು ವೈಶ್ಯೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗದಿರಲಿ. ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಮದಿಸಿದ ಅನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿರಲಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಸರ್ವದಾ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಭಜಿಸುವೆನು. ||೯೭||

ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸುವವರೆಗೂ, ಪ್ರೀತಿಯರ ಸುಂದರವಾದ ಶರೀರವನ್ನು

ನೈವಾಂಗೇ ಭಸಿತಂ ಕರೋತಿ ನ ಮನಾಗ್ರದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಂ ಗಲೇ
ಲಿಂಗಂ ಮಂಗಲದಾಯಕಂ ನ ಹೃದಯೇ ಬಿಲ್ವಾನಿ ವಾ ಕಿಂ ತಯಾ ||೯೫||

ದೂರೇ ದೇವ ಪತಿಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಪತಿತಂ ದೈವಾನ್ಮೃತಂ ಚಾವೃತಂ
ದೂತ್ಯೇರ್ನೇತುಮುಪಾಗತ್ಯೈಸ್ತು ಸುರತಾಭಾವಾನುಲಾಪೇ ರತಾ |
ಪಶ್ಚಾತ್ಕಾಮಶರಾಕರಾಕುಲವಧೂಃ ಸಂಗುಪ್ತತದ್ರೋದನಾ
ತದ್ಭಿನ್ನಾ ಚರಯಾಸಿ ಸೀಡಿತತನುಃ ಜಾರಂ ಪರಂ ಪಶ್ಯತಿ ||೯೬||

ಉಮಾಸಹಾಯಃ ಶಿವಪೂಜನಂ ಚ
ಭೂತಿಶ್ಚ ರುದ್ರಾಕ್ಷವಿಭೂಷಿತಂ ಚ |
ಯಥಾ ಹಿತಾಯಾಸ್ಯ ತಥಾಹಿತಾಯ
ಮಾತಾ ನ ತಾತೋ ನ ವರಾಂಗನಾಸಿ ||೯೭||

ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಮನುಷ್ಯನು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವ
ಕಥಾಮೃತವನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು
ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಠದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾರನು. ಹಾಗೆಯೇ
ಪರಮಪೂಜ್ಯವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೂ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರು
ತ್ತಿರುವಾಗ ಪಾಪಿಷ್ಠರಾದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ
ಎನಿರುವುದು ? ||೯೫||

ಪತಿದೇವನು ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಅಥವಾ ಮೃತನಾದರೆ, ಅವನನ್ನು
ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯಮದೂತರು ಸುತ್ತವರದಿದ್ದರೂ
ಆಗ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಯ ಸುರತಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ವಿರಹವೇದನೆಯನ್ನು
ತೋರ್ಪಡಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಕಾಮಪರವಶರಾಗಿ ತನಗುಂಟಾಗಿರುವ ಕಾಮ
ವಿಕಾರವನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿರಿಸಿ, ವಾರ್ಧಕ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಪರ
ಪುರುಷನನ್ನು ಕಾಮಿಸುವರು. ||೯೬||

ನಿಜವಾಗಿ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಉಮಾಕಾಂತನಾದ ಶಿವನೂ,
ಶಿವಪೂಜೆಯೂ, ವಿಭೂತಿಧಾರಣೆಯೂ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡು
ವುವೋ, ಅಷ್ಟು ಹಿತದಾಯಕರು ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಹೆಂಡತಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವ
ಬಂಧುವರ್ಗವೂ ಆಗಲಾರರು. ||೯೭||

ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಕುಂಕುಮಪಂಕಗೌರ

ಗುರುಸ್ತನಾಂತರ್ಗತಹಾರಭಾರಃ ।

ವಿಲೋಕಿತೋ ಮಾರವಿಹಾರಕಾಲೇ

ಕರ್ಪೂರಗೌರೋ ನ ಹರಃ ಸ್ಮೃತೋಽಪಿ

॥೯೮॥

ಉನ್ನತೋಽಪಿ ಕರೀ ಕರೇಣ ವಿಮಲೇ ಕುಂಭಸ್ಥಲೇಽಲಂಕೃತೇ

ಮುಕ್ತಾಜಾನಕಕಲ್ಪನೇನ ತರುಣೇನಕ್ಷೋಜತುಲೈ ಮುಹುಃ ।

ಧೂಲಿಂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪತಿ ಪ್ಲವೇನ ಚರಣೈಃ ಹಾರಾನ್ ಪ್ಲವೇನೋತ್ಸಾಹತಾನ್ ।

ಅಕ್ರೋಶತ್ಯಪಿ ಹಾ ಹತೋಽಹಮಿತಿ ಕಿಂ ಲಜ್ಜಾ ನ ತೇನಾಪಿ ಮೇ ॥೯೯॥

ಪುರಾ ನಾರೀತುಂಗಸ್ತನಭರಕರಾಘಾತನಫಲಂ

ಗಜತ್ವಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪುನರಪಿ ಕುಚಾಭೇನ ಶಿರಸಾ ।

ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಕಿಂ ನೇತ್ಯಪಿ ಶಿರಸಿ ಧೂಲಿಂ ಪ್ರಿಪತಿ ಕಿಂ

ತತೋ ನಾರೀದೂರೇ ವಿಹರತು ಮನೋ ಮೇ ಶಿವಶಿವೇ ॥೧೦೦॥

ಸುರತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವೇಳೆ ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿಯಿಂದ ರಂಜಿಸುವ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಚಂಚಲವಾಗಿ ಹೊಕ್ಕೆಯುವ ರುಭ್ರವಾದ ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅದರ ಒಂದು ಬಾಯಾದರೂ ಕರ್ಪೂರದಂತೆ ಗೌರವರ್ಣವುಳ್ಳ, ಶಿವನಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಿಲ್ಲ. ॥೯೮॥

ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯೂ ಸಹ ಹಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಚಗಳಂತೆ ದುಂಡಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತನ್ನ ಕುಂಭಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೊಂಡಿಲಿಸಿಂದ ಧೂಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಎರೆಚುವುದು ಮತ್ತು ಕೂರಲಿನಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿರುವ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಎಸೆಯುವುದು, ಬಳಕೆ ಘೀಂಕರಿಸುವುದು. ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಅನೇಕಳಿಗಿರುವ ವೈರಾಗ್ಯವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಏರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾವು ಸ್ತ್ರೀಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವೆವು. ಒಗ್ಗಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ವಿವೇಕವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ॥೯೯॥

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ವನಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ಕುಚಗಳಂತೆಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಂಭಸ್ಥಳದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಆನೆಯ ಜನ್ಮವು ನಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು ಎಂದು ಅನೇಕರು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ

ಉಮಾಕಾಂತಾಸಂತಾನ್ಯಪಿ ಮಮ ದುರಂತಾನ್ಯಘಕುಲಾ

ನ್ಯಪಾರಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪ್ರಲಯಸಮಕಾಲಾನ್ಯಪಿ ಮುಹುಃ ।

ವಿನಷ್ಟಾನ್ಯೇವಾದ್ಯ ಸ್ಮರಹರವಿಹಾರಾಕರವರೇ

ವರೇ ರೇವಾತೀರೇ ಸ್ಥಿರಮತಿ ಮಹಾಹಾರನಿಕರೇ ||೧೦೧||

ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವ ಶಂಭೋ ಚಂದ್ರಮೌಳೀ ಸ್ಮರಾರೇ

ಹರ ಹರ ಹರ ಘೋರಾಪಾರಸಂಸಾರಭಾರಂ ।

ಪರಿಹರ ಪರನಾರೀಸಂಗಮಂಗಾರಭಂಗಂ

ವ್ಯತಿಕರವರರೂಪಂ ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ಸ್ಮರಾರೇ ||೧೦೨||

ಶಂಭೋ ಮಾಮಕತಾಮತಿಸ್ತವ ಸದಾ ಮಯ್ಯಸ್ತು ಕಾ ತಾನತಾ

ಹಾನಿಃ ಸ್ಯಾದನುವಾರಮೇತದಧುನಾ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಂ ಮಮ ।

ಕಿಂ ಚಾದೇಯಮುಮಾಸಹಾಯ ತವ ಕಿಂ ಸರ್ವಾಮರಾಧೀಶ್ವರಃ

ದಾತಾಪೀತಿ ಪುನಃ ಪುನರ್ಮಮ ಮನಸ್ತ್ವಯ್ಯೇವ ಗೌರೀಪತೇ ||೧೦೩||

ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ದುಃಖದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆ

ಧೂಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಿರುವುವೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ

ಚಿತ್ತವು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ದೂರವಾಗಿದ್ದು, ಶಂಕರನೊಡನೆಯೇ ಸದಾ ವಿಹರಿಸಲಿ.

||೧೦೦||

ಉಮಾರಮಣನೇ, ನಿನ್ನ ವಿಹಾರಭೂಮಿಯಾದ ಈ ರೇವಾನದಿಯ

ದಡದಲ್ಲಿ ಶಾಂಭವರೊಂದಿಗೆ ವಾಸಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು

ಪ್ರಲಯನಾಗುವವರೆಗೂ ಕ್ಷಯಿಸದಿರುವ ನನ್ನ ಈ ಅನಂತನಾದ ವಾಸರಾಶಿಗಳು

ಈ ದಿವಸ ನಾಶವಾಗುವುವು. ||೧೦೧||

ಶಿವನೇ, ಶಂಭುವೇ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ, ಕಾಮರಿಪುವೇ, ಪಾಪಹರನೇ,

ಭಯಂಕರನಾದ ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಭಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು. ಕೆಂವಾಗಿ ಕಾದ

ಕೆಂಡದಂತೆ ಅನರ್ಥಕರನಾದ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಸು. ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು !

ಮನ್ಮಥಾರಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾನಾಡು. ||೧೦೨||

ಶಂಭುವೇ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನವನೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಂಟಾದ

ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನನಗಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ

ಭೂತಿಃ ಫಾಲತಲೇ ಸಿತಾತಿವಿಮಲೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾ ಗಲೇ
ಜಿಹ್ವಾಯಂ ಶಿವನಾಮ ಚೇತಸಿ ಶಿವಧ್ಯಾನಂ ಶಿವಾಚಿಂತನಂ ।
ಭಕ್ತಿಶ್ಚಾನ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ತ್ವಯಿ ಮಹಾದೇವೇ ನಿವಾಸಃ ಕದಾ
ಕಾಶ್ಯಾಂ ಶಂಕರಲಿಂಗಪೂಜನಮತಿರ್ಭೂಯಾನ್ಮಮ ಶ್ರೇಯಸೇ ॥೧೦೪॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಶಿವರಹಸ್ಯೇ ಹರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯಾಂಶೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ
ಅಯೋನಿಜಬಾಲಕಸ್ಯ ವಿರಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಶಿವಭಕ್ತಿವರ್ಣನಂ ನಾಮ
ಷೋಡಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ನೀನೇ ಸಕಲರಿಗೂ,
ಸಕಲ ಅಭೀಷ್ಟಗಳ್ನೂ ಕೊಡುವವನಾಗಿರುತ್ತಿರಲು, ನಿನಗೆ ನಾನು ಏನನ್ನು ತಾನೇ
ಸಮರ್ಪಿಸಲಿ! ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು. ನನ್ನ ಚಿತ್ತವು
ಮಾತ್ರ ಸದಾ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗಿರಲಿ. ॥೧೦೫॥

ಶಂಕರನೇ! ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಚ್ಛನಾದ ಪಿಭೂತಿಯೂ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆಯೂ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಮವೂ, ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಶಿವಧ್ಯಾನವೂ
ಮತ್ತು ದೇವಿಯಾದ ಭವಾನಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯೂ, ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಅನನ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು. ಶಂಕರನೇ, ನಾನು
ಯಾವಾಗ ಕಾರ್ತೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದು? ನಿನ್ನ ಲಿಂಗವನ್ನು
ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೇ ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು.
ಆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಸದಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರು. ॥೧೦೬॥

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಯೋನಿಜಬಾಲಕನ
ವಿರಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
ಸಮಾಪ್ತವಾದುದು.

